

מגזין מיוחד המאגד
עבורכם את מבוחר
עלוני השבוע

שונה שישיית
גיליון מספר 565

לך לך
תשפ"ה

מזנון

אתווקים

סוונים ותוכן של הארים אוהבים

חפשו את
חוברת העלוניים
לילדים
מבית דפוס
ספידי

זמני קיסת וזיאת הסקת

להרשמה לקבלת החוברת
במייל, מידי שבוע.
לחצו כאן

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
06:01	05:21	04:08	ירושלים
05:57	05:23	04:23	בני ברק
05:57	05:21	04:13	חיפה
05:58	05:24	04:24	אשדוד
06:00	05:22	04:07	בית שמש
06:00	05:23	04:25	קרית גת
05:58	05:20	04:15	נוף הגליל

פנים מאירות 8 ירושלים
טל' 02-500-4569
So25004569@Gmail.com

ספידי
דפוס מהיר ומתקדם

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר
פרשת לך לך תשפ"ה

אורח לרגע

תגובות הקוראים

על גיליון 'נח' בענין האיחורים שלנו:

מאמר יפה מאוד. גם אני מאחר הרבה מאוד, וכל הזמן אני אומר למה לעשות מחר את מה שאפשר לעשות מחרתיים?
אשתף אותך במשהו. הייתי בחנות וראיתי ספר בנושא של "דחינות". דפדפתי קצת וראיתי שזה ממש מדבר אלי. אז קניתי את הספר.
מאז חלפו כמה שנים ועדיין לא התחלתי לקרוא את זה...

*

המאמר השבוע תפס אותי מאוד. בכל ערב שבת, חורף או קיץ, למרות אלף הבטחות שלי לעצמי, אני מגיע באופן קבוע לחזרת הש"ץ של מנחה עם פאות נטופות, ומצמץ ניגד.

השבוע ניסיתי באמת לחשוב אלו משימות ביום שישי אני מבצע בזמן, ואת אלו אני דוחה לרגע האחרון. יש לי תשובות מעניינות. מתבייש לשתף אותך בזה. העיקר, שאני יודע לעצמי. זה גם חשוב.

*

לא כל כך הבנתי את מה שכתבת.

האם כשאני מאחר בכניסת שבת, או לתפילה וכו', זה בגלל שאני לא כל כך רוצה להיכנס לשבת בזמן?! לכאורה יש איחורים "אובייקטיביים" שהם באמת תוצאה של חוסר עמידה בזמנים.

תגובות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: אני בתקופת טרום נישואי הבת הבכורה בשעה טובה. לא שיערנו כמה זה ישאב את הזמן והאנרגיה שלנו (שגם ככה מוגבל למדי).

אנו מרגישים שאנחנו קצת מפקירים את הילדים הקטנים בבית. מה נכון לעשות?

תשובה: כתבנו לא מזמן לגבי נסיעות בחגים לרבי. יש כל מיני אילוצים, סדרי עדיפויות וכו'. הילדים בעז"ה יבינו או ייאלצו להבין. כי זה חלק מהחיים.

כן היה נכון, בזמן שכל הילדים יושבים מסביב לשולחן, להניח את הענין, להסביר מה קורה, מה הסיבה שאתם נעדרים כל כך הרבה לילות מהבית? מה הסיבה שהראש שלכם לא כאן? ומה הסיבה שאתם מבליים אין ספור שעות עם הבת?

אתם יכולים גם להצהיר, שבעזרת השם אחרי החתונה ואחרי שירגעו העניינים, תתפנו לעניינים שלהם. ככל שהילדים מבינים את זה, גם הם מפעילים פחות טריקים כדי לשאוב את תשומת הלב בכוח.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

בחר כיצד לחנך את עצמך!

השאלה מה קורה לטווח הארוך?

אנשים לא מפחדים לנצח. עם הזמן מתחילים להתרגל. כולנו זוכרים בתקופת הקורונה! בהתחלה פחד מצמית. עם הזמן, גם כאשר הנתונים לא ממש השתנו, אנשים התחילו להתרגל ולזלזל.

כל אלו שחיים באזורי הטילים מכירים את זה. בהתחלה נבהלים. בוודאי אם שומעים על נפילה קרובה לבית. אך אט אט, ככל שעובר הזמן, מתחילים לזלזל בהוראות. השחיקה מתחילה. (יש נוקים נוספים, ועוד חזון.)

דווקא האופציה הראשונה שהיא אומנם יקרה יותר והוא גם מניע חלש יותר בטווח הקצר, אך לטווח הארוך הוא מחזיק הרבה יותר. אנשים יכולים להתאמץ במשך תקופה ארוכה מאוד כדי לזכות בעונג.

*

בפרשת השבוע, כבר בפרק הראשון אנו פוגשים את שני המנועים. כאשר ד' מצווה לאברם ללכת לארץ כנען, זה "להנאתך ולטובתך". ד' מבטיח לו רשימה של ברכות.

לעומת זאת, כאשר פרעה לקח את שרי, מיד "נגעים גדולים" כדי שישבי את שרי.

ואולי משום שאצל פרעה היה צורך בתגובה מיידית. שישבי את שרי. ואילו אצל אברם, יש חשיבות להחזיר אהבת ארץ ישראל לכל עם ישראל למשך אלפי שנים.

*

ובכן, איבחון קצר.

מה הסיבה שאתה קם בבוקר מוקדם לתפילה? נסה לענות לעצמך בעל פה!

1. כי צריך להתפלל. [ואם לא?..]
2. כי אני אוהב להתפלל. חש עונג.

לסיבה הראשונה 'הכוח הדוחף', יש כוח עצום להבריח אותך החוצה מהמיטה. לסיבה השנייה, יש את 'הכוח המושך' ללכת לבית הכנסת ולהשתפך בתפילה.

כל אחד מאיתנו משתמש באחת משתי שיטות החינוך הללו לעצמו. זה יקרה בתפילה, בלימוד, בעבודה, בסידורים שונים, ובלי סוף משימות בחיים.

כאמור, לכוח הדוחף יש שחיקה מצטברת. פתאום פחות מפחד אותי. ואז מתחילים האיחורים להגיע. רגל אחת דוחפת קדימה בגלל הפחד, ורגל אחת כמו גוש בטון לא רוצה לזוז.

*

האמת, **אנחנו זקוקים לשני הכוחות יחד.** ולכן אמרו חכמים "עבוד מאהבה עבוד מיראה". (רמב"ם, מס' אבות א, ג.)

המינון הוא בערך כך: שבעים אחוזים 'כוח מושך', שלושים אחוזים 'כוח דוחף'. חייבים להשתמש גם בעונשים, אך צריך שהרוב הגדול יהיה רצון לעונג.

זה נוגע לרוב היום, ברוב הזמן, ברוב המשימות. זה נוגע גם לחינוך הילדים. יש לשלב את שניהם במינון הזה. כאשר נבחר את ההתנהגויות שלנו על פי המתווה הזה, נגלה שיש לנו הרבה פחות איחורים.

"תסמונת הערבות" אני קורא לזה.

הסיפור היה כך. עמדתי בבית המדרש בחוה"מ סוכות, ושמעתי שנים משוחחים. אחד מתלהב: "שמעת? בצרכניה X (נמצא במרחק נסיעה) מוכרים ערבות ב-4.90 לחבילה". הם המשיכו בחישובים, כמה ילדים במשפחה כפול חיסכון של שלושה שקלים. גם חישוב את מחירי הנסיעה באוטובוס. זה הסתכם בחיסכון של 18-21 שקל. החליטו לנסוע יחד.

חשבתי לעצמי, אם משהו היה מציע להם לנסוע עד לשם, לעבוד קצת ולהרוויח את הכסף הזה. **בחיים לא היו עושים את זה.**

ואנחנו יודעים את זה מאין ספור מחקרים בתחום. אנשים מוכנים להתאמץ המון כדי להימנע מהפסד כספי, הרבה יותר מאשר להרוויח את אותו כסף. כמה כואב לנו לקבל קנס של 100 ש"ח פעם בחצי שנה? וכמה פחות מרגש אותנו להרוויח עשרות אלפי שקלים באותו זמן?

פסיכולוגית, **ההרגשה הרעה המלווה בהפסד עולה בהרבה על ההרגשה הטובה של רווח.** ולכן, גם בהלכה יש התחשבות ב"הפסד מרובה" יותר מאשר ב"מניעת הרווח".

*

במאמר הקודם עסקנו בנושא האיחורים שלנו, ולפי מכול התגובות ניתן להבין עד כמה הנושא מעסיק אותנו. כמו כן, הגיעו בקשות רבות לסיוע בענין.

השבוע נתמקד באחת הסיבות היותר שכיחות לאיחורים הרבים שלנו. נבין, שחלק נכבד באיחורים שלנו נובע משיטת החינוך שאימצנו לעצמנו.

בוא נברר קצת את שיטת החינוך.

נושא ההשכבה, תסכימו איתי, אחד הנושאים המורכבים ביותר בבית. ילדים שונאים ללכת לישון. (מצדיק מאמר נפרד)

החלטנו לעשות מבצע. יש לנו שתי אופציות. 1. מי שיילך לישון מוקדם, יקבל פרס. 2. מי שיילך לישון מאוחר, יקבל עונש.

בעצם, יש כאן את שני המנועים המרכזיים בעולם: 1. הרצון לעונג, נקרא לזה 'הכוח המושך'. כי הוא מושך לכיוון העונג. במקרה הזה, לכיוון המיטה. 2. הפחד מכאב. נקרא לזה 'הכוח הדוחף'. כי הוא מבריח ממקום של כאב. החוצה מהמטבח.

על איזה אופציה נלך?

האופציה הראשון יקרה יותר בוודאי. השאלה, מה אפקטיבי יותר?

לטווח הקצר: האופציה השניה תצליח יותר. ילדים מפחדים מעונש, יותר ממה שהם מצפים לפרס. על פי מחקרים שונים, פי אחד וחצי.

נהגים מביינינו יכולים לחשב בקלות, מה היה קורה, אם במקום דוחות וקנסות, המשטרה היתה מחלקת מפעם לפעם הטבות לנהגים מצטיינים. כמה פעמים היינו "מוותרים" על ההטבה וחוצים ב'אדום'.

לקוטים וספורים נפלאים

פרשת לך לך

"לך לך" (יב, א)

רש"י: להנאתך ולטובתך. איזו הנאה יכולה להיות כתוצאה מהיטלטלות בדרכים? בעל המאור עינים היה עוסק רבות במצות פדיון שבויים. יהודים רבים היו חיבים לו את חייהם ואת שחרורם מבית האסורים ומשבי אצל הגויים.

ולגרום לאברהם לחוש את תחושתו של מי שנוזק לאכול על שלחנו של השני, לצורך כך אמר לו ה': "לך לך" - להנאתך ולטובתך, כדי שתקיים את מצות הכנסת אורחים ביתר שאת, בהנאה ובשמחה, כאשר אתה יודע ומכיר עד כמה גדולה הטובה שאתה עושה לאורחים. (נטעי אשל)

בדומה לכך מסופר, כ"ק האדמו"ר רבי מנחם נחום מטשרנוביל זצ"ל היה מוסר נפש לפדיון שבויים. פעם אחת נתפס בלילה בעיר ז'יטומיר ונתנהו במאסר. ביקש הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטומיר זצ"ל רשות לשהות אצלו.

יום אחד נראתה לפנייהם אשה שראשה עטוף במטפת משי, ושאלה את רבי מנחם נחום בתמיהה: "וכי זו תורה וזו שכרה!?"

ענה לה רבי מנחם נחום בניחותא: "אכן, זו תורה וזו שכרה!" הלכה האשה, ורבי זאב וואלף שאל: מי היתה זו ומה אמרה?

השיבו רבי מנחם נחום: "היתה זו שרה אמנו, ששאלה אותי: הלא אתה עסוק תמיד בפדיון שבויים, האם זה שכרך להיות נתון במאסר? ועניתי לה: אכן, כך יאה לי לשהות בבית הסוהר, כדי שאדע ואחוש מה גדול צערם של השבויים ואתאמץ שבעתים בפדיונם.

(באהלי צדיקים)

או חֲבֵרוֹתָא, או מִיתוּתָא
יְהוּדֵי שְׁבוּרֵי הַגֵּיץ לְרַבִּי וּפְרָק חֲבִילַת כְּאָב עַל הַשְּׁלֶחַן.
מְתַבָּר, שְׁמַדְבָּר בְּאֲדָם בּוֹדֵד בְּלֵי אִף חֵבֵר.
הוא לא מְחִזֵּק מְעַמֵּד בְּשׁוּם מְקוֹם עֲבוּדָה.
הוא מְכַנֵּס, עֲצָבָנִי, לא נוֹתֵן לְאִף אֶחָד לְהִתְקַרֵּב אֵלָיו.
הַמְשַׁפְּחָה מְסַכְסַכַת אֶתוֹ, וּלְגַבִּי חֵי מִשְׁפָּחָה - וּבְכֵן, בְּעֶבֶר הָיָה נְשׁוּי - אִךְ זֶה לֹא הֶחֱזִיק מְעַמֵּד יוֹתֵר מִשְׁבוּעוֹת בּוֹדְדִים.
אֲנִי יוֹדֵעַ אֶת הַמְכַנֵּה הַמְשַׁתֵּף שֶׁל כָּל הַמְעַבְרִים שְׁלִי, אָמַר הָאִישׁ, יֵשׁ לִי בְּעֵינָי אֶחָת שְׁמִשְׁפִּיעָה עַל הַכָּל: אֵין לִי אִמּוֹן בְּאֲנָשִׁים. בְּאִף אֶחָד.

אולם, פעם אחת הלשין עליו אין מי, ובעל ה"מאור עינים" הושלך לבית האסורים.

"ריבונו של עולם!" קרא הרב בצער, ועל מה בא עלי כזה עונש? הרי כל חיי מציל אני את היהודים, איך יתכן שקרה גם לי כך?"

ראה ד' בצערו, ושלח אליו את אליהו הנביא. "אין זה עונש, חלילה!" אמר לו אליהו, ושמחה גדולה יש בשמים כאשר אתה מקיים את מצות פדיון שבויים, אולם, כדי שתקיים את המצווה ביתר שאת ובזריזות, רצה ה' להטעים לך פעם אחת את הפעם שמרגיש האדם השבוי, לאחר שתחוש את תחושתיו של הנתון בשבי, תקיים את מצות פדיון שבויים בהתלהבות ובזריזות רבה אף יותר!"

בדומה לכך, ארע לאברהם אבינו. מכיוון שאברהם אבינו עסק כל חייו במצות הכנסת אורחים, רצה הקדוש ברוך הוא להטעימו בטעם שמרגישים עוברי דרכים, השפת אמת אומר: מיום שנברא העולם ועד עצם היום הזה

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל
כ"ו בניסן תשע"ז

שנים בשלימות!

(ספרא דמלכא)

"ויהי ריב בין רועי מקנה אברם ובין רועי מקנה לוט"
(יג, ז)

כתב רש"י: לפי שהיו רועיו של לוט רשעים ומרעים בהמתם בשדות אחרים, ורועי אברם מוכיחים אותם על הגזל, והם אומרים נתנה הארץ לאברם ולו אין יורש ולוט יורשו ואין זה גזל, והכתוב אומר "והכנעני והפריזי אז יושב בארץ" ולא זכה בהם אברם עדין.

כאשר נשתכנה ישיבת קול תורה בשכונת בית וגן, ביקשו מנהלי הישיבה להעמיד לרשות ראש הישיבה הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל מונית שתסיעוהו מן הישיבה לביתו שבשערי חסד לחסוך את טרחת הנסיעה באוטובוס.

אך רש"י סירב בתוקף: "אלו כספי הקדש המיועדים לצרכי הישיבה" - פסק - "ואסור לבזבזם בשביל מונית עבורי".

כך נקפו חודשים עד שהציעו לרש"י: "יואיל להקדיש עוד חצי שעה עבור הישיבה ותמורתם יקבל מונית הביתה".

נענה רש"י להצעה זו, וגם התלמידים בירכו את ההנהלה על כך שמעתה יוכלו להנות לאורו של ראש הישיבה עוד כמחצית השעה כל יום... (המאור הגדול)

כ"ק האדמו"ר רבי שמעון מלעלוב זצ"ל נסע מארץ

ישראל לאמריקה במיוחד לשבת האופרוף של נכדו. בשבת בבוקר קודם שהלך לתפילה, ניגש אליו אחד הגבאים ואמר לו שהמקווה שהכינו לאדמו"ר אינה ראויה לשימוש, כיון שהיא מאוד קרה, ויש כאן בסמוך מקווה ששם יוכל האדמו"ר לטבול. הלך האדמו"ר למקווה השני וטבל שם. כשיצא מהמקווה, במקום ללכת לבית הכנסת ששם מתקיימת העליה לתורה, עלה האדמו"ר לבית הכנסת שהמקווה שייכת אליהם והתפלל שם.

הזה, יוצאת בת קול בכל יום ויום ומכרזת - "לך לך מארצך, ממולדתך, מבית אביך - אל הארץ אשר אראך!" צא מאזור הנוחות שלך, מהרדידות שלך, מהתפיסות הילדותיות שלך, תתחיל לעבוד! צא למשימה לשמה הגעת לכאן!

אברהם אבינו, היה הראשון בעולם שהיה מוכן לשמוע את הבת קול, אבל היא לא השתתקה! היא עדיין מדברת אלינו עד עצם היום הזה!

(נקודות של אור - ספינקא)

"לך לך ... אל הארץ אשר אראך" (יב, א)

בשנים הראשונות להנהגתו של הרבי מליובאוויטש קרא פעם אחת לאחד מחסידיו והטיל עליו משימה, שהייתה בסגנון סיפורי הבעל שם טוב.

החסיד נצטווה לנסוע למקום כלשהו, בלי שנאמר לו מה לעשות שם ואל מי לפנות.

כשיצא החסיד מלפני הרבי התחיל לתהות: מה אני אמור לעשות שם? איזו משימה הרבי רוצה שאמלא? אולי לא הבנתי נכון את הדברים שאמר לי הרבי?

החליט החסיד להעלות את שאלותיו על הכתב ומסר את מכתבו למזכירות הרבי.

הרבי הגיב על המכתב בשורה אחת, נוקבת: "אם מתחילים להתעורר אצלך ספקות, מתעוררים ספקות גם אצלי".

"והיה ברכה" (יב, ב)

מעשה באדם אחד שהחזיק פעם בידי רבינו החתם סופר ועזר לו לעבור לצד השני של הרחוב שהיה מלא טיט ורפש.

רבינו בירך אותו שיחיה מאה ועשרים שנה, וכן היה, הוא האריך ימים ושנים רבות, והגיע לזקנה מופלגת.

כשהיה בערך בן מאה ושבע עשרה שנה, היה כבר כמעט גוסס, ואנשי החברא קדישא ישבו אצלו, אך הוא בכח אמונתו הטהורה התחזק בכל כוחו וגירש אותם מהבית, באמרו להם: "אין אני מוותר מהברכה של אותו צדיק אפילו יום אחד". וכן היה, שהשלים מאה ועשרים

הַרְבֵּי הַקְּשִׁיב, וְהִלֵּךְ הַמְּשִׁיךְ לְשַׁפֵּךְ אֶת לְבוֹ:
"בְּיַלְדוּתִי, דְּוָקָא הָיִיתִי יֶלֶד תְּמִים וְטָהוֹר לֵב,
אָהוּב עַל כָּלָם וְאוֹהֵב אֶת כָּלָם, אֲבָל אֶז קָרָה
מְקָרָה, וְאֶחָד הַדְּמוּיֹת הַחֲנוּכִיּוֹת שֶׁהֵכִי הָאֲמֵנִתִי
בו - שֶׁקָּרָה עָלַי בְּצוּרָה נִחְרָצֶת וְחִסְרֶת בּוֹשָׁה. זֶה
הָיָה הַרְגָע שָׁבוּ הַפְּסָקִתִי לְהֶאֱמִין בְּיֻצְרֵי
הַמֶּתְהַלְכִים בְּעוֹלָם הַזֶּה... כִּי אִם עָלְיוּ אֵינְנִי יָכוֹל
לְסַמֵּךְ - עַל מִי כֵּן?!"
"אֲנִי דְּוָקָא מְסַפֵּים עִם הַתּוֹכְנָה הַזֹּאת, הַפְּתִיעַ
אוֹתוֹ הַרְבִּי.
"מָה זֹאת אוֹמְרֶת?" הַתְּבַלְּבֵל הָאִישׁ. הוּא הָיָה
בְּטוֹחַ שֶׁהַרְבִּי יַעֲמִיד אוֹתוֹ עַל טְעוֹתָיו...
"אֲתָה צוֹדֵק, אִי אֶפְשָׁר לָתֵת אֲמוּנָה בְּאֲנָשִׁים,
וְאֲתָה לֹא הָרֵאשׁוֹן שֶׁמְגִיעַ לְמִסְקָנָה הַזֹּאת... כְּבָר
לְפָנַי אֲלָפִים וְחֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה הָיָה מִי שֶׁהֵבִין
אֶת זֶה."
"מִי?" הָאִישׁ בָּעַר בְּסִקְרָנוֹת.

לעי"נ האשה החשובה

מרת צפורה פייגא ע"ה ב"ר משה אליעזר שיחי'
יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

את כל הגויים לאמונה בקב"ה אומר לאחיין שלו שהוא שאר בשרו הפרד נא מעלי?
 ושמעתי תירוץ נפלא מפי קודשו של רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: הקב"ה מצווה את אברהם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, מדוע אם כן אברהם לוקח איתו את לוט בן אחיו? הרי הוא מצווה להתנתק מבית אביו?

אלא, הכוונה בציווי להתנתק מ'בית אביך' היא מהעבודה זרה של בית אביך, ואילו לוט היה תלמידו של אברהם, וכיוון שכך הוא לא חלק מ'בית אביך'.

כל זה היה נכון עד לוויכוח שהחל בין רועי אברם לבין רועי לוט שרועי לוט היו רועים את בהמתם בשדות אחרים ולא קיבלו את דברי אברהם שלא לעשות כן (רש"י).

אומר הרב קרלנשטיין: ברגע שלוט החליט שהוא לא מקבל את פסק ההלכה של אברהם בעניין, אלא עומד על דעתו באותו הרגע הוא חזר להיות 'בית אביך' כלפי אברהם, ואם כך לאברהם יש ציווי לך לך... מבית אביך' ולכן אברהם אומר לו 'הפרד נא מעלי'.

"הבט נא השמימה" (טו, א)

באחד הימים, עוד טרם השחר הפציע, העיר המלבי"ם זצ"ל את כל בני ביתו, וציווה עליהם ללבוש בגדי שבת ויום טוב.

לאור תמיהתם הרבה, הסביר ואמר להם: הולכים אנו לראות מראה נורא.

הלכו כל בני הבית בעקבות אביהם, כשהם נרגשים ומסוקרנים: 'מהו אותו נורא שרוצה להראות לנו אבא??'

כשיצאו הם למרחב, מחוץ לתחום הבנוי, הצביע הצדיק באצבעו לעבר האופק הפתוח, והראה להם את... זריחת השמש! "הן לא אמרתי לכם? מראה נורא אנו

הגבאים והמתפללים תמהו מאד על מעשה זה, שהרי האדמו"ר הגיע במיוחד לעליה לתורה של נכדו, ושם כל המתפללים ומשפחתו ממתנינים עבורו.

לאחר התפלה נודע הדבר: כאשר יצא האדמו"ר מהמקווה הבחין במודעה קטנה בפתח המקווה, שהטבילה במקום הוא למתפללי בית הכנסת בלבד, ולכן כדי שלא יחשב לגזל, עלה האדמו"ר להתפלל שם, כדי שיחשב כאחד המתפללים.

(חשוקי חמד)

"דוד המלך. גם הוא עבר חיים קשים מאוד. כל

האנשים שהיו אמורים להגן עליו ולהיות המעטפת הכי חמה שלו - בגדו בו בצורה הכי נוראית, לא סתם הוא אמר 'אל תבטחו בנדיבים, בכן אדם שאין לו תשועה'.

האיש נראה מרצה. הנה, אפילו דוד מלך ישראל מסכים אתו. "השאלה היא רק", המשיך הרבי, "מה אתה עושה עם התוכנה הזו? דוד המלך לא נתן לזה לשבר אותו, הוא לא אפשר לזה להרס לעצמו את החיים.

דוד המלך לקח את התוכנה הכואבת הזו - ומנה אותה לקשר! הוא הבין שהיחיד שאפשר לסמוך עליו זה 'אשרי שא-ל יעקב בעזרו, שברו על ה' אלקיו!

"וגם לך אני אומר", סים הרבי, "אל תעצר בתוכנה הזו, תמשיך עוד שלב אחד, תגיע לחבור לאחד והיחיד שאפשר לסמוך עליו - ואז תראה, שהחיים שלך רק יבנו מפל מה שעבר עליך!"

(נקודות של אור - ספינקא)

"ויאמר אברם אל לוט אל נא תהי מריבה ביני ובינך... כי אנשים אחים אנחנו" (יג, ח) ומובא ברש"י שהיו דומים בקלסתר פניהם. וצריך להבין, מדוע הדמיון במראה פניהם הנה שקול בהחלטתו של אברהם לומר ללוט: "הפרד נא מעלי"??!

ההסבר הוא, שלא עצם הדמיון ביניהם הנה שיקול, אלא התוצאה שנגרמה מאותו דמיון. בשעה שרועי לוט היו נכנסים לרעות בשדות אחרים, חשבו בעלי השדות שהם רועי אברהם, מפני הדמיון שבין אברהם ללוט, והיו רבים על כך עם אברהם.

מכיוון שכך, בא אברהם ללוט, והוכיחו על רועיו שאינם נוהרים מגזל, ותבע ממנו לשמר על צאנו ולשלם את הנזק. לוט לא קבל את דבריו. מאחר וכך, דרש ממנו אברהם: "הפרד נא מעלי". ומה הייתה הסיבה שגרמה לכך שיצטרכו להיפרד? זהו "כי אנשים אחים אנחנו" -

בגלל שאנו דומים, הרועים אינם מבדילים ביני ובינך ורבים עמי, לכן הפרד מעלי.

"ויאמר אברם אל לוט... הפרד נא מעלי" (יג, ח-ט) יש לשאול: כיצד יתכן שאברהם אבינו שמקרב

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

הולכים לראות!!"

"הבט נא השמימה.. כה יהיה זרעך" (טו, ה)

רבי אברהם יהושע העשיל מאפטה, בעל 'אוהב ישראל', ביקש פעם אחת לקדש את הלבנה, אבל השמים היו מעוננים.

נשא עיניו למרום ובתוך כך נתפזרו העננים והלבנה האירה.

החסידים התחילו להתלחש כי ראו מופת במו עיניהם. הרגיש הרבי בדבר ואמר: אין כאן מופת. כך היה אצל אברהם אבינו, שהרי הוא קיים את כל התורה, ובכלל זה קידוש לבנה.

פעם אחת לא היה יכול לקדשה, מפני שהשמים היו מעוננים, ואמר לו הקב"ה: 'הבט נא השמימה', ואז 'וספור הכוכבים', שייראו הכוכבים והלבנה.

שאל אברהם: ומה יהיה בדורות הבאים כאשר ירצו לקדש את הלבנה ויהיה מעונן? ענה לו הקב"ה: 'כה יהיה זרעך' - כוח זה יהיה מסור גם לזרעך...

"והאמין בה' ויחשבה

לו צדקה" (טו, ו)

אברהם אבינו אפילו שהיה מכניס אורחים במידה גדולה, בכל זאת היו אנשים שהיו מקטינים את ערך מעשיו ואמרו: הלא חשוך בנים הוא ולמה לו רכוש רב לעזוב לאחרים חילו, ולכן הוא מפזר את ממונו בעודנו חי! אבל לאחר שהבטיח לו הקב"ה שיהיה לו בן

שירש אותו, ועדיין היה מפזר הונו לצדקה ולא חשש לשמור את כספו עבור תולדותיו, אז הודו והחשיבו כולם את מעשי הצדקה שלו.

זה שאמר הכתוב: "והאמין בה'" - שהאמין במה שהבטיח לו השי"ת עתה שיזכה לבן, ועם כל זאת המשיך לתת צדקה, אז "ויחשבה לו צדקה" - צדקה היתה לה חשיבות מיוחדת, כי כולם ראו והכירו במידת חסדו האמיתית. (רבי הלל מקאלאמיא זצ"ל)

"ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" (טו, יד)

זו דרכו של הקב"ה - הוא מקדים את הרפואה למכה. תחילה הכין רכוש גדול, ורק אז הביא עלינו את הגלות.

(הזוהר הק')

"ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך" (טז, ה)

שרה התלוננה בפני אברהם שלא התפלל עליה, כי אילו היה אברהם מתפלל עליה, ולא רק על עצמו -

היתה נפקדת! אבל מה זה קשור לחמס?! במה הוא גזל אותה?!

אומר הרב שך: אנחנו חושבים שגזל זה רק כשמישהו מוציא חפץ, או ממון מחבירו, אבל אין האמת כך, אלא גזל זה גם למנוע טובה מהחבר ... ובפרט אם הוא מונע תפילה.

מעשה שהיה באלמנה, שהיה לה בן יחיד שהלך לישיבה. דא עקא שאותו הבן היה קצת שובב, ולא למד, הוא רק הפריע וגרר אחריו תלמידים נוספים, עד שהמשגיח לא ידע מה לעשות עם אותו בחור.

התרו בו והפצירו בו שאם לא ישנה את מעשיו ואת דרכיו - יהיה חייב לעזוב את הישיבה.

הבחור לא שמע לרבותיו, והמשיך במעשיו ובהרגליו.

קראו לאמא שלו, האלמנה, והודיעו לה בצער שאין מנוס, הבחור פשוט מקלקל בחורים טובים, והישיבה חייבת להוציא אותו.

אמרה להם האלמנה: בשום אופן! למה לא הודעתם לי על כך?! היה עליכם להודיע לי על כך, ורק אח"כ אם הוא היה ממשיך להתנהג לא בסדר, היתה לכם הזכות להוציא אותו... אבל מכיוון שלא הודעתם לי - אסור לכם להוציא אותו.

שאל אותה המשגיח: ולמה את חושבת שהמצב ישתנה? ... הלא

הפצרנו בו אינספור פעמים על כך... אמרה לו האלמנה: כי עכשיו אני אתפלל על זה.

למשגיח לא היתה תשובה - והוחלט בישיבה להשאיר את הבחור עוד שלושים ימים נוספים, וראה זה פלא -

הבחור השתנה באותם הימים מן הקצה אל הקצה. וכבר אמר אחד מגדולי החסידים, כי כך מקובל הוא מזקנו - שחשובה ומסוגלת תפילת אוהב נאמן על חברו, יותר מכל תפילות הצדיקים שבדור!

(אפריון שלמה' גיליון קפט)

אָנוּ מְשִׁימִים וְהֵם מְשִׁימִים...

בְּקֶר אֶחָד יֵצֵא הַרְה"צ ר' אֲשֶׁר פְּרִינְד מַחְדְּרוֹ, וְהִבְחִין בְּאֶחָד הַחֲבָרִים שִׁיּוֹשֵׁב עַל הַסְּפָה וְקוֹרֵא עֵתוֹן בְּנִנְחוּת.

"אֵין לָךְ מָה לַעֲשׂוֹת הַיּוֹם?!" שָׁאַל ר' אֲשֶׁר.

הַחֲבֵר הִצְטַדֵּק: "ר' אֲשֶׁר, זֶה לֹא כָּכָה. אָנִי כְּבָר קָמְתִי מִקְדָּם הַבְּקֶר, הַסְּפָקְתִי לְלֶכֶת לַפְעֵלָה, לְטַבֵּל בַּמְּקוֹה, לְהַתְּפַלֵּל שְׁחֲרִית, לְאָכַל אַרוֹחַת בְּקֶר - וְאַפְלוּ לְלַמֵּד מִשְׁהוּ!"

"וְאַתְּ כָּל זֶה" - תָּמָה ר' אֲשֶׁר - "עֲשִׂיתָ כְּדֵי שְׁתּוֹכֵל לְשֶׁבֶת עַל הַסְּפָה וְלִקְרֹא עֵתוֹן?!" - - - (נקודות של אור - ספינקא)

א גוט שבת

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת לָךְ לָךְ - מִזְכָּה הַרְבִּים

"וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַרְן" (בראשית י"ב, ה)

את אחינו התועים מדרך השם בעבותות אהבה, לתוך קדושת התורה, שהרי כל ישראל ערבים זה לזה.

מִן הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים מִבְּגַדְד צ"ל הִיָּה קוֹנָה מִדֵּי שָׁנָה אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים לְכַבּוֹד חֵג הַסּוּכוֹת בַּהִידוּר מִיּוּחַד וְהִיָּה מִפְּזֵר לְשֵׁם כֶּךָ הוּן רַב.

בְּחַג הַסּוּכוֹת מִשְׁעוֹת הַבּוֹקֵר הַמוֹקְדָּמוֹת וְעַד לְשַׁעוֹת הַצְּהַרִּים הַמְּאוּחְרוֹת תוֹר שֶׁל יְהוּדִים מְכַל רַחֲבֵי בִגְדָד הַגְּדוּלָּה הִיָּה מִשְׁתַּרְךְ כִּדִּי לְבָרֵךְ עַל מִינֵי הַמְּהוּדָרִים שֶׁל הַגְּרִי"ח וְלַצֵּאת בֵּהֶם יְדֵי חוֹבֵת הַמְּצוּוֹה בְּאוֹפֵן הַמְּעוּלָּה בִּיּוֹתֵר.

פֶּעַם שָׁאֵלוּ אֶת הַגָּאוֹן רַבִּי יוֹסֵף חַיִּים, כִּיצַד הִרְבָּה יָכוֹל לְמַסּוֹר אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים שֶׁלֹּ שְׁעֵלֵיהֶם שִׁילֵם הוּן רַב לְכָל אֶחָד שְׁבָא? וְהִלָּא בְּכֶךָ הִרְבָּה גּוֹרֵם בְּמוֹ יְדִיּוֹ שֶׁהִידוּר שֶׁל הַמִּינִים פּוֹחַת וְהוֹלֵךְ שֶׁכֵּן הַמִּינִים מִשְׁחִירִים מִשִּׁימוֹשׁ הַיְדִיִּים הַרְבוּת? הַגָּאוֹן ר' יוֹסֵף חַיִּים וְאָמַר: "זִיכּוֹי הַרְבִּים זֶה הַהִידוּר הַגְּדוֹל". (אֲבִירֵי בִּבֵל הוֹבֵא בְּמִידוֹת טִישׁ פֶּרֶשֶׁת וַיִּשֵׁב)

כִּשְׁהִיִּיתִי נֶעַר צַעִיר לִימִים חֲלִיתִי. בְּמִסִּיבַת הַהוּדִיָּה נִכַח הַרָאשׁ"ל הַגְּר"ע יוֹסֵף צ"ל וְאָמַר לִי בְּזֶה הַלְשׁוֹן: "דַּע לָךְ שֶׁהַבְּרָאָה בְּזָכוֹת זִיכּוֹי הַרְבִּים שֶׁל מוֹר אֲבִיךָ".

בברכת שבת שלום
הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות משרת ציון

כְּתוּב בַּתְּהִלִּים: "וְלֹא רָאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב וְזָרְעוֹ מִבְּקֶשׁ לֶחֶם. כָּל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלֹאָה וְזָרְעוֹ לְבִרְכָּה" (תהילים ל"ז, כ"ו). מִי אוֹתוֹ צְדִיק שְׁכַל הַיּוֹם חוֹנֵן וּמְלוּוֶה?

שִׁמְעֵתִי מִהַצְּדִיק רַבִּי אֶלְעָזָר אֲבוּחֲצִירָא צ"ל בְּשֵׁם מִרְן הַחַת"ם סוֹפֵר, לֹא מְדוּבָר כִּאֵן עַל הַלוּוָּאָה כִּסְפִית, אֲלֵא מְדוּבָר עַל אוֹתוֹ צְדִיק שְׁנוֹתָן מִכּוּחוֹ וְזַמְנּוֹ לְמַעַן הַזּוֹלָת. דוּד הַמֶּלֶךְ מִבְּטִיחַ לָנוּ שְׁאוֹתוֹ צְדִיק יִזְכֶּה שְׁזַרְעוֹ יִהְיֶה לְבִרְכָּה.

דוּד הַמֶּלֶךְ אָמַר: "כִּי לֹא תַעֲזֹב נֶפְשִׁי לְשִׁאֻל, לֹא תִתֵּן חֶסֶדְךָ לְרָאוֹת שְׁחַת" (תהילים ט"ז, י). הַשְּׁאִלָּה הִיא מְדוּעַ הַיִּינוּ חוֹשְׁבִים שֶׁהַחֲסִיד לֵךְ לְשַׁחַת?

הַמְּאִירִי מְבָאָר (אֲבוֹת פ"ה) שְׁאִין לָךְ חֲסִידוֹת בְּעוֹלָם כְּמוֹ הַמְּזַכֶּה אֶת הַרְבִּים. כִּי אִין רָאוֹי לְרַדַּת לְגַהִינוֹם מִי שְׁזָכוֹת הַרְבִּים תְּלוּיָה בּוֹ. יֵשׁ חֲסִיד שֶׁמִּקְפִּיד עַל קֶלָּה כְּבַחְמוּרָה, בּוּוֹדָאֵי שְׁשַׁכְרוּ מְרוּבָה וְלֹא יִרְאֶה שַׁחַת. **אוֹלָם יֵשׁ חֲסִיד שֶׁלֹּא מִקְפִּיד כָּל כֶּךָ אֲבָל הוּא מְזַכֶּה הַרְבִּים, עֵלְיוֹ דוּד הַמֶּלֶךְ מִתְּפַלֵּל שֶׁלֹּא יִרְאֶה שַׁחַת.**

מִרְן הִרְבָּה עוֹבְדִיָּה יוֹסֵף צ"ל כּוֹתֵב (הַקְּדָמָה לְשׁו"ת יְבִיעַ אֹמֵר ח"י): לְמַעֲלָה בְּקוֹדֵשׁ הוּא "זִיכּוֹי הַרְבִּים", שְׁאִין לָךְ מַעֲלָה גְּדוּלָּה כְּמוֹ מִי שֶׁמְזַכֶּה אֶת הַרְבִּים, שְׁנֵאמַר: "וְהַמְּשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ קְדָהָר הַרְקִיעַ, וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וָעֶד" (דְּנִיָּאֵל י"ב, ג').

כֶּשֶׁם שֶׁהַכּוֹכְבִים בְּשָׁמַיִם נִרְאִים לָנוּ כְּנִיצוֹצוֹת קֶטְנִים, וְהָאֵמֶת שֶׁהֵם פִּי כְּמָה וְכְמָה מִלִּיּוֹנִים מְכַל כְּדוֹר הָאָרֶץ, כֶּךָ הַמְּזַכִּים אֶת הַרְבִּים עֲרַכֵם גְּדוֹל אֲצַל הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, שְׁמוֹשְׁכִים

הַצֵּלָּחָה בְּגוֹר"ר
יִצְחָק אִרְיָאֵל בֵּן טוֹבָה שְׁמוּאֵל אִימָן בֵּן אֲסַתֵּר זְרִי מְאִיר יִשְׂרָאֵל בֵּן רַחֵל בְּרַכָּה- יִרְאֵת שְׁמַיִם לִיאוֹר יְהוֹשֻׁעַ סוֹמֵךְ וּב"ב גְּלִית בֵּת מְסוּדִי יְהוּדָה אִרְיָה בֵּן רַחֵל בְּרַכָּה אֶרֶץ בֵּן שׁוֹשְׁנָה רוֹנֵן אֲבָרָהָם וּב"מ קִסְיֹר אֲפָרַים וּב"ב רַחֵל בְּרַכָּה בֵּת פְּדִילָה דְּלִיָּה מִשְׁפַּי שְׁטִירֵת נַעֲם יִצְחָק בֵּן רַחֵל בְּרַכָּה רִינָה בֵּת סִימִי וּב"ב יוֹסֵף לִיאוֹר בֵּן דְּלִיָּה אֲפֶרֶת- הַצֵּלָּחָה בְּכָל הָעַנְיָנִים שְׁלֵמָה וְדָנָה דוּד וּב"ב אִרְיָה וְשָׂרָה לִי וּב"ב י.מ.י.ש כְּדוּרִי שְׁלֹמִית וּמְרַדְכִי חַיִּים דּוּיֵטֵשׁ וּב"ב עֵמִית בֵּן אֶהְרֹן וּב"ב רַח דוּד בֵּן לֵאָה וּב"ב נִתְנָאֵל בֵּן ג'יָנָה

זִיווֹג הַגּוֹן וְכִשֵּׁר בְּמַהֲרָה
אוֹרֵן חַיִּים בֵּן אֵלֵן אֲסַתֵּר רֹנִית בֵּת סִימִי תְרַצָּה בְּתִיָּה בֵּת יִמְנָה נִיט יוֹסֵף בֵּן רֹחֲמָה אֵילֵן בֵּן ג'וֹלִיִּט יִפִּית שְׂרָה בֵּת ג'יָנָה אֲנָאֵל חֲבִיבָה בֵּת שְׁלֹמִית לֵאָה בֵּת תַּמֵּר מִיטַל בֵּת מַלְכָּה מְאִיר בֵּן שְׂרִית וְאֵלִיָּהוּ טִלְיָה עֵדֵן אֲסַתֵּר בֵּת שְׁלֹמִית נַעֲם בֵּן שְׂרָה שִׁירִי יִמְנָה בֵּת שְׁלֹמִית דוּד עוֹמֵרִי בֵּן יְהוּדִית שׁוֹשְׁנָה שִׁירָה בֵּת סִילְבִיָּה שְׁמַעוֹן בֵּן שְׁלֹמִית אֲבָרָהָם גּוֹרְג'י בֵּן דְּלִיָּה אֲפֶרֶת אוֹרֵן בֵּן נַעֲמִי סִיּוֹן רִבְקָה בֵּת אֵלֵן אֲסַתֵּר

זֶרַע קוֹדֵשׁ בְּר קִיָּמָא
גְּלִית בֵּת מְסוּדִי אֵלִיָּהוּ זְרִיר בֵּן יִמְנָה אֵילָנָה בֵּת רֹחֲמָה שְׁמוּאֵל אִימָן בֵּן אֲסַתֵּר זְרִי סִיּוֹן בֵּת אֲסַתֵּר רַחֵל מְרִים בֵּת יְהוּדִית דְּנִיָּאֵל בֵּן שְׂרָה אוֹשֵׁרִית בֵּת שׁוֹשְׁנָה נַעֲמָה בֵּת יִפָּה דְּגִיָּת בֵּת שׁוֹשְׁנָה אֲסָף בֵּן סוֹפִיָּה מִיטַל בֵּת שׁוֹשְׁנָה לִימּוֹר בֵּת פְּרִידָה דְּרוּר בֵּן סוֹפִיָּה

רְפוּאָה שְׁלֵמָה
מְאִיר יִשְׂרָאֵל בֵּן רַחֵל בְּרַכָּה יִצְחָק בֵּן עֲזַרָּה יִמְנָה נִזְרִיר בֵּת סֹטָה- בְּרִיאוֹת וְאִרְיָכוֹת יִמִּים מְרַדְכִי נִזְרִיר בֵּן פֶּרְחָה- בְּרִיאוֹת וְאִרְיָכוֹת יִמִּים סִימִי בֵּת סוֹלִיקָה מִיכָאֵל יְהוּדָה בֵּן מְרִים אוֹרֵן בֵּן אֲסַתֵּר דִּינָה בֵּת מְזַל נַעֲם יִצְחָק בֵּן רַחֵל בְּרַכָּה נַעֲמִי בֵּת רַחֵל שִׁירָה שִׁילַת בֵּת אוֹרִלִי אֲפָרַים בֵּן שְׂרָה לְבִיא יִשְׂרָאֵל בֵּן תַּמֵּר חִיָּה אֲסַתֵּר בֵּת סוֹלִיקָה מוֹרִיָּה בֵּת רַחֵל בְּרַכָּה נַחוּם בֵּן כִּירִיָּה יְהוּדָה אִרְיָה בֵּן רַחֵל בְּרַכָּה יִשְׂרָאֵל בֵּן חוּוָּה יִפָּה בֵּת שְׂרָה-הַצֵּלָּחָה וְרַפְּוָּאָה רַחֵל בֵּת זְוֹהָרָה מִשָּׁה בֵּן דְּיִמָּה עֵינֵת בֵּת רַחֵל בְּרַכָּה רַפְּאֵל מִשָּׁה בֵּן רַחֵל יִצְחָק בֵּן פְּנִינָה רַחֵל בְּרַכָּה בֵּת פְּדִילָה דְּלִיָּה קִסְנֵשׁ בֵּת דְּגִטוֹ רֹנִית בֵּת סַבְרִיָּה יִצְחָק בֵּן חֲנוּן רַפְּאֵל אֲבִידֵן בֵּן תְּקוּוָּה אֵלִיָּהוּ בֵּן רַחֵל בְּנִימִין בֵּן בְּרַכָּה אֵלֵן אֲסַתֵּר בֵּת שְׂרָלוּט נַעֲמִיָּה בֵּת שְׂרָה יְהוּדָה לִיָּיִב בֵּן אֲסַתֵּר מַלְכָּה נַעֲם אֵלִימֶלֶךְ בֵּן אוֹשֵׁרִית- ר"ש וְבְרִיאוֹת אֵיטְנָה לִימּוֹר בֵּת פְּרִידָה יִנִּיב בֵּן פְּרִידָה מְאִיָּה בֵּת עֲדִי אוֹרֵן בֵּן פְּרִידָה יְהוּדִית אֲסַתֵּר פְּרַאדֵּל בֵּת חִיָּה- בְּרִיאוֹת וְאִרְיָכוֹת יִמִּים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל
לעילוי נשמת אדי אדוניו מזרחי בן שרה סרח
לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר
לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאלוהינו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב לרפואת הנפש והגוף של יהודה אריה בן רחל ברכה
לע"נ פיבי בת מזל ע"ה ונועם בן אורנה ז"ל

צמני לכת

י"ג	16:08	17:19	17:55
י"ד	16:26	17:17	17:50
ט"ו	16:26	17:17	17:50
ט"ז	16:28	17:19	17:54

שׂוֹאֵל וּמְשִׁיב בְּהִלְכָה - צְלִיַת כְּבֵד - חֵלֶק ב'

האם מותר לצלות כבד על גבי פלטה חשמלית?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי שליט"א:

תשובה: !

מותר לצלות כבד על גבי פלטה חשמלית באופן שיש אפשרות לדם לצאת החוצה ובפרט כאשר נותנים אותו מעט בשיפוע. **מקורות:** אאמו"ר שליט"א בספרו מנחת שמואל ח"א (חיו"ד סימן ד). יש לציין כי לדעת בני ספרד יהיה מותר להשתמש בפלטה לחימום מאכלים אפילו בצורה ישירה. לדעת בני אשכנז הפלטה תיאסר. שוב ראיתי שכך הביא בספר ילקוט יוסף (או"ה ח"א סימן עג ס"ט) להקל לצלות בה, באופן שאין לה שפה סביב והדם נשפך או מחליק ויורד. יצא עתה שו"ת יביע אומר ח"א (חיו"ד סימן ה) וכתב שם אודות בתי מלון ואולמות שצולים כבד ובשר לא מוכשר על פלטה חשמלית שאין לה שפה סביב והדם מחליק ויורד או שנשרף מחום האש שהוא יותר ממאה מעלות, יש להורות להתיר. ע"ש.

הוא הדין בפלנצ'ה חשמלית הנמצא באולמות ומסעדות, אם נותן בחום גבוה והדם זב, יהיה מותר. לדעת בני אשכנז כאשר עושים כך, אין להשתמש בו לדברים אחרים מחמת והדם אוסר אותו.

מותר לצלות כבד בתנור חשמלי שמשתמשים בו גם לשאר דברי מאכל. **מקורות:** ראה פתחי תשובה (יו"ד סימן עג סק"א) בשם שו"ת הר הכרמל (חיו"ד סימן יד) שנהגים היתר לצלות כבד בתוך התנור האופה בשעה שבווער רחוק מהאש. מכח זה בשו"ת ציץ אליעזר ח"א (סימן נ"ג אות ח) העלה להקל בצליית תנור היות והחום מתפשט בכל שטח התנור. כבר האריכו בזה רבותינו האחרונים הלא המה: שו"ת אגרות משה ח"א (סימן קסא), שו"ת מנחת יצחק ח"ה (סימן יז), שו"ת שבט הלוי ח"א (סימן קז), שו"ת משנה הלכות ח"ו (סימן קלב), שו"ת תשובות והנהגות ח"א (סימן תכ), שו"ת בנין אב ח"א (סימן לא אות ג), ילקוט יוסף (או"ה א עמוד תקי), שו"ת דבריך יאיר ח"ג (סימן לו).

אולם יש לחמם את התנור היטב לפני הכנסת הכבד ולהניח את פרוסת הכבד על גבי רשת. **הערה:** לדעת בני אשכנז יש לייחד רשת לכך כדעת הרמ"א (יו"ד סימן עו ס"ד). אולם לדידן בני ספרד קיימ"ל כדעת השו"ע (שם) דאמרינן כבולעו כן פולטו. מ"ש בספר הכשרות (פ"ט הערה רעח) אחר המחילה אינו אלא לבני אשכנז.

בנוסף יש להניח תבנית מלמטה לקליטת הדם [ניח תבנית חד פעמי שלאחר מכן יזרוק אותה או יצפנו היטב בנייר כסף או שיתן בתבנית מים]. **הערה:** הדם הנוסף בטל בכמות המים ואינו אוסר את הקערה. אין לחשוש מה שהמים המהולים בדם רותחים ומתאדים למעלה וכביכול נמצא הבשר או הכבד מתבשל בזיעת הדם. בשו"ע (יו"ד סימן צח ס"ח) לענין מחבת חלב שנתנו תחת הקדירה, כתב בתשובה הגרע"א בשם הב"ח בתשובה (סימן כד) שהאיסור לתת מחבת חלבי תחת קדירת הבשר היינו באופן שהכירה שמעל המחבת מכסה את כל החלל המחבת ולכך נבלעת ואוסרת הקדירה. אולם בנידון דידן שיש לזיעה מקום להתפשט לצדדים אין בה כח להיבלע, ועוד שדם הנוסף מן הכבד לקערה עם מים בטל ברוב ואין בו כח לעלות ולאסור את הכבד. עוד שאיסור דם דרבנן יש להקל. שוב ראיתי שכן העלה הגאון ר' שמואל הלוי וואזנר בקובץ מבית לוי.

בשעת הצליה יש להשאיר את דלת התנור פתוח מעט ליציאת האדים. **הערה:** הנחיית הרבנות הראשית לישראל, היות ובכהאי גוונא האדים מתפזרים ולא נבלעים. כן העלה בשו"ת דבריך יאיר ח"ד (סימן לא). יש לציין שלפני שיבשלו בתנור לאחר צליית הכבד, יש להסיק את התנור על חום גבוה ככל האפשר במשך חצי שעה ורק לאחר מכן יאפו או יבשלו בתנור זה. כך דעת הראש"ל הגר"ע יוסף זצ"ל כפי שהובא משמו בספר הליכות מוסר ח"ב (עמוד עב). זכר לדברנו בספר מלח ברית (פסקי הלכות עמוד ת). לענין תנורים באולמות שאי אפשר להשאיר את הדלת פתוחה והתנור עובד רק כשהדלת סגורה, יש מתירים בדיעבד מחמת פתח הארובה שקיים בו ליציאת האדים.

כאשר רוצים להשתמש בתנור לאחר צליית כבד, אין צריך המתנה של עשרים וארבע שעות ודי בכך שסיקו את התנור בחום המירבי לפני השימוש בו. **מקורות:** שמירת שבת כהלכתה ח"ב (פ"מ הכ"ג). ע"ע בספר בניין אב ח"א (סימן לא) שהחמיר בזה להצריך כ"ד שעות. יש לעיין כאשר צולים את הכבד בתנור בדלת פתוחה, יש להתיר. אולם כאשר אי אפשר לצלותם בדלת פתוחה רק סגורה, ובלוע כן דם שהוא איסור, נמצא שעל ידי הסקת התנור בחום המירבי אין כאן ניצוצות ניתזין להכשירו. ראה מה שדן בזה בספר כשרות למהדרין-שירי ח"ב (שאלה כה).

חֵד וּשְׁכָרוֹ

הגה"צ רבי חיים פלאג'י זצ"ל סיפר: יהודי ת"ח דרכו היתה לחזר אחר המצוות כדי לקיימן בהידור. הוא נהג להטיב לכל אדם. במיוחד הוא התאמץ להכניס אורחים לתוך ביתו למרות שפרנסתו היתה בצמצום. פעם התנדפק על דלת ביתו יהודי עני ומסכן. הלה בכה לפניו כי אין לו מקום ללון. נכמרו רחמיו של בעל הבית וקיבל אותו בסבר פנים יפות. באותם הימים פרצה שריפה גדולה סמוך לביתו. האש כיתרה את דירתו ועל-פי דרך הטבע לא נראה כל פתח הצלה מהאש עד שהתייאש מביתו.

בשמיים ריחמו עליו והתרחש נס והאש לא שלטה בביתו כלל! הוא תלה את הנס בזכות המצווה שהכניס את האורח המסכן לביתו. באותם הימים פרצה גם מגיפה וְדָבַר בעיר. רבים מאנשי העיר ברחו מביתם ונסו להרים כדי לא להידבר חלילה במחלה. אותו יהודי הכניס האורחים לא נטש את ביתו וישב שקט ושאנן כל הימים הללו ולא דבקה בו ובמשפחתו שום מחלה ושום נגע. גם מצבו החומרי השתנה מאוד בזכות מצוות הכנסת אורחים. (מעובד מתוך 'תוכחת מוסר')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשמיעת השיעורים של הרה"ג אליהו פינחסי יש להתקשר 073-3718395

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון,

חזרה בתשובה וכו' נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מברשת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – הגאון הרב נחום וייספיט לעווי משאדיק זצ"ל

הגאון המקובל הרב נחום וייספיט לעווי משאדיק הידוע בכינוי רבי נחום שאדיקר זצ"ל- נולד בשנת ה'תקע"ג (1814). הוא ואחיו הם ראשי משפחת וייספיט בירושלים. בצעירותו למד אצל הגאון רבי שלמה זלמן ליפשיץ ובגיל שמונה עשרה שנים בלבד הוסמך על ידו. לאחר נישואיו שימש במשך מספר שנים כרבה של העיר שאדיק שבפולין (ליד העיר קאליש). בשנת ה'תר"ג (1843) עלה לארץ ישראל עם שניים מאחיו: ר' אשר למל ור' יעקב יהודה לייב (מח"ס 'בית לאבות').

לפי המסורת, עלייתם באה לאחר ששלושתם חלמו בלילה אחד כי עליהם לעלות לארץ ישראל. בירושלים הקדיש את כל זמנו ללימוד התורה כשהוא יושב רוב ימיו בצום, עטוף בטלית ותפילין. למד קבלה יחד עם אחיו והגאון רבי יוסף זונדל מסלנט. התמנה לראש כולל פולין. העמיד תלמידים רבים.

מגדולי רבני ירושלים. זקני ירושלים היו מספרים שהיו לו ולאחיו גילוי אליהו הנביא ומגיד מן השמיים. הקפיד להתענות משבת לשבת. נפטר ב-י"ב חשוון ה'תרכ"ו (1865) במגפת החולירע. חי כ-51 שנים. ציונו בהר-הזיתים בירושלים בין אחיו ר' יהודה לייב והגאון מקוטנא. בשנת ה'תשמ"ג (1983) הוקם על שמו ישיבת הר"ן (ר"ת- הרב ר' נחום), על ידי צאצאו הרב צבי וייספיט. על שמו רחוב בשכונת נווה יעקב בצפון ירושלים.

בשנת ה'תשמ"ג (1983) הוקם על שמו ישיבת הר"ן (ר"ת- הרב ר' נחום), על ידי צאצאו הרב צבי וייספיט. כמו כן קרוי על שמו רחוב בשכונת נווה יעקב בצפון ירושלים.

אביו: ר' אברהם מפוזנא (תלמיד ר' רפאל הכהן כ"ץ מהמבורג ור' יוסף הצדיק, חתנו של הגאון ה'נודע ביהודה'). **אימו:** מרת אסתר (בת רבי יצחק משלשין). **נשותיו:** מרת חיה (זיווג ראשון- בת ר' לייזר אב"ד סימפלוניה), מרת מינה-לאה ריבלין (זיווג שני- בת ר' משה מגיד ריבלין, מנהיג האשכנזים בירושלים). **מרבותיו:** הגאונים ר' עקיבא איגר, ר' רפאל מהמבורג, ר' שלמה זלמן ליפשיץ (מח"ס שו"ת חמדת שלמה), המקובל ר' יהודה כהן. **ילדיו (מאשתו הראשונה):** ר' שלמה זלמן בהר"ן (ממייסדי שכונת מאה שערים ושכונת נוספות. שימש כחבר בית דינו של המהרי"ל דיסקין), ר' אברהם אליעזר, מרת רחל יוכבד (נישאה לר' יהודה ברגמן). **ילדיו (מאשתו השנייה):** ר' אשר לעמיל בהר"ן, מרת אסתר גיטל קורפו, ר' דוד בהר"ן. **מספריו:** **יאבני קודש-** על מסכת בבא מציעא • **אבני קודש-** שו"ת **בית אבות יאמרי בינה-** שו"ת.

רבינו גר בשכונת 'שערי חסד' בירושלים. הצדיק נהג לצום מערב שבת לערב שבת ושקד על התורה הקדושה יומם ולילה בהתמדה נפלאה בלי שהצום יפריע לו. היו לו בנים וארבעה אחים שכל אחד היה גדול בפני עצמו. אחד מבניו, ר' שלמה זלמן סיפר שאביו, ר' נחום, נהג ללכת בכל יום שישי אחה"צ לכותל המערבי לומר שיר-השירים, שכן בזמן זה יורדת השכינה לכותל ועת רצון לומר אז שיר השירים.

פעם כשהיה בחור צעיר בן שלוש-עשרה או ארבע-עשרה, הלך עם אביו כהרגלו ביום שישי אחה"צ לכותל. שם בכותל ישנן מדרגות מסוימות, כשהגיעו לשם פגשו יהודי שנראה פשוט ורגיל ככל יהודי. בשלב זה נפרדו האב ובנו. אביו והיהודי פסעו יחד לכותל כאשר הוא ר' זלמן הצעיר היה צריך להמתין שם לשובם.

אחר פרק זמן אביו אמר לו שיכול להצטרף אליו. היהודי הוא שפגשו לא היה שם כבר. הוא נבהל והשתומם איך נעלם היהודי, הרי הוא לא ראה אותו חוזר? אבל הוא שתק, הוא לא העז לשאול את אביו. אביו מעצמו שאל אותו שסיים לומר שיר-השירים אם הוא ראה את היהודי ההוא. כשנענה בחיוב, אביו אמר לו כשבת שחוק מרחפת על שפתינו: "אשרי מי שנתן לו שלום".

זקני ירושלים סיפרו, שהמקום שהתגלה אליהו הנביא אל רבינו היה באותה פינה בכותל המערבי שבה היה בוכה רבות על החורבן עד שנעשתה גומא מדמעותיו. כמו כן מסופר שבליל הסדר, בנו רבי זלמן שם לב לשינוי מראה פני אביו הקדוש. הבן שאל ברמז לפשר הדבר, ואביו הגה"ק רבי נחום זיע"א אמר: "הנה זה עתה הופיע כאן אליהו הנביא".

בנו הגה"צ רבי דוד בהר"ן זיע"א נשאל על ידי אחד מבני משפחתו האם נכונה המסורת בירושלים שהיתה לאביו הגה"ק רבי נחום זיע"א מדרגת 'גילוי אליהו' שהרי אצל אנשי ירושלים היה פשוט וידוע שהגה"ק רבי נחום זיע"א היה רגיל בכך. הגה"צ רבי דוד בהר"ן זיע"א השיב: "גילוי אליהו? לאבי היה הרבה יותר מזה. הרי היה לו 'גילוי שכינה'!"

פעם אחת בתו של רבינו חלתה מאוד וכמעט הגיעה עד שערי מוות. בר"ה לפני התקיעות אביה הגה"ק רבי נחום זיע"א עלה לבית וישב שם בעיניים עצומות ובדבקות נוראה. הוא אמר לה שאם תראה את אַמָּה ע"ה, לא תיתן לה את ידיה, רק לזו שיושבת לידה. מיד נתנה את ידה ליושבת לצידה והתרפאה. לאחר מכן סיפרה שאכן היא ראתה כי אַמָּה הגיעה מעולם העליון והושיטה לה יד.

הגאון מרן ר' שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל סיפר כי בערב שבת אחת, כשרבינו הלך לקרוא את מגילת שיר השירים בכותל המערבי, הוא השתתה בכותל המערבי יותר מהרגלו. בנו רבי שלמה זלמן שאל את אביו: "אבא, מדוע אתה מתמהמה?". אביו אמר לו: "בפולין נפטר אחד מגדולי התורה שהיה הרב מקויל בפולין, שמו הגה"ק רבי שלמה פוזנר זיע"א. הלווייתו עתידה לעבור בכותל המערבי". לאחר זמן התברר שאכן באותה שעה נפטר הרב מקויל בפולין, שהיה מגדולי התורה בדורו.

בנו ר' דוד בהר"ן זיע"א סיפר, שבשמחת נישואי אחד מבני משפחתו קם אביו ושתה 'לחיים' ואמר שברגעים אלו מת צורך כל היהודים, הצאר ניקולאי. לאחר זמן התברר שאכן באותה שעה מת ברוסיה הצאר ניקולאי. (הסיפורים מתוך 'גדולה שימושה'- מאת ר' צבי וייספיט)

הכל בחשבון שמים

בדיוק במקום הקבוע שלי. במבט ראשון הדבר היסב לי מעט כעס כלפיו על כך שהוא לא מצא לו מקום אחר בתוך הפרדס הגדול הזה, אלא דווקא במקום שלי.

אבל מיד תיקנתי את מחשבתי ואמרתי בליבי: "כמה טוב שעוד יהודים עומדים לשפוך את ליבם לפני ה' ושאיני לא היחיד בכך".

צעדתי לכיוון אחר כדי להתבודד. בסמוך אלי עמד טנדר. אני רואה בתוכו ילד שמביט עלי. הדבר ציער אותי, כעת יש ילד שמביט בי בזמן שאני מתבודד לפני ה'.

במחשבה שניה התפלאתי מאוד וחשבתי: "מה ילד לבד עושה בתוך הטנדר?!". התקרבת ליטנדר ואני מבחין שהילד שמביט בי הוא בוכה.

הבנתי שהוא תקוע בטנדר והוא במצוקה בשל מזג האוויר החם מאוד ששרר באותו יום. רציתי לחלץ את הילד. בהתחלה חשבתי לשבור את אחת החלונות.

לאחר מכן שמתי לב שהחלונות נמצאים עם מסילות. ניסיתי להסיט את אחד החלונות הצידה. בסייעתא דשמיא החלון לא היה נעול והוא נפתח, כך עזרתי לילד לצאת מהטנדר.

הילד סיפר שהוא נרדם כשהוא חזר מה'חידר'. כנראה הנהג לא הבחין בו שהוא נשאר בפנים וסגר עליו. מכיוון שלא היה לי פלאפון צעדתי איתו לכוון הישיבה שלי כדי להתקשר להוריו מטלפון ציבורי.

כשהגענו לרחוב הראשי אני רואה יהודי מבוגר שצועד מולנו. האיש שוחח בפלאפון ואמר: "לא יכול להיות ששכחתי אותו בטנדר. זה לא יתכן! כנראה שהוא לא עלה בכלל לטנדר. אני בטוח בזה!".

הבנתי שכנראה זה הנהג ושהוא כעת מדבר עם הוריו. ניגשתי אליו עם הילד ושאלתי אותו: "אתה מכיר את הילד הזה?". הנהג ראה את הילד ונבהל מאוד.

הוא שאל בבהלה: "איך הוא הגיע אליך?!". סיפרתי לו שמצאתי אותו בוכה בטנדר והזכרתי לו שכדאי להיזהר יותר ולשים תשומת לב יתרה כדי שלא יקרה אסון חלילה.

אז הבנתי כמה ה' עשה טוב בכך שהקים אותי באותו יום בשעה ששאר הבחורים היו רגילים לקום ולא מוקדם יותר כהרגלי בשאר ימים.

כמה טוב היה שה' הביא את אותו יהודי שיעמד לתפילה בדיוק במקום שבו הייתי רגיל לעמוד, הכל כדי לזכות אותי להציל ילד יהודי בעל נפש טהורה.

להלן סיפור מופלא המעובד מתוך עלון **'מתיקות השבת'**. יש בסיפור זה להראות לנו שכל מה שקורה איתנו הוא מאיתו יתברך והוא בחשבון מדוקדק עד מאוד. להלן הסיפור מפי בעל המעשה ר' יוסף ג. מירושלים:

בצעירותי כשלמדתי בישיבה גדולה הייתי ב"ה הבחור המוצלח ביותר בלימוד. כל הבחורים ראו אותי כ'עילוי' גדול ובעל כישרונות גדולים.

אני עצמי הייתי במצוקה בתוך ליבי. בכל פעם כשהייתי פותח את הגמרא ומתחיל ללמד, היצר הרע מיד היה מציף את מוחי במחשבות רעות ובגאווה גדולה. לא הייתי מצליח להתנתק מכך.

ייסרתי את עצמי. ידעתי שכולם מעריכים אותי. מאידך הבנתי שיתכן שיש לי יצרים רעים שאין לשום בחור בישיבה. אפילו לא לבחור הנחשב לפשוט ביותר במעמדו בישיבה.

המצוקה שלי התמשכה למשך כשנה וחצי ברציפות. בסופו של דבר החלטתי שלא יתכן להמשיך כך. חיפשתי עֶצָה כיצד אוכל להתגבר מאותן מחשבות.

קבעתי לעצמי שבכל פעם לפני שאפתח את הגמרא, אלמד בספר 'חובות הלבבות' שכתב רבינו בח"י בן יוסף אבן. למדתי על מידת הענווה. חשבתי לעצמי שאם אלמד ואתנהג בענווה ובפשטות, אוכל בעז"ה להתגבר על יצרי הרעים.

בסייעתא דשמיא על ידי הענווה והפשטות שסיגלתי לעצמי התמעטו במעט הניסיונות, אבל רק במעט. המשכתי ללמוד בספר 'חובות הלבבות' ב'שער חשבון הנפש' וב'שער הביטחון' וב'שער אהבת השם' ועוד.

שיעורתי בנפשי איזה תענוג גדול יהיה לי לעשות התבודדות ולשפוך את צקון ליבי לפני יודע תעלומות.

ממחשבה למעשה, בכל יום הייתי יוצא מהישיבה בשעות המוקדמות לפנות בוקר לפרדס הסמוך לישיבה. שם היו גדלים פירות הדר למיניהם.

במקום זה היתה לי השראה מיוחדת לעמוד ולשפוך דמעות מתוך ערגה לה'. ביקשתי להיות יהודי טהור, לזכות לטהרת המחשבה ולמידות טובות, לעסוק בתורה בקדושה לשם שמיים ובעיקר להינצל מתאוות כבוד וגאווה.

קבעתי לי מקום שבו הייתי עומד ומתבודד בין האילנות. הֶעֱצָה הזאת הועילה לי פלאים. בדרך כלל אני קם הרבה זמן לפני שבחורי הישיבה קמים והולך להתבודדות. יום אחד קמתי בשעה שהבחורים קמו ולא היה שייך ללכת.

לאחר ארוחת הצהריים בישיבה יצאתי לערוך התבודדות במקומי הקבוע. כשהגעתי הבחנתי ביהודי אחד שנעמד

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רגינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברק דב ז"ל יצחק יצקן בן רחל ז"ל זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אקבלי יוסף חיים בן נסכה ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חביבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה שלום בן אסתר ז"ל מרים בת שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל ארון בן סעדה ז"ל פיבי מלכה בת מזל ע"ה נעמי בת כתום ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה משה בן רוזה ז"ל מאיר בן נעמי ז"ל משה בת בסה ע"ה סעדה בת בסה ע"ה בתיא (מרדה) בת שמחה ע"ה שרה גבריאל בת נאווה ע"ה שרה בת נעמי ע"ה שרה בת נעמי ע"ה אריה בן רינה ז"ל ישראל בן חיים משה גרשון ז"ל נעימה בת שרה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאלי ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן פנינה ז"ל חי יזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה מסעוד בן יקוט ז"ל רחמה בת מסעודה ע"ה סעידה בת תופחה ע"ה אליהו בן חיים משה גרשון ז"ל

איש לרעהו

מכון אהבת אמת - המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל - רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לזכות
רבי
אברהם
בן ר' יהואל
שיחי
ולכל
משפחתו
הצלחה רבה
ורוב פהת
מכל יוצאי
הלציו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות

מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לנעם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ח חשון תשפ"ה: ה'הדלקת נרות: ירושלים: 4:08 תל-אביב: 4:24 חיפה: 4:16 מוצאי שבת: ירושלים: 5:21 תל-אביב: 5:23 חיפה: 5:21 ר"ת: 6:00

פרשת לך לך

הצלת הזולת

להתמסר בגוף, בנפש ובממון, לעזרת והצלת חברו!

נלמד מהפסוק: "וישמע אברהם כי נשבה אחיו וירק את הניכיו... וישב את כל הרכוש וגם את לוט אחיו... ואת העם" (פרק יד-יד, טז) וכתב הפלא יועץ: "וידוע גודל מצות הצלת נפשות שניתנה כל התורה להדחות על פיקוח נפש. ולמכור אפילו הספרי תורה בשביל נפש ואמרו חז"ל: "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא". כי אבינו הראשון אחד היה אברהם, ויצאו ממנו רבבות אלפי ישראל. ומאדם הראשון יצא כל העולם. לכן החיוב למהר ולהשתדל לכל דבר טוב, בכל כוחו, וה' הטוב בעינינו יעשה. וקובע שכן הרבה למשתדל, כאילו הוא גומר ועושה.

עוד הוסיף הפלא יועץ: "וידוע גודל מצות הצלת נפשות, שניתנה כל התורה להדחות על פיקוח נפש. וכל שכן וקל וחומר שחייבים כל ישראל לפזר כל ממונם, ולמכור אפילו הספרי תורה בשביל הצלת נפש. ואמרו חז"ל "כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קיים עולם מלא". כי אבינו הראשון אחד היה אברהם, ויצאו ממנו רבבות אלפי ישראל. ומאדם הראשון יצא כל העולם. לכן החיוב למהר ולהשתדל לכל דבר טוב, בכל כוחו וה' הטוב בעינינו יעשה, וקובע שכן הרבה למשתדל, כאילו הוא גומר ועושה.

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל שיגר מכתב חיזוק וברכה לאדם שמסר נפשו כדי להציל את הזולת. וכך כתב לו בין היתר: "וכאשר מעלת כבודו... שליט"א זכה להציל נפש מישראל, הרי בוודאי מצוותו וזכותו גדולה מאוד, ובפרט כאשר עשה מצוותו שלימה, מצוה לשם מצוה ללא קבלת שכר ותמורה. והנני ברכה כי זכות המצוה תעמוד לו להתברך משמים באורך ימים ושנות חיים טובים ושמחים, ולא יארע לו שום נזק והפסד ויזכה למילוי משאלות לבו לטובה ולברכה בכט"ס.

בענין החיוב להציל נפש מישראל תוך כדי סיכון עצמי, שאל הגאון רבי דוב לנדו שליט"א על מה שנאמר בפסוק (בראשית מג-כט) שיעקב אבינו לא רצה לשלוח עם בניו את בנימין למצרים שמא יקראו אסון, ולכאורה קשה מדוע סירב לשלוח את בנימין הרי שמעון שנכלא במצרים היה במצב של סכנה ודאית שיהרגו אותו בשבב, ואילו בנימין הוא רק בספק שמא ינזק בדרך, ולמה הפיקוח נפש של שמעון לא דוחה את ספק פיקוח נפש של בנימין? והשיב רבי דוב לנדו שצריך לומר שגם שמעון לא היה במצב של פיקוח נפש ודאי כי שמא היו לוקחים אותו לעבד ולא הורגים אותו. ומסתבר שאין אדם חייב להכניס עצמו לספק פיקוח נפש כדי להציל את חברו מספק פיקוח נפש.

למען פדיון שבויים...

כ"ק האדמו"ר מסקולען (בעל החסד לאברהם) היה מוסר עצמו למען הצלת יהודים. פעם אירע בערב שבת קודש דבר נורא: משפחה שלימה נתפסה על ידי הרשויות והושלכה לכלא. האדמו"ר מסקולען שהשמועה הגיעה לאזניו נחרד ביותר. הוא עזב את כל עיסוקיו בקודש ופנה היישר לשער בית הכלא כשהוא דורש ומפציר בשומר הפתח לשחרר את המשפחה. השומר כמובן סירב, או-אז הוציא הרבי את כל הכסף שהיה אז ברשותו, והיה זה סכום נכבד מאוד הנועד למחיית בני ביתו, ומסרו לשומר. השומר, שהמענק הבלתי צפוי סינוור את עיניו, נתרכך קמעה. אך עדיין סירב בנימוק כי אם ישחרר את המשפחה יתפסוהו ועיניו יהיו קשות. אך גם עתה לא הרפה הרבי ולא ויתר. הוא הבטיח לשומר כי הוא ערב ואחראי שלא יאונה לו כל רע. ואכן דבריו שיצאו מן הלב חדרו באורח פלא ללבו של השומר, והמשפחה שוחררה. וכך נראה, שעה קלה קודם התקדש השבת, האדמו"ר מסקולען בלווי בני המשפחה נכנסים לבית הכנסת לתפלת מנחה והודיה לה' על חסדו הגדול.

הלמות עמלים

לחוש בעער השבויים...

ידוע היה כ"ק האדמו"ר רבי מנחם נחום מטשרנוביל זצ"ל במסירות נפשו למען פדיון שבויים. פעם נתפס בלילה בעיר ז'טומיר ונתנוהו במאסר. ביקש הרה"ק רבי זאב וואלף מזיטומיר זצ"ל רשות לשהות אצלו. יום אחד נראתה לפתע אשה ששאלה את האדמו"ר: "וכי זו תורה וזו שכרה?!" ענה לה: "אכן, זו תורה וזו שכרה" כשהלכה האשה אמר האדמו"ר לרבי זאב וואלף: היתה זו שרה אמנו ששאלה אותו: הלא אתה עסוק תמיד בפדיון שבויים האם זה שכרך להיות נתון במאסר, ועניתי לה שאכן כך יאה לי כדי שאחוש את צערם של השבויים ואתאמץ יותר בפדיונם.

באהלי צדיקים

"גדול ת"ת מהצלת נפשות..."

סיפר הגר"מ מאלין זצ"ל כי כשלמד בישיבת מיר, עבר פעם דרך נהר, לפתע הבחין בשני אנשים טובעים בנהר. הוא הזדרז למשותם מהמים והצליח להצילם. מעשהו התפרסם וכולם שבחוהו ודיברו על מעשהו בהערכה רבה, על כך שזכה להציל שתי נפשות מישראל. כשמע זאת המשגיח-הגה"צ רבי יחזקאל לוינסקי זצ"ל כיבדו ושיבחו אף הוא ואמר לו כי זכותו עצומה והביא לו כמה אמרות חז"ל על גודל הזכות והשכר למי שמציל נפשות מישראל. כשסיים לדבר עמו, נכנסו יחדיו להיכל בית המדרש בו ישבו תלמידי הישיבה ולמדו. וכשהם בפתח בית המדרש אמר לו המשגיח: "דע לך, כמה שאתה גדול שהצלת שתי אנשים, הבחור הכי פשוט שיושב ולומד בבית המדרש, על ידי לימודו פועל יותר ממך!".

עבדא דקוב"ה

עלון השבוע פרשת לך-לך הוקדש לעילוי נשמות

הרב פנחס הלוי בן הרה"ג רבי שמואל שמעלקא הלוי רוזנבאום זצ"ל הי"ד
שיום היאהרצייט חל ביום י"ג מרחשון (נלב"ע תשמ"א)

לקרב רחוקים ולסייע בידם לזכות באושר הרוחני שבחיי תורה ומצוות!

נלמד מוהפסוק: "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (פרק יב-ה)

וכתב רש"י: "שהכניסן תחת כפני השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו". ושאלו חז"ל (במד"ר): איך יתכן שעשו את הנפש, והרי אם מתאספים כל באי עולם לברוא אפילו יתוש אחד, אין יכולים לזרוק בו נשמה!! אלא אלו הגרים שגיירו, וללמדך שכל המקרב והמגייר... כאילו בראו. עוד אמרו חז"ל (סנהדרין צט:): כל המלמד את בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאו שנאמר "ואת הנפש אשר עשו".

נשאל בעל ה"חזון איש": באחת הישיבות נתפס נער בגניבה, האם יש להוציא את הנער הזה מהישיבה? והשיב החזו"א: האם אתה השואל דיברת לשון הרע מימך, ומשום כך הוציאו אותך מהישיבה. מה לנו לאו זה או לאו זה. ובוודאי אינו חייב מיתה עבור זה!!! (להוציאו לרחוב הוא כמו מיתה).

מעין זה אמר פעם החזו"א כשנשאל על הוצאת תלמידה מבית הספר: "לדיני נפשות צריך בית דין של עשרים ושלושה!" ובמקרים אחרים של חשש שתקלקל אחרות, הוסיף שיש לדאוג לסיפור אחר עבורה ולא לזרוקה לרחוב! ופעם התבטא: כיום, בגלל השפעת הרחוב הקלוקל, הכל נחשבות "יתומות" בחיי האב, ואין משליכין יתומות החוצה!

ובהזדמנות אחרת על תלמיד שחשבו לסלקו מהישיבה כתב החזון איש (בקובץ **איגרות ח"א** סימן פא) את הדברים הבאים: "אחשוב ליותר נכון להתגלגל ולסבול ולקרב בכל מה שאפשר, וזה כל פרי של הישיבה לתת לפתאים ערמה ולתועים בינה, ואין מקום להאשים את השוברים, כי הלא עייר פרא אדם יולד. ועלינו להשתדל בזה בכל מחיר, ולפעמים ימין דוחה ושמאל מקרבת, ופעמים לקרב בשתי ידיים".

הגרא"ל שטיינמן זצ"ל התריע בדברים נוקבים בחומרתם (בכינוס ראשי ישיבה לצעירים לפני כשמונה עשרה שנה) על הנוהג הנפסד לזרוק בחורים שאינם מצליחים בישיבה ומתדרדרים ויורדים מן הדרך, ועל כן מוצאים "פתרון" קל לזרוק אותם לרחוב... על הסכנה שיש בזה אמר הרב שטיינמן בין היתר את הדברים הבאים:

היות שיש הרבה פעמים בישיבות שרואים איך שהבחור מתדרדר ויורד עד שזורקים אותו מהישיבה, יש לדעת שכשזורקים אותו הרי זה שפיכות דמים ממש! בן אדם שזורקים אותו, מה יהיה ממנו, אולי ירד לגמרי, אולי יהיה מחלל שבת... ואנו מאבדים אותו מן העולם האמיתי, מן העולם הבא, מהתכלית האמיתית שלשמה הוא נברא. הורגים אותו, ואין לך הריגה גדולה מזו.

והיות שעפי" רוב אי אפשר להשיב אחר שנזרק, צריך לחשוב כל אחד קודם מעשה, אילו היה הבן שלו וכי היה זורק אותו! גם אם היה מתנהג כך האם היה זורקו?! הרי הוא היה עושה את כל המאמצים ומנסה בכל מיני עצות אפשריות כדי להציל אותו! צריכים אנו לדעת שכלפי כל ילד יהודי אם עושים כך, אנו הורגים אותו... זה כהריגה ממש...

חז"ל אומרים בסוף פ"א דמסכת מכות על סנהדרין שאם היו הורגים פעם בשבעים שנה היו נקראים קטלנים וזה אנו מבינים. הרי לזרוק בחור מהישיבה זה יותר גרוע, משום שהורגים אותו מחיי העולם הבא (גדול המחטיאו מההורגו).

ולכן צריך לטכס עצות איך לא לאבד שום נפש מישראל. קודם כל שכל ההנהלה של הישיבה תשתתף בהחלטה זו, ואם הרוב יגידו זכאי יהיה זכאי, ואם הרב יגידו חייב, צריך אז להתייעץ עם עוד חכמים עד שיבוא הדבר שלא יארע כך. אנחנו לא יכולים להרשות לעצמנו לאבד נפש מישראל. עכ"ד הרב שטיינמן.

סכנה לפורש מן התורה...

סיפר הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל: מעשה בתלמיד ישיבה קטנה שנפשו חשקה בתורה, אבל אמו הלכה לרשום אותו לבית ספר מקצועי כדי שישתלם במקצוע לפרנסתו בעתיד. זאת למרות מחאותיו של התלמיד. הביא רבי מיכל יהודה את התלמיד לפני **החזון איש** לשמוע ממנו מה על התלמיד לעשות.

מיד הוציא החזו"א מן הארון גמרא מסכת תענית וישב עם הנער והחל ללמוד עמו את המעשה המובא (שם כא). על רבי יוחנן ואילפא שלמדו תורה ונדחקו מאוד בפרנסה והחליטו לצאת למסחר ולקיים בנפשם "אפס כי לא יהיה בך אביון". בדרך ישבו תחת כותל רעוע וסעדו לבם. באו שני מלאכי השרת, ורבי יוחנן שמע אחד האומר לחברו: נפיל עליהם את הקיר ונהרגם, מפני שמניחים חיי עולם הבא ועוסקים בחיי עולם הזה...

כאן הפסיק החזון איש. פנה לתלמיד ואמר לו: מכאן למדנו, שאינך מחויב למלא רצון אמך בענין זה! שמע הנער לעצתו של החזון איש וחזר ללמוד ונעשה לתלמיד חכם גדול.

מעשה איש

להציל נער יהודי מחינוך קלוקל...

יהודי בר אוריין מיקירי ירושלים רצה להכניס נער יקר ממשפחה שבורה, לאחת הישיבות המפורסמות בירושלים, מכיון שמצב הישיבה היה דחוק, ביקשה ההנהלה כתב התחייבות מהנ"ל שישלם כל חודש בעבור הילד סך 50 לירות (סכום נכבד בימים ההם). אך הלה הצטער מאוד שלא היה באפשרותו לעמוד בהתחייבות הזו ביודעו שהכנסת הנער לישיבה נחוץ לו ביותר.

יעצו לו שילך לשכונת בית ישראל לבית הכנסת "אהבת חיים" שם נמצא הצדיק **חכם מנחם מנשה** זצ"ל. ואולי יהיה מוכן להתחייב לשלם סכום זה עבור הנער שכן ידוע היה כעוסק רבות בהצלת הנוער להכניסם לישיבות קדושות.

הלה הישר שם פעמיו לעבר בית מדרשו של רבי מנחם מנשה, ובהגיעו לשם שח לו אודות הילד. וביקש ממנו האם יוכל לסייע בנידון? מיד כתב רבי מנחם מנשה כתב התחייבות, בו הוא מקבל על עצמו בלי נדר לשלם מידי חודש בחודשו סך חמישים לירות בעבור הנער.

הלה התפעל מאוד מגודל מעשה החסד של רבי מנחם מנשה, ואיך שעשה זאת בשמחה רבה. ועל אף שלא הכירו, התחייב מיד לשלם סכום גדול זה מידי חודש, ובלבד שינצל נער יהודי מחינוך קלוקל ויכנס למקום תורה ויראה, לקיים את דברי חז"ל (סנהדרין לז). "כל המציל נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא".

מורשת ספרד

הניגון ששבר את כל המחיצות

סיפר הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצ"ל: מעשה בבחור ממשפחה חילונית שהחליט ביום מן הימים להתקרב אל השי"ת ולשוב בתשובה שלימה. ואולם אביו, שכאמור לא שמר תורה ומצוות, לא ראה בעין יפה את השינוי בהנהגתו של בנו וניסה להשפיע עליו לעצור את התהליך. אך הבן עמד על שלו והתעקש ללמוד תורה ולשמור מצוות.

האבא ששמע זה מכבר על גדול הדור **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל, החליט שהוא יבוא אליו יחד עם בנו באומרו: "אם הרב אלישיב יאמר שאתה צודק בדרכך החדשה, אני מקבל. אבל אני רוצה לשמוע זאת מפיו. הוא אדם חכם ועליו אני סומך".

ואכן הגיעו האב ובנו לביתו של הרב אלישיב. וכשעמדו בסמוך לחדר בו למד שמעו איך שלומד בניגונו המפורסם, מתוך עונג ושקיעות עצומה בתורה הקדושה. האבא עמד מוקסם כולו והקשיב, וקול הניגון חילחל אל תוך לבו.

לפתע פרץ האב בבכי ואמר לבנו: "אם כך נשמע מי שלומד תורה, אני מסכים שתלמד תורה, ואני מאחל לך שתצליח בלימוד! אני כבר לא צריך להכנס אל הרב אלישיב לשאול, כבר קיבלתי את התשובה..." ואכן הבן נתעלה בתורה וגם אביו וכל המשפחה צעדו בעקבותיו וחזרו בתשובה שלימה.

הלמות עמלים - ח"ב

להתרחק מחברים רעים וממקום קלוקל שהשפעתו רעה!

נלמד מהפסוק: 'זה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו" (פרק יד-ג)

וכתב רש"י: "כל זמן שהרשע עמו היה הדיבור פורש ממנו" וכן ברש"י על הפסוק "ואנשי סדום רעים וחטאים" (ג,ג) נדרש לוט לגנאי. שאף על פי שהיו רעים וחטאים, לא נמנע לוט מלשכון עמהם.

הארכנו בנושא הקודם עד כמה חשוב לקרב את הרחוקים, ועל אחת כמה וכמה לא לדחות ולהרחיק את הקרובים כי בנפשם הדבר. אכן עלינו להדגיש במאמר זה שכל זאת מותנה במצב שהקרוב הזה לא יגרום ח"ו לקלוקל חדש ולא ישפיע לרעה אל אחרים. שכן יודע שקל יותר לשבור ולאבד מאשר ליישר ולתקן, ועל כן צריך תמיד לקחת זאת בחשבון שיקול הדעת של הקרוב, לפעול בחכמה רבה ובזהירות הנדרשת.

וכפי שסיפר רבי יהודה החסיד ז"ל (בספר חסידים - קפח): לאדם אחד אירע שבנו המיר דתו רח"ל והלך לשבת בין הנכרים ולעשות כמעשיהם. היו אביו ואחיו מצטערים עליו מאוד וניסו בכל דרך להשיבו הביתה ואף הכינו לו מתנות רבות שיאבה לשוב.

אמר להם אחד מן החכמים: חידלו לנסות להשיבו אליכם פן תתחרטו! כי אם ישוב ירע יותר! שכן שמעתי שזומם להשפיע ולהסית גם את אחיו ואחיותיו ללכת בין הנכרים ועל כן מוטב שתעזבוהו בין הנכרים ולא יחטיא אחרים.

במכתב נדיר ששיגר **החפץ חיים** לבנו רבי אריה לייב זצ"ל על השפעתה הרבה של הסביבה לטוב או למוטב (הובא במאסף **ישורון-לג**) כתב החפץ חיים את הדברים הנוקבים הבאים:

"כל מי שמאמין בה' אלוקי השמים שברא העולם, מחויב לדור במקום שיניחוהו לעבוד לאלוקי השמים, ובמקום שהופקר שמירת השבת והופקר לכמה אנשים מאכלות אסורות והנחת תפילין וכיו"ב, אינו רשאי לדור שם".

"וביותר הבנים אשר רואים הפקר שם קודשו של הקב"ה בכמה ענינים, שבת ומאכלות אסורות וכדומה, בהמשך הזמן נמשכים אחריהם, ולא יועיל להם כל מוסר, ויחשבו אותנו שומרי תורה ל"פנאנטיים" לבד. ועיין **בתשובות הרמב"ם** שמחוייב לילך מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שימצא מקום שיניחוהו לעבוד השי"ת, כי העולם דיי ורחב". עכ"ל המכתב הנצרך לנו.

משום כך, כשעלה, בשעתו, על הפרק נושא גיוס בני ישיבות לצבא, ולו באורח חלקי וארעי, אפילו לימים מועטים ולא יאמונים בלבד, ראה **החזון איש** בכך גזירה קשה והתבטא שהיא מעמידה את כלל ישראל בסכנה, ולא זו בלבד אלא אף יתירה מזו: כשניסו חוגים שונים לערב בסדרי הלימוד של ישיבה קטנה, מינימום של השכלה כללית (מה שהם מכנים "ליבה") שמעו את החזון איש שהתבטא על כך: "דבר זה חמור בעיני עוד יותר מגזירת הגיוס!".

לשאלה פרטית של תלמיד ישיבה בנידון זה, כתב החזון איש תשובה (**קובץ אגרות ח"ב סימן נ**): "מנויה וגמורה בסודם של **רבותינו גדולי הדורות**, שלא להרשות לימודי חיצוניות לבני הישיבה בזמן שקידתם בתורה בהתלהבות נעורים, וראו את זה למפסיד בטוח, ורובם נתקלקלו אם במדה גדושה או מחוקה, או בקצתם, וקבעו למשפט ללחום בזה מלחמת מצוה".

וכבר הארכנו בעבר שהעצה היחידה המועילה שלא להיות מושפע ח"ו מפגעי הזמן והמקום הללו, להסגר באהלה של תורה בלבד! וכפי שהורו לנו תמיד גדולי ישראל, שבכך צריך להיות ניכר ההבדל בין בני תורה המסולאים בפז אותם בני עליה היגעים בתורה, שלא יהיה להם כל עסק וכל זיקה לכל מה שקורה ברחובה של עיר, ובין שאר המון העם שומרי המצוות.

וכפי העובדה שהעיד עליה **רבי יהושע קורלנסקי** (בחוברת **קול התורה** גליון מ) שכאשר נערכה עצרת המונית נגד גזירת ניתוחי מתים באולם "אהל שם" בתל אביב, ויצאה קריאה לציבור לבוא ולזעוק... באו תלמידים משיבת פוניבז' אל המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל ושאלוהו האם לנסוע ולהשתתף בעצרת שנועדה למחרת.

הקריא המשגיח בוועד שהתקיים באותו ערב, את דברי **המסילת ישרים**: "ראוי לו שתהיה כל פנייתו רק לבורא יתברך, ושלא תהיה שום מטרה אחרת בכל מעשה שיעשה אם קטן ואם גדול אלא להתקרב אליו יתברך, כל מה שיכול לחשוב שהוא אמצעי להתקרבות הזו, ירוץ אחריו ויאחז בו ולא ירפנו, וכל מה שיוכל לחשוב שהוא מניעה לזה יברח ממנו כבורח מן האש". ואז סגר המשגיח את הספר ושאל: האם להסתובב בחוצות תל אביב יביא להתקרבות אל הבורא יתברך?!

במה יש להתפאר?...

סיפר כ"ק האדמו"ר מויז'ניץ רבי משה הגר זצ"ל: פעם נכנס אל החזון איש יהודי והתפאר בפניו כי בנו יודע לדבר בשש שפות!

שאל אותו החזון איש: "האם זה יחוס? קת, איפוא, ששה גוים משה ארצות, והנה לפניך שש שפות, ואם כן כל ייחוסו של בנך הוא שהוא שקול כנגד ששה גוים? אילו היית מתפאר בכך שהוא יודע מחצית הש"ס או "סדר" שלם - "סדר נזיקין" או "סדר מועד" כי אז היית רשאי להתפאר, אבל בידיעת שש שפות, התפארות זו מה טיבה? וכי יפיק האב תועלת כל שהיא משקידת הבן והתמסרותו לדברים שהם הבל וריק?

מעשה איש

"נהיה זקוקים למבצר"...

סיפר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל: כאשר החלו בהקמת בנין ישיבת פוניבז' על הגבעה בבני ברק (לפני קום המדינה), נקלע למקום אדם חילוני והתפעל למראה הקירות העבים. הוא ניגש ל**רב מפוניבז' - הגרי"ש כהנמן** זצ"ל ושאל אותו: "כלום מקימים פה מבצר?"

השיב לו הרב כהנמן באירוניה מרה: "אכן מבצר! כי הנה ימים באים, אתה וחבריך החילונים יקימו מדינה עברית, ומי יודע... עוד עלולים לגזור גזירות על לימוד התורה... נצטרך להלחם ולעמוד על נפשנו... נהיה זקוקים למבצר..."

הרב מפוניבז' - ח"ג

"בכיות של מאות אמהות..."

לפני שנים נאלצו לאחר מחשבה רבה ושיקול דעת להוציא בחור מיישיבת פוניבז', מחמת הנהגתו הקלוקלת. אמו לא היתה מוכנה לקבל זאת והיתה מגיעה מידי יום ביומו ויושבת על מדריגות ביתו של המשגיח בישיבה הגה"צ **רבי בן ציון במברגר** זצ"ל ובוכה שיחזירו את בנה לישיבה, אשתו של רבי בן ציון שהיה קשה לה לשאת זאת אמרה לבעלה: או שתעזוב את הישיבה או שתחזיר את הבחור לישיבה!

הלך רבי בן ציון להתייעץ עם המשגיח הגה"צ **רבי יחזקאל לוינשטיין** זצ"ל ושאלו מה עליו לעשות? אמר לו רבי יחזקאל: תאמר לרבנית שלך, אמנם את שומעת בכיות של אמא אחת שבוכה להחזיר את בנה, אולם אני שומע בכיות של מאות אמהות שמבקשות שלא יחזירוהו... **מתוך הספר החדש עבדא דקוב"ה**

מה הברכה לרך הנולד

חובת הברחה מן הזרמים הפסולים, לא פסקה מפיו של הגאון **רבי אהרן קוטלר** זצ"ל. אחד מתלמדיו לשעבר בא לבשרו כי נולד לו בן וביקש את ברכתו שהבן יגדל להיות יהודי טוב, ולא סתם יהודי, אלא יהודי עפ"י הבנת רבי אהרן...

פתח רבי אהרן ובירכו: "יהא רעוא מן שמיא שיזכה להיות דבוק בתורת ה', ואילו לרוחות הזמן לא תהיה שום השפעה עליו!"

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

בעל-מידות "מסוג אחר"!

מדהים:

מזה תקופה שהיא חשבה שהרעיון יכול להתאים, אך לא הצליחה לענות לעצמה על השאלה כיצד תציע לכלילת המעלות בחור עם חיסרון. נכון שזה חיסרון לא משמעותי - אבל היא הרי מושלמת בתכלית ללא כל חיסרון! שברה את הראש עד שפגשה יום אחד את המדוברת, והקב"ה הכניס לה בראש לספר לה את הסיפור. הסיפור על בחור שוויתר על התקבלות בישיבה ששמה הולך לפנייה לטובת חבר בשיעור שלא הצליח במשימה... המדוברת התפעמה מהסיפור, יצאה מהתפעלות. מיד זרקה לה את שם הבחור ודיווחה על חסרונו הקטן. התעלטה המדוברת מעל עצמה - אולי בהשפעת הסיפור - והחליטה לגשת... עד מהרה נשברה צלחת.

הווה אומר: כאשר שנים קודם לכן, ויותר הבחור בתעצומות נפש על כבוד ו"שם" יכל היצר הרע לטעון בפניו: **ומה יהיה עם שידוכים?...** אך אתא הקב"ה ושחט ליצר הרע בהוכיחו **שדווקא וויתורו הוא זה שהניב עבורו את השידוך הטוב ביותר** שאלמלא זאת לא בטוח שהיה מקבל.

* * *

אני מכיר לא מעט בעלי מידות - סיים הרב ויסנסטרן - אז מה מיוחד בתלמיד הזה?

הוא לא רק בעל מידות "גדול יותר" הוא בעל מידות מ"סוג אחר".

מה הכוונה?

התשובה מונחת בפסוק שנקרא אוטוטו בתורה. על הפסוק **"רק אין יראת אלקים במקום הזה והרגוני"** (בראשית כ, יא) אומרים **בעלי התוס'** (עה"ת השלם) דבר נורא: **"הרבה מידות טובות ראיתי בכס, רק יראת אלקים לא הרגשתי בכס"**. פירושו של דבר ש"מידות טובות" בפני עצמן - גם אם הן אמיתיות! - לא עומדות בפני עצמן. הן אמנם מתוקות כמו גלידה, אך גם עלולות להתמוסס כשלגון.

מידות טובות תמידיות חייבות לבוא עם "יראת שמים", הוא זה שהופך את המידות לכוח אמיתי ואין סופי שבעזרתו ניתן להשיג הכל! וביודעי קאמינא שתלמיד זה מעוטר בשילוב המנצח של מידות טובות מחד גיסא, וברירת שמים נוקבת מאידך גיסא...

מעשה שהיה עם הבחור החשוב פלוני - תלמיד של הרה"ג **רבי דוד ויסנסטרן** שליט"א מרחובות. כאשר סיים את לימודיו בישיבה קטנה, התקבל לשתי ישיבות גדולות מצוינות. הסתפק לאן לפנות ובא להתייעץ עם הרב ויסנסטרן. לאחר דיון בשיקולים שונים הגיעו יחדיו למסקנה שיש לבחור בישיבה פלונית. לשם הולכים יותר חברים, וגם פניו של החברותא הוותיק מיועדות לשם.

חלפו כמה וכמה שבועות, ולקראת סוף בין הזמנים נפגשו. **"נו, אתה כבר מוכן לנסוע ל...?"** -לא. בסוף אני הולך בכלל ל... הרב ויסנסטרן נדהם. ישיבה זו פחות נחשבת - ובצדק - משתי הישיבות המצוינות אודותיהן דנו עד שהכריעו לטובת אחת מהן. מאיפה צץ לו השלישי?

"איך הגעת לשם?" והבחור מגולל את הסיפור. לא של עצמו - של חברו. בחור טוב שלא התקבל לאף אחת משתי הישיבות הנחשבות. הישיבה שכן הסכימה לקבל אותו הציבה תנאי, שיביא אתו בחור מצטיין נוסף... הציע לו את הרעיון וזה נעתר למשימה. הודיע לשתי הישיבות המצוינות שהוא לא מגיע. **"אמרתי לעצמי: אם אלמד - אז אלמד בכל מקום. ואם לא אלמד - אז לא אלמד בכל מקום. נעשה חסד עם בחור שלא הצליח להתקבל בכוחות עצמו"**.

הרב ויסנסטרן ניצב מולו נדהם. הוא מכיר אותו היטב כבחור יציב ושקול. זו לא החלטה רגשית נמהרת וחפזה שתיכף יתחרט עליה - זו החלטה מושכלת שמאחורי תוצאותיה הוא מתייצב בגאון! **"אומר לך את כל האמת"** אמר הרב ויסנסטרן **"אני לא יודע אם אתה צודק עם החלטתך אם לאו. מה שכן ברור לי זה שהקדוש ברוך עכשיו שש ושמה אתך!"** נשקו על מצחו ונפרדו בברכות.

* * *

חלפו שנים ולאזניו של הרב ויסנסטרן מגיעה בשורה משמחת: הבחור התארס! עם מי? כלילת המעלות פשוטו כמשמעו. הוא התפלא וכבר נספר לכם מדוע:

לבחור המצויין, היקר והחביב הזה, היה חיסרון חיצוני קטן. חיסרון שאין לו השפעה בריאותית, תפקודית וכדו' אך בכל זאת חיסרון. כיוון שכן הסתקרו לדעת כיצד סיבבה ההשגחה שהבחור יזכה בשידוך נוצץ ומושלם במהלכו לא יאלץ לוותר על כלום! שוחח עם השדכנית ונחשף לסיפור

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון? ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

מה ששנא עליך אל תעשה לחברך - וגם חייך אליו

לב

שנה לצאת העלון

גליון מס' 1189

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עיזו וובר ארליך שליט"א

מתורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זע"א

שבת פרשת לך לך - ח' חשוון תשפ"ה - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

הוראות למעשה על פי השל"ה הקדוש

הוראה למעשה

ה אדם צריך שיקרב קרוביו בכל יכולתו. המקור בפרשה: "וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו ילידי ביתו שמונה עשר ושלוש מאות וירדוף עד דך". רואים מכאן שאברהם מסר גופו עבור אחיינו לוט.

הוראה למעשה

האדם צריך להיות צנוע אפילו בינו לבין אשתו - שיהיו צנועים וביישינים יחד. המקור בפרשה: "הנה נא ידעתי כי אשה יפת מראה את" "עד עכשיו לא הכיר בה מתוך צניעות שביניהם" (רש"י).

הוראה למעשה

האדם צריך שלא לשים עיניו על העושר שלו. המקור בפרשה: "ואברם כבד מאד במקנה בכסף

ודי בזה שהתחיל הריב, יהיה כזכר שאינו מוליד.

הוראה למעשה

האדם מצווה שלא להנות ממעשי נסים וכפי שמובא בגמרא במסכת תענית (דף כב ע"א) על אותו אחד שלא רצה להנות מהחייטים שנתמלאו בנס בחדר. וכן מובא במסכת שבת (דף נג ע"ב) בנוגע לגבר שנעשו דדיו כדדי אישה ונחשב הדבר לגריעותא כי נשתנה עליו מעשה בראשית.

המקור בפרשה: "אם מחוט ועד שרוך נעל וכו' ולא תאמר אני העשרתי את אברהם, כי כבר הבטיחני ה' על העושר. וקשה: וכי יעשה ה' ארובות בשמים וימטיר על אברהם כסף וזהב?! אלא ודאי ה' יתברך יזמין לו סיבה להעשירו, אם כן זוהי הסיבה

ובזהב וילך למסעי". כבר פרשתי למעלה שמסעייו היו מהשגה להשגה, (היינו שמדובר בעניינים רוחניים). יוצא אפוא שאברהם לא רצה לבטל עבור ממונו רגע אחד מלימודו.

הוראה למעשה

האדם צריך להתרחק מאד ממחלוקת ובאם חס ושלוש מתחיל איזה ריב, עליו לכבות תיכף ומיד את אש הריב וכמו שדרשו רבותנו ז"ל במסכת סנהדרין (דף ר' ע"ב): "פוטרי מים ראשית מדון". המקור בפרשה: "אל נא תהי מריבה ביני וביניך". ושמעתי על דרך הצחות: תיבת "מריבה" היא מלשון נקבה. ולא אמר אברהם "אל נא תהי ריב", כי ריב כבר הותחל בין הרועים. אמר אברהם: למען ה', יפסיקו דברי ריב ולא יוליד כדרך המחלוקת שתמיד עושה פרי ומתרבה, על זה אמר: "אל נא תהי מריבה" לשון נקבה כאשה המולידה פרי מפרי

נקי הדעת שיברושלים

כל בו - עזריאל

אחרת". תוך כדי ששהיתי בחנותו, שמעתי כיצד אישה מסוימת שאלה אותו שאלות רבות אודות כובע חורפי שביקשה לקנות עבור בעלה. ר' עזריאל השיב לה בסבלנות רבה על כל שאלותיה. לבסוף כשכבר השתכנעה לקנות את הכובע, היא התנצלה בפניו שאין לה את כל סכום הכסף הנדרש. ר' עזריאל הגיב ואמר שתיתן לו כעת את מה שיש בידה ולאחר מכן תבוא ותשלם את סכום הכסף הנותר. כעבור שעה קלה, עוד לפני שעזבתי את החנות, ראיתי את האישה שוב בחנות והפעם על מנת להחזיר את הכובע לר' עזריאל. "בעלי אמר לי שאולי בשבועות הבאים יקנה את הכובע" היא תירצה את עצמה. ר' עזריאל מיד החזיר לה את כספה תוך כדי שהוא מגיב ואומר לה: "את צודקת. אכן זה עדיין מוקדם לקנות בעונה זו את הכובע הזה".

הרה"ח ר' עזריאל שיחי' השבוע בפתח חנותו

לאחר שהאשה עזבה את החנות, חייד לעברי ר' עזריאל ואמר: "בטח בעלה אמר לה שברצונו לחפש כובע במקום זול יותר ולכן היא החזירה אותו וביקשה את כספה בחזרה".

כזה הוא ר' עזריאל - יהודי שמיסב תחושה טובה לא רק ללקוחות שקונים ממנו, אלא אף לאלה שמחזירים לו את סחורתו ומבקשים את כספם בחזרה.

ההלבשה שאדם זקוק להם, לקראת החורף הממשמש ובא". וכשבקשתי שיפרט יותר, הוא המשיך ואמר: "יש בחנותי מטריות מכל הסוגים והגדלים, כובעים שמחממים את הראש, צעיפים שמחממים את הצוואר ואפילו הלבשה תחתונה ועליונה שמחממת ושתועיל אף לאלה שינדרו לארצות הקרות והרחוקות בחוץ לארץ. המוצרים הללו נמכרים במחיר השווה לכל נפש. כמו כן, ניתן למצוא בחנותי את כל מה שנחוצך עבור חג החנוכה הבא עלינו לטובה. בין השאר אני מוכר נרות שעווה מעשה יד שלא ניתן למצוא בשום חנות

א חת מהדמויות הכי מוכרות ובלטות בשוק "מאה-שערים" בחצי היובל האחרון, הוא ללא ספק הרה"ח עזריאל ברזסקי שיחי' ר' עזריאל היה בתחילת דרכו מלמד דרדקי ואז ביום בהירי אהב, לפני כעשרים ותשע שנה, החליט לבצע הסבה מקצועית ממלמד לסוחר. הוא פתח חנות קטנה וצנועה בשוק של מאה שערים, מטרים ספורים מה"שטיבלאך" המפורסם ומאז הוא מוכר שם כמעט כל חפץ ופריט שאדם זקוק לו במהלך השנה.

אנשים רבים נהנים במהלך מרוצתם בשוק, לעצור ליד חנותו ולשוחח איתו שכן עזריאל הוא יהודי חברותי שנעים מאוד ל"החליף" איתו מילים. סבו הרה"ח רבי משה הויזמן זצ"ל, היה מדמויות ההוד של ירושלים עיה"ק. חמי-הרה"ח פסח מן זצ"ל היה מחשובי חסידי חב"ד וניתן אף לומר עליו שהיה מנקהי הדעת ומאנשי ירושלים של מעלה.

השבוע בקרתי בחנותו של ר' עזריאל ושאלתי אותו מה הם המוצרים שאותם הוא מוכר בתקופה זו של תחילת החורף ושבועות ספורים לפני חג החנוכה הבא עלינו לטובה.

בפנים נלהבות וכשצהלתו האופיינית על פניו, השיב לי ר' עזריאל: "ישנם בחנותי כל פריטי

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

העלון יוצא לאור לעילוי נשמת 1400 הנרצחים, להשבת השבויים בשלום, לרפואת הפצועים ולשמירת עם ישראל מכל פגע

לעילוי נשמת מורנו המופיע הגה"צ הרב חיים משה בן הגה"ח פנחס לייבוש וובר זע"א, מייסד העלון ואשתו הרבנית הצדיקה מרת מרים רחל בת ר' מרדכי ז"ל

שאלות ותשובות קצרות על הפרשה:

1. מה הקשר בין סוף פרשת נח לתחילת פרשת לך לך?

תשובה: המסר המעודד שקיבל אברם מה' לאחר מות אביו תרח מה' יתברך, הוא קשר בין הסוף להתחלה. בסוף פרשת נח כתוב: "וימת תרח בחרן" ובתחילת פרשתנו כתוב: "ויאמר ה' אל אברם לך לך". במילים הני"ל אומר ה' לאברם: לך לך מבלך על אביך והמשך הלאה במסע חיך להפיץ א-לקות בעולם.

2. מה הקשר בין תחילת פרשתנו לסופה?

תשובה: הגיל שאברהם נימול בו, הוא הקשר בין ההתחלה לסוף. בסוף הפרשה מסופר כיצד אברהם נימול יחד עם אנשי ביתו ואילו בתחילת הפרשה מופיעות המילים "לך לך" שהגמטריא שלהם 100 ומכאן שבשנת המאה שאליה נכנס אברהם (לאחר שמלאו לו 99 שנים), נימול.

3. מדרש פליאה: "אמרי נא אחותי את, מכאן ששוחטים לחולה בשבת." והשאלה היא מה הקשר בין זה שאברהם אמר לשרה שתגיד שהיא אחותו לבין זה שמוותר לשחוט לחולה בשבת?

תשובה: ניתן לענות שהיה קשה לשרה לשקר ולומר שהיא אחותו של אברהם. בשל כך שכנע אותה אברהם שמדובר בפיקוח נפש וכשם שמוותר לשחוט לחולה בשבת בגלל פיקוח נפש, כך מותר לשקר בכדי שיינצלו חייו.

4. "ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה" ונשאלת השאלה: מה החידוש שהיללו אותה בשל יופיה, הרי זה טבעי שכן עושים כשוראים אדם יפה?!

תשובה: רבי יונתן אייבשיץ זי"ע א' מחדש שאברהם צבע את פניה של שרה בצבע שחור בכדי שלא יביטו בה ולמרות זאת "כל כך היה יופיה של שרה שמתוך הצבע השחור, הבהיק עורה ונראה יפה וגאה מאוד" כלשונו.

5. בפסוק ד' בפרשתנו נאמר: "וילך אברם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט". ומייד בפסוק לאחריו נכתב: "ויקח אברם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו". וצריך להבין איפוא מדוע הפסוק השני תוזר שוב על כך שלוט הלך עם אברם?

תשובה: בפסוק הראשון נאמר שאברם הלך "כאשר דבר אליו ה'" היינו בגלל ציוויו של הקב"ה. והיינו יכולים לחשוב שגם לוט היה באותה המדרגה של אברם והלך בשל ציוויו ה'. לכן בא הפסוק הבא לגלות לנו שלוט הלך דווקא בגלל שאברם לקח אותו ומכאן הראיה שהוא לא היה במדרגתו הנעלית של אברם.

אם כן ברור שהגר היה לה דין של מבזה את החכם, ועיין בשלחן ערוך יורה דעה סימן רמג (סעיף ח-ט) וזה לשונו: "אם חרפוהו בפרהסיא אסור לו למחול על כבודו, אלא נוקם ונוטר הדבר כנחש עד שיבקש ממנו מחילה ויסלח לו".

אם כן, אפילו אם שרה לא הייתה גבירתה של הגר, היה אסור לה למחול על כבודה ממי שהפקירה כנגדה.

וכן כתב הספורנו על הפסוק ותענה שרי: "כדי שתכיר שהיא משועבדת, ולא תבזה עוד את גברתה".

ויאמר אלקים אל אברהם שרי אשתך לא תקרא את שמה שרי כי שרה שמה (יז, טו)

איתא במדרש רבה במקומו: "אמר רבי שמעון בן יוחאי יר"ד שנטל הקדוש ברוך הוא משרי היה טס ופורח לפני כסאו של הקדוש ברוך הוא, אמר לפניו, ריבונו של עולם, בשביל שאני קטנה שבאותיות הוצאתני משרה הצדקת. אמר לה הקדוש ברוך הוא, אני נותןך בשמו של יהושע".

להבין קצת דברי חכמים וחדותם, נקדים מה שכתב רש"י במקומו: "לא תקרא את שמה שרי, דמשמע שרה לי (פירוש לאברהם) ולא לאחרים, כי שרה סתם שמה, שתאה שרה על כל".

לפי זה אפשר לומר שזו היתה טענת היר"ד לפני הקדוש ברוך הוא, כשהיה היר"ד אצלה היו יודעים שצדקה בדבריה לגבי אברהם מה שאמרה "גרש את האמה הזאת ואת בנה" (בראשית כא, י), כמו שאמר הקדוש ברוך הוא (שם, יב) "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה", וזה היה נרמז בשם שרי, שרתי, כנ"ל. מה שאין כן עכשיו מי יעיד על זה שהירושה אינה שייכת לישמעאל רק ביצחק יקרא לך זרע (שם), וארץ ישראל שיכת לישראל דוקא.

על זה השיב לה הקדוש ברוך הוא, אני נותןך בשמו של יהושע, שהוא יכבש את ארץ ישראל לישראל.

בעצם היום הזה נמול אברהם וגו' (יז, כו)

הקשו המפרשים, הלא אברהם אבינו קיים את כל התורה עד שלא ניתנה (קדושין פב, א), ומפני מה לא מל את עצמו קודם שנצטווה.

אפשר לפרש, שכל המצוות יכולים לקיים אפילו שאינם מצויים, מה שאין כן מצוות מילה שכל ענינה כריתת ברית עם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר (לעיל פסוק י) "זאת בריתי אשר תשמרו ביני וביניכם" וגו', שענין הברית הוא כמו ששני אנשים מתקשרים יחד, כמו שנאמר (בראשית כא, כז) "ויקח אברהם צאן ובקר ויתן לאבימלך ויכרתו שניהם ברית", מובן ששניהם צריכים להשתתף בזה. כמו כן יובן, בריתו של אברהם אבינו שייך דוקא אחרי ששמע מהקדוש ברוך הוא זאת בריתי וגו'.

וישמע אברם כי נשבה אחיו וירק את חניכיו וגו' (יד, יד)

לכאורה אינו מובן, איך הותר לאברהם אבינו להכניס את עצמו בסכנה עצומה בשביל לוט שכתוב עליו (לעיל יג, יא) "ויסע לוט מקדם", פירש רש"י "הסיע עצמו מקדמונו של עולם, אמר אי אפשר לא באברם ולא באלקיו". ויותר קשה שהכניס גם את חניכיו ילידי ביתו בסכנה זו.

אפשר להסביר את זה, על פי מה שפירש הספורנו על הפסוק "ויבא הפליט" (פסוק יג): "לא שידע הפליט שהיה אברהם קרוב לוט, רק ידע שהיה מחזיק בדיעות עבר כמוהו". אם כן מזה למד אברהם, שזה לא סתם מלחמה בין שני מלכים הנלחמים אלו עם אלו, אלא מלחמה נגד דיעות עבר, נגד האמונה שהשרישו שם ועבר.

ובשביל זה לקח עמו חניכיו ילידי ביתו, כי גם זה נוגע לחינוך, שידע שאם הגוי בא להעביר על הדת אז יהרג ואל יעבר.

ובשביל זה מלכי צדק מלך שלם, שהוא שם, החזיק טובה לאברהם, ופירש רש"י (פסוק יח) שהראה לו שאין בליבו עליו על שהרג את בניו. רמז לו בזה, דכאשר זה נוגע להאמונה, אזי "את אחיו לא הכיר ואת בנו לא ידע כי שמרו אמרתך" וגו' (דברים לג, ט).

ויחלק עליהם לילה וגו' (יד, טו)

פירש רש"י: "מדרש אגדה שנחלק הלילה, ובחציו הראשון נעשה לו נס, וחציו השני נשמר ובא לו לחצות לילה של מצרים".

אפשר לומר שנרמז זה כאן, בשביל שכתוב לעיל (פסוק יד) "וירק את חניכיו". ואמרו רבותינו ז"ל במסכת נדרים (לב, א) שנענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, מפני שעשה אנגריא בתלמידי חכמים, שהולך למלחמה את חניכיו.

והקדוש ברוך הוא מקדים הרפואה למכה, מספרת לנו התורה שבשעה שנגזרה גזירת גלות מצרים, מקודם היה כבר שמור חצות לילה לגאולת מצרים.

ותענה שרי (טז, ו)

וכתב הרמב"ן: "חטאה אמנו בעינוי הזה".

אבל לפי מה שהביא רש"י בתחילת פרשת חיי שרה: "בת ק' כבת כ', מה בת כ' לא חטאה שהרי אינה בת ענשין אף בת ק' לא חטאה", אנו מחויבים לתרץ שרה אמנו דכל כוננתה היתה רק לשם שמים.

ובכדי להבין מקצת מן מקצת כוונת שרה אמנו עליה השלום, נקדים מה שפירש רש"י על הפסוק "חמסי עליך" (פסוק ה): "דבריק אתה חומס ממני, שאתה שומע בזיוני ושותק".

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

כוחה של אנה

אין אני צריך הרבה, אולם אתה תהנה, בשכר הכנסת האורחים שלך מתמורה גדולה. דע לך כי יש לי אוצר גדול, המכיל עשרות אלפי מטבעות זהב. כעת תוכל מיד ללכת לשם ולקחת לך כמה שאתה רוצה. לאחר מותי יהיה כל האוצר שייך לך, ורק לך בלבד."

בהרגישו כי דבריו המבולבלים אינם מעוררים אמן רב, לקח את ר' משה בידי והובילו אל המחבוא שביער הסמוך. הוא חפר קצת מתחת לעץ גדול, ועד מהרה הוציא שק מלא מטבעות זהב.

"הבה נקח הכל אליך הביתה" – אמר איוון הזקן – "ואיש אינו צריך לדעת על כך".

עתה עבר האוצר לידי של ר' משה. הוא החל לפזר סכומים גדולים לצרכי צדקה

שמחה עצומה השתררה בביתו של ר' משה. שוב לא הורגש בו כל מחסור, וכל בני המשפחה הרגישו היטב את תוצאותיו של הנס הגדול שארע. במרוצת הזמן הפך ר' משה לעשיר גדול ששמו הלך לפניו עד למרחקים.

הנכרי הזקן חי בביתו של ר' משה במשך שבועות אחדים בלבד. ביום בהיר אחד הלך לבקר את בתו ושם מת לפתע פתאום. עתה עבר האוצר לידי של ר' משה. הוא החל לפזר סכומים גדולים לצרכי צדקה בכלל ולצורך הכנסת אורחים בפרט.

עברו שנים וקרנו של ר' משה הלכה וגדלה. באחד הימים נזכר בבקורו של הבעש"ט בביתו והחליט כי הגיע הזמן לנסוע אל הצדיק ולהתבשר מאורו וזיוו.

כאשר נכנס אל הבעש"ט, קירבו מאד התעניין לשלומו ולשלוש משפחתו. התלמידים התפלאו מאד לראות את הקירוב הגדול אשר איש זה זוכה מרובם. בראותם את מבטי פליאתם, נענה ואמר להם:

"האינכם זוכרים אותו? הרי ביקרנו בביתו והתארחנו אצלו במשך חמישה ימים, כאשר אנו אוכלים את פרוסת הלחם האחרונה שהיתה לו בבית. כעת שמעו ואגלה לכם את סיבת נסיעתנו לכפר ההוא, לביתו של אותו היהודי.

על היהודי הזה נגזר בשמים שיהיה עשיר גדול, בזכות מצות הכנסת אורחים שהוא מקיים בהידור רב. אולם הוא היה מסתפק במועט ומעולם לא ביקש ולא התפלל על פרנסה, ובכך נשקפה סכנה כי הברכה לא תחול עליו, ולעולם ישאר עני. ברם, כאשר ביקרנו אצלו במשך חמישה ימים, לא הותרנו בביתו מאומה והילדים שהיו רעבים ללחם, בכזו באזניו ותבעו אוכל. רק אז "נשבר", נאנח מקרב לב וביקש מהבורא שיתן לו פרנסה. או אז, חלה עליו הברכה, ה' שלח אליו את הנכרי עם האוצר וכך הפך לעשיר גדול".

"הנה כי כן" – התלחשו החסידים בינם לבין עצמם – "דאו נא עד היכן מגיע כוחה של אנה המתפרצת מלב יהודי טהור".

כ"ק האדמו"ר מנדבורנא שליט"א ליד הציון הקדוש במזיבוז

כאשר נפרדו ממנו, ביקש מהם שיואליו להזכירו לטובה לפני הצדיק הגדול, רבי ישראל בעל שם טוב, שיברך אותו ושיזכה להיות יהודי טוב וירא שמים.

"דע לך כי אני הוא האיש, אותו הנך מבקש" – אמר לו הבעש"ט – "וכעבור זמן מה תשכיל לדעת סיבת בואנו אליך".

ר' משה נשאר תוהה ומשתומם, למשמע דברים אלה. הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב בא במיוחד אליו ובגללו!!

אולם, עוד בטרם הספיק להתאושש, נעלמה העגלה והאורחים.

הנני זקן, חלוש וחולה. אמנם אני מתגורר אצל בתי וחתני, אך אינני מסתדר אתם

בחזרו הביתה, מצא ר' משה את הילדים בוכים. אשתו סיפרה לו כי אין בבית מה לאכול והילדים רעבים. לא רק שהאורחים אכלו כל מה שהיה בבית, אלא נאלצו למכור כלי בית אחדים, כדי שיוכלו למלא את כל משאלותיהם של האורחים. עתה נשאר הבית ריק מכל.

ר' משה הביט על ילדיו הבוכים ועל אשתו המתלוננת ולפתע פרץ בבכי מר.

"רבונו של עולם!" קרא – "מדוע צריכים הילדים שלי לסבול חרפת רעב? מה הם אשמים??"

בעודו יושב שקוע בהרהורי, נשמעה לפתע נקישה בדלת.

הוא פתח את הדלת וגוי זקן מתושבי הכפר, נכנס פנימה. שמו היה איוון, ונוהג היה להכנס מדי פעם אל ביתו של ר' משה ולהרים כוסית יי"ש לחיי בעל הבית. הפעם רצה ר' משה להגיד לו כי בבית אין מאומה. אלא שהגוי הקדים ואמר לו כי מטרות בואו הפעם חשובה הרבה יותר מאשר כוסית משקה. הוא לחש לאזנו של ר' משה כי רוצה הוא לספר לו סוד כמוס.

"שמע נא משה" – אמר ליהודי המשתאה, "הנני זקן, חלוש וחולה. אמנם אני מתגורר אצל בתי וחתני, אך אינני מסתדר אתם. הקשב נא, אפוא, את אשר ברצוני להציע לך: אני אבוא לגור בביתך.

ב אחד ממוצאי השבת החורפיים, לאחר הבדלה, פקד הבעש"ט על עגלונו לרתום את הסוסים ולהתכונן לנסיעה. לא ארכה השעה והבעש"ט ותלמידיו ישבו כבר במרכבתם אשר החלה בנסיעתה.

כרגיל, ציוה הבעש"ט על העגלון לעזוב את המושכות ולאפשר לסוסים להמשיך בהליכתם ככל אשר יחפצו.

לפתע החלו הסוסים לדהור בדהירה עצומה, הבקעות היו להם למישור וההרים היו כלא היו. הם גמעו בדרכם מרחקים עצומים.

הקור הנורא חדר לגופותיהם הצנומים של התלמידים, וכמעט שהם קפאו מקור. אך צדיקים אלה אצרו כאבם בלבם, בידעם כי נוסעים הם עם רבם הקדוש למטרה נשגבה, אם כי בעצמם לא ידעו על מה ולמה כל הנסיעה הזאת.

בסופו של דבר עצרה המרכבה ליד בית קטן בכפר אחד, שם הזמינם יהודי קטן וצנום להכנס אל ביתו הדל.

הוא סיפר לאורחים, כי זה זמן רב לא נזדמן לו לקיים מצוות הכנסת אורחים, מאחר שבשל החורף הקשה לא באו עובדי אורח לכפר, ושמחה גדולה היא לו שנפלה לידי מצוה זו.

הוא מסר את נפשו, ואת כל אשר עמו בבית, כדי שהאורחים ירגישו בטוב ולא יחסר להם דבר

הבעש"ט בקשו להכין תה וחלב חם לאורחים, ובעל הבית עשה זאת בשמחה רבה. האורחים נחו מעמל הדרך, ולאחר שאכלו ושתו, פתח בעל הבית בשיחה עם האורחים.

"מאין יהודים" – שאל ר' משה את אורחיו. "ממעז'בוז" – ענו.

כאשר שמע כי האורחים באים מהעיר מז'בוז, שאל אותם אם מכירים הם את הצדיק הגדול רבי ישראל בעל שם טוב. אולם, בטרם הספיק מי מהם לענות, ביקשו הבעש"ט שלא להטריח עליהם בשאלותיו, אלא יכין להם מיטות, בהן יוכלו לישון.

הבעש"ט ותלמידיו התמהמהו אצלו חמש יממות שלימות, בהן אכלו ושתו בביתו ולא חסר להם מאומה. הוא מסר את נפשו, ואת כל אשר עמו בבית, כדי שהאורחים ירגישו בטוב ולא יחסר להם דבר. הוא לקח אוכל מפי הטף, חסך מפיו ומפי אשתו ונתן הכל לאורחים. הוא ואשתו, שמחו שמחה גדולה, שניתנת להם הזדמנות כה גדולה לקיים מצוות הכנסת אורחים.

בתום חמשה ימים, נסעו האורחים כלעומת שבאו, ור' משה ליוה אותם, כנהוג, כברת דרך אל מחוץ לכפר.

לעילוי נשמת הבורח החשוב שמואל סגל ז"ל בן רחל שתחי'

לעילוי נשמת הגה"ח הרב נחום עקיבא יוסף בן יחיאל יהודה שלזינגר ז"ל נלב"ע ח"י אלול תשס"ז

נס גדול היה פה

לשמחת חתונה חגיגית, עליזה, צוהלת וזוהרת במיוחד. הקהל הרב שצבא את אולם השמחה - רקד, כרכר, ניתר, פיזז, קפץ ורקד עד כלות כוחותיו. ברגע השיא של האירוע, חתן הבר מצוה ביקש לשאת את דרשתו. ואולם כנהוג במקומות רבים, הקהל התפרץ בשירה לדבריו ולא נתן לו להשלים את דרשתו. בתום נסיונותיו לדבר, בקשתי ממנו שיתן לי את הדרשה שהכין בכתב בכדי שאוכל לקרוא אותה. התפעמות, התפעלות והתרגשות חדרו לליבי למראה הדרשה המופלאה שהכין. כשכבדוני לשאת דברים, ציינתי בין השאר שכוחו ויחודו של בחור בר מצוה מתבטא בכך שאפילו לו יצוייר שכל שבעת הרועים של עם ישראל (אברהם, יצחק, יעקב, יוסף, אהרן, משה ודוד) התכנסו לחדר אחד ואליהם הצטרפו התנא הא-לוקי רבי שמעון בר יוחאי ובנו רבי אלעזר, הם לא יורשו להתפלל במנין ולומר קדושה, קדיש וברכו ולקרוא בתורה בשל היותם תשעה ולא עשרה. ורק כאשר חתן הבר מצוה ירוחם דוד שיחי' יצטרף אליהם, יוכלו לקיים את כל המצוות הללו זאת. זהו עוצמתו של ילד יהודי ש"התברמץ" ונכנס לעול תורה ומצוות.

על כס נשיאות ארצות הברית מחדש, הינו מבחינה מסויימת ניצחוננו של עם ישראל וקידוש שם שמים. מדובר במנהיג אוהד, תומך, מסייע ועוזר לעם היהודי. בקדנציה הראשונה לפני כארבע שנים של כהונתו כנשיא, הוא פעל גדולות ונצורות עבור עמנו וארצנו. לפני שבועות ספורים (ביום השנה לטבח הנורא שהתרחש בארצנו) הוא פקד את ציונו של כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זיע"א הממוקם בשכונת "קווינס" שבניו יורק בכדי להתפלל שם להצלחתו בבחירות. ניצחוננו השבוע אפוא מהווה קידוש שם שמיים בכך שתפלתו שם התקבלה לפני כיסא הכבוד. בנאום הניצחון שלו שנשא השבוע, הוא אף הזכיר שאלוקים הציל את חייו בכדי להשיבו לכס הנשיאות. **עלינו להתפלל כעת שימשיך ביתר שאת וביתר עוז בקדנציה הבאה לכהונתו להטיב לעמנו ולארצנו.**

ויהי רצון שבקרוב ממש ישלח לנו בורא עולם את המנהיג האמיתי - הוא משיח צדקנו שיבוא ויגאלנו במהרה בימינו.

בר מצוה מרגש במיוחד

מדי יום ביומו מגיעות לאוזנינו לצערינו שמועות אודות טילים, קטבמי"ם, (כלי טייס בלתי מאוייש), פצצות ושאר מריעין בישין שמשגרים לעברינו אויבינו ימ"ש. אם

הקהל הרב שהשתתף בשמחה הייחודית הזאת נותר באולם עד שעת חצות ורק אז התפזר לביתו.

ויהי רצון שכשם שירוחם דוד שיחי' נכנס לעול מצוות בשמחה מרקיעת שחקים שכזאת, כך תמשיך ביתר שאת וביתר עוז השמחה לשרות בחייו עד גיל 120 ויזכה לגדול לתורה, לחופה ולמעשים טובים.

בחור הבר מצוה דוד ירוחם שטרנברג שיחי' יושב לצד מחבר העלון שיחי' בשמחת הבר מצוה שלו. (צילום: ראובן וידמן)

בעבר המלחמות התנהלו רק בחזית הגבול, לדאבון לבנו בשנים האחרונות השתנו פני הדברים ותושבי הארץ בבתיהם נאלצים להתמודד עם האוייב כאילו היו מצויים בקו הראשון של המאבק והתבערה. ואולם בחסדי שמים, ה' יתברך עושה איתנו ניסים גדולים וכמעט תמיד הם נופלים לידינו מבלי לפגוע בגופינו וכלשון הפסוק "הפח נשבר ואנחנו נמלטנו". כדוגמא לאין-ספור הניסים המתרחשים בארצנו מדי יום ביומו, מובאת בזאת התמונה שבה נראה טיל שנפל השבוע על מכונית ריקה מיושביה שחנתה בחניה ובחסדי שמים אף לא אחד נפגע.

ויהי רצון שבקרוב ממש נזכה לגאולה השלמה שבה ישים ה' יתברך קץ לכל המלחמות שמתחוללות כעת.

ניצחון אדיר וקידוש שם שמים

ניצחוננו השבוע של דונלד טראמפ שהתיישב

השבוע זכיתי להשתתף בשמחת הבר מצוה של הבחור החשוב דוד ירוחם שטרנברג שיחי' אשר התקיימה בעיר מודיעין עילית. האוירה ששררה באולם השמחות, דמתה

13/10/2017 זכר-אלוף

אינרת השבוע

מתורתו של הבעל שם טוב הקדוש

על ידי עבודת הנסיונות מתגלה היחידה שבנפש שנותנת תוקף וחיות והרגשת תענוג גדול בעבודת ה' ובענייני העולם הן ולא שוים אצלו.

המעוניינים להתפלל על ציונו של המשפיע הגה"צ רבי משה ובר זיע"א - אוהבם של ישראל בכדי לזכות בישועה (ובמיוחד בנוגע לזיווגים וילדים) יגיעו לחלקת הרבנים שבה המנוחות ובשביל שומלין לציונו של מרן החיד"א זיע"א ימשיכו להלך עד שימצאו שלט מצד ימין שמציין את מיקום הציון. רבים זכו שם בסייעתא דשמיא לישועה

הודעה לקוראי העלון: המעוניינים לקבל את העלון למייל שלהם ישלחו הודעה למייל: nafshechem@gmail.com

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגזי מרומים בל' אב - א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודית עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

919 לך לך

כניסת השבת: 16:29

יציאת השבת: 17:19

רבנו תם: 17:55

ע"פ אופק ת"א

ח' בחשוון תשפ"ה

העלון השבועי טוב להסות בה'

כיצד ניתן לשנות את המזל?

מיד שאמרה זאת: "וינגע ה' את בית פרעה", שמר עליה בורא עולם מכל משמר, ובכל פעם שניסה פרעה הרשע להתקרב אליה, הכה בו מלאך ה', ויצאה שרה ללא פגע ועם כבוד גדול.

כמה מבהיל! מי שמאמין ובטוח שה' יושיע אותו - יותר גדול מאדם שזכה להבטחה מפורשת מבורא עולם לישועה. לכן, גם אם הרופאים מייאשים או מפחידים, גם אם השידוך או הילדים מתעכבים, הפרנסה לא זזה -

הביטחון המוחלט שה' ייטיב לי ולא יפקיר אותי - יבא לאדם את הישועה, גם אם במזל הוא אינו ראוי לכך!

את המעשה המדהים הבא סיפר מזכה הרבים, הרה"ג אייל עמרמי שליט"א: "רבותי, הקשיבו לסיפור מיוחד במינו. הגיע אלינו לתפילה ב'נץ' יהודי שסיפר לי דבר מדהים: ב"ה הוא זוכה כבר זמן רב לחלק בכל יום שישי בכותל המערבי מצרכים לנזקקים. הוא הקים מערך גדול עם גופים וחברות גדולות של מזון, בו הוא מחלק בכל יום שישי אחר תפילת הנץ, מצרכי מזון לנזקקים בסכום כסף גדול של \$30,000....

- ההמשך המרתק בעמוד 3 -

בורא עולם נתן לכל אדם להיוולד במזל הראוי לו משורש נשמתו. "הכל תלוי במזל - ואפילו ספר תורה שבהיכל" (זוהר נשא קלד'), החיים, הפרנסה, והילדים - תלויים במזלו של האדם ולא בזכויותיו, קובעת הגמרא (מ"ק כח). אם האדם נולד במזל של עושר - העושר ירדוף אותו כל חייו. אברהם אבינו, נולד במזל בו הוא לא יוכל לזכות בילדים לעולם (שבת קנו). **אם כן, האם אין איזו אפשרות לאדם לשנות את המזל עימו הוא נולד?...** את התשובה לכך עונים בעלי התוספות (שם) ואומרים כי המזל יכול להשתנות ע"י **זכות גדולה**, ומהי? בכוחה של האמונה והביטחון שבוטח האדם בבורא העולם שוודאי יושיעו בעניין בו הוא כה נצרך - היא הזכות הגדולה ביותר, המשנה את מזלו של האדם לטובה (החת"ם סופר). **"והאמן בה' ויחשבה לו צדקה" (סו"ו).**

הקשיבו לדבר מדהים!. שרה אמנו נלקחת בפרשתנו אל ביתו של פרעה הרשע בעל כורחה. אברהם אבינו אומר כי היא אחותו, בכדי שלא יהרגוהו, ומיד המצרים מביאים אותה אל פרעה. אומר המדרש (בר"ר מא', ב') כי כל אותו הלילה שהיתה שרה בביתו של פרעה, היתה בוכה לפני בורא עולם ואומרת לו: "אברהם בעלי יצא בהבטחה, ואני יצאתי באמונה. אברהם בחוץ, ואני בתוך הסירה!?!". מסביר האדמו"ר בעל ה'דברי ישראל' (ד"ה יוניגע) את דבריה: זעקה שרה לפני ה': 'רבונו של עולם, לאברהם בעלי הבטחת שתשמור עליו בירידתו למצרים, ואכן כעת הוא בחוץ שמור ומוגן. אך לי יש דבר שהוא גדול יותר מהבטחת השמירה שהבטחת לאברהם, ואני יצאתי באמונה - **אני נמצאת כאן ומאמינה בך ובוטחת בך, והרי גדול הבוטח ומאמין בה' שה' ישמרהו ויצילהו, יותר ממי שקיבל הבטחה מפורשת מבורא עולם, אז כיצד הוא בחוץ ואני כאן בתוך ביתו של פרעה?!'**

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

ת.נ.צ.ב.ה

לרפואה, פונסה והצלחה: מ"א ציפורה אחיאל. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. דניאל בן ציפורה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. טליה מרים בת דינה וחיים. רות בת מרים הי"ו. ינון בן רחל.

זש"ב: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה רוחמה. הדר בת נחמה.

לעילוי-נשמת: הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה, הרב שמעון בן בחריה. ישראל בן מרים וגרשון. מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. יחזקאל בן גורג'יי. גבריאל בן סמינה. יוסף בן נג'יה. פרחת בת טובה. פנחס בן דינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. יוסף בן תמו. טובה בת מרים. יצחק בן טובה. אסתר בת מזל. יעקב בן שמחה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. לירן בן מזל. אבלין עדינה בת פרחת. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, המרוחם משה כהן בן נוהת ויוסף.

סגולות וישועות

מעלת הכנסת אורחים

1) קבעו חז"ל (שבת קכז): "גדולה הכנסת אורחים יותר מהשכמת בית המדרש". ובמסכת ברכות (י) אמרו חז"ל: "כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ומהנהו מנכסיו, עליו הכתוב כאילו מקריב תמידין". ועוד אמרו חז"ל (מנחות צו): "בזמן שבית המקדש קיים, מזבח מכפר על אדם, וכעת שאין בית מקדש - שולחנו של אדם מכפר עליו ע"י שמכניס אורחים (רשי").

4) כתב רבנו בחיי (י"ב הקמח'): "השכר של מצות הכנסת אורחים בעולם הזה, הוא בנים, כפי שנלמד מאברהם אבינו ומהאשה השונמית".

5) כתב הרמב"ם: "שכר הלוויה של האורח ביציאתו מהבית מרובה מן הכל, והוא החוק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים ומשקה אותם ומלווה אותם".

ובגרמא (סוטה) אמרו כי כופים את מי שאינו רוצה ללוות את חברו לדרך שחובה עליו ללוותו, שכל מי שאינו מלווה את אורחו 4 אמות - כאילו שופך דמים".

הלכות והליכות

כיסוי סיר במגבת בשבת

הכנתי סיר לכבוד שבת והנחתי אותו על הפלאטה, האם מותר לי לכסותו במגבת בשביל לשמור על חומו?

תשובה: בדורות הקודמים, נהגו להטמין את הסיר בתוך דברים ששומרים על חום התבשיל כגון בבגדים ונוצות של יונה, או בדבר המוסיף הבל (חום) כגון פסולת של שומשום, הגורם לתבשיל להמשיך להתבשל יותר ויותר.

חז"ל גזרו שלא להטמין אפילו מערב שבת (קודם כניסת השבת) בדבר שהוא מוסיף הבל. ומדוע? גזירה, שמא יראה שהמאכל אינו מחומם כל צרכו, ויבא להטמין ברמץ שיש בו גחלי אש, ומתוך כך יבא לידי איסור תורה של הבערה. לפיכך, קבעו חכמים, כי אסור להטמין תבשיל בערב שבת בפסולת של זיתים או במלח או בכל דבר המוסיף הבל. אבל בדבר שאינו מוסיף הבל, כגון בגדים או כרים וכסתות וכדומה, מותר להטמין מערב שבת.

וביום השבת עצמו - אסור להטמין אפילו בדבר שאינו מוסיף הבל, מדוע? גזירה שמא ימצא שהתבשיל צונן, ויבא לחממו באיסור. לכן, אסור לכסות ביום השבת עצמו סיר שיש בו תבשיל חם, כדי לשמור על חמימותו, וכל שכן שאסור לכסות בשבת במגבת את הסיר המונח על פלאטה חשמלית כדי למהר את בישולה וחימומה.

אך אם מניח את המגבת על הכיסוי למעלה ביום שבת עצמו, כתב ילקוט יוסף שליט"א (סי' רנד ס"ג עמ' קיא) להקל בזה, כיוון שהנחת המגבת למעלה, בלא לעטוף מהצדדים, אינו נחשב הטמנה!.

נבואת שלום בית

להניח את נרות השבת. אצל הוריי נהגו להניח את נרות השבת על השולחן ממש, כמנהג כמה צדיקים. אמנם, היא מתעקשת להמשיך כמנהג הוריה ולהדליק בשידה הסמוכה לשולחן, בכדי שהשולחן יהיה פנוי לסעודה. כך, בכל שבוע חוזר הויכוח על עצמו: אני מניח את הפמוטות על השולחן קודם לכתי לבית הכנסת, ובחזרתי אני מבחין כי אשתי העבירה את הנרות לשידה סמוכה.

היום, בערב שבת, החלטי לעשות לזה סוף. הודעתי לה כי אם אחזור ואראה שהנרות לא נותרו על השולחן, אני עוזב את הבית! הגעתי לבית, ואכן ראיתי שהיא לא הקשיבה לדבריי, אז יצאתי ובאתי הנה אל בית המדרש שלכם. הרבי הביט בי כמה פעמים, וכשהוא קרא לי, הוא לחש לי בסוד ואמר: "איך ייתכן שהדלקת נרות שצריכה להביא שלום בית, תביא ח"ו להיפך?! אנא, תחזור לבית ותחיה עימה בשלום כשהנרות על השידה!". הרב גרוסמן, אור השבת.

כעת, בשעון חורף כשהשבת נכנסת מוקדם, יש לזכור לפני הכל, כי העיקר הוא השלום בית והאווירה הטובה. עדיף לפספס מקלחת או סלט - והעיקר להיכנס לשבת בשמחה. אדם חכם מכין דברים רבים מיום חמישי!.

היה זה בליל שבת קודש בעיר בני ברק. הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב ז"ע יושב בטיש ושר זמירות שבת, כשסביבו עשרות חסידים, שרים עימו ומחכים לשמוע את דברי קודשו בדברי תורה מרוממים. הרב החל באמירת דברי תורה הקדושים, אך לפתע, בשונה מכל שבת, הרים הרבי את מבטו היישר אל פינת בית המדרש, שם עמד אברך צעיר שחזותו לימדה כי אינו מתלמידי הקבועים של הרבי, והרב מביט בו עמוקות וממשיך.

בכל פעם שהרבי הישיר מבטו לעבר האברך, אותו אברך השפיל את ראשו בבושה. עד שבאחת הפעמים, סימן הרבי בידו לאברך שיתקרב אליו. האברך נהיה אדום, הוא התכופף לעבר הרבי שהמתיק עימו סוד, ובסיום הסוד, יצא האברך מבית המדרש והלך לו. הדברים היו לפלא ועוררו סקרנות רבה אצל הנוכחים.

אחד התלמידים של הרבי רץ אחר האברך והתחנן אליו שיגלה לו מה אמר לו הרבי, ומדוע הוא עזב את בית המדרש בעקבות כך. האברך הרכין ראש מבושה ואמר: "לרבי יש רוח הקדוש של ממש. אני נבהל ונדהם". ואז הוא החל לפרט: "לי ולאשתי יש ויכוח כבר זמן רב, היכן

הם מסמנים לה עם היד להמשיך בנסיעה, והיא נוסעת צמוד אליהם, כשהם לא יורים עליה ולא עושים להם כלום. היא וכל 13 האנשים שעימה ברכב חושבים שזה חלום, לא יורים עליהם ולא פוגעים בהם, אלא אדרבה, שומרים עליהם ואומרים להם להמשיך בדרך, בעוד כל הרכבים שחלפו לידם נורו ונפגעו.

מה התברר? המחבלים ראו טנדר לבן טויוטה כמו שלהם, ללא לוחית צהובה, והיו בטוחים כי זה טנדר של מחבלים שהעמים הרבה שבויים בדרך לעזה. לכן, הם לא נגעו בהם ולא ירו עליהם ונתנו להם לעבור בחופשיות. הם היו בטוחים שהם שבויים. 14 איש שהיו על הטנדר עצמו את העיניים והיו בטוחים שזה הסוף שלהם. הם ניצלו בנס גמור וחזרו לביתם בריאים ושלמים ללא פגע או שריטה. כל 14 איש שהיו בטנדר הודו לאלוקים ללא סוף והחלו להתקרב אליו.

כשהמטרה קיבלה את הצילומים של הטנדר שחלף ליד המחבלים, הם אמרו: "זה ממש נס גלוי. כיצד היה לבת שלך רכב כזה בדיוק כמו של המחבלים ועוד ללא לוחית צהובה? איך ידעת לקנות דווקא רכב כזה? רק בזכות כך 14 איש זכו לקבל את חייהם בחזרה!".

ענה להם אותו יהודי בהתרגשות: "קניתי את הרכב הזה ממש כמה ימים לפני הטבח, והוצאתי אותו חדש מהחברה יום לפני שמחת תורה!. כל זאת, בשביל שאוכל לעשות את החסד של עזרה לנזקקים בכותל יותר בקלות ובלי קושי. לא הספקתי להינות מהרכב ולהשתמש בו עדיין למטרה שלשמה הוא נקנה, והבת שלי ביקשה לקחת את הרכב לשמחת תורה".

פלאי פלאות! מדהים ביותר!

עשרות מחבלים הגיעו אל איזור ה'נובה' ב'קיבוץ רעים' והחלו לטבוח במאות האנשים שהיו באזור. בתו של אותו יהודי, עלתה מהר לרכב החדש של אביה, כשהיא מעלה איתה 13 אנשים בכל המושבים ובארגז האחורי בכדי לחלצם ולנוס מהמקום בשביל להציל את חייהם. הם רעדו מפחד והתחננו על נפשם לאלוקים שיציל אותם.

לפתע, בעודה נוסעת בשטח ההררי עם כל הנוסעים שנדחסו, נשברה לוחית הרכב החדשה ונפלה מהרכב.

כעת, לא היה אפשר לדעת ולהבחין האם הרכב הינו טנדר לבן ישראלי או טנדר לבן של המחבלים". את כל זה סיפרה גם המשטרה שראתה את הטנדר שלה בצילומים, כיצד נופלת לו הלוחית הצהובה. ובכלל, מדוע לוחית חדשה תיפול ולא תחזיק מעמד?! כמה ניסים גלויים.

היא יצאה עם הטנדר הלבן אל הכביש ונסעה במהירות כשהיא וכל הנוכחים רועדים מפחד ולא ידעו אם אלו הרגעים האחרונים של חייהם. ואז, לפתע, הם זועקים זעקות מרות: בהמשך הכביש עומדים כמה טנדרים לבנים של המחבלים, כשהמחבלים ממתנינים פזורים בכביש עם נשקים ויורים וטובחים בכל רכב שעבר לידם. אין לה ברירה, היא לא יכולה להסתובב. היא מתקדמת במהירות לעברם, והם מסמנים לה עם היד: 'אתם יכולים לעבור ללא פגע'.

המשך מעמוד 1 - אותו יהודי הראה לי את התמונות, כיצד הכל מחולק בארגזים מלאים בכל טוב, וכי אנשים רבים שאין להם איך לעשות את השבת, באים ולוקחים ארגזים משובחים, לכבוד השבת. כך הוא עושה כבר כמה שנים בסיוע של חברות גדולות כמו 'אוסם' וכדומה, כשסך כל החלוקה מגיעה ל-\$30,000 כל שבוע.

המשיך היהודי היקר וסיפר לי: "אחד המסייעים שלי במערך הגדול הזה של הצדקה, הינו יהודי יקר שעוזר לי בלוגיסטיקה ושינוע של כל האוכל מחברות המזון. הוא אחראי על המשאיות של המזון ועוזר לי ביום שישי כשהוא עומד בשטח ומעביר ארגזי מזון אל הנזקקים. הוא מאד רצה לעזור לי, אך כיוון שאין לו אפשרות לעזור בסכומי כסף, הוא נרתם כל שבוע לעזור בשינוע ובחלוקה של המצרכים.

אותו יהודי יקר, קנה ימים בודדים לפני הטבח בשמחת תורה, טנדר 'טויוטה היילקס' לבנה, בדיוק כמו הטנדר הלבן שהשתמשו בו המחבלים הנתעבים. ומדוע הוא קנה דווקא רכב כזה? על מנת שיוכל על ידו לסייע ולעזור יותר במפעל החסד שהוא ממונה עליו בכל יום שישי. לטנדר הזה יש ארגז רחב מאחורה שניתן להעמיס בו מצרכים רבים וארגזים מרובים, ובכך לסייע ולזרז את השינוע של מצרכי המזון לנזקקים. בתו של אותו יהודי יקר, לא זכתה לשמור את השבת הקדושה, והיא הודיעה לאבא שלה כי היא לוקחת את הרכב החדש שלו שהגיע ממש לפני ימים ספורים, ליום שמחת תורה.

היא היתה בקיבוץ 'רעים' ב'נובה', באותו ליל הטבח עם כמה קרובים. והנה, בשעות הבוקר המוקדמות, החלו לשגר טילים לישראל ופרצו אלפי מחבלים לשטח ארצנו.

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

או צרות הפרשה

פרשת "לך לך"

"ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" [יב, א].

האם אני עושה מספיק?

בכינוס לב לאחים שהתקיים בניסן תשס"ו נעמד הרה"ג חזקיהו מישק ובסקי שליט"א וסיפר מעשה נורא: באחד הישיבות בארץ ישראל ישנו בחור בן עליה מתמיד עצום לא פסיק פומיה מגירסא, ישן עם הגמרא, אוכל עם הגמרא, הולך עם הגמרא, וכל דקה פנויה הוא חי ונושם את התורה הקדושה, ועל אחת כמה וכמה בשעת הסדרים שהבחור לומד בהתמדה עצומה ונשגבה, בהתלהבות ושמחת התורה בצורה מפליאה ומעוררת השתאות.

בנוסף לזאת הבחור הזה הוא עובד ה' נשגב, הוא עובד על עצמו בכל התחומים, במידות, בתאוות, התפילות שלו לווהטות ונלהבות מעומק הלב, כל כולו פלא של בחור בעמל והשקעה שהוא משקיע בתורה ויראת שמיים מתוך אהבה ויראה, רבותיו מנבאים לו עתיד מזהיר בעולם התורה והיראה, ומצפים שאם ימשיך כך, עדיו להיות אחד מגדולי הדור ממש.

הנהגתו של אותו בחור הפליאה את צוות הישיבה, היתכן בחור בכזה גיל לומד ועובד את הקב"ה בצורה כזו עוצמתית? מה הסוד הטמון באותו בחור? התפלא המשיג. אולם יום אחד הסוד התגלה, והסוד הזה באמת בכוחו להביא כל אחד אל הפסגות הגבוהות ביותר בתורה ויראת שמיים.

היה זה כאשר יום אחד הגיע הבחור לראש הישיבה בה הוא לומד, ואמר לו שברצונו לשאול שאלה שמטרידה אותו כבר כמה ימים, ואינו מוצא לה פתרון.

ראש הישיבה, הכניסו לחדרו המיוחד, הושיבו על הכסא וביקש מאחד הבחורים שיגישו לפניו כוס תה.

לפני שאני שואל את שאלתי, ברצוני לגולל את קורות חיי בפני ראש הישיבה, שעייכי יובן היטב שאלתי, ראש הישיבה נתן את הסכמתו. הבחור החל לספר, נולדתי בארצות הברית להורים שלא שמרו תורה ומצוות, יום אחד אמי שמעה הרצאה מאיזה רב והחלה להתקרב ליהדות, מיום ליום התקרבה והתחזקה יותר ויותר.

אבי לא ראה בעין יפה את התקרבותה של אמי ליהדות, אך כל זמן שזה לא השפיע באופן המעשי בחיי הבית, לא ראה צורך להתערב, קיבל את העניין בשתיקה, כך במשך תקופה.

עד שהגיע אותו יום שישי, שאמא הביאה עמה שני פמוטים, ואמרה לאבא שהיא החליטה לקבל על עצמה עול מלכות שמיים, והיא הולכת להדליק נרות שבת קודש, כאן אבא לא יכל להתאפק הוא ראה להיכן כל זה מוביל, ולא היה בדעתו להשתתף בעסק הזה, עד כאן הוא אמר לאמא, שהוא לא מוכן בשום אופן לכך, או הוא או היהדות, אם ברצונך דווקא להתחיל לקיים מצוות אני אפרד ממך לעולמים.

אמא התחילה לבכות, היא הייתה בודדה בעולם, ולא רצתה לפרק את החבילה, היא ניסתה להשפיע על אבא, ולתאר לו, כמה חיים נפלאים הינם חיי היהדות, כמה מתוקים הם מצוות התורה הקדושה, וכמה אושר ושלווה זה הביא לה בנפשה, אולם אבא לא הסכים לשמוע על כך בשום אופן, או אני או היהדות, לאחר מאבק איתנים אמא הכריזה במסירות נפש שהיא לא יכולה לוותר על היהדות בשום אופן...

ואבא עזב, נשארתי אני ואמא בודדים בעולם, למדתי באותה תקופה ב"פאבליק סקול" – בית ספר של גויים, יום אחד אמא שמעה הרצאה מאחד הרבנים על חשיבות לימוד התורה והחליטה לשלוח אותי ללמוד בתלמוד תורה. החילולי בחסדי השי"ת ללמוד את תורתו הקדושה במשך הזמן זכיתי לטעום את טעמה הערב והתחלתי להתמיד בלימודי.

כשהגעתי לקראת סוף כיתה ח', אמי קיבלה יום אחד טלפון מהמנהל הרוחני של התלמוד תורה שבו למדתי, הוא שיבח אותי בפניה, ואמר לה, היות והוא צופה לי עתיד מזהיר בעולם התורה והיראה, עייכי לטובתי כדאי שאסע ללמוד בארץ ישראל, כפי שאני מכיר את אופיו, הוסיף ואמר, הוא לא יוכל למצות את כישרונותי ויכולותי כמו בארץ הקודש, רק שם הוא יזכה להגשים את שאיפותי הרוחניות הכבירות, רק שם הוא יזכה לממש את הפוטנציאל העצום הטמון בנפשו בכוח רצונו ועמלו... ימים ולילות של מאבקי נפש עברו על אמי באותה תקופה, כן לשלוח לא לשלוח, היצר טוב לחש לה, העיקר בעולם הזה הוא לימוד התורה הקדושה, והנה זכית לבן שראוי להאיר את שמי היהדות הוא יזכה לעלות ולהתעלות במעלות התורה והיראה, וחבל לא לתת לו את הכלים והאפשרויות להגשים את משאלות לבו הטהור.

ולעומת זאת הגיע היצר הרע ואמר, איך את יכולה להשאיר את עצמך בודדה בעולם. לא רק שאבדת את בעלך, כעת אם תשלחי אותי ללמוד בארץ ישראל את עומדת לאבד את הנפש האחרונה הקרובה לך ביותר בעולם, בנך היקר. איך תסתדרי בלעדיו? איזה טעם יהיה לחיים שלך כשאת בודדה בעולם. ואם את חוששת לגדלותו הרוחנית של בנך, הוא ברצונו הכביר יצליח גם באמריקה להתעלות ולהיות ממאורי הדור...

המלחמה ניטשה במלא עוז, דמעות שפכה אמי בתפילותיה שיעזור לה הקב"ה להגיע להחלטה הנכונה, יום אחד כשהייתה מבולבלת ונסערת מרוב ספיקות והתלבטויות, התפללה להקב"ה מלב שבור וביקשה מאיתו יתברך שיאיר עיניה ויסייע בידה להחליט. אחרי התפילה שנבעה ממעמקי עמקים של לבה השבור, העננים התבהרו והגיעה להחלטה אמיצה לשלוח אותי לארץ ישראל, באומרה לעצמה שרק כך אני יודעת שעשיתי את המקסימום שהיה בידי כדי שבני יצמח לאדם גדול בישראל, ואילו אם לא אשלח אותו ולא יתעלה כראוי לא אוכל לסלוח לעצמי נצח נצחים על שקיפדתי במו ידי את האדם הגדול בענקים לצאת מבני היקר.

באותו ערב כשחזרתי הביתה מהתלמוד תורה, אמא קיבלה את פניי במאור פנים ושמחה, ואמרה לי יענקל'ה החלטתי לשלוח אותך ללמוד בארץ ישראל, אמנם זה קרבן עצום בשבילי להיפרד ממך, אבל כל קרבן שבעולם כדאי בשביל תורה!

ואכן כעבור זמן מה נסעתי בלויית אמא לנמל התעופה, נפרדה ממני בדמעות, ובקשה אחת הייתה בפניה, בני היקר, אמרה לי בדמעות לב של אמא, קרבן גדול אני מקריבה כשאני שולחת אותך ללמוד בארץ ישראל, אני נשארת לבד בודדה

בעולם, והכל רק כדי שתזכה להתעלות במעלות התורה והיראה, אנא בני היקר תשקיע את כל כולך, רק בלימוד התורה וקיום המצוות. כדי שקרבני לא יהיה לשווא ח"ו!

הגעתי לארץ ישראל וזכיתי להיכנס לשיבה הקדושה של רבינו, המשיך הבחור והתמסרתי ללימוד התורה בכל ליבי ונפשי, הקרבן הגדול של אמא, דירבן אותי להתעלות, הדמעות ששפכה עלי צרבו את לבי, והפכו להיות הדלק של העלייה הרוחנית שלי, כל הזמן בער לי לימוד התורה הקדושה, לא יכולתי לנוח לרגע, כי ידעתי שכל רגע כאן בארץ ישראל זה רגע של קרבן, יש משהו שמקריב את דמו ונפשו בשביל כך, אז איך אני יכול לבטל את הזמן בשטויות?!

לפני כשנה, המשיך הבחור וסיפר, אני מקבל טלפון עצוב מאמא, בו היא מספרת לי כשהבכי חונק את גרונה, שלייע גילו אצלה את המחלה, והחלה לבכות נוראות בטלפון שהיא בודדה בעולם ואין לה אפילו כתף לבכות עליה, ואז שאלתי, אמא אולי שאני אחזור לאמריקה לסעוד אותך בעת חוליך?

ואמא ענתה בתקיפות לא, בני היקר, כל קרבן כדאי בשביל תורה, תשאר בארץ ישראל ותמשיך לעשות שטייגען בכל הכוח, אולי בזכות זה ירחמו עלי מהשמיים ואתרפא, מאז ממשך הבחור ומספר, כל יום שיש לי אמא הייתה מתקשרת ובוכה על קשייה וייסוריה, על בדידות ועל סבלה, ובכל טלפון הייתי שואל ומבקש ומתחנן אמא אולי בכל זאת אסע לאמריקה כדי להיות איתך?

וכל פעם מחדש אמא סירבה. בגבורת נפש כבירה ונשגבה, כשכל פעם הייתה אומרת לי יענק'לה תורה זה מעל הכל, כל קרבן שבעולם כדאי בשביל תורה! בשביל תורה אני מוכנה לסבול הכל, העיקר שתתעלה בני יקר. אמנם לא הייתי עם אמא בגוף, אבל ברוחי ונפשי הייתי עם אמא יום יום שעה שעה, שפכתי לב כמים בתפילה לפני הבורא עולם שירפא אותה, השקעתי את כל רמ"ח איברי ושס"ה גידי בתורה הקדושה ובעבודת השי"ת.

אבל תפילותיי לא נענו, רצו אותה בשיבה של מעלה, לפני כחודש התקשרה אמא ואמרה שהרופאים לא נותנים לה עוד הרבה זמן, זה שאלה של ימים עד שאבא שבשמיים יאסוף אותה אליו, ואז פרצתי בבכי סוער, ואמרת, אמא אולי כעת, אולי אבא כעת ברגעם האחרונים שלך עלי אדמות אבוא להיות לידך ולהנעים לך את השעות והימים האחרונים שלך?!

אבל אמא כדרכה סירבה בתקיפות, בני יקר לא, הכל כדאי להקריב בשביל תורה גם את הרגעים הקשים והמרים האחרונים הללו... ואז המשיכה אמא ואמרה מתוך בכי מרטיט, בני היקר, הקרבתני רבות למענך, את כל חיי הקרבתני בשביל התורה שלך, אנא בני היקר, אני רוצה שתבטיח לי שאתה תתקשר בקשר אמיץ ונצחי לתורה הקדושה, תהגה בה ותחיה עמה יומם ולילה בכל עת ובכל מצב, ואז אלך רגועה לעולמי ביודעי שהשארתי כאן, נר התורה בהיכל ה', השארתי נר נצחי שיאיר את שמי היהדות בעתיד, ואז אוכל ללכת רגועה ושווה לעולמי ביודעי שקרבני שהקרבתני בתמצית דם ונשמת לא היה לשווא!... שבווע אח"כ כבר לא היה טלפון, הקו נדם עם נדימת לבה של אמא, מאז אני מנסה ומשתדל להתמסר כל כולי ברמ"ח איברי ושס"ה גידי לתורה ויראת שמיים, וכעת נפשי בשאלתי, פונה הבחור בדמעות לראש הישיבה: "האם נראה לראש הישיבה שאני עושה מספיק למען קיום צוואתה של אמא?..."

שאלה נוקבת ויורדת עד תהום "האם אני עושה מספיק?..."

שאלה שהביאה אותי בחור לפסגות, שאלה זו מביאה לכל מי ששואל אותה ברצינות להצלחות ופסגות ללא סוף... הדרישה הזו מהדהדת בנבכי לבבו של כל יהודי. שילך כל הזמן מחיל אל חיל. לא לעמוד ולא להשתהות, אלא להתעלות ולהתעלות כל הזמן... כי הזמן הוא גורם מאיץ. שהרי "היום קצר והמלאכה מרובה, והפועלים עצלים, והשכר הרבה, ובעל הבית דוחק".

לך לך! אמר הקב"ה לאברהם אבינו, ושמוט מאחוריך את כל מה שכובל אותך. לך לך מארצך – מארצותך, וממולדתך – מתכונותיך המולדות ומבית אביך – מהישענות פאסיבית על מה שלתוכו נולדת (ניצוצות).

"והוא כהן" [יד, יח].

באחד מבתי הכנסת נתמעטו ההכנסות, והחליטו הגבאים לתקן תקנה, שכל מי שעולה לתורה, ישלם לקופת בית הכנסת סכום של 50 שקלים. והנה, אחד הכהנים ביקש מהגבאי לעלות לתורה, והגבאי העלהו לעליית כהן, ומאחר ולא היה לוי בבית הכנסת, עלה אף לעליית לוי, (וכמבואר בשו"ע בסי' קל"ה ס"ח: "אם אין לוי בבית הכנסת, כהן שקרא ראשון מברך שנית במקום לוי, אבל לא כהן אחר, כדי שלא יאמרו שהראשון פגום"). והוא הדין שלא יקרא ישראל במקום לוי, כדי שלא יאמרו על העולה הראשון שאינו כהן, או שהוא פגום, מדלא קרא אחריו לוי, וגם שיבואו לטעות על ישראל הזה שהוא לוי. (משנ"ב). למחרת, הכהן הגיע אל הגבאי ומסר לידיו 50 שקלים עבור העלייה לתורה. "אני מצטער ידידי, אך יש כאן רק חצי מהסכום", הודיעו הגבאי, "אתה צריך לשלם 100, שהרי זכית בשתי עליות, ובשעה שביקשת את העלייה, הלא ידעת שאין לוי בבית הכנסת". השיב לו הכהן: "ביקשתי לעלות לעליית כהן בלבד! לעליית לוי לא ביקשתי לעלות, כורח המציאות הוא שהכריחני לעלות... עם מי הדין?"

מו"ר הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א פתח את תשובתו בסיפור שהביא רבינו ה'בן איש חי' בספרו 'אמרי בינה': אדם אחד בא מעיר אחרת לדור בעיר גדולה, ואמר שהוא כהן, והיה עולה ראשון לספר תורה. כעבור שלוש שנים, נודע ונתאמת כי רמאות עשה והוא ישראל, ומשפחתו ידועה בעירו. ויגזור עליו הרב המקומי מלקות ארבעים על אשר גזל את העלייה של כהן, ועלה בה פעמים רבות, והלקהו שמש בית הדין כאשר גזר הרב. והנה, למחרת גזר הרב להלקותו עוד הפעם מלקות ארבעים. שאלו מן הרב למה גזר עליו מלקות שנית, והלא כבר לקה אתמול על גזילת העליות שגזל?

השיב להם הרב: אתמול לקה על גזילה שגזל עליות של כהן, והיום לוקה על גזילת עליות של לוי, שהיה עולה כהן במקום לוי בזמן שלא היה לוי בבית הכנסת. דהיינו, למרות שלא דרש בפירוש לעלות לעליית לוי, אלא עלה משום שכך ההלכה מחייבת, מכל מקום מכיון שלמעשה גזל שתי עליות (והיה מודע לכך שמחמת עליית הכהן יזכה גם בעליית לוי), הרי הוא לוקה בכפליים. (יצוויין, שמדינת אין כאן חיוב מלקות, אלא היה זה קנס של הרב המקומי). והיה מקום לומר כעין זה אף בנוגע לשאלתנו, שצריך הכהן לשלם אף עבור עליית הלוי, מפני שסוף סוף קיבל שתי עליות והיה מודע לכך שיוזכה בשניהם.

אך למעשה - אמר מו"ר שליט"א - בודאי שאין לדמות בין שתי המקרים, מפני שבמקרה דן הכהן ביקש רק עלייה אחת, ומה שקיבל עליה שנייה אין זה מרצונו, אלא שההלכה חייבה אותו לקבל את העלייה, ואף אם כהן אחר היה מקבל את עליית הכהן, הוא היה צריך לקבל את העלייה השנייה; מה שאין כן בנידון של הבן איש חי, שהיה מדובר במתחזה רשע, שגנב עליות שלא כדין, ובאופן זה קונסים אותו גם על העליות של הלוי שקיבל, כי סוף סוף גם לעליות אלו עלה באיסור ובערמה, וקיפח את הכהנים האמיתיים מלקבל עלייה זו.

וסיים מו"ר שליט"א: "וכן שמעתי ממורי חמי, מרן הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, שאין לחייב בשאלתנו את הכהן אלא בתשלום עלייה אחת (ופריו מתוק).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוריהל ז'ני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה ז'ני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשוור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן שלום ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ שרה בת גוהר ז"ל, לע"נ סוסן בת ויקטוריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן פרמנג ז"ל, לע"נ אלהם בת שהנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ אברהם בן עשרת ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ יונה בן אסתר ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולה ז"ל

1015

עלון
מס'

פרשת לך לך - "מעלת קירוב רחוקים"

הבחור: "זוג תפילין אחד, כבודו". "אם כן" המשיך הרב, "מדוע אתה מניח ארבעים זוגות תפילין כל יום?". הבחור לא הבין את הרב וזה המשיך לשאול: "כמה שעות ביום אתה מקדיש ללימוד התורה?". השיב הבחור: "כשעתיים ביום, כבודו". הרב המשיך להקשות והשיב: "שעתיים!! אתה לומד מאה שעות ביום". מבולבל מעט שאל את הרב: "הרי יש עשרים וארבע שעות ביממה...?". השיב לו הרב: "שמע בני, מידי יום אתה פוגש אנשים ומדבר איתם מספר דקות בדברי תורה, משתדל לזכות אנשים בהנחת תפילין, תורם לבית המדרש, מפיץ עלונים בבית הכנסת ועוד... בכל יום אתה מזכה עוד יהודים במצוות. כל מצווה, דבר תורה והתקרבות לבורא שיהודי אחר עושה בזכותך, נזקף לזכותך... לכן אתה מניח ביום ארבעים זוגות תפילין כמניין היהודים שמניחים אותן בזכותך. לומד מאה שעות תורה לפי שהאנשים קוראים את העלונים שאתה מחלק ושומעים את דברי התורה שאתה אומר...". אמר רבי אליעזר הגדול: "גדול המעשה יותר מן העושה" (בבא בתרא ט.ו.) – אדם המזכה יהודי אחר לקיים מצווה, להתקרב לקדוש ברוך הוא, גדול יותר ממי שמקיים את המצווה בעצמו, ועוד אמרו רבותינו: "אין שיעור לשכרו!". "כל המזכה את הרבים, אין חטא בא על ידו" (אבות פרק ה משנה יח). כשאדם היה מגיע אל האר"י הקדוש ולוחץ את ידו מיד חש האר"י את עוונותיו. אך אם אותו אדם זיכה את הרבים לא היה ניתן לדעת את חטאיו – "אין חטא בא על ידו". אדם אוסף מידי יום מצוות ומעשים טובים כדי להשפיע על השנה הבאה עליו לטובה. אדם יכול לעמול כל היום ולקנות מאות מצוות, אך ברגע שהוא משפיע על אחרים ומזכה אף אותם, הוא מכפיל ומשלים את זכויותיו. בעידן הטכנולוגי של היום, יכול אדם ברגע אחד לזכות מאות ואלפי אנשים. תן דעתך, זכה את עצמך ואת הרבים, הוסף לעם ישראל עוד זכויות רבות, עוד מלאכים לבנים. אתה הוא המקרב את הישועה של כולנו (חיזוק יומי).

אחד ממיני השכר, המיועד למי שעוסק בקירוב של מקום לעבודתו יתברך וליראתו, קשור וכוונתו בקשר אמיץ בחינוך הבנים, חינוך בניו של המקרב, במידה כנגד מידה. ועל כך יעיד המעשה המופלא הבא שלפנינו. היה זה כאשר הגאון רבי חיים אברהם, אב בית דין ברדיוב, בעל ה"דברי אברהם", נכנס לחדרו של רבו, מרן ה"חתם סופר", לבקר בקודש פנימה. רבי משה שמח עד מאוד לקראת תלמידו ושיחת קודש נקשרה ביניהם. בין דבריו השיח ה"חתם סופר" את דאגתו בפני תלמידו: "ראה נא, ענייני הקהילה טורדים את מנוחתך במשך כל עיתותי. כל כך עסוק הנני בהנהגת הקהילה בדרך התורה והיראה, בלימוד התלמידים ובהוראה הלכה למעשה, עד שאין סיפק בידי להשיג על בני ביתי כראוי". "הנה" המשיך ה"חתם סופר" בכאב, "מזה כמה שבועות איני מוצא זמן להתעניין אצל בני שמעון במצב לימודו, בדרך עלייתו בעבודת הבורא ובלמוד התורה הקדושה". ה"דברי אברהם" האזין לדברי רבו, מאור הגולה, ובחיל וסילודין פתח בדברי עידוד. "רבי" אמר, "דוד המלך כתב בספרו (תהילים פרק לו

על הפסוק בפרשתנו "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (יב, ה) כתב רש"י שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת את הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאילו עשאו.

בספרו הנפלא "פניני פרשת השבוע" כתב רבי אשר קובלסקי שליט"א כי השאיפה הנכספת ביותר הכמוסה ליבו של כל יהודי, היא להתקרב לאביו שבשמים, לחוש את קרבתו ולהתענג על זיוו. בכל יום ובכל שעה, ממוקדים מאמציו של יהודי בלעשות רצון בוראו, מתוך שאיפה להתקרב אליו, להידבק בו, לחוש את נוכחותו בחייו ולהתרפק על אהבתו. כמה מרגש לגלות בדברי רבותינו תגלית דרמטית, משנה חשיבה ומכוננת חיים. האם יהודי יכול להידבק בבוראו עד רמה שהיוצא מפיו יהיה כיוצא מפיו של בורא עולם בכבודו ובעצמו? האם ילוד אישה, בשר ודם מצוי, מסוגל להגיע לדבקות כה גדולה באביו שבשמים, עד שיוכל להחליט, לגזור, ולקבוע גורלות בהבל פיו? הרי כשבורא עולם אומר משהו – כך קורה, ותגזור אומר – ויקם לך. האם אדם יכול להגיע לדרגה כזו? האם מילים שלנו יכולות לפעול כמו אמירה של בורא עולם?! התשובה היא שכן, רבותינו מגלים את הנוסחה הסודית לכך, חושפים את הידיעה הנשגבה: **אדם שמקרב יהודים אחרים, שפועל בכדי לרומם יהודים אחרים, יהודי שמקדיש את חייו ומאוייבו כדי להעניק חוויה רוחנית לאחרים, מי שמתמסר למען זיכוי הרבים בתורה, במצוות וביראת שמים – פעולותיו אלה הן מקפצת ענק, מנוף גבהים רב עוצמה, שהופך אותו לדבוק בבורא עולם ברמה עוצמתית וכבירה, עד שפיו – כפיו של בורא עולם, וככל היוצא מפיו – ייעשה! לא יאומן כי יסופר, ולולא אלו דברי רבותינו – אין איש יכול לקחת אחריות על כזו תגלית יוצאת דופן. אבל זו בדיוק הבטחת בורא העולם האמורה בספר ירמיהו פרק טו פסוק יט: "אם תוציא יקר מזולל – כפי תהיה", שהיא הבטחה ברורה על כך שמי שמתאמץ כדי לרומם יהודים, מי שפועל כדי להוציא יוקר רוחני נכבד מיהודים שהם ברמה נמוכה באותה עת, אזי פיו הופך להיות כפיו של בורא עולם.**

בדורנו אנו, זכינו ונתברכנו בהתעוררות תשובה אדירה, שלא היתה כמותה מזה שנים רבות, ובענינו אנו רואים כיצד אלפי ורבבות יהודים נוטשים את דרך חיי החומר והחול, מתקדשים ומיטהרים בדרך העולה בית ה', מתוך תשובה מעולה ורצויה, מאהבה ומבחירה. מצווה רבה היא אם כן ללמוד עימם, ללמדם תורה והלכות הנוגעות בכל יום. כי באנשים כאלו הוא ממש קונה להם נפש על ידי זה. וזכות גדולה היא לו כמובא בזוהר: "כרוזא כריז בכל יומא (=מכריזים בכל יום) זכאין אינון דמשתדלן באורייתא ואינון דמזכין להון לאחרנין (=זכאים אלו שמשתדלים בעסק התורה ואלו שמזכים את האחרים). המעשה הבא שלפנינו יבהיר לנו דברים אלו היטב. מסופר כי באחד הבקרים יצא גדול הדור מביתו לכיוון בית המדרש. בדרכו פגש בחור צעיר משוחח עם חברו בדברי תורה. הסתכל עליו הרב מעט ואז פנה אליו ואמר: "בחור יקר, כמה זוגות תפילין אדם מניח בכל יום?". השיב לו

עדן, בזכות זה שאתה חיזקת אותי בחיי. זה הדבר היחיד שהתירו לי לומר לך ותו לא".

על חובתו של האדם להוכיח את זולתו, ליישר אורחותיו ונתיבותיו ולסייע בידו לשוב למוטב, המשיל ה"עריב נחלי" (במדבר שלח, דרוש א) משל מופלא. משל למה הדבר דומה? לאיש שמכר את כל נכסיו ורכש תמורתם אבנים טובות ומרגליות. את חופן האבנים צרר בבד ואת הצרור השליך על כתפו לאחוריו. הולך האיש בדרכים, מעיר לעיר וממדינה למדינה, כשכל רכושו נתון לו על כתפו, אך אויה, בצרור הקטן ישנו קרע צר ודרכו נופלות האבנים אט אט. אתה, מידוענו, הולך מאחורי האיש האומלל ובעיניך אתה רואה כי האיש הולך ומאבד את כל רכושו, אבן אחר אבן, מרגלית אחר מרגלית... מה מוטל עליך לעשות? האם הינך יכול להרשות לעצמך להתעלם מאומללותו של ההולך לפניך? האם תוכל להמשיך שווה נפש בדרכך ביועדך שבשתיקתך הינך מאשר את אבידת הרכוש הנוראה הלזו? בוודאי שלא! אין צורך במידת צדקות מופלגת על מנת ללכת ולהעיר לאותו אדם על זה שרכושו הולך וכלה. כל אדם מן השורה ומן הישוב יעשה כך, יחיש צעדי אל ההולך לפניו ויעיר אוזנו כי במו ידיו מאבד הוא את כל הונו, וחבל... זהו המשל, ומהו הנמשל? הנמשל הוא האיש היהודי המתהלך בעולם, כאשר על כתפו צרור הונו. מהו הונו של היהודי? האם גופו? בוודאי שלא, הרי הגוף הולך וכלה בקבר, והאדם אינו נוטלו עמו אל עולם האמת. האם הכסף והזהב הינם רכושו של היהודי? בוודאי שלא! הלא את הכסף והאבנים הטובות אין האדם נוטל עמו לבית עולמו ואי אפשר לומר עליהם כי רכושו הם. מה, איפוא, הוא רכושו של האדם? רכושו והונו של האדם זו נשמתו החצובה ממקור קדוש, חלק א-לוה ממעל! נשמה יקרה זו חשובה לאין ערוך מכל זהב, זכוכית וכלי פז שבעולם! אך האדם הולך בעולם ובצרור רכושו נקב אימתני. הזוהר הקדוש אומר (תיקוני זוהר, תיקון ע, קלב, ב), כי על ידי העבירות שעושה האדם מסתלקים ממנו ניצוצי נשמתו מעט מעט, עד שאפשר שבמשך הזמן יאבד את כל נשמתו וכולה תסתלק ממנו, ולאן היא מיועדת ללכת? אל הגיהנום, רחמנא ליצלן! והאדם המתהלך בעולם אינו מרגיש בעצמו את אבידתו הגדולה, שהרי "דרך איש ישר בעיניו" (משלי פרק כא פסוק ב). היצר הרע מסמא את עיניו ומחליק לו את מעשיו, והוא בטוח כי הון נשמתו עודנו נתון בידו, וכי מזומן הוא להגיע אל בית עולמו ולבוא בשערי גן עדן... אוי, כמה עלינו להתעורר ברחמים על אותו אדם אומלל! עלינו להזיל דמעות ממש בראותנו את יהודי, בשר מבשרנו, ההולך ומאבד את כל מה שיש בידו. אך בידנו הדבר! אנו יכולים לעצור זאת! אנו יכולים לגשת ולשוחח, בנועם ובמתנות אך מתוך תחושת אחריות אין קץ. להעיר את אוזנו של זולתנו כי מעשיו לא טובים, כי הוא מפסיד בגינם את נשמתו היקרה והאהובה, אשר חוצבה מתחת כיסא הכבוד ולהעמידו על דרך האמת. העצה הראשונה אותה עלינו לאמץ בבואנו להוכיח מאן דהו על מעשיו, הינה תוכחה נעימה, מתוך אהבה, הן כך נאמר בכתוב (משלי פרק ג פסוק יז) "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום". וכך, עלינו לדעת, כי תוכחה הנאמרת בנועם ובמתנות, מתוך אהבה וחיבה וללא שמץ התנצחות, ראויה להתקבל ולהישמע. הסיפור הבא שלפנינו כפי שסיפר רבי אלימלך בידרמן שליט"א ימחיש לנו דברים אלו היטב. רבי אלימלך מספר על בחור יקר, שבראשית ימי בחרותו עזב את דרך התורה וירד עד לדיוטא התחתונה, עד שלא היתה עבירה אחת מן התורה שלא עבר עליה. ההורים השבורים הוזילו הון ושילמו סכומים רבים לטובי המחנכים, הרבנים והפסיכולוגים על מנת שינסו להשיב את בנם לדרך הישר.

פסוק כו) 'כל היום חונן ומלווה וזרעו לברכה', ולכאורה קשה, מדוע אמר הכתוב 'כל היום'? וכי יש מי שמלווה במשך כל היום? ועוד, מאין יש לצדיקים ממון להלוות לכל מאן דבעי? וכי בעלי עסקים הם? ". אלא מה? " הסביר ה"דברי אברהם", "דוד המלך אינו מתכוון כאן למי שמלווה מעות וממון לאחרים. אין כוונתו אלא למי שמלווה את 'כל היום' שלו! כוונתו לרבנים היושבים על מדין ומנהיגים בקודש את צאן מרעיתם. הללו מקדישים את כל ימיהם עבור עדתם, בתורת חנינה והלוואה. ומכיוון שהדבר עלול לפגוע לכאורה בחינוכם של בניהם ובנותיהם, בא הכתוב ומבטיח הבטחה איתנה: 'וזרעו לברכה!' מי שחונן ומלווה מכוחו ומזמנו לאחרים בעניינים שברוח, מקרב את בניו של הקדוש ברוך הוא לעבודתו ויראתו, מובטח כי הקדוש ברוך הוא, בכבודו ובעצמו, יברך את זרעו ממעל, ויעמיד ממנו דורות ישרים ומבורכים, עוסקים בתורה ובה' דבקים". נהרה השתפכה על פניו של ה"חתם סופר" למשמע דברי העידוד שהשמיע תלמידו. "ניחמתני בני, ניחמתני!" נענע לו בראשו. הנה לנו כי הקדוש ברוך הוא מבטיח כי כל מה שיחסיר האדם בהשגחתו על בני ביתו – בגלל השגחתו על תלמידיו ובני עדתו, יתמלא בברכה רבה מן השמים".

ועוד בענין מעלת "קירוב רחוקים" כתב בספר "חובות הלבבות" (שער אהבת ה' פרק ו): ועליך אחי לדעת, כי אף אם האדם הגיע לדרגה עליונה ביותר בתיקון נשמתו כלפי האלוקים יתברך, ואף אם הוא כבר דומה לנביאים והגיע כמעט למידותיהם הטובות ולהנהגותיהם המשובחות, ולהתמסרותם לעבודת הבורא ולאהבתם הטהורה אל ה', בכל זאת אין זכויותיו מגיעות לזכויותיו של מי שמכוון את בני האדם אל הדרך הטובה ומקרב את הרשעים לעבודת הבורא, שזכויותיו הולכות ומתרבות בכל יום ובכל עת על ידי זכויותיהם של אלה שהוא גורם להם לעבוד את ה'. עודאמרו רבותינו: כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו. כל מי שמזכה את הרבים, יהיה מי שיהיה, אין חטא בא על ידו (אבות דרבי נתן פרק מ). מדוע? ואפשר לומר, שבכל מצווה שאדם עושה, הרי שכרו תלוי בפרטים רבים כגון אם נתכוון לשמה וכו', אבל בזיכוי הרבים אפילו לא היתה כוונתו נקייה כל כך, הרי שבתוך הרבים שזוכו על ידו, בוודאי נמצאים אנשי סגולה אשר ליבם לשמים, ומכיוון שזכות הרבים תלויה בהם, ממילא גם הוא זוכה על ידם. ועוד שבזיכוי הרבים, בניגוד ליתר המצוות והמעשים הטובים של האדם, הרי המציאות היא שהרבים התחזקו על ידי מעשיו ופעולותיו, וממילא כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו, וכל הזכויות הללו שמורות לו לעד ולנצח נצחים. מסופר כי בירושלים התגורר גבאי צדקה גדול בשם רבי משה שכטר זצ"ל, שהיה מקבץ תרומות לעניים וליתומים. מלאכתו של גבאי צדקה אינה סוגה בשושנים. לא אחת הוא נאלץ לספוג לפגיעות והשפלות, אבל רבי משה המשיך במלאכת הקודש, בלא חת ובלו להתחשב בביזיונות ובעלבונות שניקרו בדרכו. שנה לאחר פטירתו, הופיע רבי משה שכטר בחלום בפני אחד מידידיו גבאי הצדקה, ואמר לו את הדברים הבאים: "אינני רשאי לומר לך מה מתרחש בשמים, כיוון שאתה נמצא עדיין בעולם הבחירה, שבו אין לדעת את שכרן של המצוות. אבל קיבלתי רשות לומר לך דבר אחד, כיוון שהראית לי את הדברים המובאים בספר הקדמון 'מעלות המידות', ואף צילמת אותם עבורי, כדי לחזק ולעודד אותי בפעולות הצדקה שעשיתי בהיותי בעולם הזה, דע לך, כי לאחר מאה ועשרים שנותיך, ילוו אותך מלאכים בעלי רגליים קלות, שילמדו עליך זכות כנגד כל המשטינים והמקטרגים ויפתחו בפניך את שערי גן

סך כל ההוצאות הגיעו למאות אלפי דולרים. אחרי מספר שנים התרחש הנס והבחור חזר למקור מחצב נשמתו ושב בתשובה שלימה. הוא שב לבית הוריו וזנח אחריו את כל השנים הקודמות, בהן פרק כל עול. פעם אחת, בשעת הכושר, פנה אליו אביו באמרו: "אמור בני יקירי, איזה דולר מתוך מאות האלפים שהוצאנו עליך, החזיר אותך לדרך הטובה והישרה?". השיב הבן: "אף לא דולר אחד מתוך הסכומים שהוצאת. אספר לך מה השיבני: באחד הימים הקשים 'בין עבירה לעבירה' פגש בי רב פלוני וקדמני ב'שלוש עליכם' במאור פנים הפלא ופלא, אמרתי לו: 'וכי ב'שלוש עליכם' מקדמני הרב, וכי ידע מר עם איזה בעל עבירה הוא מדבר עתה, כי כזאת וכזאת עשיתי', אמר לי הרב: 'עדיין חביב אתה כבן של בורא עולם והקדוש ברוך הוא יושב ומצפה לשובך כי בנו אתה'. השיב הבחור: 'מה אתה סח?' והוסיף למנות עוד עבירות, חמורות שבחמורות, אך הרב בשלו: 'הקדוש ברוך הוא, אביך שבשמים, ממתין ומיחל לבואך אליו'. הרב נשק על מצחי ונפרד ממני ברוב חביבות". הבחור סיים את הסיפור באמרו לאביו כי באותה שעה היה בדרכו לעבור עבירה גדולה, אך דבריו אלו של הרב המסו את לבבו והוא שב בתשובה שלמה. סיפור מדהים זה, מאיר אלומה בוחקת על ההזדמנויות שיש לכולנו. כמה כולנו נתקלים בנפשות תועות ותוהות, כמה לכולנו יש הזדמנויות למכביר לתפוס עוד נשמה יהודית, לזכות עוד אדם, להעניק מימד רוחני לחייו של עוד יהודי מבולבל. זה קרוב אלינו כל כך, צריך רק להיות דרוך, לפקוח עין, לזהות הזדמנויות. ומי שזוכה – אשרי לו ואשרי חלקו, זהו מזכה הרבים אמיתי. יהודי שתופס יהודי אחר, יהודי שמוזהה הזדמנות לפעול כדי לקרב יהודים, יהודי שזוכה לעשות משהו כדי להעניק ליהודי אחר טעם במצווה, רצון להשתפר, חיזוק ביראת שמים או טעם מתוק של דף גמרא – אין לשער ולתאר עד כמה גדולה זכותו, אי אפשר לדמיין לאן הוא יוביל. אבל אז – הוא זוכה, בגדול, זיכוי הרבים זו הדרך להידבק באמת בבורא עולם, לפעול להגשמת הייעוד של הפצת קידוש שם שמים בעולם. ולכן, דבר זה מזכה בהבטחה הכבירה לזכות לקרבת ה', ובברכתו הטובה בכל מעשי ידיו! הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, המוביל אותנו לתובנה, כי הנהגתו של האדם צריכה להיות כזאת לבל ידאג רק לעצמו. אדם חייב להשפיע טובה על זולתו, לפתוח חלון מנשמתו, מנפשו, ולהרוות את אלו הזקוקים לכך...

אני בן לניצולי שואה. נולדתי וגדלתי בצרפת, שם גם רכשתי את ההשכלה שלי. כיום אני עוסק באחד מענפי הרפואה – אוסטאופתיה. אני אוהב מאוד את העיסוק שלי ומתמלא כל יום בסיפוק אדיר, מודה לה' בסוף יום על מה שעבר ומצפה ליום הבא. בסייעתא דשמיא יש לי הצלחות רבות בתחום, בכל יום אני רואה ניסים של ממש. אמי סיפרה לי על אביה, שהיה קומוניסט מושבע בתקופה שלפני מלחמת העולם השנייה, הוא היה אידיאליסט כל כך שלא היה אפשר לדבר איתו מעבר לתורת הקומוניזם דבר, עד כדי כך. היום זה כבר פחות "מקובל" ואנשים לא מבינים מה זה היה אז, בשנות השלושים של המאה הקודמת. הלאומניות וכל ה"תורות" השונות היו חזקות כל כך, לא סתם הנאציזם התפרץ אז. צריך להבין, זה היה ברמה של אלימות לכל דבר. זה היה ניסיון קשה מאוד לצעירים, וכל שכן לצעירים יהודים, שהינם מלאי מצפון, ורצון להיטיב עם העולם, אבל... לנו יש תורה אחת. אי לכך, סבי היה עוד אחד מאותם "נפגעי" הזמן והאידיאולוגיה. הוא הלך שבי אחרי מרקס ותורתו, מעמד הפועלים דיבר מגרוננו תמיד. לכן במעמד הפרידה שלו מבתו הקטנה, אמא שלי, שלא היה מעמד פשוט כלל, בעודו נגרר

בידי נאצים ארורים, הוא אמר לה כך: "קומוניזם, נאציזם, קפיטליזם – כולם לא שווים כלום. מה שחשוב זה שאת יהודייה". אלו המילים האחרונות שהיא שמעה ממנו, מילים שיעצבו את הזהות שלה, ילחמו בשבילה בשטחי ההפקד שהמלחמה תותיר וילוו אותה כל חייה. עם המילים הללו אמי סיכמה את זוועות המלחמה. לכן כבר בהיותי ילד קטן חשתי חובה עצומה ללמד את העולם מיהו ומהו יהודי. הייתי הולך בגאון ברחוב – רק כי אני יהודי, ניכסתי לעצמי את היכולת לזהות ולאתר יהודים באשר הם, גם שהרפש דבק בהם עד בלי הכר, והזהות שלהם נראתה כנכרית לכל דבר. הייתי דואג להדליק להם את הניצוץ, שהשלהבת תעלה מאליה. כאשר עשיתי עליה לישראל, השארתי מאחורי קהל גדול של מכרים ולקוחות. היות ששמי הטוב הוכיח את עצמו שוב ושוב, הלקוחות לא ויתרו, והחלו מגיעים אלי לארץ על מנת לקבל טיפול. זה ממש רווח, ואני אימצתי לי מנהג קבוע: בכל פעם שאחד ממכרי או מטופל מגיע אלי לארץ לבקר או לקבל טיפול, המקום הראשון אליו אני לוקח אותו כשהוא עדיין עם המזוודות – הוא יד ושם. מבחינתי, אם נדע מה עוללו לנו, ומה אנחנו "שוויים" כיהודים, נדע להעריך את הארץ היפה והברוכה שה' הוריש לנו במתנה. אהבת הארץ יוקדת בלבי מאוד. היות שמקצועי נושק לרפואה ראיתי בעיני לא אחת מקרים של אנשים מחו"ל שהגיעו לארץ, ורק מהאוויר של ישראל הם החלימו. מקושי בהליכה עם מקל והליכון – הם הלכו כאילו כלום, ללא שום עזר כלשהו. אני מכיר את הרמת הגבות של אנשים כאשר אני אומר להם זאת, וזה לבד חבל לי. חברי גר בחו"ל, ואמו הקשישה התקשתה בהליכה ברמה קשה מאוד. הצעתי לו להגיע לארץ, אך הוא סירב. הוא ממש גיחך על ה"אמונה" שלי. כרופא הוא ממש לא האמין בכך. בסוף, לאחר מכבש לחצים, הוא הביא את אמא שלו לכאן בקושי עצום של הניידות והגיל, וממש כפי שתיארתי לו – כמה ימים אחר כך היא הלכה לבדה! האוויר המדהים הזה, שנמצא רק כאן, מסוגל לכל כך הרבה דברים. אילו רק היינו יודעים להעריך זאת. כך קיבלתי את שיחת הטלפון מלקוחה בחו"ל, שעדכנה אותי שהיא מעוניינת לבוא לארץ כדי לקבל סבב טיפולים על ידי. זו לה הפעם הראשונה בארץ, והיות שהיא לא יהודייה, עניין אותה להכיר ולדעת יותר. אני, שכבר מכיר את הסבב הזה, הזמנתי אותה למועד מסויים, וכך כאשר היא נחתה בארץ לקחתי אותה בעודה עם חפציה הישר אל יד ושם. מבחינתי אין הבדל אם מדובר ביהודי או לא, להיפך, היה חשוב לי להכיר ולהראות לה את החוסן שלנו כעם וכאומה. כאשר הגענו אל יד ושם, היא עברה במתינות מפריט לפריט, מקיר לקיר, לא מפספסת כלום. היא נקראה שם. הרבה ליוויתי בימי חיי במקום הזה, אבל כאן זה נגע בה ממש, היא ממש נכנסה לתוך זה. היא קראה באובססיביות כל מידע שהיה שם, ובסוף, כאשר סיימנו, העיניים שלה דיברו. משם לקחתי אותה לכותל – היעד הבא. כאשר היא חזרה לחדרה במלון היא היתה מישהי אחרת לגמרי, למחרת היא לקחת מונית ליד ושם. כאשר התקשרתי אליה היא הדועה לי שהיא שם, כי היו לה עוד כמה דברים להשלים... הגברת הזו נשאבה לתוך כל נושא השואה. היא יצאה משם רק בסגירה. למחרת הצעתי לה מסלול אחר, כדי שתמשיך להכיר את הארץ. היא הגיעה אלי לטיפול עם ערמת ספרים שהיא רכשה בדרך, וכולם מספרים את אותו סיפור: העם היהודי. לאורך כל סבב הטיפולים, היא ממש חיפשה לדעת עוד ועוד – על התרבות, על היותנו לעם. לרגע ממש חשבתי שהיא מחפשת להתגייר. ואכן, ביומה האחרון כאן בארץ היא שאלה אותי איך אפשר להיות יהודים. מובן שדחיתי אותה

והסברתי לה על שבע מצוות בני נח. ככה בעצם נפרדתי ממנה. היא לא גמרה להודות לי על כך שאירגנתי לה את המפגש בכותל וביד ושם, ובכלל, שהכרתי לה את ארץ ישראל, היא נהנתה כל כך, שממש קשה לה לעזוב עכשיו ולחזור הביתה. אמרתי לה שתהיה השגרירה שלנו בחו"ל. עם מפלס האנטישמיות והאנטי ישראל שקיים שם, כל אחד שנהיה שגריר זה חשוב. שמחתי שכך יצאו פני הדברים, והנה עוד אחת מצטרפת אל קו ההגנה על ישראל. החיים המשיכו במסלולם, והמקרה איתה כמעט שנשכח ממני, אלמלא הטלפון שקיבלתי ממנה לאחר מספר חודשים. מיד בתחילת השיחה שמעתי שהיא מרוגשת מאוד. "אתה לא תאמין למה שאני הולכת לספר לך. מהרגע בו הגעתי לישראל הרגשתי חיבור לא נורמלי ולא פרופורציונלי למקום. אני אדם ריאלי מאוד ולא רגשני, כך שהיה לי מוזר פתאום להיתקל בצדדים הללו באישיותי, ועוד במקרה הזה. מיד ושם לא חזרתי להיות אני, התחלתי לקרא כל חומר ומידע שיש על הנושא, ומשם המשכתי אל המידע על העם היהודי. זוכר שביקשתי ממך להתגייר? ". "אכן", השבתי, זוכר בוודאות את הרגעים המפתיעים הללו. "ובכן, התקשרתי לעדכן אותך שאני לא צריכה להתגייר – אני יהודייה". הייתי המום, שתיקה ארוכה השתררה בינינו. ביקשתי ממנה לפרט. אני מכיר אותה הרבה שנים, וגם את המשפחה, אין להם שום זיקה הקשור ליהדות. בדרך כלל אני מזהה מי יהודי ומי לא, בניכר למדתי לזהות בניואנסים הדקים, מי שגר בחו"ל ידע לומר לך גם כן... אבל אני נהייתי ממש מומחה, היות שההמשכיות של היהדות בוערת בעצמותי - הנקמה של משפחתי עוד כתובה בדם בבירקנאו ובאשוויץ, ואני כאן כדי לממש אותה. ואין מתוק מנקמה כזו, שאתה משיב יהודי הביתה. לא אחת יצא לי לזהות יהודים "נשכחים", שנשכחו במזיד ובשוגג. התמורות של מלחמת העולם והשואה גבו מחיר כבד מאוד גם אחרי, לא כולם שרדו את ניסיון האמונה. זכור לי מקרה בו נכנסתי במקרה לבנק בצרפת. בעודי עסוק

אחים יקרים!

עם ישראל רוצה להתקרב לבורא עולם, עם ישראל צמא ליהדות. מעל מיליון איש כבר חזרו בתשובה. כל המוסדות והאירגונים, המתיבתות, הישיבות לבעלי תשובה, הסמינרים לבעלי תשובה – הרבו את האור בעם ישראל ושינו את כל האווירה של הציבור החילוני בארץ ובעולם. יש המון חילונים מחופשים. כלפי חוץ הם נראים חילוניים לכל דבר, הם גלויי ראש מחמת בושה מהסביבה, אבל בכל זאת הם שולחים את ילדיהם לחינוך תורני, שומרים שבת, כשרות וחוקי המשפחה. הארץ התמלאה בישיבות וכוללים של עמלי תורה, ובכל העולם כולו האור הולך וגדל ודוחה את החושך!

הבה נאמץ אם כן את הכלי הזה שנקרא "קירוב רחוקים", בכל הכוח ובמלוא העוצמה. יש מי שחושבים שהמשימה הזו כבידה עליהם, אך האמת היא שכולנו יכולים לקרב עוד יהודי, לפגוש מישהו ברחובה של עיר ולהציע לו שיעור יומי, לימוד שבועי, שיחה מרוממת על מצווה שהוא יכול לקיים, הזמנה לחוות שבת יהודית אמיתית. כל אלו הם זיכוי הרבים אמיתי, שהבטחותיו עצומות ונדירות. כשיהודי מזכה יהודי אחר – זה כאילו שהוא יצר אותו, ברא אותו, העניק משמעות חדשה לחייו. הבה נעשה זאת בכל הכוח, ואז נזכה לברכת ה' צמודה ולמילוי כל היוצא מפינו לטובה ולברכה, אמן.

בברכת התורה
הרב יואל ארזי

עם הניירת והבנקאי שלמולי, הבחנתי ששמו, הכתוב על דש בגדו, הינו אברה. מיד נדלקו לי הנורות. שאלתי אותו בנחמדות אם הוא יהודי, והוא קפץ ממקומו. "מה פתאום", ענה בהחלטיות. הנחתי לו. ניסיתי מכיוון אחר: "מאיפה המוצא שלך?", "פורטוגל", הוא עונה לי בלי להתבלבל. המשכתי. "תגייד לי, לסבתא שלך יש מנהג כזה ביום שישי להדליק נרות?". הוא הביט בי המום. "כן, איך אתה יודע? גם אמא שלי וגם סבתא שלי מדליקות כל יום שישי נרות, זהו מנהג מקומי שלהם". "כדאי לך לבדוק את הזהות שלך שוב, זה אחד הסימנים של היהדות, ויש מצב שהם חלק מאנוסי פורטוגל דאז". הוא הביט בי מהורהר. שבועיים אחר כך, כשחזרתי לבנק, הוא מיהר לעדכן אותי שאכן הם משתייכים לאנוסים מפורטוגל. חיברתי אותו לרב הקהילה, שיבדוק אם היהדות שלו אכן קיימת ותופסת בפן ההלכתי. כך שבמקרה של המטופלת שלי, התפלאתי מאוד, בעיקר על איך שלא זיהיתי... היא סיפרה על האובססיה איתה חזרה מהארץ, ועל התגובות של הסביבה שלה. כאשר סבתא שלה ראתה אותה קוראת ספר על השואה של מחבר גוי צרפתי, היא ממש התקוממה ואמרה לה: "אל תאמיני למילה, תקראי רק את הספר...". כאן היא נקבה בשם של ספר, אותו כתבה סופרת יהודייה, ניצולת שואה בעצמה. כאשר שאלה את סבתה, למה את אומרת את זה? ומאיפה את יודעת? היא אמרה לה משפט, שנהיה לה משפט מפתח. "הייתי שם, אני יודעת". וזהו, כאילו נבהלה מעצמה. היא לא הסכימה לשתף כלום מעבר. מובן שהידיעה הזו היממה אותה, מעולם לא חשבה שיש לה קשר לטרגדיה הזו, היא היתה בטוחה שהיא צרפתייה טהורה. כאן היא התחילה מסע בלשות, בסיוע רב הקהילה, בה הוברר לה מעל לכל ספק שהיא יהודייה. וכך היא אמרה לי: "הרגשתי את החיבור הזה, הבנתי שיש כאן משהו נעלה וגבוה יותר, משהו שחזק ממני. רציתי להגייד לך תודה שבזכותך, כן, חזרתי הביתה"...!

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: זיכוי הרבים

פרשת לך לך

בס"ד | גליון מס' 505

כיצד ניצח ראש ישיבה את אלוף השחמט?

ואת הנפש אשר עשו... ("ב, ה')

הבה נאמץ את הכלי שנקרא 'זיכוי הרבים', בכל הכח ובמלאו העוצמה. יש מי שחושבים שהמשימה הזו כבידה עליהם, אך האמת היא שכולנו יכולים לקרב עוד יהודי, לפגוש מישהו ברחובה של עיר ולהציע לו שיעור יומי או שבועי, שיחה מרוממת על מצוה שהוא יכול לקיים, הזמנה לחוות שבת יהודית אמיתית. ונזכור, כי החיבור של יהודי שהוא מזכה את הרבים עם אביו שבשמים - הופך לחיבור כה אמיץ וחזק, עד שמילה שלו היא כמילה של בורא עולם, הבטחה שלו היא כיצאת מפיו של הקדוש ברוך הוא.

וגם אם כל אלו אינם בידינו, כולנו - יהודי מבוגר כאיש צעיר, מחנך כמו בחור, איש עמל כמו מרביץ תורה - כולנו יכולים לתת מילה טובה בראותנו ילד או נער צעיר שמתאמץ להתפלל בכוונה, ללמוד שעה עם בחור מתקשה, או לעודד את עוסקי מלאכת החסד. המילה הטובה שלנו יכולה לרומם, להעניק תמיכה ועידוד, לתת תחושה טובה שבקבוצתה ישאפו וגם יגיעו למעלה גבוהה וגדולה יותר.

בידינו גם הוות דוגמא אישית של קידוש שם שמים, ולגרום לכך שיעוד יהודים ירצו לפעול כמונו, ללמוד כמונו, להתרומם כמונו. לחזק את הקשר שלהם לבוראם. כל אלו הם זיכוי הרבים אמיתי, שהבטחותיו עצומות ונדירות. כשיהודי מזכה יהודי אחר - זה כאילו שהוא יצר אותו, ברא אותו, העניק משמעות חדשה לחייו. הבה נעשה זאת בכל הכח, ואז נזכה לברכת ה' צמודה ולמילוי כל היוצא מפינו לטובה ולברכה!

המנקה שהפך למגיד שיעור...

אהרן היה בחור צעיר, בעת שנשלח ללמוד בישיבה, בה התקשה מאוד לתפקד. אין לדעת מה הביא לתוצאה העצובה, אך בסופו של דבר, מצא את עצמו מחוץ לכותלי הישיבה. לא ארך זמן רב עד שמצא את החברים הלא נכונים בשכונת פאראקאוי שבניו יורק בה התגורר, ומשם ואילך הידרדרותו היתה בלתי נמנעת, עד ששינה את שמו, את מלבושיו, ואת חזונו החיצוני. נראה כאילו שכח את מקורו, את החינוך שהוענק לו בילדותו, והתנהגותו כאחד הריקים, ה' ישמור.

אלא שבהיותו רחוק מהוריו, עול פרנסתו הוטל עליו, ולפיכך הוא חיפש עבודה. מודעה שהכריזה על ישיבה שמחפשת מנקה צדה את עיניו, והוא פנה לישיבה והציע את עצמו למשרת המנקה. הוא נקרא לראיון עבודה בחדרו של ראש הישיבה, שהבין מהשיחה כי הנער שלפניו אינו עוד אחד מהשכונה, אלא תלמיד ישיבה בעבר שהתרחק מיהדות, ופנה אליו בנעימות:

'ראה נא, אהרן יקירי! מנקה כבר מצאנו, אך התפנתה דווקא משרה אחרת, שמתאימה לך בדיוק. משרת מגיד שיעור. יש כאן בישיבה קבוצה של יהודים מבוגרים שעושים את דרכם בעולמה של הגמרא לראשונה בחייהם, ואני זקוק למגיד שיעור עבורם. נראה לי שהתפקיד הזה הולם אותך, הלא כן?'

אהרן התנער מהרעיון, עיוות את פניו לשלילה. הוא? מגיד שיעור? והלא צורת אות לא קרא מזה זמן רב, והלא חזונו אינה לא כשל מגיד שיעור ולא כשל תלמיד, אלא רחוק מכך מאוד! שהוא ימשג מגיד שיעור?!

השאיפה הנכספת ביותר הכמוסה בלבו של כל יהודי, היא להתקרב לאביו שבשמים, לחוש את קרבתו ולהתענג על זיוו. בכל יום ובכל שעה, ממוקדים מאמציו של יהודי בלעשות רצון בוראו, מתוך שאיפה להתקרב אליו, להידבק בו, לחוש את נוכחותו בחייו ולהתרפק על אהבתו.

כמה מרגש לגלות בדברי חז"ל תגלית דרמטית, משנה חשיבה ומכוננת חיים. האם יהודי יכול להידבק בבוראו עד רמה שהיוצא מפיו יהיה כיוצא מפיו של בורא עולם בכבודו ובעצמו? האם יכול ילוד אשה, בשר ודם מצוי, להגיע לדבקות כה גדולה באביו שבשמים, עד שיוכל להחליט, לגזור, ולקבוע גורלות בהבל פיו? הרי כשבורא עולם אומר משהו - כך קורה, 'ותגזר אומר - ויקם לך'. האם יכול אדם להגיע לדרגה כזו? האם מילים שלנו יכולות לפעול כמו אמירה של בורא עולם?!

התשובה היא שכן, וחז"ל מגלים את הנוסחה הסודית לכך, חושפים את הידיעה הנשגבה: אדם שמקרב יהודים אחרים, שפועל בכדי לרומם יהודים אחרים, יהודי שמקדיש את חייו ומאוויו כדי להעניק חוויה רוחנית

לאחרים, מי שמתמסר למען זיכוי הרבים בתורה, במצוות וביראת שמים - פעולותיו אלה הן מקפצת ענק, מנוף גבהים רב עוצמה, שהופך אותו לדבוק בבורא עולם ברמה עוצמתית וכבירה, עד שפיו - כפיו של בורא עולם, וככל היוצא מפיו - ייעשה!

לא יאומן כי יוספר, ולולא אלו דברי רבותינו - אין איש יכול לקחת אחריות על כזו תגלית יוצאת דופן. אבל זו בדיוק הבטחת בורא עולם האמורה בספר ירמיהו: 'אם תוציא יקר מזולל - כפי תהיה', שהיא הבטחה ברורה על כך שהקדשת מאמץ כדי לרומם יהודים, שמי שפועל כדי להוציא יוקר רוחני נכבד מיהודים שהם ברמה נמוכה באותה עת, אזי הופך פיו להיות כפיו של בורא עולם, וככל היוצא מפיו ייעשה.

כדי להבין את המשמעות, כדאי לעיין במסכת בבא מציעא על מעלתו של המזכה יהודי אחר: 'שאפילו הקדוש ברוך הוא גוזר גזירה - מבטלה בשבילו! כלומר: בורא עולם גוזר גזירה, קשה, כואבת, מייסרת ועצובה ככל שתהיה, והנה בא לו יהודי שפועל כדי לרומם יהודים אחרים, וקורע את הגזירה - מבטל אותה לחלוטין. גזירתו של מזכה הרבים מתקיימת, דיברתו של היהודי שהעניק ליהודי אחר הזדמנות להתפלל כראוי, לברך בכוונה או לשמור שבת - מבטלת גזירת שמים!.

בפרשת השבוע, מתוודעים אנו לדמותו של גדול מזכי הרבים, אברהם אבינו, שקירב אנשים לבורא עולם, ועליו נאמר 'ואת הנפש אשר עשו בחרן' - כי נחשב לו הדבר כאילו 'עשה' ו'יצר' את אותם אנשים, כי הוא זה שהעניק את המימד הרוחני לחייהם, הוא שרומם אותם והעניק להם את הידיעה על רוממותו של הקדוש ברוך הוא, הוא כאילו ברא אותם מחדש!

דמותו והשראתו של אברהם אבינו, הן שעומדות ביסוד האנרגיה המפעמת בלב כולנו, לפעול ולעשות כדי לרומם את מצבו הרוחני של יהודי אחר, להעניק לו את הזכות לחוות טעמו של דף גמרא, סעיף הלכתי, או עונג שבתי מרומם. כי אנו מבינים שזה לא רק חסד עצום כלפי היהודי הזוכה בחוויה רוחנית בלתי נשכחת, אלא זה מה שמקרב אותנו לבוראו, ומעניק למעשינו מימד של יצירה חדשה, בריאת היהודי מחדש, ממש כך.

כח מופתית...

אחת מדמויות ההוד שהיו אות ומופת בדור הקודם, היה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. הוא התפרסם כגאון וכצדיק, ונודע גם בכח ברכותיו שהיו מתקיימות אחת לאחת. רבים באו אליו בעת מצוקה, וזכו לברכתו החמה שהביאה את ישועתם. פעם נשאל על כך: מנין לו לרב כח הברכה? מה מיוחד בכבוד הרב, עד שככל היוצא מפיו ייעשה? במה זכה הרב למעלה יקרה זו?!

חיך הרב בענווה, והשיב: 'אין לי כל כח מיוחד, אלא זה - שרבים פונים אליי ומבקשים את עצתי וברכתי, ואני מנצל זאת לקרב אותם לבוראם ולרומם את נפשם. הואיל ואני זוכה לקרב יהודים לאביהם שבשמים - בכך אני זוכה שבורא עולם יקיים את כל היוצא מפיו, וככל אשר אני גוזר הוא מבצע, כי אני מקרב את בניו!'

דבריו אלו, המובאים בספר תולדותיו, מוכיחים עד היכן הדברים מגיעים, עד כמה כל אחד מאיתנו יכול, לו רק ירצה, להפוך לפועל ישועות בהבל פיו. מזכי הרבים זוכים בכך, ברכותיהם מתקיימות, בורא עולם מרעיף עליהם שפע טובה וברכה. הבה נימנה עליהם ונזכה גם אנחנו!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (ארא"ל)
ת.נ.צ.ב.ה.

ראש הישיבה הבין את פשר הסיור, אך לא התכוון לוותר. 'איני מבין מה בעיניך', סח כמימנם, 'הלא יש לך היסטוריה בלימוד הגמרא, אתה מבין בתחום. איני מציב אותך בפני קבוצת גאונים בכירים, אלא מול קבוצת אנשים שזה עתה עושים צעדים ראשונים. בוא ותהפוך למגיד שיעור עבורם!' - כמעט התחנן ראש הישיבה...

'מה פתאום?' - השיב אהרן ומשך בכתפיו, 'נו, באמת. באתי להיות מנחה. יש את המשרה - מצויין, הבה אתחיל. אם המשרה כבר נתפסה - הנח לי ואלך לחפש פרנסה אחרת. לשמש מגיד שיעור? אני?!'

'כן, אתה. אתה האיש. באת הנה בדיוק בזמן. אל תספר לי סיפורים... באת הנה להציע את עצמך לעבודה - כי אתה זקוק לכסף. הנה לך עבודה, ומשכורת בצידה. בוא תשמש כמגיד שיעור! אתה נראה לי מועמד מתאים מאוד!'

אהרן הפך נבוך. אכן כן, הוא זקוק לכסף, אך לא התכוון לחזור להיכל הישיבה, לא ללמוד ובטח שלא ללמד! האומנם? הוא ישמש כמגיד שיעור?

'תראה', אמר לו ראש הישיבה, 'אם תתקשה במשהו - אני כאן לעזור לך, להכין שיעורים, להשיב לשאלות, לסייע לך להבין וגם להסביר. כמוכן - גם משכורתך תשולם על ידי, מדי חודש בחודשו. הנח לניקיון, אותו יוכלו לעשות אחרים. מגיד שיעור - זה תפקידך, זו משרתך, עלה והצלח!' - אמר ראש הישיבה ולחץ את ידו בחמימות...

תוהו ונבוך, נאלץ אהרן לחפש פינה שקטה, להחליף לבגד רבני הולם, ולשוב תוך שעה קלה להיכל הישיבה - לקבוצת התלמידים המתמנה לו. 'נסה, נראה...' - הרבה בעגמיות מה, לא העלה בדעתו שיש סיכוי...

ביום שלמחרת, כבר עמד אהרן בבית המדרש, נושא שיעור מרתק. ראש הישיבה עמד לימינו ותמך בו, יישב את מה שמורכב וסייע לו בהסברה. בהתפתחות יוצאת דופן, מהרגע בו הציע את עצמו כמנחה ועד שזכה בקבוצת תלמידים שומעי לקחו המחוברים אליו והוא להם כדמות מאירה - לא עברו אלא שבועיים ימים...

מאז, חזר אהרן להתענג על מתיקות התורה, עלה ונתעלה בה. בהמשך התחנן, הפך למרביץ תורה נערץ, וכיום משמש הוא כראש כולל חשוב כאן בארץ. נקל לשער את גודל הכאב אם נפשו היתה נאבדת בתהום הניקיון, והיה ממשיך לחיות את חייו כגוי לכל דבר. אך ראש הישיבה זיהה בזמן אמת את הנפש שלפניו, ופעל ברגעי הזדמנות להציל נפש ישראל מכיליון רוחני!

סיפור מדהים זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי צבי מאיר זילברברג שליט"א, מאיר אלומה בוקת על ההזדמנויות שיש לכולנו. כמה כולנו נתקלים בנפשות תועות ותוהות, כמה לכולנו יש הזדמנויות למכביר לתפוס עוד נשמה יהודית, לזכות עוד אדם, להעניק מימד רוחני לחייו של יהודי מבולבל. זה קרוב אלינו כל כך, צריך רק להיות דרוך, לפקוח עין, לזהות הזדמנויות.

ומי שזוכה - אשרי לו ואשרי חלקו, זהו מזכה הרבים אמיתי. יהודי שתופס יהודי אחר, יהודי שמזהה הזדמנות לפעול כדי לקרב יהודים, יהודי שזוכה לעשות משהו כדי להעניק ליהודי אחר טעם במצוה, רצון להשתפר, חיזוק ביראת שמים או טעם מתוק של דף גמרא - אין לשער ולתאר עד כמה גדולה זכותו, אי אפשר לדמיון לאן הוא יוביל.

ואז - הוא זוכה, בגדול. זיכוי הרבים זו הדרך להידבק באמת בבורא עולם, לפעול להגשמת הייעוד של הפצת קידוש שם שמים בעולם. ולכן, דבר זה מזכה בהבטחה הכבירה לזכות לקרבת ה', ובברכתו הטובה בכל מעשי ידינו!

משחק גורלי במיוחד...

ישיבת 'אש התורה' בירושלים, שעת ערב מוקדמת. על דלתו של ראש הישיבה - הגאון רבי נח ויינברג זצ"ל, נקש בחור לא צעיר, מהפנים החדשות יחסית בישיבה המפורסמת. עם כניסתו החדרה, הושיט יד חמה לראש הישיבה, ביקש להיפרד ממנו בתום כמה שבועות, בהם ישב בישיבה וטעם מצוף התורה...

אך לא איש כרבי נח ויינברג ימהר לוותר על נשמה יהודית שבאה בהיכלו, וכבר זכתה לטעום מחיי התורה ולהתענג בין סוגיותיה. ידו של הבחור נותרה תלויה באוויר, ורבי נח קרא לו להתיישב ולשוחח. 'אמור לי, מה קרה יקירי? מישהו פגע בך? התנאים לא מספיק טובים? האוכל, החברותא, אולי שעות הלימוד ארוכות מדי עבורך?' - שאל ראש הישיבה בנועם.

'הכל מושלם, ואני באמת מודה לראש הישיבה על האירוח החם!' - השיב הבחור בחיוך רחב, 'אבל, ראש הישיבה כנראה לא יודע, שאני אלוף ישראל בשחמט. מספר אחד במשחק השחמט בארץ. עתה עומדת להיערך תחרות בינלאומית רבת יוקרה בארצות הברית, ואני רוצה לנסוע ולהתחרות בה, מי יודע - אולי אהפוך להיות אלוף העולם!' - קרא הבחור בעיניים בורקות...

'וואוו!' - קרא ראש הישיבה בהתפעלות. 'אלוף הארץ בשחמט שהה כאן אצלי, במשך כמה שבועות, ואנוכי לא ידעתי!' - פער עיניים מתפעלות. 'אני ממש נפעם ממך, מנחישותך, מכישוריך. הלא ברור שלא אותר בקלות על כישרון כמון!'

הבחור חיך במבוכה, כרוזם שאין מה לנסות לשכנע, כשראש הישיבה מנצל את הרגעים הספורים למחשבה זריזה ומאומצת, לפתרון השאלה איך ניתן לשכנע את הבחור לוותר על תהילת עולם, ולבחור בתהילה רוחנית קסומה פי כמה. הלא הבחור כבר התקדם כברת דרך, הוא כבר עושה חיל בעולם התורה, לוותר עליו ככה - בשביל תחרות עולמית מיותרת?

לפתע נצנץ במוחו רעיון, והוא פנה אל הבחור ואמר: 'ראה נא, אני לא הולך לוותר עליך בקלות, ולכן - הבה נעשה עסקה. נתיישב שנינו למשחק שחמט, ונקבע בינינו: אם אני מנצח - אתה נשאר בישיבה ומוותר על התחרות. אם אתה מנצח - אני מממן לך את הוצאות הטיסה לארצות הברית. סגרנו?'

'בשמחה!' - השיב הבחור ועיניו נוצצות. הלא ראש הישיבה חסר סיכוי לעומתו, בוודאי יצליח לנצח על נקלה, ונמצא שהרוויח גם את הוצאות הטיסה לארצות הברית. מה יכול להיות יותר טוב מזה?

הבחור אץ רץ והביא את המשחק, ועל שולחנו של ראש הישיבה, העמוס בספרים בדרך כלל, הוצב משחק שחמט גדול ומהודר. עד מהרה סודרו החיילים, הפרשים, הרצים והטורות איש איש במקומו ועל מכונן, והמשחק החל. 'ראש הישיבה יהיה ראשון!' - קרא הבחור, בטוח וזחוח בנצחוננו המתקרב.

ראש הישיבה הזיז חייל ועוד חייל, לפעמים יצא הרץ באלכסון או שהמלכה בחרה לקפץ מימין לשמאל. חדרו של ראש הישיבה, החדר בו נוהלו שיחות עמוקות אל תוככי הנפש, החדר בו לובנו סוגיות רוחניות כבדות משקל, החדר בו נפתחו לבבות והתעוררו נשמות - הפך לאולם של תחרות שחמט בין ראש ישיבה שבקושי מכיר את הכללים, לאלוף הארץ - גאון השחמט הישראלי...

עוד קריאת 'שח' ועוד אחת, דקה מצטרפת לדקה, והמשחק הסתיים: כנגד כל הסיכויים, באופן על טבעי, בצורה חסרת סיכוי, ראש הישיבה ניצח. הגאון רבי נח ויינברג זצ"ל, ממרומי גילו וגדלותו התורנית, הביס את אלוף ישראל בשחמט!

הבחור היה בהלם חייו. הוא כלל לא חשב על הסיכון הזה, כלל לא הרגיש שהוא נמצא בהימור. אכן כך, ראש הישיבה ניצח, ולפי ההסכם - עליו להישאר בישיבה, לוותר על תחרות השחמט הבינלאומית, על יוקרת תבל נדירה! לפתע חש הבחור כי הוא מקבל מסר שמימי להישאר בישיבה, שיד כבירה מנווטת אותו להמשיך בין כתליה, ובלב נרגש עמד בדיבורו ושקע בתורה, מותר את השחמט לשעות פנאי מזדמנות, ושוקע כל כולו אל תוך הגמרא, כשהשחמט הולך ונדחק משולי מוחו...

חלפו כמה חודשים. ראש הישיבה הרבה להביט על הבחור, לרוות נחת זכה מהנפש שהציל. ואז, ביום מן הימים, ניגש אליו הבחור ושאל את השאלה הגואה בלב כולנו: 'איך ראש הישיבה לקח הימור כזה? מנין היה לראש הישיבה את האומץ לעשות עיסקה כזאת, ולהיכנס לדו קרב במשחק שחמט מול גאון השחמט בישראל? מאיפה התעוזה להיכנס עמי למשחק, ואיך התחולל הניצחון המפתיע שהכריע את גורלי הרוחני לטובה?!' - תמה.

ראש הישיבה חיך, כרוזם שציפה לשאלה הזו, והשיב: 'את האמת אגיד לך, אתה צודק לחלוטין. שנים שלא שיחקתי שחמט, ברגע הראשון אפילו לא זכרתי מי הוא זה שרץ באלכסון והאם הטורה היא זו שמתקדמת בקווים ישרים. ועדיין -

התחננתי לבוא עולם שאני רוצה להציל את גורלך הרוחני! כאב לי לאבד נפש יקרה כמוך, לא יכולתי לראות כיצד גאון שעתידי תורני לפניו יעזוב הכל רק בשביל משחק שחמט. הכאב קרע את לבי, התחושה שאני מאבד אותך ייסרה אותי, ולכן - התחננתי לבוא עולם שינהל את המשחק במקומי, שהוא יניע את אצבעות ידיי, שהוא ינצח במשחק, לא אני!

והוא הקשיב לתפילתי, שמע את אנקתי, וניצח אותך - הציל אותך. לא כי אני גאון בשחמט, אתה היית הגאון ונותרת כזה. אבל בגלל שהיה איכפת לי ממך באמת, בגלל שרציתי לזכות אותך באמת, בגלל שכאב לי לאבד אותך בכל לבי - היה בי את הכח, את העוז, ואפילו את התבונה - לנצח את אלוף הארץ בשחמט. כי זה לא אני - זו הסייעתא דשמיא הנלווית למי שרוצה לקרב יהודים, למי שרוצה לרומם נפשות מבולבלות, לחבר אותם לבוראם!

וסיפור מדהים זה, שפורסם בגיליונות 'דרשו', והציטוט מדבריו אלו של ראש הישיבה, כדאי שנראה אותם לנגד עינינו. כי לא פעם המשימה נראית מורכבת, לפנות לאדם זר? להציע לבחור מתקשה לפשט עבורו את הסוגיא? להתנדב להגיד שיעור במקום מרוחק? להפיץ מעלת מצוה כזו או אחרת? לארח משפחה לא מוכרת? - זה עלול להיראות תפקיד שגדול עלינו בכמה מידות!

אבל מזכה הרבים זוכה בסייעתא דשמיא, לא צפויה, על טבעית, יחידה מסוגה, נדירה וייחודית. בורא עולם אתו, מסייע לו, פיו כפיו, ומסיפור זה נלמד כי גם ידיו כידיו... - לכולנו יש את הכח, כולנו יכולים, כולנו מסוגלים - כי אנו לא פועלים לבד, בורא עולם פועל עימנו, מסייע לנו, תומך בנו במלוא העוצמה. הבה נעשה זאת, נגלה את האור שבקירוב יהודים לאביהם שבשמים, ונזכה להיות דבוקים באמת בבורא עולם, ולהשפעותיו הטובות מידו הפתוחה והמליאה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בך היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

אזור חזקיה

לע"נ רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר, ומאיר בן אליהו ומיכל ז"ל

ז"ל ע"י כולל ערב וגמ"ח "דרכי חזקיה" ע"ש רבי חזקיה זרובבלי בן נוריאל ואסתר זצ"ל ת.ד. 5711 י-ם לפרטים ותרומות: 050-4120812

העלון לעילוי נשמת זהבה בת רחל ורחל בת שמחה

739

ניתן לתרום באשראי בנדרים פלוס: כולל ערב המרכזי גילה, עבור כולל דרכי חזקיה.

ניתן לקבל קבלה להחזר מס סעיף 46

סיפור לשבת קודש

ברכת אשר יצר בכוונה

הנה סיפור אחד כזה שמופץ בכל מקום בעולם וגורם חיזוק גדול ועצום: היה זה לפני תקופה קצרה. יהודי תושב שיקאגו - הרב רפאל נפתלי משה בן רחל הי"ו, חלה בנגיף המתפשט בכל רחבי תבל. למרבה הצער, גופו קיבל את החולי בצורה קשה מאד, עד כדי כך שמערכות גופו החלו לקרוס בזו אחר זו. הוירוס הכה קשות באיבריו, והוא הובלה לאישפוז בבית החולים כשמצבו הולך ומידרדר מרגע לרגע.

הוא הגיע לבית החולים במצב קשה מאד, כשהריאות והלב עומדים על סף הפסקת פעולותיהן, על כן חיברוהו הרופאים מיידית למכשיר ה'אקמו', המנסה לחקות ולעשות את פעילות הריאות והלב, כשהם אינם מתפקדים.

"סיכוי קלוש עד אפסי להציל את חייו", הבהירו הרופאים לבני משפחתו הכואבים ושבורים, "מפני שמכשיר האקמו אינו יכול להחליף את פעילות הלב והריאה לאורך זמן, כך חלף יום ועוד יום - המצב נותר קשה מאד, כשהלב והריאות לא מתפקדים כלל, ור' רפאל נפתלי עדיין מחובר למכונת האקמו.

חלפו שלושה שבועות, והוא עדיין מחובר למכונה. היה זה חסד עליון בפני עצמו, שגופו החזיק מעמד עדיין במשך 21 יום, ולא שבק חיים לאחר ימים בודדים, כתחזית הרופאים.

בינתיים, כל בני המשפחה, החברים, קהילת בית הכנסת, הכל אמרו תהילים מעומק הלב והתפללו לרפואתו, כשבאופק לא נראה שינוי לטובה, שהרי הלב, הריאות ועוד חלקים בגוף כבר הפסיקו לעבוד מזמן.

עד שהחלט לעשות מעשה. ידידיו וחבריו לקהילה החליטו להפוך שערי שמים, ולעשות מעשה דרמטי למען חברם שיוציא אותו מערש דווי. הם הכריזו כי כל בני הקהילה נקראים להתחזק באמירת ברכת 'אשר יצר' בכוונה ובכל הכח, מתוך תקווה שההתחזקות בברכה זו שנתקנה על בריאות מערכות הגוף, תסייע לחברם ר' נפתלי רפאל משה בן רחל.

היה זה ביום חמישי בערב. עוד באותו ערב פורסמה הודעה מסודרת מטעם הקהילה, כי למען החבר הנתון בצרה יתכנסו כל בני הקהילה במוצאי שבת הקרוב יחדיו לשיעור מיוחד בעניין אמירת ברכת 'אשר יצר', סגולתה של הברכה והלכותיה. "איש בל יעדר" - נכתב במודעה.

והנה למחרת, ביום שישי. שעות ספורות לפני כניסת השבת, אירע דבר מופלא ביותר. רופאי המחלקה היו נסערים ונדהמים - נפתלי החולה שהוגדר כי שעותיו ספורות - פקח את עיניו! בני הקהילה התלהבו למשמע הבשורה - כי יום אחד שקיבלו על עצמם להתחזק ב'אשר יצר', וכבר החולה פקח את עיניו, וכל זה עוד לפני השיעור במוצ"ש.

במוצאי השבת התכנסו כולם בשמחה ולמדו את הלכות אשר יצר, ועל המעלה מתוך הכתב, בכוונה וכהלכה. הם למדו זאת וקיבלו על עצמם להתחזק בכך להמשך ישועתו. וראו איזה פלא - מיד עם סיום השיעור הגיעה בשורה נוספת, מרגשת עוד יותר, מבית החולים. הלב והריאות חזרו לפעול במעט, והרופאים הורידו את תפקוד מכונת האקמו ממואה אחוזים 85 אחוזי תפקוד, כאשר את 15% החסרים

ימלאו הריאות והלב, האיברים שכמעט התייאשו מהם. למחרת, שוב המשיכה מגמת השיפוח, ולא ארכו הימים עד שהחולה נותק ממכשיר האקמו, החל להבריא, והוא ממשיך ומתחזק לקראת חזרה לשגרה מלאה. כיום הוא חזר לקהילה בשיקאגו בריא ושלם. (המבשר בא, התשפ"א)

בכל הדורות ועד היום, ברכת אשר יצר היתה הביטוח והשמירה הבריאותית של כל יהודי, וכפי שהבטיח וכתב איש האלוקים, הצדיק רבי משה בן מכיר זצ"ל בספר 'סדר היום': "המברך ברכת אשר יצר בכוונה מילה במילה לא יחלה כל ימיו ולא יצטרך לחופא ולרפואתו". חכמים קבעו לנו את הברכה הזו לרפואת הגוף, כי טמון בה האמונה החזקה שרק הוא רופא ומרפא, ואז זוכים לסיום הברכה - 'מפליא לעשות'. גם כעת בימי המגיפה, נתחזק בברכה זו לרפואת כל עם ישראל.

בכח אמירת התהילים לבטל גזירות קשות ורעות

"כל מה שעושה האדם - לעצמו הוא עושה", אמרים בעלי המוסר. לפנינו סיפור מרטיט שלא ישכח, אותה פירסמה שרה תמים מקרית יובל: "היה זה ב"ג אב התש"פ. היינו אמורים לנסוע לסיפדי כ"ף עם כל הילדים, והתכוננו בהתרגשות לטיול. משום מה, בלילות שלפני אותו יום, בעלי לא הצליח לישון כלל, משהו לא מוסבר הטריד אותו, כשהוא קם ללא הרף בלחץ, למרות שהוא אדם נורמלי ורגוע לחלוטין.

הוא חזר ב- 9:30 בבוקר מהתפילה והחל לפנות את הרכב לצורך הציאה המשפחתית. הוא עלה הביתה עם החפצים המיותרים, והשאיר בינתיים את הרכב פתוח. בתנו בת החמש ירדה ראשונה לרכב בהתרגשות והמתינה ליד הרכב, ולאחריה ירדה אסתי בת השבע. "אסתי מתוקה, הניחי בבקשה את מפתחות הרכב על כסא הנהג", ביקש ממנה בעלי.

שתי החמודות נכנסו לרכב הפתוח בשמחה ותפסו מקום ליד החלון בשמחה וצהלה, אלא שבכל שימת לב, שכחה אסתי להניח את מפתחות הרכב על כסא הנהג והשאירה אותה בידיה. בעלי החל לרדת בחזרה לרכב, כשאני פוסעת אחריו עם שקיות ותיקים נוספים לצורך הטיול. אך אנו לא חלמנו מה מחכה לנו.

בינתיים, בעודנו יורדים לרכב, החליטה אסתי בת השבע שהיא חצה לעלות רגע לבית. היא ניסתה לפתוח את הדלת, וכמובן לא הצליחה. הרי ברגע שהדלתות נסגרות - נעילת הילדים נכנסת לפעולה, ואי אפשר לפתוח את הדלת מבפנים, אלא רק מבחוץ. אסתי הנמרצת שלנו לא נכנעה לדלתות, וזכרה שמפתחות הרכב בידיה. בהיסח הדעת לחצה פה ושם, בלי לדעת מה היא עושה.

לפתע היא לחצה על הנעילה האוטומטית, הסוגרת מיד את כל חלונות הרכב. אלא שכאן אירעה הטרגדיה הנוראה... חלון הזכוכית נשלף והחל לעלות במהירות היישר לכיוון צווארה של אסתי, אשר ראשה היה בחוץ וגופה בפנים. אסתי הקטנה שלא ידעה כי היא גרמה לסגירת החלונות, נכנסה לפאניקה כשהרגישה שהחלון סוגר על צווארה, והחלה לצעוק לאחותה הגדולה: "איילת, תקראי לאבא".

היא נאנקה מכאבים שסגרו על צווארה והתחננה: "אבא...!". החלון ניסה להמשיך בכל הכוח כנגד צווארה הרך, שהרגיש כי הוא כבר לא יכול לנשום יותר. עד שהגיע רגע מסוים שהיא כבר לא הרגישה כלום, כך היא תיארה מאוחר יותר, פשוט כאילו היא כבר לא היתה בעולם. אסתי כבר לא זזה, היא פשוט היתה כמו אבן שהחליפה צבעים. כשהגענו לרכב לא ידענו כמה זמן היא היתה במצב הסופני הזה, כשאחותה בת

5 צופה במחזה הנורא.

בעלי הגיע לרכב וראה את המראה הקשה, כשהוא צורח בכל כוחו לעברה: "אסתתי!!! אסתתי!!!". בעלי ניסה להתעשת ולחלץ אותה, אך היתה זו משימה מורכבת ולא פשוטה. הדלתות והחלונות היו נעולים. בלחץ איום ונורא הוא החליט לשבור את חלון הרכב ההונדה החדשה. פחח רכב ששמע אחר כך על הסיפור, לא האמין למשמע אוזניו ואמר כי אפילו עם פטיש קשה לשבור אותה.

אך כאן החרדה לחיי בתו עמדו מנגד, ורק בעזרת הבורא הרחמן, הוא משך בכל הכח את החלון החוצה, כך שאסתי הקטנה נפלה על הקרקע, ללא דופק או סימני חיים. אני שהייתי בדרך לרכב, כשהנני מעוברת, ראיתי את בעלי רץ לעברי בהיסטריה, וצועק לעברי: "אל תתקרבי, איבדנו אותה. ה' יתן לנו כח, העיקר שתשמרי על העובר שלא ינזק". אמר כשהניח את אסתי ללא דופק על רצפת הרחוב.

אנשים שעברו במקום וראו את המחזה הנורא, הזמינו מיד את כוחות ההצלה שהגיעו תוך דקות. בעיני היה זה כנצח איום ונורא. רגעי שכול ואבדון. מישהו החל לעשות החייאה לאסתי, ופתאום באמצע הייאוש הנורא, אנו שומעים: "חזר לה הדופק!".

רצנו למקום סביב ההמולה, וראינו שלאט לאט חוזר לה הצבע. היה זה תחיית המתים של ממש עבורנו. כבר היינו בטוחים שאנו הורים שכולים. הריצו אותה אל בית החולים, שם מצבה התייצב, ולאחר כמה ימים... נס גדול - אסתי חזרה לבית חיה, בריאה ושלימה. הכל תקין, כשהמוח וכל האיברים נותרו תקינים לחלוטין. ישתבח שמו. כולם הגדירו זאת כנס.

אך תופעתו לגלות מי היה איש ההצלה שהציל את בתנו, אך לפני זה אקדים הקדמה: אני ובעלי החלטנו לפני כמה שנים לפתוח שיעור תהילים לילדים בשבת. התחלנו בשמונה ילדים בביתנו, וכיום, לאחר שהתרבו הספסלים, הגענו לכמות גדולה של 180 ילדים ב"ה בשתי קומות של בית הכנסת. כולם אומרים תהילים בימרה ומקבלים הפתעות ומומתקים.

ילדים וילדות רכים רצו להצטרף, ולכן פתחנו שני סיניפים בבתי כנסת סמוכים, המונים 120 ילדים, עליהם ממונים מדריכים הבאים לביתנו לקחת את הממתקים, ועורכים שם את התהילים.

איש ההצלה שהציל את בתנו היה אחד המדריכים של התהילים שביזמתנו...

(ויצא עמו בששון)

פדות - הקדוש ברוך הוא הרבה עמנו פדות כמאמר רבותינו זכרונם לברכה (פסחים ק"א, א) הודו לה' כי טוב שגובה חובתו של אדם בטובתו. עשיר בשורו, עני בשיו, אלמנה בתרנגולתה. ואמרו במדרש קהלת (ד כו) אמר רבי יצחק, אדם נכשל בעברה והוא חוב מיתה לשמים, במה מתכפר לו, מת שורו, אבדה תרנגולתו, נשברה צלוחיתו, נכשל באצבעו הקטנה ויצא ממנה טפת דם, מקצת הנפש ככל הנפש. וכן כל מין צער והפסד הבא לאדם, בין בידי אדם בין בידי שמים, הכל הוא לטובתו ולפדיון נפשו:

וכבר היה מעשה ברבי יהושע בן לוי, שהיה מהלך עם אליהו הנביא ז"ל, ונכנסו לבית עני אחד וקבלם בסבר פנים יפות וכבדם כבוד גדול. ויהי בחצי הלילה, קם אליהו הנביא והרג פרתו שהיתה חביבה עליו כבבת עינו, ותמה מאד רבי יהושע בן לוי כי זה מעשהו, עד שגלה סודו אליהו ז"ל, כי זה פרי צדקתו והכבוד שעשה, שהיה נגזר שתמות אשתו החביבה עליו כנפשו וכפרה עליו

פרתו (אוצר המדרשים עמ' ר"א). ועוד ספר מעשה באיש אחד שהוציא כמה ממון כדי שילמד בנו חכמת האיציטגנינות. ויהי היום אשר למד החכמה ויצא אל אביו להיות חוזה בכוכבים, ויאמר לו אביו, הגידה לי מה אתה רואה עלי, אמר לו, ראיתי שהסוס שלך ימות. מה עשה, הלך תכף ומכרו. שוב היה חוזה בכוכבים ואמר לו שנגזר על הבתים שישרפו, הלך תכף ומכרו. שוב היה חוזה בכוכבים ואמר לו שנגזר על הבתים שישרפו, הלך תכף ומכרו וכן על זה הדרך, עד שלבסוף אמר לו, שנגזר עליו שימות, התחיל לזעק מרה כי אבד מנוס ממנו, ואז ידע שאלמלי חלה הגזרה על הסוס או על הבתים והצלומה, היה נצול הוא:

הנה כי כן, כל מין צער והפסד ויסורין צריך לקבולינהו בשמחה, וידמה כמי שנתחב מיתה למלכות, ונצל על ידי נתינת איזה פרוטות, דלזמר וליזל. ומה טוב ומה נעים על כל חלי ועל כל חלום רע, ועל כל צרה שלא תבוא לעשות סדר פדיון נפש המסדר בספרים, כי הצדקה והתפלה וכח סגלת השמות הנזכרים ונעשים, ראוייה היא שתגן להציל מכל צרה וצוקה והיתה הרוחה:

תהילים - תהלים גדלה מעלתם, וכבר מוהר"א אזולאי בספר יוסף תהלות אסף איש טהור כמה מעלות טובות נאמרו בלמוד התהלים ויצא עתק בקצ"ר אמיץ. אמרו רבותינו זכרונם לברכה (ילקוט שמעוני תהלים א) שהתפלל דוד המלך עליו השלום שיהא לו שכר עליהם כעוסק בנגעים ואהלות, ומאחר שהתפלל דוד המלך שיהא חשוב כעוסק בנגעים ואהלות, נראה דמועיל ללמודם לתקון הברית, כמו שכתבו גורי האר"י שלמוד סדר תהלות לתקון פגם הברית. הנה כי כן, לא יגרע מצדק ללמד כל ספר התהלים בכל שבוע מדי שבת בשבתו. ואף שכתבו הפוסקים שמי שיכול ללמד הלכות ופולפולים ועוסק בתהלים, חשוב בטול תורה לגבי דידה, מכל מקום ללמד אותם פעם אחת בשבוע לא נאמר זה, ועת לכל חפץ. ומה גם אם קורים אותם ברבים שייעלו, המה יעלו לרצון יותר מהעוסק בנגעים ואהלות בביחוד. וכתבו שהרגיל בספר תהלים וזחה כל מיני פרענות ופגעים רעים, מעליו ומעל בני ביתו ומעל משפחתו ומהל כל בני דורו, ומגלגל עליהם כל מיני שפע ברכות וטובות ואחלמות, ולא יש דבר להגן מפני המזדיקים כאמירת קדיש על תהלים. והרוצה לדבק בו יתברך ובשבחיו, ידבק ללמד בספר תהלים. ויש קבלה מאנשי שם הקדושים שמי שיש לו איזה דחק השעה או צעה, או שהוא מהלך בדרך או עובר בים או בנהרות, יקרא כל התהלים בכל יום בלי הפסק בכונה והכנעה, ויראה נפלאות, וזה בדוק ומנסה:

וכל המעלות האלו ויותר מהמה, הנה הנם להקרא אותם כתקונם, אות באות, תבה בתבה, בקול רנה ותודה ובשפל קול התחנה, כי יתן את רוחו אליהן ויבין מה שהוא מוציא בשפתיו, שהם תפלות נוראות על איבי וצרי הנפש, ולזמר עריצים ולהכרית כל החוחים והקוצים, ושבחים ותהל. ות גדולות לנורא עלילות, והדברים עתיקים והם מפלאות תמים דעים, דברי אלוקים חיים אשר נאמרו לדוד המלך ברוח הקדש, ואף כי אין אתנו יודע עמקן ורומן, ויש אשר לא ידע מאי קאמר, אפלו הכי הדברים פועלים ועושים פרי למעלה ומעשה ידינו כוננה עלינו, ובלבד שיקרא אותם במתן בלי חסרות ושגיאות, כמנהג כמה בוערים בעם שקורים אותם במרוצה בחלף וחסור ושגיאות, כמנהג כמה בוערים בעם שקורים אותם במרוצה בחלף וחסור ושגיאות כהנה וכהנה, חוששני להם מחטאת במקום מצוה, אם יכולים לקרא אותם כתקונם, ותהי מרוצתם רעה, וכבר כתבנו בזה לעיל בערך רנה:

ויש מנהג קצת בוערים, שכשקורין אותם ברבים ואומרים מזמור אחד לכל אחד, יש שאין אמר ואין דברים אלא במזמור הנוגע לו לומר בקול רם, ולמאי דביני ביני, ידברו איש אל אחיו דברים בטלים או יושבים בטלים, הם המורים שאין קריאתם לשם שמים, אלא להראות חכמתם שיועדים לקרות מזמור תהלים, שאם קריאתם לשם מצוה, מה לי בלחש, מה לי בקול רם, ואשר לא חננו השם דעת, או לא נמצא אתו כי אם ספר תהלים, לא יכל מלהיות חוזר עליהם אפלו כמה פעמים ביום ולא יהא יושב ובטל, שהרי אמרו רבותינו זכרונם לברכה (תד"א"ז ב"ב) שאפלו אם קורא וחוזר וקורא כל היום פסוק (בראשית לו כב) ואחות... תמנע, נותנין לו שרר כבודו עוסק בנגעים ואהלות. וכן מי שאין בידי שום ספר בשבתו בחנות ובלכתו בדרך, יוכל ללמד מזמורים השגורים בפיו, או משניות השגורות בפיו, ויחזר עליהם אפלו אלף פעמים ויקבל שרר טוב וערבה לה' כעוסק בנגעים ואהלות. ובאמת אמרו (ברכות ה ב) אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכון לבו לשמים:

(פלא יועץ)

אנו פונים לציבור הקוראים היקר, אנא תנו לנו כח יכולת להמשך החזקת הכולל, הגמ"ח והעלון 'דרכי חזקיה', אנו משתדלים שההכנסות יהיו קודש למטרות הללו ואין לנו הוצאות מזכירות, ניקין וכדו'. **תברכו מפי עליון!**

לזיכוי הרבים: בית הוראה יחווה דעת - מענה הלכתי 24 שעות, *6730	נא לבקש רחמים על יעקב בן מיכל לרפ"ש!	לע"נ נעימה בת ככב
לרפואה שלימה: מיכל בת שמחה, אירן נחמה בת ציונה ודבורה בת אסתר, נדון מיהה בת מרסל מיישה, משה בן רוזה, אלעזר בן משה, שלומית בת שושנה, יעקב בן מיכל, תמר בת שרה, אילה בת מרים, יעל בת דבורה, יוחקאל בן ג'ונג'ון, רות בת בתיה, רחל חיה בת אהלה, שלום בן צפורה, אשת: גברת: דולת, אהרון בן מרים	מי שיכול ללמוד או להתפלל לע"נ מיכאל בן שרה שהיה אדם יר"ש ולא השאיר זרע אחריו	לע"נ ככב בת גוהר
לעילוי נשמת: משה בן מהין, עמנואל בן אירן, עפרה בת יהודית, נפתלי בן רחל, זוהר עליזה עיישה בת אסתר, אליזה בן שפרה, ראובן בן נעמי, יהודה בן יקטוריה, זבולון זאב בן שפרה, ראובן בן נעמי, משה אהרון בן אסתר, משה בן זוהרה, רחמים בת גוהר, ברוך בן אסתר, מרדכי בן רבקה, שבתאי יששכר בן דב, דבורה בת צבי, רחל בת זוליה, רותם בן סליה, ככב בת גוהר, נעימה בת ככב, חנה בת נושא, מרים בת יוכבד, צפורה בת אסתר, ככב בת גוהר, זמן שרה בת סלטת, סלטת בת סאווס	אנא התפללו על זוגות שלא זכו להפקד בזרע של קיימא! יחזקאל בן מהין ורעייתו כרפמיט בת שרה, מנשה בן טובה ורעייתו, הרצל בן כותן ורעייתו, ששון בן רעיה, יצחק בן תמר ורעייתו, דוד בן חנה ושושנה בת אסתר, ירון מנשה בן פיניה ורעייתו, עבאל ג'מילה בת מרגלית לבנים זכרים, דניאל בן מהין ורעייתו, יוסף חיים בן שרה ורעייתו, יעקב אליהו בן רחל חיה ורעייתו	העלון לע"נ: עזרא בן מזל ואברהם בן רחל
נא להתפלל לרפואת פנתח בן שמחה	נא להצלת: שמואל בן דונה, מרגלית בת ג'מילה נא להתפלל לזווג הגון: איתמר בן יהודית, חיים בן זוהרה, משה נחמן בן אורנית, תמר בת יהודית, יוסף עובדיה בן משה, שרה בת לאה, משה בן רשל, יוחאי בן רשל, לאה בת רחל, רבקה בת רחל, אסתר בת נורית מרגלית, בתיה בת רחל, סיוון בת רחל, משה בן אירן נחמה, מרים חדווה בת רחל חיה, נחמה בת שבע בת רחל חיה	שדכנית (לבחורים מגיל 30+): א-א-22:00 - 22:30 ש"דוכי "חסדי שרה" בימים א', ג' ד' ה' בשעה: 21:00-22:00 058-3297225 שידוכים לשם שמים למגזר החרדי לנשים: 053-4163681 053-4110655 יתן לפרסם ספרים בתוכנת אוצר החכמה ועוד c9595@okmail.co.il
מוהל מוסמך לשם שמים (בחינם) בהמלצת הגר"ש מחפוד שליט"א 0559260027. מוהל מוסמך לשם שמים, תלמידו של הרב אורן: 058-3207037. אברך מוהל מוסמך לשם שמים 052-7646963.	העלון להצלחה בכל העניינים, לפרנסה ברווח ולזווג הגון ליוסף בן שולה	סגולה מרבי נחמן לזש"ק, שתשים אישה עליה עלה עץ שגדל על קבר צדיק, המעוניות יכולת לקבל את זה בחינם (לשם צדקה) בטלפון: 054-8561881, הכמות מצומצמת. קיבלנו הרבה טלפונים של זוגות שנשקקו בזש"ק, אולמיה - 0505 ספיא פרלתי לך לך תלפיה

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע

"פרשת לך לך"

עורך: הרב יוסף ברגר

לתגובות והנצחות - לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

תירוץ נפלא שמעתי מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א על כך: מובא בחז"ל (שבת קנב.) "עד ארבעין שנין מאכל מעליא, מכאן ואילך משתא מעליא". - כלומר, עד גיל ארבעים טוב יותר לאדם לאכול, מגיל ארבעים ואילך טוב יותר לאדם לשתות.

ולכאורה צריך להבין, וכי חז"ל באים לומר לנו מתי טוב לאדם לאכול ומתי טוב לו לשתות? הרי כל אדם מכיר את צרכיו היטב?

אלא הכוונה בדברי חז"ל, שאם יחשוב אדם בצעירותו שיש לו זמן לעסוק בתורה כשיתבגר, ועכשיו קודם כל יתנה ממנעמי העולם הזה, אומרים לו חז"ל "עד ארבעים שנה מאכל מעליא" - כלומר תלמד מהלחם, כמה שיותר טרי, הוא יותר מעים.

אבל כאשר אדם מגיע כבר לגיל ארבעים, אז יעשה השבון לעצמו, אם עד עכשיו לא למדתי ולא עבדתי את בוראי מה לי עכשיו להתחיל ולעשות זאת, הרי כבר ככה עברתי את מירב שנותי? והאם יש לי סיכוי להצליח? לכן מוסיפים חז"ל ואומרים "מארבעים שנה משתה מעליא" תיקה מוסר השכל מהיין, כמה שהיין ישן וזקן בשנים, טעמו הולך ומשתבח. ולכן גם האדם במרומי שנותיו יש לו עוד את הסיכוי לשבת וללמוד את התורה.

ועל פי זה ביאר אדמו"ר שליט"א את דברי המדרש, שם בן נח שהיה יושב כל ימיו בישיבה ועסק בתורה, ואף יעקב אבינו למד בבית מדרשם של "שם ועבר", לימד לאברהם אבינו את העצה איך לזכות בקניין התורה? ע"י שילמד מהתכונה של הלחם והיין, שאף פעם לא מוקדם ללמוד את התורה, ולא מאוחר כנ"ל. והנה הפירוש בדברי המדרש, "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין" לימד את אברהם אבינו איך לזכות בקניין התורה, ע"י הדוגמא של "לחם ויין", והנה הפירוש "גילה לאברהם אבינו את התורה", שגילה לו את הסוד איך זוכים בתורה.

הרימותי ידי אל ה' א-ל עליון קונה שמים וארץ אם מחוט ועד שרוך נעל ואם אקח מכל אשר לך וכו' (יד. כב-כג)

סיפור נורא מספר על הרח"ק בעל האהבה ישראל מאפמא זי"ע אדות מה זכו תרזי לעת זקנתם ללדת אותה, ועד כמה היא כחה של עשיית מצוה באמת ללא שום מובת הנאה - מחוט ועד שרוך נעל!

וכך היה מעשה הרח"ק בעל האהבה ישראל מאפמא זי"ע היה רב בעיירות קאלבסקא, יאם מעזיבה, אפמא ואחר כך חזר למעזיבו. בשעה שבישר הרח"ק מאפמא זי"ע לתושבי עיר אפמא שברצונו לחזור לעיר מעזיבו לא הבינו טעמו. דהלא כשכא לשמש כרב לעירם הסבים לבוא אך ורק בתנאי שיעמידו לו סכום גדול קצוב לשבוע, ותתנו לו סכום גדול זה ועשו הכל לכבודו, ולא חסר לו כלום אצלם. לכן הרחיבו בנפשם עוז ושאלו אותו ובקשו ממנו שיסביר להם פשר הדבר.

והשיב הרב הקדוש מאפמא זי"ע: אספר לכם על מה ראיתי לבוא בתהילה אליכם ולבקש מכם סכום גדול, וממילא תתרוץ קשיייתכם.

הנה אבי ז"ל היה מלמד בעיר קמנה, ואדוה היה דר באפמא והיה עשיר מופלג. אבי ואדוה נפרדו זה מזה כשהיו בכני שמונה שנים, ומאז לא ידעו זה מזה. שנדרם, אבי ואדוה, לא זכו לבנים.

לאדרי הרבה שנים, הלא אדו אבי ונפל למשכב, וסיפר אז לאשתו אדוה אדוה, כדי שתוכל לקבל ממנו הליצה. וכשמת ונשארה אשתו זקוקה ליכום, לא ידעה איפה למצוא את אבי, יעין לה הרב שהיה אז בעיר, שתשלח אגרת לכל הרבנים במדינות, וכן תפרסם מודעה בכתבי עת, שיש אלמנה שצריכה הליצה מאדו בעלה, וכך וכך שמו, ואלו סימניו, וכשיבוא ויתן לה הליצה, יקבל חצי עזבון הנשאר מבעלה השוה הן רב. וכאשר קיבל רב העיר אשר דר בה אבי ז"ל את האגרת, קרא לאבי מורי וסיפר לו את המאורע, ואמר לו, שמכיון שעתידי הוא לירוש הן רב מאדוה, לכן מסכים להלוותו מעות להוצאת הדרך, וכשיחזור לביתו ישלם לו המעות.

הלך אבי לביתו ויכפר לאשתו כל הענין. ענתה לו אשתו - אמי מורת: הנה לפניך מצוה

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (יב. א)

פשוטו של מקרא הוא שהקב"ה אמר לאברהם לך לך מארצך למקום שאני יראה לך. אך פשוט נשגב פירש הרח"ק רבי בנבם מפשטיחא זי"ע - ע"פ מה דאיתא בספרים, הק שראיית פני הצדיק מאורה עיני האדם ומוסיפה דעת. לכן אמר לו הקב"ה שילך למקום שראה את פניו המאורות והקדושות לאנשי הארץ שגרים שם. וזה הפירוש "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך" - פועל יוצא דהיינו אשר אראה אותך ואת פניך הק שם בכדי שהאנשים יקבלו יראה שמים וקדושה כתוצאה מההתבוננות בך ובהליכותך הק...

ועל זה הדרך פירש הרח"ק בעל הדברי ישראל ממודזיין זי"ע את דברי הכתוב בפרשת תצוה (שמות כו. כב) "ואתה תצוה את בני ישראל". כי כידוע שכמו שאמר להסתכל בפני אדם רשע (מגילה כה), מפני שראיה זו מוסיפה לאדם מומאה ורוע, כמו כן ההסתכלות במהדר תוארו של הצדיק מגביר הקדושה ומעורר את הלב לירא את הש"ת, וכמו שאמר רבי (עירובין ג.) "האי דמחדנא מחבראי שחיותיה לרבי מאיר מאדוריה, ואילו הויתיה מקמיה הוה מחדנא טפי" (זה שאני יותר מחדד מחברי, הוא בגלל שישבתי בשורה שמאדורי ר מאיר ובכל זאת התבוננתי בו מאדוריו בעת לימודו, ואילו הייתי יושב בשורה שלפניו ומסתכל בפניו ממש, אז הייתי עוד יותר מחדד...) ולכן מי שזכה לראות את אור פני משה רבינו, בדאי שזכה להתגדל מאד בקרבו, שהרי קרן אור פניו ויראו מגשת אלו. וזה שאמר הכתוב "ואתה תצוה" - נוכחות וראיית אור פניך הם אשר יצו את בני ישראל וידריכם אל הדרך הישר והטוב לאחבה וליראה את הש"ת...

ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאד (יג. יג)

פשוטו של מקרא כדברי רש"י הוא "ואנשי סדום רעים" - בגופם, "וחטאים" - בממונם, "לה' מאד" - וידעים רבנם ומתכונם למרוד בו. אך הרח"ק רבי מאיר מפרמישלאן זי"ע הסביר כאן פשוט חרף שכל כך אקטואלי לחורנו: לדאבותינו ישנם לפעמים אנשי דלא מעלי שהתנהגותם היא כאנשי סדום, יורדים לחיי השנה, מוצצים את דמו, דואגים למהות נגדו, לפעמים אף להחריים אותו ולבוזתו, והכל כמובן לשם שמום...

עליהם הכתוב אומר: ואנשי סדום רעים" בגופם, "וחטאים" בממונם, אך "לה" - כשהם מרשעים ברשעותם הם עושים זאת כמובן במסרה של "לשם שמום" תקנת הדור" באיצמלא של "צניעות" קדש' דזנך, אך התורה מיד ממשכה ומעידה לנו מה מנסתר מאדוריהם: כלום גורנישמו רק "מאד" - "כקף" געלט כמו ובכל מאורך - ממונך...

וכמו שפירש הרח"ק רבי מנחם מנדל מקוצנץ זי"ע בדריפותו את דברי הגמי (כבא ברתא מז). איר לוי "שמך ופניתה לשם שמום נתבונן. והפשוט הפשוט הוא שגם השמן ברכותו את אויב וגם פנינה בצערותה את הנה לשם שמום נתבונן - היו להם סוגות טובות כמבואר שם.

אך הרח"ק מקוצנץ זי"ע אמר: חז"ל רצו ללמדנו שלפעמים רשעות' כזו יכול להגיע רק ממי ש"לשם שמום נתבונן" - שהכל אצלו במסוה של "לשם שמום" ער מיינט ממש נאר דעם רבשע'...

ומלכי צדק מלך שלם הוציא לחם ויין, והוא כהן לא-ל עליון. (יד. יח)

פירש רש"י 'ומלכי צדק' - הוא שם בן נח. 'הוציא לחם ויין' - לאברהם אבינו.

ובמדרש רבה (פרשה מג) מובא: שם בן נח "הוציא לחם ויין" - רבנן אמרו שהכוונה היא, שגילה לאברהם אבינו את התורה.

ולכאורה, הרי מובא בחז"ל (יומא כה) שאברהם אבינו קיים את כל התורה כולה, ואם כן איזה תורה גילה שם בן נח לאברהם אבינו?

קבלת שבת

שנה שמונה עשרה - עלון דו שבועי

כסיעתא דשמיא, ז' בחשוון התשפ"ה.

העלון טעון גניזה ■ אין לקרוא בשעת התפילה!

ניתן לקבל את העלון במייל KSHABAT@INN.CO.IL
הערות והארות, תרומות ובקשות להפצת העלון יתקבלו
בברכה בטל': 052-7620219.

פרשת לך לך

"לְמָה לֹא הִגַּדְתָּ לִּי בִּי אֲשֶׁתְּךָ הוּא. לְמָה אָמַרְתָּ אֲחֹתִי הוּא" (יב, יח-ט).
מַעֲיָר עַל כֶּךָ הִגָּאון רַבִּי שְׁלֵמָה גַּנְצְפְּרִיד זצ"ל בַּסְּפָרוֹ "אֶפְרַיִם":

מדוע עשה פרעה ב' שאלות מזה, הרי עיקר הטענה היא מה שלא אמר שהיא אשתו, ולמה הוצרך להוסיף על טענתו 'למה אמרת אחותי היא'.

וְכַתֵּב לִי יֵשֵׁב עַל פִּי מַה שֶּׁמִּצְאָנוּ בַּמִּגִּילָת אֶסְתֵר (ב, י) שֶׁמֶרְדֵּכַי צוּה עַל אֶסְתֵר שֶׁלֹּא תִגִּיד אֶת עֵמָה וְאֶת מוֹלַדְתָּהּ, והטעם בזה כדי שיחשוב אשורוש שהיא ממשפחה בזויה ולא יקחנה לאשה, כי אין כבוד למלך לקחת אשה ממשפחה בזויה.

ולפי'ז אם היה אברהם אומר על שרה רק שהיא איננה אשתו ולא היה אומר אחותי היא, יתכן שלא היה פרעה לוקחה לאשה, כיון שלא נודע ממשפחה, ויתכן שהיא ממשפחה בזויה ואין כבוד למלך לשאת אשה ממשפחה בזויה, אך כיון שאמר אברהם אחותי היא לא חשש פרעה שהיא ממשפחה בזויה, שהרי היא ממשפחת אברהם שהיה מפורסם בכל העולם.

וזוהו שטען פרעה לאברהם, שעשה עמו ב' רעות, האחת מה שלא הגדת לי שהיא אשתך, והשנית מה שאמרת לי אחותי היא ולכן לקחתה לאשה, כי לולא היתה אחותך לא הייתי לוקחה שמה ממשפחה בזויה היא.

"וַיִּקְחוּ אֶת לוֹט וְאֶת רְכֻשׁוֹ בֶּן אַחֵי אַבְרָם וַיִּלְכְּוּ וְהוּא יֹשֵׁב בְּסֹדֶם" (יד, יב).
וכי הרכוש היה בן אחי אברהם? מדוע אמר הכתוב "ויקחו את לוט ואת רכושו בן אחי אברהם...", ולא כפי שמתבקש: "ויקחו אל לוט בן אחי אברהם ואת רכושו..."?
מדוע 'ועץ' הכתוב את הרכוש בין שמו של לוט לבין יחסו?

ביאור נפלא מובא על כך בשמו של הגאון רבי אליהו עקיבא רבינוביץ', אב"ד פולטבה: הלא ידענו שאמרפל הוא נמרוד, כפי שפירש רש"י (פסוק א): 'אמרפל - הוא נמרוד שאמר לאברהם פול לתוך כבשן האש'. עוד ידענו שנמרוד ואברהם ניהלו ביניהם מאבק איתנים על האמונה בהקב"ה: בעוד נמרוד הסית לעבוד עבודה זרה - עמד אברהם וסתר את דבריו לגמרי.

והנה, נודע לנמרוד כי בן אחיו של אברהם, לוט, דומה בקלסתר פניו לאברהם אבינו, כפי שכתב רש"י (לעיל יג, ה) על הפסוק "כי אנשים אחים אנחנו" - 'קרובים, ומדרש אגדה: דומין בקלסתר פנים'. כאן צץ במוחו רעיון 'גאוני': אקח את לוט בשבי ואכריח אותו לדרוש ברבים שדרכי היא האמתית, ועקב הדמיון בין אברהם ללוט - יסבור העולם שניצחתי את אברהם, וראיה כי כך: שהרי הוא עצמו עומד ומצהיר ברבים על צדקת דרכי!

זו כוונת הפסוק: "ויקחו את לוט ואת רכושו", ומהו הרכוש שהיה ללוט? "בן אחי אברהם" - שהיה דומה לו בקלסתר פניו...

מעתה כמה נפלא לשון הפסוק (יד): "וישמע אברהם כי נשבה אחיו", והלא לא אחיו נשבה אלא בן אחיו? אלא "אחיו" פירושו: הדומה לו בקלסתר פניו!

(ושל לא יחסר)

"אם מחוט ועד שרוף נעל ואם אקח מפל אשר לך ולא תאמר אני העשרתי את אברהם. בלעדי רק אשר אכלו הנערים וחלק האנשים אשר הלכו אתי ענר אשכול וממרא הם יקחו חלקם" (יד, כג-כד).

איך יכול אברהם לוותר על חלקו - תמה הגאון המופלא רבי יעקב לוי זצ"ל (גאון אדיר בתורה, שהסתיי עצמו ועבד כסולל כבישים) - הרי קנה את כל הרכוש בשבי במלחמה, וכאשר החזיר את הרכוש, יש בכך לכאורה איסור של "לא תחנם"?

ועוד קשה: אם היתה לו סיבה לסירובו לקחת את הרכוש, למה אמר על ענר אשכול וממרא "הם יקחו חלקם"?

אלא, ביאר, נפסק בשולחן ערוך (ח"מ רסו, א): "אבדת העובד כוכבים מותרת, שנאמר (דברים כב, א): "אבדת אחיך", והמחזירה, הרי זה עובר עבירה, מפני שהוא מחזיק ידי עוברי עבירה. והם החזירה לקדש את השם כדי שיפארו את ישראל וידעו שהם בעלי אמונה, הרי זה משובח.

לפי זה נוכל לומר, שאברהם משום מידת חסידות החזיר את הרכוש, ואיסור "לא תחנם" לא שייך כשמתכוון לקדש את השם. ואולם, מידת חסידות שייכת רק כלפי רכושו של אברהם, אבל בממון של אחרים - אין לוותר משום מדת חסידות, כדברי הירושלמי (דמאי ב, א): 'ואי בעית מחמרא אנפשך - תשתרי לחברך', ולכן על ענר אשכול וממרא אמר אברהם: "הם יקחו חלקם"!

"התהלך לפני והיה תמים" (יד, א).

מונא בגמרא בנדרים (כב): "רבי אומר: גדולה מילה, שאין לך מי שנתעסק במצוות כאברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם מילה, שנאמר 'התהלך לפני והיה

תמים' וכתבי 'ואתנה בריתי ביני ובינך' ".
בשולי מכתב לבנו לרגל הולדת נכדו, כתב הגאון בעל 'כתב סופר' מפרשבורג (שו"ת כת"ס, י"ד סי' קיט) ביאור נחמד בענין זה.

שהרי לכאורה יש לתמוה: מנין לנו שגדולה מצות מילה, והלא יתכן שמצות מילה קלה היא, ובכל זאת לא נקרא אברהם תמים עד שנימול, שהרי מי שיש בו חסרון, אפילו חסרון קטן, גם כן לא נקרא 'תמים'?

אלא, יש ליישב על פי דברי הרמב"ם ב'מורה נבוכים' הסובר, כי טעם מצות מילה היא כדי להחליש התאוה. והרמב"ן בפירושו לתורה הביא את פירושו וצווח עליו בטענה כי אף שהדבר אמת בטבע - אולם לא זה הטעם, אלא חותם אות ברית קודש הוא.

ומכל מקום למדנו שעם חיתוך המילה מתמעט כח התאוה ונימול גם כן ערלת הלב עם ערלת הבשר.

לפי זה מבאר ה'כתב סופר' מדוע לגבי ישמעאל נאמר "בהמולו את בשר ערלתו" ולגבי אברהם לא נאמר "את בשר ערלתו", וכתב רש"י שהטעם הוא מפני שבאברהם כבר נתמעטה התאוה מכח תשמיש. אולם לדברינו נבאר עוד, כי אברהם היה כושב את תאוותו גם קודם לכן, אף שאז עדיין היה כח התאוה חזק, עד שלבו חלל בקרבן ולא הרגיש יצר הרע, ולכן כשנימול לזקנותו לא מל רק את ערלת בשרו, ואילו את ערלת הלב לא היה צריך למול. ישמעאל, לעומת זאת, היה צריך למול גם את ערלת הלב, ולכן נאמר בישמעאל "את" - לרבות ערלת הלב. ואכן ישמעאל עשה תשובה בסוף ימיו, כפי שהתבאר בגמ' בבבא בתרא (טז סע"ב, והובא ברש"י סוף פר' חיי שרה).

עתה נחזור לעניינינו. כל זמן שאברהם לא מל את עצמו, היה צריך לכבוש את יצרו בכל מניעה ממה שאסרה תורה ובקיום מצוות, והיתה זו עבודה קשה בכיבוש היצר ולפום צערא אגרא' ושכרו על כך היה גדול מאוד. אולם לאחר שמול, ובאופן טבעי נחלש כח התאוה, לא היתה כל מצוה ומצוה צריכה כבישת יצר בחווקה כבתחילה, ואם כן מכאן ולהבא התמעטו כל המצוות שעשה בערכם ובשכרם.

נמצאנו למדים שמה שהיה חסר לאברהם - מצוה אחת של מילה, השלימו כל המצוות האחרות והעמל שכבש את יצרו כדי לקיימן, ולפום צערא אגרא', ובכל זאת לא נקרא 'תמים' עד שמול. והרי על ידי המילה יש כאן חסרון כלפי שאר המצוות, ואיך יתכן שנקרא לפני כן 'חסר', ולאחר המילה 'תמים'?

מכאן ששקולה מילה כנגד כל המצוות!

לפי זה, הוסיף הגאון ה'כתב סופר' וביאר את מה שאמרו חז"ל שאין גדול במצוות מאברהם. ולכאורה, הרי יצחק ויעקב בודאי קיימו גם כן את כל התורה כאברהם ומדוע נרעה חלקם?

אולם לדברינו יבואר להפליא, שהרי יצחק ויעקב קיימו את כל המצוות לאחר שנימולו ולא היה קשה עליהם קיום המצוות כפי הקושי הגדול שהיה לאברהם שקיים המצוות קודם שנימול - כאשר כח התאוה עדיין לא הוחלש בקרבן!

(כמוצא שלל רב)

"וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֶל אַבְרָהָם" (יד, ט).

בהפסרת השבת אנו קוראים (ישעיה מ): "למה תאמר יעקב ותדבר ישראל נסתרה דרכי מה' ומאלוקי משפטי יעבור".

פירש הגר"א מוילנא את הפסוק בדרך דרש כך:

הנה אנו בתפילת עמידה אומרים: "אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב", ולכאורה מדוע אין אנו מזכירים אלוקי ישראל במקום אלוקי יעקב שהרי שם ישראל יותר חשוב - "כי שרית עם אלוקים".

אלא שמשפט זה "אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב" עולה בדיוק מנין הוי"ה 26 אותיות. ואם נאמר אלוקי ישראל - יצא 27 אותיות.

ואם תשאל שנאמר אלוקי ישראל - רק שנוירד את האות ו' הראשונה מהמילה ואלוקי יעקב, ויצא מנין 26. התירוץ הוא: שלפי הדקדוק צריך לומר אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב ולא מתאים לומר אלוקי אברהם אלוקי יצחק אלוקי ישראל בלי ו'.

וזוהו פירוש הפסוק, דמקשה הנביא "למה תאמר יעקב" - בתפילת עמידה. "ותדבר ישראל" - תאמר אלוקי ישראל. אלא התירוץ, כיון "שנסתרה דרכי מה'", לא יצא שם הוי"ה כנ"ל. ואם תשאל "ומאלוקי" - שנוירד את האות ו' הראשונה מהמילה "ואלוקי" - יעקב. התירוץ "משפטי יעבור" שלפי הדקדוק צריך להוסיף ו'.

והוסיף ע"ז הגאון מוילנא רמז נפלא, שזהו שרמז הפסוק "לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל", לולי שהיינו צריכים שיצא שם הוי"ה בתפילה יכלנו לומר "אלוקי - ישראל. יאמר נא ישראל. (להתעדן באהבתך)

העלון מוקדש לשחרורם במהרה של כל השבויים בריאים ושלמים, לרפואת כל הפצועים, להצלחת וישועות כל אנשי הבטחון ועם ישראל בכל מקום שהם.

שבת שלום ומבורך

בספר "דרך עץ החיים" מביא סיפור מאלף שהתרחש עימו, הממחיש עד כמה אור התורה מחייה ומעדין את לומדה כאן בעולם הזה, ומאיידך - ממחיש איך נראה אדם בלי קביעות עיתים לתורה. סיפור זה מוגש בהערכה רבה עד מאוד ליד מידת לכל בני התורה, שהשגשוג נכנסו ל'זמן חורף' הארוך והמרומם, וכן ללומדי הדף היומי המתייגעים בעמקי הסוגיות במסכת 'בבא בתרא' הארוכה...

וכך הוא מספר: היה זה בצהרי יום בהיר אחד, כאשר הטלפון בביתו לצלצל. מעברו השני של הקו היה אחד מראשי המוסדות לבעלות השתובה, קולו נשמע בהול במיוחד, ובפיו היה סיפור מוזר.

אחת הבנות הלומדת במוסד שבהנהלתו, עומדת לבוא בשעה טובה ומוצלחת בברית האירוסין עם בן תורה ירא ה', והיום בערב עתידה להיערך סעודת האירוסין. אלא מאי? על החתן נחה לפתע רוח טהרה וישרות לבב, והוא החליט ליידיע את זוגתו לעתיד, כי בעבור סבל ממחלת לב, ובמשך כמה חודשים פרפר בין חיים למוות, לבסוף, כך סיפר, הבריאה לחלוטין וכיום אין הוא סובל ממאומה. בידו מסמך רפואי המאשר עובדה זו. מלכתחילה לא רצה החתן לדבר על כך עם המשודכת, אך לאחר שהבין כי הרבנים שיבואו למסיבת האירוסין ישיחו בוודאי אודות הנס שנעשה לו, לפני שנים, החליט להקדים ולספר על כך לכלה בעצמו.

מובן מאליו, שבני משפחת הכלה נלחצו מאוד מכל הענין, ועל אתר יצרו קשר עם מנהל המוסד בו לומדת בתם, על מנת להיוועץ בו מה לעשות.

ברם, הוא, מנהל המוסד, אינו יודע לקרוא את השפה הרפואית המסמך לדידו אינו אומר מאומה, ועל כן מבקש הוא את עזרתו. המקרה נגע לליבי, ומיהרתי להתקשר עם אחד מעסקני הרפואה הידועים בירושלים. הלה חקר מעט על פרטי המקרה, ונתן לי את שמו של פרופסור גדול, ראש אחת המחלקות החשובות בבית חולים גדול בירושלים. "הוא, הפרופסור" הבטיח העסקן, "יכול לומר לך בהצצה של רגע על המסמך - מהו מצבו הרפואי של הבחור".

לא בזבזתי זמן ופניתי להתקשר לאותו פרופסור, אך לא עלה בידי להשיגו. בכל פעם נעניתני על ידי אחת משלוש מזכירותיו, כאשר פעם אחת נאמר לי כי הוא בביקור במחלקה, פעם אחרת נאמר לי כי הוא בעיצומה של התייעצות בחדר ניתוח, ופעם שלישית סתם כך, היה הטלפון תפוס.

כאשר חלפה מחצית השעה והטלפונים לא נשאו פרי, החלטתי לקום ולעשות מעשה. עליתי על מוניית ונסעתי במהירות אל בית החולים כאשר כולי תקווה כי אצליח לאתר את הפרופסור לפגישה של רגע חטוף, על מנת שיוכל לומר לי רק, מה מצבו של החתן דן. כאשר באתי בשערי בית החולים, עבר בנויר רעד קל. מולי חלף רופא שנראה כפרופסור מדופלם, והצצה קלה בתג הזיהוי שעל חלוקו העלתה כי מדובר בדיוק ברופא אותו אני מחפש.

ראיתי בכך את יד ההשגחה מכוונת ממעל, ניגשתי אל הפרופסור ביראת כבוד וסיפרתי לו, כי אני זקוק לו עד מאוד. הוא שאל מדוע, ואני סיפרתי לו את כל פרטי המקרה, על החתן והכלה העומדים לבוא הערב בברית האירוסין, כאשר החתן סיפר לפתע על בעיה רפואית ממנה סבל בעברו, וכי הכלה ובני משפחתה אינם יודעים כיצד להתייחס לכך.

כך אותה עת צעדנו, והפרופסור הנכבד, לכיוון המחלקה, ואני המשכתי ואמרתי, כי בני משפחת הכלה מוכנים לשלם ככל שיידרש מהם עבור קבלת חוות דעתו המלומדת אלא שהענין דחוף ביותר.

"ומה אתה רוצה?" חקר הפרופסור בשלישית, ואז אמרתי לו, כי בכיסי מצוי המסמך הרפואי, וכי הנה, אוכל להראותו לכבוד הפרופסור.

שלתפי מכיסי את המסמך הרפואי, פתחתי את הדף המקוּפץ, וביקשתי ממנו בעדינות, כי יואיל בטובו להעיף מבט במסמך, ולחוות את דעתו הנכבדה.

לתגובתו הנוראה לא פיללתי בחלומותי הגרועים ביותר. הפרופסור נעמד על מקומו כהלום רעם, כאילו מאן דהו היכה על ראשו בפטיש איתנים, ואז התפרץ כחיה פצועה.

"חצוף מחוצף שכמוך!", פרא אדם, חסר תרבות!"

צווח באוזני כשגרנו מאדים ופרצופו סמוק. זעקותיו של הפרופסור הרעידו את חלל הפרוזדור הרחב. עובריו ושבים עצרו ממהלכם והתבוננו בנו בתדהמה. הפרופסור לא נרגע: "איך אתה מעיז לפנות אלי כך, במסדרון? אתה לא מתבייש?"

המום כולי ניסיתי להסביר לו, שכבר שעות אני מנסה לקבוע פגישה עם אחת משלוש מזכירותיו, אך לשווא. הפרופסור מיאן להירגע.

לבסוף, כאשר הבינותי, שאין סיכוי להרגיע את הפרופסור שגאוותו נפגעה, פניתי והסתלקתי כלעומת שבאתי.

צעדתי לכיוון ממנו באנו, וכאשר עמדתי כבר לעזוב את המקום הגיעה לאוזני קריאתו של הפרופסור: "בוא הנה רגע אחד".

נעצרתי, ולתומי סברתי, כי הנה, הפרופסור שהקיז את חמתו מתרכך ומתרצה, ועתה יואיל לענות לי בטובו על שאלתי. בצעדים מאוששים חזרתי על עקבותי וניסיתי להגיש לפניו את הדף, אך הוא, כאחוז טירוף, בראותו את הדף אחוז בידי, כמעט ולקה בשבץ מוחי בו במקום. הוא צווח כמסורף: "שלא תעז להראות לי את המסמך! חצוף מחוצף! רציתי רק לשאול אותך שאלה".

נעמדתי על מקומי, והפרופסור המשיך: "אם אני הייתי בא לשייבה שלך, והייתי שואל את ראש השייבה שלך שאלה בתלמוד כשהוא הולך בפרוזדור או יורד במדרגות, האם הוא היה מסתכל עלי בכלל?!"

ליבי התמלא ברחמים גדולים על הפרופסור הגאה, ולא יכולתי שלא להטיח זאת בפניו.

וכך אמרתי לו: "פרופסור נכבד, אני ממש מרחם עליך, שלא זכית להכיר את גדולי ישראל. הם היו קשובים ועינייהם לכל שאלה של ילד קטן שתפס אותם ברחוב".

כמובן, דבריי לא התקבלו על ליבו הנפוח של הפרופסור, שהסתלק מן המקום, כשהוא מנפנף בידיו כאחרון התגרנים בשוק: "חצוף, חצוף".

יצאתי מבית החולים כלעומת שבאתי, ומחשבות געגועו הציפו את מוחי. באותם רגעים נזכרתי בימי צעירותי, כאשר חבשתי את ספסלי השייבה הקדושה "קול תורה", בימים בהם עוד הרביץ בה תורה פוסק הדור והדרו, רבי שלמה זלמן אוירבאך זצוק"ל.

פעמים רבות, נזכרתי, היינו מטרידים את ראש השייבה בשאלות של נערים צעירים, שאלות שבשושי ובדוחק ניתן להדביק עליהן תועת "שאלה". מעולם לא ראינו אצל ראש השייבה קוצר רוח או חוסר סבלנות, תמיד היה ממתין במאור פנים עד שנסיים להרצות את "שאלותינו", ואחר היה משיב עליהם בטוב טעם ודעת, עד שהיה בטוח שהעומד לפניו קיבל את דבריו. מאות פעמים צורוהו אנשים ובחורים, בחדר המדרגות, בצאתו מן המכונית ועל מפתח השייבה. מימיו אל הראה אותות מהירות וחיפזון, ותמיד היו עיתותיו בידו, עבור הכלל והפרט.

מחשבותי נדדו אל ישיבת פוניבז', אשר בהיכלה הסתופפתי לאחר מכן, ודמותו של מן ראש השייבה, רבי אלעזר מנחם מן שך זצוק"ל, צפה ועלתה מיד לנגד עיני.

זכור נזכרתי כיצד היה מן ראש השייבה קשוב לשאלותינו, משיב במאור פנים ובאורך רוח, הגם שהשואלים היו בחורים צעירים, או ילדים ממש.

בחדוה נזכרתי כיצד אז, בימי זקנותו של מן הרב שך, כאשר בחורי השייבה המבוגרים כבר לא הניחו לאף בחור צעיר לגשת אליו ולהטריד אותו בשאלות שונות ומשונות, ובהגיעו להיכל השייבה - הקיפוהו מכל עבר, ידענו אנו, צעירי השייבה, כי הזמן היחיד בו ניתן "לתפוס" את ראש השייבה ולהתבשר מגדלותו וקומת הענק שבו, הוא ברדתו במדרגות או בלכתו במסדרון...

רבי שלמה זלמן אוירבאך, הרהרתי לעצמי באותם רגעים, ידע והכיר בגדלות עצמו, הוא ידע גם ידע כי עשרות אלפי בתי אב בישראל מנהלים את אורח חייהם לפי מוצא פיו, ובכל זאת לא גבה ליבו ולא רמו עיניו, ולא הילך בגדולות ובנפלאות ממנו.

אין ספק, גם מן הרב שך לא היה נחות בעיני עצמו. הוא הכיר וידע כי הוא מנהיג הדור, ובמקרים רבים הערער ופסק, גם כאשר לא נדרש, בידועו כי

משמים חפצים בכך. אלא שהדבר לא עורר בו ולו מעט גאווה, שפל רוח היה ולא החזיק טובה לעצמו, על כל מעלותיו, וכיוון שכן, היה סבלני וענוותן כלפי הכל. **על שני גדולי דור אלו, רבי שלמה זלמן אוירבאך והרב שך, אי אפשר לומר בשום פנים ואופן כי ענוותנותו היתה כרוכה בנחיתות עצמית.** הם הכירו בגדולתם עד הקצה, אלא מאי? מימיהם לא החזיקו טובה לעצמם משום כך! וסבלנות אדירה היתה בהם, כלפי הילדים הרכים והבחורים הצעירים ביותר.

אך בכך לא הסתיים המעשה. כאשר שבתי לבית, יצרתי קשר עם אותו עסקן רפואי וכישרתי לו, שלא הצלחתי להיעזר בפרופסור הנכבד. ביקשתי ממנו שיאתר עבורי פרופסור אחר, בו אוכל להיעזר על מנת להביא את הענין לסיומו הטוב.

על אתר הפנה אותי העסקן הנמרץ לפרופסור אחר, חשוב ונכבד לא פחות, והורה לי להתקשר למרפאתו בבית החולים.

בלב מלא חששות התקשרתי למספר הטלפון, ומעבר לקו נעניתני בקולה של המזכירה. מה מאוד התפלאתי כאשר המזכירה העבירה אותי ללא המתנה ארוכה, היישר אל הפרופסור הנכבד, ששאל לרצוני בקול אדיב וחביב במיוחד.

הוא הזניח במשך לדברי, וכאשר סיימתי אמר: "אני יוצא לביתי קשר עם אותו עסקן רפואי ויפישו, שלח את המסמך לביתי בפקס, וכאשר אגיע בעוד שעה - אעייין בו ואשיב לך מיד".

מיהרתי לעשות כדבריו, שלחתי את הפקס לביתו, וכעבור שעה התקשרתי אליו.

בפיו של הפרופסור היתה מוכנה הרצאה שלימה ומדוייקת על המחלה, פרטיה ואופני ריפוייה. בסבלנות החל להסביר לי שלב אחר שלב, את המידע שברשותו.

אך אני, שידעתי עד כמה נפשם של בני משפחת הכלה יוצאת לשמוע את התשובה הסופית, לא הייתי מסוגל להאזין לכל זאת. בעדינות קטעתי את הפרופסור, והסברתי לו כי למעשה איני זקוק לכל ההסברים המפורטים, הגם שהם מרתקים בפני עצמם. זקוק אני לתשובה קצרה וחד משמעית על השאלה. האם הבחור בריא כיום, והאם יש ממה לחשוש בעתיד. שכן, בני משפחת הכלה ממתנינים בקוצר רוח ובמתח אדיר, איום ונורא, לקראת התשובה שתקבע את גורל בתם.

הוא מאוד כעס עלי. "האם אתה לא חושב שלכלה מגיע לדעת את כל פרטי מחלת החתן?" שאל. "הלא אם אענה לך כלאחר יד, עלולה הכלה לחיות כל חייה בתחושה שהיא נישאה בגלל תשובתו הלא מדוייקת של פרופסור עסוק אחד! הן גם אם אענה לך שהחתן בריא, ואתה תלך ותאמר זאת לבני משפחת הכלה, הכלה עלולה להיכנס לדמיונות שווא, ולקום בכל בוקר בבהלה, שמא בעלה אינו נושם עוד..."

"ובכל זאת" התחננתי לפני הפרופסור, "שמא תואיל בטובך לענות לי, ורק לי, בקצרה, מהי התשובה?" "מוכן אני לכך", נשמעה תשובתו של הפרופסור, "ובתנאי שתבטיח לי שלא תטרוק את השפופרת ותרוץ לספר זאת למשפחת הכלה".

כאשר ניתנה הבטחתי, נשמעה תשובתו של הפרופסור אשר הסיטה אבן כבדה מעל ליבי. "הבחור בריא לחלוטין, ואין כל סיבה לחשוש למאומה!"

הודיתי לרופא בכל פה, ולאחר שסיים להרצות לי על כל פרטי המחלה, לפני שהנחתי את השפופרת על כנה, אמרתי לו: "דע לך, אדוני הפרופסור, כי אני ממש מעריץ אותך ואת היחס שלך! אין לך מושג מדוע ולמה, אבל דע לך כי כך הוא".

שתיקה קצרה שררה מעבר לקו, ואחריה נשמע קולו של הפרופסור: "אני מבין היטב למה אתה מתכוון, ואני רוצה לומר לך, כי יש סיבה להתנהגותי השונה מהתנהגותם של רופאים אחרים. בצעירותי למדתי ביישיבה, וכאשר עזבתי את השייבה לטובת לימודי רפואה, הבטחתי לעצמי כי לא יעבור עלי יום בלא לימוד דף גמרא. וזה מה ששומר עלי עד היום. היה שלום!"

הנחתי את השפופרת במקומה, ליבי נפעם ונרגש ודמעת התרגשות בעיני, ומולי ריחפו דברי רבותינו (אבות ו, א): "רבי מאיר אומר: כל הלומד תורה לשמה זוכה לדברים הרבה וכו', ומלבשתו ענוה ויראה..."

(להתעדן באהבתך)

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

559

פרשת לך-לך תשפ"ה

וַיֹּאמֶר ה' אֶל אַבְרָם לֵךְ לְךָ (יב, א)

עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו לפני הקב"ה ובכולן נמצא שלם. אלו הן: שנים בלך לך, ב' בשני בניו, ב' בשתי נשיו, אחד עם המלכים, אחד בין הבתרים, אחד באור כשדים, ואחד בברית מילה. וכל כך למה? כדי שכשיבוא אברהם אבינו ליטול שכרו, יהיו אומות העולם אומרים: יותר מכולנו, יותר מכל - שווה אברהם ליטול שכרו (אבות דר"נ פל"ג)

'מעשה אבות סימן לבנים' - ולפעמים, למרות הבקשה 'ואל תביאני לידי נסיון', מתנסה יהודי ב'עשרה נסיונות' משלו, שמטרתם להגביהו - לרומם אותו ולהרבות שכרו.

* * *

שני חתנים למדו באחת הישיבות בבני ברק. הם היו מוקרים לגאון רבי **בן ציון פלמן** זצ"ל, ולמזלם הטוב, גם נודע לו כי מצבם קשה מבחינה כספית. כיון שרחמיו היו מרובין, ומעשיו היו מרובין כמו רחמיו, יצא לסייע להם. מיוזמתו, ללא שביקשוהו, החליט ר' בן ציון לצאת ולאסוף כספים עבורם בבני ברק, וכמו כן פנה לשומעי לקחו בתל אביב ובשאר מקומות ואמר כי 'עומדים לו על הלב' שני חתנים הזקוקים לעזרה. בסיום השיעורים היה אומר בקול: "יש בידי שקית שאפשר להכניס לתוכה כספי צדקה לחתן אחד, ושקית שניה לחתן שני - להכנסת כלה לחופה". כיון שהנותנים הכירו את ר' בן ציון ידעו בוודאות כי כל לירה תגיע ליעודה, והכסף יועיל לחתנים ולכלות, ויעמוד לנותנים בזה ובבא. עם ישראל קדושים נתבעים ונותנים.

באותה תקופה שבין האירוסין לחתונה של אותם שני חתנים, היו לו בבית שתי מגירות, באחת שם את הכסף עבור חתן א' ובשניה הכסף בעבור חתן ב'. ומדוע עמדו הכספים במגירות מיוחדות? כדי שחלילה וחס לא יתערבו כספים אלו עם המעות שלו - 'שמא יתערבו לו מעות במעות', כפי שקרה לאיש האלוקים רבי חנינא בן תרדיון, שהמעות של פורים התחלפו במעותיו.

כשבוע וחצי לפני החתונה של אחד מהם, כאשר רבי בן ציון כבר התכוון להעביר את הכספים, הוא גילה שבעבור החתן הראשון נאסף כסף רב. אבל משום מה לחתן השני נאסף

מעט. כאב לו. ואף על פי שרבי בן ציון לא ביטל רגע מתורה והיה משקדני הדור, היה סבור כי עליו להקדיש זמן מסוים נוסף, וערך סיבוב התרמה מיוחד עבור חתן ב'.

למרות הכל, עדיין הפער בין חתן א' לחתן ב' היה משמעותי. או-אז החליט להוסיף מכספו שלו. החלטה זו הייתה 'מסירות נפש' כפשוטה, לא כזו הנאמרת כמטבע לשון שחוקה, כפי שנהוג היום לקרוא לכל מאמץ קל 'מסירות נפש', במקרה דגן אכן ההחלטה היתה כרוכה במסירות נפש, כי העברת הכסף לחתן, היתה מאלצת את משפחת ר' בן ציון להצטמצם באותו חודש באוכל ובדברים בסיסיים לילדים ולהורים.

הרבנית שאלה את בעלה: "הכיצד? הלא אין לנו במה להאכיל את הקטנים וכיצד ניתן מכספנו לחתנים?!", אלא שבכל זאת ר' בן ציון התחנן בפניה ואמר לה, כי במקרה נדיר שכזה - "אין לנו ברירה, וניאלץ לתת מכספנו לחתן". וכך עשו.

ועדיין הפער בין המגירות היה ניכר [כי מה כבר יכול היה להוסיף כשצמצם את פת לחמן], אבל יותר לא הייתה לו אפשרות.

יום החתונה של שניהם התקרב. רבי בן ציון ניגש אל שני החתנים ונתן להם את כספם. החתנים היו חברים טובים באותה ישיבה, וסיפרו את הדבר זה לזה. ה'רכילות' התרכלה ביניהם, ותיכף נודע לחתן ב' שחתן א' קיבל כסף רב יותר... אולי היתה זו טיפשות אולי רכילות, בכל מקרה 'מעשה שהיה כך היה', ובתוך כמה שעות כבר ידע חתן ב' מה קיבל חתן א'. 'והחושך כיסה ארץ'... חושך של טיפשות של צעיר החושב שחכמתו נכונה ופקחותו אמת, וכל העולם לפניו כקליפת השום, והוא החליט להכיר רעה תחת טובה.

זה לא יאומן... אבל עמד אותו חתן ופרסם שאסור עוד לתרום לר' בן ציון פלמן, כיון שר' בן ציון, כביכול, לוקח מן התרומות אחוזי רווח לצרכיו האישיים...

הפרסום הכאיב מאד לר' בן ציון. לבו נצבט בקרבו. לאחר שעשה מה שעשה במאמץ עליון - הוא מדבר עליו סרה. אבל כדרכו, שתק והבליג. אלא שקשה היה לו לעמוד מול צערה של הרבנית. כאשר נודע לה שהחתן אמר לכמה מבני משפחתו, כי "ר' בן ציון איבד את הישרות בממון... ומי יודע אם מותר לתת לו כספי צדקה", הצטערה עד עומק נשמתה,

ומה יכולים לומר לאשה שכל כך צודקת וכואבת את טיפות הדמים שלהם - תרתי משמע?!

אמר הרב לזוגתו הרבנית: "פייגא, דעי לך שכאשר עושים צדקה באמת, צדקה שבצדקות - חסד שבחסד, בשלמות, לשמה, לא צריך לצפות לתודה, אלא אדרבה, יש להתכונן שיזרקו עלינו אבנים ויטענו טענות. כך מנסה הקב"ה את האדם, אך צריך לעמוד גם בניסיון הזה ולהמשיך הלאה". הרבנית שמעה, הזילה דמעה שהוציאה את הכאב החוצה, והניחה את הענין בצד...

החיים המשיכו במסלולם... כי לאחר ימים בודדים, כאשר נודע לר' בן ציון על אברך שנפל לחובות ובתו לפני חתונתה, דפק קלות על השולחן בסוף השיעור וקרא לציבור: "יש כלה נזקקת במיוחד שראוי לתת לה צדקה, ולמי שיש מעשר כספים וכדומה, שיתן...". ואיש לא ידע ולא היה יכול לדעת, על הניסיונות שהרב עבר זמן קצר קודם לכן, בחירופיו של אותו חתן שפרסם מה שפרסם.

הרבנית ע"ה היתה שומרת בשתיקה על סיפוריה אודות בעלה הגדול והחיים שלהם בצוותא. היא התחמקה ואמרה פעם שיש לה כל כך הרבה מה לומר אבל הזמן כל כך קצר, ובוודאי יהיה לה די זמן לספר ליד שולחן בית דין של מעלה. אבל את הסיפור הזה לא יכלה להטמין בקרבה, וערב אחד אחרי הסתלקות בעלה הגדול, נזכרה מאותם ימים של מסירות הנפש שלהם בבחינת 'גבורה שבחסד'. היא סיפרה על כך בלחישה לבנה שליט"א, כמי שאומרת, 'כזה ראה וקדש', לא לצפות לתודה, אלא אדרבה להתכונן שיזרקו אבנים ואף על פי כן לגמול חסדים... [מתוך 'הספר ללא שם']

* * *

כל חייו של הגאון רבי נתן צבי פינקל צ"ל ראש ישיבת מיר בא"י [ביום ג' הבא, י"א חשוון, יחול היארצייט שלו] היו מסכת מופלאה של נסיונות ו'מסירות נפש'. כבר מצעירותו נפרד מהוריו בגיל ארבע עשרה, לגלות אל מקום תורה בישיבת מיר בירושלים, עפ"י בקשת דודו ראש הישיבה הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל צ"ל.

גם אמו מסרה את נפשה, כאשר ענתה בחיוב להצעת הדוד להשאיר את בנה מחמד ליבה בארץ ישראל, רחוק מעיניה. לימים סיפרה שקריאת פרשת העקידה בראש השנה בישיבת מיר בירושלים, היא זו שהכריעה את הכף ושכנעה אותה להסכים להצעה, כי לידה ישבה הנערה רבקה שמואלביץ [לימים אשת חבר של הגאון רבי יצחק אזרחי שליט"א] והסבירה לה בכישרון ובטעם רב את כל סיפור העקידה, את מסירות נפשו של אברהם אבינו וזריזותו ושמחתו לקיים את ציווי ה'. "כאשר שמעתי את כל הסיפור בצורה כה חיה, אמרתי לעצמי: 'אם אברהם אבינו יכול היה להסכים להקריב את בנו קרבן להשי"ת, גם אני רוצה להקריב קרבן מסוים, קל בהרבה... לשלוח את בני לישיבה למשך תקופה!...'".

פרק נרחב במסכת ה'מסירות נפש' שלו, הוא מחלת הפרקינסון שחלה בה בסביבות שנת תשמ"ז, מחלה חשוכת מרפא, שפוגעת במערכת העצבים, וגרמה לו סבל רב וקושי בניהול כל שטחי חייו, אך הוא התעקש לקיים את סדר יומו כרגיל, ככל האפשר. פעם, כששוחחו אודות חולי הגוף וחולי הנפש, אמר משפט שהדהים את כל שומעיו: "חולי הגוף אינו קשה כל כך, הרי בסופו של דבר הוא חולף והולך, לעומת זאת חולי הנפש הוא נצחי, ולכן הוא קשה שבעתיים".

פסגת ה'מסירות נפש' ניכרה במסירת השיעורים והחבורות, עליהם כמעט לא ויתר, גם כאשר ממש לא חש בטוב. ומלבד דברי התורה שנלמדו שם, היה זה שיעור מאלף ומחנך מהי 'מסירות נפש' לתורה, ומהי 'גבורה'.

בספר 'בכל נפשך' על חיי רבי נתן צבי, מובא הסיפור הבא: אחד מבוגרי הישיבה, הרב יוסף לזר, הגיע לנחם בימי השבעה והביא עמו פתק קטן ומרגש עליו כותב רבינו את המילים: 'ניסיתי, סליחה!', וכך הוא סיפר: "מדי יום רביעי היה רבינו מוסר שיעור בעיון לבני חבורתנו. פעמים שהשיעור היה נמסר בקולו הצלול מאיר העיניים ומשמח נפש, ולעיתים ראינו בלב נחמץ איך קולו הולך ודועך וגופו מיטלטל, והוא נלחם על הבעה של כל מילה, נלחם ונלחם עד שפעמים רבות לא השלים את דבריו ונאלץ להפסיק. לעיתים נדירות הודיע לנו נאמן ביתו שהשיעור מבוטל, אז הבנו עד כמה מצבו חמור.

באותו יום ראינו מיד כשנכנסנו שמצוקתו חריפה, פניו היו אדומות ממאמץ ונשען על הכסא בחזקה חיוור ומתפתל, ובכל זאת הוא עומד הכן להתחיל את השיעור... הרי עשרים מבקשי ה' מחכים לשתות בצמא את דבריו.

הוא התחיל לומר מילה, השתנק והאדים ושוב ניסה, ובני החבורה מביטים בצער על צערו וכאבו הנורא של איש האלוקים, אשר נראה היה שכאבו שלא יוכל לומר את השיעור גדול מכאביו הפיסיים. מאידך, התבוננו בהערצה שזכינו לרב הדומה למלאך שמתעקש לעשות את שליחותו ויהי מה... שתיים עשרה דקות תמימות נמשכו המאמצים עד שסימן בתנועת יד שברצונו לרשום משהו. הגשתי לו את הדף עליו רשמתי את מראי המקומות של השיעור, והוא רשם לאט לאט ובמאמצים עילאיים: "ניסיתי" ירד שורה והוסיף: "סליחה".

קמנו לצאת מביתו, אחד אחד יצאנו מהחדר ולחצנו את ידו. אחד מבני החבורה, הרב עדיאל גמליאל אמר לרבינו תוך שהוא לוחץ את ידו: "ראש הישיבה, לא באנו לחינם, למדנו משהו גדול, ראינו מהי מסירות נפש ואהבת התורה, וזה לימוד המוסר הגדול ביותר". רבינו הבליח חיוך ובמאמץ קירב את ידו לפיו ונשקה.

בפעם אחרת, כאשר אירע כך שלא הצליח להשלים את השיעור, דיבורו נתקע, ולא הצליח להשלים משפטים, הוא

יקירי! מנקה כבר מצאנו, אך התפנתה דווקא משרה אחרת שמתאימה לך בדיוק. משרת 'מגיד שיעור'. יש כאן בישיבה קבוצה של יהודים מבוגרים שעושים את דרכם בעולמה של הגמרא לראשונה בחייהם, ואני זקוק למגיד שיעור עבורם. נראה לי שהתפקיד הזה הולם אותך, הלא כן?!"

אהרן התנער מהרעיון, עיוות את פניו לשלילה. הוא? מגיד שיעור? והלא צורת אות לא קרא מזה זמן רב, והלא חזותו אינה לא כשל מגיד שיעור ולא כשל תלמיד, אלא רחוק מכך מאוד! שהוא ישמש מגיד שיעור?!"

ראש הישיבה הבין את פשר הסירוב, אך לא התכוון לוותר. "איני מבין מה הבעיה", סח כמיתמם, "הלא יש לך היסטוריה בלימוד הגמרא, אתה מבין בתחום. אינני מציב אותך בפני קבוצת גאונים בכירים, אלא מול קבוצת אנשים שזה עתה עושים צעדים ראשונים. בוא ותהפוך למגיד שיעור עבורם!" - כמעט התחנן ראש הישיבה...

"מה פתאום?" - השיב אהרן ומשך בכתפיו, "נו, באמת. באתי להיות מנקה. יש את המשרה - מצוין, הבה אתחיל. אם המשרה כבר נתפסה - הנח לי ואלך לחפש פרנסה אחרת. לשמש מגיד שיעור? אני?!?!"

"כן, אתה. אתה האיש. באת הנה בדיוק בזמן. אל תספר לי סיפורים... באת הנה להציע את עצמך לעבודה - כי אתה זקוק לכסף. הנה לך עבודה, ומשכורת בצידה. בוא תשמש כמגיד שיעור! אתה נראה לי מועמד מתאים מאוד!"

אהרן בא במבוכה. אכן כן, הוא זקוק לכסף, אך לא התכוון לחזור להיכל הישיבה, לא ללמוד ובטח שלא ללמד! האומנם? הוא ישמש כמגיד שיעור?!"

"תראה", אמר לו ראש הישיבה, "אם תתקשה במשהו - אני כאן לעזור לך, להכין שיעורים, להשיב לשאלות, לסייע לך להבין וגם להסביר. כמובן - גם משכורתך תשולם על ידי, מדי חודש בחודשו. הנח לניקיון, אותו יוכלו לעשות אחרים. מגיד שיעור - זה תפקידך, זו משרתך, עלה והצלח!" - אמר ראש הישיבה ולחץ את ידו בחמימות...

תוהו ונבוך, נאלץ אהרן לחפש פינה שקטה, להחליף לבגד רבני הולם, ולשוב תוך שעה קלה להיכל הישיבה - לקבוצת התלמידים הממתינה לו. 'ננסה, נראה...' - הרהר בעגמימות מה, לא העלה בדעתו שיש סיכוי...

ביום שלמחרת, כבר עמד אהרן בבית המדרש, נושא שיעור מרתק. ראש הישיבה עמד לימינו ותמך בו, יישב את מה שמורכב וסייע לו בהסברה. בהתפתחות יוצאת דופן, מהרגע בו הציע את עצמו כמנקה ועד שזכה בקבוצת תלמידים שומעי לקחו המחברים אליו והוא להם כדמות מאירה - לא עברו אלא שבועיים ימים... מאז, חזר אהרן להתענג על מתיקות התורה, עלה ונתעלה בה. בהמשך התחתן, הפך למרביץ תורה נערץ, וכיום משמש הוא כראש כולל חשוב

ביקש חומש שמות, ופתח בפרק ד' פסוק י"א והחל להקריא את הפסוק כמונה מעות: "ויאמר... השם... אליו... מי... שם... פה... לאדם... או... מי... ישום... אילם... " ואז הרים את קולו והמשיך: "הלא אנכי השם...! הלא אנכי השם...! כל הנעשה, בין מה שאומר בין מה שאשתתק, הכל הוא ברצוני יתברך..."

והשיעור הסתיים, ויותר משהיה זה שיעור בסוגיא, היה זה שיעור ב'מסירות נפש', ב'אהבת תורה' וב'קבלת ייסורים באהבה'...

סיפר הרה"ג ר' איסר שוב שליט"א נאמן ביתו של מרן ראש הישיבה הגריא"ל שטינמן זצ"ל בתארו את רשמי הטיסה האחרונה לארה"ב: "רבי נתן צבי טס איתנו יחד, וראש הישיבה עקב אחריו כל הטיסה. כשנחתנו באמריקה, הרב שמעון גליק בא לקבל את פני מרן ראש הישיבה, הוא דרש בשלומנו והתעניין איך עברה הטיסה.

"אתה הרי יודע" - ענה לו הראש ישיבה - "שאני סבור שאין בנמצא מי שמוסר נפשו באמת למען התורה, תמיד יצטרפו ל'מסירות נפש' אינטרסים נוספים... אחר טיסה זו, אני יכול לומר לך שרבי נתן צבי הוא מוסר נפשו באמת למען התורה... הרי אין לו כלל גוף..."

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא'-הרב ישראל ליוש]

וְאֵת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחַוְרָן (יב, ה)

אשר עשו בחורן - שהכניסו תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים, ושרה מגיירת הנשים, ומעלה עליהם הכתוב כאלו עשאו (רש"י)

ניתן לאדם כוח 'לעשות' ולברוא אנשים ע"י שמכניסם תחת כנפי השכינה ומקרבתם לבורא.

* * *

אהרן היה בחור צעיר בעת שנשלח ללמוד בישיבה בה התקשה מאוד לתפקד. אין לדעת מה הביא לתוצאה העצובה, אך בסופו של דבר, מצא את עצמו מחוץ לכותלי הישיבה. לא ארך זמן רב עד שמצא את החברים הלא נכונים בשכונת פארקאווי שבניו יורק בה התגורר, ומשם ואילך הידרדרותו היתה בלתי נמנעת, עד ששינה את שמו, את מלבושיו, ואת חזותו החיצונית. נראה כאילו שכח את מקורו, את החינוך שהוענק לו בילדותו, והתנהגותו כאחד הריקים, ה' ישמור. אלא שבהיותו רחוק מהוריו, עול פרנסתו הוטל עליו, ולפיכך הוא חיפש עבודה. מודעה שהכריזה על ישיבה שמחפשת מנקה צדה את עיניו, והוא פנה לישיבה והציע את עצמו למשרת המנקה. הוא נקרא לראיון עבודה בחדרו של ראש הישיבה, שהבין מהשיחה כי הנער שלפניו אינו עוד אחד מהשכונה, אלא תלמיד ישיבה בעבר שהתרחק מהיהדות, ופנה אליו בנעימות: "ראה נא, אהרן

כאן בארץ. נקל לשער את גודל הכאב אם נפשו היתה נאבדת בתהום הניקיון, והיה ממשיך לחיות את חייו כגוי לכל דבר. אך ראש הישיבה זיהה בזמן אמת את הנפש שלפניו, והצליח להצילו מכיליון רוחני!

סיפור זה, אותו סיפר המשפיע הגה"צ רבי **צבי מאיר זילברברג** שליט"א, מאיר לנו על הזדמנויות שאסור לפספס. אם נתבונן נראה שלכולנו נופלים הזדמנויות למכביר לזכות עוד נשמה יהודית, להעניק מימד רוחני לחייו של עוד יהודי מבולבל. זה קרוב אלינו כל כך, צריך רק להיות דרוך, לפקוח עין ולזהות שעת כושר.

* * *

ישיבת 'אש התורה' בירושלים, שעת ערב מוקדמת. על דלתו של ראש הישיבה - הגאון רבי **נח ויינברג** זצ"ל, נקש בחור לא צעיר, מהפנים החדשות יחסית בישיבה המפורסמת. עם כניסתו החדרה, הושיט יד חמה לראש הישיבה, ביקש להיפרד ממנו בתום כמה שבועות, בהם ישב בישיבה וטעם מצוף התורה... אך לא איש כרבי נח ויינברג ימהר לוותר על נשמה יהודית שבאה בהיכלו, וכבר זכתה לטעום מחיי התורה ולהתענג בין סוגיותיה. ידו של הבחור נותרה תלויה באוויר, ורבי נח קרא לו להתיישב ולשוחח.

"אמור לי, מה קרה יקירי? מישהו פגע בך? התנאים לא מספיק טובים? האוכל, החברותא, אולי שעות הלימוד ארוכות מדי עבורך?" - שאל ראש הישיבה בנועם.

"הכל הכל מושלם, ואני באמת מודה לראש הישיבה על האירוח החם!" - השיב הבחור בחיוך רחב, "אבל, ראש הישיבה כנראה לא יודע שאני אלוף ישראל בשחמט... ועתה עומדת להיערך תחרות בינלאומית בארצות הברית, ואני רוצה לנסוע ולהתחרות בה, מי יודע - אולי אהפוך להיות אלוף העולם!" - קרא הבחור בעיניים בורקות...

"מה, באמת?!" - קרא ראש הישיבה בהתפעלות, "אלוף הארץ בשחמט שהה כאן אצלי במשך כמה שבועות, ואנוכי לא ידעתי!" - פער עיניים מתפעלות, "אני ממש נפעם ממך, מנחישותך, מכישוריך. הלא ברור שלא אוותר בקלות על כישרון כמוך!"

הבחור חייך במבוכה, כרומז שאין מה לנסות לשכנע, כשראש הישיבה מנצל את הרגעים הספורים למחשבה זריזה ומאומצת - 'כיצד ניתן לשכנע את הבחור לוותר על תהילת עולם ולבחור בתהילה רוחנית קסומה פי כמה. הלא הבחור כבר התקדם כברת דרך, הוא כבר עושה חיל בעולם התורה, לוותר עליו ככה - בשביל תחרות עולמית מיותרת?!

לפתע נצנץ במוחו רעיון, הוא פנה אל הבחור ואמר: "ראה נא, אני לא הולך לוותר עליך בקלות, ולכן - הבה נעשה עסקה. נתיישב שנינו למשחק שחמט, ונקבע בינינו: אם אני מנצח - אתה נשאר בישיבה ומוותר על התחרות. אם אתה

מנצח - אני מממן לך את הוצאות הטיסה לארצות הברית. מה דעתך? מקובל עליך?"

'בשמחה!' - השיב הבחור ועיניו נוצצות. הלא ראש הישיבה חסר סיכוי לעומתו, בוודאי יצליח לנצחו על נקלה, ונמצא שהרוויח גם את הוצאות הטיסה לארצות הברית. מה יכול להיות יותר טוב מזה?

הבחור אץ רץ והביא את המשחק, ועל שולחנו של ראש הישיבה, העמוס בספרים בדרך כלל, הוצב משחק שחמט גדול ומהודר. עד מהרה סודרו החיילים, הפרשים, הרצים והטורות איש איש במקומו ועל מכונו, והמשחק החל. "ראש הישיבה יהיה ראשון!" - קרא הבחור, בטוח וזחוח בניצחונו המתקרב.

ראש הישיבה הזיז חייל ועוד חייל, לפעמים יצא הרץ באלכסון או שהמלכה בחרה לקפץ מימין לשמאל. חדרו של ראש הישיבה, החדר בו נוהלו שיחות עמוקות אל תוך הנפש, החדר בו לובנו סוגיות רוחניות כבדות משקל, החדר בו נפתחו לבבות והתעוררו נשמות - הפך לאולם של תחרות שחמט בין ראש ישיבה שבקושי מכיר את הכללים, לאלוף הארץ - גאון השחמט הישראלי...

עוד קריאת 'שח' ועוד אחת, דקה מצטרפת לדקה, והמשחק הסתיים: כנגד כל הסיכויים, באופן על טבעי, בצורה חסרת סיכוי, ראש הישיבה ניצח. הגאון רבי נח ויינברג זצ"ל, ממרומי גילו וגדלותו התורנית, הביס את אלוף ישראל בשחמט!

הבחור היה בהלם. הוא כלל לא חשב על הסיכון הזה. אכן כך, ראש הישיבה ניצח, ולפי ההסכם - עליו להישאר בישיבה, לוותר על תחרות השחמט הבינלאומית, על יוקרת תבל נדירה! לפתע חש הבחור כי הוא מקבל מסר שמימי להישאר בישיבה, שיד כבירה מנווטת אותו להמשיך בין כתליה, ובלב נרגש עמד בדיבורו ושקע בתורה, מותר את השחמט לשעות פנאי מזדמנות, ושוקע כל כולו אל תוך הגמרא, כשהשחמט הולך ונדחק משולי מוחו... חלפו כמה חודשים. ראש הישיבה הרבה להביט על הבחור, לרוות נחת זכה מהנפש שהציל. ואז, ביום מן הימים, ניגש אליו הבחור ושאל: "איך ראש הישיבה לקח הימור כזה, ואיך התחולל הניצחון המפתיע שהכריע את גורלי הרוחני לטובה?!"

ראש הישיבה חייך, כרומז שציפה לשאלה הזו והשיב: "את האמת אגיד לך, אתה צודק לחלוטין. שנים שלא שיחקתי שחמט, ברגע הראשון אפילו לא זכרתי מי הוא זה שרץ באלכסון והאם הטורה [צריח] הוא זה שמתקדם בקווים ישרים. ועדיין - התחננתי לבורא עולם שאני רוצה להציל את גורלך הרוחני! כאב לי לראות כיצד גאון שעתיד תורני לפניו יעזוב הכל רק בשביל משחק שחמט. התפללתי לבורא עולם שינהל את המשחק במקומי, והוא הקשיב לתפילתי, ובאמת זה לא אני - זו הסייעתא דשמיא הנלווית למי שרוצה לקרב יהודים ולחבר אותם לבוראם!". [מתוך 'פניני פרשת השבוע']

לתגובות והערות: שגיא 054-888199

זמני ת"א:

פְּנִימַת הַשָּׁבֶת: 16:24

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 17:23

ר"ת: 17:58

לקבלת העלון במייל-

שלחו הודעה ל:

sagif_@walla.co.il

בס"ד עלון מס' 673 8.11.2024 - ז' מרחשוון תשפ"ה

וְיָבֹא הַפְּלִיטָה לְבֵן אֶבְרָהָם וְיִצְחָק בֶּן אֶבְרָהָם

פְּרִישַׁת - קָהָל קָהָל

ויבוא הפליטה! - הרב שלום שבדרון זצ"ל

צועד לו יהודי עם סידור "קורבן מנחה" מתחת לאצילי ידיו, מעוטר בטלית ותפילין, פוסע בשבילים המובילים לבית הכנסת. בצידי הדרך עומדים יהודים נשואי פנים ולוחשים לעצמם בחרדה: "אתם יודעים לאן הוא הולך? להיכן הוא צועד? לרצוח נפשות, לעבור על עריות..."

אני שומע ושואל את עצמי: ריבונו של עולם, למה הם מדברים בנוסח כזה? איך אפשר להעלות כן במחשבה על אדם עטור זקן לבן ההולך לבית הכנסת עם סידור, טלית ותפילין על הראש? איך הם חושדים בו בשפיכות דמים?!

זו הייתה הפתיחה של אחד המשלים המתוקים שנשמעו מפי הרבי שלנו, רבי לייב חסמן. היו לו משלים קולעים למטרה, כעין משליו של החפץ חיים. משלים בוקעי רקיעים בחוכמה. ובכן, "וַיָּבֹא הַפְּלִיטָה וַיִּגַּד לְאַבְרָם". חז"ל מבארים שהפליט זה עוג, שבא לבשר לאברהם כי נשבה בן אחיו. ולמה רץ כל כך? כי חשב לעצמו: 'הרי ודאי שאברהם ילך למלחמה להציל את בן אחיו, וסביר להניח שהוא ייהרג שם בחרב ואני אקח את שרה'. "וכוונתו הייתה שיצא אברהם וייהרג" (ילקוט שמעוני חוקת רמו תשסה) אלו דברי חז"ל.

הגביה הרב'ה את קולו ותמה: אדם רץ וצועק: "הצילו, הורגים שם את בן הדוד שלך, לוט, הצילו!" הוא הרי עוסק במצווה בריצה זו בשארית כוחותיו, ודומה למי שממהר לבית הכנסת מעוטר בטלית ותפילין. ואם כן, מה רוצים ממנו? וכי אין אפשרות להאמין שהיה לו רצון טוב להציל את לוט?!

הרי עוג לא היה אדם פשוט, ארחי פרחי מהרחוב, והוא התאמץ והגיע ממרחקים - משדה הקרב - וסיפר לאברהם "כִּי נִשְׁבָּה אָחִיו". סיפורו היה אמת לאמיתה. וכי אין סברה שאולי רצה להציל? וגם אם נניח שלא רצה להציל, אולי רצה סתם לספר 'נייעס' (חדשות)? אך לא! חז"ל הופכים את קערת עוג מלך הבשן על פיה: אתם יודעים מה כוונותיו? לרציחה...

איי, איי, הרבי שלנו היה עילוי במוסר, והוא צ"ל המשיך: ועיר פרא אדם יולד" (איוב יא, יב). אדם נולד עיר פרא. מה זה עיר? חמור. פרא? חמור מדברי (לא חמור בית). כלומר, האדם יוצא לאוויר העולם כ"עיר פרא". בשעת לידתו הוא קטן, כחמור קטן. ואם אין שום עיכובים הוא גדל והולך, מעיר פרא קטן לעיר פרא גדול (חמור בר גדול), כי מי מעכב אותו מלהתפתח כך, לאחר שנולד כזה?...

ואיך בכל זאת ה"פרא אדם" יכול להפוך לאדם נעלה? על ידי נשמת החיים שלו, "וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה". אם הוא עושה מה שמוטל עליו וממשיל את נשמת החיים על העפר מן האדמה; אם הוא לומד תורה ומוסר ומשתדל להכניע את גופו תחת ממשלת נשמתו, רק בצורה זו קיימת אפשרות להפוך לבן אדם שלם ומפואר. אך כשאינו עושה כך, ודאי שמעיר פרא קטן צומח עיר פרא גדול. אם נולד רגזן קטן צומח בו כעסן גדול; אם נולד אכזר קטן מתפתח לאכזרי בעל שם דבר.

שתק הרבה שנייה קצרה והנמיך את קולו בשאלה: "נו, עוג מלך הבשן למד מוסר או לא? ודאי שלא. אם כן, עומדים ברחוב, רואים אותו אץ רץ ושואלים: להיכן ה"פרא" הולך? גלגות עריות ולשפוך דמים! פשיטא, כי ללא מוסר זו הדרך וזו השאיפה, אלו הן מחשבותיו, הם הם רצונותיו, טבעיו ושאיפותיו". גמרנו.

ושמא תאמרו: עוג היה יחיד. הוא הצטיין בפרא אדם שבו כי טיפח את השאיפות הרעות שבקרבו. אבל אנו, מה אכפת לנו מכל זאת? הרי לעולם לא נוכל להגיע לתוכניות רשע כאלו, לרצות שאדם ימות במלחמה בגלל אינטרסים אישיים שלנו.

רבתיי, זו טעות! משל למה הדבר דומה? לתייר שנכנס בשערי אוניברסיטה לאחר שקיבל רשות להשתתף בהרצאה של מרצה בכיר. הובילו אותו בכבוד אל אחד החדרים ופתחו לפניו את הדלת בעיצומו של שיעור מפי פרופסור בעל שם עולמי. הוא, התייר, התיישב בצידי החדר, הביט וראה. הפרופסור הביא לפני התלמידים גוף של אדם גוי כפרי שמת לו שם באיזה כפר נידח, באינדונזיה או במקום אחר (מקום שבו המת או בני המשפחה מוכרים את הגופה עבור בצע כסף).

הפרופסור ניתח את רגלו על השולחן לפני התלמידים. הוא התכופף, ובמלקחיים שבידו הוציא גיד דק מרגלו הימנית והרצה להם: "גיד זה שלפניכם הוא כך וכך..." שיעור מורכב ומפורט בעקבות הגיד.

בסוף השיעור סיים הפרופסור ואמר: "אם הבנתם היטב מה שאמרתי לכם, הרי שעם הידע שרכשתם היום תוכלו להיות שותפים בהצלת חולים לאלפים". האורח קם על רגליו וביקש את רשות הדיבור. הוא שאל: "אינני מבין, הבאתם לכאן איזה גוף מכפר נידח באינדונזיה, מה הוא שייך לכל החולים האחרים ברחבי העולם?..."

התלמידים חייכו. הוא לא הבין למה הכול מעלים חיוך על שפתותיהם ושאל שוב: "רגל של גוף עלוב ממרחקים, מה לה ולנו?". אחד התלמידים התחסד איתו, קם ולחש באוזנו: "לכל האנשים שבעולם יש אותם גידים בגוף! קורה שיש יוצא מן הכלל, אבל בלי יוצא מן הכלל – בוודאי כל העולם שווים, ואם גיד כזה קיים ברגל של כפרי בהודו או בסין, אותו גיד מצוי בכל אדם".

הגביה הרב'ה את ידו, קרא ואמר: אם גילינו כח שפל כזה בעוג, הוא קיים בכולם (בפוטנציאל)!
חידוש זה למדנו מפרשת עוג, כאשר חז"ל מצביעים לעומתנו באצבע מזהירה ואומרים:
היזהרו והישמרו! גילינו שפלות איזמה בפלוני אלמוני שקוראים לו עוג. זהירות. אדם יכול
להגיע עד כדי כך. פלאי פלאים. 'וייצר ה' אלהים את האדם עפר מן האדמה".

המציאות העולמית שהאדם נברא מחומר גס, מהעפר, שייכת לכל מי שנוצר מעפר האדמה.
לכן, מי שמעוניין להיות גבוה יותר – אדם יותר – חובה עליו לשמור על עצמו! לעורר את
הלב ביראת אלקים! "את האלהים ירא ואת מצותיו שמור כי זה כל האדם". כך נהיים אדם.
"החזק במוסר אל תרף נצרה כי היא חייך!". (חומש המגידים)

שערי סייעתא דשמיא!

מעשה בתלמידי הבעל שם טוב שישבו באחד ממוצאי השבת והיו אומרים בקול רם את
נוסח הבקשה: "יהי רצון שיפתח לנו ה' שערי אורה, שערי ברכה, שערי גילה..."

עברה לידם הילדה אדיל, בתו של רבינו ישראל בעל שם טוב, וכששמעה את תפילתם
ובקשתם עמדה ושאלה אותם: "אמרו נא לי, איזה שער מהשערים שהזכרתם הוא השער
הטוב ביותר?"

כל אחד מהתלמידים הצביע אל שער מסויים והסביר מדוע לדעתו הוא השער החשוב
ביותר, אך הילדה אדיל, בתו של הבעל שם טוב, לא הסכימה עימם. "ומהו לדעתך השער
הטוב ביותר?"

שאלו אותה התלמידים, והיא השיבה להם בביטחון: "לדעתי השער הטוב ביותר הוא שערי
סייעתא דשמיא, היות ששער זה כולל בתוכו את כל שאר השערים הטובים, כי מי שזוכה
לסיוע מן השמיים אינו חסר דבר!". לא נתקרה דעתם של התלמידים עד שניגשו לשאול
את פי רבם, רבינו ישראל בעל שם טוב, שהוא יכריע ויקבע עם מי הצדק.

כששמע הצדיק את הדברים השיב לאלתר ואמר: "בתי אדיל צודקת, היות שגם כאשר
האדם משיג איזה שער מאותם השערים הטובים – ואפילו שערי תורה, שערי חוכמה או
שערי מזון ופרנסה טובה – עדיין זקוק הוא להרבה סייעתא דשמיא!".

ובמה הדברים אמורים? הנה בפרשתנו אנחנו רואים אצל אברהם אבינו ע"ה הצלחה וברכה
שלא בדרך הטבע בכל מקום שהוא מניח בו את ידו. הוא מגיע למצרים ורואה שם ניסים
רבים, יוצא למלחמה נגד צבאות חזקים על מנת להציל את לוט בן אחיו וזוכה לניצחון
אדיר שלא בדרך הטבע, וכן הלאה. ללמדך שאברהם אבינו ע"ה זכה לקבל את השער הטוב
ביותר, והוא שערי סייעתא דשמיא! ('משכן שלה')

וְאֶבְרָכָה מְבָרְכִיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאֵר וְנִבְרָכְנוּ בְּךָ כָּל מְשַׁפְּחַת הָאָדָמָה (יבג)
מהו הקשר בין "ומקללך אאר", ל"ונברכו בך כל משפחת האדמה"?

ביאר השפת אמת זצ"ל: אפילו זה ששונא את אברהם אבינו ואף מקלל אותו, אחר כך אומר
לחבריו: "אומר לך את האמת, ביני ובינך, הייתי שמח אם היה לי בן או נכד כמוהו!..."
מצד אחד מקלל ומצד שני מתברך בו. ממשיך השפת אמת ואומר, שגם עמי הארץ כך הם.
עמי הארץ שונאים תלמידי חכמים, מקללים אותם, מבזים אותם ומוציאים עליהם שם רע,
עלילות רשע. ואחרי הכול, אומר אותו עם הארץ: "הלוואי שהיה לי בן אחד כזה". "ונברכו בך
כל משפחת האדמה" (דורש ציון)

וַיַּעֲבֹר אַבְרָם בְּאַרְץ עַד מְקוֹם שְׁכֵם עַד אֵלוֹן מוֹרָה וְהַכְנִיעַנִי אִזּוּ בְּאַרְץ (יב,ו)

וכתב רש"י: להתפלל על בני יעקב כשיבואו להלחם בשכם. כיוצא בזה פירש רש"י על הפסוק להלן: "ויבן שם מזבח" (יב-ח): נתבא שעתידין בניו להכשל שם על עוון עכן והתפלל שם עליהם. כמו כן אומרים חז"ל (מד"ד לט-יא) על אברהם אבינו ש'היה מתפלל על עקרות והן נפקדות, על החולים והם מרויחים'.

ידועה אמרת חז"ל (ב"ב קטז). שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם שבעיר ויבקש עליו רחמים. וכתב המאירי לבאר: לעולם יהא לבו של אדם בטוח שהתפלה כשהיא נעשית כתיקונה מבטלת הגזירה. ומי שיש לו צער או חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם וילמד ממנו דרכי התפלות ויבקש רחמים...

נמצאנו למודים מפירוש המאירי ד"יבקש רחמים" המוזכר בגמרא, מכוון על בעל הצרה עצמו ולא על החכם, ומה שצריך ללכת לחכם הוא כדי ללמוד ממנו דרכי התפלה.

סח הגאון רבי משה סולובייצ'יק זצ"ל: "חייב אדם להאמין באמונה שלימה, שבאיזה מצב שיהיה, תפלתו נשמעת, ויש לה הכח לפעול ישועות!" פעם שוחח רבי משה עם חולה שהרופאים נתיאשו ממנו ואמר לו: "כתוב בתהלים (קכא-ב) "עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ". ולכאורה היה מספיק אם יכתב "עזרי מעם ה'" ולא יזהר צורך הוסיף דוד המלך "עושה שמים וארץ?".

אלא הביאור הוא, שהרי שמים וארץ ברא הקב"ה יש מאין. ולומדים מכאן שאפילו אם על פי הטבע לא רואים שום אפשרות להצלתו, בכ"ז אפשר לפעול ע"י התפלה שישלח לו הקב"ה את עזרתו בבחינת יש מאין.

בדרך זו המשיך רבי משה והסביר את גדולתו של יהושע שהעמיד חמה ממהלכה. אנשי העולם סבורים כי גדלותו של יהושע היתה בכוחו להעמיד את החמה. אבל לאמיתו של דבר יש לראות את גדלותו של יהושע בכך שהתפלל וביקש כזה דבר שהוא נגד טבעו של עולם. שהרי לאנשים מן השורה לא יעלה כלל על דעתם להתפלל על דבר כזה. ואילו מעלתו של יהושע היתה לבקש על זה כמו שאנו מבקשים על דבר רגיל. לפי שהיתה ליהושע אמונה חושית ביכולתו של הקב"ה לשנות את הטבע כרצונו ואשר בכוחה של תפלה לפעול אף זאת. ומכח אמונתו הגדולה בזה, זכה שתתמלא בקשתו. ('איש לרעהו' תשפ"א)

זכות דברי התורה בעלון יעמדו:

בעיה זיווג הגון: עוז בן מרים, אפרת בת מזל, נועה בת יעל, קרן בת רחל, עדן שירה בת גילה. לזרע בר קיימא: רווית רבקה בת אורלי, מוריה בת אורנה, מורן בת רותי. לפרנסה טובה: שגיא בן מרים, מורן בת רותי, לירון בן פנינה. לרפואה שלמה: שמואל בן דבורה, מרים בת ציפורה, ציפורה בת מרים, אורלי בת מלכה, אייל בן שרה, שי בן רחל, יחזקאל בן אידה, רבקה בת מסעודה, אלכס בן רימה, יצחק יעקב בן יפה, אילן בן מסעודה, יוסי בן ציפורה, יוסף בן ציפורה, עזיזה בת שוליקה, שולה בת עזיזה.

לעילוי נשמת: ציפורה בת מורוור ז"ל, אביגיל בת מרים ז"ל, חנן גבאי בן דונה ז"ל, אהרון רפאל בן רבקה ז"ל, בנימין בן סולי ז"ל, חביב בן סולי ז"ל, בתיה בת סולי ז"ל, גבריאל בן מורוור ז"ל, מיכאל בן מורוור ז"ל, רחמים בן מורוור ז"ל, יחזקאל בן יהודית ז"ל, דבורה בת טובה ז"ל, ישראל בן חנה ז"ל, דבורה בת מרים ז"ל. ארו בן חיה ז"ל, יוסף מיכאלשוילי בן רפאל ז"ל, חנה בת שמחה ז"ל, דוד אמנו בן מזולה ז"ל, משה בן שושנה ז"ל, שרה רוסיקו מנשרוב בת תמרה ז"ל, זקלין לוי בת מסעודה ז"ל, יוסף בעדאש בן נוארה ז"ל, ירושה בת רות ז"ל, זהרה ואסתר ושמחה ומכלוף בר חנינה למשפחת בן שבת ז"ל, אברהם בן חנה וזבולון הכהן ז"ל, אסתר בת מרים ז"ל, רות בת יוכבד ז"ל, אליעזר בן אסתר ז"ל.

לך לך

"הזרעים בְּדַמְעָה בְּרִינָה יִקְצְרוּ"

בנישואות מ"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 701 שנה ט"ו העלון מוקדש לע"נ מרן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל ח' חשון תשפ"ה

999 ה'תשפ"ה

בפרשתינו אנו מתוודעים לאבי האומה אברהם אבינו ע"ה, ותחילת הנסיונות שהתנסה בהם.

כתוב בפרשה (טו, ו): "וְהָאָמֶן בַּה' וַיַּחֲשֹׁבֶהּ לוֹ צְדָקָה", ואומר הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א רבות דרשו רבותינו, שהאמונה בה' יש לה להיות אמונה פשוטה, מבלי התחכמויות וחשבונות, אלא להאמין בפשטות ובבירור ה' הוא הבורא הוא המנהיג והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים - לטובה ולברכה.

כך ביאר הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (אגרא דכלה' חוקת ד"ה עמוד נ"א) את הפסוק "וְהָאָמֶן בַּה'" כתוב בלא האות יו"ד - והאמן, לרמז על עניין זה, כי האות י' מרמזת על בחינת ה'חכמה' (כמבואר בזה"ק במקומות רבים), ונחסרה י' מן האמונה כי בענייני אמונה על האדם לבטל את כל 'חכמתו' ולהאמין בפשטות - בלא חקירות ודרישות רק תמים עם ה' אלוקיו.

והנה, רבים מאחינו בני ישראל הנתונים איש איש בנגעו ומכאובו יברכו את עצמם, מי יתן והייתי זוכה עתה לגילוי שכינה - שהקב"ה יתגלה אלי ויבטיחני בהבטחה ברורה כי בקרוב ממש אצא מאפילה לאורה - כל אחד ואחד, זה ירצה לקבל הבטחה שפרנסתו תתברך, זה ימתין להיות מובטח ב'נחת דקדושה' מיוצאי חלציו, יש הממתין להבטחת הזיווג - שהבן או הבת ימצאו בקרוב ממש את זיווגם, או שקרוב פלוני יתרפא ברפואה שלימה, האחד יאמר הלוואי שאהיה מובטח לחבוק בקרוב בן, והשני מצפה להבטחת ישועה במציאת דירה או במציאת ה'ממון' עבור הדירה... וכהנה רבות - יְכַלֶּה הדיו וגווילי הנייר והם לא יְכַלּוּ... ומכיוון שעדיין "לא נגלה" עליהם הקב"ה הרי הם שבורים ורצוצים, דוויים סחופים ויכולים להגיע חלילה לייאוש, אכן יסוד נפלא נתגלה בפרשתנו - כי כוחה של אמונה בַּה' להחיש על האדם את הישועה הנכספת יותר מכוחה של הבטחת ה' ברורה, על כן יעזוב איש את בכיו וייאושו, יתחזק באמונתו בה', וע"י זה תהא ישועתו קרובה לבוא.

והוכיח כן ה'דברי ישראל' זי"ע (ד"ה וינגע) כתוב בפסוק (יב, ז): "וַיִּנְגַע ה' אֶת פְּרַעֲהַ נְגָעִים גְּדֹלִים וְאֶת בֵּיתוֹ עַל דָּבַר שְׂרֵי אֲשֶׁת אַבְרָם". ומובא במדרש (בראשית רבה מא, ב) כל אותו הלילה היתה שרה שטוחה על פניה ואומרת 'ריבונו של עולם אברהם יצא בהבטחה ואני יצאתי באמונה, ואברהם מבחוץ (שאינו בכלל הצרה) ואני בתוך הסירה (יושבת כלואה בבית פרעה הרשע), אמר לה הקב"ה כל מה שאני עושה בשבילך אני עושה, והכל אומרים "על דְּבַר שְׂרֵי".

ולכאורה טענותיה של שרה תמוהים הם, כי אדרבה, אכן אברהם אבינו הובטח בהבטחה מפי הקב"ה לפיכך הוכרח הקב"ה לקיים ולשמור הבטחתו, שהרי אומרת התורה: "לא איש אֶל-יִכְזָב" (במדבר כג, יט) מה שאין כן שרה שלא הבטיח לה כלום כמובן.

ומבאר ה'דברי יוסף', ומכאן יש להוכיח, שְׁפָח אמונה הוא גדול יותר מן ההבטחה... ואם הקב"ה מטיב למי שמבטיח אותו מכל שכן למי שמאמין בו, וזו היתה טענת שרה 'אברהם יצא בהבטחה ואני יצאתי באמונה' - שהוא גדול מן הבטחה, ולבסוף - 'אברהם מבחוץ ואני בתוך הסירה' (כיצד יתכן כדבר הזה), השיב לה הקב"ה, כן הוא האמת, וכל מה שאני עושה בשבילך אני עושה, היינו בשביל האמונה שבך, שהיא גדולה מן הבטחה שהבטחתי לאברהם, כנ"ל והכל אומרים "על דְּבַר שְׂרֵי" - היינו על דבר האמונה כאמור.

999 ה'תשפ"ה

לכשנתבונן בדבר נמצא שזה נורא, הגע בעצמך אילו היה לך 'הבטחה' מפורשת מפי אליהו הנביא, או מפי אחד מגדולי ישראל בכבודו ובעצמו - ק"ו מפי השכינה כמו שהובטח אברהם אבינו, וכי לא היית מובטח וְשָׁלוּ בלבך, וכאן מצינו כי כוחה של אמונה גדול מזה, ופי כמה תשקט רוחו ותשלוו נפשו של המאמין בה' והבוטח בו.

והנה לפניכם סיפור שסיפר הרב שכטר שסיפר לו מנהל סניף ה'דואר' באלעד: באמצע חודש אלול תשע"ז נכנס אליו יהודי בבקשה שיעביר סכום גדל מחשבון הבנק שלו ב'בנק הדואר' לחשבון בנק של חותנו במקסיקו כי הוא נצרך שם בדחיפות ל'מזומנים' רבים, באותו רגע קרסו המחשבים, ולכן לא היתה אפשרות להעביר את הכסף, הלה רגז על כך מאוד, כי העברת הכספים הייתה דחופה לו במאוד מאוד, אבל מה יעשה המנהל כשהמחשב קרס, הרגיע את רוחו והבטיח לו שלמחרת היום יעשה לו את אותה פעולה ללא צורך בהמתנה בתור. למחרת נכנס האיש בלב שמח בגיל ורנן, ומדוע? כי באותו יום פרצו סופות נוראות במקומות רבים בארה"ב, גם במקסיקו הסמוכה לגבול הצפוני לא פסחה ה'סופה' ושם רעדה הארץ נוראות, ובעיקר, במחוז שבו נמצא הבנק שחותנו היה אמור לקבל שם את הכסף, זה קרה ממש באותן השעות, שחותנו היה אמור להגיע לבנק, ומאחר והעברה לא בוצעה הוא לא הלך לבנק. למרבה הפלא האיזור ספג פגיעה אנושה והוא ניצל בנס.

הרי לך כי כל עכבה לטובה, מדוע הנך זועף וכועס על כל העולם ועל עצמך כשאינך לך איזה עיכוב והפרעה...

אלא שלא כל מוחא סביל דא, שאין ביד בני עולם להשיג ולהבין אפס קצהו מהנעשה בעולם, אם מקוצר שכלו של בשר ודם להבין בעומק הנהגת הבורא, אם מ'קוצר ראייתם' - שאינם נמצאים בזה העולם אלא כ'אורחים' למאה ועשרים שנה מתוך ששת אלפי השנים ולא יותר, היאך יבינו את כל הנעשה כשאין לפנינו 'תמונה ברורה' מ'עבר הווה ועתיד'. אין לנו אלא להלך בתום ובתמימות לקיים רצון הבורא ולהאמין בו בכל לב והש"ת ישפיע עלינו רוב טובה.

of the

לך לך - תוכן ענייני הפרשה

- א. נסיון אברהם אבינו בהליכה לחרן, ומשם לארץ ישראל.
- ב. נסיונות: רעב בארץ, אברהם ושרה יורדים למצרים, שרה נלקחת לפרעה, ובדרך נס, עולים ממצרים בכבוד.
- ג. ריב רועי אברהם עם רועי לוט, כתוצאה מכך נפרד לוט מאברהם ומתיישב בסדום (יג, ה-יח).
- ד. מלחמת המלכים, רדיפת אברהם להצלת לוט, וניצח את המלכים, והשיב לחמשת המלכים את הרכוש, קיבל את ברכת שם - מלך שלם, ונשבע למלך סדום שלא יקח מרכושו. (פרק יד).
- ה. הבטחת ה' לאברהם: כה יְהִיֶה זְרַעְךָ, וְהָאָמֶן בַּה'.
- ו. ברית בין הבתרים ונבואת השעבוד במצרים והגאולה משם (פרק טו).
- ז. שרה והגר המצרית, והולדת ישמעאל (פרק טז).
- ח. הבטחת ה' לאברהם על הולדת יצחק.
- ט. בריתו של אברהם אבינו - מצות מילה (פרק יז).

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר ארצך" (יב, א)

במדרש (תנחומא) מבואר שניסיון זה (של "לך לך") הינו ניסיון הראשון מעשרה ניסיונות בהם נתנסה אברהם אבינו (וכמו כן רש"י והרמב"ם באבות פ"ה מ"ג).

ולכאורה הדבר תמוה, איזה ניסיון יש בזה?! והרי אברהם שמע את הציווי מפי הקב"ה בעצמו, וגם הובטח לו עבור זה שכר רב - שיזכה לבנים, לממון ולשם בעולם, וביותר - שאמר לו הקב"ה שרק אם ילך לשם יזכה לבנים, אבל אם יישאר כאן - לא יזכה לבנים, ולכאורה כל אחד היה מקיים ציווי ה' במצב כזה, ואיזה ניסיון וקושי מונח בזה?! ונראה שבאמת ניסיונו של אברהם אבינו לא היה בעצם ההליכה, אלא בכך שקיבל את גזירת הקב"ה, למרות שהדבר נראה היה נוגד את השכל וההגיון.

וידועים דברי הרמב"ם (פ"א מהליכות עבודה זרה הלכות ב-ג) שאברהם אבינו קירב להקב"ה אלפים ורבות מכל העולם, עד שנקראו 'אנשי בית אברהם'.

ונמצא לפי זה, שכאשר אמר הקב"ה לאברהם לעזוב את מקומו, היה עליו לעזוב את כל רבבות אנשי ביתו שנתקבצו סביבו ולחדול ממפעלו בארצו - לקרב רבבות לאבינו שבשמים, וא"כ היה לאברהם אבינו מקום לשאול את הקב"ה איך הוא מצווה אותו לעזוב את כל המפעל הרוחני שהקים במקום מושבו, ואף-על-פי-כן לא הרהר אברהם על ציווי ה' כלל וקיבל את גזירת הקב"ה בתמימות בלא שום ערעור, וזהו עיקר ניסיונו של אברהם אבינו.

והנה לאחר השואה האיומה התאספו בלונדון שרידי הרבנים לדעת מה לעשות ולדון על מה שפך ה' אפו וחמתו, והתחילו לפלפל ולדון בעבור מה הגיעה השואה האיומה, אמנם רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל דפק על השולחן ואמר: 'אנחנו לא דנים על דרכי שמים להבין למה עשה ה' לנו ככה, לפי שהדבר סתום ואין לנו הסברים. ויש להפסיק לדון על העבר ולהתחיל לדון רק מה לעשות בעתיד', וגם הגר"ז זצ"ל לא הסכים לשמוע סיבות על גזירת השואה ואף על פי שבגזירות הבאות על האדם באופן פרטי, יש לו לחשוב מדוע אירע לו כך ולערוך חשבון הנפש, מכל מקום בגזירה נוראה זו, בה הומתו ששה מיליון יהודים מכלל ישראל, סברו גדולי הדור שאין לנו השגה על פי שכל להבין הדבר, ואין זה אלא עניין גבוה שלא נוכל להשיגו בשכל האנושי, וסירבו לשמוע טעמים ונימוקים. [רבי משה שטרנבוך שליט"א]

"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך..."

כשאדם הולך ממקום למקום, הרי מתחילה הולך מביתו ואח"כ ממולדתו ואחר כך מארצו, מדוע שינה הסדר.

וביאר הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל כדי שיהיה נחשב לאברהם לשלוש מצוות, שאם היה אומר לו כסדר, היינו מפרשים שהציווי הוא לילך מארצו, רק שהקב"ה מפרש לו הסדר, וממילא היה נחשב לו רק למצוה אחת לכן שינה שיהיה לו מצוה מיוחדת על ארצו, מולדתו ובית אביו.

[חידושי הגר"ז הוספות]

"וילך אברהם... וילך אתו לוט..." (יב, ד)

נאמר 'וילך אתו לוט' ולא 'עמו', שמטרת לוט בהליכתו עם אברהם הייתה שונה מכוונת אברהם, כיון שאברהם בן 75 שנה, חשב לוט שהוא יירש את אברהם לאחר מותו.

[רבי יעקב לוי זצ"ל]

"לך לך מארצך..." (יב, א)

במדרש 'פרקי דרבי אליעזר' למדנו על שני הניסיונות הראשונים של אברהם אבינו, בחושך ובמאסר, שנים על שנים. היה זה לפני ניסיון 'לך לך מארצך'. לדעת המדרש הניסיון הראשון.

כשנולד אברהם אבינו ביקשו כל גדולי המלכות להורגו, ונחבא מתחת לארץ 13 שנה, ולא ראה שמש ולא ירח. לאחר 13 שנה, יצא מתחת לארץ מדבר בלשון הקודש, מאס באשורים ושיקץ פסלים, ובטח בצל יוצרו ואמר 'ה' צַב־אוֹת אֲשֶׁרֵי אָדָם בְּטַח בְּךָ' (תהלים פ"ד, י"ג).

ואחר כך נתנוהו בבית האסורים 10 שנים, 3 ב'כותא' ו-7 ב'קרדו', ו-11 כאשר 3 בקרדו, ו-7 בכותא.

לאחר 10 שנים נתנוהו בתוך כבשן האש. ומלך הכבוד פשט יד ימינו והצילו מהכבשן.

וכפי שמובא בגמרא (בבא בתרא צ"א.) 'כותא נמצאת ליד ארם נהריים וקרדו בהרי אררט (תרגום ברא' ח' ד'). ובאותו זמן 'עמד ובנה פלטרין גדולים על הדרכים והניח מאכל ומשקה' (אבות דרבי נתן פ"ז).

אברהם אבינו בנה ארמונות במדבר... בבנייני פאר אלה נרמז אז דבר גדול לעוברי אורח, הולכי מדבר... גילה זאת רבינו יום טוב צהלון (במגן אבות על אבות דרבי נתן פ"ז שם).

כוונת אברהם אבינו הייתה להחזיר אמונה בעוברי דרכים. הנה נודד לו אדם במדבר שממה ופתאום רואה לפניו ארמון... הדבר מפתיע ומעורר, מושך ומגרה את מחשבתו להתעניין בתופעה הזאת. הרי לא גדל בניין זה מאליו, מישהו טרח לבנותו, דבר זה ישמש כמופת ודוגמא לבניין העולם כולו. עובר האורח יבוא לחשוב על השמים וארץ וכל צבאם מי ברא אלה? 'מתוך כך יכירו את גודלו וממשלתו', ויבואו לברך הבורא ולהודות לו.

מה פעל אברהם אבינו ב'כותא' וב'קרדו'?

הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פכ"ט) והרמב"ן (י"א, כ"ח) הביאו מ'קורות הימים ההם', ששם התווכח אברהם עם גויי הארצות. הוא לא הפסיק מלהטות רוחם לאמת ולאמונה. אברהם אבינו הוסיף להתחזק באמונה ובידיעת התורה. שם נתלבתה הגחלת והתלקחה אש האמונה עד לב השמים. לאחר שנות מאסר הוטל אברהם אבינו לכבשן האש על קדושת שמו יתברך. אש הקודש שבאברהם עמדו בפני להבות נמרוד. ומלך הכבוד פשט יד ימינו והצילו מתוך כבשן האש... והנה, כתב ה'שפת אמת' ניסיונותיו של אברהם אבינו היו הכנה לכל הדורות. כי הקב"ה ידע את לבבו. אבל כשהוציא אברהם אבינו אלה הדברים מן הכח אל הפועל, נעשה מזה הכנה לכל איש ישראל, שיוכל לבטל את הטבע בשביל מצוות המקום (וירא תרנ"ט).

ואמנם ללמד על כל הדורות יצא, 'אמר הקב"ה לאברהם אבינו צא וכבוש את הדרך לפני בניך'.

אברהם עסק בכיבוש דרך זו בשחר נעוריו. הוא הראה איך שייך להיות חובש בית המדרש בבדידות גמורה, בחוסר חברה ואמצעים, בבתי הסוהר של נמרוד, ולהמשיך לגמוע בשקיקה את לימוד התורה. הוא קידש במחשבתו את האדמה הקרה בבור תחתיות, להיות שם כבתוך בית המדרש, מקום תורה קניין חכמה אלוקית ודבקות בבורא העולם.

וַיָּבֵא הַפְּלִיט וַיַּגִּד לְאַבְרָם... (י"ד, י"ג) - מי

הוא הפליט

בעת מלחמת פְּדֻלְעֶמֶר נגד הרפאים בְּעֶשְׂתֵּרוֹת-קַרְנַיִם, הגיע הפליט ויאמר לאברהם אבינו ע"ה כי פְּדֻלְעֶמֶר והמלכים אשר אתו שבו את לוט בן אחיו.

מי היה אותו פליט? היה זה עוג מלך הבשן, אשר נפלט וניצל מאותה מלחמה, כמו שנאמר (דברים ג, י"א) "כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן נִשָּׂאָר מֵיְתֵר הַרְפָּאִים" אבל, לעומת זאת אמרו במדרש (בראשית רבה מ"ב ח) כי הוא נקרא פליט, כיוון שנפלט מדור המבול. שהרי במבול נמחה כל היקום אשר על פני האדמה, אבל עוג מלך הבשן ניצל מן המבול כפי שמובא בגמרא (נדה ס"א). והנה יש לעיין האמנם כבר אז היה עוג מלך? ומי הוא בכלל אותו עוג? ומדוע ניצל מהמבול? ולמה משתמשים בעוג בתור דוגמא להציג אדם ענק, וכי לא היו אנשים גבוהים ממנו? והנה בפרקי דרבי אליעזר (פ' טו) מביא דבר נפלא. לנמרוד היה עבד שנקרא אליעזר. וכיוון שאברהם אבינו ניצל מאור פְּשָׁדִים, באו כל גדולי הדור ליתן לו מתנות על שניצל מהאש. גם נמרוד עצמו בא ליתן מתנה לאברהם אבינו, ואז נתן לו את אליעזר עבדו כדי שיהיה עבד אצל אברהם. הוא אליעזר עבדו זקן ביתו של אברהם, המושל בכל אשר לו. וכיון שאליעזר גמל חסד עם אברהם אבינו ובנו יצחק, והלך במסירות נפש להביא אשה ליצחק, הוציאו אברהם אבינו לחירות, ואז נתן לו הקב"ה את שכרו בעולם הזה ועשו אותו למלך, והוא עוג מלך הבשן.

הרי לנו מכאן, כי עוג לא היה בתחילה מלך, כי אם עבד של נמרוד ואברהם. אלא רק לאחר שאברהם אבינו הוציאו לחירות נהיה מלך. סימוכין לכך שעוג מלך הבשן היה בתחילתו עבד ולא מלך, מוצאים אנו גם בדברי המדרש האחרים בפרקי דרבי אליעזר (פ"ג), באומרו, כי עוד קודם זמנו של נמרוד היה כבר עוג עבד. בכך הוא מסביר מדוע באמת זכה עוג להינצל מהמבול ולא נמחה עם כל היקום: ב"ז מרחשון ירדו מימי המבול על הארץ מהשמים, וגברו להחריב העולם. ונמחו כל היקומים אשר על פני האדמה, חוץ מנח ואשר אתו בתיבה שנאמר: "וַיִּשְׂאָר אֶךְ נֹחַ". וחוץ מעוג מלך הבשן שישב על עץ אחד תחת סילונית של תיבה. ונשבע לנח ולבניו שיהיה להם עבד עולם. וכיון שהסכים להיות עבדו של נח, הצילו נח מהמבול ונשאר אף הוא, כמו שנאמר "כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים". (ואפילו שהמים בכל העולם היו רותחים, נעשה נס והמים שבסביבות התיבה התקררו (זבחים ק"ג), וכך יכל עוג לישב על התיבה מבחוקי).

הרי שעוג היה כבר עבד לנח ולבניו, ולכן ניצל מהמבול. ונוסיף כאן את דברי רש"י מהגמרא (נדה ס"א ד"ה עוג) שכתב, כי לאחר שנפלט מהמבול ברח עוג לארץ ישראל, כי כך אמרו חז"ל שבארץ ישראל לא היה מבול. ושם הוא נשאר. וא"כ עוג שניצל מהמבול ועוג מלך הבשן, אינם אותו האיש, כי עוג שנפלט מהמבול לא ישב בעשתרות באדרעי.

לעומת דברי חז"ל אלו, מוצאים אנו גילוי מעניין בדברי הזהור (פרשת ויחי) שכותב כי עוג מלך הבשן לא היה כלל ילוד אשה, אלא היה מלאך, והוא מט"ט (מלאך חשוב).

דברי הזהור הללו מובאים גם בספר 'מגלה עמוקות' (פרשת חוקת), ועל פי הדברים הללו מחדש בעל 'מגלה עמוקות' גילוי נוסף. שכן כידוע אמרו חז"ל כי חנוך (עליו נאמר ויתהלך חנוך את האלוקים ואיננו) היה המלאך מט"ט, ועלה השמימה כשהוא עדיין חי.

ואם כן - כותב המגלה עמוקות - עוג מלך הבשן וחנוך הוא אותו אחד. דברים אלו מיוסדים גם על דברי חז"ל הידועים שאמרו במדרש כי עוג מלך הבשן נשאר מן הרפאים, היינו, שהוא נשאר מן הנפילים שנפלו לארץ, הלוא המה שמחזאי ועזאל, והם היו מלאכים.

וכך כותב המהרש"א (חידושי אגדות נדה ס"א), כי עוג היה מבני הנפילים וא"כ היה מלאך, והוא חנוך.

גם בספר 'אפיקי ים' (ביאורי אגדות, גיטין ס"ח). כותב כי עוג היה מבני הנפילים שנפלו לארץ. ואת דבריו הוא תומך במה שאמרו בזהור הקדוש (בלק ר"ח, א) כי הנפילים קשורים בהרי החושך בשלשלאות של ברזל (ושם כידוע מקומם של השדים, כמו שנאמר אצל אשמדאי מלך השדים). ועל כך הוא מוסיף בשם האר"י ז"ל כי זהו סוד הברזל של הנפילים. ואתו ברזל אנו מוצאים אצל עוג מלך הבשן (בפרשת דברים) שנאמר מהרפאים, שהם הנפילים, "הִנֵּה עָרְשׁוֹ עָרֵשׁ בְּרָזֶל" (שם ג, י"א). לעומת זאת, בספר אגרא דכלה (דף ש"צ) כותב, שעוג הוא הפליט, אשר נותר מן הרפאים, כמו שנאמר בפרשת דברים "כִּי רַק עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן נִשָּׂאָר מֵיְתֵר הַרְפָּאִים". היינו, שהוא נשאר ממלחמות אמרפל וחבריו. והיה ילוד אשה כאחד האדם, ואינו מזכיר כי היה מלאך.

בספר ה'ליקוטים' (פרשת חיי שרה) כותב על עוג כי הוא אכן היה אליעזר עבד אברהם. אבל הוא מוסיף כי הוא היה גם כנען בן בנו של חם. וכאשר נהיה עבד אברהם יצא מכלל ארור ונכנס לכלל ברוך. ולכן לבן אמר לאליעזר שהוא עוג בוא ברוך ה'. כלומר, אליעזר היה בבחינת ברוך והחלק עוג שבו היה מצד הטומאה ולכן היה ארור. אבל כשנעשה עבד אברהם, מל עצמו עם כל עבדי בית אברהם, ואז נעשה ברוך לגמרי. [מתוך דברי הרב יהושע ע. זילברברג שליט"א]

"אָנִי אֵל שְׂדֵי הַתְּהֵלֶךְ לְפָנַי וְהִיָּה תָמִים" (י"ז, א)

- השלמת הבריאה ע"י האדם

ידועה קושיית טורנוסרופוס הרשע לרבי עקיבא: אם רצון ה' שיהיו נימולים, מפני מה אין האדם נולד מהול? וזה לשון המדרש (תנחומא פ"ה): שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: אלו מעשים נאים, של הקב"ה או של בשר ודם? אמר לו: של בשר ודם נאים... אמר לו טורנוסרופוס: למה אתם מלין. אמר לו: אני הייתי יודע שעל דבר זה אתה שואלני, ולכן הקדמתי ואמרתני לך שמעשה בני אדם נאים משל הקב"ה, הביא לו ר"ע שְׂבֻלִים וגלוסקאות אמר לו: אלו מעשה הקב"ה ואלו מעשה ידי אדם, אמר לו: אין אלו נאים יותר מֵהַשְּׂבֻלִים. אמר לו טורנוסרופוס: אם הוא חפץ במילה, למה לא יוצא הולד מהול ממעי אמו? אמר לו רבי עקיבא: ולמה חבל הטבור יוצא עמו והוא תלוי בבטנו ואמו חותכתו? ומה שאתה אומר למה אינו יוצא מהול; לפי שלא נתן הקב"ה את המצוות לישראל אלא לצרף אותם בהן!

וביאר ה"בית הלוי" שהנה הקב"ה לא רצה שיוקשה לאברהם קושיית טורנוסרופוס, לכן נגלה אליו בשם "ש-ד-י", ואמר לו: אני שאמרתני לעולמי "די", והנחתי לאדם שיגמרנה בעצמו, כמו כן את בריאת האדם והשלמתו הנחתי עליו שימול הוא את עצמו. וסיים שכן מצא שביאר רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל ב"תפארת יהונתן".

וכן כתב 'החינוך' (מצוה ב): העם הנבחר, חפץ ה' יתברך להשלים תכונתו, ורצה להיות ההשלמה ע"י האדם. ולא בראו שלם מבטן, לרמוז אליו, כי כאשר תשלום צורת גופו על ידו, כן בידו להשלים צורת נפשו בהכרח פעולותיו".

ביאר ה"ישועת מלכו": הראשונים פירשו בטעם מצות מילה, להורות שהאדם לא נולד מושלם, וצריך להשלים עצמו ע"י מעשה אדם, ולכן בבריאת האדם נאמר "נעשה אדם", שאדם צריך כביכול להשתתף במעשה הבריאה. וזו היתה תשובת רבי עקיבא לטורנוסרופוס (בראשית רבה) ששאל אותו אם הקב"ה רצה שהאדם יהא מהול, מה הטעם שלא בראו כך? והשיב לו: כדי לצרף את הבריות, וכאמור, שהאדם ישתתף וישלים את הבריאה. [אוצרות התורה]

מלברך את בעל הבית, שהוא מזרע אברהם, וכתוב "וּאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ", ומכלל הן אתה שומע לאו. ובספר 'מאור ושמש' (פרשת שלח) מובא: רבי זושא מאניפולי היה אומר 'צפרא טבא' לכולם בכל בוקר, ותפילות וברכות בעדם, והמתברך יש לו לענות 'וכן למר' או 'ברוך תהיה', כמבואר בגמרא (מסכת מגילה כ"ז:). שרב בירך לרב הונא, ונתקיימה הברכה, והקפיד עליו רב שלא ענה 'וכן למר', וכפי שפרש רש"י (שם) - שמא היה אז עת רצון, והיתה מתקיימת הברכה גם ברב. וכעין זה מובא בגמרא (מסכת שבת פט:): "כשעלה משה למרום, א"ל הקב"ה: 'אינן שלום בעירך', ענה משה: 'כלום יש עבד שנותן שלום לרבו', א"ל: 'היה לך לעזרני', ופירש רש"י: לומר 'תצליח במלאכתך'. וכן ה'חתם סופר' הקפיד (על זה שהתברך) כשבירך לאחד, והלה לא השיבו 'וכן למר'. וכל אדם השומע ברכה - מצוה לענות 'אמן'. [הפרשה בהלכה]

"וּנְבָרְכֶוּ בְךָ פֶלַ מְשֻׁפָּחַת הָאֲדָמָה..." (יב, ג)

תכלית יציאת אברהם מחוץ לארצו לפרסם אלוקותו יתברך ולקדש שמו בעולם, וכשיראו ישראל ותמימות הולכי דרך ה', יברכו עצמם להיות כמותו. וכתבו הקדמונים: עיקר מצות קידוש ה' היא בקרב בני ישראל, אולם עלינו להוקיר שם בית ישראל גם בין האומות, וזו גם תכלית הגלות, שהעמים יבינו וידעו מעלות עם ישראל שומרי תורה ומצוות. וכן כתב הרמב"ם (בפ"א מגזילה ואבידה ה"ג): חובת קידוש ה' בין האומות שיפאר שם ישראל, וידעו שהם בעלי אמונה. [טעם ודעת]

בברכת התורה רון ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת מו"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן ברקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוזה: אברהם בן שמעה: גורג' בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (הוג'ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוזה בת שמעון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייז) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלת: אליעד יעקב, הרס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה. **זיווג הגון:** ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחל בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

"וּאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ וּמְקַלְלֶיךָ אָאָר..." (יב, ג) -

הברכה והקללה - לפי פתרונם - סיפור

מדוע אפוא הברכה נאמרה בלשון רבים 'מברכיך' והקללה ביחיד ('ומקללך')? תמיהה נוספת גם בלשון של הקללה, במקום לכתב 'ומקללך אקלל' נוקטת לשון מארה - "ומקללך אאר", שהן תיבות שונות. ה'אור החיים' הקדוש מתקשה בהבנת פסוק זה, ומקדים לו **מעשה מהגמרא** (מועד קטן ט:). רבי יונתן בן עסמי ורבי יהודה בן גרים ישבו אצל רבי שמעון בר יוחאי ללמוד אצלו דיני נדרים. הגיעה שעתם לחזור לביתם ונפרדו מרבם בלילה, אך התעכבו בעיר, לפיכך בבוקר שוב נפרדו ממנו ויצאו לדרך. השתאה רבי שמעון מהנהגתם והזעיק את בנו רבי אלעזר ואמר לו: "בני אדם אלו, אנשים של צורה הם. לך אליהם שיברוך!"

דלק אחריהם ושמעם עוסקים בתורה. שאלו: "מה רצונך?" אמר: "אבא שלח אותי אליכם לקבל ברכה". עמדו וברכוהו: "היי רצון שתזרע ולא תקצור. תכניס ולא תוציא. תוציא ולא תכניס. יִחָרַב ביתך. ותשב כאורח. יתבלבל שלחנך ולא תראה שנה חדשה"... כשכולו נדהם שב לאביו: "לא די שלא ברכוני, הם גם ציערוני!"

שמע רבי שמעון בר יוחאי את הברכות שהעניקו החכמים לבנו, חייך והסביר לו כיצד כל דבריהם - ברכה: "תזרע ולא תקצור" - תוליד בנים ולא ימותו. "תכניס ולא תוציא" - כלות יכנסו לביתך ולא ימותו בניך ותצאנה כלותיך לבית אביהן. "תוציא ולא תכניס" - תוציא את בנותיך לחופה ולא תתאלמנה ותצטרך להכניסן.

"ביתך יחרב ותשב כאורח", כוונתם לקברך, שהוא בית מנוחת עולמים, ותאריך ימים בעולם הזה שבו אנחנו כאורחים. "יתבלבל שולחנך" בבנים ובבנות, "ולא תראה שנה חדשה" - לא תצטרך לישא אשה אחרת ולהיות נקי לשנה חדשה. למדנו, כי לעיתים שומעים קללה, אך כאשר מפרשים אותה כהוגן - מגלים ברכה עתירת משמעות ורבת אנפין. שוב אין זו קללה בודדת, אלא שפע של ברכה.

כאן רומזת התורה הקדושה לזרעו של אברהם אבינו: "גם הקללות שאתה שומע - נהפכות הן לאור!" וכשנתבונן, הן המתברך היה אברהם איש החסד. האיש שביתו היה פתוח לכל, מרבים הם מברכיו, לפיכך נזכרו בלשון רבים. אך מקליו ספורים המה, כי מי אויב לאדם כזה? לכן נאמרה בלשון יחיד. [שירת התורה]

"וּאֲבָרְכָה מְבָרְכֶיךָ..." (יב, ג)

כתב מחבר הספר **'עבד המלך'** (רבי שמואל הומינר זצ"ל): "כתיב 'ואברכה מברכיך' - באיזו ברכה שהיא. כשאתה אומר לחברך 'תהא בריא וחזק', או שמאחל לו לרגל שמחה 'שיהא בשעה טובה ומוצלחת', אם אמרו בכוונה רצויה ובלב שלם - מקיים בזה מצוה".

ומובא בשולחן ערוך (א"ח הלכות ברכת המזון ר"א, ג): "מי שנותנים לו לברך ואינו מברך - מקצר ימיו". ומבאר המשנה ברורה (שם ס"ג ג) דמייירי באורח (שמברך על הכוס כדי שיברך לבעל הבית), וע"י שנמנע - הוא מונע עצמו

לרפואת:
הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט"א
אהרון בן רוזה: משה בן רוזה
מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט
עודד בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה
אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זולית בת חנה
פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קין בת ברקה
אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שדרה
רחל בת נארה: חת בת לינה: מורית בת רחל
לימור הודיה, ושחנה בנות תרון יפה: תהלה בת סיון

לזרע של קימא:
יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים
נפתלי שלמה בן לאה: ליאור בן דינה
שושנה רייזל בת מינה: שירה בת שושנה
שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית
רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס
ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל
מאיר יעקב בן רחל: דניאלה בת עפרה
אושר בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

פשיטות הכתוב משמע שסדר ברית המילה היה שמתחילה נימול אברהם בעצמו, ואחר כך ישמעאל בנ, ורק אחר כך מל את אנשי ביתו יליד בית ומקנת כסף.

וכבר נחלקו המפרשים בזה, עיין רמב"ן ורד"ק על אתר ועוד. ויש שהוכיחו כן ממה דקיימא לן הלכתא (עב"ז כו.) 'המל נימול' דבעינן שיהא המוהל בן ברית מהול, עיין שם.

וגוכל ללמוד מכאן לימוד מוסר בכל דבר, שצריך מתחילה שיהא האדם בעצמו הדוגמא הראשונה לקיום מצוות התורה, ורק אחר שיעשה בעצמו יוכל להשפיע גם על בניו ובני ביתו.

אבל אם אין האדם עצמו משמש דוגמא טובה למה שדורש מאחרים, אין בכוחו להשפיע עליהם. וכמ"ש בכיצא בזה בפרק השותפין (ב"ב טו): 'טול קורה מבין עיניך, עיין שם.

לפיכך כאשר ראו כל אנשי ביתו של אברהם, שאף בהיותו זקן מופלג קרוב לגיל מאה, שש ושמה לעשות מצוות ברית מילה בגילה, ומל את עצמו בראשונה לפני כולם, למדו אף הם לעשות המצוה ברצון.

כענין המבואר בזהר הק' (ח"ג דף קלה.): "מכאן אוליפנא כל רישא דעמא דלא אתתקן הוא בקדמיתא, לית עמא מתתקנא. ואי איהו מתתקן כולו מתתקנן, ואי איהו לא מתתקן בקדמיתא לא יכלין עמא לאתתקנא וכ"י עכ"ל.

הרי מבואר אשר למדנו ממצוות ברית מילה דידך, שמתחילה צריך האדם לתקן את עצמו ורק אחר כך יוכל להורות גם לאחרים להתנהג כמותו, והיינו כדברי חז"ל הנודעים (בבא בתרא ס:): "קשוט עצמך ואחר כך קשוט אחרים".

[על פי 'טיב התורה' פרשא דידן]

- > < -

הרב הגה"צ רבי אליעזר גוטפרב שליט"א נולד בבית החולים 'שערי צדק' המפורסם באותם ימים לא היו משחררים את התינוק מבית חולים עד לאחר הברית לאחר שבדקו שהכל כשורה והוא בשלמות הבריאות.

בדרך כלל היה הדוקטור וולך, מנהל בית החולים המפורסם מוהל בעצמו את כל התינוקות שנולדו אצלו בבית החולים. ואף בלידה זו פנה הרב וולך אל אביו הגה"צ רבי שמואל גוטפרב זצ"ל, וכשדיבר עימו בענין הברית מילה, הודיעו שכאן בבית החולים הוא המוהל של כל הנוגלים אצלו.

אך רבי שמואל ביקש ממנו שברצונו לקחת מוהל אחר למול את בנך, ענה לו הד"ר וולך, אם מבקש אתה לקחת מוהל אחר מסכים אני בדבר, ותוכל לקחת כל מוהל שתרצה.

והנה בהגיע יום הברית גורה המלכות 'עוצר' בכל רחבי העיר, כידוע שמחמת מצב המלחמה הקשה באותה עת היו גוזרים 'עוצר' ונאסר באיסור חמור לצאת ברחובות העיר, וממילא לא היה שום מוהל יכול להגיע למול את התינוק, ונצרך הרב וולך להיות המוהל באותה ברית מילה.

כמוהל בקי ומנוסה ערך הרב וולך את הברית ברוב פאר והדר, עם כל המנהגים הנהוגים בה מקדמת דנא, אך תיכף עם סיום הברית יחיל 'מזל טוב' בקול רם ויצא תיכף חיש אל משרדו.

הר"ר שמואל רצה להודות לו על עריכת ברית המילה, וכראותו שכבר פנה למשרדו, יצא אחריו ונכנס אל המשרד וביקש ללחוץ את ידו בברכת 'יישר כוח' נאמנה. אולם להפתעתו אמר הד"ר וולך איני נוהג יד אחר ברית מילה.

לפליאתו של ר' שמואל מדוע דוקא לאחר ברית המילה אינו מסכים ללחוץ יד לברכת הסביר הדוקטור הצדיק, שכשהתגורר בעיר ווינה שבאוסטריה, ולמד שם את מלאכת הרפואה, וכן את מלאכת המילה, ונעשה מוהל מפורסם, היו לפעמים בריתות של יהודים מודרניים, וכשלא היו ידעים לברכת 'מזל טוב' באו גם הנשים ללחוץ לו את ידו.

לפיכך נדרתי אז נדר שאיני נוהג את ידי לאף אחד לאחר הברית, לא לאנשים וכמוכן אף לא לנשים, וכן ניצול מאותו מכשול, כשכולם כבר ידעו שרוב וולך אינו נוהג יד אף פעם...

אמנם, סיים הרב וולך, כשהגעתי כאן לארץ הקודש והקמתי את בית החולים 'שערי צדק' היו רובא דרובא של המשפחות חרדים יראי ה', עם כל זה 'נדר הוא נדר', ולכן מיהרתי אחר הברית אל המשרד כדי שלא לעבור על הנדר.

- > < -

סיפר לי בני הרה"ג רבי מאיר שליט"א מו"ס 'מאיר הלכה', עובדא

נאה שהיה עד לה בעצמו, מזקנו מחו הגאון החסיד הגדוע רבי אלעזר בריזל זצ"ל.

פעם הביא את רבי אלעזר זצ"ל לווהו להשתתף בשמחת 'ברית מילה' של אחד מצאצאיו שהתקיימה בבית המדרש 'תולדות אברהם יצחק' דפעיה"ק, היה זה בערוב ימיו בהיותו כבר בשנות התשעים לחייו.

בהגיעו אל האולם ניגש היישר לנכדו בעל השמחה ולאחר שבירכו בברכת 'מזל טוב' מעומק לבנו, ביקש לברר מי הוא הבעל מקרא? את הכיבודים בברית הזו?... וביקש ממנו בקשה מוזרה מעט, שכאשר זימניו אותו ויכבדוהו בכיבוד מסוים, לא יוסיפו שום תואר של כבוד לשמו כפי שנהגו לכנותו "הרב הצדיק" וכיוצא, רק יכריזו: "הסבא ר' אלעזר בריזל"...

מן הצד עמד שם חתנו הגה"צ רבי מנחם מנדל מונודר זצ"ל שהיה הסבא של הרך הנימול, וכששמע את בקשת חתנו העיר לפניו בבת שחוק, ממה שנמצא להדיא בספר 'אגודה' לאחד

מן הקדמונים (גלב"ע ה' אלפים צ"ד) והגה"צ רבי אלעזר זצ"ל בעצמו ההדיר זה הספר והוציאו לאור עולם, אחר שלא נמצא ממנו בשוק.

[מחבר הספר ה"ה הר"ר אלכסנדר זיסקינד ב"ר משה זללה"ה, שקיבץ פסקים מכמה תלמידי הרא"ש וקראם בשם 'אגודה', ונוכח הרבה בבית יוסף ושאר פוסקים]. שהוא כתב (פ"ק דשבת ס"ס י"ז) וז"ל: "לא יקרא אדם את בנו על שם אדם רשע, דכתיב (משלי י, ז) 'זשם רשעים ירקב' - ולכן נהגו לקרות אדם על שם זקנו, כי כל איש אביו צדיק" עכ"ל.

מבואר להדיא דינו, שפוסק לכל איש בישראל שיכול לקרות בנו על שם זקנו, וכמו שנהגו בזה. והגם שישנם רשעים שאין ראוי לקרות על שמם מכל מקום כפי בניהם ונכדיהם, הלא צריכים הם להחזיק זקנם בגדר 'צדיק', שכל איש צריך להחשיב אביו וזקנו צדיקים ולכן ראוי לקרות על שמם. - וכנראה שכל איש אביו צדיק ממנו, כסדר ירידת הדורות.

למדנו אם כן מדברי ספר האגודה שהוצאת לאור עולם - סיים רבי מנחם מנדל - שצריכים הנכדים להחזיק את זקנם בתורת 'צדיק', ואשר לפי זה שפיר ראוי לו לנכד לקרא את זקנו בתואר "הרב הצדיק"! כשומעו זאת נענה רבי אלעזר ואמר: ידעתי שלא ישמעו לי: אך מאידך ידוע אדע כי אלו התארים אינם נכונים 'לזב יודע מרת נפשו' (משלי יד, י). - ברם אף פעם לא מאוחר... (סאיז קיינמאל גישט שפעטו...) ועדיין יכול אני להשתדל לכל הפחות מכאן ואילך, שיהלמו אותי אותם הכיבודים... יכול אני לקבל על עצמי מעתה להיות צדיק באמת, שכן אף פעם אין זה מאוחר! ואפילו ברשע כל ימיו ועשה תשובה באחרונה כמו שנפסק ברמב"ם הלכות תשובה (פ"א ה"ג).

ובכן במשך דקות ארוכות החל רבי אלעזר לפום ברעדה והתרגשות גדולה: "לאמיר האבן אהבת ה'! לאמיר האבן יראת ה'! סקיין מאל גישט צו שפעט! איך גיי זיך יעצט נעמען! און פון יעצט וועל איך ווערן גוט!" [הבה נתחזק באהבת ה' וביראת ה'! אף פעם לא מאוחר... אתחזק מכאן ואילך להיות טוב]. כך עמד וחזר על דברים אלו פעם אחר פעם, כשהכל משתאים ומחפלאים לנוכח יהודי זקן שהגיע כבר לגבורות, ועדיין לא נס ליחו, ואף עד זקנה ושיבה אינו מניח עצמו חלילה ליפול בזרועות הייאוש המכלה כל חלקה טובה, וכל ליבו משתוקק למצות התשובה באמת ובתמים.

- > < -

סיפר לי מוהל אחד נאמן ומפורסם ותיק ומומחה במלאכתו, על ברית מילה אחת מיוחדת שזיכו אותו מן השמים להתעסק בה לא רק במילת הבשר, אלא אף במילת ערלת הלב הבאה בעקבותיה, ולהשיב לב איש ישראל אובד ותועה בתשובה שלימה, כד"א "ומל ה' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך, לאהבה את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים ל, ו).

טיב גופא דעובדא הכי הוה, במסגרת מקצועו עורך מוהל ידא וחרד זה גם בריתות לאנשים מבוגרים לגרים או ליהודים שלא נימולו עדיין מסיבות שונות, כדוגמת יוצאי 'ברית המועצות' לשעבר, שמפחד מלכות רוסיה ורשעה לא נימולו מאחורי מסך הברזל, וכיוצא בהם.

כשמוגיע לברית שכזו, שעל פי רוב אין ענייני המצוה ותכניה מוכרים כלל לעושה, משתדל המוהל דגן להטעים בפני בעל הברית את יסודות המצוה וכוונותיה לפי דרגתו, ומלמדו להועיל מעת תחילת ברית הראשונה אשר כרת השם יתברך עם אברהם אבינו ע"ה ראש לכל הנימולים וממנו נמשך אל כל זרעו אחריו דור אחד דור, הבאים עמך בברית חותמך. וכנוסח הברכה (שבת קל"ז): "אשר קדשנו במצוותיו וציונו להכניסו בבריתו של אברהם אבינו". -

לומר, שכל יהודי בכל מקום בעולם בהיותו | הפשך בעמוד הנא <

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לערכת ע"י הקוראים

אין סגולה בתורה

ברוך ה' אני וישב ולמד ועושה השתדלות לפרנסת ביתי, אבל למרות כל ההשתדלויות אני חי מהיד לפה ומודה לה' על כל חסדו. יום אחד קבלתי חוב מאחד מהמשרדים הממשלתיים בסכום של שלוש עשרה אלף ש"ח שלא ידעתי מהיכן אגייס כזה סכום. לא רק שעלי לגייס את הכסף, אלא שבינתיים הטילו עלי עיקולים על שבחון הבנק מה שהגביל אותי עוד יותר.

מאחר ובדרך הטבע לא ראיתי סיכוי להרוויח כזה סכום לכיסוי החוב על ידי עבודה, פניתי לדרך שלימדונו חז"ל שכל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול דרך ארץ, וקבלתי עלי עצמי עוד זמן של לימוד תורה בתנאי השתדלות. לא חלף יום מהקבלה המעשית ותחילת הלימוד שלי וחבר פנה אלי בתמימות און אני מכיר יהודי שזקק לתרומה יפה? הוא הסביר לי שקיבל ירושה של מאה ושלושים אלף שקלים ואת המעשר הוא מחפש לתת ליהודי הזקוק לסכום. התביישתי והיה לי לא נעים, אבל אמרתי לו: "זה בדיקת החוב שמגיע עלי!!! שלוש עשר אלף שקלים!!! אם משמים גלגלו שתפגשו ותשאל אותי מכל העולם, אז אולי..." הוא היה בהלם, ואמר לי שאם אני מראה לו שזה בדיקת הסכום של התביעה אז הוא מעביר לי את כל הסכום. עוד באותו יום תיכף אחרי סדר הלימוד שלי הבאתי לו את המסמכים והוא בהתרגשות רבה שמח לכסות לי את החוב שנפל עלי.

ראיתי בחוש שמה שחז"ל מבטיחים שמעבירים ממנו עול דרך ארץ, זה כפשוטו ממש!!!

בעל המעשה: א.ב.

- > < -

אצבע אלוקים היא

לפני החגים לקחתי את אשתי לבחור לעצמה תכשיט לחג אצל ידיד שהוא סוחר הגון. לפנינו היו זוג שהבעל ראש ישיבה חשוב. תוך כדי בחירתם את התכשיט של הרבנית לחג, ראש הישיבה שאל אותה טבעת יהלום, אם היא כבר חזרה מתיקון? הסוחר שהוא חבר שלי לא יכל להתאפק ואמר לו לספר לי את סיפור ההשגחה עם הטבעת יהלום וכך היה מעשה: הוא התלבט איזה תכשיט לקנות לרבנית ולבסוף רכש עבורה טבעת משובצת יהלומים סביב סביב דבר לא זול בלשון המעטה, אבל רצה הרב לקיים את המצווה ולשמח את אשתו בהיזרור רב.

הרבנית שמחה בתכשיט היקר והנה עוד באותו יום נטרקה זלת פלדלת כבידה ביותר על האצבעות של הרבנית כאשר הטבעת החדשה סופגת את ההדף, לאצבעות שלום ואילו חלק מהיהלומים זזו מעט מתוך השיבוך!!! "אתה מבין שהתכשיט היה שליח ההשגחה העליונה להציל את האצבעות של הרבנית?!" מאז סיים הראש ישיבה ואמר, אני לא מסתכל על מחירי, אני יודע שזו השקעה ששווה יותר מזהב!!!

בעל המעשה: ב.ש.

הפענוח לזכות את הרבנים בסיפור של השגחה פרטית נוצרן לשלוח אל ר' שפתה סמואל נפקס: 15326517922 או ל: o.y.wines@gmail.com

טיב הקהילה

מאת הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

◆ יוצא לאור בס"ד מדי שבוע בשבוע לכבוד שבת קודש ◆

ושוחחו באהבה ורעות כדרכם של צדיקים ואמר שהיות ושניהם חשובים מאוד לפניו, אין הוא יודע להכריע למי לתת הסנדקאות ולכן יחליטו הצדיקים בעצמם מי ביניהם יהיה הסנדק.

הצדיקים הסתודדו ביניהם דקות אחדות, כשכל אחד מהם מתעקש לכבד את דעהו, כל אחד טען שחבירו חשוב יותר ממנו ולו יאה כיבוד זה. לפתע קם הרבי מבלחוב ואמר אל הבויאנער, הרי הכל מודים שסידור קידושין גם הוא כיבוד חשוב... אם כן קחו אתם אפוא את הסנדקאות ואני אקח את הסידור קידושין! הכל נענו בבת שחוק לשמע דברי קדשו, כי כבר היה זקן ושבע ימים ואילו הרך הנמול זה עתה נולד... אך הבויאנער רבי

קיבל את דבריו ברצינות ושימש בסנדקאות באותה ברית והנה למרבה הפלא האריך הרבי הקדוש מבלחוב ימים רבים כנודע, שנפטר בהיותו בגיל מאה שנים ובהגיע עת חופתו של אותו הבן היה הבלחובער המסדר קידושין בחופתו, לשמחת לב כל המשפחה שזכרו היטב את דברו בברית המילה! בהיותו כבר למעלה מגיל שמונים אמר פעם לאדם שהזמין לברית מילה, ונבצר ממנו להשתתף בשמחתו: לא יכולתי להגיע אל הברית, אבוא בלי נדר לבר מצוה... ואכן כעבור שלש עשרה שנים השתתף בשמחת הבר מצוה, כפי שהבטיח!

הוא חי תמיד עם אמונה פשוטה ותמימה, ולא האמין בטבעיות העולם ובהסתכלות אנושית שאדם זקן הוא קרוב נוטה למות... רק הכל בידי שמים!

— < * > —

סיפר הרה"ג רבי דב אייכל זצ"ל מחכמי ישיבתנו "שערי השמים", והוא שמע זאת מפי הרה"ג רבי שלמה בלוך זצ"ל תלמיד חביב של מרן החפץ חיים זצוק"ל, ובסוף ימיו עלה לירושלים עיר הקודש, והיה מתפלל פה בבית הכנסת הגדול "זכרון משה". שבראדיון היה לומד בחברותא עם הגאון רבי אלהן וסרמן זצוק"ל הי"ד, והנה יום אחד הגיעה טלגרמה לראדיון, שלדבי אלהן נולד בן למזל טוב!

נכנס אפוא רבי אלהן אל רבו החפץ חיים עם הבשורה הטובה והמרנינה, ואמר שברצונו לנסוע לביתו כדי לערוך את ברית המילה לבנו כדת וכדין.

שאל אותו החפץ חיים: האם אתה מוזה? וכשנענה בשלילה, אמר החפץ חיים: הנה בודאי יש מוזה בעיר, ואם כן תעשהו אתה שלית ואין צורך שתיסע בעצמך בשביל הברית, תישאר נא עתה כאן בשיבת, אין זה מצדיק ביטול תורה ארוך כל כך! [החפץ חיים ידע היטב למי פוסק זאת... וכמובן אין מכאן הוראה לרבים].

חוסף כלום להקל את הכאב וכיוצא... והנה חלפו ימים מספר, ולאחר שהתאושש האיש עלה לבקר את אימו הישישה, וסיפר לה על שמחתו הגדולה שזכה לערוך בעצמו ברית מילה כאברהם אבינו בשעתו.

האם התרגשה מאוד, והחלה פתאום לבכות ולבכות וכשכולה רוטטת מבכי פנתה לבנה ואמרה לו: עד היום נאלצתי לשתוק ולא דברתי עימך דבר מחמת הכרח ופחד הק.ג.ב. – אך אינך יודע מאימה משפחה חשובה באתו איבך הגדול זכרונו לברכה היה רב באחת העיירות החשובות, סבך היה מגדולי הדור צדיק מורם מעם, וכן כל זקניך מכל הצדדים למעלה בקודש. – הם בודאי התפללו שם עליך למעלה בגני מרומים שתשוב אף אתה לצור מחצבתך, ותבוא עימם בברית ישראל קודש.

האיש שמע ונתחלחל מאוד, ועל אתר יצר שוב קשר עם המוהל הנאמן, וביקש הימנו לסייע בידו ולהשיבו לדת ישראל קודש, כי רצונו מעתה לחיות כאיש יהודי כשר וטוב! – ואכן חזר אליו המוהל שנית, ועתה לעריכת ברית הפנימית של ערלת הלב... ובתקופה קצרה עזב האיש אותה נכרית, ונתהפך לאיש אחר בתשובה שלמה ורצויה. – ונתקיימה בו בפתע ובמוחש תוצאת המילה, שנכרתת על ידה ערלת הלב. כמו שפסק הגאון רבי עקיבא איגר זצוק"ל בתשובה (קמא סימן מב) על פי דברי העוללות אפרים (מאמר שצ"ב) שהמילה החיצונית היא סיבה למילה פנימית מערלת הלב עיש"ה.

— < * > —

מעשה נפלא קיבלתי על טיב מידותיו התרומיות של הרבי הקדוש מבלחוב זצוק"ל.

בהגיעו פעם להשתתף בשמחת 'ברית מילה' שהוזמן אליה, שמח לפגוש שם את רעהו הרבי הקדוש מבויאן זצוק"ל, שהוזמן אף הוא להשתתף באותה שמחה.

בעל הברית שראה לפניו את שני הצדיקים מגדולי הדור, לא ידע להשיט עצות בנפשו, למי יכבד בסנדקאות?

הוא ניגש אפוא בדחילו ורחימו אל שני הצדיקים שישבו יחדיו

מוזר אברהם הרי הוא נכנס באותה ברית קודש שנכרתה עם אאע"ה. ונחרט החותם בעצם גופו ובשרו, שגם הוא נכנס ונתחבר ונתקשר בברית עליון שבין הקב"ה ובין כל איש מישראל שומר ברית קודש, (עי' חינוך מצוה ב ואחרונים).

פעם אחת הוזמן להכניס בברית איש ממוגד בן חמישים וארבע שנים מיוצאי רוסיה הסובייטית, אחד מן האנוסים הרבים שם שנדחו והתרחקו מה' ומתורתו ומישראל עמו, וכבר נשא אשה נכרית רחמנא ליצלן. ובעקבות התפוררותה הפתאומית של ברית המועצות, וקריסת שלטון הרשע של הקומוניזם כשניתנה האפשרות לקיום התורה והמצוות החליט האיש שבהיותו יהודי השייך

לעם הנבחר, צריך הוא למול את עצמו ככל אחיו היהודיים.

משהגיע המוהל למעמד הברית החל כדרכו להסביר לאיש בדברי נועם וחו' יסוד מצות המילה, ובגדול בערותו נצרך לספר לו מעט מיהו אותו "אברהם אבינו"... שאנו נכנסים בבריתו ממש, והאריך עימו בעניינים אלו כיד ה' הטובה עליו.

היהודי התרגש מאד מן הדברים ובתבערת ניצוץ איש ישראל קודש שנדלקה בלבבו, הצהיר בהתלהבות שחפץ הוא לערוך את הברית בבשרו בדיוק באותה צורה ובאותה מתכונת, כמו שעשה אברהם אבינו בעצמו בהיותו בן מאה שנים!

והנה נהוג אצל המוהלים העורכים בריתות בגילאים שכולא, להזיק מתחילה מעט 'אלחוש', שהוא כמו הרדמה קטנה וחלשה כדי להפחית את עצמת הכאב. וכן עוד כמה שינויים קלים בצורת הכנת הברית לפניה ולאחריה, כגון בתפירות קלות הנצרכות וכיוצא.

היהודי דגן שהיה אחוז התפעלות רגשי קודש מן הסיפור המדהים של הברית שערך אברהם אבינו בעצמו בבשרו, שאל את המוהל בכל דבר שהציע לפניו בעריכת הברית: האם גם אברהם אבינו עשה כך את הברית?... האם גם הוא ביצע 'אלחוש' ותפירות ואחיות צבת וכיוצא?

ענה לו המוהל בפשטות חד משמעית: לא כיו אלא אברהם אבינו קיים מצות השי"ת כפשוטה וכמאמרה, הוא תפס את האיזול וערך הברית בלא שום עצות ותחבולות.

[על דרך שמפרשים בדברי רש"י (בראשית י"א א): "שנתן לו עצה על המילה", שהציעו לערוך המילה כמו שהיא כפשוטה, בלא שום חששות ותחבולות עזרה וסיוע שונים... – רק לסמוך ולבטוח באלקים המצווה על המצוה].

אם כן – אמר האיש וקבע בנחרצות – גם אנכי חפץ לעשות הברית כפשוטה כמו כן, בלא שום אלחושים ופטנויים... – הלא אמרת שאנו נכנסים בבריתו של אברהם אבינו, לכן במטותא ומך ערוך נא לי הברית בדיוק כמו שעשה אברהם אבינו, ואל

מזכרון שית
הספר אצלך
אם אתה רוצה לשלוח

מוקד הזמנות ספרים
של הגה"צ רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
קו הזמנות של מכון טיב 0733-22-76-09

יר"ל ע"י קהילת שבתאי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 0733-22-76-09 | shivti11@gmail.com

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור פגורניך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסה.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

מאוצרות הפרשה

אל תירא אברם אנכי מגן לך (טו, א)

ידוע שהציור בעל שש קצוות נקרא מגן דוד, ויש להקשות למה לא מגן אברהם ע"ש שהקב"ה הגן על אברהם כמבאר בפסוק זה?
ו"ל שעל אברהם הקב"ה הגן כדרך מלך שמגן על חייליו מארבע רוחות השמים צפון דרום מזרח ומערב. משא"כ אצל דוד מצינו שהקב"ה הגן עליו גם מלמטה ולמעלה, כמבואר בסנהדרין צ"ה שישבי אחיו של גלית ביקש להרוג את דוד כנקמה על הריגת אחיו והוא תפס את דוד כפתו והניחו מתחת קורת בית הברד וכשהוריד הקורה נעשה לדוד נס והתרככה הארץ מתוכה ושקע בה. ואח"כ מסופר שישבי זרק את דוד השמימה ותקע את רומחו בארץ כדי שדוד יפול עליו ובאותו רגע אבישי בן צוריה העמיד את דוד באויר ע"י שם קדוש, וכך ניצל מיד ישיבי גם משמים וארץ, וא"כ מצינו אצל דוד שהקב"ה הצילו לא רק ממלחמות שזה מארבע רוחות העולם אלא גם מלמעלה ולמטה והיינו משש רוחות, לכן הציור בעל שש קצוות נקרא מגן דוד ולא מגן אברהם שאצל אברהם מצינו שהקב"ה הגן עליו במלחמות והוא מארבע רוחות ולא משש. (פרדס יוסף)

ויקה חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו (יח, ח)

איתא במדרש שוחר טוב (מזמור ח), שכשבקשו מלאכי השרת שתינתן להם התורה אמר להם הקב"ה אין אתם ראויין לקבלה שהרי כשירדתם אצל אברהם אכלתם בשר בחלב שנאמר: ויקח חמאה וחלב וכן הבקר".

והרבי ר' העשיל זצוק"ל הקשה בזה, דהרי מן התורה אין איסור לאכול בשר בחלב אלא כשנתבשלו יחדיו. וא"כ יקשה, דממ"נ – אם אברהם אבינו בשלן יחד, הרי נמצא שאברהם גם עבר על מה שאסרה תורה "לבשל" בשר בחלב, ומ"מ התורה ניתנה לזרעו. ואם המלאכים אכלו אותן בלא בישול, אם כן גם המלאכים לא עברו על איסור תורה. ולכאורה יש ליישב, דלעולם אברהם הגיש לפניהם את החלב וכן הבקר בלא בישול שלהן יחדיו, אכן כשהמלאכים אכלו את הבשר עם החלב, ומכיון שהמלאכים הן רוחשים אש, נמצא שבבית הבליעה שלהם נתבשלו הבשר עם החלב, ולכך טען הקב"ה למלאכים שהם אכלו בשר שנתבשל בחלב אך אברהם לא עבר שום איסור. שוב ראיתי בספר ברכת פרץ למרן הסטייפלער זצוק"ל שהקשה מעצמו קושיא זו ותירץ כנ"ל.

אך יש להעיר על תירוץ זה ממש"כ הרמב"ם (מאכלות אסורות טו), שבשר וחלב שבשלן בחמי טבריא אין לוקין עליהן, והטעם בזה דכשם שמצינו לגבי מלאכת מבשל בשבת שאין האיסור אלא במבשל באש ממש או בתולדות האש, אבל המבשל בחמי טבריא או בחמה אין בזה איסור בישול. [וכן אמרו בפסחים לענין האיסור לאכול מקרן פסח כשהוא מבושל, דאם בשלן בחמי טבריא אין איסור זה. וכן לענין נגעים, לא נחשב "נגעי מכווה" אלא כ"מכות אש" ולא בנכווה בחמי טבריא].

והוא הדין לענין איסור בשר בחלב, דאין האיסור אלא כשנתבשלו באש ממש [או בתולדות האש], אבל לא כשנתבשלו בחמי טבריא או ע"י החמה ולפי"ז לכאורה הוא הדין בנתבשלו באש של המלאכים דלא נחשב "בישול" לענין בשר בחלב, דדומה למבשל בחמי טבריא. (רבי אליהו דיסקין שליט"א)

ואגדלה שמך (יב, ב) זהו שאומרים אלוקי יעקב (רש"י). וצריכים להבין מהו הקשר בין הדברים? אלא מסביר הגה"ק רבי יהודה אסאד זי"ע דנראה לפרש על פי מה דאיתא במפרשים, דמספר האותיות בשמות האבות "אברהם יצחק יעקב", הם ביחד 13 כמנין "אחד", וכן שמות האמהות "שרה רבקה רחל לאה" הם ביחד 13 כמנין "אחד", והאבות והאמהות עולים ביחד 26, כמספר שם הוי"ה שהוא בגימטריא 26. והנה "יעקב" הוא 4 אותיות, ואם במקום יעקב יאמר "ישראל", וישראל הוא 5 אותיות אז שמות האבות ביחד יהיה 14 אותיות, ואז היה צריך לקרוא לאברהם אברם שיוכל המספר לעמוד ב-26 כנ"ל, אבל כיון שקוראים "אברהם" כחז"ל (ברכות יג.) "הקורא לאברהם אברם עובר בעשה שנאמר וזהו שמך אברהם" – על כן צריכים לומר "יעקב" ולא "ישראל", כדי שיהיה מספר השם 26 בדיוק.

וזה הוא הכונה של רש"י "ואגדלה שמך" דייקא, שיהיה שמך אברהם ולא אברם, וזה בשביל "שואמרים אלוקי יעקב" דייקא, ולא אלוקי ישראל. וזהו גם מה שאנו אומרים בתהילים (קכד, א) "לולא ה' שהיה לנו" – לולא ה"הא" של אברהם – יאמר נא ישראל – היינו יכולים לומר "אלוקי ישראל" ... (פנינים)

ויבחר לו לוט את כל ככר הירדן ויסע לוט מקדם (יג, יא)

מקדם – נסע מאצל אברם [והיינו ממוזרח], והלך לו למערבו של אברם. נמצא נסע ממוזרח למערב (רש"י). אך יתכן שלוט נסע מערבה? הרי כתוב בפרוש בפסוק שאברהם אבינו היה "בין בית אל ובין העי", היינו צפונית לירושלים, ולוט עזב אותו והלך לסדום, לים המלח, ומירושלים לסדום ההליכה היא לכיוון דרום מזרח, לא לכיוון מערב? מתרץ אדוננו הט"ז בספרו "דברי דוד" על התורה, לוט, עד כמה שהיה מושחת והפקיע את עצמו מקדמונו של עולם, כפר בהכל ולא הכיר באברהם ובאלקין, אך לומר לרבו בפניו: 'כבוד הרב, מאסתי בכל מה שחנכת אותי אליו, אני הולך לסדום שהיא ההפך הגמור מדרךך – עד כדי כך לא העז לוט. מה עשה? הוא אמר לאברהם אבינו: 'דודי האהוב, חייב אני תקופה של חיזוק, אני הולך מערבה, לעיר הקדש בני ברק, שם ישנן הרבה ישיבות... הוא יצא מבית אברהם ואכן פנה לכיוון מערב. התקדם כמה מאות מטרים, הביט לאחוריו, וכשראה שאברהם כבר אינו רואה אותו, פנה לכיוון ההפוך והגיע לסדום.

ואולי יש ראייה לפרוש זה מהמשך הפרשה. מסופר שם על מלחמת העולם הראשונה: ארבעה מלכים נגד החמשה. כדלעמר ואמרפל, עם שנים וחצי מליון חילים יוצאים למלחמה נגד חמש ערי סדום ועמורה. 'על הדרך' הם כבר חסלו "את הזוזים בהם ואת האימים בשוה קריתים", ואז הם הגיעו למלחמה העיקרית ולקחו את חמש ערי סדום ועמורה בשבי. והנה למרבה הפלא, אברהם אבינו לא עושה מאומה עד שלא מגיע הפליט ומבשר לו "כי נשבה לוט אחיו". ואיך יתכן שעד עכשיו לא שמעו על אותה מלחמת עולם ועל תוצאותיה?!

התשובה ברורה: הוא ודאי שמע על המלחמה, רק הוא לא ידע שלוט נמצא בסדום, היה ברור לו שהוא ב'חיזוק' בעיר התורה, אין שום קשר בין המלחמה ללוט. עד שבא הפליט והודיעו כי נשבה לוט היושב בסדום. (ומתוק האור)

מי שרוצה את הקב"ה – נשאר עם אברהם!

ויבחר לו לוט את כל פני הירדן ויסע לוט מקדם ויפְרְדוּ אִישׁ מֵעַל אַחִיו (י"ג, י"א) ובמדרש (בר"ר מ"א, ז'): "ויסע לוט מקדם - הסיע עצמו מקדמונו של עולם; אמר: אי אפשר לא באברם ולא באלוהו". לכאורה עלינו להבין: כיצד הסיקו חז"ל הקדושים מדבריו של לוט כי היה בכוונתו למרוד בקדוש ברוך הוא? הלא ניתן בהחלט לומר כי לא ביקש אלא להתרחק מאברהם, אך להמשיך לעבוד את ה' שבמרומים!

את התשובה, נבין על פי המעשה הבא: בישיבת וולאז'ין המעטירה, למד בחור אשר שקד על תלמודו במשך מספר שנים ועשה חיל, תוך שהוא זוכה להערכתו של ראש הישיבה, רבי חיים מוולאז'ין זצ"ל, על שקידתו וידיעותיו הרבות. דא עקא, שלאחר תקופה של מספר שנים – החלו מתגנבות לליבו של אותו בחור מחשבות אודות עתידו, והוא החל תוהה ושואל את עצמו: 'פרנסה מנין'...

בסופו של דבר, נמנה אותו תלמיד וגמר בדעתו לעזוב את הישיבה, לשלוח ידו במסחר, ולבסס את עתידו. רק מכשול אחד עמד בדרכו: הוא ידע כי רבו, רבי חיים - מיקרו ומכבדו, והוא לא היה מסוגל לעמוד מולו ולחשוף בפניו את כוונותיו האמיתיות...

אולם לאחר מחשבה, מצא התלמיד מוצא מן הסבך. הוא הגיע אל רבו באחד הימים ואמר לו: "מורי ורבי! בודאי יודעים הנכם, כי זה מספר שנים שעושה אני חיל בתלמודי, אולם עתה הגעתי למסקנה כי אינני צריך ללמוד דוקא כאן בישיבה... החלטתי לשוב אל ביתי, שם אני משוכנע כי אבי יספק את כל צרכי ברווח, ואפילו ידאג לי לספרים כרצוני, כך שאוכל לשבת על התורה והעבודה בהשקט ושלווה מבלי כל דאגה! רק זאת אבקש ממעלתכם, כי תסדרו לי סדר לימוד המתאים לי, בכדי שאוכל להמשיך את מסכת התעלותי גם בהיותי בבית הורי!".

רבי חיים, מצידו, הבין בדיוק את כוונותיו של תלמידו... אולם לעת עתה – לא אמר מאומה. "ראשית, הכן את עצמך לנסיעה, ארוז את מטלטליך, ואז אז, כאשר הכל יהיה מוכן ומזומן – הכנס אלי בשנית ליטול את ברכת הדרך, ואז אדריךך היטב בדרך המתאימה בעבורך!" השיב רבי חיים, והבחור יצא מלפניו שמח וטוב לב... סבור היה, כי המשוכה הקשה מכל – נמצאת מאחוריו...

את הימים הקרובים – הקדיש הבחור להכנות אחרונות לקראת פרידה. הוא ארז את מטלטליו, הסדיר את עניניו עם חבריו ועם הנהלת הישיבה, וכאשר היה מוכן ומזומן לצאת לדרך – שב להפרד מרבו.

אלא שלהפתעתו, כאשר נכנס אל חדרו של רבי חיים – קיבלו ראש הישיבה במאור פנים, והחל להרצות בפניו אודות דרכי המסחר וחוקיו, החל מהטיפול המומלץ בסוס ובעגלה – וכלה בפרטי המשא ומתן שבין הסוחרים...

"אינני מבין... הלא ביקשתי סדר ותכנית ראויה ללימוד ש"ס ופוסקים, ולא לתורת המסחר!" התגמגם הבחור ומלמל במבוכה, אך רבי חיים נענה והשיב לו: "את האמת, אתה יודע, וגם אני. אילו באמת ובתמים היית רוצה לגדול בתורה – הלא יודע אתה כי המקום המתאים לך הינו הישיבה הקדושה, וכבר לימדונו רבותינו והורו: 'הוי גולה למקום תורה!' אלא מה? תואנה אתה מבקש בכדי לעזוב את הלימוד ולשלוח ירך במסחר! ובכן, הנה לך הדרכה כפי מחשבת ליבך ומשאת נפשך!"

ומכאן, תשובה לשאלתנו... שכן חז"ל הקדושים אף הם הבינו וידעו בבירור, כי אילו היה לוט מחפש את הקדוש ברוך הוא וחפץ בקרבת אלוקים – הוא לא היה עוזב את ביתו של אברהם אבינו בשום אופן, משום סיבה שבעולם! אם בכל זאת הסכים לוט, מסיבה כלשהי, להפרד מעל דודו הגדול – הרי שבהכרח הסיבה האמיתית לך היתה: משום שמאס בדרכו של אברהם ואמר: 'אי אפשר באברהם ובאלוקיו!'... (ללמדך מאוצרותיו של הרב מרדכי פריינדליך זצ"ל)

פינת ההלכה

בעל קרא שטעה וקרא "אברם" במקום "אברהם" או להיפך, האם יצא?

שאלה: בפרשת לך לך ברוב הפרשה כתוב שמו אברהם אבינו בלא ה"א – אברם, ורק לקראת סוף הפרשה משתנה שמו לאברהם. והנה ארע שבעל קורא טעה ומתוך ההרגל קרא אברהם במקום שהיה עדיין מצריך לקרוא אברם, ונתעוררה שאלה בין השומעים האם צריך להחזירו על כך או לא? תשובה: שורש הדין נמצא בתוס' בע"ז (כב: ד"ה רגלא) וז"ל: "ובמדרש נמי משמע 'ודגלו' לשון מעילתו, דקאמר מנין לקורא בתורה שקרא לאהרן הרן שיוצא, פ' שאע"פ שלא יקרא האלף, שנאמר 'ודגלו עלי אהבה', ע"כ. והובאו דבריהם בהרבה מפוסקי אשכנז (המנהיג, רבי"ה, לקט ישר, האגור). ובסימן קמ"ב ס"א בשו"ע: קרא וטעה אפילו בדקדוק את אחת, מחזירין אותו. והרמ"א כתב: ודוקא בשינוי שמשנתה ע"ז זה הענין כו'. והמ"ב סק"ד הביא כדוגמא את דברי התוס' לגבי קרא לאהרן הרן. וכתב הפרי חדש שהשו"ע חולק בזה על הרמ"א, ולדברי השו"ע אם קרא לאהרן הרן ולאברהם אברם מחזירין אותו. ובאמת בשיר השירים רבה שלפנינו לא מצאנו כדברי התוס', אלא ז"ל: אמר ר' יששכר תינוק שקורא למשה משה לאהרן אהרן לעפרן עפרן [ע"ש במפרשים מהו השיבוש שמשבשש התינוק בכל אחד מן השמות], אמר הקב"ה וליגלונו עלי אהבה, ע"כ. ולפי"ז אין כאן מקור לקורא בבית הכנסת להוציא את הרבים ידי חובתם שיצא. ואולי זו היתה גירסתם של חכמי ספרד שלא העתיקו דברי התוס'.

הגאון רבי שמאי גרוס שליט"א הביא ראיה מדברי הפר"ח אלו שהשוה את הקורא לאברהם אברם, לקורא לאהרן הרן, דהוא הדין לדין שמכשירים בקורא לאהרן הרן, כמו שכתב המ"ב שם סק"ד, הוא הדין שיש להכשיר בקורא לאברהם אברם. וכן הורה הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א. ואילו הגאון הגדול רבי נסים קרליץ זצ"ל, הורה שיש לחוש שלא יצא, דשמא באברם – אברהם יש יותר שינוי משמעות מאשר בהרן – אהרן, ולכן אע"פ שהפר"ח דימה אותם לחומרא, אין לנו לדמותם לקולא. ולכן אע"פ שבאהרן – הרן המ"ב מכריע לקולא, הכא יש לחוש ולהחמיר ולהחזירו. והסכים עמו הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצ"ל. וכן הורה הגאון רבי שלמה זלמן אולמן זצ"ל. והגאון רבי מנדל שפרן שליט"א הוסיף ד"ל דהרן ואהרן זה אותו שם אלא שקראו שלא בדקדוק, אבל אברם ואברהם הם שני שמות שונים והחלפה ביניהם דינה כשינוי משמעות. וכשאמרתי הדברים לפני הגר"ש גרוס טען שהדבר פשוט שמי שיכתוב בכתובה או בגט הרן במקום אהרן השטר פסול, ולא חשיב שם אחד, ואעפ"כ לענין קריאת התורה יצא, וא"כ הוא הדין באברם ואברהם. והגאונים רבי נפתלי נוסבוים והגר"מ גרוס שליט"א, הורו שמכיון שמבואר בגמ' ברכות י"ג. שהקורא לאברהם אברם עובר בעשה, צריך להקפיד על כך, ואף אם בעלמא שינוי כזה אינו חשוב שינוי משמעות אבל במקום שאסור לשנות מדינא דגמ' בודאי יש להחזיר את הבעל קורא שקרא בטעות שלא כהוגן. [ומסתבר דהוא הדין בנידון דידן שקרא לאברם אברהם, אע"פ שבכ"ג אינו עובר בעשה, שהרי האיסור הוא רק לקורא לאברהם אברם, מכל מקום צריך להחזירו מכיון שצריך להקפיד על שינוי זה]. (וישמע משה)

תשובה לחידה משבוע קודם: בכל. כל היתר הם שמות של אנשים ואלו בכל היא שם מקום.

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות וינברג-ריין להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחת רויך להולדת הבת משפחת טטבסקי לאירוסיה הבת משפחות וון-ריק - איזנשטיין - להולדת הבן הנכד הנין משפחות סימאי - ה"ה פינטו - ה"ה חפוטא להולדת הבן הנכד הנין משפחת בר כליפא לנשואי הבת משפחת דרשני לאירוסיה הבת משפחת אביצור להולדת הבן משפחות ניסל - יעקובסון לאירוסיה הבת הנכדה משפחת קרויזר - מורגנשטרן לאירוסיה הבת משפחת גרינברג להכנס הבן לעול תורה ומצוות משפחת רחמיניב להכנס הבן לעול תורה ומצוות **גני הדב:** משפחות זורביין - רוזנברג להולדת הבן הנכד משפחות הרב וינטרוב - הרה"ג רבי מרדכי רבינוביץ להכנס הבנים הנכדים לעול תורה ומצוות משפחות אקסלרד - הקלמן להולדת הבת הנכדה משפחות גבירץ - סדן - שטיין (מרכז העיר) להולדת הבת הנכדה הנינה משפחות פכטר - הרב יוסף לבל (מרכז העיר) לאירוסיה הבן הנכד משפחת מאיניץ לאירוסיה הבן משפחת טטבסקי - עקשטיין (מרכז העיר) לאירוסיה הבן הנכד

לע"ג ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"ג מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 562

המאמר בשבתורה

שַׁבַּת אוֹרֵה

אזהרה המורה! העלון מיועד אך ורק לרציניים שיודעים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעינים בעלון ובשאר דברים. לעלוני נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

לד-לד

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה, מוסר והנהגות

כתוב בנמרא בברכות דף י"ז ע"א שרב ספרא כשהיה מסיים את התפילה היה אומר 'יהי רצון שתשים שלום בפמליא של מעלה ובפמליא של מטה', ומבאר רש"י 'פמליא של מעלה: בחברת שרי האומות, שכשהשרים של מעלה יש תגר ביניהם תיכף יש קטטה בין האומות'. אמר רבי אליהו לופיאן זצ"ל, כתוב כאן שכל המלחמות מתנהלות ומוכרעות למעלה, ומה שאנחנו רואים שתי אומות שנלחמות זו בזו, זה רק צילום של המלחמה שמתנהלת למעלה בשמים בין השר של האומה הזו לשר של האומה הזו. וכששר של אומה אחת מתגבר למעלה, האומה הזו מנצחת כאן בשדה הקרב, וכשהשר השני מתגבר, האומה שלו מנצחת, כאן זה רק צילום של מה שנגעשה למעלה. אמר רבי אליהו ע: בשמים לא הייתי איך מתנהלות המלחמות בשמים לא ראיתי אבל זה ברור, שהמלחמות בשמים לא מתנהלות לא בתחתים, ולא בטנקים, ולא במטוסים, המלחמות בשמים לא מתנהלות רק בדבר אחד - בזכויות! כשהזכות של אומה זו גוברת, האומה הזו מנצחת, ואם רוצים שעם ישראל ינצח, שעם ישראל יצליח, יש רק עצה אחת, שבפמליא של מעלה תוכרע הכף לזכותו של עם ישראל. ואיך מכריעים את זה? - תורה! ותורה! ומצוות! (דרשות משמר הלוי)

שח רבי חיים ברים זצ"ל: שמעתי ממרן הרב מבריסק רבי יצחק זאב זצ"ל, שאמר שהמצב בארץ ישראל אין לו שום דמיון ומשל למה שנוהג בכל העולם כולו בחו"ל, וכה אמר: בנהוג שבועלם, כשמדינה נלחמת עם חברתה ומנצחת אותה, נכנסת ויושבת בה והיא שולטת שם ללא מיצרים עד שיבוא אחר ויהדפנה ועד אז היא שולטת שם ביד רמה. אולם שונים הם הדברים בנוגע לארץ ישראל. מרן רבי יצחק זאב פירש כמה פסוקים מהתנ"ך והראה לנו שכך מפורש בכתובים. כך אמר משה רבנו ע"ה ליהושע בן נון 'חזק ואמץ', וכן אמר דוד לשלמה שרק אם ישמור את התורה, תהיה לנו המלוכה כי ארץ ישראל אינה טבע. וכן אנו רואים שאמרה תורה "אם בחקתי תלכו"... וישבתם לבטח בארצכם" וגו'. אין כאן כללי מדינות העולם, לא הבעלות והמלחמות קובעות את השלום והשלווה, רק אם בחקותי תלכו, אבל אם ח"ו יבחוקותי תמאסו וגו', לבלתי עשות את כל מצותי וגו', אזי אפי' אני אעשה זאת לכם וגו' ונפתם לפני אויביכם ורדו בכס שונאים ונסתם ואין רודף" וגו'. אין כאן בעלים השולט ללא מיצרים, לא המלחמות קובעות כאן, אין כאן כללי העולם, כל ישיבה של שלום ושלווה, תלויה אך ורק באם 'בחוקותי תלכו', ואם ח"ו תמאסו, הרי גם תוך כדי ישיבתכם בארץ, ורדו בכס', ונסתם', כי בארץ ישראל הכל תלוי באם 'בחוקותי תלכו'. (ספרה חיים)

סיפר רבי אליהו לאפיאן: בזמן המלחמה העולמית הראשונה היינו רעבים ממש ללחם וכל השכנים מסביב שלחו לקרוא לבניהם שלמדו בישיבות שיבואו ויעבדו כדי להרויח את לחמם ולשבור רעבון בתיהם. אבל אנחנו היו לנו תשע בנים, כולם בישיבות הקדושות, ולא רצתה אשתי, שיעזבו את הישיבה ח"ו, אפילו לשעה אחת. העיכנום! כאשר ראו את מצב הרעבון בבית שלנו, אמרו לה למה אתם מתייסרים כל כך ועטופים ברעב, תקראי לשנים-שלושה מבניך שיבואו, יעבדו וישביעו את רעבון בתיכם. ענתה להם הרבנית בעו ואמרה: עכשיו אינני רוצה שהבנים יעזרו לי, כי יבוא זמן שאני אהיה מוכרחה לקבל את עזרתם - בעולם האמת!... לכן אני רוצה שישארו כעת בישיבה כדי שיוכלו לעזור לי אז כשאצטרך עזרה מהם!... ואמנם כשנפטרה באנגליה הייתי אני העשירי למנין שהלכו לקברה ולמדו משניות ואמרו קדיש אחריה, ובודאי יש לה כעת נחת-ירוח רב מבניה... (הקדמה לספר 'לב אליהו')

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך... עשרת הנסיונות שנתנסה בהם אברהם אבינו, לשם מה? ביאר רבי חיים מוולוז'ין: טבע רוחני טבע הקב"ה בבריאה, שמידות ומעלות טובות אשר הצדיק קנה אותם לעצמו, כדי עמל ויגיעה רבה, הרי לבניו אחריהם הם כטבע מושרש, אשר אך במעט מאמץ ישיגום. לפיכך ניסה את אברהם בעשרה נסיונות הללו, על מנת שעמידתו המוצלחת בהם תכשיר את הדרך בפניו, לעמוד בנסיונות שלנו. וראיה לכך, התופעה הנפלאה של מסירות נפש אצל יהודים פשוטים, הללו הרי אינם אנשי מעלה מיוחדים, ובכל זאת רואים אנו כיצד מסרו עצמם על קידוש השם בכל הגלויות והשמדות. על כרחך שאין זאת להם מכח עצמם, אלא משום שמידה זו כבר מוטבעת בעם ישראל מאז אברהם אבינו, שמסר נפשו לאור כשדים, על אמונתו. זו היא הסיבה שבמסכת אבות נאמר "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו", ואילו לפני כן נאמר "עשרה דורות מנח עד אברהם, ולא זכר "אבינו". אלא שכל הנסיונות ניתנו לו, אך משום שהוא "אבינו", ולהכין לנו את הדרך לדורות. (פנינים משולחן גבוה)

ויעתק משם הרהר מקדם לבית אל ויש אהלה בית אל מים והעי מקדם החפץ חיים היה מפרש מפני מה דייק הכתוב מקום מושב אברהם אבינו. אלא הענין שמצינו שנאמר על עסק התורה וקיום מצוותיה, כלל גדול, "אם תבקשנה ככסף וכמטמונים תחפשנה" וגו' וכשם שאנו רואים כשאדם פותח עסק, מחפש ומברר היכן המקום היותר מתאים לזה, שיהיה לו קונים הרבה, וכדו' ושם קובע את מקומו, כן חובת האדם, שצריך לבקש ולחפש היכן המקום שיהיה יותר מתאים ונכון, לקיום מצוותי יתברך, ואברהם אבינו, דקדק בקביעת מקום מושבו, שיהיה במקום שבו מודמנים אורחים הרבה, לקיים בהם מצוות הכנסת אורחים וללמדם אמונה ביה, ולכן אמר הכתוב שיהיה מקום בין שתי עיירות גדולות, בית אל והעי, וכמו שמביא רש"י בשם המדרש בפרשת וירא (כ. א.) ויסע משם אברהם ארצה הנגב... שכשחרבו הכרכים ופסקו העוברים והשבים, נסע לו משם. (רבי שלמה בלך מתלמידי החפץ חיים)

וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי: ואומר רש"י: "כשחזר ממצרים לארץ כנען היה הולך ולן באכסניות שלן בהם בהליכתו למצרים וכו', דבר אחר בחזרתו פרע הקפותיו". קשה לומר "הקפות" הקפות ממון ממש, שהרי בהליכתו לשם כתוב "ויהי רעב בארץ" ובשנת בצורת וצרה ומצוקה, מי נתן אשראי ומלווה? מי נתן משהו בהקפה לעובר אורחי על כרחך בהקפות דברים הכתוב מדבר. אברהם אבינו עמד גם בנסיון הרעב והאמין באמונה שלמה כי לא יעזוב ה' את חסידיו. אבל הבריות, בכל מקום שעבר בדרך נודדו למצרים, המה ראו ואמרו: - אברהם צדיק הדור נאלץ לדרת למצרים מפני חרפת הרעב והיו מקיפים אותו בשאלות, הא כיצד, זו אמונה חזו שכרה? זו הכנסת אורחים וכך גמולת? ואברהם לא היה ופתחון פה מה יענה לשואליו דבר. לכן בחזרתו - "ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובוזה" נתגדל ונתקדש שם שמים על ידו, ראו כל עמי הארץ כי שם השם נקרא על אברהם, ובוה - "פרע הקפותיו" השיב תשובות לשואלים שהקיפואו. (אוצר מרגליות בשם החתם סופר)

והוא יהיה פרא אדם ידו בכל יד כל בו ועל פני כל ארץ וישכן: נשאל פעם מרן ה"חפץ חיים" על עתיד היחסים בין יהודי ארץ ישראל ובני ישמעאל, וכה תשיב ואמר: תורתנו נצחית היא, וכאשר היא אומרת "והוא יהיה פרא אדם", משמעו שלנצח ישאר ישמעאל פרא אדם. אפילו אם עמי התרבות בעולם ינסו לחנכו ולעשותו בן תרבות לא יעלה הדבר נידם - כי לא בן תרבות הוא. אף אם ישכיל ללמוד ויהיה עורך-דין, אז יהיה עורך-דין פרא אדם, ואם ישכיל להיות פרופסור, אז יהיה פרופסור פרא אדם. כי הפראות שלו לא תסור ממנו לעולם. "והוא יהיה פרא אדם" אמרה תורה, "יהיה" היינו לנצח, לעולם. לבסוף נאנח ה"חפץ חיים" ואמר: "אוי, מי יודע מה הפרא אדם הזה עוד עולל לעשות לעם ישראל באחרית הימים!" (פנינים משולחן גבוה)

סיפור מההפטרה

ועל הכל...

"פרפראות"

סיפור רבי זאב איידלמן זצ"ל על סיפור ששמע בילדותו בעיר בריסק על "עונה מדומה": היה פרוש ועניו אחד שרצה לשמוע איך יספידו אותו. עשה את עצמו כחולה עד ש"מת". והתחילו להספיד את המעלות השונות שלו ואת הפרישות שלו שלא אכל דברים שונים, ופירטו, אך שכחו להזכיר שגם לא אכל כרוב (מחשש תולעים). זה היה מאוד איכפת לו עד שהתרומם ה"מת" וצעק: והכרוב?... (רבי ועלוזל - דער איידלמאן)

"עניו של טעם"

טעם למנהג שעושים "מי שברך" לעולה לתורה, כמו שמובא, במדרש אנדה "ואברהם היו יהיה לגוי גדול" ו"גוי הואיל והזכירו, ברכו, שנאמר זכר צדיק לברכה. ולפי שהזכירו לעולה לתורה בשמו, ועלה לתורה, צריכים לברכו ב"מי שברך". (ילקוט הדר)

"מפי כתבם"

הקשיבו נא אחי, ישנה היסטוריה של העולם, וישנם על כך לימודים וקורסים, כי מדרך הטבע בני אדם מעוניינים לדעת את ההיסטוריה של כל מדינה ומדינה מתחילת קיומה, לדעת איך אמריקה גדלה והתפתחה, איך אנגליה גדלה והתפתחה, וכנהנה מדינות רבות. אנשים מתעניינים בזה ברצינות ושקועים בזה, קובעים לימודים בדברים אלו, אינם תלכים בטל ואינם מבזבזים את הזמן כפי רעתם. להבדיל בין קודש לחול, ההיסטוריה שלנו שונה מכל דברי היסטוריה שבעולם, לנו יש היסטוריה של "בראשית ברא", אשר היא מספרת את ההיסטוריה של כל העולם, ולפלא הוא, מדוע אין זה מעניין את האנשים? הרי צריך היה שהאדם יתעניין ויבקש לדעת את ההיסטוריה של העולם, קיימות אוניברסיטאות ללימודי היסטוריה, אנשים מתעניינים, לומדים קורסים, ומעניקים תוארים (דיפלומה) על כך, ומדוע לא יעניקו דיפלומה כאשר אחד מצטיין בידעת ההיסטוריה של בראשית? קוראים את פרשת השבוע שלא שמת לב, לא מעיינים בה כראוי, והתעוררתי בזה לדעת מדוע מוללים בזה. ההיסטוריה צריכה לעניין את האדם שיש לו שכל ודעת, הרי הוא רואה עולם, ועליו להפנות שאלה כלפי עצמו - אני רואה עולם, מה יש כאן? מהי היסטוריה של העולם? איך נעשה העולם? והתורה היא היחידה שמלמדת את ההיסטוריה שלו, והיסטוריה זו היא האמת לאמיתה. דעו נא רבותי, כי כל ההיסטוריות שבעולם אינן מדויקות, משום שנמסרו רק על ידי איש ששמע מאיש אחר.... ולא ימלט שאחד הוסיף תיבה השני הוסיף שלש תיבות, האחד גרע וחבירו הוסיף, ובאופן זה התהוותה ההיסטוריה, ומכאן זה ישנה הידיעה מה היה באמריקה ובמקומות אחרים לפני שנה, ועל היסטוריה כזו אין יכולים להשבע שהיא אמת. תארו לעצמכם, הנה היתה היסטוריה של מדינת רוסיה במשך שמונים שנה, ועשו לעצמם דגם מחודש, ובמשך השנים הבאות יכתבו בספרי היסטוריה שהיתה ברוסיה ממשלה שחיו בה שמונים שנה חיים טובים (של שויון), אך איך באמת היתה היסטוריה? הם הרגו ושחטו אנשים, ואת היתה היסטוריה, אבל יכתבו אחרת.... כל היהודים שעמדו אצל הר סיני שמעו את המילים (שמות כ ב) "אנכי ה' אלקיך" מהרבנו של עולם, הם שמעו שהקב"ה מדבר עם משה רבינו, לפי החשבון היו שם מליוני יהודים עם הנשים והטף (עי' שיטה מקובצת ב"ק פג.), וכולם שמעו "אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים", ואף אחד לא אמר שזה שקר ולא יצאנו ממצרים. אם כן, הגע בעצמך, איזו היסטוריה היא הנכונה! ולכן הילדים שלנו שלומדים "בראשית" צריכים להיות המאושרים ביותר, הם לומדים את האמת, ואילו באנגליה ובאמריקה לומדים שקרים ומעשיות שיתכן שלא היו ולא נבראו. ולכן אין לנו צורך בראיות שיש בורא עולם, שהרי אנחנו לומדים את התורה שלו שהוא כתב, אנו לומדים עכשיו את המשנה שהקב"ה אומר לי, ואנו המאושרים ביותר בעולם.

(מחשבת מוסר - מרן הרב שך זצ"ל)

"מקום לשאלה"

שאלה: איך יתכן שאדם יצטרך לעשות בדיקת חמץ אפילו באמצע השנה ?
תשובה: אם יוצא מביתו לשהות ממושכת (לדוד הרוקח) ודעתו לחזור בתוך ימי הפסח צריך לברוק כשיוצא מביתו, (שו"ע סימן תל"ו סעיף ב' ובמ"ב שם)

ראו איים וידיאו קצות הארץ יחדו קרבו ויאתיו: סיפור שזכה לפירסום רב אחרי פטירתו של ראש ישיבת מיד רבי נתן צבי פינקל זצ"ל והיה לשיחת רבים וללימוד מוסר השכל: באוניברסיטה אמריקנית מפורסמת החליטו לברוק בצורה מדעית את השאלה שמעסיקה את כל העולם החומרי, לא היהודי, ולא התורני: "מהו המתכון להיות עשיר?" הם בחרו מאתיים וחמישים עשירים. הצמידו לכל אחד מהם סטודנטים. שיתעדו את סדר יומם וינסו לברר. מה הפך אותם לעשירים. המחקר יצא לדרך, הסטודנטים נצמדו כל אחד לעשיר "שלו", ורשמו בפרוטרוט את סדר יומו ואת מעשיו במשך תקופה ארוכה. לבסוף הגישו הסטודנטים את רישומיהם. והחוקרים החלו לנתח את הנתונים. מרבית הנתונים היו דומים. אבל נתון אחד בלט בשונותו. אצל כל העשירים. הוקדש חלק ניכר מזמנם למלחמות במתחרים: ריגול תעשייתי. מניעת הדלפת מידע וניהול משפטים מתישים. רק אחד מבין העשירים לא ניהל מאבק כלשהו נגד אף אחד. לא היו לא אויבים והוא לא תבע למשפט אף מתחרה. החוקרים החליטו לברוק את הדרך הם פנו אל האיש, שהיה בעל רשת מסעדות גדולה בעלת סניפים בכל העולם. ובקשו לראינו: "מדוע אינך נלחם במתחרים ואין לך אויבים. כאשר הדבר הזה מאפיין את כל העשירים האחרים?" שאלו החוקרים. אספר לכם סיפור. פתח העשיר ואמר, בתחילת דרכי הייתי נאמן לדרך של אבי המנוח שאמר לי תמיד: "קבע מטרות והשג אותן בכל מחיר", הייתי איש עסקים נוקשה וחסר פשרות. אבל לפני כמה שנים ערכתי עם כמה ממנהלי סדרת סיורים שנועדו להכיר בפנינו את אורח החיים במקומות שונים בעולם, זאת במטרה להתאים את מוצרינו לאוכלוסיות מגוונות. אחת המדינות שברן ביקרתי היתה ישראל. טיילנו בכל הארץ ונהנינו. ביום האחרון אמר לנו המרדך שהוא עומד לקחת אותנו למקום המרתק ביותר בישראל. לטעמו. ציפינו לסיור באתר ארכיאולוגי מרהיב, אך במקום זה נסענו לשכונה ישנה וצפופה בירושלים, סביבה לא מרשימה בלשון המעטה. המיניבוס שלנו עצר לפני בניין גדול ורוחש פעילות, שמאות צעירים נכנסים ויוצאים ממנו כל הזמן. המרדך פתח ושאל: "אמרו לי בבקשה, מה אמר להיות גודלו של מוסד חינוכי בן ששת אלפים תלמידים?" ערכנו חישובים מהירים של אולמי הרצאות. חרדי מיחשוב, שטח, משרדי הנחלה וכדומה, והגענו למסקנה שיש צורך של שטח בן 150,000 מ"ר. יוכמה אנשי צוות לדעתכם אמורים לעבוד במוסד כזה?" הוסיף המרדך לשאול. תשובותינו נעו בין שלשת מאות וחמישים לארבע מאות איש. יוכבך. אמר המרדך. "ברוכים הבאים לישיבת מיד". בישיבה הזאת לומדים כששת אלפים תלמידים ושטחה הוא כ- 2,000 מ"ר בלבד. לכל תלמיד מוקצה חצי מטר מרובע. את צוות הישיבה מאיישים כעשרים אנשים בלבד, ויש לה מנהל אחד ויחיד האחראי על הכל: מקבלת תלמידים, דרך קביעת החומר הלימודי ועד לניהול התקציב. היינו המומים. המרדך ערך לנו סיור בישיבה, אולמות הלימוד היו מלאים עד אפס מקום. הלומדים היו שקועים כל כך בלימודם, עד שאפילו לא הבחינו בנו. עברנו קומה אחרי קומה, ובכל פינה אפטרית או בלתי אפטרית, ישבו אנשים ולמדו. זה היה מחזה מרהים ומחשמל שהותיר אותנו ללא מילים. בכל סיוורנו בעולם לא ראינו מחזה כה מרתק. בתום הסיור נקבעה לנו פגישה עם ראש הישיבה בכבודו ובעצמו, "אבל אל תיבהל! ממצבו הגופני". אמר לנו המרדך, "האיש סובל ממחלות רבות". נכנסנו לבית פשוט המרוהט ברהיטים בסיסיים ביותר. ליד שולחן הסלון ישב ראש הישיבה, הרב נתן צבי פינקל. הוא דיבר אך בקושי, אבל קיבל אותנו במאור פנים. אחד מחברי אור אומץ ושאל: "כבוד הרב. כולנו פה מנהלים חברות ומפעלים. ואיננו מצליחים להבין כיצד מוסד כמו שלכם מתנהל? מה הסוד פה?". ראש הישיבה חיך והשיב בשאלה: "ידידי היקרים. התדעו מה ההבדל בין אדם לבין בהמה? כשבהמה רוצה משהו, המשיך הרב "היא תנסה להשיג זאת גם אם תדרוך בדרך על כל מי שנמצא סביבה. האדם, לעומת זאת, מסוגל לוותר על רצונותיו כדי לא להזיק לזולתו. יתרה מזו: האדם יכול אפילו לגרוע הנאת מעצמו כדי להשיב לחברו. כאן בישיבה חיים בני אדם. וכאשר כל אחד חושב כיצד גם השני יכול להיות לצידי, לאף אחד אין בעיה". סיים אותו עשיר: "הדברים ננעצו לליבי כמו סכין, זה היה הפוך לחלוטין מדברי אבי המנוח שאמר תמיד: קבע מטרות, והשג אותן בכל מחיר! הבנתי שזאת לא התנהגות אנושית. מאותו יום החלטתי לא להצא את צעדי של שום אדם - והאמינו לי, לא הפסדתי מכך מאומה. סך הכל זכיתי להפוך בחזרה לבן אדם!" (בכל נפשך)

מפתגמי אוריתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

אין הטוב ניכר אלא בהעדרו. (חתם סופר)

מי שאינו נשמר מן הרכילות, לא יזהר בהסתרת סוד. (רבינו יונה)

לאחד מאלף תגלה סודך, סוד בשניים ישמר, בשלושה ידעוהו הכל. (הרוקח)

מתיקנות הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי אברהם אלימלך מקארלין זצוק"ל בנו של הרבי הקדוש האור ישראל מסטאלין זצוק"ל נקדק על קידוש ה' ביום י"ד חשוון (תש"ג) הי"ד

מרו הגאון הצדיק רבי ישראל גרוסמן זצ"ל סיפר: כשרבינו הקדוש רבי אברהם אלימלך מקארלין הי"ד זי"ע הגיע לארץ ישראל, חיפשו מנהלי ישיבת קארלין מקום חילופי חומי עברו תלמידי הישיבה, שיוכלו להמשיך את סדרי הישיבה כרגיל.

מקומה הקבוע של הישיבה היה בבית הכנסת המרכזי של החסידות, ברחוב בית ישראל בירושלים, אך כיון שהגבאים הועידו את העזרת נשים, למקום מושבו של הרבי בזמן ביקורו, ושם יקבל את הקהל לצעה ולברכה, חששו מנהלי הישיבה, מההמולה שתהיה במקום כשהמון האנשים ימתינו בתור ארוך להיכנס לרבי, ולכן חיפשו מקום חילופי לתלמידי הישיבה.

תיזכר לטובה צדקותה של אמי ע"ה ששמעה על הענין, והציעה מיד ללא היסוס להעביר את הישיבה לחדר האורחים בביתנו, כי באותו זמן היה אבי, הגאון החסיד רבי שניאור זלמן גרוסמן ז"ל בחוץ לארץ. ואכן במשך תקופה ארוכה למדו הבחורים בביתנו, ואמי ע"ה דאגה לרווחתם ולצורכם.

באחד הימים זכינו לביקורו של הרבי הקדוש בביתנו, שהגיע במיוחד כדי לשמוע את שיעורו של המגיד שיעור ביישיבה, מרו הגאון רבי שלמה אטיק זצ"ל, מגדולי וגאוני ירושלים. הרבי ישב שעה ארוכה והשתתף בשיעורו, והעיר הערות בסוגיה הנלמדת.

בהשגחה פרטית בדיקו כשהרבי ישב בביתנו, הגיע מכתב שאבי שלח מארה"ב, במכתב הוא מספר שבתקופה האחרונה הוא נתקף בכאבים עזים בבטנו, והלך להיבדק אצל רופא, הרופא הורה לאשפזו בבית החולים, שם עבר סדרת בדיקות, והוחלט על דעת צוות רופאים מומחים שעליו לעבור ניתוח. אבי ביקש במכתבו, היות והרבי נמצא כעת בארץ ישראל, הוא מתחנן שילכו מיד להזכירו לרפואה שלימה בפני הרבי.

אמי ע"ה ביקשה ממני להראות את המכתב מיד לרבי הנמצא כעת בהשגחה פרטית בבית אבי. הרבי העיף מבט במכתב שהיה כתוב על פני ארבעה עמודים, במהירות עבר על כל דפי המכתב, ומיד נענה ואמר, "זה כלום, אין שום מקום לדאגה", והרבי בירכו ברפואה שלימה.

אמי ע"ה חשבה שאולי מן הראוי לשלוח מברק דחוף לארה"ב, ולהדיע לאבי על התנגדות הרבי לניתוח. בין מנחה למעריב נכנסתי שוב לרבי ושאלתי לדעתו, אם כדאי לשלוח טלגרמה לאבי. הרבי רהרר קמעא ואמר, "אין צורך, הם בעצמם גיעו למסקנה שכדאי לוותר על הניתוח". ואכן כעבור מספר שבועות הגיע מכתב מאבי, בו הוא סיפר שבסוף בהתייעצות נוספת של הרופאים ושמיעת חוות דעת מומחים, הוחלט שאין צורך כלל בנייתוח, ובמקום זה נתנו לו תרופות, וברוך השם כבר חל שיפור ניכר. וכחזון קדשו של הרבי זי"ע, "הם בעצמם גיעו למסקנה שכדאי לוותר על הניתוח".

שתי מילים שיכולים לחולל שינויים של אלפי זהב וכסף

השולחן הטהור בליל שבת קודש על האוניה

בהכנת השיעור נזכרתי בזמרי הידוע, **'כל מקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת כדת מחללו'**, ונספר על זה סיפור נפלא. הרב החסיד רבי יוסף שיינברגר זצ"ל, היה מחשובי ונכבדי העדה החרדית בירושלים. בשנת תשט"ז הוא זכה לנסוע באוניה אחת יחד עם הרבי הקדוש בעל הדברי יואל מסאטמאר זי"ע, מלונדון לירושלים. היה שם כמה מנינים של חסידים, וסתם יהודים שהצטרפו על האוניה.

בליל שבת קודש בטיש, כיבד הרבי מסאטמאר את אחד הנוכחים, לשיר את הזמיר 'כל מקדש', הפור נפל דוקא על יחדי שלא היה יכול כלל לא לזמר ולא לנגן, לא כל אחד יודע. אך בגלל שהתכבד מפי הרבי לזמר, הוא לא סירב, אבל בכל זאת היה לו אימה ופחד ויראת הכבוד מהרבי מסאטמאר, ומחמת כן הוא דילג על כמה מילים של השיר, ואמר כך, 'כל מקדש שביעי, כל שומר שבת כדת מחללו, ודילג על שתי המילים **'כראוי לו'**.

אחרי שגמר לנגן את כל הזמיר של כל מקדש, אמר לו הרבי הקדוש בחיך, 'החסרת שתי מילים מאד יקרים, שהם יכולים לחולל לפעמים שינויים של אלפי זהב וכסף, למה דילגת על שתי מילים שהם בעלי ערך כאלו'. הנוכחים לא הצליחו לרדת לסוף דעתו של הרבי, איזה יקר ערך יש לשתי מילים אלו 'כראוי לו', איך הם יכולים להביא ריווח או הפסד.

עד שהרב הגאון רבי אליהו זלוטניק זצ"ל חבר הבר"צ העדה החרדית, אמר לרבי יוסף שיינברגר זצ"ל, תעיין במטותא במסכת בבא בתרא (קל"ה): בדף היומי שלנו. הגמרא אומרת כך, **ושכיב מרע שאמר תנו מאתים זוז לפלוני בעל חובי כראוי לו, נוטל ונוטל את חובו. ואם אמר בחובו, נוטל בחובו**. ורואים מזה ששתי מילים אלו **'כראוי לו'**, יכולים לחולל רווחים או הפסדים, ולפעמים הם יכולים להגיע לסכומים של אלפי זהב וכסף.

(מתוך הפתיחה לשיעור במחזור הקודם - ב"ב דף קל"ה, י"ט סיון תשע"ז)

השמחה המיוחדת שיש בהולדת הבת

עם הדף היומי שלנו הצלחתי לשמוח אברך בעל שמחה, שהיה מאד עצוב. ומעשה שהיה כך היה: אברך אחד ציפה לילד, וחשקה נפשו בבן זכר, ונולד לו בת. פגשתי אותו ברחוב ואמרתי לו 'מזל טוב', 'מזל טוב', בחמימות גדולה, אך האברך נשאר קפוא. שאלתי אותו למה אתה לא בשמחה, הוא ענה לי, שהוא ציפה לבן זכר.

אמרתי לו, בעל שמחה יקר, האם למדת מסכת בבא בתרא, כן - הוא עונה לי, אמרתי לו, אם כן תעיין בבקשה בתוספות על הדף היומי שלנו (דף קמ"א). האברך רץ איתי ביחד לבית מדרש, לעיין מה כותב התוספות.

כשהגענו לבית המדרש הראיתי לו לשון הגמרא, **'אמר רב חסדא, ולדידי בנתן עדיפן לי מבני'**, רב חסדא העדיף את הבנות יותר מהבנים. וכתבו שם התוספות (ד"ה בנתן), 'נראה לר', דלהכי קאמר בנתן עדיפן לי מבני, לפי שהיו חתני גדולי הדור, רבא, ומרי בר חמא, ומר עוקבא בר חמא'. אמרתי לבעל שמחה, וכי מי לא רוצה לזכות לחתן גדול הדור. כשהאברך שמע את המילים, הוא התמלא בשמחה גדולה ועצומה. נברך את כולם שיוכו לבנים וחתנים גדולי הדור, אמן.

(מתוך הפתיחה לשיעור במחזור הקודם - ב"ב דף קמ"א, י"ט סיון תשע"ז)

איזה ברכה מסתתרת במילים 'ובני דן חושים'

אחד מהחסידים הגיע פעם לרבי הקדוש רבי ישכר דוב הסבא קדישא מראדושיץ זצוק"ל, ושפך לפניו צער ומר שיחו, זרעו אינו מתקיים בחיים, רחמנא ליצלן בניו מתים בילדותם. צויה עליו הסבא קדישא, שכשיולד לו בן נוסף, יגיע אליו מיד. כשנולד בשרה טובה בן נוסף לחסיד, הוא הודרך ונסע תיכף ומיד לראדושיץ. הצדיק שאל אותו איך היה שם אביך, 'ירמיה' - השיב החסיד. אמר לו הרבי, שיקרא את שם בנו, 'חיים ירמיה', ובידך אותו שהבן הזה יהיה זרעא של קיימא ויארך ימים. והרבי סיים את דבריו בשתי תיבות אלו: **'ובני דן חושים'**.

החסיד לא הרהיב עוז לשאול את הרבי לפשר הדברים, ונסע לביתו. ואכן קרא את שם בנו 'חיים ירמיה' כפקודת הצדיק. תשוקה עזה נתעוררה בלב החסיד להבין את כוונת רבו בפסוק שאמר לו 'ובני דן חושים'. הוא סיפר את הדבר לפני כל התלמידי חכמים והחסידים שבעירו, וכל אחד מהם אמר פירוש אחר על זה, אבל לא נכנסו פירושים באזניו.

לשנה האחרת ביום ההולדת של בנו יקרו, חזר והציע את הדבר לפני החכמים והחסידים שבעירו, ואז נזרקה מפי החבורה, פירוש שכולם הסכימו עליו, והחליטו פה אחד שהוא הוא הפירוש האמיתי. הרבי הקדוש התכוון לרמוז, שאף על פי שלדן היה רק בן אחד, חושים, מכל מקום כתוב עליו בלשון רבים **'ובני'**, מפני שמהבן האחד הזה יצאו בנים רבים, עד ששבטו של דן היה מרובה באוכלוסין, כמו שכתוב בגמרא בדף היומי שלנו (ב"ב קמ"ג): **'ובני דן חושים - שהיו מרובין פחושים של קנה'**.

ורמז לו הרבי בזה, שהגם שמתו עליו בניו בקטנותם, וכמו כן לא יזכה לעוד בנים, ונמצא שהבן הזה שנולד לו עתה ישאר בנו יחידו, מכל מקום צאצאי הבן הזה יהיו מרובים, כמו חושים שהגם שהיה בנו יחידו של דן, הוא הוליד בנים רבים מאד. וכך הוה, חיים ירמיה זה אכן נשאר בן יחיד להוריו, אך הוא הוליד בנים ובנות רבים, והמשפחה גדלה ונתרבתה מאד.

לזכות
לחתן
גדול
הדור

כמה רגעים לפני השיעור, בורא עולם האיר לי ווארט נפלא בדרש, הגמרא (ב"ב צב): אומרת בזה הלשון, **'המוכר עבד לחברו ונמצא גנב או קוביוסטוס וכו', לסטים מזויין או מוכתב למלכות, אומר לו הרי שלך לפניך'**. חשבתי כך בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, **המוכר עבד לחבירו**, בן אדם שהיצר הרע, המלך זקן וכסיל מעביד אותו שעות נוספות, והוא רוצה לשפוך את לבו אצל חבר טוב, שהחבר יתן לו עצה איך להינצל מן היצר הרע ולהתחבר ליצר טוב.

אך התברר שהחבר הוא גנב, הוא גונב ממון, קוביוסטוס גונב נפשות, לסטים מזויין, מה עושים עם כזה חבר שחשבנו שהוא חבר רוחני, ומתברר שהוא בדיק ההיפך, **אומר לו הרי שלך לפניך, גיי געזונטעך הייט** - תלך ממני לחיים ולשלום, אנתו נפרדים, 'הפרד נא מעלי אם השמאל ואימינה ואם הימין ואשמאלה' (בראשית יג, ט).

שמעתי פעם ווארט נפלא משאר בשרי הקרוב, הגאון הגדול מחושבי רבני ביתר רבי דוד בנימין הכהן בטלמן שליט"א, הוא אמר לי את זה כשהייתי בחור צעיר, שהאותיות **'חבר'** זה אותם אותם אותיות של **'חרב'**, אם מתברר שהחבר הוא חרב, הוא לא חבר אמיתי, הוא גונב נפשות, מה העצה לזה, אותם אותיות הוא גם אותיות **ברח**, תברח ממנו מה שיותר מוקדם. שנוכה לברוח מן המלך זקן וכסיל, אמן.

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן האדמו"ר מסאסוב שליט"א

לשון קדשו של מרן הרבי הקדוש בעל השם משמואל מסוכטשוב זצוק"ל, תורה שהרבי אמר בשנת תרע"ג, בשבת פרשת וילך. "וכאשר שבת זו היא בעונג ודביקות כדת, ומתקן בה כל שבתות השנה, כל האורות מכל שבתות השנה כולם נקבצו באו בשבת זו".

כי זה כמה נכסוף נכספתי, להיות בשבת קודש בצילו של הוד כ"ק מרן הרבי מסאסוב שליט"א, ולא עלה בידי. אמר לי פעם אחד מגדולי המקובלים שליט"א, הקב"ה יאריך ימי ושנותיו מתוך בריות גופא, שכל דבר שבא מצד הקדושה, יש לזה מניעות. הוא הוסיף לי, 'המניעות זהו סימן מובהק שזה בא מצד הקדושה'. אבל השבת זכיתי בזכות אבותי, להתעלות טפח מעל הקרקע, כלשון קדשו של מרן הרבי הקדוש הבית אהרן מקארלין זי"ע, 'השבת שלפני ראש השנה, הוא העליה מכל השנה'.

מרן הרבי מסאסוב שליט"א היה יכול לבחור, שמרכז חסידות סאסוב יהיה בבני ברק או בירושלים, או בבית שמש, הרבי בחר להיות במקום שהתפללו אבותי, בקרית ישמח משה סאסוב בגני תקוה. למה, כדי להשפיע מאורו, פאר די גאנצע שטאט - לכל העיר, פאר די גאנצע געגנט - לכל הסביבה, אידן זאלן פילן נואס הייט שבת קודש - יהודים שרוחקים מיהדות יראו וידעו מה זה שבת קודש, ווי קוקט אויס א איד שבת - איך נראה יהודי בשבת, ועוד ועוד.

אילו באתי בשבת קודש רק בשביל לקבל כזה לעקטיקייט - מאור פנים, לביל שבת קודש אחרי התפילה כשניגשתי להגיד גוט שבת, דינו. אילו באתי רק לראות צעירי הצאן איך הם מתפללים ובויערים בשבת קודש, דינו. אילו באתי רק לזכות לאכול בשבת קודש בצילו בשולחנו של הרבי שליט"א, לראות ולשמוע איך הרבי כמעין המתגבר שופע בתורה, בחסידות, מידות טובות, סיפורי צדיקים, דינו. הרבי הוא אב רחום לכל תלמיד ולכל חסיד, והם יודעים לנצל זאת בחכמה יתירה, והרבי שליט"א נותן להם אהבה, חכמה, יסודות רוחניים לחיים, בכל מילה וסיפור שהרבי מדבר.

הרבי כיבד אותי לביל שבת קודש לברך על הכוס, התביישתי מי אנכי. על הפסוק (בראשית כז, כח) **ויתן לך האלקים**, אומר רש"י הקדוש, **יתן ויחזור ויתן**. כשהרבי נותן מכוון וזמנו עבור כל יהודי ויהודי, הוא דבוק במדותיו של הקב"ה, כלשון רש"י, **יתן ויחזור ויתן**, נתניה אין סופית. בשבת קודש כשקיבלתי עליה לתורה, הבעל קורא החביב התחיל את הפסוק (דברים ל, ז) **'ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפו'**.

מי שלא טעם טעם של שבת קדוש בסאסוב, לא יבין זאת לעולם. המקום צר מלהכיל בלי עין הרע את הציבור הקדוש שמגיע מכל הארץ ומכל העולם, אָבְעֵר די אַיִדִישֶׁע האָרץ, די בְּיִיטֶע האָרץ - הלב הרחום והרחב, מכלל כל יהודי, בבחינת 'מעולם לא אמר אדם צר לי המקום שאליו בירושלים' (אבות פ"ה מ"ה). במוצאי שבת נודע שהפסוק התקיים, **'ונתן ה' אלקיך את כל האלות האלה על אויביך ועל שונאיך אשר רדפו'**, באבוד רשעים רינה (משלי יא, ז), כן יאבדו כל אויביך ה'.

זכיתי בצפרא דשבתא לספר סיפורים מהסבא קדישא, מרן הרבי הקדוש בעל הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל, שהרבי שליט"א יבלחט"א זכה הרבה לינוק מהרבי, זכה לקירבה יתירה מהסבא. הרבי אומר לי, שהסבא הרבי הדבר חיים, היה חידוש כבר כמה דורות קודמים, בורא עולם נתן לנו מתנה את הרבי הדבר חיים זצוק"ל. הרבי מספר לי כמה חמור היה אצל הרבי הדבר חיים הענין של ריבית, כל הענין של כסף, כמה 'פרום' היה הרבי הדבר חיים על כל צעד ושעל.

הרבי שליט"א לא זכה שחמיו הקדוש זצוק"ל יוביל אותו לחופה, אבל הוא זכה לדבר נדיר, שחמיו איש אלקים קדוש, דער גְרוֹיטער פּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת - הפועל ישועות הגדול, רבינו מרן רבי דוד משה מקרעטשניף זצוק"ל, גיע לברית בגני תקוה, הרבי מקרעטשניף ראה את הרבי מסאסוב בתור ילד, והתבטא שהוא רוצה את הילד שלו עבור הבת שלו.

הרבי זכה ללמוד ולינוק ממרן הרבי הקדוש שלהבת אש, בעל השפע חיים מצאנו זצוק"ל, מרן בעל הבית ישראל מגור זצוק"ל, מרן בעל הישועות משה מויזניץ זצוק"ל, ראש ישיבת מיר מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצוק"ל, ראש ישיבת פונוביז' מרן הגאון רבי שמואל רוזובסקי זצוק"ל, ועוד ועוד ועוד. הרבי גם זכה, שקם בזכותו דורות של מורי הוראה בישראל. מי שזוכה לבקר את הרבי שליט"א, רואה ספרים בנגלה בכל התורה כולה, אבל לא רק בנגלה... והמבין יבין.

הרבי שמשוש חייו זה התורה הקדושה, מחייה את כלל ישראל בעצה ובחיוזוק, בבחינת ואתה מחיה את כולם. הרבי מוצא מסילות לכל יחיד מגיל שנתיים עד זקנים וישישים, אז מה הפלא שהרבי משפיע כל כך בכל העולם כולו.

הרבה שיעורים זכיתי ברוך השם לשמוע מראשי ישיבות, ממגידים ועוד ועוד, אָבְעֵר אַזא שיעור - אבל כזה שיעור בפרקי אבות, שהרבי מסר בשבת קודש, טרם שמעתי עד עצם היום הזה. הרבי בבהירות ובחדות מדבר דברים חוצב להבות אש, דברי אלקים חיים, הרבי דיבורים קערט אַיִבְעֵר אַ אַיִדִישֶׁע האָרץ - הופך לב אבן ללב בשר.

הרבי שליט"א אמר בשבת קודש, ראשי תיבות נפלא על הפסוק (דברים כט, ט) **אתם נצבים היום כולכם**, הרבי דיבר על הזוהר הקדוש (ח"ב לב): שהיום זה ראש השנה. אומר הרבי, **נצבים** ראשי תיבות, נותן צדקה בשפע ינצל ממוות. מי ששמע את הרבי שליט"א אומר זאת, שמע מה שמורי ורבי אביהם של ישראל, בעל הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל היה תמיד משנן לנו, 'הוא היה אומר', ער זאָגט זיך אַרוֹס, דער מענטש נואס ער איז ד דאָס קעךט ער - אדם כפי מה שהוא, זהו מה שהוא מדבר. הרבי הבאר יעקב, היה דוד של הרבי שליט"א יבלחט"א, הרבי שליט"א כל מהותו זה צדקה וחסד לכלל ישראל.

נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו מתוך בריות גופא, בצוותא חדא מיט די פשוטע קעצין - עם הרבנית הצדקנית תליט"א, שכל כך מסייעת בכל צעד ושעל. שהרבי שליט"א יהיה לו נחת מכל הצאצאים מכל החסידים מכל התלמידים, מכל עמך בית ישראל, ושהרבי שליט"א ילווה אותנו בקרוב ממש לקבל פני משיח צדקנו במהרה בימינו, אמן.

פרשת לך לך

הקב"ה מקפיד על כבוד תלמידי חכמים יותר מאשר על כבודו

כתוב במדרש רבא: (נרן דן פרשה יא) וְאֶבְרָכָה מִבְּרַכְיָה, (שכל שמברך את אברהם אבינו זוכה שהקב"ה מברכו).

אמר רבי ירמיהו החמיר הקדוש ברוך הוא בכבודו של צדיק יותר מִכְבוֹדוֹ, בכבודו פְּתִיב (שמואל א ב, ל): כִּי מִכְּבֹדִי אֶכְבֹּד וּבְזִי יִקְלָה, על ידי אחרים (הוא תבזה), וּבְכְבוֹדוֹ שֶׁל צְדִיק פְּתִיב "וְאֶבְרָכָה מִבְּרַכְיָה וּמִקְלָלָה אֶאָר" (שהקב"ה ח"ו מקללו)

מובא במדרש תנחומא פרשת תולדות אות יב' כִּשְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חַפֵּץ, אִף הַיָּדִים אֵינָן בְּרִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם. אֵימְתִי: כִּשְׁבָא עֵדוּ הַנְּבִיא אֶצֶל יְרֻבְעֵם, דְּכְתִיב: וְהִנֵּה אִישׁ אֶל-לְהִים בָּא מִיְהוּדָה דְבָר ה' אֶל בֵּית אֵל וַיְרַבְעֵם עִמָּד עַל הַמִּזְבֵּחַ לְהַקְטִיר, וַיִּקְרָא עַל הַמִּזְבֵּחַ דְּבָר ה' וַיֹּאמֶר מִזְבֵּחַ פֶּה אָמַר ה' הִנֵּה בֶן נוֹלָד לְבֵית דָּוִד יֵאשְׁיָהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח עֲלֵיךָ אֶת כְּהִנֵּי הַבְּמֹת הַמִּקְטָרִים עֲלֵיךָ וְעֲצָמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ עֲלֵיךָ (מלכים א יג, א-ב). וְלָמָּה מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ שְׁתֵּי פְעָמִים: מִזְבֵּחַ שְׁבָבִית אֶל וּמִזְבֵּחַ שְׁבָדָן, (שני המזבחות שבנה ירובעם לעבודה זרה) שְׁבָדָן הוּא אֵלוֹ שְׁנֵי עֲגָלִים. מִיָּד אָמַר יְרֻבְעֵם, (על הנביא עידו) שׁוֹטֵה הוּא זֶה. אָמַר לוֹ (הנביא): זֶה הָאוֹת (שהנבואה נכונה) הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ (העבודה זרה) נִקְרַע וְנִשְׁפָּף הַדֶּשֶׁן אֲשֶׁר עָלָיו. (מיד) וְהַמִּזְבֵּחַ נִקְרַע וַיִּשְׁפָּף הַדֶּשֶׁן מִן הַמִּזְבֵּחַ פְּמוֹפֶת אֲשֶׁר נָתַן. וַיְהִי כִשְׁמַע הַמֶּלֶךְ אֶת דְּבַר אִישׁ הָאֱלוֹהִים אֲשֶׁר קָרָא עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית אֵל וַיִּשְׁלַח יְרֻבְעֵם אֶת יָדוֹ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ לְאֹמֶר תִּפְשֹׁהוּ (לעידו הנביא) וְאֵז נִעַנְשׁ יְרֻבְעֵם "וַתִּיבֵשׁ יָדוֹ" - שִׁיבְשָׁה יָדוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח עָלָיו וְלֹא יָכַל לְהַשִּׁיבָה אֵלָיו. כִּשְׁהִיָּה עוֹמֵד וּמִקְטִיר לְעִבּוּדָה זָרָה לֹא יִבְשָׁה יָדוֹ, וְכִינּוּ שֶׁשֵּׁשׁ אוֹתָהּ פִּנְגָּד הַנְּבִיא בְּשָׂה. מִפָּאָן אֲתָה לְמַד, שֶׁחֶסֶד הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כְּבוֹד אוֹתוֹ צְדִיק יוֹתֵר מִכְבוֹדוֹ. (שהרי בזמן שירובעם מבעיס את הקב"ה ומקטיר לעבודה זרה לא יבשה ידו כשרצה לפגוע בעידו מיד ותיבש ידו) אָמַר לוֹ (הנביא): מָה אֲתָה סְבוּר לְשִׁדְדָךְ בְּרִשְׁוֹתָךְ. מִיָּד וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל אִישׁ הָאֱלֹהִים חַל נָא אֶת פְּנֵי ה' אֶלְהִיךָ וְהִתְפַּלֵּל בְּעַדִי וְתִשָּׁב דְּבִי אֵלָי וְכִן עָשָׂה. (וכן מובא בזוהר באדרא)

אומרת הגמרא במסכת מכות דף כב' "הני טפשי קמים לכבוד ספר התורה ואינם קמים לכבוד גברא רבה" (ועיי' קדושין לב) - אותם טפשים, שכמותם נוהגים רבים הנותנים כבוד ויקר לספר התורה, ואלו ללומדי ונושאי התורה - לגברא רבה, אין הם חולקים כבוד ואף להיפך, הגמרא (ברכות יט). דנה האם המתים יודעים מה שקורה עם החיים או לא ורצתה הגמרא להביא ראיה ממעשה שהיה: אחד דיבר על שמואל לאחר פטירתו ומיד נפל עליו בול עץ ופצע לו את מוחו. אם כן מכאן יש ראיה שמתים יודעים מה קורה עם החיים, שהרי מסתבר ששמואל שדברו עליו הוא העניש את המדבר עליו דברי גנאי. דוחה הגמרא ראיה זו משום שתלמיד חכם הקב"ה תובע את בזיונו ולא שמואל תבע את בזיונו. אור החיים הקדוש ערך גלות כיון ששמע שביזו תלמיד חכם ולא מיחה.

כתוב בזוהר: (פרשת בשלח דף סד) מתורגם רַבִּי חִינְיָא פְּתַח, (תהלים לד) "חִנְיָה מִלְאָךְ ה' סָבִיב לִירְאָיו וַיִּחַלְצֵם" - אֲשֶׁרֵי הַצְדִּיקִים שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹצֵה בְּכַבּוֹדָם יוֹתֵר עַל שְׁלוֹ. בֹּא רֵאָה פֶּמָּה שֶׁכֵּן הָעוֹלָם שְׂמַחְרָפִים וּמְגַדְפִים לְמַעַלָּה, כְּמוֹ שֶׁסְּנַחְרִיב חָרַף וַיִּגְדֹף וַיֹּאמֶר (מלכים ב' ח') "מִי בָכַל אֶלְהֵי הָאֲרָצוֹת אֲשֶׁר הִצִּילוּ אֶת אֲרָצָם מִיָּדִי כִּי צָצַל י-ה-ו-ה אֶת יְרוּשָׁלַם מִיָּדִי וְגו' ". וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מַחֵל וְלֹא תִבַע מִמֶּנּוּ. כִּינּוּ שֶׁהוֹשִׁיט אֶת יָדוֹ עַל חֲזָקָהּ, מָה פְּתוּב: (שם יט) 'וַיִּצָא מִלְאָךְ ה' וַיִּפֹּד בְּמַחְנֵה אֲשׁוּר וְגו' ". פִּרְעָה חָרַף וַיִּגְדֹף, וַיֹּאמֶר: (שמות ח') מִי ה' וְגו', וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא תִבַע מִמֶּנּוּ אֵת חוֹצְתוֹ עַל כֵּךְ עַד שֶׁשָּׂרַב לְיִשְׂרָאֵל, שְׁתָּוִב (שם) "עוֹדֶךָ מִסְתּוֹלֵל בְּעַמִּי, (שם) הִנֵּה יָד ה' הוֹיָה בְּמִקְנֶךָ וְגו' ". וְכִן בָּכַל מְקוֹם הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹבֵעַ אֶת עֲלָפוֹן הַצְדִּיקִים יוֹתֵר עַל שְׁלוֹ.

מסופר (ב"מ פד') על ר' אלעזר ששכב מת קרוב לעשרים ושנים שנה ולא קרה לו כלום, פעם אחת אשתו אשתו היתה לידו וראתה שיצאה לו תולעת מהאוזן, והתחילה לפחד שמה עכשיו כולו יתלע, נגלה אליה ר' אלעזר בחלום ואמר לה: אל תחששי לתולעת הזאת, שזה משום שפעם אחת שמעתי בזיון תלמיד חכם, ולא שלא מחיתי, אני כן מחיתי אבל לא מספיק, ומשום כך יצאה לי תולעת מהאוזן.

מסופר (ספר אמונת התחיה - פ"ג) בזמנו של הצדיק משה קורדובירו חסיד אחד נפטר מחוץ למדינתו בכפר אחד הנמצא במרחק של שני ימי הליכה ונקבר שם. לאחר כמה שנים הלכו בני אותו חסיד להביא עצמותיו שיקבר עם בני משפחתו ומצאו שלא נעכל מבשר כי אם רגל אחת בלבד. והיה בנו הגדול מצטער על זה ותוהה מאיזה סיבה התעכלה הרגל ההיא, והיה מצטער שמה ישלוט בו עוד רימה ונתענה ובה לו אביו בחלום ואמר: דע כי לא שלט בי רימה כי אם בגלל הרומא מפני שבעט בעל תורה ושאר גופי שלא חטאתי בו לא ישלוט בו רימה לעולם. ע"כ.

מי שמבזה תלמיד חכם ח"ו הוא אפיקורס כתוב במסכת שבת טיט

לא חרבה ירושלים אלא עד שביזו בה תלמידי חכמים וכל המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו. כתוב במסכת ב"ב [עה] כל מי שענינו צרות בתלמידי חכמים בעולם הזה מתמלאות עשן לעולם הבא כתוב במדרש קהלת נושא ט כל הנוגע בתלמיד חכם כאילו נוגע בשכינה **מסופר ביבמות** דף קה: ר' חייא ור' שמעון בן רבי, היו יושבים. בא ר' ישמעאל ברבי יוסי אליהם לדבר בלימוד. תוך כדי שדברו הגיע רבי למסור את השיעור הם שהיו לא בעלי בשר הגיעו בקלות לשוקם. ר' ישמעאל ברבי יוסי שהיה בעל בשר היה הולך לאט ובזמנם יסבור על מחצלת ונראה כשהולך כאלו הוא פוסע על ראשי התלמידים. אמר לו אבדן (אחד מהתלמידים), מי הוא זה שפוסע על ראשי עם קדוש, אמר לו אני ישמעאל ברבי יוסי שבאתי ללמוד תורה מרבי, אמר לו וכי אתה הגון ללמוד תורה מרבי, אמר לו וכי משה היה ראוי ללמוד תורה מפי הגבורה. אמר לו וכי משה אתה, אמר לו וכי רבך [רב] למו אלקים הוא? תוך כדי זה באה אישה נשואה פחות מגיל בת מצווה לחליצה, אמר לו רבי לאבדן תראה אם היא מעל גיל 12 (גדולה) לאחר שיצא אבדן אמר לרבי ר' ישמעאל ברבי יוסי כך אמר אבא, איש כתיב בפרשה אבל אשה בין גדולה ובין קטנה יכולה לחלוף. אמר רבי לאבדן שב במקומך ואין צורך לבדוק כבר הורה זקן. היה אבדן מפסע על ראשי עם קדוש אמר לו ר' ישמעאל ברבי יוסי, מי שצריך לו עם קדוש יפסע על ראשי עם קדוש, מי שאין צריך לו עם קדוש איך יפסע על ראשי עם קדוש. אמר רבי לאבדן תעצור ותשב היכן שהגעת. **תנא באותה שעה נצטרע אבדן, וטבעו שני בניו, ומיאנו שתי כלותיו.**

וראים מכאן עד כמה חמור לפגוע בתלמיד חכם ואיזה עונש קיבל אבדן על כך אף שהיה תלמידו של רבי. למרות שהפריע לו שפוסע על ראשי עם קדוש נענש, כל שכן לבזות תלמיד חכם ללא סיבה. החפץ חיים בשמירת הלשון שער התבונה מבאר שכיון שאבדן פסע על ראשי עם קדוש כפי שעשה רבי ישמעאל ברבי יוסי בזה הראה שהערתו על רבי ישמעאל שהוא מפסע על ראשי עם קדוש לוקה בחסר שהרי גם הוא עכשיו עשה כן כיון שאין אפשרות לבעל בשר ולכן נתפס על הערה זו ונענש עליה. מכל מקום רואים איזה עונש חמור נענש משום כך. עד כמה צריך להזהר בכבוד תלמיד חכם.

העונש של הערבי שביזה את מרן הרב עובדיה מרן הרב עובדיה כהן כאוב בית דין בקהיר, באחד הימים נסע ברכבת, וכדרכו היה שקוע, כל כולו בספר שאחזו בידיו, עוסק כל הדרך בתורה הקדושה. בקרבתו של מרן ישב ערבי אחד עז פנים אשר כל הדרך היה לועג על מרן ומבזה אותו במילות גנאי ונאצה, אך מרן עסוק היה בתורתו ולא שת ליבו לדבריו של אותו גוי מחוצף. והנה כשירד אותו גוי בתחנה, נתפס חלוקו בדלתות הרכבת, והרכבת המשיכה בנסיעתה, אותו גוי נמשך הישר לגלגלי הרכבת, ותוך דקות ספורות נפח את נשמתו במיתה משונה ואכזרית. כן יאבדו כל אויבי ה'!

ביזה את היעב"ץ ואף שמחל לו- נענש
רבי יעקב עמדין מביא מעשה שקרה איתו, וכך הוא כותב: בא מעשה לידי מאחד מבני ברית בזוי ושפל מאוד מפחותי ההמון, הגם שלא עשיתי לו מאומה רע מימי ואף מימי לא הכרתיו, קלנני קללה נמרצת והרבה להכלים אותי ולבזותי בדברים קשים ומרים יורדים חדרי בטן. הוא אמר לי שמותר וגם מצוה לנתק מעי מקרבי ולחתוך מבשרי רצועות, וכל זה עדיין לא מספיק לעונשים שמגיעים לי לפי מעשי, כזה וכזה אמר בקלותו. לא התפעלתי כלל מדבריו ונענעתי לו בראשי. גם דנתי לזכות ואמרת לי דמיונו המוטעה טוב עשה והותר לו דמי מחלתתי לו. אך עוונותיו ללכדונו למקצת הימים יכונאו ממכרי- הוא נתפס על ידי השלטונות למיתה (הגהות למס' ברכות).

סיפור מזעזע ונוקב יורד עד חדרי בטן, סיפר הגאון ר' יהודה אריה דינר, רב בית כנסת דברי שיר ב"ב, לפני שבועות אחדים נולד לאברך מירושלים תינוק ללא רגליים, ל"ע האברך שנרעש ונפחד מכך הגיע לבית הגר"ח קנייבסקי לשאלו על מה עשה ה' ככה. "פגעת בתלמיד חכם ולכן נולד לך ילד כזה" השיב הגר"ח לאברך, " אבל איני זוכר מקרה שפגעת בתלמיד חכם" התגונן האברך, "שוב לביתך ונסה להזכר" ענה הגר"ח. לאחר שבוע חזר האברך לבית הגר"ח ואמר כי נזכר שבבחרותו פגע באחד מגדולי ראשי הישיבות בדור שעבר, במר ליבו ביקש האברך תיקון. הגר"ח הגיב באמרו שאינו יכול לעזר לו משום שחז"ל אמרו, "כל המבזה תלמיד חכם אין תרופה לחלתו" האברך פרץ בבכי ושאל מה יוכל לעשות שלא יזנק בעתיד. "תעלה לקברו יחד עם מנין ותבקש ממנו מחילה. לאחר מכן קנה את ספריו של אותו ראש ישיבה ותרום אותם לישיבות שילמדו בהם" ענה הגר"ח.

מעשה שקרה לפני כ-150 שנה, נכנסה רוח באדם ושאלו את הרוח מיהו ואמר שהוא תלמיד חכם והוא והראשון שזרק אבן על עובדיה הנביא ועד היום אין לו ראשות להכנס לגיהנום ועדין בכף הקלע לעומת זאת המכבד תלמיד חכם ומארחו בביתו אומרת עליו הגמרא "תיכף לתלמיד חכם ברכה" שמיד שמארח תלמיד חכם בביתו, ביתו מתברך. אומרת הגמרא שהמכבד תלמידי חכמים יהיו לו בנים תלמידי חכמים. הירא וגם מכבד תלמיד חכם יהיה הוא בעצמו תלמיד חכם.

מאברהם אבינו ירשנו את מידת החסד כמו שכתוב בפרקי אבות: מתלמידיו של אברהם אבינו: רחמנים ביישנים וגומלי חסדים.

זכות שעשתה חסד גדול מאד זכתה לשני בנים נגד הטבע

את הישיבה הגדולה בעולם "ישיבת ליקווד" הקים בטמריקה רבי אהרן קוטלר זצוק"ל זצ"ל, יחד עם ר' משה פיינשטיין ורבי יעקב קמיניצקי, וזו להקים את עולם התורה והיהדות על יבשת אמריקה שהיתה צמאה ויבשה מ"יידישקייט" באותם השנים. לאחר הסתלקותו של רבי אהרן בשנת תשכ"ג עלה על כס ראש הישיבה בנו הגאון רבי שניאור קוטלר. בשנת תשמ"ב הסתלק רבי שניאור לבית עולמו, וכראש ישיבה התמנה נכדו של ר' אהרן ובנו של רבי שניאור הלא הוא רבי מלכיאל קוטלר. לרבי שניאור היה בן נוסף רבי מאיר שמו, הוא היה תלמיד חכם מופלג, למדן עצום, אציל נפש וירא שמים, רבים חזו לו גדולות ונצורות ושמשו יורח בשמי היהדות לתפארת סבו ואביו ממשפחת קוטלר. בהגיע רבי מאיר לפרוק, התארס עם בת ממשפחה מאד מיוחסת וחשובה, שכל שאיפתה היה לעמוד לימין בעל תלמיד חכם, צדיק וירא שמים. מספר ימים לאחר האירוסין, חש רבי מאיר ברע, והובחל לבית החולים, שם עבר סדרת בדיקות מקיפות, התוצאה לא איחרה לבוא, המחלה הארורה רח"ל פשתה בכל גופו, והרופאים שתפקידם לחפש מזור תרופה לחולה, אמרו שבמקרה זה אין מה לסתות לטפל בו וכי חיינו לא יארכו ממספר שבועות בודדים. במשפחת קוטלר קיבלו את הבשורה הנוראה בצורה קשה ביותר, גם הכלה היתה שבורה ורצוצה, כל חייה התפללה לבעל צדיק ותלמיד חכם והנה... הורי הכלה פנו למשפחת קוטלר ורמזו להם כי אולי כדאי לבטל את האירוסין, אין שום סיבה שהכלה תצטרך להתמודד עם אסון שכזה, וזו על עברו בחור שהיא בקושי מכירה.

משפחת קוטלר השתלשלה למשפחת הכלה שכל צעד שיבחרו לעשות, הם יקבלו בהבנת רבה. ישובו הורי הכלה עם ביתם, וניסו לשכנעה שהצעד הנכון ביותר הוא לבטל את השידוך ועי"כ להימנע מכל טלטלה רגשית שהיא תיאצל לעבור. וכאן נכונה להם להזיקי הכלה הפתעה: הכלה סירבה! והיא אמרה באומץ ובעוז, "זכיתי להתארס עם צדיק, תלמיד חכם עצום, ואני לא מתכוונת לעזוב אותו, רק מפני שהוא חולה, ואם ניתנה לי האפשרות לעשות חסד עם אדם שכזה, והיה זה שכרי וגורלי, אני אתמוודד!" הוריה חשבו שהיא צעירה מידי ולא מבינה את משמעות החלטתה, והסכימו כולם לפנות אל פוסק הדור הגאון רבי משה פיינשטיין וכל אשר יאמר כך יעשו. רבי משה הקטיב להורים ולכלה, ולאחר מכן אמר "לו הכלה היתה רוצה לעזוב את השידוך, לא הייתי אומר מילה, אך מכיוון שהיא מביעה התנגדות נמרצת לעזוב את הבחור, דעו, כל חיבור שיש בין בעל ואישה יש לזה המשך בעולם הבא בגן עדן, הכלה היא רוצה להפסיד חיבור נצחי עם יהודי נעלה שכזה, לכן אני ממליץ לאפשר לה להתחתן איתו, גם אם זה יהיה לזמן קצר ביותר ובידיעה ברורה שהוא עלול להסתלק מהעולם לפני החתונה אם מיד אחריה". והוסיף רבי משה ואמר "למרות שזמני דחוק, אשמח לסדר חופה וקידושין בחתונה זו". הם יצאו מבית פוסק הדור ללא ספיקות, הכלה ביקשה להקדים את החתונה, וכעבור עשרה ימים העמידו חופה. זו היתה חתונה עצובה מאד, האנשים שהלכו עם החתן לבסות את הכלה בהינומה, לא יכלו לעצור את שטף הדמעות, בידועם שאולי עוד מספר ימים יצטרכו הם לחילה לבסות אותו בעפר. בסידור קידושין התכבד פוסק הדור רבי משה פיינשטיין, מיד לאחר החופה והברכות פנה רבי משה אל הזוג הצעיר ולפני כולם בירך אותם ואמר "זה עתה בירכנו את הברכה "יהתקין לו ממנו בנין עדי עד", אני מברך אתכם החתן והכלה שתזכו לילדים". החתן והכלה פרצו בבכי, לא מפני שחשבו שהברכה תתקיים, אלא מפני שהם ידעו שהיא לא תתקיים וחשבו שדבריו לא היו אלא מליצה. הזוג החל את דרכו כשמסביבו כולם סופרים את הימים מחשש לנורא מכל. והחתן, לא רק שמצבו לא הורע, אלא להיפך, המחלה הואטה והוא חש הרבה יותר טוב. חלפו חודש וחששים, והוא חי בניגוד לכל התחזיות אפילו של האופטימיים שנתנו לו ויתר מחודשים. כעבור שלושה חודשים הגיעה הבשורה של הניאמן, האשה נפקדה, ותשעה חודשים לאחר מכן נולד לזוג הצעיר בן זכר בריא ושלם. הבשורה התפשטה במהירות, וכולם ראו את ברכתו של רבי משה פיינשטיין מתגשמת, ובניגוד לחתונה, השמחה בברית הרקיעה שחקים, וזה עקב התקווה והאמונה להיפך מהחתונה שאפיו אותה ייאוש גמור. מספר שבועות לאחר הברית, חש רבי מאיר כי פניה לא אישתו אינם כתמול שלשום. הוא חשש שאולי כתוצאה מהלידה נכנסה לעצב ודיכאון, אך היא הרגיעה אותו שהיא בריאה לחלוטין בגופה ובנפשה, ומודה להקב"ה על כל החסדים שמעל הטבע שהוא עושה עימם. "אז מדוע את מהורהרת כך?" שאל בעלה. והיא פתחה את סגור ליבה ואמרה לו "תכבודל הדור אותנו, היינו קטני אמנה, אך עתה כשוראים אין שברכת הצדיק התקיימה בדרך ניסית ועל טבעית וכנגד כל הסיכויים, חשבתי היטב על דברי ברכתו, הוא בירך שיהיו לנו ילדים, ומיעוט רבים שניים, ז"א שכל זמן שלא יהיו לנו שני ילדים אתה תחיה, כי ברכת הצדיק לא הסתיימה, והיא תמשך עד הילד הבא". "אז מה ניתן לעשות?" שאל. "ובכן" השיבה אשתו, "רחל אשת רבי עקיבא שלחה אותו ללמוד תורה, הוא עזב את הבית למשך עשרים וארבע שנים והקים ישיבה עם אלפי תלמידים, עם כל הצער והכאב, סע אף אתה ללמוד תורה, עם ישראל יהנה מלימוד התורה עימך, ואני אגדל את הבן שלנו הרך הנימול..." ניסיה בעלה לתאר בפניה כמה קשיים היא תעבור בהתמודדות שזו כשהיא לבדה, אך היא איתנה בדתה ומוכנה ללכת במדבר בארץ לא זרועה. ההתלבטות היתה קשה, וההחלטה לא פחות, ואז החליטו להיכנס שנית אל פוסק הדור ולחציג לפניו את שאלתם. אמרו ועשו, לאחר ששמע רבי משה את שאלתם אמר להם "לא זו דרכה של תורה, הקב"ה ציוונו פרו ורבו ויבא את הארץ, "בהדי כלש רחמנא למה לך?" הקב"ה ינהיג עולמו וברחמים, והאדם יעשה את מוטל עליו ללא חשבונות והתחכמויות". כעבור שנה, נולד להם בן שני, הברית שנערכה היתה מהולה בעצב עמוק, הכל ידעו מה משמעות ברכת הצדיק, ואכן, יומיים לאחר הברית הסתלק רבי מאיר לבית עולמו. אמריקה באבלות. הישיבה בצער עמוק, ומשפחת קוטלר באבלות קשה, רבי שניאור האבא שבור לרסיסים, ומתקשה לומר את שאלתם. הוא מביט בעיניו הדומעות על עינו הדומעות של רבי שניאור ואומר לו "אבדתי גדולה מאבדתיך... לך יש לפחות מצבה להתפלל לידה, אבל הבן שלי נרצח באושוויץ ואין לי שום קבר להתרפק עליו, לך הוא השאר שני בנים זכרים שיתנו לו נצחיות, ואילו בני לא השאר אחרינו שום זרע של קיימא..." ורבי שניאור שאל קיבל תנחומים מאיש על אסונו הכבד, הפטיר בכאב עצור "ניחמתני, ניחמתני..." "חלפו ימי הבכי, המספד, האבל והשנה, והאלמנה הטריה מגדלת את שני בניה. והנה, הוצע לה שידוך עם אברך תלמיד חכם וירא שמים, אלמן גם הוא עם שני ילדים. הם נישאו וחיו באושר. חלפה שנה ועוד שנה, ועוד שנה. והם לא זוכים לילד משותף. והתמיהה. הרי לכל אחד

מהם יש ילדים מנישואים קודמים, היא לפתע נוצרה בעיה? הפנו לדרוש אצל הרופאים, כולם קבעו חד משמעית שהם בעיה אצל האישה. הלו הזוג אל אחד מגדולי הרופאים באמריקה בעל שם עולמי לשמוע מה בפיו. לאחר שעבר על כל הבדיקות, ישב עם הזוג, והחליט לשתף אותם במה שכל הרופאים האחרים לא העזו לומר. "דעו לכם, שטיפלתי בימי חיי באלפי מטופלים, אני מוכן לשים נפשי בכפי ולהישבע שהאישה הזו שיושבת כעת מולי, לא רק שאינה יכולה ללדת, אני גם לא מסוגל להאמין שיהא ילדה אין פעם, יש מקרים שיש להם פתרון, ויש מקרים שאין להם פתרון. אבל כאן מדובר במקרה שאין בכלל שאלה רפואית, על פי דרך הטבע אין שום סיכוי בעולם שאישה זו תלד", והוא סיים "על פי מה שראיתי אני מחויב להאמין בניסים, כמו כל הרופאים שהרפואית להם את ממצאי הבדיקות, הם הגיבו כמוני, אין שום סיכוי רפואי, רק נס!". ואכן, לזוג הזה לא נולדו ילדים נוספים. הם גידלו את ארבעת ילדיהם במסירות ועמלמו בחלקם הגדול. משפחת הכלה הצעירה היתה בטוחה שהיא עושה חסד בלתי יאומן עם רבי מאיר קוטלר, ולא סתם חסד, אלא הקרבה של חיים למענו, ואכן זה מה שהתכוונה לעשות, וזה מה שעשתה, אך כעבור שנים התברר שאם לא היתה נישאת לו, לא היתה זוכה לברכתו של הצדיק, והיתה נשארת עררית ללא ילדים ללא המשך, בזכות ברכתו של הצדיק זכתה לילדים ולנכדים ולראות דורות ישרים ומבורכים. "עולם חסד יבנה" עם חסד ניתן לבנות עולמות אחרים, אבל פעמים בונה הוא את עולמך שלך, היא שהלכה עם חסד עצום אחרי בעלה בארץ לא זרועה, זכתה גם זכתה ובנתה בזאת את עולמה לעצמות עולם.

עשתה חסד עם אחותה הנשואה וניצלה מהפיגוע

את גדלותה של מעלת מידת החסד למדה רבקה בסמינר בירושלים, על מצוות צדקה נאמר צדקה תציל ממות, זה לא נאמר על הפרדה בין חלב לבשר, או על כל מצווה אחרת. ואכן בימי שישי אין לימודים בסמינר כדי לאפשר לעשות חסד בבית, לעזור ולסייע בכל ההכנות הדרושות לשבת. לאחותה יש רבקה יש דירה בקטנה מאחורי שוק מתחם יהודה, שם היא גרה עם בעלה וחמשת ילדיה הקטנים, כל בר דעת מבין כמה קשה בדירה כה קטנה לדאוג לנקיון, כביסה, בישולים וכו', לקחה רבקה על עצמה להגיע כל יום שישי בבוקר אל אחותה ושם עבדה במרץ: טיפלה בכביסה, בגיהוצים, נקיון, בישולים, ובכל אשר יכלה, עד כשעתיים לפני שבת. אז היתה יוצאת, חוצה את השוק לרחוב יפו, עולה על אוטובוס קו 11 ונוסעת לביתה ברמות שם היא גרה. יום אחד במול טוב נולד בן נוסף לאחותה. על רבקה נפל עתה עוד כבד וכפול, והיא עמדה בזאת בגבורה, כל יום אחה"צ היתה מגיעה, סידרה את הכביסות, בישלה אוכל ליום שלמחרת, ניקתה את הבית, האכילה את הילדים ארוחת ערב ואף דאגה להכינם לשנת הלילה. ביום שישי באותו שבוע הגיעה רבקה מוקדם מהרגיל וחישה השתלבה בעבודות הגשרתיות שהיו בבית. באמצע הבישולים לצלל הטלפון, על הקו היתה אחותה ששהתה בבית החלמה "מעון צביה" בירושלים, היא כמובן לא פסקה מלהודות על החסד העצום שהיא עושה איתה, והודתה לה עם כל הלב, לבסוף ביקשה בקשה קטנה, מאחר ונעליה קרועות, ובשבת יבואו לאחל לה מזל טוב להולדת הבן, מתביישת היא בנעליה, ע"כ מבקשת היא מאחותה שתד לשוק מתחם יהודה לחנות מסוימת שנקבה בשמה, ותקנה לה כפכפים במידה וצבע מסוים, וכאשר תחזור אחה"צ לפני שבת לרמות, תמסרם לשכנה מסוימת שאמורה להגיע שעה לפני שבת למעון צבי לבקר מישהו, ואז תעביר לה את הכפכפים. שמחה רבקה לבצע את בקשת אחותה. ירדה לשוק ורכשה בתנות המדוברת את הכפכפים, והמשיכה בעבודות להכין את הבית לקראת שבת המלכה. ואכן בשעת צהרים, היה הבית כולו מבריק נקי ונוצץ, הבישולים על הפלטה, הכל עומד על מקומו. היא נפרדה מכולם והגיעה לרח' יפו לתחנה של קו 11 שמשלולו היה להגיע לרמות. היא נעמדה בצל התחנה והמתינה לאוטובוס שיגיע, וראה זה פלא, כבר עברה כלמעט חצי שעה ועדיין לא נראה אף לא באופן שום אוטובוס. התחנה התמלאה באנשים, ורבקה זזה הצידה לאפשר לאנשים עם תחבולות לעמוד קרוב יותר, היא נעמדה ליד אישה צעירה שעמדה קרוב לתחנה ולה מזוודה גדולה, וכך עומדים כולם חלק אף מקטרים בצפייה לאוטובוס שיבוא. רבקה הביטה בשעונה וחשבה לעצמה אף אם יגיע עכשיו אוטובוס, לכאורה עד שתגיע איתו לביתה ברמות כבר לא תספיק לפגוש את השכינה שאמורה לצאת למעון צביה ולהביא את הכפכפים לאחותה, מה עושים? אם יבואו אורחים לבקרה בשבת הלא תתבייש, מה עושים כדי שלא תתבייש? החליטה רבקה לשנות את התכנית, היא עברה לצד השני של הרחוב במטרה לעלות על אוטובוס קו 7 המגיע עד מעון צביה, ולמסור בעצמה לאחותה את הכפכפים שקנתה היא עלתה מעט למעלה ונעמדה בתחנה. באותו רגע הבחינה כי אוטובוס מס' 11 מגיע לתחנה, כשבמקביל הגיע גם אוטובוס קו 7 לתחנה, רבקה עלתה עליו, ולפתע נשמע קול פיצוץ עז שהרעיד את כלירושלים, הפיצוץ היה בתחנת קו 11. מחשבת שעמדה קרוב לתחנה עם מזוודת נפץ פיצצה עצמה ברגע שהגיע האוטובוס, וזאת כדי להרבות בנפגעים. 6 אנשים נהרגו, ומעל 80 נפצעו, חלקם קשה מאד. אוטובוס קו 7 שרבקה עמדה בתוכו, היטלטל כה חזק מעצמת הדרך, עד שכל הנוסעים ברחו ממנו לו עוד נפגשם בס, בהיותם בטוחים שהפיצוץ הוא באוטובוס זה. מרוב צעקות הם לא שמעו את הנהג קורא להם שהפיצוץ הוא בכלל באוטובוס אחר בנתיב הנגדי. ורבקה שעמדה כחצי שעה בסמוך ממש למחבלת לא נפגעה, משמים עיכבו את האוטובוס כדי לאפשר לרבקה בעלת החסד המופלאה לעבור מגד לצד השני של הרחוב, ולתת לה חייה לשלל רבקה התקשרה מהלורה למסור להם לכל דיאגו ושהיא בריאה ושלמה. היא הגיעה לאחותה, מסרה לה את הכפכפים, והמשיכה הביתה. כששבה לביתה וסיפרה הכל בפרוטרוט מה עבר עליה ושהיא עמדה ליד המחבלת שנראתה כערביה, עיניה ריצדו בפחד, והיא היתה מאד לא רגועה. או אז הבינו ההורים כי קיבלו את בתם במתנה. אחרי מספר ימים הוחלט להאבא: תנסה לארגן סעודת חודיה על הניס המופלע שעשעה לך ולמשפחתך. בתום התפילה סיפר האבא לכל המתפללים בדמעות גיל על החסד שעשעה עימו בורא עולם, ומאחר ובשבת לא ניתן לבשל, ביקש מכל אחד מהמתפללים להתאסף באולם הסמוך לבית הכנסת לסעודת חודיה ולהביא כל אחד מביטו מכל טוב ומוטב. סיפורו של הניאמן אלוכל היה מדהים, כ"כ הרבה סוגי חלות, דגים, מרקים, בשרים וקפונים, והכל בכמויות ובשפע, לאחר דרשתו של הרב שהרחיב על חשיבות מידת החסד והנס הגדול שעשעה, פצחו כולם בשירה וריקודים עד לשעות הקטנות של הלילה. אמרו מי שלא ראה כזו סעודה עשירה עם כ"כ הרבה שמחה אמיתית וריקודים, לא ראה סעודה כה שמחה מימיו----

[א] קיימא לן כל היוצא מן הטמא טמא לפיכך חלב או ציר בהמה וחיה טמאה או טריפה אסור כבשרה לכן אין לשתות חלב האתון לרפואה אלא בפיקוח נפש שיאמר רופא מומחה ולא נשים [חלב האתון המועיל לחולה אסתמא אין לשתות אלא בסכנה ואם נתן בו דבר מר מותר גם לחולה שאין בו סכנה דהוי שלא בדרך הנתתן שאסור רק מדרבנן ובמקרה חולי לא גזרו]

[ב] מי רגלים של בהמה וחיה טמאה או טריפה אסורין כבשרה ויש מי שמטיר במי רגלים מפני שאינם מגופה אלא ממה שהכניסה לגופה חוץ מן מי רגלים של חמור שאסורים מפני שהם עכורים ודומין לחלב דדינו כבשר ובחולה שאין בו סכנה יש לסמוך על המתירין במי רגלים של בהמה וחיה חוץ מחמור ושיאמר רופא מומחה וגם בתנאי שאי אפשר לעשות לו רפואה בדבר אחר ועם כל זה הנהדר תבוא עליו ברכה כי באמת יש לחוש לסברת האוסרין בכל מי רגלים אשר מרן ז"ל סתם כוותיהו אבל מי רגלים של חמור אסור מדינא בחולה שאין בו סכנה

[ד] הנוגד מן הטרפה מותר ואף על גב דקיימא לן עובר ירך אמו הוא מכל מקום לענין טרפות שאני כיון דאין איסורא של האם אלא רק משום חיות דטריפה אינה חיה ועובר זה חי הוא ואין חיותו תלוי בחיות האם מיהו אם נדרסה האם בעוד הולד בתוכה אסור הולד מספיקא דאפשר טפת הארס של הדריסה יזיק גם לולד אבל אם יצא הולד וחי י"ב חודש אז מותר ואם שחטו אותו תוך י"ב חודש אסור מספק וכל זה בנדרסה לפנינו כנגד החלל דאז חוששין לולד אבל אם נדרסה בצווארה או ברגליה וכיוצא הולד מותר דודאי אין טיפת הארס של הדריסה מגעת לולד ואם נכנס הדורס לדיר ואחר כך נמצא פוררן תחוב באחת מהם והעובר ביצדה ולא נודע אם עד שלא נדרסה ילדה או אחר שנדרסה ילדה הולד אסור מספק:

[ה] בשר האדם אסור לאכלו מהתורה וגם אם פירש אסור מיהו עור האדם אינו אסור אלא מדרבנן צריך לזהר שלא יקלוף או לחתוך עור האדם בשיניו פן ישאר קצת בין שיניו או בפיו וגם יש לחוש שיתחך קצת מן הבשר גם כן ומה שנהגו הנשים לבלוע העורלה שחוטכים בעת המילה כדי שיולידו זכרים איסור חמור הוא: [וכן דעת רבנו עובדיה לאסור]

[ו] המומייה שהוא בשר האדם מותר לרפואה אפילו לחולה שאין בו סכנה דעפרא בעלמא היא ואסור לעשות סגולה לחולה לעשן עצמו בשן מת גוי דאף על גב דריחא לאו מלתא היא מכל מקום הנאת רפואה הויא הנאה ואסור דגם מת גוי אסור בהנאה: [הנאה ממת גוי נכון להחמיר לאסור כי מרן פסק לאסור ומכל מקום מותר לצורך אפטר להמתירם]

[ז] מי רגלים אדם מותרין מפני שהם כמים ואינו מתמצא מגופו ומכל מקום לכתחילה אסורים משום בל תשקצו ולרפואה בעלמא אפילו חולי מעט שאין בו סכנה שרי דכל שעושה לרפואה לא שייך בל תשקצו וכן הוא הדין לאיזה סיבה כל דהו שרי ואם השתין תינוק לקדרה שאינו ניכר מותר וכן אם נתנו לאחד מי רגלים שלא מדעתו אין בזה משום שפוך:

[ח] מי רגלים של בהמה וחיה הטהורים דינן כמי רגלים של אדם דאף על גב דהם מותרים המה אסורים משום בל תשקצו וכל מה שכתבנו במי רגלים של אדם הוא הדין כאן:

[ט] חלב של אשה מותר לכתחילה במה דברים אמורים כשפירש ממנה לתוך הכלי או לתוך היד ואפילו ליד של האשה עצמה אבל לחלב גדול מדדיה או אפילו לחלוב לתוך פיו הרי זה כיוונן מן השרץ ואסור מדברי סופרים דאתי לאחלופי לינק גם מבמה טמאה ואם עבר מכין אותו מכת מרדות ואפילו לחולה כל שאין בו סכנה אסור ולכן מה שלפעמים הוד של האשה יש בו איזה מכה ואינה מניקה את בנה ממנו מביאין אשר אחרת שתינק החלב מדדיה ותפלוט אסור משום מראית העין דרואין אותה יונקת וגם אי אפשר שלא יכנס לתוך פיה: [מותר להביא אשה שתינק במקום צער ואין לחוש למראית העין שלא נשאר חלב בפה ובזמנו יש משאבה לשאיבת חלב, במקום פיקוח נפש מותר לינק באופן מסויים ערב שבת]

[י] התינוק יונק עד סוף ארבעה שנים לבריא וחמשה לכחוש במה דברים אמורים כשלא גמלוהו אבל אם פירש דהיינו שגמלוהו שלשה ימים מעת לעת אחר כ"ד חודש הרי זה אסור להחזירו והוא שפירש מתוך בוריו אבל אם פירש מתוך חולי שאינו יכול לינק יכולים להחזירו ויכול לינק עד תשלום ארבע וחמש שנים משום דכל שפירש מתוך חולי חלו כאלו לא פירש כלל והא דאמרין אם פירש ג' ימים מעת לעת אחר כ"ד חודש מתוך בוריו דאסור להחזירו היינו דוקא שפירש לגמרי דאינו שותה חלב עוד כלל אבל אם לא פירש אלא רק מאמו יונק הוא מאשה אחרת יכולה אמו להניקו אפילו שפירש ממנה כמה ימים: [תינוק לאחר כ"ד חודש כשיש צורך בדבר מותר להחזיר גם אם אין בו סכנה, ובחולי שיש בו סכנה מותר להחזירו]

[יא] אם פירש מתוך בוריו ג' ימים מעת לעת אחר כ"ד חודש וחלה חולי שיש בו סכנה היה צורך בחזרתו מותר להחזירו ואחר שתסתלק הסכנה צריך להפרישו מיד ואם הוא חולה שאין בו סכנה יש לסמוך על המקילין בהיכא שיש צורך הרבה בזה כיון דהוא איסור דרבנן:

[יב] אם פירש בתוך כ"ד חודש ונתעברה השנה נתעברה התינוק ויכול לינק עד סוף כ"ה חודש אבל אם פירש מתוך בוריו תוך חודש העיבור ג' ימים מעת לעת כגון שנולד בראש חודש ניסן ונשלמו כ"ד חדשים באדר הב' והוא פירש ג' ימים מעת לעת באדר ב' שהוא חודש הכ"ה יש להחמיר ואסור להחזירו דהוי כפירש לאחר כ"ד חודש: [יג] מה שאמרים העולם כל מה שימעטו לולד בניקה יהיה הולד יותר מוכשר לתורה ועל כן גומלים אותו אחר שנה או פחות מזה טעות הוא בידם ואיסורא איכא לגמול אותו קודם כ"ד חודש אם לא מחמת עיבור שנתעברה אמו או סיבה אחרת הכרחית וגם על פי הסוד שגילה רבינו האר"י ז"ל יש לתינוק לינק

כ"ד חודש על כן ודאי לא יפה עושין לדחות את השעה להקדים קודם כ"ד חודש וכבר נאמר לא תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ והשי"ת ברחמי הרבים יכפר בעדינו וישוב את נדחינו וראו עינינו וישמח לבנו בעגלא ובזמן קריב אכ"י"ר: ודע דלפעמים ימצא התינוק הולך ברגליו אחר שמונה חדשים וימצא שאינו הולך אלא עד אחר כ"ד חודש לכל זה יש טעם על פי הסוד ומפורש בעץ חיים לכן אם יראה אדם שאיחר התינוק ללכת הנה אם לא עברו כ"ד חדשים אל ידאג על זה שיש טעם בזה:

[יד] חלב נכרית אף על פי דמן הדין דינו כחלב ישראלית עם כל זה אם צריך לתינוק מינקת ישתדלו מאד שלא להניק מן הנכרית מפני דחלב נכרית מטמטם הלב בירא שמים ומוליד לו טבע רע ואכזריות ואף על פי שזאת הנכרית יושבת בבית ישראל ואוכלת מאכלים של היתר בלבד שומר נפשו ירחק מכך אבל היכא דאי אפשר בישראלית בשום אופן שרי דהוי סכנה [מן הדין מותר מנקת נוכרית וישגחו עליה שתאכל מאכלים כשרים ושפאשר במנקת ישראלית שלא תאכל אסור]

ואפילו מינקת ישראלית אם תאכל בזמן יניקה דברים רעים כגון שיש לה חולי שיש בו סכנה ואמר הרופא שתשתה חלב אתון וכיוצא לרפואה אז חלבה יזיק לתינוק היזק נפשי וכן תזהר שלא תאכל מח ולב וכבד בזמן היניקה וכן התינוק עצמו אף על פי שהוא קטן הרבה לא יניחוהו לאכול דברים אסורים:

[טו] דבש דבורים שמרתיחין אותו בעוד גופי הדבורים מעורבין בו אף על גב דהוי נותן טעם לפגם צריכין לזהר לכתחילה שלא יחממו אותו בעוד הדבורים בו חום שהידי סולדת בו ובדיעבד שרי ואם ראו שנפל נמלים בדבש או שאר משקה שיסננו אותו מיד ולא ישהו בו הנמלים ג' ימים כדי שלא יהיה כבוש אך בדבש דבורים אף אפשר לזהר בזה לכתחילה יען כי זה מביאים אותו ממקום רחוק כבר נכבש כמה ימים בעודו ביד הגוי: [טז] ויאל שנקרא גם דבש מלכות שעשוי להבריא ולחזק הגוף ומערבים בו דבש פי 40 ממנו מותר לאכול מדבש זה ובפרט למי שחלש ותש כח ואוכלו כדי להברותו]

[טז] אף על פי דמן הדין יש להחמיר עוף טהור על ידי בדיקת שלשה סמנים המפורשים בדברי חז"ל מכל מקום יש פוסקין מחמירין וסבירא ליה דלא מהיה הסמנים לבדים להחמיר העוף כי אם רק צריך שתהיה לנו מסורת וקבלה בזה העוף שהוא מין טהור וכן המנהג פשוט שאין לסמוך כי אם רק על המסורת ואם אחד מעיד על עוף אחד שיש לו קבלה שהוא טהור סומכין על דבריו אם הוא מוחזק בנאמנות וכשרות ויראת שמים ואם אינו מוחזק בכל אין סומכין עליו דאף על גב דקיימא לן עד אחד נאמן באיסורין חיישינן דלמא לא דייק וטעי וצריך שיעיד שראה מנהג פשוט במדינה אחת שאוכלין זה העוף או שמע מאדם גדול שהוא כדאי לסמוך עליו שאומר שזה העוף אוכלין אותו במדינה זו ויש להם קבלה בו דמותר ואם אמר שמע זה מאינש דעלמא מהמון העם לא סומכין על דבריו: [כז] עוף דורס יקורבנו ונקלף קרוב לוודאי שאינו טורף והוא שיש לו חרטום רחב וכף רגל רחב ואפילו אין שום מסורת שהוא טהור מותר לאוכלו]

[יז] אם יש עוף שבעיר זו מצוי אך אין נוהגים לאכלו ובעיר אחרת נוהגים לאכלו שיש להם בו מסורת להיתר אסור לאנשי אותה העיר שנהגו בו איסור לאכול מזה העוף דכיון דנהגו איסור באכילתו אולי נהגו משום גדר וסייג אף על פי שידעו שיש לעיר אחרת קבלה של היתר בו או יתכן נחלקו בקבלתם אבל עיר שאינו מצוי אצלם אם כן עומדת תחת לחייו אז נבנו על קבלה של עיר אחרת שמצוי אצלם:

[יח] סימני דגים מפורשים בתורה כל שיש לו סנפיר וקשקשת טהור וסנפיר הוא ששט בו קשקשת הן הקליפות הקבועות בו ודווקא שקלפים ביד או בכלי אבל אם אי אפשר לקלפן מעור הדג לא מקרי קשקשת ואפילו אין לו אלא סנפיר אחד וקשקשת אחת מותר ובכל מקום שנמצא מותר לדעת מרן ז"ל ויש אומרים דאין להחמיר אלא אם כן עומדת תחת לחייו אז נבנו או סנפירו והלכה כמרן ז"ל והמחמיר כדעת יש אומרים תבא עליו ברכה ובבגד אוכלים חמשה מינים הא' הוא הנקרא בערבית ביני והוא משוכב מכולם והב' הנקרא שבוט והג' הנקרא אבו סווי"ף, והד' הנקרא ביז, והה' נקרא גטאן, וזה המין הנקרא שבו"ט הוא הנזכר בגמרא דקדושין ריש פ"ב וברא מלח שבוטא, והוא קוליס האספנין הנזכר במסכת שבת דף קמ"ה:

זוהר הקדוש - לחדש חידושי תורה ובפרט בשבת

תרגום הזוהר בא וראה, פְּשִׁנְכֵנְסֵת שֶׁבֶת, נְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת לְשָׁרוֹת על הַעֵם הַקְּדוֹשׁ, וְנְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים עוֹלוֹת לְמַעְלָה. כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשֶּׁבֶת, הַנְּשָׁמוֹת עוֹלוֹת, אוֹתָן שֶׁשָּׂרוּ על יִשְׂרָאֵל. וְנְשָׁמוֹת יוֹרְדוֹת, אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים. כִּינּוּ שְׁעוֹלוֹת כֹּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁשָּׂרוּ על יִשְׂרָאֵל, עוֹלוֹת וְעוֹמְדוֹת בְּדַמּוֹת לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרֹדֶף הוּא שׂוֹאֵל אֵת כָּל־אֶיזָה חֲדוּשׁ הַיָּהּ לְבָנָהּ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם בְּתוֹרָה? אֲשֶׁר־י מִי שְׂאוֹמֵר לְפָנָיו חֲדוּשׁ על הַתּוֹרָה. כְּמָה חֲדוּשׁ עוֹשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרֹדֶף הוּא. מְכַנֵּס פְּמִלְיָה שְׁלוֹ וְאוֹמֵר: שְׁמַעוּ חֲדוּשׁ תּוֹרָה שְׂאוֹמְרֵת נְשָׁמוֹת פְּלוֹנֵי זֶה. וְכָל־מִשְׁמִידִים אוֹתוֹ דְּבַר בְּשִׁתִּי יִשְׁבִּיבוֹת. הֵם לְמַטָּה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרֹדֶף הוּא לְמַעְלָה חוֹתֵם אוֹתוֹ דְּבַר. בֵּא וְרָאָה, כְּשֶׁדְּבַר מִתְחַדֵּשׁ בְּתוֹרָה וְנִשְׁמָה שִׁיּוֹרְדֵת בְּשֶׁבֶת הַתְּעַסְקָה בְּאוֹתָם דְּבָרִים חֲדָשִׁים וְעוֹלָה לְמַעְלָה, כֹּל הַפְּמִלְיָה שֶׁל מַעְלָה מְקַשְׁבָה לְאוֹתוֹ דְּבַר, וְחִיּוֹת הַקְּדוֹשׁ מִתְרַבֵּים בְּכַנְפֵיָם וּמִתְלַבְּשִׁים בְּכַנְפֵיָם. וְכִשְׁשׂוֹאֵל אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרֹדֶף הוּא וְלֹא מְשִׁבֵין, וְשׂוֹתְקִין, אִז חִיּוֹת הַקְּדוֹשׁ מִה כְּתוּב: (יחזקאל א) בְּעַמְדָם תִּרְפְּינָה כְּכַפְיָהֶן, כְּמוֹ שְׂנַאֲמֵר (איוב לב) כִּי עֲמַדוֹ לֹא עָנּוּ עוֹד. (נחמיה ח) וּכְפַתְחוּ עֲמִדוֹ כֹּל הַיָּעִים. אִם תֹּאמְרוּ, לָמָּה לְשִׁתִּיקָה קְרָאוּ עֲמִידָה? אֲשֶׁל־בְּדָבָר יֵשׁ שְׂבָעָה בְּשָׂר. אִם תֹּאמְרוּ, לָמָּה לְשׁוֹן, קִנְיָה, לְשׁוֹן, אֲשֶׁל־יֵשׁ שְׂבָר. בְּשָׂר. וּבְשִׁתִּיקָה עוֹמְדִים בְּעַמְדָם לְלֹא נִעְנֹעַ, וְעַל זֶה קוֹרְאִים לְשִׁתִּיקָה עֲמִידָה.

אמירות מהז"ל נשים ירושלמיות פנו אל עמוד ההלכה מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל ושאלה בפיחה: "מה מוטל עלינו לתקן לאחר אסונות קשים שהתבטאו בעיקר בפטירת השנים לעצירות רח"ל!?" תשובת מרן היתה: "יש לתקן את ענייני שמירת הלשון, ולא רקן שיעוריה ללימוד ההלכות. כי הצרות באות על ביזוי ת"ח, ועיי"ה החיזוק בשמירת הלשון לא יגיעו ליד כ"י. מרן הגאון שליט"א קבע בפסקנותו: "הקב"ה לא סובל את זה! והוספיק: "גם אצל נשים שייך חטא זה, כיון שאינן מוכבדות דיון את בעליהן". כתוב מדרש שבראש נח פחדה לן רבי יוחנן פתח (משלי יז, יג): מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה לַאֲשֵׁר תִּתְּשֵׁר רָעָה מִבִּיטוֹת, אֲמֵר רַבִּי יוֹחֲנָן אִם קִדְּמָה חֶבְרָה בְּעוֹדֵי הַיָּם קִדְּמֵנוּ בְּבִשְׂרָה, לָמָּה שְׁהוּא גָּמֵל עֲלֵיךְ תַּחֲלָה. אֲמֵר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר אֲבָא לֹא סוֹף דְּבַר מְשִׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה, אֲבָל אֲפִלּוּ מְשִׁיב רָעָה תַּחַת רָעָה מִבִּיטוֹ. הרב הפלא יועץ רבי אליעזר ב"ר יצחק פאפו ז"ע, הבטיח: 'ממי שאקבל ממנו טובה, אשתדל לשלם לו במיטבא, ולבקש רחמים עליו (יום ההילולה כי תשרי ז"ע)'.
160201 - ספרות ארץ הקודש

שאלה: הניח מערב לב נפל על רכב חונה והזיקו האם חייב לשלם תשובה: כתב רמב"ם הלכות נזקי ממון פרק יד הלכה טז כל תולדות האש הרי הן כאש, כיצד, הניח אבן או סכין או משא בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו חייב לשלם נזק שלם אלו וכיוצא בהן תולדות הבערה הן, ואם נפלו ברוח שאינה מצויה והזיקו פטור. ע"כ וכתב הרב המגיד שכן דעת הר"י ומקורו מגמרא בבא קמא (ו.) מבואר דאבנו סכיני ומשאו שהניחן בראש גגו ונפלו ברוח מצויה והזיקו שואלת הגמרא אי ביהדי דאזלי מזקי היינו אש ואי ביהדי דנייהי היינו בור: והביא הבית יוסף סימן תיא בתחילתו את הגמרא וכך פסק בשולחן ערוך סימן תיש ס"א כדברי הרמב"ם והגמרא כפי שכתב בסמ"ע בדעת השו"ע ביטמן תיא ס"ק א וכתב בשו"ע סימן תיא שדווקא אם נפל ברוח מצויה חייב אבל אם נפל ברוח שאינה מצויה פטור דאנוס הוא והחייב הוא הנזק הוא מדין אש כפי שמוזכר בגמרא ורמב"ם ובבית יוסף וממלא היה חייב מיהו אם בעל הרכב תובע את הביטוח יכול לקחת רק את ההשתתפות עצמית שנגרמה לבעל הרכב אבל אם רוצה לתבוע את כל הנזק מהמזיק אינו יכול לתבוע מהביטוח כיון שאם הנזק משולם בכל צורה אינו יכול לתבוע את הביטוח ולקבל פעמיים שכן יש חוק בביטוח שאם מפוצה ממקום אחר אין חייבים לשלם לו ולכן אי אפשר לבטח פעמיים שאם יקרה נזק יקבל פעמיים מסיבה זו שהתשלום הוא רק כיסוי הנזק ואם קיבל תשלום אינו יכול לקבל עוד תשלום ואם הזיק רק אחרי שנפל איל מדין בור כמבאר בסימן תיא סעיף א וברך הדין הוא פטור על הנזק והיה פטור מדין הדין ואם לא לצאת ידי שמים מחלוקת לדעת החזון פטור וברכת שמואל סובר שבבור יש רוק פטור תשלומים אבל חייב לצאת ידי שמים ולשלם

השומר עצמו מלהיכשל במזיד אפילו פעם אחת הקב"ה שומר מלהיכשל אפילו באונס

"הנה נא ידעתי כי אישה יפת מראה את"

הבן איש חי בספרו עוד יוסף חי דרושים בפרשתנו שואל: אצל רחל אמנו נאמר יפת תואר ויפת מראה והרי ידוע ששרה אמנו הייתה אחת מארבע הנשים היפות בעולם יותר מרחל, אם כן מדוע נאמר אצל שרה רק רחל? וכן שואל עוד כמה שאלות ע"ש כתוב גם יפת תואר? כמו רחל? וכן שואל עוד כמה שאלות ע"ש ומשיב הבן איש חי שאין הכוונה בפסוק על היופי הגשמי אלא על היופי הרוחני, אברהם איבנו התבונן במעשיה וראה ששרה צנועה מאד ואינה מדברת עם שום אדם הנכרי לה ואם ידמן שמישהו ראה אותה מיד נסתרת מפניו שהייתה צנועה מאד מאד ולכן כיון שראה אותה כך לא חשש לבוא למצרים כיוון שידע שאם היא תמיד שומרת על צניעותה גאם אדם בשמים ישמרו אותה ולא יאונה לה כל רע.

דבר זה מלמדנו יסוד גדול בעבודת ה' שאם אדם שומר את עצמו שלא יכשל הקב"ה ישמרו אותו ולא יגרם לו להיכשל לא בשוגג ולא באונס.

ישנה המחלוקת בין רבי מאיר לחכמים במסכת יומא דף לו' לגבי וידוי וזה לשון הגמרא: שנו חכמים כיצד מתוודה? 'עויתי פשעתי וחטאתי' דברי רבי מאיר וחכמים אומרים עוונות אלו מזיד, פשעים אלו המרדים, חטאים אלו השגגות.

שואלים חכמים על ר"מ לשיטתך שאומר 'עויתי פשעתי חטאתי ומאחר שהתודה על הזדונות (עויתי) ועל המרדים (פשעתי) איך הוא חוזר ומתודה על השגגות (חטאתי) שהם יותר קלות ראוי להתחיל להתוודות מהקל לכבד? לכן אומרים חכמים שכן היה מתודה כהן גדול 'חטאתי' (שוגג) 'עויתי' (מזיד) 'ופשעתי' (מרדים) 'לפניך אני וביתי וכו' וכן בדוד הוא אומר 'חטאנו עם אבותינו העוינו הרשענו'.

שמעתי ממרן הרב עובדיה זצוק"ל תירוץ לקושיה שהקשו חכמים לרבי מאיר 'ומאחר שהתודה על הזדונות ועל המרדים חוזר ומתודה על השגגות' כיצד המתוודה מתחיל מהחמור לקל היה לו להתחיל מהקל לחמור.

ותירץ שאין אדם חוטא בשוגג אלא אם כן חטא קודם במזיד שכייון שחטא פעם במזיד אם כן איבד את השמירה עליו משמים ואז יכול לבא ליד חטא בשוגג ולכן רבי מאיר הקדים מזיד (עויתי פשעתי) ורק אחר כך שוגג שאם לא חטא במזיד לא בא ליד שוגג.

רבי יוסף חיים בספרו בן איש חי דרשות (פרשת נשא דבור המתחיל איש או אישה) כתוב וז"ל: "כ"ו בס"ד" "כי כשלת בעונך" שאם אדם צדיק נכשל בשוגג אין זה אלא שבגלגול הקודם חטא במזיד באותו עון ואם לא כן לא באה תקלה לידו עתה וז"ש "כי כשלת" עתה בשוגג, "בעונך" המזיד שעברת בגלגול הקודם. ובוה פרשתי "לא הלך בעצת רשעים" במזיד ועי"כ "ובדרך חטאים לא עמד" בשוגג- בגלגול שאחר זה ג"כ לא עמד. עכ"ל

מכל מקום נלע"ד שאם עושה תשובה גמורה ומתחרט על מה שעשה נראה שחוזרת השמירה משמים עליו שלא יחטא בשוגג שעל ידי תשובה גמורה ומוחלטת חוזרת לאדם השמירה מהחטא משמיים שתשובה מכפרת על הכל ומנקה ומסירה החטא לגמרי וכאלו מעולם לא חטא.

השומר פיו מאכילת איסור לעולם הקב"ה שומר שלא יכשל אפילו באונס

מעשה בראובן ושמעון שירדו באוניה לבא אל ארץ משפחתם והיה סער גדול בים, ויחרתו המלחים לבא אל חוף ארץ 'שפאניה'. באותה עת היה עת שמד יהודים במדינה הזו. כשהגיעו לחוף ושני האחים זה כמה ימים אחזים בולמוס, בבאם אל המקום ניגש ראובן אל בית מחוף לחומת העיר, ויחמלו עליו ויתנו לו שם בשר לאכול ותאורנה עיניו, ושמעון גם הוא הלך אל בית אשר בעיר, וישם לפניו לאכל ויאכל, ובהיותם עיפים וחלשים וכנאי רגלים, ישבו שם ימים אחדים בלי הגד כי יהודים הם מפני הגזרה

ויהי כשב רוחם וידעו כי יש בכחם ללכת, ויברכו את בעלי הבתים אשר גמלו עמם חסד וילכו, וטרם יפרדו התודע אל ראובן בעל הבית אשר גמל עמו חסד, ויאמר לו הכרת פניך ענתה בך כי אתה יהודי, דע אחי כי אני כמון, ומן היהודים האנוסים אנכי, ואני וכל אנשי ביתי שומרים מצות ה' בסתר, ובמרתף מתחת לארץ אני שוחט ובודק, ונזהר מבשר בחלב, ועתה אל תלעב בעבור עצרך בביתי כי בשר לא כשר, לא בא בפך.

אך שמעון ידע כי בבית נכרי ישב, שהוא רואה בעיניו מאכלם נבלות וטרפות ובשר בחלב, והוא אכל שם מפני פיקוח נפש, ויהי בבאם אל עירם הלך שמעון אל חכם עירו וישאלהו מה זאת עשה אלקים לי לעצרי בבית נכרי, ולאכול בשר טמא ואסור, ולרעי היטיב חסדו להזמינו בבית ישראל, וישבהו דבר, הגד נא לי ואל תכחד ממני: האם מעולם לא אכלת דבר אסור בלי אונס?

ויאמר הן אמת נכון הדבר, פעם אחת הלכתי עם נערים ביער וראיתי אוכלים לחם וגבינה ויין של נכרים, והתאויתי תאוה גדולה אל הגבינה ואל היין, וטעמתי מעט מהם, ואמרתני יסלח נא ה' לעבדך בדבר הזה,

ויען החכם ויאמר, צדיק ה' בכל דרכיו, הנה רעך הטוב ממך, מעולם לא בא בפניו דבר אסור, וישמרנו השם יתברך מן התקלה, גם בעת צרה ואנס, אבל אתה כש עברת את פני ה' בלי אנס. לכן לא יקרת בעיני לעשות לך נס להזמין לפיך בית יהודי בתוך בתי נכרים הרבים, ע"כ. (נפלאים מעשיך).

מסופר על הרב מרדכי אליהו שהיה אצל רב בחו"ל הביאו לו אוכל ולא רצה לאכול. אמר לו הרב הכל כשר. הרב בכל זאת לא רצה לאכול. אמר הרב המארח למבשלת: תסבירי לרב כיצד בישלת, אמרה לו: "העוזרת שמה את הסיר על הגז ואני השגחתי עליה" אמר לו הרב: "הנך רואה האוכל אסור משום בישולי עכו"ם".

בספר שער המים כתב: הנהר תמיד במאכלו לפשפש בו שלא יהיה בו שום איסור, מסייעים אותו מן השמים שלא תבוא תקלה לידו. כפי מסופר על האדמו"ר בעל צמח צדק, שפעם אחת בעת שישבו הרב וחסידיו ושווחחו בדברי תורה, ביקש האדמו"ר מבעל הבית ספל חלב. בעל הבית מיהר, כמובן, למלא את בקשתו של רבו והניח את הספל על השולחן סמוך לרב. כשראה שהרב לא שולח ידו ליטול את הספל, העיר לו כי ספל החלב מונח על השולחן והוא מוזמן לשתותו. אולם האדמו"ר המשיך בשיחתו עם הנוכחים והתעלם מן הספל שהיה מונח לנגד עיניו. כעבור כמה רגעים שב האדמו"ר להזכיר אודות ספל החלב שביקש. פליאתם של כל הנוכחים הייתה רבה, שכן הספל היה מונח לנוכח הרב, ובעל הבית אף העיר לו על כך קודם לכן וזירזו לשתות. בלית ברירה נטל בעל הבית את ידו של האדמו"ר והוליכה אל הספל. נדעזע האדמו"ר וקרא בקול: ספל החלב נעלם מנגד עיני, ואף שעמד סמוך אלי, לא ראיתיו. אין זאת אלא כי אות וסימן יש בדבר, כי חלב זה אסור בשתיה. יש לבדוק אחריו שמא פסול יש בו, בהיותו חלב גוי. חקרו ודרשו אודות מקורו של החלב ואכן התברר כי החליבה נעשתה ללא השגחת ישראל. ויהי לפלא. קרא האדמו"ר ואמר: כמה גדולים דברי חכמים שאמרו "חלב שחלבו גוי ואין ישראל ראוהו" דהיינו אם אין ישראל רואה את מעשה החליבה אסור. אך נתקיים גם המאמר אין ישראל רואהו - כפשוטו ממש. (טללי אורות) האר"י ז"ל כתב שאם אדם יש לו הנהגה מסויימת ומקפיד עליה מאד הקב"ה נותן לו מלאך שיסייע לו לקיים את ההנהגה גם במקום שקשה לו מאד לקיים את ההנהגה זו סיפר יהודי שהוא רגיל לטבול כל ערב שבת ואינו מוותר על זה כלל. יום אחד נסע להתארח אצל קרוב משפחה בצפון ואותו קרוב משפחה אמר לו: בשעה שהגעת המקווה סגור ואין סיכוי שתטבול אבל בא ננסה בכל זאת. בדיוק באותו זמן החליטי הבלן לתקן משהו קטן במקווה בקשו ממנו לטבול והוא נענה בשמחה.

מי לבדיחותא: ערבי שמוכר ליד הכותל שאל אשה שיצאה מהכותל "בכית"? אמרה לו מה איכפת לך בכית בכותל לא, ושוב הוא שואל "בכית"? והיא נכנסה עליו שנית ואמרה מה אתה מתערב בדברים שלא ישייכים לך, אמר לה הערבי: למה את כועסת "בכית או קולה"?

רבה לפני שלימי

העלון מוקדש להצלת יחונתן ושלטת חדד ובני ביתם: שה' יתברך יצלמם במאד מאד ויתקיים בהם הפסוק ימלא ה' כל משאלות יוקיים בהם הפסוק ויהי וכו' ששל על פגלי יום אשר יתן פטורו ועתה ככל אשר יעשה יצילח

לע"נ הבחור אריה ז"ל בן דוד ושרה הי"ו

גליון מס' 163

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

שבת פרשת לך לך תשפ"ה

דומשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

עניין של חינוך

ואברכה מברכיך - כוח מופתי...

אחת מדמויות ההוד שהיו אות ומופת בדור הקודם, היה הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל. הוא התפרסם כגאון וכצדיק, ונודע גם בכח ברכתיו שהיו מתקיימות אחת לאחת. רבים באו אליו בעת מצוקה, וזכו לברכתו החמה שהביאה את ישועתם. פעם נשאל על כך: מנין לו לרב כח הברכה? מה מיוחד בכבוד הרב, עד שכל היוצא מפיו יעשה? במה זכה הרב למעלה יקרה זו? חיך הרב בענווה, והשיב: 'אין לי כל כח מיוחד, אלא זה - שרבים פונים אליי ומבקשים את עצתי וברכתי, ואני מנצל זאת לקרב אותם לבוראם ולרומם את נפשם. הואיל ואני זוכה לקרב יהודים לאביהם שבשמים - בכך אני זוכה שבורא עולם יקיים את כל היוצא מפיו, וככל אשר אני גוזר הוא מבצע, כי אני מקרב את בניו! דבריו אלו, המובאים בספר תולדותיו, מוכיחים עד היכן הדברים מגיעים, עד כמה כל אחד מאיתנו יכול, לו רק ירצה, להפוך לפועל ישועות בהבל פיו. מזכי הרבים זוכים בכך, ברכותיהם מתקיימות, בורא עולם מרעיף עליהם שפע טובה וברכה. הבה נימנה עליהם ונזכה גם אנחנו!

בברכת שבת שלום

מערכת לב ארי

פְּנִינִים מִשְׁלַח מַלְאָכִים

פתרון הנסיונות – לשבור לרסיסים קטנים!

הרמב"ן על הפסוק 'והאלקים נסה את אברהם' כתב: שכאשר הקב"ה רוצה לתת משהו טוב לצדיק הוא עושה לו נסיונות בשביל להצדיקו, משא"כ רשעים הוא לא עושה להם נסיונות. ודע כי השם צדיק יבחן, כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו יצוה אותו בנסיון, ולא יבחן את הרשעים אשר לא ישמעו. והנה כל הנסיונות שבתורה לטובת המנוסה. וכן כותב השל"ה שהקב"ה ניסה את אברהם אבינו בשביל לתת לו את השפע שקיבל, ולכן כל אחד כשמגיע לידו נסיון האם לדבר לשה"ר, האם לדבר באמצע הלימוד, האם לקום בזמן לתפילה, האם לכווין בתפילה, האם לעשות חסד וכיו"ד שכל נשלח לו כנסיון מהקב"ה שרוצה לתת לו שפע רב וע"י שיתגבר ויעמוד בנסיון ויעשה רצון ה' יזכה לקבל את השפע שהקב"ה שולח לו כעת. והנסיונות שיש לנו הם המרוממים אותנו ומביאים אותנו למקומות הגבוהים והנעלים ביותר, והדברים נאמרים גם כשיש לאדם איזה צער או עצבות עליו לעשות רצון ה' ולהמשיך להאמין שהוא יכול להפוך הכל לטובה ולקבל הכל בשמחה ובידיעה שהכל מאתו יתברך. **מסופר על מרן הסטייפלר זיע"א** שבזמן שנאלץ לשרת בצבא הרוסי, היה צריך לשמור על מחסנים בקור מקפיא של בערך ארבעים מעלות מתחת לאפס, והסדר היה שכל חייל צריך לשמור שעתים שזה זמן שאפשר לשרוד בקור כזה, וכדי שיוכלו לעמוד בקור העז הזה, היה הצבא נותן מעיל מיוחד שכל חייל היה מעבירו בתום משמרתו לחייל של המשמרת הבאה. פעם אחת נפל בגורלו של הסטייפלר לשמור בליל שבת קודש, והחייל שנגמרה משמרתו היה צריך להעביר את המעיל לסטייפלר, אך באותו הזמן היה הרב מתפלל, החייל הרוסי שלא ידע ששבת היום, וקל וחומר שלא ידע מה מותר ומה אסור ליהודי בשבת, ראה אותו מתפלל והבין שלא יוכל למסור לו את המעיל שעבר מחייל לחייל, וממשמרת למשמרת לכן תלה את המעיל על העץ הסמוך. כשסיים הרב את תפילתו, ראה את המעיל תלוי על ענפי האילן שליד המחסנים, ועל ידי זה מצא הסטייפלר את עצמו פתאום בנסיון עצום. מצד אחד אסור בשבת להשתמש באילן בשבת, אמנם מצד שני היצר לוחש, ששהייה בלי מעיל בקור כזה הוא מצב של פיקוח נפש שדוחה את השבת אף במלאכות דאורייתא ואין ספק שמתור להוריד המעיל וללבושו. הסטייפלר החליט, הרי חמש דקות אפשר להישאר בלי מעיל ואין בזה חשש של פיקוח נפש בדבר, אם כן אחכה 5 דקות ואחר כך אוריד את המעיל מן העץ, וכן עשה. לאחר שעברו החמש דקות המקפאות, אמר לעצמו, חמש דקות נוספות לא יגרמו לי נזק, חמש דקות מקפאות בהם הסטייפלר מזיז את גופו מצד לצד כדי לחממו ולא לקפוא למות ח"ו. אחר זמן זה החליט הסטייפלר, שאף שיתכן שצריך להוריד את המעיל מן העץ מדין פיקוח נפש שדוחה שבת, אמנם הרי כבר עברו עשר דקות וברוך ה' הרי הוא בריא ושלם בלי פגע, והרי חמש דקות יחידות הרי אפשר לסבול את הקור הנוראי ולהישאר חי על ידי הזזת הגוף מצד לצד כדי לחממו, אם כן אמתין עוד חמש דקות שהם אינם בגדר פיקוח נפש ולאחר מכן אוריד את המעיל. וכך עברו שעתים תמימות שבהן עמד ללא מעיל, ללא כיסוי הולם לשלג ולקור, במינוס של 40 מעלות, שעתים שהיו בעצם קבלה קטנה של חמש דקות ועוד חמש דקות ועוד חמש דקות, עד שבא החייל הבא בתור להחליפו. כאן למדנו כיצד להתמודד עם הניסיון, כיצד מתמודדים עם ההר הגדול הלוא הוא היצר הרע, אם הסטייפלר היה חושב בתחילה כיצד אשמור כאן על המחסנים בקור של מינוס ארבעים מעלות אין כזו אפשרות, הרי אי אפשר לעמוד בזה כלל, זה נראה כהר גבוה, מיד היה מתיאש, אבל על ידי שהוא ניפץ את הנסיון הגדול לחלקים ולרסיסים קטנים, חמש דקות ועוד חמש דקות, וכך לא היה צורך להתמודד עם כל עוצם וגודל היצר בבת אחת. ותן לחכם ויחכם עוד בע"ה.

(הובא בקיצור מתוך עלון לשבת – להרה"ג שלמה קולודצקי שליט"א)

מעשה שהיה...

סבת הגלות | ספור על כ"ק מרן האדמו"ר מרוז'ין זצ"ל זיע"א

הילולא דצדיקייא

**הילולת כ"ק
האדמו"ר
הצדיק הרב
ישראל
פרידמאן
מרוז'ין זצ"ל
(ג' חשוון - תרי"א)**

האדמו"ר הרב ישראל פרידמן מרוז'ין זצ"ל ידוע בכינויו "הרוז'ינאי" - נולד ב- ג' תשרי ה'תקנ"ז לאביו: ר' שלום שכנא ב"ר אברהם המלאך זיע"א. ולא ימו: מרת חווה (נכדת ר' נחום מצירנוביל). בפראהביסט. נקרא בשם ישראל (כיוון שהאדמו"ר ר' נחום מצירנוביל הבטיח להוריו כי ייולד להם בן עם נשמת הבעל שם טוב). מילדותו ניכר כי לגדולות נועד. כבן שש היה כשנפטר עליו אביו בדמי ימיו, ואחיו ר' אברהם מפראהביסט גידלו וחינכו. בהיותו כבן 16 שנים נפטר עליו אחיו בדמי ימיו, ורבינו התמנה כממלא מקומו. תוך כישרון ארגוני בנה את המרכז החסידי. הדבר עורר את התפעלותם של צדיקי הדור. בתחילה שימש כאדמו"ר בפראהביסט ומשם עבר לסקווירא ולאחר מכן יסד את שושלת רוז'ין. כעבור עשרים וחמש שנות הנהגה נאסר בעקבות עלילה של 'מתנגדים' ע"י שלטון הצאר, הוא הואשם, בכך שציווה להרוג שני 'מוסרים' (יהודים שהלשינו לשלטון על העלמות מס בקרב הקהילה היהודית ועל חייבי-גיוס). 22 חודשים ישב במאסר בקמיניץ ובקיוב. מששוחרר עבר לקישינב, משם ליאסי ולבסוף לסדיגורה, שבה בנה, מחדש את מרכזו, שעלה עוד על זה שברוז'ין. נפטר ב-ג' חשוון ה'תרי"א. רבנו חי ופעל כ-54 שנים. ציונו בסדיגורה. בנו, ר' שלום יוסף המשיך את דרכו. ששת בניו שימשו כאדמו"רים. על אף שהיה נודע באורח חייו המפואר, נודע גם בפרישותו וקדושתו שכמעט לא היה אוכל. מסופר, כי כאשר היה הולך על השלג עם נעלי הזהב, הנעליים היו ללא סוליות והיו ניכרים עקבות הדם. העיד על עצמו לפני פטירתו כי "לא נהניתי מהעולם הזה כלל". ת.נ.צ.ב.ה. וזיע"א

זה חודשים שרבינו נתון במאסר בעקבות עלילה זדונית. חסידיו כמהים לראותו, אך השלטונות אינם מאפשרים לאיש לבקרו. גדולה במיוחד דאגת אימו, דאגת אם לשלום בנה. יום אחד הצליח אחד מחסידיו, עשיר מופלג, שניהל עסקים מסועפים על-פני כל המדינה, להשיג אשרת ביקור בכלא. האישה, שניתן לו בזכות קשריו הטובים, הותנה בשמירת הביקור בסוד. לילה קודם הפגישה התגנב לבית אימו של הצדיק. דמעות התרגשות הציפו את עיני האם. "אנא, הבא לי סימן שאכן ביקרת אצל בני", התחננה. "המקום הראשון שאליו אבוא בשובי מהכלא יהיה ביתך", הבטיח החסיד הנאמן. פגישת החסיד עם רבו הייתה מרגשת מאוד לשניהם. מיותר לתאר את רגשותיו של החסיד כלפי רבו, אך גם שמחתו של הצדיק הייתה רבה. במיוחד שמח למשמע פרישת- השלום מאימו. שעה ארוכה שוחחו בעניינים שונים. בשלב מסוים, כשחש החסיד כי השעה כשרה, ביקש רשות להציג שאלה הטורדת את מנוחתו מאז נאסר. לאחר שהצדיק הבטיחו כי לא יקפיד עליו, העז לשאול. תחילה הלך סחור-סחור ופתח בסיפור על הבעל שם-טוב כי בראשית ימי התגלותו הגיע לעיירה בוואהלין ועל אף שהאב"ד שהיה מתנגד סירב לצאת לכבוד הבעש"ט, הצדיק פעל עבורו שיעלו לו את פרנסתו לאחר שרב העיר סיפר על קושי פרנסת ביתו. ואז הוסיף: בשעה שרבינו בא לחג-השבועות לביקור בלמברג. בהגיעו לשער העיר המתין לו המון רב. בנו של רב העיר התקשה להשלים עם העובדה שהכבוד שחלקו בני עירו לצדיק עולה על הכבוד שנוהגים בני העיר באביו המרא-דאתרא. פעל הבן למנוע מהצדיק לקיים מניין בימי החג באכסנייתו. הצדיק מרוז'ין העביר על מידותיו ובתום ימי שהותו, פנה לערוך ביקור בבית המרא-דאתרא. בעלותו במדרגות עישן, כהרגלו, מקטרת. בנו של הרב, שעדיין לא נחה דעתו, שילח לעבר הצדיק גערה: "עזות היא להיכנס לבית אבא עם מקטרת ביד!". הצדיק מרוז'ין לא הגיב לגערה החצופה, ואולם חסידיו אמרו לבן הרב: "גם כאשר ביקר רבנו אצל הרב מאפטה עישן מקטרת, ואיש לא הקפיד על כך". הבן לא ויתר: "וכי משווים אתם את הרב מאפטה לאבני, רבה של למברג?". לא חלפו ימים רבים ומיתה חטופה פקדה את בן רבה של למברג. בין החסידים מדברים כי התקיים כאן מאמר חז"ל: 'שני ת"ח... אין נוחים זה לזה בהלכה, אחד מת ואחד גולה'. והנה, בנו של המרא דאתרא נפטר ואילו רבנו נמצא בגלות". הרהר הצדיק מרוז'ין והשיב: "לא, אין המשל דומה לנמשל. מותו הטראגי של בן הרב איננו קשור ביחסו כלפיו, שהרי אני מחלתי לו מחילה גמורה כבר באותו רגע. גם גלותי איננה קשורה לסיפור זה, אלא לעניין אחר לגמרי. אגלה לפניך סוד כמוס, אשר אף ישמש לך הוכחה בעבור אימי כי פגשתי בכלא. בטרם נתעברה זוגתי עם בני הצעיר (הרבי מהוסיאטין), באתי לאימי ואמרתי לה: 'נודע לי כי בעולם העליון יש נשמה גבוהה ביותר אשר נגזר עליה לרדת לעולם הזה, ונשמה זו תשפיע טובה בעולם, ברוחניות ובגשמיות. עם זאת נגזר על אותה צדיק שיריד את הנשמה למטה באחד מיוצאי חלציו, שעליו להתיישר בייסורי גלות ומאסר. באתי אלייך, אימי, כדי לשמוע בעצתך'. 'תשובת אימי הייתה חד-משמעית: 'מה לא יעשה אב בעבור ילדיו!'. ובכן, הלוא תדע מדוע יושב אני במאסר". קיים החסיד את הבטחתו ומיד בשובו לרוז'ין סר לבית אימו של הצדיק. כשסיפר לה את ששמע מבנה, נהרו פניה. "החייתני", אמרה האם, "החייתני". (נלקט בשינוי לשון קלים מתוך העלון פניני הצדיקים)

דלת האמונה!

הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצוק"ל

יפול מצדך אַלף וְרַבָּה מִיִּמִּינְךָ אֵלֶיךָ לֹא יִגַּשׁ (צא, ז)

בשבת בבוקר, בהיותי בביהכ"נ בשעת אמירת פסוקי דזמרה, התעוררה אצלי שאלה. באחד המזמורים נאמר כך: "יושב בסתר עליון בצל שדי יתלונן, אומר לה' מחסי ומצודתי אלוקי אבטח בו, כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות, מדבר באופל יהלוך מקטב ישוד צהרים" – העולם הזה טומן בחובו סכנות רבות. אולם, ממשיך הפסוק ואומר: "יפול מצדך אלף, ורבבה מימינך" – אפילו חשבים ונעלים ממך יפלו בסביבה הקרובה אליך, "אליך לא יגש" – ואילו 'אליך', כלומר אלי – אני המתפלל – לא יצליחו כל אותם אויבים ומזיקים להתקרב. כך תיארתי לעצמי את הדברים בהתרגשות. והנה בעודי מתרגש מאותן מילים מופלאות, שומע אני את היהודי היושב לצדי, שאף הוא אומר כך: "אליך לא יגש, רק בעיניך תביט" וגו', ובעודו אומר כך הצביע עלי, כאומר: "אתה הוא מאלו הנכללים בחלק הראשון של הפסוק יפול מצדך אלף ורבבה מימינך" ... לעומתו טענתי אני כי "אליך לא יגש" מכוון כלפי... ולא רק שנינו, אלא גם שאר המתפללים כשאמרו בתפילתם "אליך לא יגש" התכוונו בודאי לעצמם, וכך החל ויכוח בין כולם מי הם ה"רבבה מימינך" ומי הם ה"אליך לא יגש" ... ואכן זוהי שאלה עצומה: מיהו אותו יהודי, עליו נאמר "אליך לא יגש", ומי הם אלו הנכללים באותם 'אלף' או 'רבבה'!?

להבנת הענין הגעתי דרך מעשה שאירע עמי בהיותי בחור צעיר. באותה תקופה התגוררתי באמריקה, ומדי יום הייתי נוסע ברכבת התחתית לשיבת "בית התלמוד". עד היום אינני יכול לשכוח את הפרסומת שהיתה תלויה על הקיר בתחנת הרכבת: תמונת יד המצביעה לכיוון העומד מולה ואומרת: "אתה כך וכך" ... הדבר נעשה בכשרון כה רב, כך שנדמה היה לי שהדברים מכוונים ישירות אלי. גם כשזזתי מעט הצידה, נוכחתי לדעת שעדיין היד מכוונת לכיווני. עד שקלטתי: אין כאן כל שאלה למי הדברים מכוונים. כל מי שנעמד מול התמונה או אפילו מצידה וחש שהיד מכוונת אליו, היא אכן מדברת אליו!

כל יחיד ויחיד המתבונן במילים בשעה שהוא אומר "יפול מצדך אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש", וכביכול שומע שמדברים אליו, באמת אליו מכוונות המילים "אליך לא יגש"! "מצדך אלף ורבבה מימינך" מכוון לאלו שאינם אומרים קפיטל תהלים זה, וממילא גם אינם זוכים לשמוע את האמירה "אליך לא יגש". הקב"ה מצדו מוכן להציל כל אחד מאתנו מכל הצרות שבעולם, אולם ישנו תנאי: הרוצה להינצל חייב לשמוע אליו יתברך ולהאמין לדבריו. לכל אדם קורה לעיתים שהוא ניעור על צד שמאלי – יתכן שהתעורר מאוחר או שהוא עדיין עייף, פעמים יש לו טרדה כל שהיא, ויתירה מזאת, פעמים הוא אף חש ברע או שמע שמועה לא טובה עם קומו, וכך הוא הולך לתפילה. הוא פותח את הסידור, והנה אין בו כל זכר לכל הדברים הנ"ל, רק את הצד החיובי: "ארוממך ה' כי דליתני ולא שמחת אויבי ליי", "בכל יום אברכך ואהללה שמך לעולם ועד", "בכל יום" – גם היום... "הדר כבוד הודך" וגו', "זכר רב טובך יביעו" ... וכך גם בהמשך – "על ניסך שבכל יום עמנו ועל נפלאותיך וטובותיך שבכל עת". וכל כך למה? משום שכל הצרות אינן שייכות אלא למי שאינו קורא את הסידור... מי שקורא את הנאמר בסידור ומאמין בדברים, אליו הסידור מדבר. אנו חיים בעולם שכולו טוב, כולו חסד. על מנת לקבל את הטוב ואת החסד אין אנו צריכים אלא לפתוח את הדלת ולהיכנס. ומהי הדלת? – אמונה!

הכנה לתפילה

הגאון רבי צבי שרגא גרוסברד זצוק"ל

על הפסוק: ויבן שם מזבח (יב, ח) מפרש רש"י: "נתנבא שעתידין בני ישראל להכשל שם על עוון עכן, והתפלל שם עליהם. כדי להיות ראוי ומוכן לתפילה בנה אברהם אבינו מזבח, כי קרוב יותר האדם לבניין מזבח מלהתפלל, וזהו מעומק מבוכת וכהות כוחות הנפש של האדם. היות שהתפילה היא ביטול מציאות האדם לגמרי לפני הקב"ה, והכרה זו קשה לאדם ביותר, וכדי להגיע לזה צריכים הכנות מרובות. (וראה במסילת ישרים פ"ז). לכן לפני שהתפלל, הקדים אברהם ועשה מזבח כדי להכין את עצמו כראוי לקראת התפילה. נלמד מזה לדידן כמה חשובה היא ההכנה לתפילה, אין אפשרות לגשת לתפילה בלי הכנה והתבוננות לפני זה, האדם אינו יכול לבוא מתוך כל עסקיו ומיד לעמוד לפני המלך ב"ה. והדברים קל וחומר, הרי אברהם אבינו שהיה דבוק ביוצרו ובקונו, אף הוא ברום מעלותיו היה צריך להקדים הכנה לתפילה, על אחת כמה וכמה שאנחנו יתמי דיתמי זקוקים להתכוון היטב לפני התפילה, ותפילה שאין לפני הכנה, אינה תפילה כהלכתה. –

יהיו הדברים לעילוי נשמתו, נלקח לבית עולמו ביום י"ג בחשוון תשנ"ד.

טעם בפרשה

אך אך

לא להפסיד את התמיכה הרביעית שהיא הכי חושבה מכולם, והיא - אתה!!

האדם הוא היחיד שיכול לעבוד על עצמו!! האדם הוא היחיד שיכול לבנות את עצמו!!

אדם אמנם יכול להיעזר על ידי אחרים!! אבל אם הוא עצמו לא יעשה עבודה עם עצמו לא יועילו לו שום עזרות אחרות!

לכן אומר לו הקב"ה: אמנם אתה מפסיד שלוש תמיכות חשובות של ארץ, שכנים, והורים, אבל אתה מרוויח את התמיכה הכי חשובה והיא 'אתה בעצמך'!

התמיכה הזו הוא לא תוכל לקבל בחרן, מדוע? 'כי שם [בארץ ישראל - בהר המוריה] ביתו ומקום חוצבה של הנשמה [של אברהם], ומחצב החומר, אשר בעבורו ראוי לו לעזוב כל אלו וליילך לדבק במקום קדוש ההוא כי שם יגיע אל דביקות השכינה. [כלי יקר]"

דהיינו: רק שם תוכל להגיע אל פסגת הייעוד שלך, כי משם חוצבה נשמתך ושם הוא התיקון האמיתי שלך... אז נכון שאתה מפסיד פה שלוש תמיכות חשובות, אך התמיכה הכי חשובה שהיא - אתה בעצמך, קודמת להכול!!

כי כמה שתקבל מאחרים זה לא מתקרב למה שאתה יכול לקבל מעצמך... לכן תלך לאיפה שהכי תוכל לתת לעצמך, וזה ארץ ישראל!!!

צריך לדעת שחברים וקרובים זה טוב ומצוין, אבל בשביל להתקדם באמת, בשביל לעבוד עם עצמך באמת, זה רק אתה בעצמך!!! אם בן אדם שבר את הרגל למשל והוא ישמע כל היום הרצאות 'איך לרפא את הרגל' זה לא יעזור לו כלום! הוא צריך לקום ולעשות תרגילי פיזיותרפיה קשים השכם והערב כדי להשתקם ולחזור לעצמו!! אין מה לעשות! האדם הוא היחיד שיכול באמת לעזור לעצמו!!

אמר לי פעם בחור שעבר הרבה משברים בחיים: בחור שרוצה לצאת מ'השטויות' יוכל לצאת! אבל בחור שלא רוצה לצאת... לא יעזור לו שום אברכים חמודים שישפיעו ויחייכו לו בלי סוף...! אין מה לעשות! מי שלא רוצה לא יעזור לו שום דבר!

לכן הקב"ה אומר לאברהם: צא מחרן ותשאיר את כל התומכים הנפלאים שלך בחוץ... התומך האמיתי שלך יוכל לעבוד רק בירושלים... ולכן אין ברירה אלא להפסיד את התומכים האחרים שיש לך...!

כי האדם הוא העוזר הכי גדול של עצמו!!!

הקב"ה קורא לאברהם ואומר לו: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אצרך"

נשים לב למילים! 'מ'ארצך' ו'ממולדתך' ו'מבית אביך'!! דהיינו - שלושה דברים!

מארצך - מהארץ שגדלת בה, ממולדתך - מהשכונה שגדלת בה, מבית אביך - מהבית שבו גדלת!! מה יש בשלושת הדברים האלו??

מבאר ה'כלי יקר':

הקב"ה ידע שלאברהם יהיה קשה לעזוב את 'חרן' בגלל שלוש סיבות. בגלל 'ארצך' דהיינו הארץ שהוא גדל בה. כי לאדם קשה לצאת מהארץ שהוא גדל בה ומכירים אותו ויש לו כבר 'שם' ו'כבוד'.

ו'ממולדתך' - מהשכונה שבה גדלת, וזה עוד יותר קשה לעזוב את השכנים והידידים, כי הם אלה שעוזרים בשעת צרה!

והכי קשה זה לעזוב את בית אביך.. ולמה? בגלל "תוע-לת ממון! כי בית והון נחלת אבות [כלי יקר]" - דהיינו: בגלל התמיכה הכלכלית!!!

הכלי יקר מבאר שהקב"ה אמר לאברהם אתה צריך לצאת מחרן ולהיפרד משלושה דברים חשובים בחייך והם - ארצך - הכבוד וה'שם'! מולדתך - השכנים והחברים! ובית אביך - העזר הכלכלי!

ולמה לעזוב את כל זה?

בגלל עצמך!

מה הכוונה? ממשיך הכלי יקר: "נוסף על שלשה מיני קורבן בה אלו [ארץ, שכנים, והורים], יש קורבה רביעית, כי אדם קרוב אצל עצמו יותר מכל שלשה מיני קרובים אלו, ע"כ נאמר 'לך לך' - לעצמותך"

הכלי יקר מבאר שאמנם יש שלוש סוגי 'קירבה' חשובים והם 'ארץ' - שמכירים אותך ויש לך משמעות, מולדת - שכנים שתומכים, ו'בית אביך' - עזרה כלכלית. אך יש 'קירבה' אחרת שהיא חשובה יותר מכולם!

מי היא? אתה!

אתה זה הקירבה הכי עוצמתית וחשובה!!

האדם הוא האיש הכי חשוב בשביל הבנייה של עצמו!

האדם הוא הכי יכול לעזור לעצמו!

לכן תוותר על שלושת התמיכות שיש לך עד עכשיו, כדי

לבתי אלון ומבוק!

כל הזכויות שמורות למכון 'טעם בפרשה'

להערות, הארות והגובות וכן להרשמה לקבלת ה'טעם' במייל מידי שבוע פנו למייל: GTB100200@gmail.com

להנצחות ולתרומות ניתן לפנות לטל' 0672-917-250 או במייל הנ"ל

שימו לב! בשלב זה העלון מופץ בתפוצת מייל בלבד + לזיכוי הרבים ברצוננו להדפיס ולהפיץ את ה'טעם' בבתי הכנסיות ובתי המדרשות! לתרומות ניתן ליצור קשר עם המכון! זכות זיכוי הרבים יגן על התורם ועל כל בני משפחתו

“וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'” (יב, ד)

טבע האדם שאם אומר לו אדם גדול לעשות דבר מה, אזי גם אם הדבר קשה מאוד, ברגע הראשון האדם מוכן ללכת בכל נפשו, אבל אחר כך הולך ומצטנן, אבל על אברהם אבינו מעידה תורתנו אשר “הלך” - שגם בעת ההליכה, הלך באותה ההתלהבות, כמו באותו הרגע שדיבר אליו ד'.

ליקוטי בתר ליקוטי

א נקודל'ה

“ויפרדו איש מעל אחיו, אברם ישב בארץ כנען לוט ישב

וכו” (יג, יא-יב)

הבעל הטורים מציין, שסופי התיבות של “ויפרדו – איש – מעל – אחיו – אברם” הן “שלום”. מה בא בעל הטורים לומר בכך? אנשים סבורים לפעמים ששלום בא בהכרח על ידי יישוב מלא של הסכסוך עד שמביאים את שני הצדדים הניצים להיות יחד בשמחה. אך לפעמים השכנת השלום באה על ידי שהשניים נפרדים זה מזה, וכל אחד מוצא את מקומו.

ראיתי

“אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאלה” (יג, ט)

אם השמאל - אם היצר הרע שבא מצד שמאל - מצד הטומאה - בא להציע לך לעשות עבירה ח'ו, אזי - 'ואימנה' - צריך לברוח ימינה ליצר הטוב, אבל אפילו "ואם הימין" אם היצר הרע בא להגיד לך על עבירה שהיא מצווה - אזי 'ואשמאלה' - תגיד לו שזה עבירה וברח ממנו.

גדיים בשדה

“גברתי אנכי ברחתי” (טז, ח)

אומרת התורה “גברתי” - מי שמחזיק את עצמו גביר ובעל גאווה, אזי “אנכי” - תורתו “בורחת” - בורחת ממנו. ר' ישראל ממודזיץ

“ואגדלה שמך” (יב, ב)

אומר רש"י “בך חותמין”, הקב"ה מבטיח לאברהם אבינו שבמידה שלך של גמילות חסדים בזה יסתיים הגלות - שגם אם בתורה ותפילה תהיה ירידה אך במידה הזאת לא תהיה חסרון עד הגאולה השלימה.

ר' יחזקאל מקוזמיר

“וילך אברם כאשר דיבר אליו ה'” (יב, ד)

אברהם לא נזקק ליישוב דעת, לא ביקש עצה מאיש ולא דחה את החלטתו אף ביום אחד. מיד כשאמר לו הקב"ה “לך לך”, קם ויצא בלי שהיות לארץ ישראל.

שפתי כהן

“מארצך וממולדתך ומבית אביך” (יב, א)

לכאורה, סדר ההליכה הוא שקודם מתרחק אדם מבית אביו, ולאחר מכן ממולדתו (סביבתו, משפחתו) ואז מארצו, ולמה הפכה התורה את הסדר - “מארצך, וממולדתך ומבית אביך”? הנתיות שלום מסביר שסדר הכתוב בנוי לפי קושי הניסיון, בסדר עולה: הקל ביותר הוא להתנתק מהשפעות חיצוניות שליליות של “הארץ” הקשה יותר הוא להתנתק מהשפעות חיצוניות של המשפחה והסביבה הקרובה יותר, “מולדתך”; והקשה ביותר הוא הניתוק מ"בית אביך", מהחסמים, הליקויים והתכונות הרעות המושרשות בו מצד הוריו ותורשתו.

נתיבות שלום

“והאמן בה' והחשב לו צדקה” (ט"ו, ו)

מה קשר בין האמונה לצדקה? אמונה זה מצווה במחשבה וצדקה זה מצווה במעשה וזה מה שהקב"ה אמר שכשהאדם חושב בראשו לקיים מצווה “והאמין” הקב"ה מחשיב לו כאילו כבר קיים את המצווה בפועל, וככה “כה יהיה זרעך” שכל יהודי שיחשוב לעשות מצווה ייחשב לו כאילו כבר עשהו.

דברי ישראל

“ואגדלה שמך” (יב, ב)

אומר רש"י: זהו שאומרים 'אלוקי אברהם' אומר התפארת שלמה שכל מה שאומרים - התפילות, הלימוד וכו' - הכל זה בשביל מטרה אחת, שכל העולם יידע כי 'אלוקי אברהם' - שיש מנהיג לבירה.

תפארת שלמה

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"ומקללך אאר" (יב, ג)

לכאורה למה "מברכך" נאמר בלשון רבים ו"מקללך" ביחיד (שלא נאמר "מקללך", אלא "מקללך")? אלא ראיתי כמה תירוצים על זה: הסבר אחד הוא שמטבע הדברים אוהביו של אברהם היו רבים, ושונאיו מועטים. לכן, לשון הרבים נאמרה רק ביחס למברכים. ובדומה לכך כותב **הכלי יקר**, "הורה כי רבים יברכוהו, אבל מקללים, לא יהיו רבים אלא יחידים, מוקצים ופחותים כנמרוד וחבריו, שבטלה דעתם אצל כל אדם".

הכתב סופר מיישב באופן אחר: ניתן היה לחשוב, שרק המברך הראשון יתברך, אך אלה שיברכו אחריו, אשר הצטרפו לכך רק לאחר שראו שהמברך הראשון התברך, לא תחול הברכה עליהם. לכן אומר הכתוב לשון רבים, להדגיש שלא רק המברך הראשון יזכה להתברך, אלא גם אחרים, שיברכו רק לאחר שכבר ראו שהמברך הראשון זכה להתברך, אף הם יתברכו (ובקללה נאמר לשון יחיד, כי שם לא שייך לומר כאמור).

הסבר נוסף הוא על פי התרגום יונתן (בתרגומו ל"ואברכך מברכך ומקללך אאורי"); על פי התרגום, ה"מברכים" האמורים כאן הם הכהנים, המברכים את ישראל זרעו של אברהם, וה"מקלל" המוזכר כאן הוא בלעם, שלעתיד לבוא יבוא לקלל, ולפי זה, מבואר היטב מדוע "מברכך" בלשון רבים ו"מקללך" בלשון יחיד, שהרי "מברכך" מתייחס לכלל הכהנים, ו"מקללך" מתייחס לבלעם.

ספרים

"ואגדלה שמך" (יב, ב)

אומר רש"י: "זהו שאומרים אלוהי יעקב". כתוב שמספר אותיות האבות אברהם יצחק ויעקב, הוא י"ג, וכן האמהות, שרה רבקה רחל ולאה, מספרם י"ג, כנגד י"ג מדות, ובצירוף שניהם עולה שם הוי"ה ברוך שמו. ולכן אנו אומרים בתפילה "אלוהי יעקב", אע"פ שנשתנה שמו לישראל, שהרי אם נאמר "ישראל" יהיה מספרם יותר מ"י"ג. וזוהי כוונת רש"י, "ואגדלה שמך" - זהו שאומרים אלוהי יעקב, כי לולא הגדלת שם אברהם לאברהם, היינו אומרים בתפילה "אלוהי ישראל", וגם אז יהיה מספר האותיות י"ג. אבל אחרי שהקב"ה הבטיח לאברהם "ואגדלה שמך", הוצרכנו לומר אלוהי יעקב... ולפי"ז מבואר הפסוק בתהילים (קכ"ד), "לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל". שהביאור שם, לולי האות ה' שהיה לנו - שנוספה לשמו של אברהם, "יאמר נא ישראל", היינו

אומרים שם ישראל ולא יעקב. אבל עכשיו כדי לרמוז שם הוי"ה... אומרים יעקב.

צדיקים

א ז י ס ווארט

"אל נא תהי מריבה ביני ובינך, ובין רעי ובין רעיך"

(יג, ח)

כתוב לכאורה, באותו זמן כבר היה ריב בין הרועים (ככתוב בפסוק הקודם - "ויהי ריב בין רועי מקנה אברם וגו') ואם כן, מה הפירוש "אל נא תהי מריבה", כאילו עוד לא התחילה המריבה? מתרץ האלשיך הק' שיש הבדל בין "ריב" לבין "מריבה": "ריב" הוא דבר קטן, נקודתי, ו"מריבה" היא מריבה כוללת, שהולכת ומתפשטת וזהו שאומר אברהם - בין הרועים יש ריב, אבל הבה ניפרד כדי שלא תהיה "מריבה"..

הבאר הפרשה הביא פירוש בדרך מליצה על פי דברי האלשיך הק' למאמר חז"ל, "דעת קנית - מה חסרת" - מי שיש לו דעת, דואג להחסיר את ה"מה", את האותיות מ' וה', שמפרידות בין "ריב" לבין "מריבה", כי בהוספת אותיות ימ-ה', על ריב', נעשה ימריבה', ומי שיש בו דעת, ומבין את גודל ההפסד היוצא מתוך כל מחלוקת, מיד בתחילת הריב' הרי הוא מחסר את האותיות מ'ה', ומונע מה'ריב' להיפך לימריבה".

וראיתי ווארט יפה להסביר לפי זה את מאמר חז"ל, "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה, שנאמר יתולה ארץ על בלימה". וההסבר הוא שהמילה "בלימה" מורכבת מ"בלי-מה" - דהיינו, מי שבולם פיו ודואג שה"ריב" לא יהפוך ל"מריבה", ואינו מוסיף ל"ריב" שכבר התחיל, את האותיות "מה".

אלשיך הק', באר הפרשה

"שובי אל גברתך והתעני תחת ידיה" (טז, ט)

אומר ר' מנחם מנדל מקוסוב שהתורה באה להנחיל לנו יסוד לחיים, שלכל אדם יש תפקיד והוא לא יכול לברוח ממנו, ואם יש קושי - צריך להמשיך בתפקיד ולהוריד ראש - להישאר בענווה, וזה מה שהכתוב אומר כאן "שוב אל גברתך" - תחזור למעמד ולתפקיד שלך ושם תתמודד "והתעני תחת ידיה".

אהבת שלום

פרשת לך לך תשפ"ה 48

הורינו

הורים מקו הכו

האם האבות היו חייבים בכיבוד אב ואם?

התבוננות נוספת בדברי המדרש. מכאן משמע שבעצם האבות היו חייבים בכיבוד אב ורק לאברהם היה פטור מיוחד שהקב"ה אמר לו "אותך אני פוטר מכיבוד אב ואם ואין אני פוטר לאחר מכיבוד אב ואם". וכך גם נראה מדברי הגמרא² שיעקב אבינו נענש במכירת יוסף שלא קיים מצוות כיבוד אב עשרים ושתיים שנה, מלבד הזמן שהיה בבית המדרש של שם ועבר. ובספר כמוצא שלל רב הביא להקשות בשם רבי פישל זוסמן סופר, שרואים מכאן שלאבות הקדושים היה דין ישראל גם קודם מתן תורה, שהרי בן נח פטור מכיבוד אב כמבואר בגמרא³, ואם האבות היו חייבים בכיבוד, א"כ היה להם דין ישראל ומדוע לא פשט ה'פרשת דרכים' ספקו הידוע בעניין זה מכאן? והביא בשו"ת גנזי יוסף⁴ שמה שבני נח לא הצטוו על כיבוד אב זה מספק שמא אינו אביו, כי ההלכה שהולכים אחר רוב היא רק בישראל. אבל לגבי אברהם הרי התורה מעידה ש"תרח הוליד את אברהם"⁵ וכן לגבי יעקב ויצחק - ואלה תולדות יצחק וכו' ואם כתוב בתורה שזה אבא שלך, אתה חייב בכבודו ללא ספק.

הורינו דברות קדשך

כיבוד אב ואם בפרשת השבוע עפ"י 'המאורות הגדולים', הגאון רבי שמשון קורלנדסקי שליט"א

וְלֹא לְךָ לֵךְ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרָאךָ (וי"ב, א')

מובא במדרש רבה, לפי שהיה אברהם אבינו מפחד ואומר, אצא, ויהיו מחללים על ידי שם שמים שיאמרו הניח אביו לעת זקנותו והלך לו. אמר לו הקב"ה אותך אני פוטר מכיבוד אב ואם ואין אני פוטר לאחר מכיבוד אב ואם. וקשה, שהרי אברהם אבינו יצא כדי לעלות לארץ ישראל ובמקום קיום מצוות ישיבת ארץ ישראל הרי אין כיבוד אב ואם שהרי מקיים בכך מצווה ואביו אינו יכול למנוע ממנו לקיים מצוות. ומזה הוכיח ב'חכמת אדם'¹ שאילולי הציווי המיוחד של הקב"ה לאברהם אבינו, לא היה לו היתר לעזוב את אביו, אפילו שעלה לארץ ישראל, וזה לא נחשב שאביו מצווה עליו לעבור על דברי תורה. (וכך כותב גם בספר פנים יפות על התורה)

1. שער משפטי ארץ פרק י"א ס"ה, בבית אדם ס"ק ג' 2. מגילה י"ז ע"א 3. סנהדרין נ"ו ע"ב, נזיר ס"א ע"א 4. בשם רבי אליעזר חיים דייטש מבאניהד 5. בראשית י"א, כ"ד

כשם שחובה על כל אחד ואחד מישראל ללמוד את ההלכות המצויות, כהלכות ברכות, שבת, שמירת הלשון ועוד, כך חובה על כל אדם ללמוד ולשנן את הלכות כיבוד אב ואם ומוראם, שמצווה זו היא תמידית בכל זמן, וחמורה היא עד מאוד, ואם לא ילמד את הלכותיה, מאין ידע היאך לקיימן, ויכשל בדברים רבים, מבלי לדעת שהוא נכשל.

הורינו דרך חיים

כיבוד אב ואם בהלכה ומנהג

איך מארחים הורים בסעודות שבת?

ובצוע, כמבואר בשולחן ערוך² שבעל הבית בוצע כדי שיבצע בעין יפה. ושם מבואר שאפילו אם האורח גדול כגון כהן או ת"ח ולכאורה הוא הדין אביו. אולם כתבו הפוסקים³ שכל זה היה בעבר שהמנהג היה שהבוצע הראשון נותן מנה של פת המספיקה לסועד עבור כל הסעודה וא"כ שייך עין יפה, אבל כיום שהמנהג שנותנים חתיכת פת קטנה כדי לצאת ידי חובת ברכת "המוציא" ולאחר מכן בוצעים החלה ומניחים וכל הרוצה יבוא ויטול, א"כ לא שייך הטעם של עין יפה וחייב לתת לאביו לבצוע. ולהלכה כתבו פוסקי זמנינו שראוי לשאול את האב אם רוצה לבצוע, מכיון שאם מנהג המשפחה לתת לאב לבצוע ואינו נותן, הרי יש בכך מעשה של זלזול (גם כאשר כוונתו מצד ההלכה) ולכך יש להימנע.

המנהג הנכון יותר שכאשר אביו או חמיו מתארחים אצלו, לכבד אותם שיישבו בראש השולחן במקום החשוב ביותר ובאופן שנוהגים בביתם שלהם¹. ואפילו אם אביו או חמיו מסרבים פעם אחת כשמבקרים בביתו ומעדיפים שלא לשבת בראש, חייב להציע להם בכל פעם כשמבקרים שוב ושוב את המקום המכובד הראוי להם. קודם כל כי עצם ההצעה היא כבוד לאבא גם אם הוא מחליט לוותר על כבוד זה, ומלבד זאת, כדי להעביר מסר לבני הבית שכולנו חייבים בכבוד ההורים ולא תמיד ילד למשל זוכר שסבא סירב בעבר. כאשר האב מתארח בשב"ק אצל בנו או ביתו, יש לכבדו בקידוש על היין ובזימון וכן כל ענייני כבוד בשולחן. לגבי בציעת הפת-לחם משנה, קיימים שני מנהגים אודות כיבוד אביו או חמיו בברכה ובבציעה כשמתארחים בביתו. יש המכבדים את האב לברך ולבצוע ויש הנוהגים שהבן מברך

1. שערים המצוינים בהלכה קמ"ג ב', קובץ מבקשי תורה כ"א רע"ח בשם מרן הגר"ש אלישיב 2. או"ח קס"ז י"ד 3. דברי חמודות ברכות ז' כ"ב, והסכימו עמו המג"א ועוד אולם יש מהפוסקים שחלקו וכן נטיית המשנ"ב ס"ק ע"ד

מעשה אבות

סיפור מהחיים

אבי מורי היה יתום מאב ומאם מגיל תשע, וכאשר נולדה בתו הראשונה למזל טוב, היה חפץ מאוד לקרוא לה על שם אמו ע"ה, שעדיין לא ניתן עד אז שם אחריה. אולם חמותו של אבי, זקנתי הרבנית ע"ה מצד אמי, רצתה לקרוא לה על שם אימה שלה, הלך אבא מורי ז"ל לשאול עצה מהרה"צ רבי שמואל דייטש זצ"ל, שהיה מרבה להתייעץ עימו, ושאלו איך לנהוג. תשובת הרב הייתה שמכיון שהוא אוכל "קעסט" בבית חמיו, הרי מן הראוי לכבד את חמותו. שהרי אף בכבודה הוא מחויב מצד מצוות כיבוד אב ואם, ולתת לה דין קדימה בקריאת השם, והכרת הטוב דוחה כל צדדים אחרים. ובפרט שאנו נוהגים על פי רוב לתת את שם הילד הראשון אחר צד האם, כידוע. ואכן כך עשה אבי ונתן את השם כרצונה של חמותו. לאחר שנים, בהגיע אחותי לתקופת השידוכים, נמצא עבורה חתן מהטובים ביותר, שהתאים עבורה מכל הצדדים. ושם אמו של החתן המיועד היה כשמה של אם אבי ע"ה, ואילו היה נותן לביתו את השם שרצה מלכתחילה, לא היה השידוך יוצא לפועל מחמת איסור "כלה וחמותה" שאסר בצוואת רבי יהודה החסיד.

(הגאון רבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א, בהקדמה ל"טיב ההתחזקות")

סיפר הר"ר יוחנן דוד סלומון ז"ל: בצעירותי למדתי עם החברותא את סוגיית כיבוד אב במסכת קידושין. ופעם אחת הלכנו לשוחח בסוגיא עם החזון איש, במהלך השיחה כשהזכרנו את דברי רבי יוחנן 'אשרי מי שלא חמאן' (אשרי מי שלא הכיר אותם ולא התחייב בכיבוד הורים) ומה שפירש רש"י שאי אפשר לקיים כבודם ככל הצורך והוא נענש עליהם, נעצר מרן החזון"א ואמר בהדגשה **אשרי מי שחמאן!** (מעשה אי"ש ח"ג).

אל מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א הגיע שליח בשמו של יהודי הנתון במעצר, המבקש לשאול שאלה. הוא אומר: "יש לי משפט בעוד כמה ימים. במשפט הזה הולכים לגזור עלי 10 שנות מאסר על פשע שאכן בצעתי, אבל לא לבד, אלא יחד עם ההורים שלי. מאד עשיתי תשובה, ועכשיו אני רוצה לשאול: אם אני אגיד במשפט את החלק של ההורים שלי בפשע יפסקו עלי רק 5 שנים. האם מותר לי לספר על חלקם של ההורים שלי בפשע? " ענה לו מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין: "לא. אסור לך בשום אופן לספר על החלק של ההורים שלך בפשע!" אותו עציר לא וויתר ושלח שוב את השליח: "למדתי בספר החינוך שמשורשי המצווה זה הכרת הטוב. אני שואל האם בכל זאת מותר לי לספר בבית המשפט על החלק של ההורים שלי בפשע, הרי אין לי שום הכרת הטוב להורים שגידלו אותי לחיי פשע ודרדרו אותי למקום שאני נמצא בו" ענה לו מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין: "אנחנו יודעים שבגמרא מופיע הסיפור של דמא בן נתינה על כיבוד הורים, והשכר שקיבל על כך פרה אדומה. ומדוע דווקא פרה אדומה? מכיון שפרה אדומה היא מצוה המסמלת חוק שאינו מובן. "המסר של הפרה אדומה הוא עבורנו, כדי שנבין שכמו שפרה אדומה היא חוק - גם מצוות כיבוד הורים היא חוק שלא תמיד מובן לנו". תגיד לעציר, אמר מרן הגאון רבי יצחק זילברשטיין, שיש בתורה איסור חמור של "ארור מקלה אביו ואימו" אם אתה תגיד בבית המשפט את החלק של ההורים שלך בפשע זה יבייש אותם, ואתה נכנס לגדר של "ארור" מפי הגבורה. עדיף לך לשבת עוד חמש שנים בכלא ולא לעבור על איסור כה חמור ולהיכנס לגדר "ארור" בעטיו של ביזוי ההורים.

רב הנסתר

מאמר חז"ל או מעשה רב בנושאי מצוות כיבוד הורים נטמנו בתמונה, גלו ושלחו לנו, ואולי תזכו בפרסים!

horeinuorg@gmail.com
או בפקס: 077-6021640

פתרון חידת 'רב הנסתר' לפרשת נח: הכבוד הוא במחשבה ובמעשה ובדבור. במחשבה.. שמכבדם בלבו שהם חשובים בעיניו ובלבו דהיינו שידמה בעיניו שהם גדולים ונכבדי ארץ אף שבעיני שאר בני אדם אינם חשובים כלל (חיי אדם ס"ד ג')

הודעה תשלח לפותרים נכונה שעלו בגורל.

הקפידה על רחל שהחביאה את התרפים ואביה הצטער

ביום ג' השבוע י"א בחשון, יחול יום פטירת רחל אמנו כאשר יעקב אבינו ברח מפני לבן הארמי, רחל אמנו לקחה את התרפים של אביה שנאמר¹ "וַתִּגְנֹב רַחֵל אֶת הַתְּרָפִים אֲשֶׁר לְאִבֵּיהָ" שהם היו פסלי עבודה זרה דו פרצופין זכר ונקבה ולכן נקראו בלשון רבים "תְּרָפִים", והיה להם כוח דיבור כך שהיו נותנים עצות איך להרע לבני האדם. כפי שכותב בזוהר "ואיהו מליל תדיר" שהיו מדברים בכל עת.

ובזוהר פרשת ויצא מובא² דבר נורא, תא חזי, רחל אמנו ע"ה לקחה את התרפים מלבן אביה, ולבן הצטער מאד על תרפיו עד כדי כך שהיה רץ מהלך שבעה ימים ביום אחד מרוב צער. כוונת רחל אמנו הייתה להציל את אביה מעבודה זרה, אבל בכל זאת ציערה את אביה ונענשה שלא היה לה נחת מבנה בנימין אפילו שעה אחת, ואע"פ שהייתה כונתה לטובה, להביאו לחיי עולם הבא, כיון שגרמה צער ועגמת נפש לאביה נענשה מאד. ללמדך כמה גדול כיבוד אב ואם.

ובזה היה שאול המלך שהיה מזרעה משבט בנימין נזהר מאוד, לכן כשהלך ברשות אביו לחפש את האתונות והתעכב , הוא חשש שמא יצטער אביו על איחורו שנאמר³ הֲמָה בָּאוּ בְּאָרֶץ צוּף וְשָׂאוֹל אָמַר לְנִעְרָו אֲשֶׁר עִמּוֹ לָכֶּה וּנְשׂוּבָה פֶּן יַחְדָּל אָבִי מִן הָאֲתֹנוֹת וַיִּדְאָג לָנוּ.

ואף על אף שהיה לבן אביה רמאי ועובד עבודה זרה, מ"מ היא הייתה מחויבת בכבודו. והסיבה היא שגם אם חובת כיבוד הורים רשעים מוטלת בספק, הרי בוודאי שאסור לצער ולזלזל בהם ולביישם, שבזה הבן או הבת מאבדים את שכרם. ואפילו שיהיו האב והאם רק מזולזלים בעיני הבן או הבת כבר אסור הדבר. אלא כל אדם יזהר מאוד לכבד את אביו ואמו ובסגולת מצווה זו יזכה לאריכות ימים וכל טוב גם בעולם הזה וגם לעולם הבא.

ויש בזה תוכחת מוסר גדול מאד, עד כמה יש לנו להיזהר מאד בכיבוד אב ואם. הרי בימינו אין כמעט מי שרואה את אביו עובד עבודה זרה, ואפילו על ע"ז אסור לצער אביו, כ"ש על פחות מזה.

1. בראשית ל"א, ו"ט 2. בזוהר פרשת ויצא דף קס"ד ע"ב ד"ה תא חזי לבן, 'מדבר קדמות' להחיד"א מערכת כ' אות ד' 3. שמואל א' ט' ה'

ניתן להפנות שאלות ליועצי 'הורינו'
עבור מדור זה בכתובת דוא"ל המופיעה
בגב הגיליון. סודיות מובטחת.

והשיב לב

שאלות ותשובות משולחנם של
יועצים רבניים ומטפלים

שלום וברכה.

ראשית אני רוצה להודות על הגיליון הנפלא שאני קוראת ולומדת בכל שבוע, יחד עם בני משפחתי. אני עובדת כמורה בבית ספר בכיתה ח', ומשתמשת הרבה גם במערכי השיעור שאתם שולחים בנושא כיבוד הורים בפרשת השבוע. אני פונה אליכם בעקבות דילמה שאני מתחבטת בה בימים אלו, לאור סיטואציה שעלתה בכיתה. אחת הבנות דיברה בכיתה בקול ובפני חברותיה נגד אחד הכללים מתקנון בית הספר (יודגש, שאין המדובר בנושא הלכתי) כשהיא מוסיפה "גם אבא שלי אומר שזה כלל מטופש".

כשאני נוכחת בכזו סיטואציה וכמורה ומחנכת התגובה שלי נדרשת. אני מודה שעד היום התגובה שלי הייתה בסגנון "אבא שלך חתם על התקנון כשנכנסת לכאן, וזה לא ישר מצידו לזלזל בכללים שהוא חתם עליהם" ומול כל תגובת נגד של הילדה, הייתי ממשיכה להמעיט בערך האבא המתנגד ונותן גיבוי להפרת התקנון. אלא שהיום אני פתאום חושבת שהתגובה שלי צריכה להיות שונה לגמרי, "הורינו" שינה אצלי תפיסה, אני לא יכולה להמעיט בערכו של האבא מול הילדה בשום אופן. מצד שני, אסור לי לשתוק מול זלזול מופגן בכללי בית הספר, אז מה אם כן אמורה להיות התגובה שלי?

ואין ספק שאת חייבת בכבודו ואני לא רוצה שתביני ממני לזלזל חלילה בכבודו עבורך, אבל בבית הספר יש כללים מסוימים שמי שכאן חייב בהם, תתקבל בהערכה וגם תיתן לילדה את ההבנה שאין כאן "עימות" בין המורה לאבא אם זה כלל מוצדק או לא, אלא הבנה פשוטה שזה הכלל של בית הספר וכתלמידה היא מחויבת לו.

ראשית, יישר כח על הפידבק, זו באמת המטרה, לעורר אודות חשיבות המצווה והחיוב המוחלט מדאורייתא והאחריות שיש גם למורות בחינוך תלמידות לכבוד הוריהן. שנית, אדרבה, הסיטואציה שאת מתארת היא הזדמנות מצוינת להבהיר לתלמידה הזאת ולכל הנוכחות באותה שיחה את ההיררכיה הנכונה בחייה. תגובה בסגנון "אבא שלך הוא הדמות הכי חשובה עבורך

כיצד מגיעים לראות את הטוב בהוריו?

מתוך שיעוריו של הרה"ג שמעון שפיצר שליט"א - נמסר ע"י מכון 'הבינוני'

מומי בני אדם והמדברים סרה על כל המי ומי. הלה הודה בפני שחייו קשים עליו מנשוא, אך אמר לי כשוחר צדק: אמור לי האמת! כמה אנשים ישרים ישנם בעולם? הלא רוב בני העולם הם אנשים גזלנים, רמאים ושקרנים, ואינם מתכוונים לשם שמים... אמרתי לו: יתכן שצדקת, נדבר על כך בפעם אחרת, אבל אתה נמצא על מסלול גרוע ודבוק אתה ברע.

וזה מה שלימדנו שלמה המלך ע"ה: הידבק בטוב והרגל את עצמך לכסות על כל פשעים. וכשתרגיל עצמך בכך, לא תבוא לעולם בטענה כלפי בוראך. הלא כמה וכמה פעמים מתהלכים להם בני אדם מלאי טינה על הקב"ה. הם אמנם מצהירים שהם מאמינים שהכל לטובה, אבל תוך כדי הם שואלים מדוע לא הקל הקב"ה מעט מעמו את סאת הייסורים. **ידעו הללו שבכוחם להפוך את לבבם ולהתחיל לראות את הכל בבהירות נפלאה,** כי נר מצוה ותורה אור.

אם תכבד את אביך בלבך גם כאשר ישנם חלקים אצלו שמצערם אותך (וכמו למשל אם אביו נמצא בחסידות אחרת, ובפרט אם הוא נמצא בחציה האחר של אותה חסידות...), וזאת על-ידי שתתעלם מכל אותם דברים שלפי דעתך נחשבים כחסרונות גדולים אצלו, תגלה שאתה נכנס לעולם של אור ואז יידחה החושך שבלבך ותתחזק אמונתך ואף אם לפעמים עבודה קשה היא, יש לו לאדם לדעת שהיא לטובתו, כי על ידה יבוא לאור גדול, והרי מאמינים אנו שכל המצוות וביניהן מצות כיבוד אב ואם, ניתנו לנו לטובותינו, ולא כפי שסברו אומות העולם בתחילה שלכבוד עצמו דרש.

בשבוע שעבר עסקנו כאן בעניין החיוב של הבהן לראות תמיד את מעלות אביו ולהתעלם מכל חסרון שרואה בו. והרחבנו שכל תכלית מצות כיבוד אב ואם היא להתבטל על ידה להקב"ה, והנה ביטול לה' פירושו שהאדם יודע שאינו צריך להבין הכל, וככל שהוא רואה דברים שאינו מבינם, כך הוא מתרחק מן ההווה אמינא שהוא יכול לתת הסברים לכל מה שנעשה בעולם. והבאנו שמך נבין שעבודה זו קיימת גם לגבי כיבוד אב ואם, והיינו כי על האדם לדעת, שגם אותם חלקים שאינם נעימים לו ושגורמים לו למרירות, אין בהם כדי לגרע מן הכבוד שעליו לרחוש בלבו לאביו.

ועתה נרחיב בזאת, כיצד מגיעים לכך

וצריך להבין שעבודה זו של האדם, איננה עבודה המיועדת ביחס של הבהן לאביו בלבד, אלא גם ביחס של האיש לכל הנבראים. וכך אמר שלמה המלך בחכמתו: **אֵלִים יְלִיץ אֲשֶׁם וְגַבִּין יִשְׁרִים רָצוּן.** ופירש רבינו יונה² שהאוויל יליץ דברי חובה כי יחפש מומי בני האדם ואשמתם ויתן בהם דופי ולא ידבר לעולם בשבח ודבר טוב הנמצא בהם. והמשל על זה, כי הזבובים לעולם באו ונחו כולם על מקומות הלכלוך...

"ובין ישרים רצון" - כי דרך הישרים

לכסות על כל פשעים, ולשבח האדם כי נמצא בו דבר טוב. וזכרו במוסר כי אדם אחד וחכם עברו על הנבלה, אמר האדם: כמה מוסרחת נבלה זו, אמר החכם: כמה לבנות שיניה.

שוחחתי פעם עם יהודי אחד שנתפס ברשתם של המבקרים

הלא כמה וכמה פעמים מתהלכים להם בני אדם מלאי טינה על הקב"ה. הם אמנם מצהירים שהם מאמינים שהכל לטובה, אבל תוך כדי הם שואלים מדוע לא הקל הקב"ה מעט מעמו את סאת הייסורים.

1. משלי י"ד ט"ז. 2. שערי תשובה שער ג'

לעילוי נשמת
מנחם מנדל בן יהושע דב

לרפואה שלמה
אסתר בת רחל לאה
עמנואל בן טילא

לזרע של קיימא
בעילום שם

לזיווג
יעקב בן שושנה

להצלחה וס"ד
תהילה בת שרה

הורינו
הורים מקו הלב

יו"ל ע"י ארגון הורינו לחיזוק מצוות כיבוד אב ואם
בנשיאות מרן הגה"צ רבי אורי וייסבלום שליט"א ובהכוונת גדולי ישראל
ע"ר 580780617 | רח' יוסלה רוזנבלט 2 ירושלים.

תרומות יתקבלו בברכה. אפשרויות הנצחה בעלון ובכלל פעולות הארגון לע"נ הוריהם או יקיריהם ולזכות פרנסה והצלחה, זש"ק וזיווג - למען ייטב לך!

לקבלת גיליון הורינו השבועי במייל כתבו לנו **"צרפו אותי"** לכתובת המייל, וכן לפניות בנושאי תוכן, פתרון חידת 'רב הנסתר' ולפרסום סיפורים אישיים בנושאי כיבוד הורים: horeinuorg@gmail.com או בפקס: 077-6021640 | Zelle: dedications@horeinu.org

בית זכריה פרשת לך לך

תורה וחסד – עלון מספר 497

סבא רבא כמז"ר סאלם במז"ר מתנא זכריה זצוק"ל זיע"א ראב"ד ביד"א נפ' ה' סיון
 סבי כמז"ר צאלח במז"ר סאלם זכריה זצוק"ל זיע"א אב"ד ביד"א נפ' כ' אדר
 כבוד אבי ועט"ר מז"ר עובדיה בכמז"ר צאלח זכריה זצ"ל נפ' ו' אייר
 כבוד אמי מזרתי מרים בת צאלח זכריה ע"ה נפטרה ה' ניסן

עורך העלון: בנם מאיר זכריה

שעון חורף		שנה עשירית		חשון תשפ"ה		שבת שלום ומבורך	
שקיעה	חצות	ס"ז קר"ש ב'	ס"ז קר"ש א'	ר"ת	יצאה	כניסה	עיר
16:47	11:23	8:40	8:05	17:55	17:21	16:08	ירושלים
16:45	11:25	8:42	8:07	17:50	17:23	16:26	תל אביב
16:45	11:24	8:41	8:07	17:50	17:21	16:26	חיפה
16:48	11:25	8:41	8:07	17:54	17:24	16:28	באר שבע

להצלחת כל חיילי ישראל נ"י לרפואת הפצועים הי"ו וחזרתם של כל השבויים במהרה בריאים ושלמים הי"ו

ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה (יב ב)

"ואעשך לגוי גדול" – זה שאומרים א-לוקי אברהם, ואברך – זה שאומרים: א-לוקי יצחק, "ואגדלה שמך" – זה שאומרים: א-לוקי יעקב, יכול יהיו חותמין בכולן? תלמוד לומר: "והיה ברכה" בך חותמין ולא בהם. (רש"י)

שמעתי ממרן הראשון לציון מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל זיע"א שהסביר **ואמר**: קץ הגלות וביאת המשיח תלויים בזכות שלושת האבות, וכוונת המדרש בזה היא על חתימת הדורות – דור עיקבתא דמשיחא, יכול בכולן יהיו חותמין? כלומר, האם לחתימת וסיום הגלות צריך שיהיו ישראל שלמים ומצויינים במידותיהם של שלושת האבות – תורה, עבודה וגמילות חסדים?

ועל זה השיבו הקב"ה: בך חותמין! דהיינו אף על פי שלא יהיו ישראל מושלמים בעמוד התורה ובעמוד העבודה, מכל מקום אם יהיו מצויינים במידת החסד – מידתו של אברהם אבינו ע"ה, הרי שבכך די לחתום ולסיים את הגלות, וזכות זו די בה להביא את הגואל. (ביכורי ראובן ח"א פר' לך לך)

ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך (יב א)

אברם רמז אל הנשמה. וזהו שאמר "ויאמר ה' אל אברם" שהיא הנשמה, "אברם", חלק אלוה ממעל. "לך לך מארצך" התרחק לך מעניני העולם. "וממולדתך" ממעשה הילדות שהם השחוק, קלות הראש, הליצנות וההוללות, שמביאין את האדם לידי עבירה. "ומבית אביך" זהו יצר הרע שהוא נולד עמו כמו שכתוב "לפתח חטאת רובץ", כיון שנולד עמו הוה ליה כאחד מבית אביו שרגיל עמו. על כן צריך להתרחק ממנו בתכלית כדי שלא יבוא להחטיאו. "אל הארץ אשר אראך" רוצה לומר שתלכד כל מחשבותיך שיהיו כדי לזכות אל ארץ החיים שהיא גן עדן לחזות בנועם ה'. ואם אתה עושה כן, אז תזכה בעולם הזה ובעולם הבא. "ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך" בעולם הזה "והיה ברכה" לעולם הבא, שתקבל שם רוב טובה כמו שכתוב: "מה רב טובך" וכו' (ישמח ישראל)

סיפור

כשהבחור פינחס נכנס לפרק 'האיש מקדש' עדכנו השדכנים כל משודכת מראש, כי הטיפוס שיכנס לפגישה שינן לעצמו את המשנה באבות 'פת במלח תאכל', מים במשורה תשתה... על הארץ תישן ואם אתה עושה כן... 'והחליט שזה הכיוון בלי שום סיסמאות, ועל האישה לדעת שהבעל פשוט מוכן למות באוהלה של תורה, גם אם אין גזר או חצי תפוח במקרה... שלא לדבר על בשר, דגים וגבינות או ביצים...

הבחורה שושנה חלמה על בעל צדיק המוסר נפש על תלמודו ואפילו אם המחיר יהיה פת חרבה ומים במשורה. ובכן פינחס ושושנה נפגשו, ומהר מאוד נארגו חוטי האירוסין, והנישואין. והזיווג הייחודי הזה יוצא לדרך. הוריו של החתן רכשו לכלה טבעת זהב עם יהלום, שי לאירוסין. 'יהי רצון', לחש פינחס לעצמו, 'שהיופי הקסום המשלב את היהלום הבוהק עם הזהב הטבעת יישאר לעד, ויביא לידי ביטוי את לב הזהב של רעיתי לעתיד, עם התורה שאלמד, שיקרה היא מפנינים ומיהלומים'. חמישה ילדים צדיקים, גדלים בדירה השכורה והקטנה במונסי. פינחס עולה ומתעלה, ומצטיין בכולל, מבחניו מעולים, ופיו אומר שירת התורה. שושנה עובדת כמזכירה במרפאת שיניים בחצי משרה, ומצליחה להביא פת לחם למשפחתה.

מכתב הפיטורין שהונח על שולחנה, אותת לה, 'זוג יקר, הניסיון שלכם הולך ומתעצם. עד עתה שרדתם עם המשכורת הדלה ועם קצת עזרה מההורים לשכירות, תתכוננו לימי מחסור'. פינחס לא ידע שאשתו פוטרה. בלוליינות מושגחת היא הצליחה להעביר את הימים ולהאכיל את בעלה וילדיה... עד שבוקר אחד פינחס חיפש שתי פרוסות לחם ולא מצא. פתח את המקרר מצאו ריק... והבין שרעיתו מפוטרת מזה שלשה חודשים וניסיונותיה להתקבל למקום חליפי עלו בתוהו, והגיע רגע של הכרעה. 'אני אחפש עבודה... לפעמים ביטולה של תורה היא קיומה...! הודיע לרעיתו. 'בשום פנים ואופן, לא!' התחננה האישה. 'אבל המקרר ריק... צריך להאכיל את הילדים'. שושנה פתחה את ארון הבגדים והוציאה קופסה והגישה לבעלה, 'תמכור את זה... ותמשיך ללמוד. אני לא מוותרת על התורה שלך.

פינחס הביט בטבעת שהביא לה באירוסין, ואמר, 'איך אפשר למכור מזכרת שכזו? כשאת עונדת אותה בשבתות ובחגים היא מסמלת את הברית בנינו, זה יהלום שצריך להיות איתנו לנצח'. 'זה הניסיון פינחס, הטבעת והיהלום הם גשמיים, הקב"ה מבקש מאתנו לעשות מהם תורה רוחנית נצחית. אנא, לך לשוק היהלומים במנהטן, בודאי תמצא שם תכשיטן שישמח לרוכשה בסכום נאה שיאפשר לנו קיום בכבוד'.

בלית ברירה יצא פינחס בהוראת אשתו הצדיקה נכנס לחנות הראשונה וביקש מהמוכר שיאמוד את שוויה של הטבעת. המוכר, סוחר חסידי ותיק. פנה אל האברך ואמר לו 'מצטער, אך הטבעת אינה שווה יותר מאלפיים דולר'. האברך ששמע את תשובתו של המוכר התאכזב.

המוכר שראה את תגובתו שאל, 'תגיד, מדוע אתה מוכר את טבעת היהלום? היא מזכירה לי סגנון שלפני 15 שנה, נהגו לתת כאלה לאירוסין'. פינחס תאר בקצרה את המצב בביתו, וסיפר במבוכה על הבקשה של אשתו, אמר לו המוכר 'תשמע, האמת היא שאני לא כזה מומחה, אבל אחי יהלומן ויש לו חנות בהמשך הרחוב, הוא מומחה רציני, לך אליו ובקש ממנו חוות דעת. יתכן שישלם לך קצת יותר ממני...! פינחס חצה את הרחוב והתפלל שיקבל עוד כמה מאות דולרים.

פינחס הניח את הטבעת מול המוכר, אמר היהלומן, 'אתה זה שאחי שלח אותך...! הוציא מכיסו זכוכית מגדלת ובחן את היהלום מכל צדדיו. ואמר 'כמה אחי נתן לך?' 'אלפיים דולר..! מלמל פינחס. 'נו, שיהא בריא, הוא מבין ביהלומים כמו שאני מבין במטוסים. תקשיב, היהלום שלך שווה יותר מעשר אלף דולר, אבל אני לא מוכן לשלם לך פרוטה יותר מהסכום הזה... רוצה? שתהיה בריא. לא רוצה? שתהיה עוד יותר בריא, תחליט'.

אמר פינחס, 'אני לא מבין, אחיך בקושי אמד את זה באלפים דולר'. גיחך הסוחר, 'אחי חושב שהוא מבין'. סוחר התכשיטים נתן לפינחס עשר אלף דולר שטרות במזומן ואמר, 'קח ידידי, זה עבור היהלום שלכם', פינחס הודה לו נרגשות.

המוכר אחז בטבעת, הכניס אותה לקופסא, הניח את ידו על כתפו של האברך ולחש לו, 'תקשיב ידידי החביב, את הטבעת הזו תחזיר לאשתך, זה מגיע לה... היא יודעת לייקר תורה. יש בדור שלנו כמו רחל אשת רבי עקיבא. זכית ידידי, זכית!' למותר לציין שהסוחר הראשון התקשר לאחיו, סיפר לו על המשפחה המיוחדת הזו והוסיף, 'אחי היקר, האברך הזה ורעיתו הם בית קודש הקודשים של הקב"ה, עשה כטוב בעיניך ומה שתחליט לשלם - אשתתף בחצי מן העיסקה'.

את הסיפור הזה סיפר הרב אפרים וקסמן שליט"א, ראש ישיבה במונסי ודרשן ידוע, והוא סיכם ואמר שיש בסיפור הזה ארבעה גיבורים מרכזיים. הראשונה זאת האישה שוויתרה על תענוגי העולם הזה בשביל תלמיד חכם ומוכנה להקריב תכשיט יקר למען התורה. השני הוא בעלה הצדיק,

שיש לו דעת תורה ונקיון הנפש להבין שלפעמים צריך לבטל תורה, וכמובן שני האחים הללו שאהבתם לבני תורה ראויה להיחקק על כסאו של היושב במרומים... והקב"ה שש ושמח שיש לו ארבעה יהלומים כאלה בעולמו. (ק.ל) (האמנתי ואזמרה)

אור החיים

ויוצא אתו החוצה ויאמר הבט נא השמימה (טו ה)

מזלו של האדם נקבע משמיים, אך האם ניתן לשנות את המזל? כתב "אור החיים" הקדוש (ויקרא כו ג) כי ע"י שתלך בחוקותיו ושמירת המצוות תשנה מזלך, וזהו שאמרו בגמרא (שבת): הנולד במזל מאדים יהיה שופך דמים, ולכן יהא טבח או שוחט או מוהל, שע"י שמירת מצוות שחיטה ומילה ישתנה מזלו. ומבואר, שעל ידי שמירת התורה והמצוות או ע"י תפילה וכד' יוכל האדם לנווט מזלו לצד הטוב. רק "הבט נא השמימה", התפלל להקב"ה וצפה לישועה, ברגע שתבין שיש כתובת לכל המשאלות, ולכל העולם יש מנווט אז גם תוכל להיוושע, ותמיד כדאי לזכור את הפסוק גם בזמן שהכל כשורה ובעיקר כשיש צרה – "הבט נא השמימה!"

לא לדבר על העתיד מבלי להזכיר את שמו יתברך

באחד השיעורים נכנס אדם מבוגר לבית המדרש, והרב נ. ד. שמח בבאו ושאל לשלמו והתברר שהוא בן של אחד השכנים שהיה גר ליד בית מדרשנו.

והוא סיפר שהוא זוכר שלפני הרבה שנים הוא עבר בשכונה עוד לפני שנבנה בית מדרשנו, וראה את הרב סופר בצעדים את שטח האדמה שעליו נבנה בית מקדשנו, והוא שאל את הרב מה הרב עושה, והוא אמר שהרב ענה לו שבעזרת השם יתברך רוצים לבנות כאן בית כנסת, והוא לא הבין איך פתאום יבנו מבנה גדול כזה וחדש, בשכונה כזאת ובאמצעים דלים.

ולאחר שבועיים שוב הוא עבר בשכונה וראה טרקטורים ומשאיות וחפירות והבין שבאמת מתחילים לבנות. והוא שיבח את בית הכנסת היפה, וביקש מהרב שיברך אותו לבריאות עיניו כי הוא לא רואה טוב, הרב בירך ואז יצא האיש מבית הכנסת.

לאחר שהאיש יצא מיד הדגיש לנו הרב שהאדם צריך לפחד לדבר על העתיד מבלי לומר "אם ירצה ה', ובעזרת ה' יתברך", ואפילו לא על עוד רגע, וכשאומר למישהו: "אני כבר בא" צריך לומר: "בע"ה אני כבר בא..". ללמדנו שתמיד צריך להיות שם שמים שגור בפינו, וצריכים אנו לסמוך רק עליו יתברך, ולדעת שבלעדיו א"א לעבור את מפתן הבית, ואיתו יתברך אפשר לעבור את הים. יהי רצון שתמיד נבטח בהשם יתברך ושמו יתברך תמיד יהיה שגור בפינו, ונאמר אי"ה ובע"ה,

ושנרגיש תמיד תלותיים בו יתברך, אמנן כן יהי רצון. (סיפורים וחיזוקים)

הלכות "השכמת הבוקר" משר"ע ומפסקי מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

ח. הנוגע בנעליים משומשות חייב ליטול את ידיו, אך הנוגע בגרביים או בשרוכים אינו חייב ליטול את ידיו אלא אם כן יש עליהן זיעה או זוהמה (ילקו"י עמ' רטו).

ט. הנוגע בגופו במקומות המכוסים עליו ליטול ידיו משום מלמולי זיעה, ואם עלה מן הרחצה וגופו נקי אינו צריך נטילה (ילקו"י עמ' רכג).

י. אין ליטול ידיים בחדר בית הכסא, ואם הניח מחיצה בגובה של 80 ס"מ ורוחב 32 ס"מ מותר ליטול שם ידיים, אך לעניין ברכה יש לברך מחוץ לחדר (ילקו"י עמ' רלח).

יא. מי שהכניס יד אחת לבית הכיסא ייטול את היד שהכניס ואינו צריך ליטול את שתי ידיו (שם רמט).

יב. המספר שיער ראשו חייב בנטילת ידיים, וגם הספר והמסתפר חייבים בנטילה. המחך ידיו בשערות ראשו במקומות שאין הדרך לכסותן וכן המחך בזקן אינו צריך נטילה (הלכה ברורה א עמ' צט) אך הנוגע בידיו במקומות מכוסים שיש בהם מלמולי זיעה צריך ליטול את ידיו (שו"ע ד כא).

סגולות לזיווג ושלום בית

כתוב בספרים: שהשבת היא הבת זוג של עם ישראל, עם ישראל הם החתן, והשבת היא הכלה, וכשהחתן יוצא לקראת כלה היינו תוספת שבת, ולהקביל את פניה, זוכים בזכות זה למצוא בן או בת זוג. ובעיקר זוכים לשלום בית, אהבה ואחוה שלום ורעות.

פתגמי חסידים

אמר רבי מנחם מנדל מוויטבסק זצ"ל: איני יודע במה אני טוב מן התולעת. איני יודע אפילו אם טוב אני כמוה. צאו וראו. היא עושה רצון בוראה ואינה משחיתה כלום.

מילי דבדיחותא

צב נכנס לתחנת משטרה והתלונן: "הלכתי ברחוב, פתאום חבורה של חלזונות קפצה עליי ושדדה אותי!" ביקש השוטר: "אתה יכול לתת לי פרטים מזהים של החלזונות?" "לא", ענה הצב, "לא הספקתי לראות, הכל קרה כל-כך מהר!"

ענייני רפואה – פלפל אדום

פעילות – ממריץ. נגד גזים, מחזק, מעודד הפרשת רוק, מאדים את העור, מחטא. יעיל ביותר מבין הממריצים המערכתיים. מעורר את זרימת הדם, מחזק את הלב, את העורקים, את הנימים ואת העצבים. כמחזק כללי, הפלפל טוב לטיפול במחזור הדם ובמערכת העיכול. ניתן להשתמש בירק לטיפול בהפרעות עיכול, המתבטאות בגזים במעיים ובעוויות מעיים.

חכמת חיים

אמר רבי מנדל מוורקי זצ"ל: צעקה היוצאת מן הלב, אף על פי שאינה יוצאת מן הפה, בוקעת שחקים ומנסרת רקיעים.

שאלות מפרשת לך לך

שאלה: מי היה מלכי צדק?

חידה: חפשו בפרשה עיר בירה ערבית?

השתתפות בהגרלה צריכים לענות על השאלה והחידה. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה.

מבוגרים וילדים הזוכים – הגרלה על פנס 3 שלבים + נגן. בוקסה או מיקרופון בלוטוס.

תשובות מלאות בלבד, יתקבלו תוך שבוע. **מס' הפלאפון הוחלף ל- 050-9400202**

לרפואה שלימה: שולמית בת חיים. הרב יפת שליט"א בן חנה. ציון בן חנה. שלום בן זיהרה. אביבה ר. בת חיים. נחמה עליזה בת חיים. סגולה בת שרה זהרה. מנשה בן ברכה. משה בן חיים. אהרון בן חיים. הרב אהרון ב"ר יוסף. נתן בן מאיר. ינון ב"ר עובדיה. יונה בן אסתר איטה. פרידה לאה בת צילה. מאיר בן שמחה אלגרה. לולו לאה בת אדל. יהודה בן עפיה. הרב שלמה יוסף בן חממה יונה. אירן בת גוהר. מאיר בן עיישה. נריה בן רחל. אהרון בן מרים. יוסף בן אסתר. הנריאט רבקה בת מרים מיריל. פנינה בת אלקה. יהודית אהובה בת סאסי. שושנה בת טובה. ענת בת ציונה. צבי בן פנינה. דבורה בת מרים. **לזיווג הגון:** מרגלית בת מרים. נתנאל צבי בן יהודה. דוד בן פלורה. יאיר ב"ר יהודה. דוד בן לירן. יוסף חי בן גאולה חיה. תמיר בן מרים. יוסף חיים בן בהיה. אושרת בת טובה. שילת בת איתן. לירון שירה בת עופרה. ליסוף יוסף בן עופרה. אפרת מיכל בת שרה דינה. מוריה נאוה בת אורה. ישי בן שלמה. רפאל בן מלכה. עמנואל בן מרים. יצחק בן אירית. נהוראי בן מרים. פנחס בן איטה רבקה. אושרי בן גילה אלגריה. **להצלחה בכל:** הרב אריה מכלוף בן אסתר. יפה איווט בת שמחה. אברהם בן שרה. סימי רחל בת טובה. ציפורה בת שרה. אורן בן סימי רחל. מאי בת שרון. אלה שרה בת מאי. תמר רבקה בת מאי. שיר אביגיל בת מאי. הרב יאיר בן שרה. יהודה ב"ר עובדיה. נסים בן לולו לאה. יניב בן אביחי. אסתר ב"ר עובדיה. הרב הראל בן דורית. מאיר בן לולו לאה. אביחי ב"ר עובדיה. דורית בת תמר. שלום חי ב"ר זכריה. סעדיה בן שושנה. מרגלית בת שמעה. יחזקאל בן הלה. עופרה בת אביבה בתייה. יחזקאל בן שרה יוטא. אהרן טוביה אריה בן איטה יהודית. טליה בת יניב. דוד רחמים בן הינדא ריזל. אברהם בן תמר. רחל בת מרים. משה בן צאלח חנן בן זהבה זוהרה. מאיר בן מרים. טובה גיטל רייצה בת אביבה. **לזרע של קיימא:** שילה בן ברכיה וחני ב"ר בנימין. אברהם בן ויקי ויהודית בת אסתר. יהונתן בן בת שבע. ושילת בת חיה. יונה יוסף בן לאה ועל בת רבקה.

לעילוי נשמת ולמנוחת נפש

מו"ר מתנא במו"ר סאלם זכריה צדוק"ל מרן מו"ר הגאון עובדיה יוסף בן גורגיה צדוק"ל זיע"א. הצדיק משה יעקב ב"ר יוסף הכהן רביקוב צד"ל. מרן מו"ר הגאון רבי שמעון ב"ר דוד בעדני צדוק"ל. הסבא צאלח במו"ר מתנא ז"ל. הר' זכריה במו"ר צאלח זכריה צד"ל. חיים בן יחיא והב ז"ל. ר' בנימין בן מנצור דעוס ז"ל. אליהו בן צדוק אהרון ז"ל. רבי זכריה בן סאלם ונה צד"ל. אליהו מגורי ז"ל ב"ר מרדכי נ"י. אליהו בן חיים והב ז"ל. הרה"ג צהל ב"ר רחמים שרפי צד"ל. רבי שמעון ב"ר שלום זוהר ז"ל הרב שמואל ב"ר אהרן בבי ז"ל. סבתא רבא סעדי ב"ר יוסף זכריה ע"ה. **כל חיילי ישראל הי"ד** מרדכי יוסף בן אליהו זיידל טובל ז"ל. סבתא שמש בת צאלח זכריה ע"ה. שמש במו"ר סאלם זכריה צד"ל. הדסה ב"ר יצחק מצנבר ע"ה. סבתא ברכה בת סעד מרחום ע"ה. הדודה יונה חממה בת יוסף והב ע"ה. הדודה עליה כודרה בת יחיא זכריה ע"ה. מרים בת קאמר כהן ע"ה. שרה בת שמעון טירי ע"ה. אחותי מירב ב"ר עובדיה ז"ל. ובתה מוריה ז"ל בת שלמה אנקונינה נ"י. גיסי רחל בת חיים בן שמואל ע"ה... ברכה בת סאלם בידני ז"ל. רבי ראובן ב"ר יהודה עוקשי צד"ל. מרים בת יעל ז"ל. הרה"ג רבי יהודה דרעי צד"ל בן אליהו ואסתר ז"ל. הבחור נועם יחיאל ז"ל בן ארז נ"י **רבי אהרון עמיאל ב"ר יצחק ז"ל**

הילולת המקובלים האדמו"רים והרבנים הצדיקים זצ"ל ט' עד טו' חשון תשפ"ה

ט. רבי אשר בן יחיאל. רבי דוד לניאדו. רבי שמעון שקאפ. י. מתושלח בן חנוך. גד בן יעקב אבינו. רבי רפאל אהרון בן שמעון. רבי יהודה קצין. יא. רחל אמנו. בנימין בן יעקב אבינו. רבי נחום מצ'רנוביל. רבי יהודה לייב חסמן. רבי נתן צבי פינקל. רבי משה הלוי. רבי נחום פז. רבי ברוך מרדכי אזרחי. יב. רבי יעקב חיים בן הבן איש חי. רבי בן ציון חזן. רבי יהודה צדקה. רבי זכריה כהן. יג. רבי שמואל מודילינו. רבי ישעיה חנון. רבי שלמה קורח. רבי סלימאן חבשוש. רבי יוסף אריה. יד. רבי אברהם אלימלך האדמור מסטולין קרלין. טו. רבי לייב בעל היסורים. רבי אברהם ישעיהו קרליץ החזן איש. רבי יהודה ליאון פטילון. רבי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול. רבי מכלוף פחימה.

כיצד מחנכין?

עלון מס' 92

אין לוותר על אף נפש!

התלמידים הרי הם כבנים, כמאמר הגמרא במסכת סנהדרין י"ט ע"א: "כל המלמד בן חברו תורה, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו", אך בשעה שלוט בן אחיו נפרד ממנו וביכר את סדום על שלל תאוותיה וקלקוליה, נפל אברהם אבינו לבחינה של ייאוש, שהרי מי מתלמידיו קרוב אליו יותר מלוט בן אחיו, שהיה קלסתר פניו דומה לו. ואם למרות כל זאת בחר לוט בסדום הרעה והחטאה ופרש מאברהם, הרי שלכאורה נראה בחוש, כי התלמיד אינו קשור כבן לרבו, ואם כן אין פרי לעמלו ועל מה ולמה טרחתו.

ועל כן, בשעה שאנשי סדום הרעים והחטאים נפלו לידיו, שנה אברהם אבינו קל וחומר: ומה לוט שבת אברהם הוא מכורתו ביכר את סדום על פניו, שבויים אלו שסדום היא כור מחצבתם אינו דין שיבכרו את סדום על פניו!

אולם למרות כל זאת, התעוררה בשל כך על אברהם אבינו תביעה עצומה, שהביאה לגזרה הקשה והנוראה של גלות מצרים, בה השתעבדו בניו במשך מאתיים ועשר שנה והתדרדרו למ"ט שערי טומאה.

נמצאנו למדים, שאף אם התלמיד מנחיל לרבו אכזבות ומשביעו מרורות, אין רשות למחנך לוותר על כל נפש, ואפילו על נפש ירודה שמקורה בסדום הרעה וחטאה.

(מתוך הספר עמודו של עולם)

הגמרא (נדרים לב ע"א) מקשה: "אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר, מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים?"

רבי יוחנן אמר, שהפריש בני אדם מלהיכנס תחת כנפי השכינה, שנאמר תן לי הנפש והרכוש קח לך". וביאר רש"י על אתר: "שנאמר תן לי הנפש ואברהם אבינו נתנם לו, ואילו עיכבן לעצמו היה מכניסן תחת כנפי השכינה".

ותמה הגרי"ש אלישיב זצ"ל, הלא כל מטרתו של אברהם אבינו בחייו הייתה להכניס נפשות תחת כנפי השכינה, כפי שכתב הרמב"ם בהלכות עבודה זרה פ"א ה"ג: "ובן ארבעים שנה הכיר אברהם את בוראו... והתחיל לעמוד ולקרוא בקול גדול לכל העולם ולהודיעם שיש שם אלוהים אחד לכל העולם ולו ראוי לעבוד. והיה מהלך וקורא ומקבץ העם מעיר לעיר ומממלכה לממלכה עד שהגיע לארץ כנען והוא קורא, שנאמר ויקרא שם בשם ה' א-ל-עולם. וכיון שהיו העם מתקבצין אליו ושואלין לו על דבריו, היה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שיחזירוהו לדרך האמת. עד שנתקבצו אליו אלפים ורבות והם אנשי בית אברהם".

ואם כן, עולה וגם ניצבת השאלה, כיצד זה ויתר אברהם אבינו על נפשות השבויים שברשותו והשיב אותן למלך סדום מבלי לנסות להחזירן בתשובה?! ותירץ רבינו, שבתחילה סבר אברהם אבינו כי

לקראת יום פטירת מרן הרב אלעזר מנחם מן שך זצ"ל

ט"ז במרחשון תשס"ב

ברק. לפתע שאל את התלמיד שהלך אתו: מדוע בכביש זה נוסעים בשבת, ומכאן ואילך לא נוסעים?

מובא בספר שמושה של תורה (עמ' קז): פעם הלך מרן הגרא"מ שך זצ"ל בשבת לטייל בגבולות בני

להמשך קיומו של העלון, למי שמכיר בערכו וחשיבותו, מתקבלות תרומות לע"ג, או לשמחות וכדו'

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

מי מגביל אותם?

יותר בשמירת השבת, הייתה ההשפעה יותר ויותר וגם בכביש זה לא היו נוסעים בשבת.

כיוצא בזה אמר הרב מבריסק: מה שהחילונים שומרים את יום כיפור, אינו בגלל שהוא חשוב להם, אלא בגלל שאצלינו הוא שמור ומחוזק מאוד!

ענה התלמיד: כאן זה בני ברק ושם זו רמת גן.

ענה לו מרן: לא זו הסיבה. אלא ש-כח השמירה של שומרי השבת משפיע עד כאן. לו היינו מתחזקים

ממשנתו החינוכית של הרה"ג שלמה קורח זצ"ל

לרגל יום פטירתו - י"ג במרחשון תשע"ט

נשלח ע"י נכדו הרה"ג אוריאל צדוק שליט"א

אלא לטובת עצמו ופרי דרכיו הוא שיאכל, ובזה צריך חכמה ושיקול דעת איך לפעול.

ה. ידידות - כשהבן והבת גדלים, יש לתת להם יותר הרגשת אמת כי לא רק הם ילדים ואנו הורים, אלא אנו גם החברים הכי טובים שיש להם, וצריך לשתף אותם בהתלבטויות ועצות. ואם יציעו דבר אמיתי וצודק יותר, יש לקבל עצתם בשמחה, בכך יראו אמת וכנות וכן הרגשת חשיבות והתחשבות.

ומו"ז מוהר"ר עמרם קורח זצוק"ל, היה לעתים מכנס כל בני המשפחה כמו "פרלמנט" שבו דנים בעניינים חשובים, והייתי אז בן שמונה, וזוכר אני איזו תחושת חשיבות היה המעמד הזה מעניק גם לילדים. ויש גיל מסויים שבו ההורים צריכים לשנות יחסם לילדים ולהתנהג איתם כאחים.

1. **דוגמא אישית** - דוגמא ומופת של ההורים עצמם במה שמצפים להתנהגות הצאצאים. חינוך ששורשיו בכפיה אינו מועיל, והדרך למסור ולהעביר תורה, אמונה ויראת שמים, רק ע"י שיהיו מתוך נימי נפשם של אב ואם, ודבריהם יצאו מלב ונפש, הם הדברים שיכנסו ללב הבנים או הבנות. ובדרך זו נמנע נשירה ממסגרות של תורה ויראת שמים.

חינוך הילדים נמשל לאפיית לחם בתנור, שככל שיהיה יותר חם, כך הפת תהיה אפויה היטב ומראה יהיה משובח. והנמשל, ככל שבבית יהיה חום של יראת שמים, אמת ואהבת תורה, בהתאם לכך יצאו הילדים.

א. **ביקורת** - לא למתוח עליו ביקורת בפני אחרים וכל שכן בפני חבריו, יש לזכור כי גם לו יש כבוד, ושבירתו תתן לו אפשרות להתמרד ולנקום.

ב. **דרכי נועם** - יחנכם בנועם, ואם הוכרח לתת מכה, יעשה זאת ברחמים. ואם דרך חינוכית מסויימת גרמה שיבכה, אל תפייסנו ותוותר כביכול מתוך רחמים, שאז כאילו טעית במה שעשית ודרשת.

ג. **חכמה** - כל הגערות והדרישות והענשה ילזו מיד בנימוק והסבר. חכמת חיים ויסוד בחינוך, שאפילו אם יש בסמכותך לדרוש או לצוות, הנכון יהיה, לבקש ולהסביר. וסיבות רבות לדבר. ועל זה נאמר "הַחֲכָמָה תְּחִיָּה בְּעֲלִיָּה" (קהלת ז', י"ב).

ד. **לטובתו** - לא לתת לו הרגשה כי הוא עושה טובה לאחרים בקיימו הדרישות אלא הם אינם

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל.

לתרומות/הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

לעילוי נשמת אלקה מירל ע"ה [קניג] בת הר"ר יהודה לייב [צוובנר] זצ"ל

נלב"ע בי"א בטבת תשפ"ד

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מיכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
משמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חממים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יוספו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני טבי.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית מוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ, וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקודינגלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימנים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמדו או יפרסם דבריו
אני אטיב עמהם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איזה מזומרי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיות עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמהם
לטוב לכל כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יהואל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ב, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבישו בי תומכיי.

מלליצי ידי עשר

אתוון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגעשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
ישר בעולם העליון

הזון יהוקאל

רבי יהוקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הג"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספדו בשעת הלוייה הכרוז:
נצטויתי מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(ריבבות אפרים ארח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפיו פרק מ"ב).

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הורמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נדר בכל יום על כל אלה שיעיינו
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ב ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי יזכה לירוש, והצלחה בכל טוב, בזה ובבא
סגולה גדולה בבית לכל הדברים

שערי זבול

רבי זבולון
ב"ר אברהם משה המבורגר זצ"ל
הבטיח כמה פעמים שיעשה
טובה וימליץ טוב למי שיעשה
טובה לנשמתו, וכך חרות על
מצבתו

צדקת הצדיק

רבי צדוק
ב"ר יעקב רבינוביץ זצ"ל
אמר קודם פטירתו
שמבטיח כמו הבטחת בעל
מלא העומר שמי שידפיס
דבריו יהיה לו למליץ יושר

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב?
פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה?
פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען?
פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

הירויזן

זייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, צדקת הצדיק, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב, און ר' יהוקאל אברמסקי, ר' זבולון המבורגר זצ"ל וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלו"ב ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

ויט אהלה. ברש"י: אהלה כתיב, בתחילה נטע אהלה אשתו ואח"כ נטע את שלו. יש להבין למה עשה שתי אהלים אחד לעצמו ואחד לאשתו, הלא די להם באוהלה אחד לו ולאשתו, וכמו שמצינו אצל יעקב לבן באוהלה יעקב ובאוהלה לאה. וכתב רש"י: אוהלה יעקב הוא אוהלה רחל שהיה יעקב תדיר אצלה. הרי שהיה דר יעקב באוהלה אוהלה של רחל ואף שהיה לו עוד נשים, ומכל שכן אברהם שהיה לו רק אשה אחת, בודאי היה ראוי שידור באוהלה אחד עם שרה. ויש לבאר שכוונת שתי אוהלים אלו היתה בכדי לקבל את הגרים, וכמו שאמרו (סוטה י): שאברהם היה עושה פונדק ומאכיל את העוברים ושבים ומלמד אותם לברך לפני הקב"ה, שהקריא שמו של הקב"ה בפי העוברים ושבים. ובודאי בכדי שיוכל לדבר על לבם ויתקבלו דבריו היה צריך לעשות כן בתוך אוהלו במקום צנוע, שאז לא יתביישו לאכול אצלו ויוכל לדבר על לבם. ומעתה על כרחך הוצרכו שתי אוהלים, שהלא היו צריכים גם לגייר את הנשים, ואברהם אינו יכול להתייחד עם הנשים, משום כן הוצרך לעשות אוהלה מיוחד עבור שרה שהיא תקבל שם את הנשים לגיירם. ולפ"ז מובן הטעם שהקדים להקים את אוהלה שרה, שהיות שעיקר כוונת אותם שני אוהלים שהקימו כדי לגייר אנשים וללמדם, לכן ראוי להקדים את הנשים, וכפי שמצינו במתן תורה שקרא הקב"ה לנשים תחילה דכתיב 'כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל, ואמרו חז"ל 'כה תאמר לבית יעקב' היינו הנשים, ותגיד לבני ישראל' ואמרו חז"ל 'כה תאמר לבית יעקב' אלו הנשים. ולכך גם כאן הקדימו להקים את אוהלה שרה שמגירת את הנשים ואח"כ את אוהלה אברהם המגייר את הנשים. (זרע שמשון אות י').

לע"ג הר"ר אברהם מנחם מענדל ב"ר דוד מאיר ברנצקי זצ"ל י"א צ"ב חשון

ויראו אותה שרי פרעה ויהללו אותה אל פרעה ותקח האשה בית פרעה. יש לדקדק דהוה ליה למימר 'ותקח האשה לביתו'. ויראה על פי מה שכתוב במדרש (ב"ר מה) שהתכבדו בה, וכל אחד אמר 'אני אוליכה', וקמשמע לן הכתוב שם בהיותם בבית פרעה ממש נהגו בה כבוד לנהוג בה שושבינות. [וזה 'ותקח האשה בית פרעה' אפילו בבית פנימה עוד לקחוה והתכבדו בה].

ויחשבה לו צדקה. ג' במסורה, דין, 'ויחשבה לזונה' להלן גבי תמר, 'ויחשבה עלי לשכורה' גבי חנה. יראה לפרש כי איתא במדרש (ב"ר נגו): 'זה פקד את שרה כאשר אמר', אמר ר' יצחק כתיב 'ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא ונקתה ונזרעה זרע', וזו שנכנסה לביתו של פרעה ולביתו של אבימלך ויצאה טהורה אינו דין שתפקד, וזהו 'ויחשבה לו צדקה', שעיד'ז (שהאמין בה' בהבטחתו כאן), נתקיים הבטחת ה' שיהיה לה בנים, והיתה סיבה לזה שיצאה נקיה מביתו של

פרעה ומביתו של אבימלך אשר חשבוה לזונה. [כלומר, כיצד נתקיימה הבטחתו יתברך, ע"י שנכנסה לביתו של פרעה ואבימלך ויצאה נקיה, דלא כמו שחשבה אנשי הדור לזונה]. ובחנה ג"כ כתיב 'אם ראה תראה', ודרשו (ברכות לא): 'אם ראה' מוטב, ואם לאו 'תראה', אלך ואסתתר בפני אלקנה בעלי, ואין אתה עושה תורתך פלסתר, שכתוב בה 'ונקתה ונזרעה זרע'. וכפי מה ששמעתי הטעם שזוהי התפללה חנה בלחש, כי אם ישמע בעלה לא יקנא לה, שהרי ידע שעשתה במכוון, אבל כשהתפללה בלחש יחשוב בעלה שמתתרת עם אחר שלא כדת, ויקנא לה, וא"כ עיד'ז חשבה לשכורה. [וזהו פירוש המסורה 'ויחשבה לו צדקה', שזה גרם שתפקד שרה, ואין נפקדה, ע"י 'ויחשבה לזונה', שחשבוה אנשי הדור כזונה שהיתה בבית פרעה ואבימלך, אבל באמת טהורה היא, ולפיכך 'ונזרעה זרע', ומטעם זה עצמו 'ויחשבה עלי לשכורה' את חנה, כי רצתה לעשות המצאה זו להסתור ולהיות טהורה ולהפקד, ומשום כן התפללה בלחש וחשבה לשכורה].

לע"ג הג"ר אלעזר שמחה בן הג"ר אלהן וואסרמאן זצ"ל י"א צ"ב חשון
תבלין ומלח אם נחשב לאוכל נפש, או למכשירין. בביצה (דף יד.) אמרו דיש לעשות שינוי בדיכת מלח ביו"ט, וכתב הר"ן

'רבינו בחיי' לרבינו בחיי ב"ר אשר ז"ע

הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב ז"ע היה אומר:

סגולה גדולה לפרנסה ללמוד הספר 'רבינו בחיי'. וסימנך: מאן דיהיב 'חיי', יהיב מזוני.

הולך את חכמים יחכם, ורועה כסילים ירוע. שלמה המלך יזהיר בפסוק הזה על אדם להשתדל בחברת החכמים, ולהתרחק מחברת הכסילים, ואומר "הולך" שהולך אחריהם תמיד ומתחבר אליהם ועושה עצמו טפל להם, ונותן אותם עליו אלופים לראש, מי שיש לו מדה זאת אין ספק שיחכם, והמתחבר עם הכסילים שיהיה הוא להם ראש 'ירוע', כלומר ישבר. והנה הפסוק מבאר הנזק המגיע מחברת הכסילים, והתועלת המגיע לאדם מחברת החכמים, כי זה ישבר וזה יחכם, וידוע כי המתחבר אל החכם ינהג, והחכם אינו חסר כלום, ולכן נמשלה התורה לנר, כענין שאמר דוד 'נר לרגלי דברך ואור לנתיבותי', לפי שהנר הכל מדליקין ממנו, ואין אורו חסר כלום, ומזה אמרו במדרש: (מדרש משלי י"ג) 'הולך את חכמים יחכם', משל למה הדבר דומה לאדם הנכנס לחנותו של בשם וקלט ריח הבשמים, כשיצא כל בגדיו מבושמים, והוא לא קנה מן הבשם, כלומר והבשם לא מכר לו כלום, וזהו שאמר: 'הולך את חכמים יחכם ורועה כסילים ירוע', יאמר כי המתחבר עם כסילים ישבר, כלומר יגיע הענין לנזק גדול, כי המתחבר אליהם מזיק לעצמו, גם להם יגיע נזק וחסרון, והנה הוא בהפך מן המתחבר אל החכמים.

והעולה לנו מזה כי יש בחברת הכסילים נזק מבלי תועלת, ויש בחברת החכמים תועלת מבלי נזק. ולשון "כסילים" הם בוחרי המדות המגונות והתאוות הגופניות ומבזים עניני השכל, והם הם שאין ראוי להוכיחם, מפני שהכת היא מן השלש כתות שצוה שלמה ע"ה שלא להוכיחם, ואלו הם: כסילים, לצים, רשעים, כסילים. וכשם שחברת החכמים סבה גדולה והזמנה רבה בקיום עבודת ה' וההתמדה עליה, כן חברת הכסילים והרשעים הזמנה גדולה וסבה לבטולה, וע"כ ראה דוד ע"ה להתחיל ספרו בהרחקת חברת הרשעים והזכיר מיד ענין התורה, הוא שאמר: "אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד", וסמך מיד: "כי אם בתורת ה' חפצו", והנה שלמה ע"ה אחז הדרך הזה בעצמו שהתחיל בראש דבריו ענין התורה, והוא שאמר: "שמע בני מוסר אביך", וסמך מיד הדברים המעכבים אותה והיא חברת הרשעים, הוא שאמר: "בני אם יפתוך חטאים אל תבא".

והנה אברהם אבינו רצה לקיים ענין התורה והעבודה, וכמו שדרשו רז"ל: קיים אברהם אבינו אפילו ערובי תבשילין, והוצרך להזהר מחברת אנשי דורו הרשעים שהיו סבה לבטול הבחירה, וע"כ בא אליו דברי ה' שיתרחק מהם, ואל יתלכלך עמם, ושילך מארצו וממולדתו אל הארץ אשר יראנו. ודרשו רז"ל (נחומא לך ג'): היה דומה אברהם לצלוחית של פליטון הנתונה בבית הקברות ולא נודע ריחה, מה עשו נטלוה ונטלטלוה ממקומה והודיעו ריחה לעולם, כך היה אברהם דר בתוך עובדי ע"ז, א"ל הקב"ה 'לך לך', התרחק מהם ואל תתלכלך עמם, וזהו שתפוש לשון 'לך לך'. והנה זה מעשרה נסיונות שנתנסה אברהם ועמד בכולן שלם, וזהו הראשון, והאחרון הוא ענין העקדה, ונאמר בלשון הזה עצמו: 'ולך לך אל ארץ המוריה', כדי להשוות האחרון לראשון, והדבור הזה היה בחרון, כי הוא ארצו ומולדתו, ועליה אמר אברהם: "אם לא אל בית אבי תלך", ובודאי זה היה נסיון גדול שילך מארצו וממולדתו שנוולד בה ואשר ישב בה מאז ושם כל משפחתו ובית אביו, אל ארץ לא ידעה.

(שם בדפי הרי"ף ו:), דחזינו מזה, דדיכת מלח חשוב גוף אוכל נפש, ולא מכשירין, דמכשירין אינו מותר בשינוי, וז"ל הר"ן: על כרחין דיכת תבלין ומלח מלאכת אוכל נפש היא, ולא מכשירין, דלא אשכחן מכשירין שאפשר לעשותן מעיו"ט דלשתרו בשינוי, ומלח הא אפשר, אלא על כרחין מלאכת אוכל נפש עצמו היא, עכ"ל. אבל הרמב"ם (פ"א יו"ט ה"ח) כתב דחשוב מכשירין, וז"ל: מכשירי אוכל נפש שיש בהן חסרון אם נעשו מבערב עושין אותן ביו"ט, כגון שחיקת תבלין וכיוצא בהן, עכ"ל.

וכתב האבני נזר (אגלי טל מלאכת טוחן סק"ל אות א'), וז"ל: ונראה לי ראייה לדעת הרמב"ם, מהא דאמרו (נדה נא:), דבשמים וכרכום ופלפלין אין ניקחין בכסף מעשר, ואין מטמאין טומאת אוכלין. ופירש"י: דרחמנא אמר 'ונתת בכסף ואכלת', והני לאו אוכל יניהו, עכ"ל. [הרי להדיא דתבלין אינו אוכל, רק מכשירין]. ולענין קושית הר"ן שם, דא"כ למה תירו דיכת מלח בשינוי, דלא אשכחן מכשירין שאפשר מאתמול דלשתרי בשינוי. י"ל דהרמב"ם סובר דאמרינן 'מתוך' מאוכל נפש למכשירין, וטחינה הא איתא באוכל נפש בדייסא, דמותר לכתוש דייסא

במכתשת קטנה.

והנה מצד הסברא נראה דתבלין חשוב בין מכשירין, ובין גוף אוכל נפש. התבלין חשיב מכשירין, שהרי מכשירי האוכל שנותן בו המלח. וראיה דחשיב מכשירין, דהרי המוציא תבלין, שיעורו כדי לתבל בו אוכל כגרוגרת, ואף דאין שיעור בתבלין כגרוגרת, מ"מ נחשב שיש בו שיעור משום שמכשירי האוכל כגרוגרת, ועל כרחך משום דחשוב מכשירין. אבל לאידך גיסא התבלין חשוב גם גוף אוכל נפש, שהרי התבלין נאכל בעצמו.

ולפי"ז לא יקשה מהא דאמרו בגמ' שם דתבלין אינו ניקח בכסף מעשר, אע"ג שהתבלין הם גם גוף אוכל נפש, משום שדמי התבלין ודאי משום שמכשירין האוכלין, ולא משום אכילת עצמן. ועל כן אינן מטמאין טומאת אוכלין, דלגבי טומאה לעולם אזלינן בתר מה שיעיקרו עומד לכך, ועיקרו עומד להכשיר. ומ"מ ביו"ט חשוב אוכל נפש, שהרי אוכלו ג"כ, והותר המכשירין משום האוכל נפש שבו, ומיושבין דברי הר"ן. ולכן מותר לדוך המלח ביו"ט, [דאע"ג דמצד דמלח הוא מכשירין, אסור לדוך ביו"ט, אבל מותר] משום גוף אוכל נפש שבו. ודומה לבהמה שמותר לשוחטה ביו"ט אף

הבטחת האבני נזר ז"ע
'אם ילמדו בספרים שלי, אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירת ממש כמו בחיים!'
מתכוננים אנו להוציא לאור עולם ספר
'הגדרות אבני נזר על הלכות מילה'
ליקוט מגליונות 'מליצי יושר'
מי שרוצה להנציח שמו בהספר
או לזכות להבטחת בעל האבני נזר ז"ע
יתקשר למערכת
gilyonmy@gmail.com 732-510-0560

אפשר למסור נדבות להוצאות הגליון בקנדה להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א 438-875-5478
אימעיל 2792034@gmail.com
גבאים ושמישים בקנדה. שרוצים לקנות זכותים בלי שיעור ע"י הפצת הגליון בבתי מדרשיהם. יתקשרו להרה"ג ר' יאיר כהן שליט"א

פנים יפות' לבעל הפלאה'

בעל הפלאה' בהקדמה לספרו כתב, וז"ל:

'כל המעיין ועוסק בספרי, יתברך מקל עילאה, בברכת ה' הרחבה והמלאה, וינצל מכל עמל ותלאה'

לך לך. פירש"י להנאתך ולטובתך. לכאורה הבטחה זו מיעוט הנסיון, כיון שהבטיח לו שכר גדול על הילוכו, ודוחק לומר שהנסיון היה באמונתו שיקיים ה' את הבטחתו, כענין שנאמר 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה'. אמנם העיקר בזה כי אותן המצות שאין בהם הנאות הגוף כמו תפילין וציצית וכיוצא בהם, וכשאדם עושה אותם, שכרו לעוה"ב, דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא. אבל יש מצות שיש בהם הנאת הגוף, כמו תענוג שבת ושמחת יו"ט ואכילת קדשים בזמן המקדש, דכתיב 'ואכלת לפני ה' אלהיך ושמת', ובמצות אלו מסית היצה"ר לכוון בהם להנאת עצמו, וזה אם יזכך עצמו ומחשבתו שלא יעלה בלבו שום הנאת ושמחת גופו, שלא יהיה ליצה"ר חלק בו אלא לקיים מצות בוראו, אז יש לו שכר אף בעוה"ז מדה כנגד מדה, שכבש הנאת גופו. וזה היה עיקר הנסיון באברהם, דאף שהבטיח לו הקב"ה שכר גדול, לא היה מחשבתו לשכר, אלא לקיים מצות ה', והיינו דכתיב 'וילך אברם כאשר דבר אליו ה', דלא כיוון אלא לקיים מצות הבורא ולא להנאתו. ואפשר לומר שזה שאמר הקב"ה 'והיה ברכה', פירושו היינו לומר שתהא הברכה מעצמה, ולא שיכיון על זה.

שאינו אוכל מגופה ביו"ט רק כזית, והשאר נשאר לחול, והותרה מלאכת האוכל משום הצורך יו"ט. והכי נמי הותרה מלאכת המכשירין משום האוכל נפש עצמו.

אך הא צריך שיאכל ביו"ט כזית דוקא, אבל בשביל אכילת חצי שיעור לא הותרה שחיטת הבהמה, כדמפורש (ביצה כה). גבי מסוכנת לא ישחוט אלא אם יש שהות ביום לאכול כזית, אבל בשביל פחות מכזית לא הותר.

אך זה פשוט שמותר לבשל כחצי זית ביו"ט, היינו משום שגם המלאכה היא חצי שיעור. אבל לא נתיר שחיטת בהמה שהיא מלאכה שלימה בשביל פחות מכשיעור אכילה.

לע"נ הר"ק ר' יצחק זעליג מורגנשטרן ב"ר חיים ישראל זצ"ל יא"צ ג' חשוון

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך. הענין הוא על פי מה שמובא בזה"ק (ח"א עז): 'לך לך לאתקנא גרמך לאתקנא דרגא דילך', והיינו שאמר לו הקב"ה שאף שגולד מתרחק שהיה עובד

עבודה זרה, ובמקום שהיו שטופין בעבודה זרה, לא יפחד מזה, שאדרבה מזה עצמו יוכל לילך ולהגיע למדריגתו. ועל דרך מה שנאמר 'ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת', והוא אחר שנאמר 'והפיץ ה' אתכם בעמים', אל ירח לבבכם להתיאש פן ח"ו תתקלקלו לגמרי, כי אדרבה משם דייקא 'ובקשתם', שהגלות יגרום 'כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך', ועי"ז 'ובקשתם ומצאת'. וכן אמר לו

השי"ת לאברהם איבנו 'לך לך לאתקנא דרגא דילך' מארצך וממולדתך שגולדת במקום גרוע ושפל, ומבית אביך שהיה תרח עובד עבודה זרה, מזה עצמו תוכל לתקן דרגא דילך.

לע"נ הג"ר דוד ב"ר אברהם אדלר זצ"ל יא"צ ג' חשוון

לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך. כתיב למעלה בסיום הפרשה הקודמת 'וימת תרח בחרן', ויש לקשר הסמיכות. גם יש לדקדק כי אחר שאמר 'מארצך', הלא כבר הלך גם ממולדתו ומבית אביו, וא"כ מדוע כפל הלשון. ויש לומר דכונת הכתוב אינו רק על התרחקות גופו ממקום אביו, רק גם על הליכה והעתקת הנפש שיעזוב וישכח מנהגי ארצו ומנהגי המשפחה ובית אביו החטאים. וזהו כפל הלשון, ד'לך לך מארצך' קאי על התרחקות הגוף ו'ממולדתך ומבית אביך' קאי על התרחקות נפש מנהגי החטאים ואנשי המקומות.

אמנם מובן מאליו כי יותר קל הוא לשכוח ארץ מולדתו כי אינה אהבה תקועה בלב כל כך, ויותר יכבד לשכוח בני משפחתו שזה עצמו

אמרות טהורות' להג"ר בנימין ב"ר לוי חדאד זצ"ל מגר'בה'

כתב בהקדמת ספרו, וז"ל:

'והני מברך בברכה המשולשת בני חיי ומזוני לכל הלומד בספרי זה אפילו פעם אחת בשבוע, ברח ה' חילו להיות מוצלח בנכסיו בזכות הרבנים הזכרים פה, יאריך ימים ושנים ביראת ה', וכל ימיו יהיה דשן ורענן וינצל מכל צרה וצוקה, אמן כן יהי רצון.'

ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך. אפשר לומר כי 'אברם' הוא כינוי לנשמה, וידוע שעיקר ביאת האדם לעוה"ז הוא לסגל מצות ומע"ט כדי ליהנות בזרועו לעוה"ב, ולא יאכל נהמא דכסופא. וז"ש 'ויאמר ה' אל אברם' היא הנשמה, 'לך לך' להנאתך ולטובתך, 'מארצך וממולדתך' זו ארץ החיים עולם הנשמות, 'ומבית אביך' מתחת כסא הכבוד, 'אל הארץ אשר אראך' זה עולם התחתון, כי ההליכה זו היא להנאתך ליהנות מיגיע כפיך, וכמאמר הכתוב 'יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך'.

מה תתן לי. ר"ת 'מתל', וכן ר"ת 'למות', ר"ל שאני נמשל למת כמאמר רז"ל דמי שאין לו בנים חשוב כמת. וז"ש 'מתל למות', כי משל בלשונו ארמי אלה 'מתל'.

ובשרו ונפשו קשורה בנפשותם, ועל כן חסד עשה הקב"ה שהקדים מיתת תרח ליציאתו, ועל כן נשכח אביו מלבו, כי אם היה חי, הרי חי אין משתכח מן הלב. וזה שייכות הכתובים 'וימת תרח', ועל כן יתכן שישכחנו מכל וכל, ואח"כ אמר 'לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך' שיוכל להתרחק הן בגוף והן בנפש ממולדתו ומבית אביו.

לע"נ הג"ר גדליה יוסף ב"ר יצחק בערנשטיין זצ"ל יא"צ ג' חשוון

אל תירא אברם אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד. כבר ביארתי שהצדיק דואג אם בא לו ברכה בעוה"ז, דשמא נטל חלקו. אמנם אדרבה, מתוך הממון שניתן לו

מאת הקב"ה, נתרבה חילו לעוה"ב ג"כ עד שפועל ועושה צדקה ומכבד שמו של הקב"ה, וזה היה כאן יראת אברהם, כיון שהקב"ה עזרו מכבשן האש וממלכים, ואמרו חז"ל שאם נעשו לו נס מנכין לו מזכותיו. אמנם כאן שע"י כך נתכבד שמו של הקב"ה ע"י אברהם, אז יש לו שכר. וזה 'אל תירא אברהם' מפני שאנכי מגן לך והצלתך, כי אדרבא מתוך זה 'שכרך הרבה מאד'.

לו ישמעאל יחיה לפניך. דרשו חז"ל שהתפלל שיהיה צדיק. ונראה לי שזו התפילה גרם ליה שעל כל פנים אינו עובד עבודה זרה, וזה בחינת 'לפניך', שיאמין שיש בורא שמים ואינו עובד עבודה זרה כשאר אומות.

לע"נ הג"ד אברהם יוסף דייז ב"ר מאיר זצ"ל יא"צ ג' חשוון

הנאת גרונו והנאת מעיו. נחלקו ר' יוחנן ורש"י לקיש (חולין קג): גבי מאכלות

אסורות, אם אכילה תלוי בהנאת גרונו או בהנאת מעיו, דר' יוחנן סובר דסגי בהנאת גרונו, ורש"י לקיש סובר דבעינן הנאת מעיו. ונפ"מ גבי האוכל שיעור מצומצם, ואין בו כזית אלא בצירוף מה שנדבק בין החניכים, והנאת הגרון יש בשיעור זה, והנאת מעיים אין בו, דלר' יוחנן חייב, ולרש"י לקיש פטור.

וכתב הגר"י ענגיל (אתון דאורייתא כלל א'), וז"ל: מבואר באחרונים (כנראה דכוונתו להמשנה למלך פי"ד מאכ"א הי"ב) דבכרך איסור בסיב ובלעו, תלוי בפלוגתא דר' יוחנן ור"ל, דלר' יוחנן לא חשוב אכילה כיון שלא נגע בגרון, שהרי הפסיק הסיב ולא נהנה גרונו, ולר"ל חשיב אכילה כיון דאיכא הנאת מעיים שהרי נתעכל במיעיו. והנה מבואר ברמב"ם (אבות הטומאות פ"ג ה"ה) דנבילת עוף טהור אינו מטמא ע"י כריכה בסיב, והוא מן התוספתא כמ"ש הכסף משנה, ע"ש.

ונראה פשוט דגם ר"ל מודה בדיון זה, דודאי לא פליג ר"ל אתוספתא. ותו דטומאת נבילת עוף טהור ודאי דגם לר"ל תלוי רק בגרון, וכמבואר במשניות לרוב שנבילת עוף טהור מטמא בגדים בבית הבליעה דהיינו בגרון כמבואר

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הר"צ מ'אראד זצ"ל

ארייברענגען דיאט חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

— ואס טוהט מכן דורות ישרים: —

- א ת"ח וירש' וזאס טוהט עס שוין
- אסאך יארן צו העלפן אידן.
- וועט עס נעמן פאר אייער יעונה פריזאנט, בנאמנות, קאפיטעלענשעל.
- יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט.
- אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענענקייט. מיט כוונה, במתינות, אזוי בלייבט די ריכטיגע חס.
- משרייבט די נאמען נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיעורים. די שטיין בלייבט אין דעם אויפגען פאר 2 חודשן.
- מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין. ביי די ריכטיגע צייטן.

דורך און דעם מקובלדיגע אמן פון **מכון דורות ישרים** וועט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן הארץ: **יבד הלך - אביעזרן ויין הארץ צו ארזיקייט, שיתוקן לב לשיטת טובה - נישטישע נאמען (געשט), תורה מלאים - ווייסע וועג וועג (געשט),** מקען עס געבנען פון מעש'ר.

פאר פרטים רופע-טקסט מכון דורות ישרים
dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

- צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:**
- מיין קינד איז געווארן א אנדערע מענטש ער לערנט מוסר, ער וויל ענדערע א מסכתא
 - מיין וועג מיר איז 5 מינוט מיר כאר סוף ווען קריאת שמע
 - מיין יצחק האט אריינגעלייבט א פילטענער
 - איך האב גיטש געהאט קיין מנוחה פארדעם, גיטש ווייסענדיג וואס מיין בחור טוהט
 - כהאב ינגערליכע זענען געלעה מיט מייע קינדער נאכען מנדב אין פאר מיין גרויס קינד

יבזו לו', על כן היה קשה לו להפרד מכל פסיעה ופסיעה כתחילת צאתו מארצו וממולדתו ומבית אביו.

וזה היה גודל הנסיון אצל אברהם אבינו, בראותו גודל הרכוש הרוחני שהיה משיג בדרכו זה, וברוב ענותנותו לא חשב שהשיג כל זה בקדושת עבודתו, כי אם להכשרת וקדושת המקום, ועיד"ז היה אפשרות שהיה אצלו איזה פניה, דאם רק על מעבר הילוכו לארץ אשר אמר לו האלקים, השיג עושר רוחני כל כך, כ"ש בארץ עצמה, ולקדושה' כמו אברהם אבינו, כבר היה זה נחשב לפניה עצמית להשיג מדריגות שם, ואצלו מחשבה כזו כבר היה נחשב להנאתו ולטובתו, וסיפר הכתוב שמחשבת אברהם אבינו היתה נקיה אפילו מהשגת מדריגות, אך ורק 'כאשר דבר אליו ה', 'ד'דבר' הוא לשון קשה, והיינו גזירה שגזר עליו ה', ולא להנאה גשמית או רוחנית.

לע"נ הגר"ר אהרן ב"ר יחיאל טויבער אבד"ק באטורקעז בעל יד אהרן, י"א צ"ו חשוון

גדר פסול של גוי בכתיבת הגט. כתב החזון יחזקאל

(שו"ת סי' ט') בנוגע פסול עדות של מחלל שבת דדינו כעכו"ם, דיש לחלק אם העכו"ם פסול מחמת עצמו, והיינו מחמת היותו גוי, דאז גם מחלל שבת פסול. או דפסול מחמת סדרון צדדי, דאז מחלל שבת שאין בו חסרון צדדי, כשר. וז"ל: נהי שמחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעכו"ם לכל דבריו, אך אולי זה דוקא ביחס אל הדברים שהעכו"ם פסול להם מחמת עצמו, אז מחלל שבת דינו כמוהו, כגון בהכשר שחיטה שעכו"ם פסול בה מחמת שאינו בר זביחה. אבל בדברים שאין העכו"ם פסול בהם מחמת עצמו, אך עיכוב צדדי מעכבה מלהיות באיזה דבר כישראל, אם גורם צדדי זה אינו במחלל שבת בפרהסיא, ממילא אינו כעכו"ם בדבר זה, עכ"ל.

והוסיף החזון יחזקאל, דגם פסול של גוי בכתיבת הגט, הוא פסול מחמת עצמו, ולא חסרון צדדי, וז"ל: וכן עכו"ם פסול בכתיבת הגט מחמת עצמו משום שאינו הרמב"ם (גירושין פ"ג הט"ז) 'והעבד אינו בתורת גיטין וקידושין, לפיכך הוא פסול כעובד עכו"ם'. [הרי שפסולו של גוי בכתיבת הגט הוא משום שאינו בתורת גיטין וקידושין], עכ"ל.

אבל הקשה החזון יחזקאל, דהרי הרמב"ם שם כתב 'והעכו"ם על דעת עצמו הוא כותב', ומבואר דאין פסולו מחמת עצמו, אלא משום חסרון צדדי שאינו מכיון לשמה. ותירץ, דבאמת הפסול הוא מחמת עצמו משום שאינו בתורת גיטין וקידושין, אבל אם היה כותב הגוי על דעת הישראל העומד על

גבו, אז היה כתיבת הגט מתייחס אל הישראל, כדכתב רבינו יונה (מובא ברשב"א חולין יב:) דגדרו של 'גדול עומד על גביו' הוא מדין שליחות. אבל כיון דהגוי כותב על דעת עצמו, נמצא דכתיבת הגט הוא ע"י הגוי, וגוי פסול מחמת עצמו.

וז"ל החזון יחזקאל: והא שכתב שם הרמב"ם 'והעכו"ם על דעת עצמו הוא כותב', היינו לומר שמעשה הכתיבה מתייחס אליו, ולא על האיש שעומד על גבו, ולכן נמצא שנכתב הגט ע"י מי שאינו בתורת גיטין, ולפיכך 'מחלל שבתות בפרהסיא הרי הוא כעובד כוכבים לכל דבריו', ואינו כשר לכתוב את הגט, עכ"ל. [אבל בחידושי רבינו חיים הלוי (ה' תפילין פ"א הט"ז) כתב וז"ל: נראה דהא דכתב הרמב"ם שהנכרי על דעת עצמו הוא עושה, אין פירושו דמשום הכי חיישינן שמא לא נתכוין כלל לשם הסת"מ, ורק דדינא נקט הכא, דהא ודאי דנכרי כיון דאינו בתורת סת"מ, א"כ ממילא דמופקע הוא גם מדין לשמה שלהם, ומחשבתו לשמן אינה מועלת כלל, עכ"ל.

וכוונתו, דמה שאמר דגוי עושה על דעת עצמו, אינו משום דאינו מכיון מה שמלמדין אותו, אלא משום דהדין הוא דמעשה של הגוי לא נעשית אדעתא דירשאל, דאי אפשר לצרף כוונת ישראל למעשה הגוי, דמעשה הגוי נעשית אדעתא דנפשיה ולא אדעתא דירשאל, ולכן משום דגוי מופקע משליחות, ולכן אי אפשר לצרף למעשה הגוי הכוונה של ישראל].

והנה הגר"ח שם כתב וז"ל: וכבר הערני כה ידידי הגרש"ז שי' בהסוגיא דגיטין (דף גג.) דנכרי פסול לכתוב את הגט משום דנכרי אדעתא דנפשיה קעביד, דאין זה רק משום אומדנא דלא נתכוין לשמה, כי אם דהוא פסול מדינא.

והביא לזה מדברי הרמב"ם (פ"ג גירושין הט"ז) שפסק דירשאל מחלל

שבתות בפרהסיא ג"כ דינו כנכרי בזה. ואם נימא דהוא רק אומדנא בלבד, מאי שייכות הוא בזה הדין דמומר לחלל שבת בפרהסיא דינו כנכרי לכל דבריו, אלא ודאי דהפסול דנכרי הוא מדינא, עכ"ל.

וכתב החזון יחזקאל, דכוונת הגר"ח הוא כנ"ל דתלוי אם הגוי פסול מחמת עצמו, או מחמת חסרון צדדי, וז"ל: נראה דזה הוא כוונת הדברים הסתומים בספר חידושי רבינו חיים הלוי, דאם פסול נכרי הוא מדינא מחמת עצמו,

ספר מנחה חדשה להרה"ק רבי ברוך פנחס מסקאליע זי"ע
שכתב בהקדמת הספר בזה"ל:

ואקוה לה', מי שיחזיק ספר זה בביתו ובפרט מי שילמוד בו, כי זכות של תיבת "בראשית ברא" יגן עליו שיהיה לו רפואה לכל אבריו, כי "ברא" לשון רפואה. וזכות אבותי הקדושים יגן עלינו ועל כל ישראל, שירפא לכל גופינו ויסלח לכל עונינו, וישלח ברכה והצלחה בכל מעשה ידינו.

בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ. נ"ל בעז"ה, דהנה ידוע כי השם מ"ב של "אנא בכח", מרומז בתחלת הבריאה בחילופי אותיות (עי': תיקוני זוהר ד [דף יח ב]; תוס' חגיגה יא ב ד"ה אין; רבינו בחיי בראשית א סוף פסוק ב). אך נוכל לומר בעז"ה כי גם בגמטריא מרומז, 'לעיני כל ישראל, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ' עם ארבעים אותיות שיש בהם, גמטריא אב"ג ית"ץ קר"ע שט"ן נג"ז יכ"ש בט"ר צת"ג חק"ב טנ"ע יג"ל פז"ק שק"ו צית"ע ח"כ. [גמטריא זו צ"ע. והנה באופן אחר אפשר לומר, ש"כל ישראל, בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ" בגי' 3292, והנקודות (כמבואר בתיקוני זוהר בהקדמה) 394, וביחד הרי הם 3686, ובצירוף שם י"ה הרי הוא במכוון 3701 גי' שם מ"ב].

שכתב הרמב"ם (גירושין פ"ג הט"ז) 'והעבד אינו בתורת גיטין וקידושין, לפיכך הוא פסול כעובד עכו"ם'. [הרי שפסולו של גוי בכתיבת הגט הוא משום שאינו בתורת גיטין וקידושין], עכ"ל.

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$250 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די פלאצקע גאון - ווארשא, אבני נזר - סוכאטשוב, צדקת הצדיק - לובלין, ילקוט סופר - פאקש, לב העברי - הר הזיתים, ר' יוסף ענגיל - ויען, בן לאשרי חזון יחזקאל שערי זבול - הר המנוחות

אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
372-510-0560 gilyonmy@gmail.com

עכ"ל. וכ"כ במנחת שלמה (תנינא, סי' ד' אות ד), וז"ל: והעכו"ם כמו שהוא מופקע משליחות כך הוא מופקע מלבטל את דעת כדי לעשות ע"פ ציווי של אחר, ולפיכך כל גט שנכתב ע"י עכו"ם לא חשיב לשמה משום דאדעתא דנפשיה קעביד, עכ"ל. וראה בחידושי רבינו חיים הלוי עם ביאור מורשת הגר"ח שם.

א וז"ל: כל דבר שאפשר לעשותו ע"י שליח הוי עמידה על גביו כוונת העושה ומדין שליחות, אבל דבר שאי אפשר לעשותו ע"י שליח, אף עמידת בן דעת על גביו לא מעלה ולא מורידה במקום שצריך כוונה, עכ"ל. אולם התוס' (גיטין כב. ד"ה ווא) כתבו, שגדול העומד על גביו מלמדו לכוון, והחלות לשמה אכן נעשה ע"י הכותב ולא ע"י הגדול העומד על גביו. ב כדכתב בחידושי רבי אריה לייב (ח"א סי' מ"ד), וז"ל: משום הכי אמרינן דעכו"ם אדעתא דנפשיה קעביד וכו', דכמו דעכו"ם לאו בר שליחות, כמו"כ אי אפשר לחול בו דין ציווי הבעל, כיון דאינו בתורת,

מכתב למערכת 'מליצי יושר'

דבר אין בפי ובלשוני מלה להביע תודתי לכם על עריכת גליון הנפלא והיקר 'מליצי יושר'. ניכר ההשקעה שאתם משקיעים בכל שבוע לערוך הדברים באר הדברים כדי שירוך בו הקורא, אין צל של ספק שצדיקים מליצי יושר מתפללים עליכם ולכל המסייעים לכם בלי הרף להתברך בכל מילי דמיטב והנה יש לי שאלה ששאלתי מכמה אנשים, ולא קיבלתי מענה: בעל מלא העומר הרה"ק מהרא"ל צינץ זי"ע הבטיח שיהיה מליץ יושר למי שידפיס הספרים שלו, והוסיף 'אם יהיה לו זכות'. ואינו ברור אם כוונתו היה על עצמו, דברוב ענותנותו היה מסופק אם יהיה לו זכות. או כוונתו היה על המדפיס והמפיץ דבריו. נא לפתור ספיקתי

תודה למפרע
נחום מ. לייקוואד

תגובת המערכת

מסרנו המכתב ל'מכון מהרא"ל צינץ', שעושים גדולות ונצורות למען הפצת דברי מהרא"ל צינץ זי"ע, וזה התשובה שקיבלנו:

אנחנו תמיד הבנו בפשטות שהכוונה על המחבר, וכך היה מובן כל השנים למדפיסים הקודמים. ומצינו כעין זה לא מעט צדיקים זי"ע שהבטיחו ענינים לאחר פטירתם וציינו אם יהיה להם זכות, או אם יהיה ביכולתם או בכוחם וכיוצא בזה. דהיינו שאין מי שיכול להיות בטוח בוודאות, ואף רבי יוחנן בן זכאי בכה ולא ידע אם יכנס לגן עדן. וכן מצינו שהפלא יועץ בהקדמתו כותב 'אם אזכה' אשלם במיטבא למי שילמד בספרי. אמנם באורחות רבינו (עמוד רפ"ג) כתוב שנשאל הסטייפלר על מי הכוונה 'אם יהיה לו זכות'. והשיב: על שניהם, על מהרא"ל צינץ, ועל המדפיס.

אז גם מחלל שבת בפרהסיא פסול בכתיבת הגט, מטעם שעשאוהו כנכרי לכל דבר. אבל אם נכרי פסול בכתיבת הגט משום גורם צדדי, שיש אומדנא שאינו מתכוין לשמה, אז מחלל שבת שאין בה גורם צדדי זה ואומדנא זו שאינו מתכוין לשמה, אינו דינו כעכו"ם לענין כתיבת הגט. והוסיף החזון יחזקאל, דלא היה צריך הגרש"ז להביא ראיה ממחלל שבת שפסול לכתוב הגט, דזה פסול מחמת עצמו, בדאמת מלשון הרמב"ם בעצמו מוכח כן, שהרי כתב הרמב"ם 'העבד אינו בתורת גיטין וקידושין, לפיכך הוא פסול כעובד עכו"ם'. הרי שפסולו של גוי בכתיבת הגט הוא מחמת עצמו משום שאינו בתורת גיטין וקידושין. וז"ל: אבל באמת עדיפא הוה ליה לאתויי דהא שנכרי פסול לכתוב הגט הוא מדינא, מהא שכתב שם הרמב"ם 'העבד אינו בתורת גיטין וקידושין, לפיכך הוא פסול כעובד עכו"ם', הרי דפסולו מחמת שאינו בתורת גיטין וקידושין, ולא מחמת אומדנא שאינו מתכוין לשמה.

לע"נ הגר" שמוחה על ב"ר אהרן שמועון זצ"ל י"א צ"ו חשוון
אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף.
מבואר בכתבי האר"י ז"ל ענין שבירת הכלים שנשברו, שזה היה עוד הרבה לפני בריאת עוה"ז, ואלו הם ז' מלכים שמתו, ונתבטלו הז' כלים אלו, וג' עליונים האורות נסתלקו למעלה למקומן, ועכ"ז נשארו ניצוצי הקדושה ונפלו כלים שבורים למטה, ומהם נתהוו שורש הקליפות, ואע"פ שנתברר האוכל מהפסולת ועלה למעלה, עם כל זה עדיין ניצוצות הקדושה נשארו בתוכם, וזהו מה שנשאר לנו לתקן ע"י תפילה ומעשים טובים, וכן ע"י נשמות הצדיקים כשהם נפטרים מעוה"ז, עוברים בעולם העשיה ומעלים מהם ניצוצי הקדושה שבקליפה ביצירה, וכן עד"ז בעלותם מיצירה לבריאה, ומבריאה לאצילות, ומחזירין האור הגדול למקומם וזה סוד מ"ן.

והאר"י ז"ל אמר עוד דבר נורא, שזהו סוד עשרה הרוגי מלכות שהיו בזמן החורבן, והעונות גרמו שאז גברה הקליפה ולא היה כח להעלות המ"ן שהם הניצוצין ההם, והיה העולם שם ומתמוטט, לכן מסרו גופם למלכות והיו מ"ן למלכות. דכיון שלא היו בידינו לתקן נפשנו

ולהעלות הניצוצות הקדושה, לכן הוכרחו ליהרג אלו אבירי ישראל עשרה הרוגי מלכות, והם מעלין מ"ן מאז ואילך עד ימות המשיח. גם מבואר כי י"ב שבטים הם שורש לכל הנשמות, ועשרה הרוגי מלכות הם השבטים עצמם, לכן יש בהם כח להעלות כל נשמות ישראל מן הקליפות בסוד מ"ן. וא"כ אנו רואים שיש לברר כל מיני ניצוצות הקדושה: (א) משבירת הכלים שנפלו בקליפה. (ב) הנשמות שהיו אצל אדם הראשון שנתפשט בכל העולם. ולפי"ז יתרוץ דאין יתכן שיכלו כל הנשמות שבגוף, הא כל זמן חוטיאם ומתחייבים בגלגול. אבל עכשיו שנתבאר שעי" מיתת הצדיקים שהם מוציאים הניצוצות והנשמות ממדור הקליפות, וגם ע"י מיתת עשרה הרוגי מלכות שבהם הנשמות של כלל ישראל, וגם ממה שמסרו נפשם למלכות הם מוציאים הניצוצות הקדושה מן הקליפה עד ימות המשיח, וא"כ הם מתקנים כל הנשמות עד הסוף, ולכן אפשר שיכלו כל הנשמות שבגוף ומשיח יבוא. (שערי זיבור ס' ל"ח).

"הופיע ויצא לאור"

הגדרות חזון יחזקאל

על התורה ומועדים עם ביאורים הארות והערות

ליתר פרטים וכן לקבלת גליון 'מליצי יושר' בכל שבוע:
gilyonmy@gmail.com 732.510.0540

מלוקט מתוך גליונות
'מליצי יושר'
שיוצא לאור עולם מדי שבוע
בשבוע

הגר' שלום אייזן זצ"ל
בעת הספדו בשעת הלוייה
של מרן בעל החזון
יחזקאל הכריז:
'נצטווית מאת רבינו
לפרסם שהבטיח שימלוץ
טוב למי שילמוד בספריו,
וכן למי שיפיץ את חידושי
תורתו'
(דברות אפרים או"ח ח"כ ענ'
דפ"ח)

אפשר להשיג הספר בחנויות
הספרים המובחרות
הפצה ראשית: גרינפלד
718.693.8103

'דרכי האמונה' להרה"ק רבי יוסף דוד ב"ר אפרים זי"ע אבד"ק זוואלוב (תלמיד בעל יושר דברי אמת)

כתב בהקדמת הספר, וז"ל: ועיני לשמיא נטלית וכפי פרישות בתפלה, ועני בלב נשבר ונדכה נפשי בשאלתי נועם עליהם תבקשו בזה ובבא די יתאמר מילי דשמיא מספרי אשר כתבת

שרשי איתערותא דלתתא, התחילה מאברהם כדאיתא בזוה"ק (לך עז): כי שרשי האמונה עילאה שהכל בטובו ובחסדו הוא, נתגלה בא"י, וכאמרם 'אוריא דא"י מחכים', כי הוא בבחינת 'ארעא מסכנותא דלית לה מגרמה כלום', ועליה נאמר 'הו"ה בחכמה יסד ארץ', ובה מאיר כח החכמה שהוא יש מאין בכל רגע ורגע, שאינה תחת ממשלת השרים כמו כל הארצות, שע"י שחיותם נשפע ע"י השרים, אי אפשר לבוא לאמונה אמיתית, כי הם טורי דפרודא, שקורין 'אלאה דאלהיא' (מנחות קי.), ואינם בטלים לרצונו יתברך בבחינת 'אשה ריח', וכאמרם 'איזה אשה כשירה שעושה רצון בעלה', רק בשבת קודש או בצדיקים אמיתים, שגם ימי חול שלהם הוא בבחינת שבת, שאצלם נתבטל כח הרקיע והשרים וכידוע. אבל בא"י נאמר 'תמיד עיני ה' אלהיך בה', ו"ל שבא"י נתגלה ההשגחה תמיד אף בחול, מראשית השנה, וכאמרם 'כל שנה שרשה בתחילתה', כי היא תמיד בהשגחה היש מאין שמושפעת מחכמה, ומכרת התרחקותה מאל"ף [אלופו של עולם, ולכן כתיב 'מרשית' השנה חסר אל"ף], ולכן ממשכת בכח גדול האחרית, וזהו 'מתעשרת בסופה', בבחינת 'כל המקיים את התורה מעוני', ר"ל מחמת שהוא בבחינת עוני ומרוחק מאוד, ורוצה לדבק בו יתברך בהשתוקקות רב, עי"ז 'מקיים את התורה מעושר'.

ולכן נאמר בה 'הנותן מטר על פני ארץ ושולח מים על פני חוצות', כידוע אמרם (תענית י.) שבא"י המטר ע"י הקב"ה כביכול, ובחול ע"י שליח, כי במטר כתיב 'וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגו', כי לא המטיר ה' אלקים על הארץ ואדם אין, וכפירש"י שלא היה מי שיכיר בטובה, ר"ל שלא היה בחינת המכיר בכח האמונה שהוא כ"ח מ"ה, שהכל בטובו וחסדו נתהווה, ובטובו מחיה ומקיים בכל עת ורגע, ולא היה השתוקקות ואיתערותא דלתתא שצריך לזה, וזהו 'ואד יעלה מן הארץ', כידוע שזהו איתערותא דלתתא, ההכרה אמיתית, ולהתפלל עליהם וכפירש"י. וזהו אלה תולדות השמים והארץ ב'הבראם, שהוא ר"ת ו'אהבת', שאמרו חז"ל שיהיה שם שמים מתאהב על ידך, שזהו בחינת אברהם אבינו, ואמרו חז"ל בה"א בראם, ואל תקרי 'בהבראם', אלא 'באברהם', שהה"א קטנה שהוא בחינת רח"ל בתך הקטנה, ח'דשים ל'בקרם ר'בה אמונתך, לא היתה נגלית כלל לכל אנשי התווה שבדור אברהם אבינו, רק ע"י אברהם אבינו התחיל לגלות חסדו יתברך בעולם, והיה מרכבה לחסדו יתברך, שהיה בכחו להמשיך ידיעה זו לכל באי העולם, שהכל נברא ברצונו יתברך להטיב, מחמת חסדו שנהג עם הכל, נעשה כלי לחכמה שנשפע בו.

דבר האירה

תורשה בחינוך - מבט מעמיק

לעיתים קרובות, כאשר הורה שומע או שכאשר רואה על ילדו קושי מסוים, תגובתו היא: "הילד הוא בדיוק כמוני, בדיוק כך הייתי גם אני בשעתו". תגובה כזו עשויה לרמוז על תחושת השלמה - אמירה שאין מה לעשות, כי זה טבעו של הילד. אך בגישת "האירה" אנו מאמינים שכל ילד, ללא יוצא מן הכלל, יכול להשתנות ולהתפתח מתוך חיבור אמיתי והכוונה נכונה.

העיקרון המרכזי בגישת "האירה" הוא האמונה שהסביבה החינוכית והקשר הרגשי חזקים אף יותר מהחלק התורשתי. אנו אומרים: "כאשר הלב פתוח, כל השאר מתאפשר". כפי שכתב הברטנורא אבות פ"ב מ"ט על "לב טוב" - "שהלב הוא המניע לכל שאר הכחות והוא המקור שממנו נובעים כל הפעולות"

החינוך אינו רק נתינת ידע או משמעת זהו תהליך של יצירת חיבור עמוק בין המחנך לילד, המבוסס על אימון, כבוד והבנה.

השפעת התורשה והדרכים לשנותה

אין ספק שהתורשה משחקת תפקיד חשוב בעיצוב אופיו של הילד. תכונות אופי רבות עוברות מדור לדור, הן התכונות הטובות שיש להחזיקם ולשבחם והן התכונות הקשות כמו כעס, רגישות יתר או ביישנות. אך האם התורשה גוזרת עלינו גורל שאי אפשר לשנותו? בפרשת "לך לך" נאמר: "לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך". הז"ל והמפרשים מלמדים אותנו שהאדם צריך להשתחרר מהשפעות סביבתיות מסוימות, גם אם הן מושרשות בתורשה.

וכפי שמסביר ה'נועם אלימלך': "ומבית אביך" מרמז על התכונות הטבעיות המועברות, את אלו יש לשנות ולהפוך לחיוביות. התורשה היא נקודת המוצא, אך החינוך, ההשפעה הרגשית וההעצמה, הם אלה שקובעים את ההמשך.

חינוך מתוך חיבור ואמונה

שינוי אמיתי מתחיל כאשר הילד מרגיש שייך, אהוב ומובן. תפקידנו כהורים ומחנכים הוא לא רק להצביע על הבעיות, אלא בעיקר להעניק כלים ואפשרויות יחד עם אמונה בכוחו של הילד להשתנות. כאשר אנו עצמנו עובדים על שיפור תכונות מסוימות, אנו מעניקים לילד דוגמה חיה לכך שאפשר להתגבר על אתגרים תורשתיים.

כלים מעשיים להתמודדות עם תכונות תורשתיים:

1. **תהליך שינוי משותף:** ההורה שמועד לתכונה תורשית מסוימת, כמו כעס או ביישנות, יכול לעבוד על שיפור התכונה באופן אישי בעצמו, ובמקביל גם להנחות את הילד לשנות את אופיו בעניין זה. תהליך זה מבורך מאוד, מאחר שמשדר לילד שאפשר להשתפר ולהתגבר על קשיים.
2. **תמיכה רגשית וליווי:** חשוב להעניק לילד חיזוקים חיוביים ולעודד יוזמות קטנות. לדוגמה, אם הילד ביישן, יש לשבח כל צעד קטן שהוא עושה להתגברות על הביישנות.
3. **גישה כוללת:** יש לראות את הילד עם כל כוחותיו וכישוריו, - לא רק כאוסף תכונות מבודדות, אלא כאדם שלם עם מכלול דברים. חינוך אמיתי מתרחש כאשר אנו מבינים את ההשפעות הרגשיות, החברתיות והמשפחתיות עליו.
4. **התייעצות מקצועית:** במקרים מסוימים, מומלץ להיעזר במחנכים ויועצים מקצועיים שמכירים ואנשי מקצוע שיכולים להדריך בתהליך חינוכי מותאם.

לסיכום:

החינוך לפי גישת "האירה" אינו מתעלם מהעניין התורשתי, אך אינו רואה בה סוף פסוק. כל ילד יכול להצטיין ולהתעלות על תכונותיו הטבעיות באמצעות אימון, אהבה, תמיכה וחינוך נכון. הדרך להתגבר על התורשה עוברת דרך הלב - כאשר אנו יוצרים חיבור רגשי אנו פותחים את הדלת לשינוי אמיתי ומשמעותי. כפי שאמרו חכמים: "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב". כאשר אנו מאמינים בילד, משדרים לו אמונה זו ופועלים יחד עמו, אין גבול ליכולת השינוי והצמיחה שלו.

שבת שלום ומבורך
הרב אלחנן רייזמן

הנפש והחינוך

יסודות מפרשת השבוע

שלימדו שילך מדריגה אחר מדריגה עד שיפרוש ממעשיהם עד קצה האחרון".

לפעמים יש לעשות שינוי דרסטי

ברם, לפעמים כאשר קשה מאוד לעשות את השינוי בהדרגה, מפני שאין לאדם את הכוח והאומץ הדרושים, או שמפחד שיחזור לאחור. במצב כזה חובה לעשות את השינוי באופן קיצוני בבת אחת, להתנתק לגמרי כבר בתחילת הדרך, ורק לאחר מכן להגיע לדרך הממוצעת.

וכך מלמדנו ה'תולדות יעקב יוסף':

"כתב הרמב"ם בפ"ב מהל' דיעות (הל' א) וז"ל: כמו שיש חולי הגוף הטועמים מר למתוק וכו', כך חולי הנפשות וכו', ותקנתם שייכלו לחכמים שהן רופאי הנפשות. וכיצד היא הרפואה, שאם היה רחוק לקצה האחד ירחיק לקצה השני, וינהג כן זמן רב עד שיחזור לדרך טובה והיא מידה בינונית וכו'... אברם היה רחוק לקצה האחד, לכך ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך וגו', להתרחק עד קצה השני עד שישוב לדרך המיצוע".

* * *

עצה: לדעת מה להחליט

"אל הארץ אשר אראך" (בראשית יב, א) לפעמים, ניצב אדם בפני שאלה ודילמה, שמוטל עליו להחליט לכאן או לכאן, אלא שהספק מכרסם בו ואינו בטוח בהחלטתו, ואין לו את היכולת להכריע מה לעשות. במצב כזה עליו לדעת להבחין ולהפריד בין הרגשות לבין השכל. היכולת לזהות את ההשפעה של הרגש ואת הקול של השכל היא קריטית לצורך קבלת החלטה נכונה ואמיתית. רק כאשר אדם מצליח לברר את העניין ולהבין מה מורה השכל הטהור, אזי יוכל להגיע להחלטה נכונה.

הדברים הללו מבוארים ב"קדושת לוי" וכלשונו:

"אל הארץ אשר אראך, הכלל כאשר האדם מסופק אם לעשות או לא אזי ישכיל בשכלו אם יש לו איזה בהירות השכל אזי יעשה, וזו אשר אראך לשון בהירות השכל".

הדברים מלמדים אותנו שאם אדם רוצה להגיע להחלטה מושכלת ונכונה, עליו לחפש בהירות בשכלו, לעמוד בנייתוק מהשפעות רגשיות מיותרות ולהתמקד במוה שהשכל מורה לו באופן ברור.

הרגלים וטבעים מכוח ההורים "ומבית אביך" (בראשית יב, א).

הבדל עצום יש בין הרגלים שלומדים ונרכשים מהסביבה, לבין הרגלים שלומדים ומתרגלים להם בבית ההורים. הרגלים שלומדים מהסביבה אינם מושרשים בטבע האדם, לעומת הרגלים הבאים מבית ההורים שמושרשים בטבעיות האדם. הרגלים אלו הם בדרך כלל הרגלים טובים ונכונים, אולם אם אינם מתאימים להתפתחותו הרוחנית ומפריע לאדם בחייו, אז אפשר וצריכים לצאת מהן.

כפי שמבאר הרה"ק רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע בספה"ק 'נועם אלימלך':

"ומבית אביך, פירוש, דלפעמים מוטבע באדם מידות על פי טבעית הבאות לו מכוח אביו שהכניס בו המידות הללו, צריך לצאת מהם ולהכניסם אל הקדושה, וזהו ומבית אביך".

וכך הרחיב לבאר בעל ה'מאור ושמש':

"ובהיות אביו ואמו ובני משפחתו ובני מדינתו המה רשעים והאדם הירא ה' רוצה לפרוש ממעשיהם, מקודם צריך להתרחק עצמו ממעשי בני מדינתו, שיותר נקל לו לפרוש ממעשיהם משיפורש ממעשי בני משפחתו, ומכל שכן ממעשי אביו ואמו".

לעשות את השינוי בהדרגה

הנלמד מדבריו, כי כאשר אדם צריך לעשות שינוי, עדיף לעשות זאת בהדרגה, כי קשה מאוד לעשות שינויים בבת אחת. לכן ציווה הקב"ה את אברם: "לך לך מארצך, ממולדתך ומבית אביך" בהדרגה, לאט לאט.

כפי שממשיך ומבאר ה'מאור ושמש':

"אמנם אחר שכבר פירש ממעשי בני מדינתו אזי נקל לו אז לפרוש ממעשי בני משפחתו, ואחר שיפרוש ממעשיהם אזי יוכל אחר זה לפרוש גם ממעשי אביו ואמו, הגם שהם מושרשים אצלו, אחרי כי כבר עלה במדריגה אחר מדריגה. הדרך הזה לימד השי"ת את אברם אוהבו, שאמר לו להתרחק ממעשיהם עד קצה האחרון, על כן אמר לו מתחילה 'לך לך מארצך' - רצה לומר, שימשיך עצמו ממעשי בני מדינתו; ואחר כך 'ממולדתך' - רצה לומר ממעשי בני משפחתו; ואחר כך 'מבית אביך', היינו

השפעת החברה

ההבדל בין אברהם ללוט

בפרשת לך לך אנו למדים על שני מקרים המדגישים את ההשפעה חברתית על האדם - אחד של אברהם אבינו, השני של לוט.

הקב"ה אומר לאברהם: **"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"**. הרקע והסיבה לקריאה זו היא שאנשי סביבתו הקרובה היו אנשים רעים וחסרי אמונה.

לגבי לוט, כתוב בהמשך הפרשה אחרי שאברהם ולוט נפרדו, נאמר: **"ולא נשא אותם הארץ לשבת יחדיו"**, בשל המחלוקות בין רועי אברהם לרועי לוט. אברהם הציע ללוט: **"הלא כל הארץ לפניך, הפרד נא מעליי אם השמאל ואימינה, ואם הימין ואשמאילה"**. לוט בחר להתמקם בכיכר הירדן, וכך נפרדו השניים: **"ויפרדו איש מעל אחיו"**. אברהם התיישב בארץ כנען, ולוט ישב בערי הכיכר והתקרב לסדום.

וכאן מתעוררת שאלה כיצד יתכן שאברהם אבינו ע"ה שהצליח לקרב נפשות רבות לאמונה כפי שמתואר בכתוב **"ואת הנפש אשר עשו בחרן"**, לא מצא אל נכון לקרב גם את לוט ורועיו. התשובה לכך מופיעה בפרשה עצמה. רש"י מסביר על הפסוק: **"וה' אמר אל אברם אחרי הפרד לוט מעמו"** - כל זמן שהיה הרשע עם אברהם, לא נתגלה הדיבור אליו. כלומר, בגלל שלוט התחבר לאנשי סדום שהיו **"רעים וחטאים לה' מאור"**, אברהם ניסה לקרב את לוט וגם שילם על כך מחיר שהקב"ה פרש מנו בגלל לוט, אבל הוא ניסה לקרב אותו אבל מהרגע שלוט בחר באנשי סדום הוא ניתק את עצמו לגמרי מאברהם. לא ניתן היה להיות מחובר גם לאברהם וגם לאנשי סדום, ולוט בחר בדרך השנייה, ובכך גם שאברהם אבינו לא יוכל לקרב אותו אליו.

השפעת החברה על האדם

הצורך של האדם בחברה הוא חלק בלתי נפרד מטבעו. הוא תלוי בסביבתו, ועם הזמן השפעת הסביבה על האדם הולכת וגדלה. בשל כך, חובה עליו לבחור את חבריו בקפידה ולהתרחק מחברה מזיקה שעלולה להשפיע עליו לרעה.

כפי שפסק הרמב"ם בהלכות דעות (פ"ו ה"א):

"דרך ברייתו של אדם להיות נמשך בדעותיו ומעשיו אחר רעיו וחבריו... לפיכך צריך אדם להתחבר לצדיקים ולישב אצל החכמים תמיד כדי שילמוד ממצעיהם ויתרחק מן הרשעים".

הרמב"ם מדגיש את גודל ההשפעה של החברה על האדם, במודע ובתת-מודע. דוגמה לכך היא ההתנהגות והלבוש, שהופכים לסימן היכר של מקום מסוים בעקבות חיקוי והתאמה חברתית.

הרצון למצוא חן בעיני החברה

האדם שואף למצוא חן בעיני חבריו, ומוכן להשקיע מאמצים מרובים ואף לעשות מעשים מרחיקי לכת לשם כך. אמנם, חז"ל אמרו: **"לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות"** (כתובות יז, א), אך יש לזכור שאי אפשר לרצות את כולם. הרצון למצוא חן בעיני כולם עלול להוביל לתסכול ומשבר, שכן כפי שאמרו חז"ל: **"כשם שאין פרצופיהן שוות, כך אין דעתם שוות"** (ברכות נח, א; סנהדרין לח, א). כל אחד מבסס את תפיסת עולמו על נתונים שונים, ולכן אי אפשר לרצות את כולם באופן שווה.

איזון בין רצון החברה לערכים אישיים

האיזון הנכון הוא לשאוף למצוא חן בעיני הקב"ה ולהקפיד על קיום המצוות. חז"ל אמרו: **"מוטב לי להיקרא שוטה כל ימי, ולא להיות שעה אחת רשע לפני המקום"** (עדות פ"ה מ"ו). חיי תורה ומצוות אינם מתאימים לרצון החברה בכל מקרה, ואסור לאדם להיגרר אחרי לחץ חברתי על חשבון ערכיו הרוחניים.

החברה יכולה לתרום להתפתחותו של האדם, אך היא גם עלולה להוות מכשול אם האדם מוותר על עקרונותיו כדי לרצות את הסביבה. אדם הנמשך אחרי החברה בכל מחיר ימצא את עצמו חסר כוח להחליט מה נכון עבורו. עליו לדעת כיצד לחיות לפי מבט תורני ולהחליט בעצמו מה טוב לו, בלי לוותר על אמונותיו כדי למצוא חן בעיני כולם.

השפעת החברה על אברהם ולוט

בהקשר זה, הפרידה בין אברהם ללוט מדגימה את חשיבות בחירת החברה. כאשר לוט בחר לחיות בסדום - מקום שבו הרשעות הייתה נורמה - הוא ניתק את עצמו מהשפעת החיובית של אברהם.

חינוך לפיתוח עצמאות מחשבתית

בחינוך, צריך לשים דגש על פיתוח אחריות חברתית, כך שהילדים והנערים יידעו לבחור את דרכם גם בלחצים חברתיים. חשוב להעניק כלים לזיהוי השפעות חברתיות שליליות ולהתגברות עליהן. חשוב לעודד את האדם לשמור על עקרונותיו ולבחור את חבריו בחוכמה, תוך הבנת החשיבות של מעורבות חיובית עם החברה אך לא על חשבון ערכיו. החינוך צריך לפתח באדם את היכולת לקחת אחריות על חייו ולבחור את דרכו בצורה עצמאית, חכמה ונכונה.

אדם היודע לשלב בין השתלבות בחברה ובין שמירה על עקרונותיו, מצליח לחיות חיים של משמעות, ומשוחרר מלחצים חברתיים שליליים.

דרכי האמונה שהנחיל לנו אברהם אבינו

יסוד האמונה אנו לומדים מאברהם אבינו, שהיה ראש המאמינים, כדברי המדרש (בר"ר לט, א): **"ויאמר ה' אל אברם לך מארצך וגו' ר' יצחק פתח (תהלים מה, יא): 'שמעי בת וראי והטי אזנך ושכחי עמך ובית אביך'."** אמר ר' יצחק: **משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה אחת דולקת. אמר: תאמר שהבירה זו בלא מנהיג? הציץ עליו בעל הבירה ואמר לו: אני הוא בעל הבירה. כך לפי שהיה אבינו אברהם אומר: תאמר שהעולם הזה בלא מנהיג? הציץ עליו הקב"ה ואמר לו: אני הוא בעל העולם"**.

ישנן שלושה דרכים להגיע לאמונה: כפי שמבואר בספ"ק **"ייטב לב"**:

א. **שמיעה וקבלה** - בבחינת שמיעה וקבלה מאבות לבנים, על דרך דכתיב (דברים ו, ד) שמע ישראל וגו', שפירושו לשון קבלה והאזנה.

ב. **דרך המחקר** - שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה (ישעיה מ, כו), ועל דרך המבואר במורה (ח"ג) ובחובת הלבבות (שער היחוד) באורך.

ג. **דרך הניסים והנפלאות** - בעשותו יתברך נוראות לעינינו, נסים ונפלאות עד אין מספר, כאשר עשה לאבותינו ביציאת מצרים ובקריעת ים סוף ובמתן תורה בהגלות מלכנו לעינינו, כדכתיב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים, בראה מוחשת על ידי נסים וגלים לעין כל.

אמונה מדור לדור

ולכאורה, ייתכן כי מי שמשיג אמונה מכוח חקירת שכלו, וכל שכן מי שראה עין בעין ניסים ונפלאות, שוב אינו זקוק לאמונה נוספת או לקבלה מדור לדור. עם זאת, האמת היא שסוף דבר הכל נשען על האמונה והמסורת. כפי שממשיך לבאר:

"כי אם יספיק במעט אשר השיג בשכלו או מכוח שראה בעין ישועות גדולות נסים ונפלאות, הרי הוא ח"ו נותן קצבה לגדולתו לפי קוצר השגתו וראייתו".

כלומר, היות שלמען האמת הרי גדולתו של הקב"ה אינה נתפסת על ידי השגת השכל האנושי או על ידי ראיית הניסים בלבד, כי לגדולתו אין חקר כפי שביאר: **"ובאמת השי"ת רם על כל רמים נשא על כל נשאים, לגדולתו אין חקר"**.

לפיכך, עיקר העבודה היא להוסיף ולהאמין יותר ויותר מעבר למה שהאדם השיג וראה בעיניו. האמונה מבוססת על המסורת והשמיעה, ואמונה כזו מסוגלת לפרוץ מעבר לגבולות ההשגה האנושית, כי **"גדולתו יתברך בלתי תכלית ואין סוף"**.

מתלמידיו של אברהם אבינו

אברהם אבינו ע"ה היה דוגמה לאבינו שהשיג אמונה בכמה דרכים שונות. בתחילה, אברהם ידע והבין את גדולת ה' מצד המסורת מדור לדור. **"תחילה השיג וידע גדולתו יתברך מצד הקבלה, משם בן נח שראה את נח, ונח ראה את מתושלח שראה את אדם הראשון שראה חידוש העולם"**. כלומר, אברהם היה מחובר לשושלת שהחלה מאדם הראשון שראה את בריאת העולם. בנוסף לכך, לא הסתפק אברהם בזה בלבד, אלא חקר והעמיק בשכלו. **"או מכוח חקירת השכל, כמו שאמרו (בבא בתרא טז, ב): אצטגנינות גדולה היתה בליבו של אברהם"**. כאן מתגלה לנו שאברהם פעל מתוך הבנה וחקר מתמשך, מה שמעיד על כך שאמונתו לא הייתה תלויה רק במסורת אלא גם בכוח השכל.

בהמשך לכך, ה' ציווה עליו: **"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך"**. המהלך הזה הוביל את אברהם לראות נסים גלויים בארץ ישראל, שהיא מקום המתנהל בהשגחה עליונה. **"ראיה מוחשת עין בעין נסים וגלים, כי ארץ ישראל הוא מתנהג שלא על פי הטבע כי אם בהשגחה גלויה, כדכתיב (דברים יא, יב): 'ארץ אשר ה' אלקיך דורש אותה תמיד עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה'"**.

אך גם זה לא היה הסוף. האמונה של אברהם הייתה צריכה להתרומם מעל השכל והחוויה האישית. **"ולא יספיק לך כל זה, כי אם ואעשך לגוי גדול"** - כלומר, לא די בהשגחה השכלית ובניסים אלא יש צורך באמונה טהורה. **"ר"ל שאעשך לבחינת גוי גדול עם קדושו המאמינים בבחינת אמונה דייקא, כדכתיב (דברים ד, ח): 'ומי גוי גדול אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת', העם אשר אמונתו עומדת מעל להבנת השכל ומובילה לישועה בזכות אמונתו בה"**.

כך לימד אותנו אברהם אבינו את דרכי האמונה לדורות אחריו.

פְּרָשַׁת לֶךְ לֶךְ ז' בחשוון 5785

עלון מס' 459

כניסת השבת 16:25
צאת השבת 17:23

עלון מורה הצלון עפ"י פסח העלון האהוב חוזר במתכונת מחודשת

שהאבן תחת המנורה מעניקה אור גדול וקרא לאשתו ושניהם התפעלו ואז אמרה האשה 'אולי האבן הזו שווה כמה פרוטות? כדאי שתלך מחר לצורף, מי יודע אולי נוכל לקנות כמה מצרכים לשבת?'

הלך אותו אדם למחרת לצורף שהביט באבן ואמר לאותו חופר טיט 'אתה רוצה לדעת את שווי האבן?' 'כן, גם אם היא לא שווה כלום, הכל בסדר לא אפגע' 'אתה רציני?' אמר הצורף במבט חודרני 'זה אחד היהלומים הכי נדירים ויקרים בעולם' שו יהלום? איזה יהלום?, טוב יהלום לא יהלום, תן לי משהו על החשבון, כדי שאוכל לקנות לפחות דגים משהו לשבת' 'אדוני החופר טיט! אתה לא מבין מה שאני מדבר איתך, גם אם אמכור את כל החנות עם כל התכולה של הכסף והזהב, לא אגיע אפילו לאחוז בודד של שווי היהלום!' 'אז מה אני עושה?' 'כאן ברוסיה אין אחד שיכול לקנות ממך את היהלום, אבל אם תסע למחוזות אחרים ביבשת כמו לונדון למשל, שם יש שועי עולם שמבינים ומתעסקים בדברים האלה ויכולים לרכוש ממך את היהלום ואם תגש למלך אנגליה שחובב היהלומים, הוא ישלם לך הון עתק' 'כן אבל איך אני אגיע לאנגליה, בקושי ידי משגת לחם וחלב' 'אתה ממש משייגנה! אתה לא מבין שאתה עוד מעט הולך להיות האיש הכי עשיר במחוז כאן, תוכל לקנות את כל העיירה כאן!, אני אתן לך 150 מטבעות, מאה תתן לאשתך לכלכלת הבית, 50 יהיו לך למסע ולכשתחזור מהמסע תחזיר לי, סע לשלום'

מבולבלים, באים לשיעורים שלו וגם נשארים לדבר ולהתייעץ עמו.
יום אחד הגיעו אליו בחור חצי מסומם וספר לו שהוא בא מהודו וחוזר להודו, ונראה, לא נעים לומר... ממש כמו 'פח אשפה' מסטול, זרוק, בגדים של הודו, השם ישמור ויצייל! אך הדרשן דבר אליו בכבוד רם, התייחס אליו מאד מאד יפה והוא הבחור מאד התלהב מהדרשן, כי היה דרשן בחסד עליון וידע איך לגעת בלבבות של מרוחקים, ולא הסתפק רק בשיחות חיזוק, אלא הזמין אותו אליו לשבת, היתה שבת נפלאה ובמוצא"ש ערך לאורח סיור בירושלים וגם עבר דרך ישיבת אור שמח,

ומשראה הבחור את התפילות והריקודים וכל השמחה ששרתה שם, התפעל מאד, זה חדר ללבו והחל מאותו יום להגיע תדיר לשיעורים אצל אותו דרשן, עד שממש החליט להכנס לישיבת אור שמח. במשך שנתיים לומד אותו בחור בישיבה ועולה ומתעלה ב"ה עד שהכירו לו בעלת תשובה והיה ביניהם קליק ופסק זמן וגם אגוזי... ועתה צריך להפגיש את ההורים, לאותו חוזר בתשובה יש אב ביולוגי בארה"ב וגם אב רוחני, זה אותו דרשן שהוציא אותו מאשפתות והחזיר את נשמתו ליהדות, על כן הפגיש ראשית בין האב הרוחני לאב הביולוגי.

יצא החופר טיט למסע, תחילה צריך להגיע לעיר נמל, הוא נסע ממקום למקום וישן בכל מיני מלונות דרכים ועד שהגיע לנמל, כבר לא נשאר בידו כסף, הוא ראה אניה ענקית שמובילה חיטים לאנגליה ונגש לדבר עם הקברניט בארבע עיניים, הוציא האיש את היהלום והקברניט הסתנוור תרתי משמע, והחופר טיט ספר שזה היהלום הכי יקר בעולם והוא בדרך למלך אנגליה למכור לו את היהלום ואחרי כן יהפוך לעשיר גדול, אך כרגע אין לו כסף להפליג והוא מבקש שיתן לו להפליג בחינם ואחרי שיתעשר ישלם את מחיר ההפלגה וגם יפצה את הקברניט בסכום הגון. הקברניט התלהב והסכים, כי בעוד כמה שבועות יקבל מאותו חופר טיט סכום נכבד, על כן סדר לו תא מפואר ומלצר צמוד שמפנק אותו בחמש ארוחות ביום... וכל היום שואלים אותו אם חסר לו משהו? ואתו יהודי בנחת, לומד משניות וקורא תהלים ומודה לקב"ה שהביא אותו עד הלום. יום אחד ישב ואכל צהריים בחדרו והוציא את היהלום והניח על השולחן שאכל, הביט ביהלום ומחשבותיו הפליגו רחוק, החל לדמין שאוטוטו הוא עשיר גדול ואילו בגדים יהיו לו? ויגור באחוזה כמו מלך ובינתיים מלא כרסו, בטנך ערמת חיטים... והאוכל חמין חייב מיטה... על כן נרדם.

אברהם אבינו, נולד בכורדיסטאן בשנת 1948 לבריאת העולם והמספר הזה (אמנם למניינם...) הוא גם חזרת השליטה היהודית בארץ ישראל כעבור 1812 שנים!!! התכונה הבולטת אצל אברהם אבינו, היא מדת החסד אשר הנחיל והשריש אותה לעם ישראל לדורות. **בחור בן 13 בישיבה** היה בעייתי מאד. כשנגמרה השנה והחלה החופשה, הבחין יום אחד בתיבת הדואר במכתב מהישיבה. פתח הבחור את המכתב וקרא 'היות ובנכם אינו מתאים לסדרי הישיבה והיות והזוהר מספר פעמים, וגם הוזמנתם לא אחת לשיחה בישיבה והוא אינו משפר את התנהגותו, אי לכך, לא יוכל בנכם להמשיך ללמוד במוסד שלנו ואנחנו מבקשים מכם למצוא לו מקום חליפי' חשב אותו תלמיד ואמר לעצמו שאם הוריו יראו את המכתב, הם יכנסו לצער! ואז כדי לא לצער את הוריו קרע את המכתב וזרק אותו לפח.

כשהגיע א' באלול ופתחו את השנה, הגיע אותו בחור עם התיק כרגיל לישיבה, ראה אותו המנהל ושאל למעשיו פה? 'מה זה מה אני עושה פה? באתי ללמוד' השיב 'מה באת ללמוד? לא קבלתם מאיתנו מכתב?' והתלמיד שיתם ואומר 'איזה מכתב?' 'שלחנו לכם מכתב שאתה לא יכול להמשיך ללמוד פה' 'לא קבלנו שום מכתב' 'אני מצטער, אתה לא יכול ללמוד כאן' והבחור התפרץ בבכי ואמר למנהל 'אני מתחנן בפניך, אני אשתפר, אני אשתנה, תן לי צ'אנס, אני אהיה ילד טוב, אעלה על המסלול' אמר לו המנהל: 'אני כבר שנתיים שומע את זה ממך, קבלת ממני אין ספור הזדמנויות, זהו! נגמר! לך חפש ישיבה אחרת!' והילד בוכה ומתחנן והמנהל תקיף כלפיו 'לא! בשום פנים ואופן!'

אברך שהגיע מארה"ב והתקבל להיות ר"מ בישיבה, ראה את המחזה הזה וכאב לו על הילד, אותו אברך לא היו לא ילדים והרב שלו באמריקה, יעץ לו ללכת לעבוד כשנה שנתיים בארץ ישראל, שזה יהיה בבחינת משנה מקום משנה מזל, וב"ה בזכות השינוי מקום הזה, יזכו לפרי בטן. נגש אותו אברך למנהל ואמר לו: 'אני לוקח את הילד הזה תחת חסותי' 'לא' אמר המנהל 'זה תלמיד בעייתי מאד' 'תן לי אותו, אני משקיע בו, אתן את הנשמה שלי בשביל הילד הזה להחזיר אותו למסלול' אחרי הפצרות רבות של אותו אברך, הסכים המנהל, אבל היה מאד מאד סקפטי.

באותה שנה, השקיע האברך את כל נשמתו בילד הזה. זה היה לא בין כתלי הישיבה גרידא, הוא גם הזמין אותו לביתו באמצע השבוע וסעודות שבת ומה לא?! והיה חדור מטרה להחזיר את הילד למסלול הנכון, ואכן הוא העלה את הילד על המסלול ובגדול, הילד פרח חברתית ולימודית, ובסוף השנה, ב"ה זכה אותו אברך לפרי בטן וכעבור כמה חודשים חזר לארה"ב.

אותו תלמיד הלך ופרח עם השנים, הוא התעלה והתחתן, הקים בית והפך לאחד הדרשנים הכי מוכשרים שיש! ובין כל תפקידיו הרוחניים, הוא מתעסק גם עם בעלי תשובה, והרבה צעירים

המשך מעבר לדף

המשך מעמוד קודם

אחרי כמה שעות פקח את עיניו וישר צעק - 'היהלום!' מסתכל הוא על השולחן ורואה שאין כלום! קורא בבהלה למצר ושואל אותו 'איפה כל מה שהיה על השולחן?' 'נכנסתי ראיתי אותך ישן ופיניתי כל מה שהיה פה...' 'מה פינית? איך פינית?' 'את השאריות זרקתי לפח ואת המפה נערתי בים... אגב דע שאנחנו בעוד יום מגיעים לאנגליה'

ישב החופר טיט וחשב וחשב, הבין שעתה הוא בלי היהלום וחזר לעניותו כבראשית, אמר לעצמו שחשוב ברגע זה לתלות בטחוננו בהשם ולא לדאוג, החליט לא לאבד את העשתונות ולהמשיך כרגיל, כאילו יש בידו את היהלום, כי אם הקברניט ידע שהמלצר זרק את היהלום לים, הוא בטוח יזרוק גם אותו לים... תוך כדי שהוא חושב, נכנס מלצר עם מגש עמוס בפירות משובחים וקינוחים, למי יש חשק לאכול? אבל החליט כאמור שהוא חייב להתנהג כאילו כלום לא קרה! והקב"ה יעזור לי לצאת מהצרה הזו! ואכן אכל מהפירות והקינוחים וכל שניה משנן לעצמו שהכל מאת השם ואין מה לדאוג! זה רק מבחן אמונה וצריך לעמוד בו.

כעבור כשעה נכנס אליו הקברניט ושאל לשלומו והשיב שהכל מעולה ב"ה ושוב שאל הקברניט אם חסר לו משהו? והשיב שהכל מצוין ב"ה ולא חסר לו כלום, אבל בלב אמר, אם היית יודע מה חסר לי? היית עושה ממני קציצות... ואז המשיך הקברניט 'אתה יודע שאנחנו מגיעים מחר לאנגליה סוף סוף, ואתה יודע שהתנהגתי איתך בכבוד ולא החסרתי ממך דבר, אני מבקש ממך טובה קטנה' 'בקש מה שתרצה כמובן, בשמחה ובאהבה' 'אנחנו מובילים לפה חיטה, על כן חייבים למכור אותה מהר שלא תתקלקל, והסוחרים האנגלים מנצלים את הזמן הקטן שנותר ויודעים שאני לחוצ ומורידים לי את המחיר, אני בכסף שמקבל על החיטה קונה בדים ומוביל אותם אח"כ מאנגליה לרוסיה ושם מוכר אותם, אני מבין שאתה איש שמבין בעסקים ומעדיף שאתה תנהל את כל הביזנס שלי עם החיטה והבדים מול הסוחרים האנגלים, אני יודע שבשבילך זה כסף קטן, לעומת המיליונים שלך, אבל אני צריך את הניסיון שלך להצלחתי'

'כן, למה לא? בשמחה, השם יהיה בעזרי ואעשה זאת עבורך' השיב החופר טיטי והקברניט הוציא מכיסו סכום עתק ונתן בידי החופר טיט. וזה היה סכום שאין לתאר, זה בעצם כל הונו של הקברניט שחסך בימי חייו! והקברניט אמר שזה סוד ביניהם ואף אחד לא יודע מזה!

עברו יומיים והאניה עוגנת בנמל אנגליה והקברניט נפטר לפתע! בינתיים מכר אותו חופר טיט את החיטים, קנה אריגים והגיע איתם לרוסיה, החל להתעסק

במסחר והפך לעשיר גדול מאד! ממש אוליגרך! אומר ר' נחמן מברסלב, אם היה אותו חופר טיט נבהל ומקבל פחד וחלחלה, היו גזורים עליו משמים עוני ודלות וחיי אומללות!, אבל היתה לו שלווה הבטחה, הוא האמין בכורא עולם, והבטחון המרשים הזה סדר לו את חייו!

יהודי אחד מכפר סבא, שמגיע לשיעורים אצל הרב בלומנטל, יש ברשותו מגרש גדול בהרצליה שהוא משכיר אותו. פעם אחת בא אליו בחור צעיר שרוצה להשכיר את המגרש הזה. שמע את מחיר ההשכרה אותו בחור, הסכים ועשו חוזה ביניהם. אחרי ששכר את המגרש, הביא סככה, הכניס מנגלים, רמקולים, רהיטים והקים מועדון חברים, אבל הצרה היתה שמועדון חברים זה, מתי עובד הכי הרבה? ביום שבת!!! ויצא שעל המגרש של אותו יהודי מתחזק, מחללים את השבת!!!

פנה המשכיר לאותו בחור צעיר ואמר לו: 'לא אמרת לי שאתה פותח בשבת!'

'מה זה לא אמרתי לך? למה אני צריך להגיד לך?' 'היית בטוח שאתה פותח רק באמצע השבוע' 'אז מה אתה רוצה עכשיו?' 'שאל הבחור הצעיר השוכר 'שתסגור בשבת' 'מה פתאום! בשום פנים ואופן לא! כל הרווחים שלי זה בשבת, אני לא סוגר' 'ראה אתה עושה לי צער, אם הייתי יודע שזה כך, לא הייתי משכיר לך' 'כתבנו חוזה, למה מעניין אותי' 'טוב, כתבנו חוזה לשנה, אין בעיה, כמה פיצויים אתה רוצה?' 'לא רוצה כלום' הלך המשכיר להתיעץ עם אשתו שאמרה לו שיציע לגבות ממנו רק חצי סכום שכירות חודשי, רק שלא יעבוד בשבת. חזר המשכיר והציע לבחור את ההצעה הנדיבה של חצי המחיר וגם להצעה זו סרב, אמר המשכיר שהוא מוכן לתת פיצוי הוגן, בלבד שיבטל את החוזה. השיב השוכר 'אתה רוצה שנבטל את החוזה? תביא 120 אלף ש' 'מה 120 אלף ש?! כל מה שהשקעת פה מסתכם ב-20-30 אלף ש, איך הגעת ל-120 אלף ש?' 'אני רוצה 120 אלף ש ולא שקל פחות!' 'כבד עלי 120 אלף ש'

חזר המשכיר לביתו ואמר לאשתו 'תקשיבי, זה משוגע לגמרי! רוצה 120 אלף ש' 'תקשיבי לי טוב' אמרה האשה 'על המגרש שלנו לא יחללו שבת נקודה, מצדו תן לו את ה-120 אלף ש' 'מאיפה?' 'תעשה הלוואה' 'מה הלוואה?' 'אני לא מוכנה שנקבל כסף של חילול שבת' בעצת אשתו, הלך אותו משכיר לקח הלוואה, ושלם לשוכר 120 אלף ש. עוברים הימים עוברים השבועות וגם החודשים ובינתיים מיודעינו משלם את ההלוואה. כעבור שנתיים עובר המשכיר

ברחוב ופתאום בא מישוהו ונותן לו מכה קטנה בגב, הוא מסתובב ורואה יהודי עם זקן ששואל לשלומו 'מה שלומך?' 'בסדר ב"ה מי כבודו?' 'מה כבודו לא זוכר אותי' 'מחילה, לא' 'שכרתי ממך את המגרש לפני שנתיים' 'זה אתה?' 'כן זה אני' אז איך נהיה לך כזה זקן?' 'תראה, אני באתי הביתה לאשתי וספרתי לה שבן אדם מוכן לקחת הלוואה, לשלם 120 אלף ש כדי שאדם אחר לא יחלל שבת!, הוא כבר שומר שבת, אבל הוא לא מוכן שעל המגרש שלו יחללו שבת, הוא בכל חודש מצטמצם ומוכן להפסיד סכום ענק שכזה, בשפת הרחוב 'מתאבד' שלא יחללו שבת!!! אם כך אנחנו מוכרחים לחקור את פשר הדבר הזה, לכן הלכנו אשתי ואני לסמינר ערכים, שם גילינו דברים מופלאים על היהדות שכלל לא הכרנו! חזרנו בתשובה וכל זאת בזכות!'

חזר המשכיר לאשתו וספר לה שפגש במשכיר האחרון ואמר לה: דעי לך שאמנם המגרש עומד כבר שנתיים ואנחנו לא מצליחים להשכיר אותו, אבל בזכות ההתעקשות שלך, החזרת שני יהודים לאבא שבשמים וב"ה כל צאצאיהם. התרגשה האשה והבעל ביחד איתה ולא עבר חודש ועשיר גדול קנה מהם חצי מגרש בסכום כפול מהשווי שלו ובדיוק באותו זמן בא שוכר אחר ושכר מהם את חצי המגרש השני בסכום מכובד ויצא שלא רק שלא הפסידו את ההלוואה, הם היו ברווח עצום ב"ה, כי מי שמתעקש על מצוה לא מפסיד לעולם!

בחור אחד נסע להודו ושהה שם תקופה ארוכה,

יום אחד קבל כאבי בטן נוראים ולא אכל ולא שתה, רק שכב במיטה, כעבור כ-27 שעות חש הקלה גדולה והחל להתאושש, הכניס קלות בהדרגה אוכל ושתייה לפיו, וכבר הרגיש טוב ויכול היה לקום על הרגליים ולהמשיך בטיולו. התקשר לאמו בארץ וספר לה על הכאבי בטן הנוראיים ואיך שלא אכל ולא שתה למעלה מיממה! אמרה לו אמו 'גם אנחנו לא אכלנו ולא שתינו' 'מה גם לכם היה כאבי בטן?' 'התפלא הבחור' לא, אנחנו מרגישים מצוין, פשוט אתה בהודו ואבדת את תחושת הזמן' 'נכון אמא, איזה יום זה בכלל?' 'כל הזמן הזה ששכבת במיטה ולא אכלת ושתיית, זה היה יום כיפור...'

כשהסתיימה השיחה, לא הפסיק הבחור לחשוב על איך סדרו לו משמים שיצום בכיפור?! 'ודאי אין זה מקרי' אמר לעצמו, 'זה אות עבורי' עזב הבחור את הודו, חזר לארץ והחל לחקור את יהדותו, עד ששב בתשובה שלמה ב"ה!'

הלכה יומית מי ששכח להזכיר משיב הרוח ומוריד הגשם ונזכר לאחר שסיים את ברכת "מחיה המתים",

והנה הדין בזה הוא תלוי, שאם אמר "מוריד הטל" במקום "משיב הרוח ומוריד הגשם" (כפי מנהג הספרדים בימות הקיץ), אינו חוזר לראש התפלה. כיון שאמר "מוריד הטל".

אבל אם לא הזכיר כלל, לא "מוריד הטל", ולא "משיב הרוח", (כפי מנהג חלק מעדות האשכנזים בימות הקיץ), ונזכר בטעותו מיד לאחר שסיים את ברכת "מחיה המתים", עליו לומר מיד "משיב הרוח ומוריד הגשם", ואחר כך ימשיך בברכת "אתה קדוש". ואם התחיל כבר בברכת "אתה קדוש", ונזכר שלא אמר "משיב הרוח", להרי אין לו תקנה, ועליו לתפלה.

על פריכיות אורז מברכים בורא פרי האדמה.

אבל על פריכיות אורז של פיטנס שמעורבים בהן אחוזים נכבדים של דגנים, מברכים בורא מיני מזונות.

על פופקורן מברכים בורא פרי האדמה. וברכה אחרונה בורא נפשות

העלון לזיווג הגון לרות הודיה ורינה ומשיח בני אלנה לאה ולשרית בת חנה וליוסף וחיביבת בני יענה וללאה בת אהובה ולדנה בת הילית ולרפואת רחל בת חבובה ומשה בן אסתר ואביבית בת רחל ודודת אלהן בן רחל ויחזקאל ידידיה בן נחמה שיינדל וחיביבת בת נעימה ולעילוי נשמת זהבה בת זכיה וסימי בת מרים וציון בן רחמים ומונס חנה ויעקב בן רותי ולאה בת רבקה ויעקב בן חנום וברוך בן חבובה ואדיר בן לאה ויהודה בן חבובה ולדליה בת חבובה וטובה בת אסתר וזכי בן חנה.

קול תודה

עלן החתונות החודשי בעיניי השבוע והחודאה לבורא עולם

גיליון מס' 124 | חשוון התשפ"ה

נא לשמור על קדושת הגליון

שלשה ימים תעה בדרך, ודבר מאכל לא בא אל פיו. עיניו חשכו, והוא חש כי נפשו יוצאת מרוב רעב.

נשא רבי זושא את עיניו לשמים וקרא: **זושא מודה לפניך, אבי שבשמים, על הבריאות השלימה ועל התיאבון הבריא שהענקת לו.** שהרי כמה חולים, לא עלינו, ישנם בעולם, אשר מאכל ומשתה מוצגים לפניהם, אך אינם מסוגלים לטעום מהם מחוסר תיאבון. ואילו זושא, ברוב רחמיך וחסדיך עמו, על אף שאין לפניו שום מאכל ושום משקה, הרי תאבונו בריא וחזק והוא מסוגל לאכול ולשבוע מטובך!...

מיד נעשה לו נס מן השמים ושן אחת בפיו החלה להפיק דבש ושן שניה החלה להפיק חלב.

צדיקים מודים לה'

סיפר הרבי ר' זושא מאניפולי זי"ע"א (ב' בשבט תקס"ט) מעשה שאירע לו:

פעם אחת בעת שהשתתף בשמחת חתן וכלה, נזכר הוא במימרת הזוהר הקדוש (שמות ה, ע"ב): 'כלה, דא שכינתא' (כלה - היא השכינה). התלהבותו מכך הרקיעה שחקים, והוא החל לפזז ולכרכר בכל עוז, עד כי שכח באיזה עולם הוא שרוי. כך רקד ורקד, עד שיצא מבלי משים מאולם החתונה אל מחוץ לעיר והחל תועה בדרכו ונכנס לעומקו של יער עבות.

מתנת כל טפה וטפה

בז' במרחשון מתחילים להתפלל בברכת השנים על הגשם, לזכות לשנה מבורכת בשפע יבול האדמה. רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל (בספרו יערות דבש) כתב שתפלות אלו יש בהן חשיבות מיוחדת. שכן כפי המידה שאדם מתפלל ומכיר טובה לה' על האוכל שהוא מקבל, האוכל מתקדש וישפיע עליו לטובה. לעומת זאת מי שאינו מתפלל ומברך כראוי, האוכל באופן טבעי ישפילו מבחינה רוחנית ח"ו. ועל זה אנחנו מתפללים "ושבענו מטובך", שהאוכל יקרב אותנו אליך ולא חלילה ההיפך.

דברים אלו תואמים את דברי הגאון מווילנא (אד"א האזינו) שמבאר את הפסוק "וישמן ישורון ויבעט..." שהקב"ה משפיע ברכה לאדם, וכאשר הוא אינו מכיר טובה עליה, זה גורם שהוא שוכח את בוראו ומגיע לכל העברות החמורות המתוארות שם בהמשך. נמצא שיש תמיד שני מסלולים לפני האדם: או "ואכלת ושבעת - וברכת את ה' אלוקיך", או "פן תאכל ושבעת... ורם לבבך ושכחת את ה' אלוקיך". אין כיוון אחר. מי שאינו מכיר טובה על האוכל שמקבל, מתוך שביעותו ירגיש עצמאות וגבה לב ויתרחק חלילה מה'.

נמצא, שלפי כמה שהאדם מודה לה' על כל הטובות שמקבל, יוכל לקבל עוד טובות ואף לגדול על ידן בהכרתו בטובו ית'. אולם, אדם שאינו מכיר טובה, עם כל תוספת שפע הוא ירגיש יותר עצמאות וניתוק מהשי"ת, ועל כן טובתו האמיתית היא לא לספק לו עוד, כדי שירגיש את תלותו ברבש"ע ולא יתרחק ממנו. ואכן חכמינו ז"ל הראו לנו דוגמה נפלאה של הודיה ראויה ורצויה בנוסחאות השונות של הודאתם על ירידת הגשמים, כפי שמופיע בגמרא ובמדרשים. כולן מבטאות הודיה נלהבת על מתנת "כל טפה וטפה" של גשם שהקב"ה מעניק לנו. הם לא התרגשו והודו רק על התוצאות הברוכות של הגשם, אלא על החסד והאהבה שמאחורי כל טפה וטפה ממנו. בדרכם ובעקבותיהם עלינו לפסוע.

שואלים הודיה

וברוחניות. כאשר אדם רגיל להודות כל יום על הבית, פרנסה, בריאות וכי' עלול לקרות שבמשך הזמן ההודיה תאמר ללא חיות. מה העיצה? להתחדש בהודיה. תמיד להוסיף תודה חדשה על איזה עניין שלא הודינו עליו אתמול. לפתוח את העיניים להתבונן ולראות אילו מתנות חדשות שלח לנו ד'. כמו כן אפשר גם להודות על טובות שעשה עימנו הקב"ה בעבר ועדיין לא הודינו עליהן, אפילו על חסדים וטובות שעשה עימנו לפני עשרות שנים. וכן אפשר להודות על חסדים עתידיים שיעשה עימנו הקב"ה כפרט וכן ככלל, על הגאולה על משיח וגאולה שלימה.

נסיים במעשה על אדם שהתחזק בהודיה לד', והודה בכל יום 100 תודות להקב"ה. אותו אדם הקפיד מאוד שהתודה ה-100 תהייה הודיה מחודשת, תודה על איזה חסד שעשה עימו הקב"ה, שמעולם לא הודה עליו. יום אחד חיפש הודיה חדשה ולא מצא. התאמץ שמצא והודה לד' על שהינו דובר שפה נוספת. לא עבר זמן רב וביקשו ממנו לקחת תפקיד נוסף בעבודתו בו צריך את השפה הנוספת, מה שהכפיל את משכורתו. מאכן רואים כמה חביבה היא עבודת הודאה בעיני השי"ת.

שאלה
ברוך השם אני זוכה להודות לד' ית' כל יום אבל איני מתמלא בשמחה. מה לעשות?
תשובה:

בעלי תשובה בתחילת דרכם מתרגשים מאוד משולחן שבת, ממצוות, מהנחת תפילין, מתפילה, תראו אותם מקיימים מצוות בהתלהבות עצומה. לאחר שנים, כך הם מספרים, ההתלהבות יורדת, השמחה שהייתה בהתחלה פגה והלכה לה. מה קרה? עונה הזוהר הקדוש: אין אור כאותו אור היוצא מן החושך. רק כשאדם צמא, כל טיפת מים מחייה אותו. רק על רקע של חושך רואים את עוצמת האור. אז מה נעשה כדי להרגיש התלהבות ושמחה במצוות למרות שאנו זוכים להן כל יום? יש לכך עיצה והיא להתחדש בעבודת ד'. מי שרוצה לחוש בקדושת השבת צריך לעשות איזה הכנה חדשה שלא עשה אותה בשבתות הקודמות כגון: אולי לנקות איזה רהיט יותר בתשומת לב, אולי יכין חיידוש מיוחד בפרשת השבת, אולי קבלה מיוחדת רק לשבת הזו הקשורה לפרשת השבוע? וכי' מי שרוצה להרגיש התרוממות בתפילה ילמד איזה ביאור או הסבר חדש לאיזה מילה בתפילה וכי'. מאכן נלמד גם לנושא ההודיה להשי"ת. חיינו מלאים בשפע עצום של חסדי הבורא בגשמיות

מה רבו מעשיך

מה יגרום לאדם להיות מאושר? במשך שנים חשבו אנשים וחוקרים שהנאות העולם יגרמו להם להיות מאושרים. בשנים האחרונות הגיעה המחקר למסקנה שהנאות וריגושים לא מביאים כל כך לאושר. מה שבעיקר מביא לאושר הוא - שאדם מבין שיש משמעות רוחנית למעשיו. זהו מפלאי הבריאה לראות שניתן ממש להרגיש

את נשמת האדם, שכן בעוד שבעלי חיים לעולם לא יחפשו משמעות, מה שחשוב להם זה הנאה, האדם שניתנה בו נשמה אלוקית, אם לא יחוש שיש משמעות רוחנית חשובה למעשיו, הרי שייסבול מתחושת עקרות וריק קיומי שמביא אותו לדיכאון ועוד צרות רבות גשמיות ורוחניות. לעומת זאת כאשר האדם מבין את משמעות חייו וחותר אליה רוב הבעיות שלו יפתרו. כמה עלינו להודות לבורא שנתן לנו תורת אמת, הנותנת לנו משמעות חזקה מאוד לחיים ולכל מצב שאנו נמצאים בו, בזכות זה אנו זוכים להיות מאושרים ובריאים.

רייזי בת חוה להצלחה ונחת יהודית מכל יוצאי חלציה	הילדה יעל בת אסתר לרפואה שלימה	לעילוי נשמת מרת לאה רחל בת ר' יוסף ת.נ.צ.ב.ה.	לזוג הגון ברכה ניצה בת רחל לאה	אלישבע יהודית בת זוהר לרפואה שלימה	אסתר בת יהודית לזיווג הגון בקרוב	מרים בת זיוה מחבובה לרפואה שלימה, בריאות הגוף והנפש ושמחה
---	--------------------------------------	--	--------------------------------------	--	--	--

אור גדול בחשכת הלילה.

באישון לילה, לאחר שמחה בעיר רחוקה, משפחה ברוכת ילדים ממתינה בתחנת האוטובוס האחרונה לאוטובוס האחרון כדי להגיע לביתם בבני ברק עיר התורה. הנה הוא מגיע. אוטובוס גדוש בנוסעים. מספר אנשים עולים וזהו, הנהג לא מאשר לשאר לעלות, סוגר את הדלת ונוסע. ואנחנו נשארנו מאחור. מאחור אבל לא לבד. שם בחשכת הליל עם אור גדול. מזמור לתודה האיר את לבבנו. מילות המזמור "הריעו לד' כל הארץ.." התפשטו בחלל ומילאו את כל העולם באמונה ומילאו את נשמתינו בהרגשה של שלוה רוגע וביטחון. הבטחנו לפרסם את ישועת ד' וידענו שהקב"ה יעזור. לא ידענו איך אבל היה ברור לנו שהקב"ה איתנו והוא כבר ידאג להחזיר אותנו הביתה לחיים טובים ולשלום. הגיע אוטובוס לכיוון תל אביב. מחליטים לעלות, כך

לפחות נתקרב ליעד, ומשם? השם כבר יעזור, כנראה נצטרך להזמין מוניות ספיישל. קצת יקר אבל גם זו לטובה. עולים לאוטובוס, הנהג חרדי ומאיר פנים. שאלנו אותו "היכן אתה מגיע הכי קרוב לב"ב?". והוא ענה "שבו, שבו עם כל הצאן שלכם", הילדים נרדמו. בדרך שמענו סיפורי ישועות בקול תודה והתחזקנו בהודיה. לאחר סיום כל מסלול הנסיעה, פנה אלינו הנהג ואמר, שהוא גר באחיסמך, והוא בדרך עובר בגנה ובשמחה יוריד אותנו בכניסה. משם היה עלינו לצעוד סה"כ כ-7 דקות ברגל. תודה רבה לבורא עולם על השליח הטוב והאדיב. זה היה פשוט מדהים, הכל התנהל למישרים, הצלחנו להעיר את הילדים בקלות, הם היו רגועים, אמרו יפה תודה רבה לנהג. טוב, ככה זה שמודים ובד' הטוב בוטחים, זוכים לראות ישועות ונסים.

באישון לילה, לאחר שמחה בעיר רחוקה, משפחה ברוכת ילדים ממתינה בתחנת האוטובוס האחרונה לאוטובוס האחרון כדי להגיע לביתם בבני ברק עיר התורה. הנה הוא מגיע. אוטובוס גדוש בנוסעים. מספר אנשים עולים וזהו, הנהג לא מאשר לשאר לעלות, סוגר את הדלת ונוסע. ואנחנו נשארנו מאחור. מאחור אבל לא לבד. שם בחשכת הליל עם אור גדול. מזמור לתודה האיר את לבבנו. מילות המזמור "הריעו לד' כל הארץ.." התפשטו בחלל ומילאו את כל העולם באמונה ומילאו את נשמתינו בהרגשה של שלוה רוגע וביטחון. הבטחנו לפרסם את ישועת ד' וידענו שהקב"ה יעזור. לא ידענו איך אבל היה ברור לנו שהקב"ה איתנו והוא כבר ידאג להחזיר אותנו הביתה לחיים טובים ולשלום. הגיע אוטובוס לכיוון תל אביב. מחליטים לעלות, כך

חובש אחרון
למשל!
30%
הנחה

מגלים עולם של הודיה

חובבים הזדמנויות?
את המבצע הזה אסור לפספס!

על מוצרי הודיה שבעמדות!
ספרים, קונטרסים, דיסקים ועוד.

בני ברק רח' חזון איש 83, 0548486376 | רח' רוזנהיים 4, 0737240443 | ר' עקיבא 99, 0527657961 | וינוץ אהבת שלום 8, 052-7162299 | וינוץ גבעת פנחס 17, 052-7637469 | בית שמאי 10, 0548409772 | קרית הרצוג צבי הרלינג 12, 0548428037 | **ירושלים** - גאולה צפניה 3 0548492713 | גבעת שאול ר חיים ויטל 12, 0527674231 | בר אילן אדוניהו הכהן 50, 025824598 | רמות ג' קהילות שום 10/59, 052-7156755 | רמות ד אור שרגא 15/3, 0504160092 | הר-נוף אגסי 54, 054.8461818 | פסגת זאב השישה עשר 41 דירה 19, 0548434258 | **ביתר** - גבעה B2 אוהב ישראל 30/11, 0527148656 | **בית שמש** נהר הירדן 34/15, 0548536558 | הקריה החרדית רח אור שמש 14/3, 0533190245 | **אשדוד** רח' בעל הנס 26/3, 0527669125 | **מודיעין עילית**-ברכפלד רח' ר' עקיבא 3, 0533135116 | ברכפלד רח' ר' עקיבא 20, 08-9744180 | רשב"י 15, 0533130591 | רבי יהודה הנשיא 45/11, 052-7122366 | קרית ספר - אבני נזר 49/2, 08.9741033 | נאות הפסגה נתיבות שלום 8, 0533127139 | גרין פארק קהילות יעקב 2, 0504181808 | אלעד ר' מאיר 12, 052-7173260 | אלעד שמאי 34/5, 058-3290036 | **חיפה**מקורברוך ג'13, 0548487477 | **טבריה**רח' ורנר 13, 054-8416922 | **רכסים**- גבעה א' עוזיאל8(ליד הישיבה) 054-8497671

077-3137119 | לנשים: 077-2519672 | **טלמטר מידע ותא-קולי לגברים:** 055-6708883 | לנשים: 077.3137119 | שלוהה 1

ארגון "לעולם אודך" 055-6789852 | KT6171190@gmail.com | **טלמטר מידע ותא-קולי לגברים:** 077-2519672 | **לנשים:** 077-3137119

תורה שבכתב

הפצת ועידוד לימוד התורה הקדושה עם פירוש רש"י

יו"ל לויכוי רבבות אלפי ישראל ע"י קרן תר"ג לטובת נשמת הרבני הנגיד הנכבד הר"ח ר' אריה (לייבל) ברה"ח ר' יונה רובין ז"ל

מרחשוון תשפ"ה | גיליון מ"ג (שנה ב')

פרשת לך לך

שבת של תורה פנינים מאירים לשולחן השבת

תרח ונחור בגן עדן?

על הכתוב בפרשת השבוע (בראשית טו, טז) וְאֵתָהּ תָּבֹא אֶל אֲבֹתֶיךָ בְּשָׁלוֹם תִּקָּבֵר בְּשֵׂיבָה טוֹבָה, כתוב רש"י: 'אביו עובד עבודה זרה והוא מבשרו שיבוא אליו?! אלא למדך שעשה תרח תשובה'.

על רבינו המהרש"א ז"ע מסופר, שכבר בימי ילדותו התפרסם כעילוי וחריף גדול, ניגש אליו תלמיד-חכם והקשה לו על דברי רש"י: כיצד למד רש"י מפסוק זה שנתרח עשה תשובה? והלא יתכן שנתרח נשאר ברשעותו, ובכל זאת הוא יהיה בגן עדן יחד עם בנו אברהם משום שאמרו חז"ל (סנהדרין קד, ב) 'ברא מזכי אבא' [אם הבן הוא צדיק, הוא מזכה את אביו שגם הוא יהיה בגן עדן].

ענה להם הילד בגאונות: כאשר נדייק נראה שהפסוק אומר 'ואתה תבוא אל אבותיך בשלום', אבותיך - לשון רבים, משמע שלא רק תרח אביו אברהם יהיה בגן עדן, אלא גם נחור אביו תרח, אף הוא יהיה בגן עדן יחד עם אברהם, ומהו זכותו של נחור? הרי אברהם מזכה רק לאב, ולא לסבא, אלא מכאן שנתרח עצמו עשה תשובה, ובגלל שהבן מזכה אביו הוא יזכה גם את נחור להיות בגן עדן!...

שנים שעשו

ב'רש"י-ישן' על הפסוק (בראשית יז, כד) וְאֲבָרְכֶם בְּן תְּשָׁעִים וְתֵשַׁע שָׁנָה בְּהַמְלוֹךְ בְּשָׂרְ עֶרְלָתוֹ, כתוב: 'נטל אברהם סכין ואחזו בשר ערלתו ורצה לחתוך, והיה מתיירא שהיה זקן, מה עשה הקב"ה? שלא ידו ואחזו עמו שנאמר (נחמיה ט, ח) וזרות עמו הברית, 'לו' לא נאמר, אלא 'עמו'.

מה פשר הדברים שאברהם היה מתיירא בגלל שהיה זקן?

מבאר הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בדרך חידוד נפלא: מובא בחז"ל (פרקי דרבי אליעזר, כ"ט) שאברהם מל את עצמו ביום כיפור, ויש לומר שלפיכך היה מתיירא למול עצמו אז, 'כי היה זקן' - כלומר שהיתה זו מילה שלא בזמנה, שאינה דוחה שבת ויום כיפור (עיני שבת קלג, א). מה עשה הקב"ה? שלא ידו ואחזו עמו, כך הפכה היתה זו בגדר שנים שעשו מלאכה שפטורים!

אוצר התורה החלומים מתוך הפרשה

וְאֲבָרְכֶם כִּבְד מֵאֵד בְּמִקְנֵה פֶסֶף וּבְזָהָב (יג, ב)

יש אנשים שבדברים שבקדושה המה מתנהלים בעצלתיים, ואילו בעניינים גשמיים מלאים המה חיות וזריזות. אבל אצל אברהם היה להיפך, בדברים שבקדושה - 'וישכם אברהם בבוקר'. ואילו בעניינים גשמיים - ואברהם כבד מאד בכסף ובוזהב, התנהג בכבודות ובעצלתיים.

(הגה"ק רבי יוסף חיים מבגדד ז"ע, בן איש חי)

וְאֲנִשִּׁי סֹדֶם רָעִים וְחַטָּאִים לֵה' מֵאֵד (יג, יב)

במילה 'וחטאים' יש טעם של אתגרות, כך שיש לפסק ולפרש את הפסוק כך: אנשי סדום היו רעים וחטאים בין אדם לחברו, אבל 'לה' מאד - במצות שבין אדם למקום היו מתחסדים ומחמירים בחומרות יתירות... (הרה"ק רבי חיים מצאנז ז"ע, דברי חיים)

וְהוּא יְהִיֶה פְּרָא אָדָם (טז, יב)

הזכיר הכתוב תחילה את הכינוי 'פרא' ואחר כך 'אדם', ולא אמר להיפך 'אדם-פרא'. ללמדך שאצל ישמעאל ה'פרא' אינו רק תואר וכינוי, אלא זהו עצם מהותו, ואילו ה'אדם' הוא אצלו תואר טפל...

(הגה"ק מהר"ל דיסקין ז"ע)

שערי תורה קבט מסכם ומבוא לפרשת השבוע

מה בפרשה:

פרשת לך-לך עוסקת בתחילת התהוות העם היהודי ובה נלמד פרקים ממסכת חיייו של אברהם אבינו, והבטחת הבורא לתת לו ולבניו את הארץ. כמו גם ברית-בין-הבתרים בו התבשר על גלות מצרים. בפרשה מופיעה גם מצות ברית מילה עליה מברכים 'להכניסו בבריתו של אברהם אבינו'.

נושאי הפרשה:

הליכת אברהם לארץ כנען • הבטחת הארץ והבנים • שרה בבית פרעה • ריב בין רועי אברהם ורועי לוט • מלחמת המלכים • ברית בין הבתרים • בריחת הגר ולידת ישמעאל • שינוי השמות אברהם ושרה • בריתו של אברהם אבינו

אברהם אבינו

א. ניסיון ההליכה לארץ

כשהוא בן 75 שנה, יוצא אברם על פי ציווי ה' לארץ כנען, שם הוא קובע את מגוריו בין בית-אל ובין העי.

עקב הרעב השורר בארץ, הוא נאלץ ללכת למצרים. שם נלקחת שרי לבית פרעה, והיא מוחזרת רק לאחר שה' מביא על פרעה מחלות קשות.

ב. היפרדות מלוט

כאשר רועי לוט רועים בשדות לא-להם, מטיפים להם רועי אברם מוסר ומריבה פורצת ביניהם. אברם מציע ללוט להיפרד, ולוט בוחר לגור באזור סדום, בקרבת אנשים רשעים.

לאחר מכן מתגלה ה' לאברם ומבטיח להרבות זרעו ולתת לו את הארץ. בהמשך אברם מעתיק מגוריו לאלוני ממרא.

ג. הצלת השבויים

ארבעה מלכים, בראשותו של כדלעומר, נלחמים מול חמשת המלכים. הארבעה מנצחים במלחמה ובין השאר לוקחים בשבי את לוט.

אברם נלחם בארבעת המלכים ומחלץ את לוט ויתר השבויים. שם בן נח מברך את אברם על הניצחון, ואברהם מסרב לקחת מאומה מהשלל שהציע מלך סדום.

ד. ברית בין הבתרים

לאחר המלחמה, שוב מבטיח ה' לאברם שזרעו יהיה ככוכבי השמים. לשם חיזוק ההבטחה, כורת ה' עמו ברית, במהלכה אברם מבת 9 בהמות, ואת העופות אינו מבתר. בין הבתרים עובר תנור מלא עשן עם לפיד אש, וה' מגלה לאברהם על הגלות

ה. הגר וישמעאל

שרי שלא ילדה, מציעה לאברם לקחת את שפחתה הגר לאשה. כאשר הגר מזוללת בשרי, שרי מענה אותה, והיא בורחת למדבר. המלאך אומר לה לשוב להתענות תחת ידי שרי, ומבשר על לידת ישמעאל. ואכן, כשאברם בן 86 נולד בנו ישמעאל.

ו. זכור ברית אברהם

ה' כורת ברית נוסף עם אברם, כשהוא משנה את השמות, מאברם - לאברהם ומ'שרי' - ל'שרה'. בברית זו הוא מבטיח לתת לזרעו את הארץ ולהיות להם לאלוקים, ומצווה לאברהם למול את עצמו ובני ביתו, ואכן כך הוא עושה ביום בו מלאו לו 99 שנים.

מבט על פרשת וירא הבעל"ט:

פרשת וירא ממשיכה לעסוק בחייו ופעליו של אברהם אבינו, ומסתיימת בלידת יצחק אבינו וניסיון העקידה. במרכז הפרשה נמצאת גם פרשת הפיכת והחרבת סדום, לא לפני שאברהם מתפלל להעביר את רוע הגזירה, והמלאכים מצילים את לוט.

נושאי הפרשה: שלשת המלאכים באהל אברהם • התפילות להצלת סדום • המלאכים בבית לוט בסדום • הפיכת והחרבת סדום • הצלת לוט ובריחתו להר עם בנותיו • שרה בבית אבימלך • לידת יצחק • גירוש הגר וישמעאל • כריתת הברית עם אבימלך • עקידת יצחק

חיים של תורה מעלת וחשיבות לימוד חומש ורש"י

"בדבריו אהנה, באהבתם אשנה"

'ואשים למאור פני, נרות המנורה הטהורה, פירושי רבינו שלמה, עטרת צבי וצפירת תפארה, מוכתר בנמוסי במקרא במשנה ובגמרא, לו משפט הבכורה, בדבריו אהנה, באהבתם אשגה, ועממה יהיה לנו משא ומתן דרישה וחקירה. בפשטיו ומדרשיו וכל אגדה בצורה, אשר בפירושו זכורה' (רבינו הרמב"ן בהקדמה לפירושו על התורה)

נישואי השבעה: אמונה ללא שאלות

ויהי רצב פאָרץ (בראשית יב, ט). אותה הארץ לבדה, לנסותו אם יתרה אחר דבריו של הקב"ה שאמר לו ללכת אל ארץ מצרים, ועקשיו משיאו לצאת ממנה (רש"י).

דברי רש"י אלו מאירים בלבנו את אור האמונה הפשוטה בה', שהיא ירושה לנו מראש המאמינים - אברהם אבינו. באמונתו סלל דרך לבניו עד סוף הדורות, לעמוד בניסיון, להצדיק דין שמים, ולהתחזק באמונה ללא שאלות וקושיות, גם בזמנים קשים של הסתר פנים.

צרוך הסיפורים מגדולי ישראל המובאים כאן, ישמשו לנו מקור השראה לקיים למעשה את המסר העולה מדברי רש"י אלו - ולהתחזק באמונה תמימה וזכה בה', ללא שאלות חלילה כלפי שמים.

לב דעית הכרת והבנת מושג בתורה

ברית בין הבתרים

בתחילת הפרשה אנו לומדים על הליכת אברהם אבינו לארץ כנען בהיותו בן 75, ורק בסוף הפרשה אנו לומדים על מעמד 'ברית-בין-הבתרים'. אולם בהתאם לכלל אין מוקדם ומאוחר בתורה, גם ברית-בין-הבתרים התרחשה כבר חמש שנים קודם לכן, כשהיה אברהם בן 70, בדרכו מחוץ אל ארץ כנען (רש"י שמות יב, מ; ותוספת ע"ז ט, ט, א ומהרש"א) מעמד זה החל ביום י"ד ניסן ונמשך אל תוך הלילה של ט"ו בניסן.

ועיניים לראות הבנת מילה אחת בתורה

חינוך

בדורנו, דור בו קיימת מודעות רבה לסוגיית חינוך הבנים, המילה 'חינוך' מתפרשת כמשימה של עיצוב-אישיות והקניית-ידע, או סוג של טיפול רגשי והענקת חוסן נפשי. אולם רש"י בפרשת השבוע (בראשית יד, יד) מגלה לנו שהפירוש הנכון והמשמעות האמיתית של המילה 'חינוך' היא: 'התחלת כניסת האדם לאומנות שהוא עתיד לעמוד בה'. כלומר, כאשר אנו גורמים לילד להתחיל להתרגל לקיים מצוות שהוא עתיד לקיים כשהוא יהיה גדול, זאת היא בעצם המשמעות של החינוך - תחילת כניסת הילד לתפקיד חייו, וראשית הרגלו לקיים מצוות.

רש"י מוסיף, שלשון חינוך אינו מוגבל דווקא לבני אדם, אלא גם בנוגע לכלים - 'חונכת המזבח', עם תחילת הקרבת הקרבנות עליו. או לבית - 'חונכת הבית' - תחילת המגורים בבית.

ואזניים לשמוע כללי רש"י הק' בדקדוק הלשוני

תרה או תרה

במודעה שהתפרסמה לקראת החתונה של רב הקהילה נכתב: 'מתארגנת הסעה לחתונה. להרשמה יש לפנות, לא יאוחר מיום שני, בטלפון מספר...'

שלומי, ילד חמד בן שבע שהחל ללמוד לקרוא בעצמו, קרא את המודעה ושאל את אביו: 'אבא! יש הרבה חתונות השבוע, ולא כתוב כאן כלל לאיזו חתונה מתארגנת הסעה...'

האיר לו האב פנים ואמר: אתה זוכר מה שרש"י כתב בפרשת לך לך (בראשית יד, י)? כאשר האות ל' בתחילת המילה מנוקדת בניקוד פת"ח או קמ"ץ, כמו למשל, לחתונה, אין צורך לפרש לאיזה חתונה, כל אחד מבין שהכוונה לחתונה הידועה. רק כשהאות ל' מנוקדת בניקוד שו"א - לחתונה, יש צורך לפרש לאיזה חתונה. כאן כל אחד מבין שכונת המודעה היא מתארגנת הסעה לחתונה הידועה שכולנו מצפים לה...

ואם כבר למדנו את דברי רש"י אלו, נזכור כלל נוסף שכותב רש"י: לפעמים האות ה' בסוף המילה משמשת תחליף לאות ל' בתחילת המילה, כך שבמקום לכתוב 'לנסוע לירושלים', נכתוב: 'לנסוע ירושלימה'.

אולם, האות ה' בסוף המילה משמשת רק תחליף לאות ל' בניקוד שו"א, ואינה משמשת תחליף לאות ל' בניקוד פת"ח או קמ"ץ.

לכן, בפסוק (בראשית יד, י) תרה נסו, האות ה' שבסוף המילה היא תחליף לאות ל' בניקוד שווא, כאילו נכתב: תרה, והכוונה להר לא-ידוע, דהיינו שכל אחד נס להר שמצא. אולם בפסוק (שם יט, יז) תרה המלט, שכוונת הכתוב משעליו להמלט להר הידוע, האות ה' בסוף המילה אינה משמשת תחליף לאות ל' בניקוד קמ"ץ, רק תחליף לאות ל' לעצמה, ולכן נוסף עוד אות ה' בתחילת המילה, וכתוב תהרה, לפרש שהכוונה להר הידוע.

תשובות - רק מחר

בימי נעוריו של הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע, רבה של קראקא, נטפל אליו משכיל אחד והחל לגבב באוזניו 'שאלות' בענייני אמונה בבורא העולם. הילד החכם ביטל במחץ כף את כל ההבלים שהשמיע האיש, עד שהלה שלף לפתע 'שאלת ברזל', בעודו מצהיר בקול בוטח באוזני הילד כי את השאלה הזו לא יצליח לנתן בשום פנים.

מיהר הילד ונכנס אצל אביו, הגה"ק בעל חתם-סופר זי"ע, ושטח בפניו את דברי המשכיל. למשמע השאלה, לא הגיב האב מאומה ולא התייחס כלל אל הקושייה.

רק למחרת קרא החתם-סופר לבנו, והזכיר לו את הקושייה ששטח בפניו אמש, והשמיע בקצרה תשובה פשוטה וחלקה שהציגה את ה'שאלה' כולה באור עלוב ומגוחך.

הילד שמעון הנבון שאל את אביו מדוע לא ענה לו תשובה זו אתמול, ומדוע חיכה עד היום? השיבו החתם-סופר: רציתי ללמדך כי על שאלות באמונתנו אין כל צורך לתור אחר תשובה! יהודים מאמינים אנחנו ואינינו מסמיכים את האמונה על שאלות ותשובות, האמונה הפשוטה שירשנו מאבותינו ורבותינו היא-היא המחזקת אותנו ללא כל עוררין!

על תחנות - אין שאלות

כשהגיע פעם ראש ישיבת פורת יוסף, הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, לנחם הורים שהתאבלו על בן צעיר שנפטר באיבו ל"ע. אמר להם: העולם הוא דומה לאוטובוס שנתיב הנסיעה שלו מורכב מתחנות רבות. יש מי שיורד כבר בתחנה הראשונה, יש שנוסע עד השנייה, ואחרים יורדים לקראת הסוף.

האם שואלים אי פעם הנוסעים את עצמם מדוע ירד מי שירד בתחנה הראשונה? לא! והסיבה: כי גם הם מבינים שאם הוא יורד שם, בוודאי יש לו סיבה לכך, ייתכן שהוא עובד במקום ההוא, ייתכן שהוריו מתגוררים שם והוא הולך לבקרים, או כל סיבה אחרת. ואין מקום לשאול שאלות.

"גם אתם ההורים" המשיך ראש הישיבה "אין לכם לשאול

חכמת התורה

אמרות חכמה ופניני שפר מגדולי הדורות על פרשת השבוע

מעשי החסד, גם כשיש ילדים

והאמן בה' ויחשבה לו צדקה (בראשית טו, ט).

פירש הגה"ק רבי מנחם מענדל מווישאוו זי"ע את הפסוק בדרך צחות. כל זמן שלא היה לו לאברהם בנים, אין פלא כל כך שהוא היה עמוד החסד, כי מי שאין לו בנים אין זה ניסיון גדול אצלו לפזר מעות לצדקה, אבל כעת כשנתבשר על בשורת הזרע ובכל זאת המשיך במידתו מדת הצדקה והחסד, כעת הצדקה נחשב למעלה. והאמין בה' - שיהיו לו בנים, ועם כל זה המשיך במידת החסד, ועל כן ויחשבה לו צדקה - הקב"ה החשיב את הצדקה שלו...

החצי השני של הפסוק...

ידו בכל ידו כל בו (בראשית טז, יב)

כשהיה מרן הגאון רבי חיים מבריסק זי"ע ילד קטן, נכנסו אנשים אל אביו הגאון בעל בית הלוי זי"ע וסיפר שבנו הילד

שאלות מדוע בנכם ירד באחת התחנות הראשונות של חייו, כי בוודאי יש לכך סיבה שמיימית!..

טיפות רוחחות - כוונות נשנות

אל מעונו של כ"ק האדמו"ר רבי משולם פייש מטאהש זצ"ל, בקרית טאהש שבקנדה, נכנס יהודי וגולל רשימה של צרות רבות שנפלו בחלקו. כשסיים היהודי את דבריו, להם הקשיב הרבי בכאב רב, ביקש ממנו הרבי לספר שוב את כל הטרדגדיות.

על שולחנו של הרבי עמדה באותה שעה כוס מלאה תה רותח. ולאחר שהיהודי סיים לספר את הצרה הראשונה, נטל הרבי את הכוס בידו ו...שך כמה טיפות תה רותחות על אצבעות היהודי, המשתומם עד עמקי נפשו.

היהודי הבלגד בממה על שפרכת התה ונשך את שפתיו. הוא שיער שכנראה יש לצדיק כוונות נשנות בשפרכת התה ומי יודע איזה גזירות קשות הוא קורע במעשה זה.

המשיך היהודי לספר שם את הצרה השנייה, וגם הפעם שפך כמה טיפות רותחות על ידיו של היהודי, וגם הפעם לא הגיב הלה מאומה, הוא הניח שיש להבי כוונות שמירות ונעלמות והוא מתכוון רק לטובתו. כך חזרו הדברים על עצמם, גם בצרה השלישית והרביעית. אחרי כל סיפור - שופך הרבי טיפות תה חמות על ידו.

עם סיום מסכת הצרות פנה אליו הרבי בשאלה: אמור לי ר' יהודי! האם שמת לב שאני שופך עליך תה חם?

יודאי שהרגשתי, ענה היהודי. אם כן, מדוע לא הגבת מאומה!?! - התפלא הרבי. "שיערתני בלבי" - ענה היהודי - "שייש לרבי סיבות נעלמות במעשה זה, ומה לי להתערעם!?"

נשא הרבי מטאהש את עיניו ואמר בתוכחת נועם מעודדת: "שמעו אוזניך מה ששפתותיך מדברות! כאשר אני שופך עליך טיפות רותחות, אתה מאמין בלב שלם שאני מתכוון לטובתך ויש לי בזה כוונות נשגבות, ואילו כאשר בורא עולם שופך עליך תלאות רותחות, ומצוקות שונות, מדוע לא תאמין שהוא מתכוון רק לטובתך? וכי לבורא עולם אין כוונות נשגבות וטמירות?"

חיים מצוי במריבה עם הילדים מחוץ לבית. קרא הבית הלוי לבנו הביתה ובמעמד כמה אנשים שאלו: 'החצי הראשון של הפסוק, אי החצי השני?' ענה הילד: 'החצי השני!' כשמע אביו את התשובה, נחה דעתו ופטרו לשלום.

לשאלת הנוכחים מה פשר הדין-ודברים, הסביר הבית הלוי: שאלתי אותו מה טיבה של מריבה זו, האם זה מצב של ידו בכל, או להיפך יד כל בו, וכשהוא ענה 'החצי השני', נחה דעתי...

תפילה נגד פינעיים

ויאמר אברהם אל האלהים לו ישמעאל יחיה לפניך (בראשית יז, יח)

בדרך צחות יש שפירשו: אברהם אבינו ראה ברוח הקודש את הצרות שיחוללו הישמעאלים שיתאבדו בפגיעותם למטרה להרוג יהודים ח"ו, על כך ביקש לו ישמעאל יחיה לפניך, שישמעאל יחפוץ בחיים ולא יהיה מחבל מתאבד...

מי חילק את התורה לפרקים?

המצאת 'שמואל א' ו'שמואל ב'

לא רק את הפרקים, המציאו הכומרים הנוצרים. אלא הם שלחו ידם גם בחלוקת הספרים ובקריאת שמות חדשים אשר בוד מלבם לספרים. שהרי על פי האמת יש רק כ"ד ספרים בתנ"ך, לא פחות ולא יותר, ועד לחלוקת הנוצרים היה רק ספר אחד של שמואל, ספר אחד של מלכים, וספר אחד של דברי-הימים. אך הכומרים המציאו המצאה חדשה לחלק את ספר שמואל לשני חלקים האחד נקרא שמואל-א' והשני נקרא שמואל ב', וכן בספר מלכים חילקו לשני חלקים, מלכים א' ומלכים ב', וכן עשו בדברי הימים, דברי הימים א' ודברי הימים ב'.

עוד דבר ברו להם המדפיסים הנוצרים בסידור התנ"ך, ספר חדש ושמו "ספר נחמיה". דהיינו שבתחילה היה הכל בתוך ספר 'עזרא', והמדפיסים הנוצריים חילקו את ספר עזרא לשני חלקים, ואת החלק השני קראו בשם נחמיה.

המערערים נגד החלוקה

הראשון שיצא נגד החלוקה לפרקים בכלל, היה רבי וואלף היידנהיים בחומש שיצא על ידו "עין הסופר" [רדלהיים תקע"ה, בסוף בראשית אחר סימני המסורה] שם כתב בחריפות נגד חלוקה זו.

גם הגאון הגדול רבי אליהו דוד רבינוביץ זצ"ל, האור"ת, ראב"ד בירושלים כתב שהדבר מבחיל מאד שלא התעוררו אדירי התורה בדורות שלפנינו לשנות דבר זה, ולבי דווי על זה ומצוה הודיע זאת בישראל ולשנות.

כן הרעיש עולמות נגד חלוקה זו בשנת תרס"ג, הג"ר פסח פינפער מדייני וילנא ואף פרסם מאמרים מיוחדים בעניין זה בקובצים תורניים של הימים ההם.

אך למעשה, משום מה, פרקי התנ"ך וסדרי החלוקה לספרים השתרשו כל כך בישראל במשך מאות שנים, עד שכולם הסכימו שאי אפשר לשנות את המצב. וכך אמר מרן החזון איש זצ"ל: "אין בדיני לצאת נגד השלטי הגבורים", וכוונתו שכידוע הגאון רבי יהושע בועז בעל שלטי הגבורים הוא זה שעשה את העין משפט ובר מצוה מסורת הש"ס ותורה אור שהופיעו לראשונה בגיליון של הש"ס דפוס יוהנאן שנדפס בוניציא בשנות ש"ה-ש"א, והוא סידר את התורה-אור בש"ס לפי סדר הפרקים בתנ"ך שעשו הנוצרים.

לפני כעשרים שנה ערך רבי משה אליעזר פוזנא מלונדון חלוקה מחדש של הפרקים בתורה, כל פרשה מפרשיות השבוע מתחילה בפרק חדש שממשיך עד סוף הפרשה, דהיינו שמניין הפרקים הוא כמניין הפרשיות, החלוקה החדשה נדפסה בחומש מיוחד עם הסכמות מגדולי הדור, אמנם גם הם כותבים הסכמה גם את הקושי הגדול לעקור את החלוקה שהשתרשה ושעל פיה צוינו בכל הספרים מספרי הפרקים והפסוקים.

כל המבקש לציין מקור של פסוק מסוים בתנ"ך, יעשה זאת בימינו באמצעות הציון המקובל לפי מספר הפרק ומספר הפסוק בתוך הפרק, כך למשל את הפסוק 'לך לך מארצך' הוא יציין במקור: בראשית פרק י"ב פסוק א'.

כך אכן מקובל בכל הספרים הקדושים, ובכל ספרי הקדמונים והאחרונים, זה מאות שנים, לציין לפסוקים על פי מספר הפרקים. כל מי שאינו בקי בקורות העתים עלול לטעות ולחשוב שלחלוקת הפרקים יש מקור קדוש מסיני או מימי התנאים והאמוראים, ואכן יש רבים שמחמת כן באו לכלל טעות כשהקשו קושיות שונות מדוע הפרקים מחולקים דווקא כך.

ממקור לא קדוש

לכן, בראשונה חשוב לדעת את האמת הפשוטה: חלוקת הפרקים בתנ"ך אינה באה ממקור יהודי, אלא מן הנוצרים. זו הסיבה שרואים הרבה פעמים שחלוקה זו סותרת את מסורת ישראל והפירושים שבקבלת חז"ל במקרים רבים החלוקה היא אף תמוהה וחסרת הגיון.

חלוקת הבימורים הנוצרים

על השתלשלות הדברים, מאריך בספר "מסורת התורה והנביאים" שהתחבר ע"י הג"ר פסח פינפער זצ"ל מו"ץ בוויילנא, העולה מזכריו, שבשנים קדמוניות לפני כשבע מאות שנה החלו הכומרים הנוצרים ללמוד את התנ"ך כדי שיוכלו על ידי זה לצוד נפשות מישראל לרשתם וגם כדי לערוך ויכוחים פומביים עם חכמי היהודים. ובמטרה שיוכלו למצוא את הפסוק הנחוץ להם חילקו את התנ"ך לפרקים.

לצורך הוויכוח

כיצד באה חלוקה זו להשתמשות אצל היהודים? התשובה על כך אנו מוצאים בספר 'אוצר ביבליאטיקו [ספריות] של אוניווערזיטעטס [אוניברסיטאות]' - שנתכת לפני יותר מחמש מאות שנה שם העתיק ר' שלמה בן ישמעאל את סדרי הפרקים, וכתב: "אלו הן פרקי הגויים הנקראים 'קאפוטולש'... שיוכל אדם להשיב להם תשובה מהרה על שאלותיהם, שהם שואלים לנו בכל יום על ענין אמונתנו ותורתנו הקדושה, ומביאים ראיות מפסוקי התורה... ואומרים לנו ראה וקרא בספר פלוני בפסוק פלוני בקאפיטל פלוני, ואין אנו יודעים מה הוא הקאפיטולש ולהשיב להם מהרה תשובה, לכן העתקתים".

בדפוס מקראות גדולות

כך בכל הדפוסים של מקראות גדולות שנדפסו בשנים רפ"ג ורפ"ו, הנהיגו את חלוקת הפרקים שמקורם בנוצריים. כך נדפס לראשונה, לפני חמש מאות שנה, בווינציא, החומש מקראות גדולות עם החלוקה לפרקים שמקורו אצל הכומרים הנוצריים, ומאז התפשטה בכל ישראל חלוקה זו, על כל הבעיות הכרוכות בה.

מתי מברכים 'להכניסו בביתו של אברהם אבינו'?

בפרשת השבוע למדים אנו על מצות ברית מילה שקיים אברהם אבינו. ייחודית ושונה היא מצות מילה מכל המצוות שבתורה, בכך שמברכים עליה שתי ברכות, המוהל מברך ברכה אחת - 'אשר קדשנו וכו' על המילה', ואבי הבן מברך ברכה שנייה - 'אשר קדשנו וכו' להכניסו בביתו של אברהם אבינו'.

שתי ברכות

הראשונים עומדים לבאר מה הסיבה שיש לברך ברכה נוספת, יש שכתבו שאין ברכת 'להכניסו' בגדר 'ברכת-המצוות', אלא 'ברכת השבח'. ויש שכתבו שמטרת הברכה להודיע שהמילה היא לשם שמים ולא לשם הר גריזים, או שברכה אחת היא על המילה וברכת נוספת על הפריעה.

זמן הברכה

נחלקו הדעות אימתי מברך האב את ברכת 'להכניסו'. יש הסוברים שעליו לברך לפני המילה, משום 'שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן', ויש שכתבו לברך אחרי המילה, כיון שאיש אחר הוא המוהל, ויש לאב לחוש שבסוף המוהל יתחרט ולא ימול

וברכת האב תהיה לבטלה (וכן מחמת עוד טעמים, כי ברכת האב היא ברכת השבח ואין אומרים אותה קודם לעשייה).

מנהגי אשכנז וספרד

להלכה נפסק בשלחן ערוך (יו"ד רסו, א), כהכרעה בין שתי השיטות, שהאב יברך בין המילה לפריעה. אולם במקרה שהאב עצמו מל יברך את שתי הברכות לפני המילה (ט"ז סק"א) מאחר והוא טרוד לברך באמצע המילה, וגם מחשש ייגרם צער לתינוק אם יברך בין המילה לפריעה.

אולם מנהג בני ספרד, שתמיד האב מברך את הברכה לפני המילה, וזה חידוש שנוהגים בכך שלא כפסק מרן המתברר בשלחן ערוך.

מנהג בני אשכנז שהאב מברך ברכת 'להכניסו' לאחר המילה וקודם הפריעה, ורק אם הוא עצמו המוהל, הוא מברך את שתי הברכות לפני המילה. ומנהג בני ספרד, שתמיד מברכים ברכת 'להכניסו' לפני המילה.

הלכה למעשה

התורה וההפטרה ביאור שייכות ההפטרה לפרישת השבוע

החוט המקשר: נסים במפלת השונאים במלחמת המלכים

ישראל במפלת שונאיהם.

מנהגים: קיים שינוי בין הקהילות במנהגי ההפטרה בפרשת לך לך. למנהג האשכנזים והספרדים: ישעיהו פרק מ', מפסוק כ"ז עד פסוק ל"א, ופרק מ"א מפסוק א' עד פסוק ט"ז. למנהג התימנים: ישעיהו פרק מ' מפסוק כ"ה עד פסוק ל"א, ופרק מ"א מפסוק א' עד פסוק י"ז.

בפרשת לך-לך אנו לומדים על מלחמת אברהם אבינו עם ארבעת המלכים, והניסים שנגעשו לו במלחמה זו. בהקשר לכך אנו מפתחים השבוע בספר ישעיהו, בו מנחה ה' את ישראל, שאמנם במשך אריכות הגלות הסתיר ה' פניו מהם, אבל בסוף יעלו ישראל מעלה וכל הגויים יפלו תחתיהם, ואותם נסים ונפלאות שנעשו לאברהם שה' הפיל את שונאיו לפניו במלחמת המלכים, כן יחזו

עומקה של תורה עומק ועיון בדברי רש"י בפרשת השבוע

אמרפל - נמרוד

לנמרוד, שהוא היה המלך הראשון שמלך בארץ שנער כפי שנאמר בפרשת נח (י, י) ותהי ראשית ממלכתו וגו' בארץ שנער.

נקמה בנמרוד

ואילו הלבוש בחיבורו על רש"י מסביר, שלרש"י היה קשה דיוק בפסוק, מדוע אמרפל נזכר ראשון, והרי כדרלעומר היה עיקר בעל המעשה, ואמרפל נזכר שלישי ברשימת המלכים (להלן פסוק ט). אלא כאן בא הכתוב ללמד ולגלות, שכל הסיבה שסיבב ה' את כל המלחמה היתה בגלל שהיה זה בימי אמרפל - הוא נמרוד, כך שאברהם יוכל במסגרת מלחמה זו להרוג את נמרוד ולנקום בו את נקמתו. לכן הוא מכונה כאן דווקא בכינוי 'אמרפל' כפירוש רש"י שאמר לאברהם פול לתוך הכבשן, ונקמתו על מעשה זו - באה במלחמה זו.

באיזו תקופה

המהר"ל מפרגא בגו-אריה מבאר, שמאחר והכתוב פותח באמירת 'זיהי בימי אמרפל', משמע שהכתוב בא להודיע לנו באיזו תקופה התרחשה מלחמת המלכים, דהיינו בימים של אמרפל, אבל אין אנו יודעים מי הוא אותו אמרפל ומתי הוא היה, ולפיכך מוכרחים אנו לומר שהכוונה

תגובות למדור 'תורה והלכה' פרשת נצבים ויחל (גיליון ל"ח)

בנישוא: מברך אנשים לכתוב אתיות במעמד הכנסת ספי תורה

יש להעיר שיש גם מעלה בכך שהסופר כותב את כל האותיות ורק משאיר אותן חלולות ואנשים ממלאים בדיו, באופן שהם כשרות גם בלי האנשים שכותבים במעמד הכנסת סה"ת, כי בדרך כלל רוב האנשים שכותבים במעמדים אינם יודעים את ההלכות כראוי, ואם הם אלו שצריכים להכשיר את הספר הם עלולים לפסול אותו, ולכן מוטב שהסופר כבר יהיה כשר בלעדיו.

ג. רוזנבלט, פתח תקוה

לכאורה הטוב ביותר הוא 'לא' לכבד אנשים לכתוב כלל, וזאת מכמה טעמים: א. יתכן שהם יפסלו ויהרסו את האותיות, כי אין להם ידיים עדינות והסבירות לקלקול גבוהה, ואחר כך צריכים לתקן וזה מלקלקל את האותיות.

ב. יתכן שהסופר כותב בכל בטהרה ואלו שמתכבדים לא לכתוב אותיות אינם מקפידים על טהרה במקוה, וחבל לקלקל את ההידור של כתבי בטהרה על מנת לתת כבוד לאנשים.

ג. הדיבר גורם שמחמת אי נעימות לפעמים נותנים לכתוב לאלו שאינם ראויים, כגון מגחלי בתער או משתמשים בכלים פרוצים וכדו'.

ד. קורה בקהילתנו כאן שכידור את בני התורה לכתוב, ובסוף התברר שאחד מהם היה איטר והוא כתב בימינו, והספר תורה פסול, עד שהצלחנו לגלות על פי תמונת מהמעמד איהו את אותו כתב, וכתבו אותו מחדש.

לכן, מכל הנ"ל העצה הטובה ביותר, שכל המוכובדים ימנו את הסופר לכתוב עבורו את האות בשליחות בנוסח 'הריני ממנה אותך שליח לכתוב עבורי', וכן מרוויחים שאם יש נכבד שאינו ראוי לכתוב אות, הסופר לא חייב לקבל את השליחות.

קלוגנימוס גדליה גרינפלד
נציג משמרת סת"ם, אופקים

תגובה למדור חידודי תורה פרשת נצבים ויחל (גיליון ל"ח)

כתבתם במדור חידודי תורה שמצוות שכחה מקיימים בלי כוונה, ולכאורה צ"ע הדמיון היא 'אל תשוב לקחתו', וזה בוודאי מקיימים בכוונה, וכנראה כוונתכם שתחילת המצוה היא בלי כוונה כאשר שוכח, ואי אפשר לבוא לידי תחילת המצוה רק בלי כוונה.

חיים אדונילו, ג. כנסת סנהדריה ירושלים

תגובה למדור דעת תורה פרשת נצבים ויחל (גיליון ל"ח)

בנישוא: באיזה כתב כתבו ספי תורה בעבר?

בדבר מה שהארכתם אודות התורה אם נכתבה בעבר בכתב אשורית או כתב עברי, והבאתם בזה מדברי הרדב"ז, יצוין שהרדב"ז שם בדבריו כותב מהלך נוסף, חידוש נפלא (ש"ת רדב"ז חלק ג סימן תמב, תתפג) שלכל הדעות ניתנו הלוחות הראשונות בכתב אשורית, ורק 'הלוחות השניות' נכתבו בכתב עברי, בלשון שהיו הם מכירין שהוא כתב עברי שאין בו קדושה, ובלוחות הראשונות עמדו בדרך נס האות מ' וס'.

ע. בן נעים, אלעד

תגובה למדור דעת תורה פרשת האזינו (גיליון ל"ט)

בנישוא - מי קבע את סדר חלוקת הפרשה לשבעה חלקים

בנידון הפולמוס בענין חלוקת העליות ראשון

שני וכו'. והובא שיש מי שהביא שהחלוקה באה מעורה הסופר ויש מי שתמחה על כך, שאם כן אין יתכן שבמעמד סיימו התורה פעם אחת בשלש שנים והרי אינו מסתבר שהיו מי שיצאו נגד הסדר של עזרא הסופר. ע"כ, ויש להעיר והנה בזה"ק המובא במ"א ריש סימן קפב כתב שחלוקת הפרשיות קבע משה, ואם כן הרי מוכח בפירוש שהסדר שהיו מסיימים אחת לשלש שנים לא היה כסדר שקבעו משה או עזרא הסופר.

אברהם פרנקל

יש להוסיף שבמעשה רב להגר"א (אות קלב) מובא ש"אין קוראים כי אם ז' קוראים ואין מסיימין בפרשיות הגרשמים בחומש כי אם במקום שהיא פתוחה או סתומה או במקום שנראה יותר הפסק ענין, ולמדו בדבריו כיון שאין מקור מוסמך לחלוקה הקיימת של שבעה חלקים ולכן מסיימים במקום שנראה יותר הפסק ענין או פרשה פתוחה או סתומה.

ג. בל

על דבר מה שהארכתם שחלוקת הפרשיות לפי שעה קוראים, ראשון שני שלישי וכו', נעשה על ידי מלמד תינוקות שאינו בר סמכא, יש לציין גם מה שכתב בזה הגה"ק ממנוקאטש זצ"ל בקונטרס 'שיירי מנחה' המחובר בספרו שו"ת מנחת אלעזר (עמ' ד'): 'הך דנהגו העולם לסיים עפ"י הגרשמים סיום ה' קוראים, וזה אין לו מקור בפוסקים כלל לסיים ארבעים ושייך'.

עוד ראיתי בספר הליכות חיים, מנהגי הרה"ק בעל שפע חיים מצאנז זי"ע, שמדי שבת היה הוא עצמו קורא בתורה, ולא יחס חשיבות מרובה למה שנדפס בחומשים שני שלישי ורביעי וכו', אלא היה מפסיק העליות בפוסקים אחרים.

אריה. ג. עפ"ה צפת

בענין הסימן הזו"ל ל"ך לחלוקת פרשת האזינו יש שתי דעות כיצד מחלקין. יעוין במשנ"ב בסיומן תכח. ב. והנה בדעת רש"י (ראש השנה לא, א) יש דבר מופלא, שרש"י מונה שם את מספר הפוסקים שלא לפי המספר הידוע. ועמדו על כך כמה אחרונים.

לוי מאיר

תגובה למדור 'הבנת התורה' פרשת האזינו (גיליון ל"ט)

בנישוא - ישורון

רציתי להוסיף פנינה נאה שכתב רבנו החת"ס בתורת משה על התורה (בראשית לג, כ) עה"פ ויקרא לו א-ל א-להי ישראל. דקשה שבתפלה אמרין שמאיהבתך וכו' קראת שמו ישראל וישורון. והיכן קראו ליעקב ישורון? וביאר וול"ק: 'וקראת את שמו ישראל וישורון, קשה היכן קרא שמו ישורון י"ל אמחז"ל הקב"ה קרא ליעקב א-ל שגאמר ויקרא לו א-ל אלקי ישראל הקב"ה קורא ליעקב אל, ואם תצטרף א-ל ל' עם 'ישראל' יהי גמטרין 'ישורון'. עכ"ל.

יונתן בן שושן

תגובה למדור 'תורה והלכה' פרשת האזינו (גיליון ל"ט)

בנישוא - דרשה בין מנחה של שבת למעריב של מוצאי שבת

הבאתם בענין דרשה שבת בין מנחה למעריב והנידון מתי משה רבינו נפטר, יעוין במספר מאור אהרן על התורה, בפרשת משפטים עמוד קצ"א, שם נתבאר שאפשר שהרמב"ם סבר כר"ת שמשנה רבינו נפטר שבת, ולכן דייק הרמב"ם לכתוב שמשנה רבינו כתב י"ג ס'ת 'קודם' פטירתו, ולא כתב כלשון המדרשים שכתבם 'ביום' פטירתו, שמלשון

זה כתב רבינו משולם שמשנה רבינו לא נפטר בשבת, ועי' בב"ח שם.

ומז"ר מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זיע"א אמר לי על ששאלנו שבספר 'סדר-היום' כתב שלא לומדים תורה אחר מנחה של שבת משום שנפטרו או יוסף הצדיק משה רבינו ודוד המלך, שא"כ איך אנו לומדים בשבת בזמן זה, ואמר לי מרן זיע"א 'גוט שבת' לא אומרים. עכ"ל. וכסספרתי זאת למז"ר הגה"צ רבי אריה שכתב זצ"ל אמר לי שבאמת אצלם בעיירה לפני השואה אחר מנחה של שבת לא אמרו גוט שבת אלא אמרו 'כל טוב'. [ואפשר שלכן לא נשתרש בעולם שיעברו אצל גדולי ישראל שיעברו לפנייהם אחר מנחה של שבת לאמירת גוט שבת כמו אחר מעריב ואחר מוסף. גם ראיתי הרבה מאד פעמים שמז"ר מרן זיע"א אחר מנחה של שבת מיד אחר מנחה היה דר' לביתו ולא השיב גוט שבת למי שהיה מנסה לומר לו].

אהרן בהגאון רבי יעקב הלוי שליט"א גרינש

תגובה למדור 'דעת תורה' פרשת ואת הברכה (גיליון מ)

בנישוא: כמה פרשיות יש בתורה, 55 או 54?

יש בנותן טעם לציין שהשאלה על מספר הפרשיות בתורה נכונה גם על מספר הפרקים בתהלים - תלמוד ירושלמי שבת פט"ז ה"א: "מאה וארבעים ושבעה מזמורות שכתוב בתהלים נגד שנותיו של אבינו יעקב" מדרש תהלים שוחר טוב מזמור כב: "מאה וארבעים ושבעה מזמורים שבספר תהלים, כנגד שנותיו של יעקב". והרי בספרי תהלים שלנו ישנם מאה וחמשים מזמורים! גם אם נאחד את שני הפרקים הראשונים כאמור בברכות ט ע"ב - עדיין ישנם מאה וארבעים ותשע! אמנם, אצל יהודי ימינו ישנם מאה ארבעים ושבעה מזמורים בספר תהלים כאמור בירושלמי ובמדרש: מזמורים ע ו-עא "למנוצח לדוד להזכיר" ו-ב"ב ה' חסיתי" הם מזמור אחד וכן קיד ו-קטו "בצאת ישראל מצרים" ו-לא למנו".

אריאל יוסף פריימן

על דבר מה שהבאתם אריכות דברים אם יש נ"ג פרשיות או נ"ד פרשיות, אתכבד לציין לדבר נפלא שכתב בפירושי סידור התפילה לרוקח (על תפילת ישתבח) וז"ל: ג' תיבות בישתבח נגד ג' פרשיות שבחומש, וכל האומרו בכונה כאילו קיים ה' חומשי תורה'.

עוד כתב (בתפילת שים שלום): 'מן שים שלום עד שלום ג' תיבות, וכן בלמנוצח בנגינות מזמור שיר אלקים יכונינו ויברכנו עד כל אפסי ארץ ג' תיבות, וכן ג' פרשיות בחומש, השומר תורה יבא בגן ויבשרוהו יבא שלום'.

ברוך דיין

תגובה למדור 'תורה והלכה' פרשת ואת הברכה (גיליון מ)

בנישוא - מאימתי אפשר לקרוא פרשת ואת הברכה שנים מקרא ואחד תרטם

שלום וברכה! בספר 'תולדות חג שמחת תורה' עמ' 18-17 הובאו כמה מקורות לכך שהמנוגה בכלל היה לקרוא את פרשת 'וזאת הברכה' בשבת שלפני ראש השנה או לפני יו"כ. לדוגמה: ספר העיטור עשרת הדיברות - הלכות שופר: 'מצנינו בהגדה בעש"ת השטן מקטרע שריו סיימו את התורה ואין שוין לפיכך נהגו לקרות בראשית ביה"כ במנחה ויהי ערב ויהי בקר ואל' הקדוש ברוך הוא הרי ישראל ורזיים ועדיין לא השלימו את הסדר אם כן, מובן מדוע נחנתה לשנים פרשת נצבים, כפי שהארכתם במדור דעת תורה פרשת האזינו; כאשר פרשת 'וזאת הברכה' נקראה בשבת ולא ביו"ט - היתה פרשה נוספת. ומשקבעה קריאתה בשמח"ת ולא בשבת - נוצר הצורך 'לייצר' פרשה חדשה כדי "למלא" את השבת שנחסרה. את פרשת

האזינו לא ניתן לפצל משום דינא דגמרא הקובע שאין להפסיק בסיומן 'הוי"ו לך" וממילא האפשרות הקרובה ביותר לפיצול היא פרשת נצבים.

א. וייס שיכון ויוניז בני ברק; אריאל יוסף פריימן

תגובה למדור 'הבנת התורה' פרשת בראשית (גיליון מ"א)

בנישוא: מי קרא ידב יעקב שרש"י מוכיז בתחילת פירושו?

רציתי להעיר בקשר לנכתב בגיליון תורה שבכתב שכתוב שם על המילה טרם שהיום היא השתבשה בעברית כי ברש"י מבורר שהמילה טרם הפירושו הוא 'עדיין לא', ולא 'קודם', היום רגילים להשתמש במשמעות 'קודם', יש להעיר, שכמוכן שהשפה העברית של היום היא משובשת יש בה המון שיבושים אבל מילה זו יש לה מקור גם בקדמונים ואף בראשונים שמפרשים את המילה טרם מלשון קודם.

ראה מה שכתב המלבי"ם בראשית יט ד: 'טרם ישכבו. שלא באו לשם בעת האוכל רק לפני שכיתבתם, ולא ידעו כלל שעברו על תקנתם לאכול שם'. וכן אבן עזרא הפירוש הקצר שמות ט ל: 'וטעם ואתה ועבדך - על דעת הגאון כי וי"ו והפשתה נרש', כאלו אמר קודם שתיראו אתם ה', כבר נכתה הפשתה". והרמב"ן שם: "ידעתי כי טרם תיראון - יפה תפש ר"א על דברי רש"י שאין "טרם" כמו "לא", אבל הוא כטעם "קודם". ופירש כי לכתוב יחסר מילה אחת, טרם זה תיראון, והברר אתם יראים את ה', כי בסוד המכה תשובו ותמרו".

ורבינו בחיי שם: ידעתי כי טרם תיראון. והפשתה והשעורה נכתה. קשור התנאים: כי טרם שתיראון מפני ה' אלהים וקודם שתתוהו ותאמר "ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים", כבר לקתה הפשתה והשעורה שהם כבדים ואין תקנה להם אבל החטה והכסמת שהם מזון האדם לא נכו עדיין, והוא הנשאר לכם אם לא תוסיפו לחטוא, כן פירש רבינו סעדיה גאון ז"ל".

אם כן, היו ראשונים ומדקדקים שחלקו על רש"י, ואף שהרא"ם השיב על חלק מהם, א"א לטעון שהמילה "טרם" במובן "קודם" היא טילוף או שיבוש.

חיים שושן, יעקב ישראל פולק

למדור הכנסת התורה

הבאתם על דברי רש"י שה' פייס את הלבנה שהתקטנה כאשר הרבה לה צבא כוכבים, שלכאורה מה הפיוס בכך, הרי הלבנה היתה גדולה והתמעטה, ובמה יפייסו הכוכבים את דעתה? אלא, ענה הרה"ק בעל חידושי הר"ם מגור ז"ע: הלבנה תתנחם בכך, שאמנם היא יותר קטנה מהשמש, אבל יש אחרים שהם יותר קטנים ממנה - הכוכבים... ע"כ. שמעתי על כך הוספה נפלאה מיהודי חכם, שלכאורה הרי בימינו יודעים שהכוכבים אינם קטנים, ורק כאן בעולם הם נראים קטנים בגלל המרחק, אבל באמת הכוכבים הם גדולים מאד, ורבים מהם גדולים יותר מהירח, ושוב קשה מה הפיוס לירח, ואם משום שהכוכבים קטנים ממנה, הרי באמת הם לא קטנים רק נראים קטנים, אלא התירוץ הוא, שגם זה פיוס, שלכל הפחות אנשים יחשבו שיש קטנים יותר ממנה... ודו"ק במסר העולה מאימרה זו על בני אדם שנהנים מכך שיש אנשים קטנים מהם במעמד ובמשרה וכו', ובסתר הלב הם יודעים את האמת שאותם אנשים שנחשבים לקטנים מהם באמת הם חשונים הרבה יותר מהם, אבל הם מתנחמים בכך שלכל הפחות אנשים חושבים שהם קטנים יותר, כפי שהירח התפייסה שלפחות בעיני בני אדם הכוכבים נראים קטנים יותר...

דוד רבינוביץ

עשינו עסק

בארץ הזאת וגם בפרעון השטר הזה, כלומר אותו התנאי "כי גר יהיה זרעך" הוא בגדר חוב המוטל להיפרע ובו תלויה ירושת הארץ. נמצאים אנו בתקופה מאד מיוחדת, מי שפותח את עיניו ומתבונן במתרחש סביב מתוך קצת הכרה וידיעה של המקורות רואה איך הרבה נבואות שהיו נראות עד לא מזמן כבלתי אפשריות, הולכות ומתממשות לנגד עינינו. כבר הרבה זמן עבר מאז שבטלה נבואה מן העולם ואין לנו נביא שיכול להעביר לנו את המסרים הברורים מהקב"ה, וגם אין לנו עסק בחישוב קיצים, אך גם ללא כל אלה ניתן לראות שאין המציאות היום דומה למה שהכרנו עד לא מזמן. ובזמנים של תהפוכות ובמיוחד בזמנים של קושי וכאב זה זמן שלא צריך להיות נביא כדי לדעת שרצון ה' הוא שנשפש במעשינו, שנרבה בזכויות בקיום מצוות ובלמוד התורה על מנת לבטל את רוע הגזירה. מוכר המעשה שמואב במסכת מכות על רבן גמליאל ורבי אליעזר בן עזריה ורבי יהושע ורבי עקיבא שהיו עולים לירושלים. כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם. כיון שהגיעו להר הבית, ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים. התחילו הם בוכים ורבי עקיבא צוחק. אמרו לו לרבי עקיבא: "מפני מה אתם בוכים?" אמרו לו: "מקום שכתוב בו 'והזר הקרב יומת' (במדבר א'), עכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה?" אמר להם: "לכך אני צוחק! עכשיו שנתקיימה נבואתו של אוריה: 'לכן בגללכם ציון שדה תחרש וירושלים עיין תהיה ויהר הבית לבנות יער' (מיכה ג) - בידוע שנבואתו של זכריה מתקיימת אף היא, שאמר: 'עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים' (זכריה ח), ותלה הקב"ה נבואתו של זכריה בנבואתו של אוריה".

בימים אלו, בנוסף לקבלות טובות ומעשים טובים, ניזכר שוב במעשה הזה, נראה את הנבואות המתגשמות סביבנו, ונזכור כי אם נבואות זעם אלו קורות בידוע שגם נבואות הגאולה עתידות להתממש. ברית כרת הקב"ה עם אברהם, התנאי לברית היה ירידתם של יעקב ובניו למצרים והשיעבוד הקשה שחוו שם בני ישראל במשך מאות שנים, אך אברהם כרת את הברית כי ידע שמתוק הסוף וטוב הקשר עם הקב"ה ושווה את קיום התנאי. שני דורות אח"כ שניו ויתר על חלקו בברית, אך יעקב המשיך איתן לעמוד בקשרו עם ריבונו של עולם כי הקשר איתו שווה את כל תלאות הדרך. אם היו שואלים את ג'יימס האריסון האם הוא רוצה להציל 2.4 מיליון אנשים, ודאי שואל היה עונה בחיוב, אם היו אומרים שתלוי הדבר שיעמוד הוא בעצמו בסכנת חיים ויאלץ לעבור ניתוח מסוכן, אולי היה מהסס, אך אם היה יודע שבין אותם מיליוני אנשים נמצא נכדו אהובו – ודאי שהיה חותם על תנאי זה.

אברהם חתם על הברית, יעקב מימש את התנאי בירידתו למצרים ורבי עקיבא הסתכל נכוחה על מאורעות הזמן כדבר המוביל לקיומה. נדע גם אנחנו שכל מה שקורה הוא חלק מאותה הברית, חלק מאותו הסכם ונשכיל להמשיך ולחזק כל הזמן את הקשר שלנו עם ה' ולהתפלל שיחיש לגואלנו!

ג'יימס האריסון נולד באוסטרליה בשנת 1936 למניינם. בגיל 14, עקב הסתבכות של זיהום הוא נאלץ לעבור ניתוח מורכב. במהלך הניתוח איבד ג'יימס המון דם, והוא נזקק לכמות גדולה של דם מתרומות כדי להינצל. לאחר שתרומות הדם הצילו את חייו, ג'יימס הבטיח לעצמו שכאשר הוא יגיע לגיל בו ניתן לתרום דם, הוא יתרום דם בעצמו.

כשהגיע לגיל 18, החל ג'יימס לקיים את הבטחתו. הוא הגיע לתרום דם בצורה קבועה וסדירה על פי פרקי הזמן הנדרשים בין פעם לפעם. בהתחלה לא ראו הרופאים משהו יוצא דופן בדמו של ג'יימס. אך לאחר מספר שנים בהן לא הפסיק לתרום, התגלה דבר מדהים: בדמו היו נוגדנים נדירים ביותר, המסוגלים למנוע מחלה קשה הפוגעת בתינוקות ועלולה לגרום למותם.

מדענים שהבינו את הפוטנציאל הטמון בנוגדנים אלו פיתחו חיסון המבוסס על הדם של ג'יימס, החיסון הציל את חייהם של מיליוני תינוקות ברחבי העולם, עד היום תרומות דמו של ג'יימס שנודע בכינוי "זרוע הזהב" הצילו יותר מ-2.4 מיליון אנשים. אך השיא היה בשנת 2011 למניינם, כאשר נכדו של ג'יימס נולד עם חשש לאותה מחלה ונדרש לקבל את החיסון שנוצר מהדם של סבו. כך, באופן מרגש ובלתי צפוי, הציל ג'יימס את חיי נכדו שלו.

בפרשתנו מתוארת ברית בין הבתרים, הברית שכורת ה' עם אברהם אבינו ובה הוא מבטיח לו שיהיה זרעו מרובה ככוכבי השמים. אך לקראת סוף הברית אומר לו הקב"ה ויאמר לאבְלָם יֵדַע תִּדְעַ כִּי־גֵר יִהְיֶה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם וְעַבְדוּם וְעָנוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וּמִפֶּרֶשׁ הַגֵּר יִזְהוּ הַלֵּוִי זֶצֶל כִּי חָלַק זֶה בְּבְרִית לֹא הָיָה רַק נְבוּאָה בְּעֹלָמָא שְׁזַרְעוּ יִהְיוּ גֵרִים בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, אלא הביאור הוא שזה היה מתנאי הברית. כלומר הברית בין הקב"ה לבין אברהם אבינו תלויה בכך שקודם כל יהיו זרעו גרים בארץ לא להם ועבדום וענו אותם.

המשך התנאי ידוע לכולנו, נכדו של אברהם – יעקב אבינו יורד לארץ מצרים יחד עם שבעים נפש ואחרי פטירת השבטים מתחילה מסכת של שיעבוד ועינוי מצד המצרים לבני ישראל. ובעקבות צער השיעבוד זירז הקב"ה את גאולתם מתחת ידי המצרים והוציאם ממצרים לפני הזמן שנכרת בברית. והיה צריך הקב"ה להקדים ולומר לאברהם את התנאי הזה לפני כריתת הברית, כי הברית היא דו צדדית וצריכים שני הצדדים לדעת ולקבל את כל תנאי הברית על מנת שהיא תהיה תקפה. וזה הביאור לתוספת המילים האלו "ידע תדע" שאומר הקב"ה לאברהם, כי צריך אתה לדעת זאת ולקבל שעל מנת כן אתה נכנס בברית.

וגם רש"י בפירושו לפרשת ותשלח על הפסוק "ולא יכלה ארץ מגוריהם" מביא מדרש אגדה שאומר שעשיו מוותר על חלקו בארץ כיוון שהוא יודע שהתנאי לקבלתה הוא אותו התנאי מהברית שיהיה זרעו משועבד לעם אחר, ואמר "אלך לי מכאן, אין לי חלק

נכתב על ידי: מנחם ריביץ

להזמנה והאזנה לשיחות, לתגובות ולהרשמה לרשימת התפוצה:

4663MR@GMAIL.COM || 0733-578-562

ערכים לשבת

זמני השבת			
ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
18:01	17:21	16:08	ירושלים
17:57	17:23	16:23	תל אביב
17:57	17:21	16:13	חיפה
18:01	17:24	16:27	באר שבע

העלון טעון גניזה

אומנות הכשלון כיצד מגיב אדם שבגיל מבוגר צריך להתחיל מחדש את מפעל חייו?

הקימה השמינית

קשה לגייס כוחות אל מול מפץ מהדהד של שבירת התקוות ואובדן התקווה להשגת המטרה המיוחדת. כיצד מגיב אדם כאשר הדבר בו השקיע את מיטב כוחותיו קורס ומתמוטט? מה הוא עושה כאשר התוכניות היפות שרקם מסתיימות בכישלון ואכזבה?

הוא יכול להרים ידיים, להשלים עם הייאוש, ולהתכנס בתוך עצמו באכזבה ומרירות, אלא שדרך זו לא תביא אותו לשום דבר טוב שכן האכזבה והכישלון הם חלק בלתי נפרד מהחיים. מחקר מצא שבמוצע מתוך כל חמש תוכניות שיש לאדם-רק אחת תצא לפועל. אפשרות הכישלון אורבת בכל פינה. הדרך היחידה להימנע ממנה הוא להימנע מעשייה ולשבת בחיבוק ידיים-אלא שדרך זו היא-היא הכישלון הגדול מכולם...

חז"ל לימדונו כי אין העדר ההצלחה דבר פסול שיש להתבייש בו. אדרבא, "דרש רבה בר רב הונא: אין אדם עומד על דברי תורה אלא אם כן נכשל בהן תחילה" (גיטין מג, א). במכתב לתלמידו מבאר הגר"י הוטנר זצ"ל את הפסוק "שבע יפול צדיק וקם" (משלי כד, טז): "הטיפשים חושבים כי כוונתו בדרך רבותא: אף על פי ששבע יפול צדיק, מכל מקום הוא קם. אבל החכמים יודעים היטב שהכוונה היא שמהות הקימה של הצדיק היא דרך ה'שבע נפילות' שלו".

ובמילים אחרות: כל קימה מוסיפה קומה.

ניסיון ולא כשלון

אם האדם תופס את הקושי כעניין של מזל רע, הרי שייאוש מובן, שכן מי יתקע לידו שבפעם הבאה לא יכה בו שוב המזל. אולם היהודי המביט במציאות בעיני האמונה, מבין שלא כשלון ישנו כאן כי עם ניסיון. משמים העמידו בפניו קושי מסוים למען ייבנה ממנו.

הניסיון הוא לטובת האדם. "להוציא הדבר מן הכוח אל הפועל, להיות לו שכר מעשה טוב, לא שכר לב טוב בלבד" (רמב"ן בראשית כב, א). הניסיונות שעבר אברהם לא היו "קשיים" גרידא אלא הדבר שהפך אותו מ"אברם בן תרח" ל"אברהם אבינו". כל ניסיון שבו עמד הוסיף נדבך לקומתו הרוחנית עד הגיעו לשיא.

בדורנו רבים הם הקשיים והניסיונות העומדים בפני המתקרבם לתורה, ואף בפני אלו שנולדו לתוך שמירת המצוות. ואולם, מעשה אבות סימן לבנים. מתוך הניסיונות-ניבנה.

בן ע"ה שנים היה אברהם כאשר שמע את קריאת ה': "לך לך מארצך, ממולדתך, ומבית אביך".

אכן, לא קל לאדם להתנתק מסביבתו הטבעית, ארצו ומולדתו. עוד יותר קשה לו להתנתק מבית אביו, מעגל הזהות הבסיסי ביותר שלו. אולם, בפני אברהם אבינו עמד גם קושי מסוג אחר, כזה שפחות נותנים עליו את הדעת.

התחלה חדשה

בעת שנקרא לעזוב את אור כשדים כבר הספיק אברהם לחולל גדולות ונצורות.

מגיל צעיר היה משוטט בדעתו עד כי בכוחות עצמו פילס דרך אל האמונה בבורא יחיד ומיוחד. חיפושיו הוליכו אותו לבית מדרשם של שם ועבר, משמרי האמונה העתיקה והמקורית בבורא עולם, שם רכש כבר בגיל בינה יסודות ההליכה בדרך ה' (ספורנו יד, יג).

בהמשך נאבק אברהם בגופים אליליים רבי-עוצמה שהאמונה בה' איימה על מעמדם. השלטון נלחם בו בכל כוחו ואף ניסה להתנקש בחייו. מול כל המתנגדים הצליח אברהם להקים תנועה של מאמינים בקל אחד והולכים בדרכיו בעשותם חסד ומשפט. תנועתו סחפה המונים-אברהם מגייר את הגברים ושרה מגיירת את הנשים. אפילו לחוגי השלטון חדרה השפעתו עד כי בנו של המלך, אליעזר, הצטרף לתנועה החדשה ונעשה יד-ימינו של אברהם.

בגיל ע"ה שנים רשאי היה אפוא אברהם להביט בסיפוק על מסכת חייו ולראות בה סיפור הצלחה. ילדים אומנם לא היו לו, אך כנגדם היו לו צאצאים רוחניים לרוב. הוא נעשה ל"אב המון גויים".

והנה, כאשר כבר היה אברהם בשיא הצלחתו, בגיל שבו אנשים מתרפקים בנוסטלגיה על זיכרונות העבר, לפתע-תפנית. הוא מקבל הוראה לסגור את מפעל החיים שהקים בעמל רב ולהתחיל הכל מחדש-בסביבה זרה, בארץ לא מוכרת, בקרב אנשים בעלי מנטליות שונה.

הקושי בניסיון הזה היה גדול לא פחות מהקושי של ההתרחקות מבית אביו. הרי אברהם כבר עשה את שלו, נלחם ונאבק, הקריב קורבנות אישיים ושילם מחירים כבדים. את כל שנות חייו הוא הקדיש להפצת דרך ה'. עתה, כל מה שהוא מבקש הוא להעביר את שארית ימיו בנחת. את השלווה הזאת הוא הרוויח בזכות, והנה דורשים ממנו להתחיל מחדש.

אדם אחר היה עשוי להרים ידיים-אך לא אברהם.

הוא משנס מותניים ויוצא לדרך חדשה-להתחיל הכל מבראשית.

הדרך היחידה להימנע ממנה הוא לעשות מעשייה ולשבת בחיבוק ידיים-אלא שדרך הכישלון הגדול מכולם...

עמוד 11

ערכים לילדים
לקראת שבת

עמוד 7

ערכים מאחורי הקלעים
מוציא לחם מן האבן

עמוד 5

הרב יחיאל מויאל
דרך ארץ קדמה לתורה

עמוד 2

הרב דוד ברוורמן
לכו בנינו

מחשבות טובות

הרב דוד ברוורנין

שלוש בצהריים, כ"ח בסיון פולין לבשה חג. למעלה מעשרת אלפים איש גדולי ומנהיגי הדור התאספו בעיר לובלין כדי לחנוך את מבנה "ישיבת חכמי לובלין". ההרגשה המרוממת בקרב הנאספים הייתה שמשוהו חדש מתחיל.

הייתה זו הגשמת חלום של שנים: להקים ישיבת-עילית חסידיית שתצמיח את טובי הלמדנים בעם היהודי. מקום בו יהיה לתלמיד את כל מה שהוא צריך ולא יאלץ לצאת כלל ממבנה הישיבה. לראשונה בתולדות ישיבות בפולין, הוקמה ישיבה עם פנימייה וחדרים אוכל צמודים עבור כלל תלמידי הישיבה שיוכלו ללמוד תורה בהתמדה וברגע.

המבנה המרשים התנשא לגובה שש קומות. היו בו יותר ממאה חדרים, בית כנסת גדול, מקווה טהרה ומכבסה, ומעל הכול, גולת הכותרת של הישיבה: ספרייה תורנית עשירה עם 22,000 ספרים-לרבות כתבי יד נדירים.

בשיאו של הערב החגיגי קמו הנכבדים ממקומם ויצאו אל חזית המבנה. הוגה ומקים הישיבה, מרן הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצוק"ל הוזמן להסיר את הלוט מעל חזית הבניין. הלוט הוסר וכתובת גדולה התגלתה מתחתיו. היה זה פסוק מספר תהילים: "לכו בנים שמעו לי, יראת ה' אלמדכם".

פתח מרן הרב שפירא זצ"ל בדברים: "עלתה בי השאלה, מדוע דוד המלך אומר 'לכו בנים'? הרי ברור שהיה עליו לומר 'בואו בנים'? מדוע הוא מרחיק ממנו את הבנים באומרו 'לכו', במקום לבקש 'התקרבו אליי'? אלא, ישנם תלמידים רבים שהם יראי ה' בתוך כותלי הישיבה, אך החלום שלי הוא להקים ישיבה שתצמיח מנהיגים גדולי תורה שאור התורה יפעפע באישיותם, כך שגם בביתם הפרטי ובחיייהם האישיים-בכול מקום בעולם שילכו שם-הם יאירו את אור התורה.

"עשרה דורות מנח ועד אברהם... עד שבא אברהם אבינו וקבל שכר כולם" (אבות, ה ב-ג).

לכו בנים

הכח של היהודי המתמודד

המשנה מוסיפה לאברהם את התואר: "אבינו". כך גם פותחת המשנה הבאה: "עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו..." הגר"ח מוולוז'ין זי"ע בפירושו למסכת אבות רוח חיים מבאר מדוע ראתה המשנה צורך להוסיף את התואר: "אבינו" לאברהם:

"על פי מה שנאמר: 'מתהלך בתומו צדיק אשרי בניו אחריו' (משלי כ, ז), כי כמה מידות שהצדיק טרח ויגע להשיגם, לבניו אחריו המה כטבע מוטבע ובקצת יגיעה יגיעו לזה!! כמו שנראה בחוש שרבים מעמי ארץ יהודים מוסרים את עצמם על קידוש השם, והוא מוטבע בנו מאבינו

אנו, הרחוקים מאבותינו אלפי שנות אור, מסוגלים לבקש שמעשינו ידמו למעשה אברהם יצחק ויעקב!?

אברהם שמסר נפשו באור כשדים על אמונתו. וכן כל העשרה נסיונות היו לישר הדרך לפנינו. וכן ההתעוררות לאדם פתאום לילך לארץ הקודש הוא מניסיון "לך לך". וקבלת "כל דעביד רחמנא, לטב עביד" מניסיון הרעב שלא הרהר אחר מדות ד' יתברך".

לדברי הגר"ח מוולוז'ין, "מעשה אבות סימן לבנים" הוא, שפעולותיו ומעשיו הנשגבים של אברהם אבינו הוטבעו והושרשו בדם צאצאיו עד סוף כל הדורות, אברהם אבינו הוא הראשון שטבע בנו מידות ותכונות מיוחדות, ולאחריו

בניו יצחק ויעקב הוסיפו עוד ועוד, כך שמורשת הגבורה היהודית עוברת ומשתלשלת בכוחותינו ונמסכת בדמינו.

נאמר בחז"ל: "כל אחד ואחד מישראל חייב לומר: מתי יגיעו מעשי למעשה אברהם יצחק ויעקב" (תנא דבי אליהו רבה, כה). הקשו תלמידי של רבי שמחה בונים מפשסיחא זי"ע מה משמעות אמירה זו. אנו, הרחוקים מאבותינו אלפי שנות אור, מסוגלים לבקש שמעשינו ידמו למעשה אברהם יצחק ויעקב!?

השיב להם הרבי, אכן, אין כוונת הדברים להגיע לרמתם ודרגתם הרחוקה, אלא יש לשים לב להדגשתם של חז"ל: "מתי יגיעו מעשי". הציפייה מכול יהודי היא שישאף שלמעשיו תהיה 'נגיעה' כל דהו, מגע ולו הקטן ביותר הנלמד ממעשי האבות! כלומר, כל יהודי מצווה ללמוד מהאבות הקדושים. הם עשו ומיצו כול יכולותיהם ברמ"ח ושס"ה להאיר את שמי העולם במעשיהם הטהורים, וכך גם מצווה כל אחד לכוון את צעדיו לפי כוחותיו ויכולותיו.

הרבי בעל ה"אוהב ישראל" מאפסא זי"ע הוסיף לבאר בדברי חז"ל, "מתי יגיעו מעשי למעשה אבותיי". אכן, כל יהודי מזרע אברהם אבינו, הוא חלק מעצמותו של אביו הרחוקי אברהם. זורמים בדמו כוחות ויכולות טמירים שהועברו לו מאברהם אבינו על ידי עמידתו בעשרת הניסיונות. אלא שהם גלומים בו באופן פוטנציאלי בלבד, ועליו להוציאם לפועל הלכה למעשה.

וממשיך לבאר "וזהו שאמר הכתוב: 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך ד' לעשות צדקה ומשפט'. 'למען אשר יצוה' לשון צוותא וחיבור, היינו שמכווין בעשיית כל מצווה לייחד ולחבר את עצמו את בניו וביתו אחריו עד סוף כל הדורות ועושה המצווה עמהם. וזה שאמר: 'ושמרו דרך השם', לשון עבר, שהרי הוא נחשב כאלו כבר עשו בעצמם כל המצוות ונמצא שכבר שמרו דרך ד' אף שעדיין היה בכוח, וגם עשה דרך סלולה לזרעו אחריו שיהא בנקל אחר כך להם".

ללמדנו שעל כל יהודי המתמודד בעשייתו הרחוקה בעולמו לדעת שהוא לא לבד! אברהם אבינו שותף עמו בעשייה!!! לא רק בכוח, אלא גם בפועל! כשחז"ל אמרו: "חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותיי", יותר משהביעו כאן דרישה וציפייה, הם רשמו כאן עידוד ותמיכה עבורנו, הזוכים לדעת שאברהם אבינו עמנו בעשייתנו והתמודדותנו הרחוקה.

ידידי ערכים זכיתם מאות משפחות לשוב לבוראם

זכיתם שבת מרוממת ומרגשת

תרמו עכשיו וקבלו שבת חוויתית במגוון מלונות*

ניר עציץ | כינר גליל | רמדה נתניה | טוף כנרת | שלום | בית וגן עדן אין | קרלטון | פארק | אכ"א | ביאנקיני | ציפורי בכפר

1-800-35-35-26

בתרומה מעל 200 ₪ לחודש

לתגובות והערות-מערכת: 072-3303580 alon@arachim.org

© כל הזכויות שמורות // העלון הופק ע"י מחלקת דיגיטל ערכים בשיתוף מחלקת בוגרים

עורך ראשי: הרב משה לנדאו // עורך משנה: יהודה פרידמן // עריכה לשונית: נ. בן צבי // עיצוב גרפי: ג. רובינשטיין

נקדת מבט

הרב משה לנדא

הפיצוץ

היכולת ליישם הצעות של מישהו אחר

זה היה ארוכים חודשים ארוכים בהם בן משפחתי היה מאושפז בבית החולים, בלי שיראו באופק מתי הוא עומד לצאת משם. ואז... שוב קריסה וכניסה לאישפוז ביחידה לטיפול נמרץ. הימים חלפו והלא נודע' שלט. כל ניסיון שלנו להבין מהצוות הרפואי מה קורה נתקל בפנים קפואות ובעיקר... מתנשאות.

לרופאים בבית החולים ישנם חולים רבים. חלק מהרופאים מתחלפים כל יום או כל כמה ימים. אמנם, המידע מועבר מאחד לשני, אבל אם לומר את האמת? מקור המידע האמין ביותר נמצא אצל המשפחה שמלווה את החולה. הם שם. תמיד שם. יודעים מה קרה לפני יומיים, איזו תרופה הוא הפסיק ומה הטיפול שאמרו אתמול שהוא זקוק לקבל מחר. אלא, שכל ניסיון שלנו להאיר את עיני הרופאים המתחלפים זכה לבוז.

פעם ביקשו לתת לחולה תרופה כלשהי, עמדנו על כך שלפני כמה חודשים נתנו לו את התרופה הזאת והיא השפיעה עליו לרעה. "אנחנו לא מוכרים תופעת לוואי כזו לתרופה", אמרה הרפואה. "אתה ודאי טועה" היא הטיחה בי.

כשביקשו לעשות בדיקה או עירוי לחולה ביקשנו להיות לידו, אבל "גורשנו" החוצה. מה ביקשנו? להיות ליד החולה ברגעיו הלא נעימים. אבל לרופאים היה חשוב להראות מי החכם והמבין, ובעיקר... מי השולט.

היחסים בין המשפחה לבין הרופאים לא היה על סף פיצוץ. הם היו אחרי הפיצוץ! היינו כפסע לפני העברת החולה לבית חולים אחר, אך אחד מעסקני בית החולים ביקש לעשות "סולחה" בינינו לבין הצוות. התכנסו לתוך חדר הישיבות במחלקה-הצוות הרפואי, בני המשפחה והעסקן "המפשר". כשפניתי לאחד הרופאים בטעות בתואר ד"ר, הוא שאג עלי שהוא פרופסור והדגיש שבשביל לקבל את התואר הזה היה עליו לעבוד קשה. הבנתי שאין עם מי לדבר. החלטתי שאם זה המצב אין מה לנסות... אולי זו הזדמנות פשוט להטיח בפניהם את האמת הפשוטה שאמנם לא תועיל לנו, אך תסייע אולי לאחרים.

כשהמפשר ביקש מד"ר קרימלובסקי לדבר התפרצתי. "ד"ר קרימלובסקי?! מי זאת?! לא מכירים אותה!" ד"ר קרימלובסקי הייתה הרופאה האישי שטיפלה בחולה. המשכתי "כשהיא נכנסת לחדר, היא מגרשת אותנו החוצה. כשאנחנו מבקשים לשוחח איתה, אין לה זמן. כשאנחנו משחילים לה שאלה במסדרון, היא מסובבת את ראשה וממשיכה ללכת בראש מורם".

ד"ר קרימלובסקי לא הגיבה. הישיבה המשיכה בדיונים חסרי תועלת. כשבכל אותו הזמן ד"ר קרימלובסקי לא הוציאה הגה.

ככלל, הטחת ביקורת באופן הזה לא באמת מצמיחה ישועה. אדם שמטיחים בו ביקורת קשה, מתכנס בתוך עצמו. אלא שכאמור, בגלל המצב הבלתי נסבל והסיכוי האפסי לשנות אותו, ביקשתי "להכאיב" בצורה שאולי תשפיע לפחות על היחס לחולים אחרים.

בבוקר למחרת נכנסה ד"ר קרימלובסקי כמו בכל יום לבדוק את החולה. היא חייכה ובירכה אותנו בבוקר טוב. "אפשר לבדוק אותו?" היא שאלה בנימוס. תוך כדי הבדיקה היא הסבירה מה היא בודקת. לפני שפנתה לצאת, היא הסבירה לנו מה לדעתה צריך להיות המשך הטיפול, שאלה את דעתנו, ובירכה אותנו ב"המשך יום מקסים".

היינו בהלם... קבלת ביקורת, הכלתה והטמעתה היא לא דבר של מה בכך. ובמיוחד כשהביקורת מוטחת בעוצמה אל מול אנשים נוספים.

מילא לא לקבל ביקורת... פעמים רבות אנחנו נמצאים במבוי סתום או אפילו במריבה, ודווקא בגלל שהצד השני הציע פיתרון אנחנו דוחים אותו בשתי ידיים.

זה בדיוק מה שעשה לוט לעצתו של אברהם. התורה מספרת על ריב שהיה בין רועי לוט לרועי אברהם על המרעה בארץ המובטחת. אברהם מציע "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה" (ג, ט). האמת? הצעה קצת מפתיעה. אם לא מסתדרים, נפרדים? אולי גם אברהם הבין שהפעם אין פיתרון. הדרך היחידה היא להיפרד.

אלא, שהספורנו מציע ביאור שונה להצעתו של אברהם. המרעה שבארץ לא הספיק למקנה של אברהם ולוט. כשפני אברהם ולוט למזרה, אברהם מציע את "תכנית החלוקה" שלו: "אם השמאל ואימנה ואם הימין ואשמאילה". נישאר לגור יחד, רק תבחר את המרעה בימין או בשמאל.

"ויסע לוט מקדם". לוט בוחר להיפרד מאברהם לעזוב את הארץ ופונה לסדום, "ויפרדו איש מעל אחיו". אומר הספורנו: "לא במרעה לבד אבל גם בדירתם".

הכבוד מונע מהאדם לקבל את עצתו של האחר. הצד השני חכם יותר ממני... לצד השני יש פיתרון שלי אין... כדי לשמור על כבודי, אני אדחה את ההצעה או את הביקורת, או שאתרחק מהמבקר.

לוט לא יודע לקבל ביקורת או הצעה נבונה. ד"ר קרימלובסקי הפנימה ביקורת על אף הדרך שניתנה.

ומה אנחנו? האם כשנותנים לנו ביקורת נכונה אנחנו יודעים להפנים? האם כשמשיהו מציע הצעה טובה במקום העבודה שלנו אנחנו מחבקים אותה בשתי ידיים או מכיון שהוא הציע, אנחנו מיד דוחים אותה בטוונות שונות?

מחילה האחרונה:

מה הרועה מנהיג את הצאן ומוליכם למרעה טוב... אף הקב"ה בנאות דשא ירביצני

(זהר שמות, כ)

3 מתוך הפרשה

הרב ישי וליס

1 מדוע מתחילה התורה את סיפור חייו של אברהם אבינו בגיל 75, ולא כתבה בפירוש את מעשיו קודם לכן, כפי שהם מתוארים בהרחבה במדרשי חז"ל?

תשובה: ביאר רבי יצחק בלור זצ"ל, שמעצם העובדה שהתורה דילגה

על קורות אברהם עד לרגע בו מדבר אתו ה' יתברך לראשונה, אפשר ללמוד שכל החקירות הפילוסופיות והבירורים שעשה אברהם קודם לכן בטלים ומיותרים מרגע ששמע בעצמו את קול ה'. ומעשה אבות סימן לבנים. אף אנו, מיום שדרכו אבותינו למרגלות הר סיני ושמענו בעצמם את קול ה', אין לנו צורך בסתירת טענות הפילוסופים ומחקריהם לפי שעניינו ראו ולא אחר ואוזנינו שמעו ולא זר את מציאות קיומו של הבורא ואת התורה שנתן לנו.

2 "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם, ועבדום וענו אתם ארבע מאות שנה" (טו, יג).

כיצד התקיימה הנבואה שבני ישראל יהיו עבדים ב"ארץ לא להם" ארבע מאות שנה, כאשר שהותם במצרים נמשכה רק 210 שנה ויתר הזמן היו בארץ ישראל?

תשובה: תשובות רבות נאמרו בדבר. לדעת האברבנאל גם תקופת ישיבתם של בני אברהם בארץ כנען לפני ירידתם למצרים כלולה בפרק הזמן בו ישבו "בארץ לא להם", לפי שבתקופה זו עדיין היו גרים ונוודים בארץ והיו רק קבוצה אחת מתוך עממים רבים שישבו בו. על כן מכונה הארץ בתקופה זו "ארץ כנען" ולא "ארץ ישראל".

3

"אשת חיל"

בשונה מפיוטים אחרים שחיברו הקדמונים הרי ש"אשת חיל" הוא הפרק האחרון בספר משלי שחיברו שלמה המלך ע"ה. בחז"ל יש כמה דעות אודות מי נכתב השיר-האם על בת שבע אימו של שלמה המלך או על רות המואביה, אימה של מלכות. יש במדרשים שהפרק מתייחס לשרה אמנו, ויש שכתבו שנאמר על השכינה על התורה או על החכמה.

המנהג לשיר אשת חיל בליל שבת ראשיתו בתקופת מקובלי צפת האר"י וגוריו. הטעם על פי מאמר חז"ל (ב"ר יא, ט) שאמר הקב"ה לשבת, כנסת ישראל יהיו בן זוגך. אם כן, שבת וישראל המה בבחינת איש ואשה ששכינה שרויה ביניהם (לחם רב, עמ' תרט).

הלחן הידוע והמוכר בבתיים רבים הוא של ר' בן ציון שנקר מחסידות מודז'יץ.

(מתוך התוכנית 3 מתוך הפרשה עם הרב ישי וליס)

תורת החינוך

הרב צביאל'י בן צור

גבולות-הסיפור החדש

שיקום תדמיתה של המשמעת על ידי יצירת סיסמאות שיווקיות שכותבות סיפור של הצלחה

המוכה. "מגיע לך", אמרתי ספונטנית, והתכוונתי לכך בכל ליבי.

כשהאבא שלא מבין שהילד זועק לגבולות, הוא מקבל מכות. הבן הרים את היד בכדי שאביו יתפוס אותה, ובתקיפות, ללא כל תוקפנות, יודיע לו שלא מרביצים. כשהילד יזכה לתגובה ברורה עשר פעמים, הוא יפנים אותה. בעת הצורך הוא גם יענש ועל כך עוד נרחיב, אבל המסר לא יגיע דרך הענישה, אלא דרך האמירה הברורה הבהירה החדה, זו שמעניקה לילד גבולות חיצוניים וממילא פנימיים.

אמירה שהיא סיפור... כי כן -

הגבולות אינם מגבילים, הם שמירה.

המרות, מרגילה את הילדים לחיות בשלום עם כל העולם.

מי שמקבל מרות, מתרגל לעצור, והוא חזק. כמובן נשלב את האינטרסים-ילד ממושמע, מרוויח ומקבל בנעימות, יותר ממה שיקבל המתמרד בהתמרדות. עלינו, אגב, לדאוג למימוש ההבטחה, כלפי מקבלי המרות.

ילד נמצא בכיתו של חבר בשעה שבע בערב ומכריז-"אני צריך ללכת, אמא שלי אמרה שאחזור בשבע"-מספר זאת אולי בלי להבין שהוא גאה בכך שיש לו אמא, בית, וסדר בחיים!

לא לכולם יש...

אישה צעירה נפטרה והותירה יתום קטן בן ארבע. כשהילד היה בן שש נישא אביו בשנית. האם החדשה שאלה את הילד מה הוא רוצה לבקש ממנה. הוא ענה-"אני רוצה שבשעה 6:30 כשתרצי שאעלה הביתה, תפתחי את החלון ותצעקי-מוישי, תעלה הביתה מיד".

הילד האלטרנטיבי פוגע בהוריו. התקשר אלי אבא לפני הרבה שנים. הוא סיפר על ילד שמכה אותו, והוא לא יודע האם ואיך להגיב. לאחר שיח שניסה להבין את שורש הדברים נזכרתי לשאול בן כמה הילד המכה. "שנתיים", ענה האב

הדרך להטיל מרות, היא פשוט להציב גבולות. בגיל צעיר עושים את זה בפועל. בגיל בוגר קוצרים בעזר ה' יתברך את הפירות.

החל מהילדים, שבעידן השפע מואסים בגבולות;

עבור דרך ההורים שחוששים להטיל מרות, וממילא כשהם עושים זאת זה נעשה לעיתים בחוסר פרופרציה מסוים; וכלה בתפיסות חינוכיות שונות, שטורחות לשכנע את ההורים שסוגיית המרות עברה בטלה מן העולם, אמירה שיונקת את כוחה מהשקפות זרות, וכמובן אינה נכונה-לסוגיות המשמעת והגבולות נעשו בשנים האחרונות יחסי ציבור גרועים ממספר כיוונים.

במסגרת שיקום תדמיתה הפגועה של המשמעת, נחל לספר לילד את סיפורה של המשמעת מהפך היפה שלה, באופן אלגנטי הנושא שמות מחודשים נעימים יותר. למשל...

הגבולות אינם מגבילים, הם שומרים על האדם לא ליפול לתהום.

המרות, כפי שתיארנו כבר, מרגילה את האדם לא להתמרד וממילא לא לריב עם כל העולם.

על אפקט הבומרנג

מדוע גדול המצווה ועושה?

תורת הנפש פסיכולוגיה יהודית

הרב דניאל נשיא

ממי שאינו מצווה ועושה". לכאורה, הדבר מנוגד להגיון הפשוט לפיו המתנדב לעשות דבר שאינו מחויב בו, מעלתו גדולה על פני מי שעושה דבר שהוא חייב לעשותו?

התוספות מסבירים (ע"ז ג), שהסיבה היא מפני שהמצווה ועושה נלחם ביצרו המתנגד לקיים את מצות בוראו דוקא בגלל שנצטווה. עיקרון זה בא לידי ביטוי בדברי הרמב"ם (תלמוד תורה א, יג): "אישה שלמדה תורה יש לה שכר אבל אינו כשכר האיש, מפני שלא נצטווה, וכל העושה דבר שאינו מצווה עליו לעשותו, אין שכרו כשכר המצווה שעשה אלא פחות ממנו". ניתן להבין בדברי הרמב"ם שהאיש שמצווה ללמוד תורה, שכרו גדול יותר כי הוא נדרש להדוף את היצר הרע המסיתו לביטול תורה.

מרן רבי חיים קנייבסקי זצ"ל העיד על עצמו בפני אחד מבניו: "אם היו אומרים לי שאני חייב לשבת כעת וללמוד ארבע שעות ברצף, לא הייתי מסוגל ללמוד אפילו דקה אחת. רק מכיון שאני יודע שאני יכול להפסיק כל רגע שאני רוצה, לכן אני מסוגל ללמוד אפילו עשר שעות ברצף" (מנחת תודה-תורה, מאת נכדו הרב גדליה הוניגסברג שליט"א, עמ' ג).

שמונע את האדם מלעשות דבר מה, מתעורר בו כוח ההתנגדות. הכלל הוא, חזר ואמר מרן זצ"ל, שכאשר אומרים לילד: "אסור!"-הוא רוצה בדווקא. כך גם מפורש ברש"י בפרשת בלק: "ראה שהדבר רע בעיני המקום ונתאוה לילך".

כידוע, אברהם אבינו מל את עצמו בהיותו בן תשעים ותשע! מדוע המתין אברהם לציווי על מצות המילה, ולא הקדים לעשותה כמו שעשה בשאר המצוות? התשובה הנפוצה והידועה היא שאברהם חפץ היה להיות 'מְצַוָּה וְעוֹשֶׂה', ובשונה מכל שאר המצוות, אם היה מל עצמו קודם שנצטווה, שוב לא היה יכול לקיים מצווה זו-כשהוא מְצַוָּה.

נמצאנו אומרים אפוא, כי אברהם אבינו העדיף להמתין לציווי האלוקי למול את עצמו, כי רצה לעמוד גם מול ניסיון 'אפקט הבומרנג'-הקב"ה יצווה עליו להסתכן ולהיכנס בברית, היצר יפעיל את מערכות ההתנגדות, ואברהם יכריע את יצרו.

הגמרא (קידושין לא) מביאה מחלוקת בין חכמים בשאלה מי חשוב יותר-המצווה ועושה, או מי שאינו מצווה ועושה. בתשובה לשאלה זו אומר רבי חנינא: "גדול מצווה ועושה, יותר

במחקר על אזהרות מעישון ששלטים הקוראים לאנשים להפסיק לעשן עם ניסוח מחייב ("אסור לעשן!"), גורמים לנטייה גדולה יותר לעשן. לעומת זאת, שלטים בניסוח רך מפחיתים התנגדות. תופעה זו קרויה "אפקט הבומרנג".

מהמחקרים עולה כי כאשר החירות האישית מרגישה מאוימת, אנשים חווים דחף אינסטינקטיבי להחזיר לעצמם את חירותם המוטלת באיום ומתנגדים אוטומטית.

מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל היה מספר על מלך שביקר בעיר המוקפת בנהר, והיה שם זקן שאמר למלך שמימינו לא עבר את הנהר. אמר לו המלך, "גוזרני עליך שלא לצאת עד סוף ימך מהעיר, והיה אם תצא אצווה להורגך!"

...עוד באותו היום יצא הזקן את העיר (מנחת תודה, עמ' רחצ).

מדוע פתאום התעורר בזקן זה הרצון לחצות את הנהר? התשובה פשוטה. כשיש איסור

**"גוזרני עליך
שלא לצאת עד
סוף ימך מהעיר,
והיה אם תצא
אצווה להורגך!"**

ערכים לחיים

הרב יחיאל מויאל

דרך ארץ קדמה לתורה

למה הרב שך סגר את הגמרא

החשובים והבחורים מהשיעורים הבוגרים, ובסוף בית המדרש היו יושבים הבחורים הצעירים שהגיעו לשיבה.

כדרכו של שיעור כללי, היוכחים והריתחא דאורייתא היו מגיעים לשיאים גדולים. בשיעור זה ראו את גדולות של הרב שך זצ"ל וכן את גדלות תלמידי השיבה, אבל מובן שמי שהיה מעורב היו רק אלה שיש להם יד ורגל בעומק לימוד התורה ובידיעת התורה, ובחורי השיבות הצעירים היו מתבוננים בהתפעלות אך לא מתערבים כי רק מי שהיה לו ידע גדול היה מקשה קושיות.

והנה, פעם אחת, מפאתי ספסלי בית המדרש האחוריים, מקום מושבם של הבחורים הצעירים החדשים שהתקבלו לשיבה לשיעור א', ראו כולם שאחד הבחורים מקשה קושיה. כולם הביטו בו בתמיהה לראות כיצד הוא מעז, אבל אז חזו כולם במחזה נדיר: מרן הרב שך הפסיק את השיעור למספר דקות, סגר את הגמרא, והכריז: "השיעור הסתיים! טעיתי. הבחור הזה

זודק!" מחזה זה נחקק בליבות כל הצופים שראו את מרן גדול הדור מקבל את האמת אפילו מבחור צעיר.

הלימוד הגדול מסיפור זה הוא חשיבות הדרך לפני לימוד תורה ארץ. צריך מידות, כי כדי שתורתנו תהיה תורת אמת יש להנות ממידות שמאפשרות את זה. ללמדנו, שבשביל שתהיה תורת אמת חייבים מידות, כי לולא המידות כל אחד רוצה להיות צודק-ואז אין הוא מחפש תורת אמת אלא תורה שמתאימה לו. לכן, אין לנו תורה ללא מידות, כי תורה ללא מידות היא תורת שקר.

באחד הסמינרים של 'ערכים' השתתף פרופסור האחראי על מעבדת הניסויים בבית חולים 'הדסה'. הוא אמר לי, "תדע לך שכאשר עושים מחקרים במעבדה לפעמים מגיעים ורואים מבחנות שבורות, כי הקנאה, התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, גם אם הוא מטובי הפרופסורים. מידות שליליות אלו לא נותנות להם שהחבר שלהם יגיע לתוצאה טובה לפנייהם אף על פי שהעולם מפסיד מזה... והסיבה כי מה שמעניין אותם זה הם עצמם ולא האמת"

התורה היא תורת אמת, ואמת יש רק אחת, ולכן כדי להחזיק בתורה האמיתית חייבים מידות טובות המונעות מהאדם לסטות מן האדם.

"אמר רבי חנינא בר אידי למה נמשלו דברי תורה למים... לומר לך מה מים מניחים מקום גבוה והולכים למקום נמוך אף דברי תורה אין מתקיימין אלא במי שדעתו שפלה" (תענית ז).

היה רבי אלעזר בן עזריה אומר "אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה", והמקור למאמר "דרך ארץ קדמה לתורה" הוא במדרש רבה (ויקרא ט-ט).

והנה בוודאי מובן שאם אין תורה אין דרך ארץ, כי כאשר אין מוסר אלוקי בוודאי שאין דרך ארץ. המוסר האנושי הוא מוסר המשתנה לפי התאווה והרצונות של בני האדם, כמו שאנו רואים בכל יום ויום. אבל, מדוע דרך ארץ קדמה לתורה עד כדי כך שאומר רבי אלעזר בן עזריה שאם אין דרך ארץ אין תורה?

התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, גם אם הוא מטובי הפרופסורים

לפני כחמש עשרה שנה בדרכנו לסמינר שהיה לנו בצרפת, נכנסנו למרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל לקבל ברכה להצלחה. שאל הרב מדוע אנו אבלים בימים אלו של ספירת העומר, ומיד נענית לו שהרי נפטרו תלמידי ר' עקיבא. הקשה ר' חיים, הרי בכל תאריך שנבדק בשנה נמצא שנפטרו בו צדיקים גדולים. אם כן, מדוע אנו אבלים רק על תלמידי רבי עקיבא?

ענה הרב קנייבסקי זצ"ל, שמכיוון שתלמידי רבי עקיבא היו כולם תנאים קדושים וטהורים, צערנו אינו על פטירתם אלא על תורתם שאבדה. שהרי, אין לנו אותה התורה שלהם. אם

היו ממשיכים לחיות, לא היה לנו ששה סדרי משנה אלא שש מאות סדרי משנה! ולמעשה, אפילו את שמם אין אנו יודעים ועלינו לחוש באבלות על חיסרון התורה.

כיצד סובב הקב"ה שנפסיד את תורתם? והרי רק במידות היו פגומים?

הדבר בא ללמדנו שבלא מידות, גם התורה אולי פגומה. לפני כשישים שנה הרה"ג מרן הרב שך זצ"ל, ראש ישיבת פונוביז', מסר שיעור כללי כבכל יום שלישי. וכידוע, בשיעור זה היו משתתפים כל בני הישיבה וכמובן הרבנים והאברכים וכן תלמידי חכמים מחוץ לישיבה. סדר הישיבה היה שבשורות הראשונות ישבו גדולי תלמידי החכמים, האברכים

ערכים לבית היהודי

הרב מיכאל לסרי

חיים שיש בהם נתינה

הוראת "לך" להנחיתה בארץ הנתינה

עד ליום נישואיו, רגיל האדם 'לקחת'. בתקופת הינקות, הילדות, והבחרות,

מתרגל הילד הגדל לחיים שהוא מוצא בהם נוחות. הוא מפתח כוח של לקיחה שמלווה אותו, כשהוא מקבל מהוריו ומחבריו את צרכיו השונים ונהנה מהם.

ואז מגיעה העת לבנות בית, לקול צילילי קול ששון וקול שמחה, קול חתן וקול כלה.

לפתע פתאום, נכנס האדם לעולם אחר. במקום להישאר במשבצת של המקבל, עובר החתן הטרי בשעריה של הנתינה. הוא עוזב את אביו ואת אימו אליהם התרגל מיום הולדתו, ודבק באשתו. הוא נדרש להתנתק מהמקום בו הוא חי עם זוג הורים שמחפשים להיטיב לו, להעניק ולתת ללא הרף. הוא נוטש את כל ה"בוא, ניתן לך...", "בוא, נעשה לך...", "בוא, רק תבוא-וכבר נסדר לך!"

במקומם, הוא מוצא את עצמו במקום שונה לחלוטין. מעולם של 'לקחת' הוא מבצע סוויטש ונכנס לחיים של נתינה. הוא מתחיל לתת!

כך אומר הקב"ה לאברהם אבינו, את הדברים אותם יש לומר לכל חתן: "לך לך!"

כי הרי, אם אתה רוצה לבנות משהו טוב וחזק, אתה צריך ללכת לך מארצך... ממולדתך... מבית אביך... מכל העולם הנוח הזה שבו נחת עד כה כשאתה מרופד בזרי עלי דפנה ענוגים... ולהגיע אל הארץ הזאת אשר אראך בעתיד. אתה לא יודע כלום ואין לך מושג איך ייראה הבית. אתה עדיין לא יודע.

וזהו הזמן הנכון והמדויק בו יש להתחיל להתאמן בכוחה של הנתינה. כשתיתן, תתחיל לאהוב את הנתינה לפחות כמו שאהבת את הלקיחה. החוויה הקודמת בה חייית במשך שנות חייך עד כה, בה היית רגיל לקבל מההורים ולקחת מהם בלי סוף, תתקטן ותתגמד למול החוויה החדשה והעוצמתית של הנתינה.

ואז? ברגע שאתה יוצא מאזור הנוחות, ואתה הולך לאן שאני אומר לך-תדע לך... אעשך לגוי גדול, אברך מברכיך ומקלליך אזור. יהיה לך בית עם ברכה, בית עם הצלחה, בית עם ישועות, בית עם שמחות. זאת בתנאי, שאתה מצליח לצאת מאזור הנוחות בו שקעת עד למעלה מכיפת ראשך, והולך ללמוד איך לאהוב את הנתינה, לתת לאישה ולשמח אותה.

אזכורים אהבים ולהתחבק
לקו התוכן של ערכים
02-50-90-000

הניצוץ
היהודי

כבר שנים רבות שהשם 'ערכים' מצטלצל בתובענות באוזני משפחת גולדשטיין. חברה טובה של הגב' המתגוררת בבני ברק אמרה לה תמיד שאם היא

מחפשת תשובות לשאלות ולספקות בענייני יהדות-סמינר 'ערכים' הוא הכתובת המתאימה ביותר למציאת האבידה. דווקא היו שאלות שנוקקו לתשובות, אבל לסמינר היא לא תלך בלי רפי בעלה-ואילו רפי רחוק היה מעולמה של תורה כרחוק מזרח ממערב.

גב' גולדשטיין גדלה בחיפה במשפחה "מסורתית". האבא ז"ל הניח תפילין בכל יום ועשה קידוש בליל שבת. גם חגי ישראל נשמרו כסדר, כך שהייתה בבית אוריה יהודית מסויימת שליוותה את מעגל החיים לכל אורכו. אבל, היא עצמה נשלחה ללמוד בבית ספר חילוני מנוכר ואורח חייה היה בהתאם. לימים נישאה לרפי, ימאי במקצועו, שבא מרקע רחוק עוד יותר. בבית שהקימו נשמר קורטוב מסורת אך לא הרבה מעבר לכך. את החגים ציינו אמנם, אבל שבת לא שמרו ועל מצוות נוספות הס מלדבר.

עם השנים נולדו להם שלושה ילדים, ברוך ה'. הילדים גדלו וחלקם כבר נישאו. היום הגב' גולדשטיין מתגוררת בחדרה, סבתא מאושרת לחמישה נכדים, הרגילה לאורח חייה אותו היא מנהלת כבר שנים רבות. כך, החיים זרמו במסלולם. השינוי היחיד נרשם דווקא בתחום התעסוקה, כשלאחר שנים רבות בתחום המוחשבים עשתה הסבה מקצועית. היא למדה משפטים והיום משמשת כעו"ד לענייני משפחה.

במעגל מכריה וחברותיה יש לא מעט שומרי מצוות, ווהיא שוחחה איתם לעיתים מזומנות בענייני אמונה והשקפה. שיחות רבות ודיונים שונים הסתיימו בהמלצה של מכריה שחשבו כי כדאי לה להשתתף באירועי 'ערכים'.

ההמלצות עשו את שלהן. היא אכן באה לחוגי הבית שהפעיל רכז 'ערכים', הרב נתנאל ג'אן, והחלה להשתתף בקביעות בהרצאות. אין מה לומר, היא התרשמה מאוד מההרצאות. הנושאים היו מרתקים, המרצים העלו את הדברים בצורה רהוטה ומעניינת, והשקפת היהדות הוצגה בטוב טעם. מדי פעם שקלה בדעתה האם להגיע לסמינר או לא, אך היות ולא רצתה לעשות זאת ללא בעלה, דחתה את הרעיון שבצבץ בה מפעם לפעם שוב ושוב. לפני חצי שנה היא החליטה בכל זאת להירשם לסמינר שהיה עתיד להתקיים מספר חודשים לאחר מכן. מי יודע, אולי עד שיגיע מועד הסמינר, היא תמצא דרך לשכנע את רפי לבוא איתה...

צעד ראשון

בערב הראשון שלהם בסמינר 'ערכים' הודיעו למשפחת גולדשטיין כי האח שנפצע באורח קשה חזר ללכת והשתחרר לביתו. עכשיו גם הם צועדים בדרך רוחנית חדשה...

על הקו היו בני המשפחה בארץ ובפיהם בשורת איוב מאיימת

לפני כמה שבועות, שהו בני הזוג גולדשטיין בטיול בחו"ל. במהלך הטיול, השיג אותם לפתע צלצול הטלפון. על הקו היו בני המשפחה מהארץ ובפיהם בשורת איוב מאיימת. מסתבר שאחיה יוסי החליק מהגג במהלך עבודת שיפוץ, ועתה הוא מאושפז בבית החולים במצב קריטי כשהוא מונשם ומורדם. הרופאים נשמעו סקפטיים לגבי סיכויי ההחלמה.

"אין טעם שתחזרו לארץ", אמרו להם במשפחה. "ממילא לא תוכלו לעזור כאן. מוטב שתמשיכו בטיול ואם תהיינה התפתחויות נעדכן אתכם".

גב' גולדשטיין לא ידעה מנוח. אחיה תלוי ועומד בין החיים למוות ומה היא, מעבר לים, יכולה לעשות ממרחקים כדי לעזור לו בשעתו הקשה?

באחת השיחות עם אחותה המתגוררת בארץ, האחות, שומרת מצוות, סיפרה לה כי התחזקה בשמירת שבת לזכות אחיהם הפצוע. "נסו לקבל על עצמכם משהו לרפואתו", המליצה לזוג גולדשטיין. "כך תועילו לו יותר מכל עזרה אחרת שתנסו להגיש עבורו".

רפי הצטרף לשיחה. "אם יוסי מתעורר", אמר, "אני מתחיל להניח תפילין בכל יום".

את המשפט הזה הוא אמר כמובן בחוסר אימון. הפעם האחרונה בה רפי הניח תפילין הייתה בבר המצווה של בנו, עשרים ושלוש שנה קודם לכן. לומר על רפי שהוא יתחיל להניח תפילין יום יום, היה לתאר דבר שהוא בלתי אפשרי. למרבה הצער, הסיכוי שדבר כזה יקרה, שאף ממש לסיכויים שהאח יוסי ישוב לאיתנו ויתאושש מהנפילה האיומה...

הם סיימו את הטיול ושובו לארץ. בשבועות שלאחר מכן עשו פדיון נפש והרבו בתפילות. שפכו דמעות ופרקי תהילים וקבלו על עצמם חיזוקים בתחומים שונים. והנה, אירע הנס. יוסי פקח את עיניו והחל להתאושש קמעא קמעא. הרופאים היו מלאי התפעלות מהשיפור שחל במצבו, ועמדו אחוזי השתוממות למול הניסים המתחוללים לנגד עיניהם. ורפי? לא נותרה לו ברירה. הבטחות הרי צריך וחובה לקיים... אחרי עשרות שנים, הוא מצא את נרתיק התפילין שלו ובקול נרגש ברך על קיום המצווה.

לא עברו אלא כמה ימים ומ'ערכים' התקשרו להזכיר להם על הסמינר אליו נרשמה.

עם כל האירועים הסוערים שעברו עליהם הסמינר פרח לגמרי מזיכרונה. אך הנה, מסתבר שהסמינר מתקיים כבר בשבוע הבא ורפי, למרבה השמחה, הודיע שגם הוא מגיע. תפילין הוא כבר מניח, אז לסמינר לא יבוא!...

הסמינר התחיל בצהרי יום חמישי במלון "ניר עציון". הרב אהרן לוי פתח בהרצאה מרתקת המציגה בבהירות את מעמד הר סיני ומסירת התורה. הקהל ישב מרותק. בני הזוג גולדשטיין לא הגיעו כמאזינים פאסיביים. הם שאלו שאלות והעלו קושיות. בחלק מהמקרים התשובות הניחו את דעתם, ובמקרים אחרים הם המשיכו להתדיין.

בערב שוב מצלצל הטלפון. מ"בית לוינשטיין" התקשרו להודיע שאחרי ששהה בטיפול נמרץ ועבר תקופת שיקום, האח יוסי משתחרר הביתה. כל זה קורה באותו היום שבו התחילו את הסמינר! וכי צריך איתות ברור מזה? מאז רפי כבר מחכה בשקיקה לסמינר הבא ובני הזוג משתתפים בפעילות 'ערכים'.

לפני כמה שבועות ערכה המשפחה מסיבת הודיה בבית כנסת בטבעון, ליד מקום מגורי האח.

"היה מחמם לב ומטלטל ממש, לראות איך יוסי חזר ללכת", אומרת גב' גולדשטיין. "גם אנחנו התחלנו לצעוד בדרך רוחנית חדשה. בעזרת ה' עוד נראה לאן היא תיקח אותנו".

02-50-90-000
לוקו התוכן של ערכים

ערכים מאחורי הקלעים

הרב יהושע מן

לומר על חזר בתשובה של 'ערכים' שהוא עשה זאת בסמינר, זה כמו לומר שהלחם גדל במכולת. כולנו יודעים שתחנות רבות עובר הלחם עד הגיעו למדף, ובדומה לכך תחנות רבות עובר האדם עד הגיעו לסמינר. המשמעותית שבהן היא חוג בית.

לא קל להוציא לפועל חוג בית. צריך למצוא מקום מתאים, לתאם בין המרצה לבין התאריכים הפנויים לבין נושא המעניין את המארח, לעצב מודעה ולהפיץ אותה בקהל הרלוונטי. ביום החוג עצמו צריך להגיע מוקדם לבית המארח, לקנות כיבוד מפנק ולוודא שלא חסרים כסאות. צריך להאיר פנים לכל משתתף בעד הגיעו, להישאר עד שאחרון המשתתפים עוזב, לנקות ולסדר את המקום.

חשובה לא פחות המעורבות הרגשית בחוג הבית: להיות חביב ולענות על שאלות, לפתח קשר אישי עם המשתתפים, ולצרף כמה שיותר אנשים משכילים לרשימת המתעניינים ביהדות. אכן, "בזיעת אפיך תאכל" - עד שהלחם מגיע למדף ארוכה הדרך.

בנפשו יביא לחמו

כמו שבכל כיכר יש חלק קשה, גם בעבודתו של הפעיל יש את השטח הקשה שהוא בבחינת "בנפשו יביא לחמו". לעיתים נדמה שהקיר פשוט לא זז. לא קל לראות זוג שיוצא מסמינר בדיוק כמו שהוא נכנס ובהמשך אף מנתק קשר. לא קל לראות בחזר דת"ש שמגיע לחוגים במשך תקופה ארוכה אך מסרב להירשם לסמינר. יש זמנים שבהם דומה ששלחתי את לחמי על פני המים, והמים בלעו אותו או שדג כלשהו נהנה מהפיתיון ואני לא זכיתי לראות תוצאות...

איך שואבים כוחות להתמיד למרות האכזבות הללו?

את התשובה לכך מצאתי ביסוד נפלא שלימד הסבא מקלם זצ"ל.

מוציא לחם מן האבן גם כשקשה יש להתעקש ולא להתייאש, כי ברבות הימים תמצאנו...

הרב יהושע מן מנהל אזור ירושלים במחלקה האקדמית

אומר ה"סבא": מצינו עבירה אחת שחומרתי היא ללא שיעור, והוא מעשהו של המסית ומדיח. כה חמור הוא המעשה שאפילו על עצם הניסיון להסית את חברו-אפילו אם הניסיון לא צלח והחבר לא עבד ע"ז-כבר נענש המסית.

חומרה זו אינה מפתיעה, שהרי אין לך דבר חמור מאשר לנתק אדם מחיבורו למקור מים חיים, על כן שנו חכמים שאין מהפכין בזכותו של מסית.

והנה ידוע שמרובה מידה טובה ממידת פורענות פי חמש מאות. אם כן צא וחשוב: אם מי שרק מנסה להסית, אף אם לא הצליח בכך, כבר נענש בחומרה כזאת, מה גדול הוא שכרו של מי שמנסה לקרב בנים לאביהם שבשמים!

גם אם למראית עין נראה שמאמציו לא הואילו, עצם הניסיון לקרב כבר מזכה את האדם.

ואולם, המציאות מלמדת כי גם אם תוצאות המאמץ אינן ניכרות לעין, הרי שלחרישה, לזריעה, ולהשקעה בוודאי תהינה תוצאות

במקום או בזמן אחר. "ממרחק תביא לחמה" - הלחם מגיע בסוף.

ששמת חלקנו

לפני שנתיים הכרתי בסמינר בחזר שנולד בבית חרדי אך ירד מן הדרך. ניסיתי לשכנעו להשתתף בחוגי בית, אך ללא הועיל. הבחור הפנה עורף וסירב לשמוע. כמוצא אחרון שלחתי לו מכתב. כתבתי לו שמתי שהנושא הרוחני יעניין אותו-אני כאן בשבילו.

חלפה שנה ויום אחד הוא יוצר איתי קשר ומבקש לשוחח. מסתבר שהוא מעוניין לחזור הביתה. דאגתי לו לחברותא והוא החל להשתתף בשיעורים.

השבוע פגשתי אותו באקראי בקרן רחוב עומד ומשוחח עם החברותא.

"אני עושה סיום", בישר לי בסיפוק.

"אתה? סיום?" תמהתי.

והוא רק חיך ואמר: "אכן סיימתי פרק 'אלו מציאות'-חזרתי לבסיס".

מקרה נוסף אירע לי באחד הקיבוצים בפרוזדור ירושלים שם חלמתי תמיד לפתוח חוג בית. במרוצת השנים כל ניסיונותי לא צלחו. אולם, בזמן המלחמה שמעתי שבקיבוץ שוכנו מפונים מהעוטף, ופניתי לאחראי התרבות והצעתי לו לקיים הרצאות וסדנאות לחינוך המורל עם מיטב המרצים של 'ערכים'. להפתעתי הוא נענה ברצון ותוך זמן קצר נערך החוג הראשון בבית העם של הקיבוץ. אף כי ההרצאה נועדה רשמית לצבור המפונים, בפועל מרבית המשתתפים נימנו עם הקיבוצניקים הוותיקים...

בסיום ההרצאה ניגש אלי אחד מחברי ועד ההנהלה ואמר בהתפעלות: "הסדנה שלכם מספיק מעניינת כדי שאנחנו, החברים הקבועים בקיבוץ, נזמין אתכם להגיע לכאן בתשלום פעם בחודש".

מי מילל ומי פילל שהקיבוץ הסגור יפתח כך את שעריו!

אכן, "לא על הלחם לבדו יחיה האדם", וכולנו רוצים לראות גם פירות. אך חשוב לזכור שההצלחות הן רק בבחינת פרס עידוד. העיקר הוא להמשיך ולהשקיע להתעקש ולא להתייאש!

מחלוקת הפוסקים

שאלה:

כיצד מכריעים במחלוקת? איך יודעים מי צודק ומי לא? הייתכן ששניהם צודקים? מה הכוונה "אלו דברי אלוקים חיים"?

תשובה:

לדברי האלוקים שבתורה. שתי הדרכים אפשריות. מה שמביא אותנו לשאלה: מה עושים בפועל, הרי אין לנו את האפשרות לקיים את שתי

ומה קורה אם בית דין אחד הגיע למסקנה על פי הרוב, בניגוד לבית דין אחר? ההלכה היא כפי בית הדין הגדול בחכמה ובמניין.

בעידן בו המשפט באומות העולם נחתך על ידי שופטים או מלכים לפי שרירות ליבם, הנהיגה תורת ישראל מערכת משפט הדומה בצורתה למערכת המודרנית שלנו כיום, בה ההחלטות המשפטיות מסורות ביד בתי המשפט המכריעים על פי הרוב, וערכאה עליונה יכולה לבטל את דברי הערכאה הנמצאת תחתיה בהיררכיה המשפטית.

למרות שעל פי ההלכה יש לנקוט את בעמדת הרוב של חכמי ישראל, במחלוקת בה ברור שאחד מן הצדדים הוא חכם או גדול יותר מהאחרים, תהיה ההלכה כמותו, גם אם יהיה יחיד כנגד רבים. לכן גדולי החכמים עמדו ושקלו בינם

שו"ת עם ערכים

הרב יהושע ענבל

השיטות יהדיו?

כפי המתואר בתורה שבעל פה, הרי בהיסטוריה המוקדמת של עמינו "לא היו מרבים מחלוקות", חילוקי דעות היו, כמתחייב מן הטבע האנושי, אבל בכל מקרה כזה הייתה הסנהדרין מתכנסת, וההכרעה הייתה נגזרת על פי הרוב. ההכרעה הזו אינה קובעת מי 'צודק', אלא מה צריך לעשות בפועל.

גם לכם יש שאלה?
שלחו אלינו
shoot.arachim@gmail.com

הדלקת-נרות

י-ם-----4:08
ב"ב-----4:23

צאת שבת

י-ם-----5:21
ב"ב-----5:23
ר"ת-----6:00

— פניני משה —**דברי תורה לפרשת לך לך**

א} "לך לך מארצך" וסמיק ליה בסוף פרשת נח המילה "בחרן" וי"ל שחרן זה מלשון חרון אף וידוע שתיקון לכעס הוא שינוי מקום וזה מה שכתוב כאן "חרן" דהיינו חרון אף "לך לך מארצך" מה התיקון "לך לך מארצך" דהיינו לשנות מקום {הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע}

ב} "מארצך ומולדתך ומבית אביך". י"ל שפה מרומז המשנה באבות {פ"ג משנה א'} "מארצך"=מרמז "לאן אתה הולך" "ממולדתך"=מרמז ל "מאין באת", "ומבית אביך"= מרמז על "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון". {חשבה לטובה}

ג} "ואברכה מברכך ומקלכך ואור" בברכה נאמר "ואברכה מברכך" ואילו בקללה נאמר להיפך כי ידוע מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ומחשבה רעה אין הקב"ה מצרפה למעשה, לכן בברכה אם הוא רוצה לברך הוא דהיינו שיש לו מחשבה לברך הוא כבר מתברך אבל המקללים יתקללו רק לאחר המעשה שקללו ולא על המחשבה לקלל.

ד} "למען ייטב לי בעבורך" יתנו לי מתנות {רש"י} וכי באמת היה אברהם להוט כל כך אחרי מתנות? הלא אחרי מלחמת סדום לא רצה לקבל את אשר הגיע לו ביושר, וכיצד אפשר לומר שהיה מחפש על ידי תחבולות איך לקבל מתנות? ברם נאמר במדרש, כי כל ירידתו של אברהם מצרימה באה רק כדי לכבוש דרך בשביל בניו לעתיד- "צא וכבוש הדרך לפני בניך" שבהיותם במצרים לא ילכו לטמיון, אלא יהיה פרעה מוכרח לשחררם על ידי המכות שיבואו עליו, כשם שהוכרח עכשיו לשחרר את אברהם ושרה בגלל הנגעים. רצה איפוא, אברהם להכשיר עכשיו גם את ה "ואחרי כן יצאו ברכוש גדול" שעל כורחו יצטרך פרעה לתת לבניו מתנות רבות לדרך, ומשום כך ביקש לקבל מתנות מאת פרעה כדי שזה יהיה לאות סמלי לשעת יציאת מצרים בעתיד, שיצאו ישראל ברכוש גדול. {שם משמואל מהרה"ק ר' שמואל מסוכטשוב}

ה} "וזייתה נפשי בגללך" ידוע הפסוק במשלי פרק "יח" "פסוק "כא" "מות וחיים ביד לשון" ויש לומר שזה מרומז פה, דהיינו "בגללך" בגמטריא 85 פה בגמטריא 85 ש"וחיתה נפשי" איך "בגללך" שזה הפה. {אבי מורי שליט"א}

ו} "ומלכי צדק מלך שלם הוציא לזום ויין והוא כהן לקל עליון" כאשר שני צדיקים מזדמנים יחד, הרי האחד לומד מחברו ומקבל ממנו את מידותיו הטובות. והנה, שם בן נח היה תמיד עוסק בתורה ועבודה בבית מדרשו {של שם ועבר} ולא היה נותן כלל דעתו על עניני העולם הזה מאידך היתה מידתו העיקרית של אברהם אבינו- הכנסת אורחים שהיה פותח את דלתות ביתו בפני זרים, מאכילם ומשקם וכך היה מקרבם אל תחת כנפי השכינה. עתה משנזדמנו שניהם ביחד הרי "ומלכי צדק מלך שלם {שם בן נח רש"י}" "הוציא לחם ויין" הוא הוציא מאברהם את מידת הכנסת האורחים, לתת לאנשים לאכול ולשתות מן הטוב והמובחר, "והוא" אברהם למד מאת "שם" "כהן לקל עליון" להוסיף ולשקוד יותר על התורה והעבודה, ככהן בבית המקדש. {שיחות צדיקים}

"שבת-שלום"**"אגוֹטֶן שבת"****מה יוסף 1966**

וארטיס לפרשת השבוע

יב א. לך לך .. אל הארץ אשר אראך. אומר רש"י לא גילה לא הארץ מיד כדי לחבבה בעיניו ולתת לו שכר על כל דיבור ודיבור. וכפ"י הביא במדרש לתת לו שכר על כל פסיעה ופסיעה. ולפ"י י"ל שלכן לא גילה לו את הארץ מיד, כי אם היה מגלה לו להיכן הולך אז ההליכה היתה הכשר מצווה, וכעת שלא גילה ההליכה עצמה היא מצווה ולכן מגיע שכר על כל פסיעה ופסיעה. רבי ברוך בער ממקניץ.

יב ב. והיה ברכה. פרש"י הברכות נתונות בידך עד עכשיו היו בידי ומעשיו אתה תברך את אשר תחפוץ. יש לדייק מהי האריות הזאת היה יכול לומר בקצרה והיה ברכה תברך לכל מי שתרצה. וי"ל שדמיון שאין אדם יכול למנות שליח למילי כגון להקדיש שור. משליל לא מימסרן לשליח (ועיין בזה שו"ת מהרי"ט קכ"ז ד"ה ותו, ועוד) ולכן הקב"ה לא אמר לו לברך, כי היה זה מדין שלוחו שלא נמסרה לשליח והוא מילי, ולכן אומר רש"י שהקב"ה אמר לו עד עכשיו היה בידי וכעת הוא בידך, אתה תברך כי הזכות ניתנה לך ולא מדין שליחות. החיד"א.

יב ט. ויסע אברהם הלוך ונסוע ההגבה. פרש"י כל מסעיו הנגבה ללכת לדרומה של אר"י וגו' להר המוריה שהיא נחלתו. וצ"ע מדוע הר המוריה נקראת לה של אברהם? וי"ל עפ"י דאיתא בתנחומא וירא כב על הפסוק וירא את המקום מרחוק וכתבי בהר ה' יראה בתחילה מקום ולבסוף הר? אלא שאברהם ראה את מקום הקדש שהוא היה בעמק, ואמר אר"י מבודד של מקום שיבנה ביתו בעמק, והתפלל ונעשה הר. ואי"כ י"ל דלכך הוא נחלתו של אברהם כי נברא על ידו שהוא עשה את זה להר בתפילתו ולכן קנאו להיות שלו (רש"י די טו) משא"כ שאר חלקי הארץ עדיין לא עשה בהם שום קניין להיות שלו. ולפ"י החת"ס מתוך עוד קושיה דיש להקשות איך אברהם אבינו לקמן בנה מזבח בהר המוריה לא אמרינן בעי"ז דכל הר בארץ ישראל בידוע שיש עליו עי"ז? אלא י"ל דמכיוון דהוא עשה את ההר, לא היו יכולים לאוסרו עי"ז דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. ר"י גשטטר.

יב יז. על דבר שרי אשת אברם. יש להקשות דהנה לקמן כ אצל אבימלך שלקח את שרה כתוב מת על כל האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל, ומשא"כ הכא לא נקטו והיא בעולת בעל. ומאי טעמא בזה? וי"ל דהנה הרמב"ם ט ח ממלכים כתב דבן נח אין להם גירושין ככתב אלא כל זמן שירצה הוא או היא לפרוש זה מזה פורשין. והנה הכא אמרה שרה שהיא אחותו וא"כ נחשב כאומרת אין אני רוצה בו ואי"כ באותו הרגע פוקע האישות ואין עונש לפרעה שהיא בעולת בעל, אלא רק שהיא אשת אברהם והיינו שנענש בזכות אברהם ולא מטעם אשת איש, משא"כ אצל אלימלך לאחר שנימול אברהם איתא בחגיגה ג. שעייז נתגייר וכעת הוא זקוק לנט וממילא גם כשאמרה אחותו היא היא עדיין בעולת בעל. ולפ"י מובן למה כאן אמר וינעה זו דהיינו שם היה ובלחן אמר ויבא אלוקים לאבימלך שהוא גדר דין כי כאן זה לא מדינא כי מדינא היא לא אשת איש משא"כ אצל אבימלך זה מדין לכן כתב שם אלוקים צפת פעת.

יח יח.יט. למה לא הגדת לי כי אשתך היא. למה אמרת אבותי היא. יש להקשות דלכאוי יש כאן כפילות בשאלה: א. למה לא אמרת כי אשתך היא. ב. למה אמרת אחותי. והל"ל רק למה לא אמרת אשתך היא? וי"ל דמצינו במגילת אסתר שמרדכי צוה על אסתר שלא תגיד את עמה ואת מולדתה, והטעם בזה כדי שישחשבו ואחשוורוש שהיא ממשפחה בזויה ויימנע מלשאתה. ועל זה כעס פרעה, שהיה לאברהם לומר על שרה שהיא אינה אשתו בלי להוסיף 'אחותי היא', שאז ממילא פרעה היה נמנע מלהינשא לה, כי אולי היא ממשפחה בזויה. ועי"ז שהוסיף ואמר אחותי היא, גילה שהיא ממשפחה מכובדת ולא היתה סיבה לפרעה להמנע מלהינשא לה, ועי"ז הוא התלונן.

יג ח. כי אנשים אחים אהננו. אומר רש"י קרובים, ודומים לקולתר פנים. יש להקשות מה ראה להוסיף הטעם שדומים לקולתר פנים? וי"ל כיוון שהם דומים לא מעשה הגדול של לוט יכול לגרום לחילול ה' כי יחשבו שרועי אברהם גזולים כיוון שהם דומים, וזו גם טעם למה אברהם לחם בחירוף נפש נגד המלכים למען הציל את לוט משום שלא יגרם חילול ה' שלוט הדומה לאברהם נהרג ויחשבו שאברהם נהרג. רבי עובדיה יוסף.

יג יג. ואנשי סדום רעים וחטאים לה' מאוד. דרשו חז"ל (סנהדרין קז) שדום רעויה וחטאים בעוה"ש שאין להם חלק לעוה"ש. לכאוי למה לא דרש כפשוטו רעים בשפיות דמים, וחטאים בגי"ע וכדו'. ותיירץ בספר מעייני הישועה מכיוון שאין דנים דיני נפשות בשבת (סנהדרין ה). ואיתא שם בתוס' בדלמלא הבערה הוי מלאכה, אבל מיתה הוא שיקולקל, ותיירצו בתוס' שזה תיקון כיוון שמכפר ב"ב סלע ה. והנה סדום נהפכה בשבת (מדרש רבה) וקשה הא אין דנים דיני נפשות בשבת? ועי"ז י"ל שחטאים הכוונה שאין להם עוה"ש וממילא זה לא תיקון כלל לפיהם, לכן שרי.

יז טו. וישבת את הרכוש וגם את כלתיה אחיו ורכושו השיב. יש להקשות אמאי הקדים שהשיב את כל הרכוש הרי עיקר הוא הצלת לוט? וברש"י פרשת מטות לב טז כתב דגנאי הוא אלו לבני גת שהקדימו קנייתם לבניהם. אך ח"ל דהנה מלחמה זו היתה בליל פסח וכפרש"י (טו) ויחלל עליהם לילה, ואעפ"כ 'הותר' לחלל יו"ט למלחמה לא רק משום פק"י הדצלת לוט, אלא גם בשביל הצלת רכוש, וכדאיתא בשו"ע אור"ח שכת'ו. בעכו"ם שבאו בשביל עסקי

ממון מותר לחלל שבת, וזהו הרבותא כאן דלאברהם הותר לחלל שבת גם בכדי להציל הרכוש.

יז יח. ומלכי צדק הוציא לחם ויין. בשבת (וה"ה ביום חול) שביל לפתוח את התאבון) שותים קודם יין ואח"כ אוכלים לחם, ולמה כאן הוציא קודם לחם ואח"כ יין? וי"ל דהנה קשה למה כתוב אח"כ והוא כהן לאל עליון. מה התורה באה לומר בזה? וי"ל שקושיה מיתרצא בחברתה. דלכנה אסור לשנות יין, שמה יבנה ביהמ"ק והוא יורצך לעבודה ושיכור לא יכול לעבוד, ואיתא בגמ' דין שבתך הסעודה אינו משכר, ואי"כ כיון שהוא כהן לכן הוא לא שתי יין קודם הסעודה, אלא רק לאחר הלחם היתיר. ומובא ברש"י שמלכי צדק הוא שם, שמר את כל התורה.

יז כ. ויתן לו מעשר מכל. כתב הרמב"ם בהלכות מלכים ט א. אברהם התפלל שחרית ויצחק הפריש מעשר. והשיג עליו הרשב"י הלא אברהם גי'כ הפריש מעשר שנאמר ויתן לו מעשר מכל? ותיירץ הכסף משנה דנתינת אברהם אל היתה מדין מצוות מעשר אלא סתם מתנה. ויש לעיין מהיכתי לתינת לומר שלא נתן מדין מעשר וכו' הלא פשטות המקרא הוא שהוא נתן מעשר? וי"ל שאברהם אמר למלך סדום שהוא לא לוקח מחוט ועד שרוך נעל כדי שלא יאמר אני העשירית את אברהם, והנה אם היינו אומרים שנתן למלכי צדק מעשר, יש להקשות הלא כיוון שנתן מהשלל של מלך סדום למלכי צדק מעשר, הרי מעשר מעשיר כמ"ש עשר בשביל שתתעשר ואי"כ יוצא שהוא התעשר ממלך סדום, לכן הוכרח לרמב"ם שאברהם לא נתנה בתורת מעשר.

יז כג. אם מחוט ועד שרוך נעל וגו' ולא תאמר אני העשירית את אברם. יש להקשות דהנה למלך סדום אמר אברהם אל אקח ממך מחוט ועד שרוך נעל. ולמצרים אמר לשרה למען ייטב לי בעבור שיתנו לי מתנות וכו'; וי"ל דהנה ידוע שכל מעשה אברהם בירידתו למצרים מפני הרעב ואח"כ נגעים גדולים שעשעש לפרעה הכל בא לרמוע על אשר יארע לבניו כשירדו למצרים מפני הרעב ויירעו להם המצרים ויפשטו ידיהם בנושתייהם ואח"כ יענישם הקב"ה בנגעים גדולים ויוציאם בכסף זהב. ואי"כ הוא הטעם שרצה שייצאו לקבל מתנות מבית פרעה וכך הוא סלל הדרך לבניו שייצאו ברכוש גדול ממצרים. אבני שהם.

יז א. אל תירא אברם אנכי מגן לך. ידוע שהצירוב בעל שש קצוות נקרא מגן דוד, ויש להקשות למה לא מגן אברהם עי"ש שהקב"ה הגן על אברהם כמבואר בפסוק זה? וי"ל שעל אברהם הקב"ה הגן כדרך מלך שמגן על חייליו מארבע רוחות השמים צפון דרום מזרח ומערב. משא"כ אצל דוד מצינו שהקב"ה הגן עליו גם מלמטה ולמעלה. כמבואר בסנהדרין צה שישבי אחיו של גלית ביקש להרוג את דוד כנקמה על הרגת אחיו והוא תפס את דוד כפתו והניחו מתחת קורת בין הבד וכשחורדד הקורה נעשה לדוד יפו והתרכב הארץ מתוכה ושקע בה. ואח"כ מסופר שישבי זרק את דוד השמימה ותקע את רומחו בארץ כדי שדוד יפול עליו ובלאו רגע אבישי בן צוריה העמיד את דוד באבור עי" שם קדוש, וכך ניצל מיד ישיבי גם משמים וארץ, ואי"כ מצינו אצל דוד שהקב"ה הצילו לא רק במלחמות שזה מארבע רוחות העולם אלא גם מלמעלה ולמטה והיינו משש רוחות, לכן הצירוב בעל שש קצוות נקרא מגן דוד ולא מגן אברהם שאצל אברהם מצינו שהקב"ה הגן עליו במלחמות והוא מארבע רוחות ולא משש. פרדס יוסף.

יז א – ב. שכרך הרבה מאוד. ויאמר אברם אדני אלוקים מה נתת לי ואנכי הלוך ערירי וגו'. רבים נתקשו למה רק כעת לעת זקנותו נזכר אברהם לבקש ילדים? וי"ל עפ"י דאיתא בשבת דאין מזל לשראל ובני חיי ומוזני לא במזלא תליה מילתא אלא בזכותא, ואי"כ י"ל דזהו מה שנאמר כאן: אברהם לא החייל לא התפלל כי לפי מזלו אינו יכול להוליד, אבל כעת כששמע מהקב"ה ששכרו הרבה מאוד מיד ביקש אי"כ בזכות זה שיהיו לי ילדים. המהר"ל צונץ.

יז ה. הבט נא השיימה וספור הכוכבים. ולהלן הוא אומר ויהי השמש לבא. ומקשים התוס' ברכות ז. דלכאורה הפסוקים שותרים עצמם לדליל הוא אומר שישפור את הכוכבים משמע שהיה לילה ואח"כ הוא מזכיר שהשמש שוקעת משמע שעדיין היה יום? ומתירך המלא הרועים דהנה רש"י כאן אומר עי"פ דמים שהקב"ה הגביה לאברהם מעל לכוכבים ואי"ל לספור אותם. והנה איתא (תוס' חגיגה יב) שהכוכבים נמצאים גם ביום רק הם ברקיע השני ומכוסים עי"י וילון שנפתח בלילה. וכאן הרי הקב"ה הגביהו מעל לילון ובאמת היה יום.

יז ח. במה אדע כי אירשנה. וביאר ברש"י ששאל באיזה זכות הוא יקבל את ארץ ישראל ולא ביקש אות או סימן שיקבל. יש להקשות הא כבר בפרק יז, וכן בפרק יז טו אמר הקב"ה לאברהם שיהיה יתן לו את הארץ ויגוע רק כאן שאל במה אדע כי אירשנה? וי"ל דמצינו ב"ב סלע ה לצדקה עי"מ שיחיה בני הר"ז צדיק גמור וזהו דווקא בישראל אבל בעכו"ם שאומר כן חטא הוא לו. ואיתא בפסחים ח. שה"ה בשאר מצוות האומר כן הר"ז צדיק גמור. ולפ"י י"ל שנסתפק אברהם האם הוא ייצא מכלל ב נח, ולכן כל זמן שלא אברהם הקב"ה בנן חשש אברהם שמה הוא נחשב ב נח, אבל לאחר שהבטיח הקב"ה את ראה אברהם שאינו מונה עי"י כוכבים ומזלות כמבואר בחז"ל צא מאיצטגנות שלך שראית במזלות שאינך עתיד להעמיד בן, וכיוון שאינו נתון להנהגת המזלות מוכח שדינו כיתרית שמונהגים רק עי"י הקב"ה ולכן שאל באיזה זכות יתקיימו בו הברכות האלו. פרשת רעים.

פרשת לך לך תשפ"ד

טו יד. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. ישנה משמעות בפסוק שבגלל שהקב"ה דן את הגויים לכך יצאו ברכוש גדול וכי"ב הטעם. ויש ליישב שהיא מבואר שהשכר שישאר נטלו כשיצאו ברכוש גדול הוא עבור שבנו את פיתום ורעמסס, והנה לכאורה מדוע נטלו עי"כ שכר, הרי פיתום ורעמסס נחרבו עי"י הצעקה של יהודה שנחלש על בנימין אצל יוסף. אלא י"ל שאיתא בב"ק שאי אדם שיבר כל עיניו צעקה הוא פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים, ואי"כ כאן יהודה היה פטור מדיני אדם, ורק חייב בדיני שמים. וזמשי"כ וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי, היינו הכוונה למה שיהודה עשה, את זה רק הקב"ה דן וממילא הם פטורים בדיני אדם כי רק בדיני שמים חייבים, ולכן יצאו ברכוש גדול מהמצרים. משנה למלך.

טו טו ואתה תבוא אל אבותך בשלום, וברש"י מכאן שתרח עשה תשובה. והאריה היה מזה שהוא יבא אל אבותיו בשלום סימן שאבותיו בגן עדן. עי"כ ידוע. הנה יש להקשות מנלן שאביו עשה תשובה, אולי מה שאביו בגי"ע משום הא דאיתא בגמ' שצדיק בן רשע מעלה את אביו לגי"ע שלא יאמרו אביו בגחינום ובנו בגי"ע, ואי"כ קשה דהרי יכול להיות שהוא כלל לא עשה תשובה. וי"ל, אומר המהרש"א, שהנה קשה אמאי כתיב תבוא אל אבותך בשלום, בלשון רבים, הרי היה לו רק אבא 1. אלא י"ל שגם סבא של אברהם דהיינו אבי תרח היה בגי"ע ולכן כתוב אבותך ברבים ולא אביך ביחיד. והרי בן מכניס ער שאבא שלו אבל לא את הסבא, סימן שתרח עשה תשובה, שגם הוא הכניס את אבא שלו, דהיינו סבו של אברהם.

טו יג-יד. ותקרא שם ה' הזובר אליה וגו' כי אמרה הגם הלום ואיתי אחרי רואי. עי"כ קרא לבאר באר לחי רואי הנה בין קדש ובין ברד. יש להקשות מה אמרה הגר ראיתי אחרי רואי. ועי"כ למה כתב כאן בין קדש ובין ברד למאי נפק"מ היכן היה הדבר הזה. וי"ל, אומר רבי חיים מוולוז'ין עי"פ ויחזקאל א' וברש"י שם, שאמר שהיה בחז"ל אאי"כ שרתה השכינה על הנביא לפני"כ בארץ ישראל. והנה תחילת גיטין ב. הווי דהמביא גט מרקם וחגר ופרש"י בין קדש ובין דוד חייב כמביא מדינת הים. ולפ"י מובן כאן מה שאמרה הגר: הרי היא נמצאת בחז"ל דהוא בין קדש וברד, ואי"כ איך שרתה עליה השכינה, לכן הקדימה ואמרה ראיתי אחיך רואי, והיינו שכבר ראתה השכינה אצל אברהם בחיותו בביתו בארץ ישראל.

עוד יש לפרש מאי ראיתי אחרי רואי. דהנה מבואר בגיטין סו. ובמגילה ג. שלא מדברים עם מלאך הנגלה שמה שד הוא. אאי"כ מוציא שיש מפיו, וכאן איך דברה עם המלאך אולי הוא שד. וי"ל דאיתא בגיטין שם דאם יש מלאך צל סימן שאינו שד. ואי"כ י"ל דהכא ראתה אחרי רואי והיינו צל. לכן הבינה שהוא מלאך ולא שד. ישמח משה.

עיי"ל מדוע רק כעת – נוכחם לראות שהוא מלאך, י"ל רק שראתה אותו לום – והיינו בכאן מים הבינה שהוא לא מכסף, כי אי"א לעשות מעשה ביוקר על המים כמבואר בסנהדרין סז: ועי"כ קרא לבאר באר לחי רואי, כי עי"י הבאר גילתה שהוא מלאך. תוספת ברכה.

יז ה. ולא יקרא עוד את שם אברם איתא שמך אברהם. כאן אצל אברהם כתוב ולא יקרא עוד היתא שמך אברם. ואילו בעיקר כתוב לא יעקב יאמר עוד שמך, והיינו שאצל אברהם הוסיף את. ויש ליישב הטעם בזה עי"פ ברכות יג. כל הקורא לאברהם אברם עובר בעשה או בלאו עי"ש, ופרכין למה בעיקר לא נאמר דין ה' ושלמי הגמ' דחתם ביעקב, ישראל עיקר ויעקב טפל, והיינו שלא התבטל לגמרי השם יעקב. והנה איתא בגמ' ב"ק מא: שבושר הנסקל נאסרה הנאת עורו כי כתוב אלא בשרו את הטפל בשרו. ואי"כ י"ל שאצל אברהם כתוב ולא יקרא עוד את שמך והיינו גם הטפל לשמך, ולכן יש לאו כי גם טפל אסר, אבל אצל יעקב לא כתב את ה' והיינו שהשם העיקרי לא יהיה יעקב, אבל הטפל ישאר יעקב, ולכן לא כתב את כי לא מיעט את הטפל. רבי שאול קצנלבון.

יז כד. ואברהם בן 99 שנה בהמלו את בשר ערלתו. בשבת פח'. רבא הוי קא מעיין והוציא דם מאצבעו אמר לו מין אחד עם פזיו אתם שהקדמתם נעשה לנשמה, וקשה מה הקשר. וי"ל אומר רבי משולם איגרא דהנה יש להקשות כידוע יש מחלוקת בגמ' האם מצווה ועושה עדיף, או אינו מצווה ועושה עדיף, ויש להקשות למי"ד אינו מצווה ועושה עדיף למה אברהם לא למ עצמו קודם גיל 99 הרי הוא קיים כל התורה כולה, וי"ל שס"ל שאסור לאדם לחבול עצמו, ומי"ד מותר לאדם לחבול בעצמו, יסבור שגדול המצווה ועושה לכן הוא חיכה שהקב"ה יצווה אותו. וכעת הכל כפתור ופרח. דמעשה מוכח דלמי"ד חובל בעצמו פטור ס"ל ממצווה ועושה עדיף, וכמו שנתבאר, ולכן אמר אותו ס"ל לרבא (שוודאי ס"ל שמותר לחבול בעצמו, כי כך הרי הוא עשה) למה הקדמתם נעשה לנשמה, הרי גדול מצווה ועושה.

שם. פרש"י נטל אברהם סכין ואחז בערלתו ורצה לחתוך והיה מתירא מפני שהיה זקן בא הקב"ה ואחז עמו. ועי"ל בטעם שהקב"ה אחז עמו עפ"י שבת קלו: דמילה שלא בזמנה אינה דוחה שבת ויו"כ והנה מילת אברהם הייתה שלא בזמנה וזה היה ביו"כ (תוס' ר"ה יא) והיאך שרי? וי"ל שנספק ששניים שעשו פטורים. וזהו שהיה מתירא למול מילה שלא בזמנה ביו"כ, והיה זקן - היינו שקנה לחמה וקיים כל התורה, ולכן אחז עמו הקב"ה ושירי מדין שניים שעשוהו. חת"ס.

מאמרי מוסר וסיפורים מענייני הפרשה

נסיונות

שינוי בפרקי אבות: עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו עליו השלום ועמד בכולם להודיע כמה חיבתו של אברהם אבינו עליו השלום עכ"ל. ומעשה אבות סימן לבנים, כל אדם עובר נסיונות בחיים, יש יותר ויש פחות, אבל אין לך אדם שאינו עובר נסיונות, ותכלית כל הנסיונות היא לזכך את האדם ולהביא אותו אל תיקונו. אנתנו קוראים בפרשיות אלו על אברהם אבינו שאביו היה עובד ע"ז ומעצמו הכיר קונו, ונלחם מלחמת ד' ומסר עצמו למיתה בכבשן האש, והגדיל לעשות נפשות בומר, עבד את ד' באהבה עד שהכתוב מעיד עליו אברהם אוהבי. הקב"ה מנסה אותו בעשרה נסיונות קשים, והוא אשר באמונתו של אדם ותם. הקב"ה אומר לו לך לך לא ארץ אשר לא ידעת, הקב"ה מביטיו לו ואעשך לגוי גדול, והיה ברכה, ברכות למכביר. אברהם מציית ויוצא מיד לדרך, וכשנשאר לארץ כנען מיד נתכפסם אותו צרות, והיה רעב בארץ, הוא חיב לדרת נצרכים. אח"כ לוקחים את אשתו ולא שאל הרי הקב"ה בעצמו. אומר לו ואעשך לגוי גדול ואברכך והיה ברכה, וא"כ היכן הם הברכות שהבטיח לי הקב"ה!! ורק לאחר מאה שנה נולד בן לאברהם אבינו, והוא גדל והולך בדרך טובה, ולפתע הקב"ה אומר לו לקחת את בנו חביב, יצחק בן השלושים ושבע, ולהעלות אותו לעולה! הוא היה יכול לשאול: הקב"ה אמר לי כי ביצחק יקרא לך זרע, אתה בעצמך אמרת, ואיך אעשה הברכה הזו לשחוט את בני?! ואברהם לא שואל שאלות, הוא קם מוקדם בבוקר הולך לשחוט את הבן. נסיונות שאין כמותם. מדוע היה הקב"ה צריך לסנות את אברהם? וכי לא ידע את עוצם אהבתו של אברהם אליו ושיעמוד בכל הניסיונות!! אומר המדרש משל למי שמוכר כדים, הוא חובט בהם במקלו בכל הכח, כדי שיראו כולם שהם חזקים. כך הקב"ה מנסה את אברהם בנסיונות כדי להראות לנו מי זה אברהם. אם אינו הניסיונות לא היינו יודעים מה המוחות באברהם אבינו שהוא קורא לו אברהם אוהבי. עוד ניסיון ועוד ניסיון, עד ניסיון העקדה. ובשום שלב אין אברהם מהרהר אחר מידותיו של הקב"ה, הוא מאמין בדי' בכל ליבו שכל מעשיו אמת וצדק ללא פגם ודופי איש. הניסיונות מרחימים את האדם לדרגות גבוהות ונישאות. מעשה ביהודי אחד שהיה עובד בבית מרוח, ושכר מהה דוחה, הפרץ היה מסתדר איתו, ואם לא היה לו לשלם היה דוחה לו להצטרף לשלם השנה הבאה, אולי ירויחו יותר. שנה אחת הפרץ היה צריך לישוע לחי"ל ומינה אחר תחתיו, אותו ממונה היה אכזר ושונא יהודים, בסוף השנה, הגיע הזמן לשלם ולהודיע לא היה כסף. הממונה לא הסכים לדחות השלום, וכל תחונני היהודי עלו בתוהו, והלקה את היהודי באכזריות רבה ארבעים מלקות. כשחזר הפרץ התחיל היהודי לבכות לו, סיפר לו מה שעשה לו האיש, כעס הפרץ ואמר לו, על כל מכה תקבל מאה זוז, על ארבעים מלקות ארבעת אלפים זוז. ועוד, אותו ממונה יש לו שמונים דונם אדמה, ארבעים דונם שלך. בא הביתה ראתה אותו אשתו בוכה, שאלה אותו מה קרה? אמר לה חבל שני לא נתן לי שמונים מלקות, הייתי מקבל את כל השמונים דונם. ואומרים בעלי המוסר: יבוא אדם לשמים ויצטער מדוע לא היו לי עוד ייסורים. שם בשמים יודעים להעריך את הייסורים, כאן בעולם, אנתנו לא מבינים. אם באים חלילה ייסורים – קבל אותם באהבה, נסיונות וייסורים מקדשים ומרוממים אותנו אם נקבלם באהבה! וכשמקבלים באהבה מלבד מה שמתרוממים לדרגות גבוהות זוכים להיפטר מכל הייסורים. הרב אלבו.

נביא כאן מדברי רבותינו כיצד על האדם להתייחס לנסיונות: הרמב"ן על הפסוק והאלקים נסה את אברהם כתב: שכאשר הקב"ה רוצה להצות משהו טוב לצדיק הוא עושה לו נסיונות בשביל להצדיקו, משא"כ רשעים הוא לא עושה להם נסיונות. ודע כי השם צדיק יבחן, כשהוא יודע בצדיק שיעשה רצונו וחפץ להצדיקו יצוה אותו בנסיון, ולא יבחן את הרשעים אשר לא ישמעו. והנה כל הנסיונות שבתורה לטובת המנוסה. וכן כותב השל"ה שהקב"ה ניסה את אברהם אבינו בשביל ללת לו את השפע שקיבל, ולכן כ"א כשמגיע לידו נסיון האם לדבר לשה"י, האם לדבר באמצע הלימוד, האם לקום בזמן התפילה, האם לכחוש בתפילה, האם לעשות חסד וכו' יידע שהשכל נשלח לו כנסיון מהקב"ה שרוצה לתת לו שפע רב וע"י שיתגבר ויעמוד בנסיון ויעשה רצון ה' יזכה לקבל את השפע שהקב"ה שולח לו כעת. והנסיונות שיש לנו הם המרוממים אותנו ומביאים אותנו למקומות הגבוהים והנעלים ביותר, והדברים נאמרים גם כשיש לאדם איצה אצל הוא עצבות עליו לעשות רצון ה' ולהמשיך להאמין שהוא יכול להפוך הכל לטובה ולקבל הכל בשמחה ובדיעה שהשכל מאתו יתברך. וז"ל החפץ חיים בספר דרך ארץ פרק י'. והנה בדרך כלל צריך האדם להתחזק עצמו בכל זמן וזמן ואף אם סבבוהו צרות עיניים ומצוקות הזמן אל' היה מוצר דודאן אלא יקבל אותם באהבה כי הכל מיד ה' הוא שהוא טוב לכל, כי באמת כל נפשות האדם ירדו לניסיון הזה העולם יש שניסיונות הוא בעוני או שארי מצוקות הזמן. ויש שניסיונו הוא ע"י עשירות [וחלק אותם קדושו ברוך הוא לכל אחד ואחד כפי שידוע לו עד לפשו ובאיהה נסיון ראוי לה להתנסות לפי ענין התיקון המדרש מנחם] וכדאיתא במדרש רבה וז"ל אשר אדם שעומד בנסיון שאין אדם שאין הקדוש ברוך הוא מנסה אותו מנסה לעשיר אם תהיה ידו פתוחה לעניים ומנסה העני אם יוכל לעמוד ולקבל היסורין ואינו כועס ואם

עמד עשיר בניסיונו ועושה צדקות הקדוש ברוך הוא מצילו מדינה של גיהנם ואם עמד עני בניסיונו ואינו מבעט הרי הוא נוטל כפלים לעיל. עכ"ל. וא"כ הדבר שכל אדם מתנסה בו הוא העולם אם נודמן לו איזה ענין שהוא מצוקה גדולה לא יפול לבד עליו כי רק מנסה ה' אותו אם יקבלם ולא יתהלך אחרי מידותיו ובעבור זה יתגדל שכרו מאוד ויהיה לו רק טוב כל הימים. מה שצריך זה להכיר שהשכל מאיתו יתברך ולהתפלל לפניו שהשכל יעבור. ואם הצדיק עליו מדת הדין באמת ולא הרהר אחר מידותיו של הקדוש ברוך הוא הו' שאין היסורין מתעכבין עליו ועוברין הן ממנו. וכמה חשובין מאוד בעלי יסורין אצל הקדוש ברוך הוא שהוא מיחד שמו עליהן אפי' כשהן חיי. והסיף ע"כ הרב שטינמן זצ"ל שאדם צריך לדעת שגם ההמדות בניסיון הוא יכול להצליח דאם לא ה' יכול להצליח לא היו מעמידים אותו בניסיון. והנה בן אדם הרשע פעמים מרגיש את עצמו במצב כשהוא יושן. אבל צריך להתבונן דאם יש לו נסיון ויעמוד בו זה יביא אותו לעלה וממילא יסתכל על כל הדברים בצורה אחרת, כל דבר שבא עליו היצר הוא יסתכל שזה נסיון אולי אוכל לעלות, מזמנים לי אפשרות והקב"ה בודאי יעזור לו. וצריך להיות מאושר מניסיונות שיש לאדם כי אם לא נותנים לו נסיון סימן שלא רוצים להעלות אותו וכמו שהקב"ה אמר לאברהם אבינו קח נא בבקשה ממך עמוד בנסיון זה שיעמוד במלחמה החזקה ותהי' מאושר אז. ובתחילת הספר מסילת ישרים, כשהוא עונה על השאלה מה חובתו בעולמו הוא כותב נמצינו למדים, כי עיקר מציאות האדם בעולם הזה הוא רק לקיים מצוות ולעבוד לעמוד בנסיון. הניסיון הוא עקר התפקיד של האדם העולם הזה!

נסיונות יש לכולם, ולכל אחד יש את החבילה שלו ואת הקשיים שלו ואדם לא צריך לבקש מהקב"ה שיתן לו נסיון אחר כי לכ"א נותן הקב"ה נסיון שייכול לעמוד בוה ואילו יהיה לו כסף למשל אז יהיו לו קשיים אחרים רח"ל, ובוודאי שהנסיונות באו לחשל אותנו ולגרום לנו להתפלל ולתקרב אליו יתברך. כשהרב שטינמן חזר מחוץ לארץ שנסע למען הכלל, הוא סיפר לי כי נכנסו אליו גבירים יקרים מרחבי תבל לשוחח ולשפוך לב. והנה איש אחרי איש מהם סיפרו וביקשו ברכה על צרות פרטיות שיש להם, לכולם. והם לא התאנונו על צרות סתם של מה בכך, אלא להיפך, רח"ל. אמר הרב שטינמן בעצרו: לא שווה בכלל להיות גביר! אמנם כסף יש, אבל כאלו צרות אחרות כנגד זה, שכבר יותר שווה שהנסיון יהיה במחסור הכסף. ונסיון זה נתינת חכ להתמודדות.

נביא להלן סיפורים מגדולי ישראל ועוד איך הם התמודדו עם נסיונות: מוסר על הסטייפלר שבזמן שנאסף לשרת בצבא הרוסי, היה צריך לשמור על מחסנים בקור מקפיא כל בערך ארבעים מעלות מתחת לאפס, והסדר היה שכל חייל צריך לשמור שעתיים שזה זמן שאפשר לשרוד בקור כזה, וכדי שיוכל לעמוד בקור העז הזה, היה הצבא בורח מעיל מיוחד שכל חייל היה מעבירו בתום משמרתו לחייל של המשמרת הבאה. פעם אחת נפל בגורלו של הסטייפלר צריך להעביר את המעיל לסטייפלר, אך באותו הזמן היה הרב מתפלל, החייל הרוסי שלא ידע ששבת היום, וקל וחומר שלא ידע מה מורת ומה אסור ליהודי בשבת, ראה אותו מתפלל והבין שלא יוכל למסור לו את המעיל שעבר מחייל לחייל, ומשמרת למשמרת לכן תלה את המעיל על העץ הסמוך. השניים הרב את תפילתו, ראה את המעיל תלוי על ענפי האיץ שליד המחסנים, ועל ידי זה מצא הסטייפלר את עצמו פתאום בנסיון עצום. מצד אחד אסור בשבת להשתמש באיץ בשבת, אמנם מצד שני היצר לוחש, ששהיה בלי מעיל בקור כזה הוא מצב של פיקוח נפש שדוחה את השבת אף במלאכות דאורייתא ואין ספק שמורת תהייה המעיל וללבושו. הסטייפלר החליט, הרב חמש דקות אפשר להישאר בלי מעיל ואין בזה חשש של פיקוח נפש בדרך, אם כן אחכה 5 דקות ואחר כך אוריד את המעיל מן העץ, וכן עשה. לאחר שעברו החמש דקות המקפיות, אמר לעצמו, חמש דקות נוספות לא יגרמו לי נזק, חמש דקות מקפיות בהם הסטייפלר מזויז את גופו מצד לצד כדי לחממו ולא לקפוא למות ח"ו. אחר זמן של החליט הסטייפלר, שאף שיתכן שצריך להוריד את המעיל מן העץ מדין פיקוח נפש שדוחה שבת, אמנם הרי כבר עברו עשר דקות וברוך ה' הרי הוא בריא ושלם בלי פגע, והרי חמש דקות יחידות הרי אפשר לסבול את הקור הנוראי ולהישאר חי על ידי היות הגוף מצד לצד כדי לחממו, אם כן אמתין עוד חמש דקות שהם אינם בגדר פיקוח נפש ולאחר מכן אוריד את המעיל. וכך עברו שתיים תמימות שבהן עמד ללא מעיל, ללא כיסוי הולם לשלל ולקור, כמינוס של 40 מעלות, שעתיים שהיו בעצם קבלה קטנה של חמש דקות ועוד חמש דקות ועוד חמש דקות, עד שבא החייל הבא בתור החליפו. כאן למדנו כיצד להתמודד עם הניסיון, כיצד מתמודדים עם ההר הגדול הלאו הוא היצר הרע, אם הסטייפלר היה חושב בתחילה כיצד אשמור כאן על המחסנים בקור של מינוס ארבעים מעלות אין כזו אפשרות, הרי אי אפשר לעמוד בזה כלל, זה נראה כהר גבוה, מיד היה מתיאש, אבל על ידי שהוא ניפץ את הניסיון הגדול לחלקים ולרסיסים קטנים, חמש דקות ועוד חמש דקות, וכך לא היה צורך להתמודד עם כל עוצם וגודל היצר בבת אחת. באופן מעשי אנו נתקלים במציאות זו כמעט בכל צעד ושעל, למשל בחור נכנס לשיבה, ושם יש סדר של שלוש שעות, וזה נראה

לו קושי גדול, שלוש שעות לשבת מול הסטנדר? אבל אם הוא יפרוט את זה ויגיד לעצמו חצי שעה אני מסוגל, נלמד חצי שעה, ואחר כך עוד חצי שעה וכו' וכך בסיעתא דשמיא יוכל להתמודד עם המטלה שצוה. וכן בכל ענין יקבל ע"י התקופה קצרה לשמור על הפה או להגיע בזמן לתפילה וכדו' ואח"כ יקבל עוד איזה זמן. ועל ידי שקבלותיו יהיו לזמנים קצרים, וכך ילך הלאה תמיד. וכך כותב החפץ חיים בספר אהבת חסד (חלק ב' הפרה לפרק א': כתב: ושמעתי בשם גאון אהבת שאמר: שהאדם צריך לשער בנפשו וכו', שאין לו אלא פרק משניות אחד או דף גמרא אחד מה שהוא עוסק בו בתה וכו', ממה שיחשבו שאין לו אלא מעט ללמוד, ממילא שוב לא יתמצל בזה, לאשכח מהיצר שמרחיב הדבר בלבו, ואומר לו: כמעט תהיה מוכרח עוד לעמוד משך זמן רב עד שתגמור הסדר או המסכת ועל ידי זה הוא מרפה ידו. **לכל גדולי** ישראל היו נסיונות, הפרעות, קשיים וכו' ומיזם שעמדו על דעתם הם התנבחו על הקשיים ועמדו בנסיונות ולא נתפתו לעצת היצר הרע. בשיחה שנשא רבי יצחק הוטנר אמר: שיש לו טענות על כל ספרי התולדות על גדולי ישראל, שמתארים כאילו נולדו כך קדושים מרחם, וכל אחד חושב לעצמו אני לא ולדתי קדוש מרחם, אלא צריך לספר את הקשיים והנסיונות שעברו עד שהגיעו להיות גדולי ישראל, ולכזה אהבת תורה מוכרח עמל התורה.

שנים אחרות אחרי נישואי החפץ חיים, בתקופה זו הוא חי בעוני ובדוחק, ואתו היתה קונה מדי יום לחם לישן בלא האופה במחיר מולד ובחפפה, לחם אז היתה מגישה לעצלה עם כוס קפה, והוא היה שורה את הלחם בקפה ואוכל. באחד הימים הגיעה הרבנית אל האופה כדי לקנות לחם והלה סירב למכור לו בטענה שהצטבר חוב גדול, עד שלא תפרעי את החוב אמר לה האופה איני מוכן למכור לך לחם. הרבנית שבה לביתה במפח נפש וליבה היה דווה עליה, היא הגישה לבעלה כוס קפה בלי לחם, ומיד פרשה לקרן זוית ופרצה בבכי מר. בתו של החפץ חיים שהיתה נוחתת למחוא קורע לב זה, סיפרה הרב מפוניבו' על אודות תגובתו של אביה. תחילה כך סיפרה אבל שתק ולא הגיב, אולם כעבור כמה דקות חילה בחזקה על השולחן, ואמר בקול: שטן שרא אני יודע מה אתה רוצה! אתה רוצה שאסגור את הגמטא ואפסיק ללמוד, דע לך שלא אשמע בקולך. ואנו יודעים דבר נוסף שאילו היה שומע בקולו, לא היינו זוכים לחיבור האדיר של משנה בורה! היינו חסרים את חפץ חיים הלכות לשון הרע! את 'ליקוטי הלכות' על סדר קדשים כן לא היו יוצאות לפועל כל פעילויותיו הענפות, ולא היו אלפי תלמידיו שהפיצו תורה בעולם, זאת אנו יודעים היום, אבל כאשר אירע המעשה הגי"ל רק אחד ידע זאת בבורר 'השטן' ולכן עשה מה שעשה כדי למנוע את התרומות הכבירות שעתידי היה החפץ חיים לתרום לעולמו של הקב"ה. עד כאן דבריו.

בשנת תרע"ד פרצה מלחמת העולם הראשונה שטלטלה את ישיבות ליטא מקצה לקצה, המוני בחורים נסו לבתיהם בעקבות החשש שגיוסיו לצבא, והיכלי התורה גלו גולה אחר גולה מחמת השלטונות שרדפו אותם עד חורמה. הרב שך שהיה אז נער צעיר, ביקש אף הוא לשוב לביתו, אך קיבל מענה מאמון, מקומן הוא ביישיבה. במשך שנה וחצי הסתתר הרב שך בעזרת הנשים של הישיבה בסלוצק, ושם שהה ללא תנאים מסודרים בודד ועזוב. וכמעט שלא ראה את הרחוב האיתם השלטונות. בספר תולדות חיו הביאו עדות ארשת ומרטיטה של הרב מתנאי החיים הנוראים באותם שנה וחצי ששהה שם: לא היה לי כלום, ממש כלום, מאז סיפר הרב שך לא ראיתי את הורי. מוזל היה לי, ניזונתי משיירי לחם שהותירו אחריהם הזקנים שסעדו נפשם בבית המדרש, ארוחתי הסתכמה בלחם יבש וכוס תה, כששולי הפרוטה הקשה משמשים תחליף לסוכר, אך המתיקות האמיתיות היתה בדברי התורה בהם הגייתי. הנעלים של רגלי היו קטנות ממידת רגלי ואצבעותי יציבצבו מתן. מגבת לרחצה לא היתה לי, שערות ראשי שגדלו פרא במשך כל אותה שנה וחצי, בדקו זו לזו. מוסר עד כדי כך היה מצב השערות איום ונורא, שכאשר הלמינו דודו ר' איסר זלמן מלצר ואשתו את הספר כדי לספר אותו, נמיו של הספר הביעו אי נוחות, מיד בבואו הבהיר, כי כלי התספורת העומדים לרשותו אינם מיועדים לגוש השיער שלפניו, קיים צורך דחוף לרכך תחילה את השיער בפנט (השפתו של הימים ההם) כאן קצרת נפט הובאה, נעט של המבטמדי המופלא רוכך בעמל כפיים, רק לאחר פעולה ממושכת זו ניתן היה לספרו כאחד האדם. רוב שעות הלימוד ישב ולמד בשקידה עצומה, ומשתש כוחו היה מימלא עצמו על ספסל העץ הגס והגושם וישן שעה חטופה ומוטרדת, כאשר מצא זרדי עצים להניחם תחת ראשו במקום כרית, חש עשיר ומאושר. בהעדר כל תנאי הגיינה אנושיים, מכנסיי נקרעו, והפעמים שברגלי נתגלו, עד שנאלצתי להפוך את מכנסי ללצד בו הקרע בלט פחות וכך ללובשם. היתה לי חולצה יחידה, וכשהתלכלכה הולכת לצד השני, וכשגם צד זה נתלכלך הייתי זקוק לכבס אותה, וכוון שלא היתה לי חולצה אחרת כדי להחליף לא הייתי מתעטף בבגובה לתוך מעילי, עד שתתייבש החולצה וממשיך ללמוד, תוך שאני מחזיק בשני דשי המרובים אחד לשני, כדי לכסות את גופי. ופעם אחת הרב שך: אם אכתוב את הצרות שהיו לי במשך ימי חיי, זה יהיה גדול פי כמה מכל הספרים שחיברתי, כי לא היה לי שום עולם הזה, ובכל זאת מילדותי עד היום הזה אני האדם הכי מאושר בעולם, ולמה כי אני לומד תורה.

סיפר הרב יצחק יוסף על העניות הגדולה שהיתה בבית אביו הגדול רבי עובדיה, בשבת היה בקבוך בירה אחד לכל המשפחה, והיינו אוכלים ארוחת ערב לם עם בננה, סיפר הרב משה צדקה זכתי עוד לילדותי להיות באותה שכונה שגר בה רבנו ולראות את החדר הקטן, שהיה ממש ארבע אמות על ארבע אמות, לא היה אפשר אפילו להכניס בו את הרהיטים של הבית. ושמר הרב עובדיה על כל ילדיו והגה בתורה כל כלות הכוחות, כמו כן היה לרב בביתו רך כמה לחות ומזלגות, ופעם באו לבקרו הרב עזרא עטיה צ"ל ועוד הרב, והיתה לו בושח לוכלימה מהעניות, עד כדי כך שסיפר הרב שראה את רבי עזרא עטיה בוכה על מצבו. לימים ספרה הרבנית ע"ה שמרוב העניות שהיתה להם הציפורים, היה הרב יושב פינה כדי שלא יראו את הבעיות שהחולצו. **בזמן שהיה** הרב שטיינמן ראש ישיבת 'כפר סבא' שהתנהלה על ידי צעירי אגודת ישראל, סוכם עמו על גובה השכר החדשי שינתן לו, אך מצבה הכלכלי של הישיבה לא אפשר לה לעמוד בהתחייבות. ראש הישיבה לא

אמר מלה ואף לא רמו בענין, וכיצד פרנס את ביתו אז? מאכלים מבושלים אלו עלו שלחנם של בני הזוג שטיינמן במשך כל ימות השבוע, וגם בשבת עת כל ישראל מעניינם את שלחנם בבשר ודגים, להם לא היה במה לרכוש מצרכים יקרים אלו. וכך ספרה לימים הרבנית הצדקת מרת תמר ע"ה לכנדיה. ביום ששי הייתי הולכת לשוק וקונה שני צאצאים, פרסתי אותם לפרוסות וטגנתי אותם, לאחר שהרב קדש על היין ובעצ את לחם המשנה, הגשתי לו מנת דגים פרוסת חציל מטוגן. מששים לאכול הוא שר ומירות אמר דברי תורה ערבים, ואז הגשת לו מנה בשרית פרוסת חציל מטוגן, כך לא שבת אחת ולא שמים לא שנה ולא שנתים, במשך שש שנים רצופות שבת אחרי שבת אכלו בבית משפחת שטיינמן חלה והציל בתור דגים בתור בשרי. כעבור שש שנים התמנה להנהלת הישיבה מנהל חדש, צעיר נמרץ בשמעו כי בבית הרב אוכלים חצילים בשבת, מהר ביום ששי ובא לרבנית והגיש לה מעטפה עם כסף שיספיק לקניית עוף ודג לכבוד השבת, היא אסרה לבעלה כי

דיעות חשובות וכן דברים מגדולי ישראל ערוך בדרך של שו"ת

משיח צדקנו, ונראה את כבוד ה' מתגלה בעולם, שיכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך תשבע כל לשון, ויקבלו כולם את עול מלכותך, והיה ה' למלך על כל הארץ. ואנחנו עמך וצאן מרעיתך נודה לך לעולם. ההתעסקות המרובה סביב שאלות כמו מה יהיה; האם יצליחו ליכנס לעזה; האם יאיראן ותעברו וכו' וכו' כל הדיבורים האלו זה ביטול תורה גמור ותאזנו דברים בטלים, ואזק ליהור מאד מאד מדיבורים והתעסקות בעניינים אלו ואין בהם שום תועלת (וקו"י שלא לקרוא ולשמע על זה), כי אף אחד לא יודע מה יהיה בפרט שכאמור המצב הזה לא עומד על הסתמים; והדיבורים בעניינים אלו הם מחלישים אצל האדם את התכלית האמיתית של המצב הזה, כי אנו עומדים כעת לקראת בואו של משיח, איננו יודעים כמה זמן זה יקח ואם לא נזכה אז יוכל לקחת גם כמה שנים, ואיננו יודעים מה עלינו לעבור, אבל דבר אחרון יודעים כי אנו צריכים להניח את עצמינו למצב החדש של מלכות ה', ולהתפלל שנוזכר לזה במהירות האפשרית וברחמים גלויים. ונסיים: אנשים שואלים במה להתחזק; אנשים מחפשים לעשות חיזוקים, ואכן מתחזקים. אמנם היצר הרע לא עומד מנגד, ובעת זו (לפני שהוא עומד לישטט) הוא מוציא את כל כלי מלחמתו ואת כל חיילותיו, והניסיונות הולכים וגוברים באופנים שונים ומשונים לא אחד במדרגתו. ולצערנו יש שבועים רבים בידו שאנחנו לא יודעים כיצד נוציא אותם ממנו, וגם כמעט כולנו שבועים בידו במידת מה, ואין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים שיחוס עלינו ויגאל את כל נפשות ישראל ועוזרו לכל אחד ואחד להינתק מהרע ולבחור בטוב, ולדבוק בקב"ה ובתורתו. ויש בנותן טעם לתחום בעניין דבריו רבי חיים ויטאל שספרו עץ הדעת טוב בעניין פרק קכד. וזה לשונו: כבר ידעת כי הגלות אינם אלא ד', אבל עוד תעדיין ישראל להיות באחרית הימים בגלות ישמעאל... אבל עוד יש גלות חמישי אחרון לכולם וקשה מכולם, והוא גלות ישמעאל הנקרא פרא אדם כני... וכמו ש'רז"ל כי לכן נקרא ישמעאל על עתדיין ישראל לצעוק צעקות גדולות בימי גלותו ואז ישמע א-ל ויענם... משא"כ בגלות ישמעאל עתדיין להצר את ישראל צרות קשות ומשונות לא נראו כמותם... ואם כן אנחנו לא נדע מה לעשה, ואין לנו תקוה אחרת זולתי שנבטח בשמו הגדול יתברך שיושיענו מידם, ע"כ.

שאלה: כיצד יש להתיחס לכל "המבינים" וה"ממומים" שמטיפים כל הזמן בחוסר אחריות להיכנס לעזה ו"לחלס" אחת ולתמיד את החמאס" כאילו הכל תלוי אך ורק בהחלטה שישאלה לקבל: **תשובה:** אנשים מתוכנו ויושבים כאן ולא יודעים שעל הפרק עומדות שאלות נוראיות של דיני נפשות שצריך בשביל זה ב"ד של 71 דברים שמעולם לא היה בכלל ישאל, מצד אחד התברר שאי אפשר לשמוך על הצבא אחרי שלמעלה מעשרים שעות אנשים במרחק נגיעה מספיקים גדולים של צה"ל ישבו בממ"ד מיוחדים וצריכים ונחשטים ואף אחד לא מושיע אותם, וגם המודיעין של המדינה הגהלה בשעה הקריטית כחטר ערך. ומתברר כי גם הנשק והתחמושת שיש לצבא להילחם לא מספיקים והוא זקוק לסיוע מארה"ב, שמצידה דורשת את הדרשות של ארץ החיבים להישען על מי אין ברירה ממש שאם לא, לא יהיה מספיק ציוד להילחם. ולכן ברור כי להיכנס כעת בלי לראות בעיניים כמו שה"מבינים" אומרים זה סיכון עצום גם לחטופים וגם לחיילים עצמם שכלל וכלל לא ערוכים לזהה דבר בכזה היקף והם החמאס אוהו ערוכים. עשרות אלפי אנשי החמאס מחכים להם בכל פינה על מנת לרצוח באכזריות כמו שהתברר שרק הם יודעים כמה רוע שייד בחיות אדם אלו וכמו שראינו מה הם עשו במשך עשרות שעות ללא הפרעה כלל. אז בבקשה כל "המבינים" מוטב להם שישתקו, ויבינו כי בלי תפילות וחיווקים שלנו רח"ל אין שום אפשרות לצחצח בכזה מבצע. הגאון מוילנא היה אומר שאילו היו ישראל מתפללים על הצרות לא היה כזה שום צרה לצאת לפועל.

שאלה: האם הרבנים אלו שאינם שותפים מכיוון שנרצחו בגלל היותם יהודים האם נמחלו להם עוונותיהם והם שוכנים כעת במקום גבוה ככל המתיים על קידוש השם? **תשובה:** ברש"י על הפסוק בתהילים עט בשר חסידך לחיותי ארץ אומר רש"י אף שהיו רשעים כיוון שנתקיים בהם מידת הדין ע"י הגויים אז הנפכו לחסידים ומקורו בילקוט שמעוני, וכע"ז ביערות בדש ח"ב דרוש ב הנהרגים ע"י גויים

חפצה להפתיע אותו. בסעודת שבת לאחר שבצע על החלה הגישה לו מנה אמיתית של דג, ראש השיבה לא שאל מאומה ואכל את הדג, אבל שכחהש לו גם מנת העוף, התעניין בצלן הרבנית מנין היה לה הכסף לקנות מצרכים יקרים שכאלו? והיא השיבה בשמחה כי המנהל החדש נתן לה את המגיע להם. הרב שטיינמן הרחרר מעט, ופנה לרעייתו ושאל אותה האם היה לך כל כך רע יצאצאים?! והיא ענתה בנחרצות לא. אם כן פסק הרב, וחבל על כספי השיבה, במוצאי שבת קדש השיבי את יתרת הכסף ונמשיך לענג את השבת בחצילים. סיפורים אלו אויל לא מתאימים לבני דורינו, דור התענוגות והפניקים, אבל מוסר השכל יש כאן, גם אם אין את האוכל שאני אוהב, ויש קושי משיח, לא לעשות מזה הרבנו, לא לנפח את הקושי וממדים גדולים, להקיש הוא עוד נסיון בדרך עלייה בתורה ויראת שמים. ויש להוסיף את דברי הסטייפלר שסוירים שנגזרו על האדם אפשר להמירם בסיורים ע"י העמל והיגיעה בתורה. מתוך דברי חיים לרבי יוסף חיים אליהו שליט"א

ה"ה צדיקים גמורים ובמעלה הגדולה של הנהרגים על קידוש ה' מובא רבות. בשו"ת אור זוור ע"י מובא שלא צריך להתאבל עליהם משום שיש לו מעלה גדולה. ובמדרש תלפיות מובא שיש להם מדור מיוחד ונמצאים שם גם האבות הקדושים, ובמחזור ויטרי כתב שהם יושבים בשרה הראשונה תחת כנפי השכינה.

שאלה: מהי ההנהגה בעת מלחמה לבני התורה? **תשובה:** הראציונר הצפין עצמו בתוך בית מדרש מיד בפרוץ מלחמת העולם הראשונה, וביקש מאחד מיידייו בשו"ת המלחמה יבוא להודיעו כי נגמרה המלחמה, וכך הווה הראציונר אכן ישב ולמד שלוש שנים ברציפות פסוק בבית מדרש בלא להתעניין כלל בעולם החיצון ובלא שום ידיעה מהנעשה במלחמה, ורק בסוף המלחמה באו להודיעו כי נגמרה המלחמה וניתן לצאת מכותלי בית המדרש.

שאלה: מה יש להתחזק ממידותיו של אברהם אבינו? **תשובה:** במה שיש לו אנו קוראים על אברהם אבינו שכתוב בחז"ל שהיה עומד החסד ואף מסר נפשו על החסד, ומי שעושה חסד הקב"ה עושה עמו חסד אף כשלא מגיע לו, ואין מידת הדין שולטת בו. ותפילתו נשמעת. **ידוע בשם רבי חיים מוולאז'ין** שכל מטרות האדם בעוה"ז היא לעזור ולסייע לשני. **רבי חיים עוזר גרודזינסקי** כתב באחרית ימיו בזה"ל: 'העונג והיות גדול לי בחיי לגלות חסד עם זולתי ולהטיב במשהו' וידוע בהטבט האמיתי ימיו לפנים בימי עלומי הייתי סבור שאצל אדם כמוני העיקר הוא להרבות בחידושי תורה וחבורים. ואילו כעת חיבורי ספרים הוא כמשחק שעשועים לעומת הצורך לעסוק בחסד... ובית מעשוקים בו בחסד יש בו ברכה וס"ד, ואם אין בבית חסד אז יש הרבה תקלות, וצריך לזכור שחסד לא צריך שיהיה על חשבון בני הבית רק בהסכמתם ורצונם ועידודם.

שאלה: תשובה נא חשימה וספור הוככים. כמה כוכבים יש בעולם? **תשובה:** חכמי אומות העולם הקדמונים וביניהם אריסטו סברו שיש כמה מאות, ויש שהרחיקו לומר שיש כמה אלפים, עד שהממומים בלודות האחרונים מלפני כמה שנה גילו שיש מיליארדי מיליארדים יש כוכבים עד כמאה מספר (1 פלוס 18 אפסים אין כזה מספר) וכל הזמן עד ימינו זורמים עוד ועוד נתונים שיש עוד מיליארדי מיליארדים כפול מיליארדי מיליארדים, וכל הדברים האלו שהממומים מגלים רק בשנים האחרונות ממש כבר נכתבו בתורתנו הקדושה באותיות השחורות והקטנות של מסכת ברכות דף לב: וזה עדיין ממתין למדענים שיגמרו להזיע וינסו להבין שורה אחת בגמ'.
שאלה: מה היה גובה של עוג מלך הבשן? **תשובה:** יש מדרש שעוג היה ענק ממימים עד ששלושים אמה (15 מטרים) הגיעו רק לקסרוליים שלו... ולפי החשבון הוא היה בגובה בערך 250 מטר. קרוב למאה קומות. מדרש אחר אומר שרק פרוסת רגלי היה באורך ארבעים מיל (ארבעים ק"מ) וכך יש מדרשים נוספים רבים העוסקים בנושא, יש שיטות שגוהבו היה 'רק' כעשר מטר.

שאלה: במה הכי כדאי להשקיע בהשתדלות טבעית לזכות לאריכות ימים? **תשובה:** חז"ל כתבו לנו והובא ברמב"ם בהרחבה שיש לצדד להקפיד להכניס לפיו אף ורק אוכל בריא והיינו להינעם משתייה מותוקה ואשר הסוכרים להינעם משומן רווי, מריבוי מלח, ומאכילה מרובה ובפרט לילדים יש להרבות להם ירקות ושאר דברים בריאים ולמתקנים וכדו' יש לשמור להם לשבת שהואוכל לכבודה אינו ניזוק כמוכן במינון ראו.

שאלה: מה הדרך לאדם שביתו יהיה מלא בשפע ברכה אושר ועושר כל הימים? **תשובה:** על הפסוק בפרשתנו למנן יטיב לבי בעבורך אמרו חז"ל ב"מ"ט. לעולם יאה אדם זהיר כבבדו אשתו שאין הברכה מצויה בביתו יש אדם אלא בעבור אשתו, שנאמר ולאברהם הטיב בעבורה. ורבה היה אומר לבני מחוזי תכבדו שותיכם ועי"ז תתעשרו. ואם יש לו ממון קונה לה כל צרכיה בשמחה, וכשאין לו ינהג כמו רבי עקיבא שאמר לאשתו בת כלבא שבעו אילו היה לו כסף הייתי קונה לך בלי גבול. והארי"ה היה אומר שכשהבעל לא מתקמצן עבור אשתו אפי' שאין ידו משנת כ"כ אז הקב"ה לא מתקמצן בעבורו ומעשירו, כך כשמקמצן עבור רצונות וצרכיה של אשתו אז הקב"ה מקצן בעבורו ולא מתעשר רח"ל.

שאלה: מאיזה גיל יש יצר הרע? **תשובה:** הרב מפוניבז' סיפר שהוא בא פעם לחפץ חיים וראה אותו יושב ומשדל בכל הכוח את בנו הקטן לאכול. כשראה הח"ח את הפוניבזער רב, אמר לו הח"ח אתה יודע מדוע הוא מסרב לאכול? כי יצר לב האדם רע מנעוריו, ומפרש רש"י משיוצא ממעי אמו. ואמר הח"ח ומאותו הרגע הצהיר מפתחו שלא יאכל כדי שיהיה חלש ולא יוכל ללמוד כשיגדל. וראיית הח"ח משכנו הנכר שהתינוק שם זולל וסובא ללא הרף, כי שם היצר הרע משכנו אותו לאכול כדי שיגדל ויוכל להרוג יהודים.

שאלה: מה רבי חיים קניבסקי היה אומר לילדים שמפחדים מהמצב במלחמות? **תשובה:** סיפר לי הרב הצדיק ד"ר הרט שליט"א שבזמנו לפני 33 שנים במלחמת המפרץ היה ילד שהיה לו חרדה עצומה מהאזעקות שהיו אז וכיו הווא נכנס אתו לרבי חיים קניבסקי ורבי חיים אמר לו עד דך שכלכ ילד יש השגחה פרטית עליו מיוחדת מלמעלה, ומי שמאמין ובוטח בה' לא יעונה לו כל רע, ואין מה לפחד כלל והיילד נרגע.

שאלה: השבוע חל יום פטירתו של החזו"א מן הייתה גישתו בענייני חינוך? **תשובה:** החזו"א הכניס זקוק בדורינו שהחינוך צריך להיות ע"י אהבה וכך הוא כותב במכתביו: בזמן הזה למשכן גבולות של אהבה ולא לדחיות כלל והיה מורה בשבט לנבול ילד מדרכיו הרעים צריך לתת לו תחליף - כף אחר בעניינים הרותמים. ובחור שהיה עוזב את דרך הבית היה מורה לקרבו ולשמור עמו על קשר כמה שיותר ועניין יחזור לבסוף.

מדור זה יש להימנע מלקרוא בשבת: רעיונות שנשלחו השבוע למדור זה: למי יש רעיון כל שהוא נא לשלוח למיל שבסוף העלון ויזכה לזכות את הרבים: א. בענייני הפעמים בפה שבקשו בשבוע שעבר יש לעיין בעלון זה שיצא לאור בפרשת שלח תשפ"ג. ב. קיבלתי ביום שיש' ה חשוון טלפון שהזהדה כנציג בוק ממחלקת שימור הקולות. והודיע לי שהסתיימה החבילה שלנו בבזק, ואנו לא התקשרנו לעדכן, ולכן הם מתקשרים אלינו, ואנו זכאים למחיר של 29.90 קולדש כולל שיחות נכנסות 1500 דקות שיחות יוצאות תא קולי שיהיה מזהרה וזה במקום 200 ש"ח. לאחר מספר שאלות התברר לי שההוא מתחזה ומעוניין להשתמש בפרטי האשראי שלי. ג. למי ששאל כיצד להיכנס למייל ממחשב אחר. להגדיר בפרטים אישיים כתובת אימייל לשחזור החשבון [על ידי הוספת מייל אחר]. וכך יבקשו ממך במחשב אחר לאשר את כתובת האימייל בלבד. **עוד תשובה: יש צורך לבטל את האפשרות של אימות דו שלבי. נכנסים למייל, בצד שמאל למעלה יש הגדרות (פרח עגול), ושם להכנס להצגת כל ההגדרות, לבחור ב"חשבונות ויבוא", ואח"כ "הגדרות נוספות של חשבון גוגל", לבטל שם את האפשרות של אימות דו שלבי בתחלחה. **עוד תשובה:** א. ניתן לפתוח את המייל עם מישורו שיימצא במחשב אחר שהיית רגיל להיכנס בו ולשם יישלח קוד אימות. ב. הרבה פעמים הם מציעים אישור כתובת אימייל לחיזור החשבון ואז צריך פשוט להקליד אותה. **תשובה נוספת:** אין קשר לחסימה של נטפרי. זו הגנה שקשורה לגוגל. בכל אופן הפתרון הוא: במחשב שכן נפתח המייל להגדיר כתובת מייל לשחזור חשבון. ואז כשנכנסים ממחשב לא מוכר, אמצעי ההזדהות יהיה לרשום את כתובת המייל שהוגדרה לשחזור ולא הקשת קוד לטלפון. ד. בעלון הקודים מישורו כתב על מחלת הגרדת (סקביאס) למי שצריך של יבזה הרבה שישיון ב"ה אשמח לעזור וסליע על משי צעיר 0548477420 (בין הסדרים). ה. לגבי פעמים בפה, מנסינונו של תקופה ארוכה, נשמח לחלוק את המידע שיועיל למי שסובל: או משחה בשם אורקורט אי ORACOR ORACOR משחה מצוינת: משחה ללא מרשם, עם מרשם עולה 18 שח מורחים פעמים שלוש לשלושה ימים, מקלה על הכאב מיד ע"י שיוצרת שכבת הגנה על הפצע. מריגעה את הכאב מיד! עוד דבר חשוב: כדאי לשים לב מה גורם לפצע- משתנה מאדם לאדם. יכול להיות תזונה-אנס, תותים, ריבוי סוכר- אם אכולים במשך כמה ימים הרבה סוכר (כמו בזמני תגים ומשחות) גם חוסר שינה, ולחץ או מתח- יש מי שמשפיע עליו מיד וגורם לפצעים, רופא אחד אמר שיכול להרגם מחיידקים שנמצאים על קליפה של פירות וירקות, אם לא רגילים לאכול אותם עם קליפה ומתחילים לאכול עם הקליפה- לפעמים יש רגישות לחיידקים האלו, ויכול לגרום לדלקת בפה. כדאי לנסות לראות מה גורם לפצעים, כי אם יודעים מה הגורם- יכולים להמנע ובע"ה אין פצעים, או לפחות יש פחות פצעים.**

התורה חסה בקשות שנשלחו מהקוראים למי שיש פתרון האם ישלוח למיל שבסוף העלון ויזכה לזכות את הרבים: א. מישהו יודע על פתרון לתופעה של צמיחת שיער לבן בעגרים. ה. ממש ועיזור. ב. בקשת עצה לטוור מקר הרמטית אולי מי שנתן את עצה בעניין הוואזלין יוכל לפרט יותר, היכן שמים וכיו. ג. אשמח לדעת איך שולחים קובץ במייל חוזר, כלומר שכל מי ששולח אייל לבקשת קובץ נשלח לו הקובץ באופן אוטומטי.

הלכות מענייני הפרשה

לך לך. כמה הלכות בהלכות יוצא לדרך: הנוסע בדרך ומגיע זמן שקיעה ואינו יכול לעמוד בצד התפלל בישיבה בדרך, שמו"כ שמגיע חצות ואינו יכול להתפלל מערבי יאמר קרי"ש ויתפלל אח"כ קודם עליה"ש רש"י ואומר שיתפלל גם שמו"ע אבל רוב הפוסקים נחלקו עליו. תפילת הדרך: מברך בפרסה הראשונה כשאין בתים וכשלא בירך יכול לברך עד פרסה השנייה לעיר. נחלקו הפוסק במי שרוצה

לבקש עוד בקשות נוספות בתפילת הדרך כגון תצילנו מתאונות ומתבלים וכדו'. לרבי שלמה זלמן שרי ולרבי חיים קניבסקי יוצא יפרט, כל הכל כולל ביכל מיני פורענות! **התחיל לומר תפילת הדרך ושכח באמצע את הנוסח יכול לומר איזה נוסח שרוצה בעניין הולך דרכים ולסיים בשם ה"ה שומע תפילה. הנהג שאינו מרוכז כ"כ בנסיעה וקשה לו לעצור לדרך שמישהו אחר יוציא אותו. לו שיאמר לפני שיוצא לדרך בברכת שומע תפילה. **הלכה היא שבדבר שבחובה אין יוצא ע"י שמיעה מרמקול.** ולכך כשיש מי שאומר תפילת הדרך ברמקול, אפשר לומר ביחד אתה אבל לא לצאת ע"י השמיעה מרמקול. **אפשר לתפילה כשיוכל ראו לומר בעצמו ולא לצאת מאחר. גם ביציאה למסלול ללא נסיעה ברבב המסלול תפילת הדרך.** אבל רק באופן שהתחילו את המסלול במקום ישוב ששהו בו וכדו', ולא כשבר אמרו בנסיעה קודם לכן תפילת הדרך ואח"כ התחילו את המסלול הרגלי. **בטיול שנמשך כל הלילה אינו אומר בבוקר שוב תפילת הדרך (וא"ו) דומה לברכות השחר שיש שמברכים). אם ישן בלילה שינת קבע וממשיך הטיול למחרת, אומר תפילת הדרך שוב למחרת. אם ישן באמצע הדרך ואח"כ ממשיך בטיול באותו יום, אינו אומר תפילת הדרך שוב. אם הגיע ליעדו ואח"כ מסיבה שאינה צפויה יוצא שוב לדרך, יש לומר שוב תפילת הדרך.****

חידות

חידות שינון הפרשה: מותאים גם לילדים: מתוך עלון לענייני: א. מלך שנער? אמרפל. ב. ואברכך ואגדלה שמך ואהיה _____? ברכה. ג. והיית לאב המלך? גויים. ד. בן משק ביתו של אברהם הוא _____? דמשק אלעזר. ה. נפשי שפחת שרי: הגר. ו. למען יטב לי בעבורך _____ נפשי בגללך? וחייתה. ז. וישמתי את _____ כעפר הארץ? זרעך. ח. אחד העמים שאברהם עתיד לרשת? חתי. ט. השם במביח לאברהם שקרב שביבה? טובה. י. עמק השידי הוא _____? י. המלח. כ. זרעו של אברהם נמשלו ל _____? כוכבים. ל. בן אחיו של אברהם: לוט. מ. יקחה לי עגלה, ועו ואלי _____? משולשים. נ. מילה נרדפת לברחו _____? נסו. ס. עיר שאמשה היו רעים וחסדים: סדום. ע. מי היה הפיליטי? עוג מלך הבשן. פ. המלאך אמר להגר וישמעאל יהיה _____? פרא אדם. צ. ויאמן בד ויחשבה לו _____? צדקה. ק. יימהו _____ צפונה ונגבה? קדמה. ר. אברהם ירד מצרימה בגלל ה _____ בארץ? רעב. ש. מוחוט ועד _____ נעלי? שרוך. ת. אברהם נמול כשהיה בן _____? תשעים ותשע.

חידות על פרשת השבוע: א. מכנה מפורש בין שרה אמו לנח דינה ומשה רבינו: ג. שני עניינים בפרשה שכתוב עליהם כבד: ג. המילה דן בפרשה פעמים במשמעות שונה: ד. מילה בת ארבע אותיות מתוכן 3 פעמים אותה האות: ה. איזה דבר בפרשה קוראים אותו? ו. איזה שם של עיר ערבית מפורסמת מוזכרת בפרשה: ז. היכן מוזכר בפרשה מצוה תדירה של תנינה לעניים אך בהקשר אחר: ח. היכן בפרשה שתי מילים רצופות שנקראות כמעט אותו הדבר אך הן באות אחת שונה מהשניה: ט. איזה שני בני אדם בפרשה אחד הורידו לו 7 והשני הוסיפו לו חמש?

תשובות: א. כולם היו בתיבה. ב. אברהם בד בכסף וזהב. הרעב כבד בארץ. ג. וירדוף אחריו עד דן. הגוי אשר יעבודו ארץ אכני. ד. ויעתק משם ההרה. ה. שרוך נעל. ו. דמשק אלעזר. ז. ויחשבה לו צדקה. ח. הימול ימול. ט. לשרי הורידו 5 כי בביית שרה. י. אברהם הוסיפו 5 לנשי אברהם.

חידות ידע תורני: א. מתי צריך בשבת ללבוש בגד חול ולאכול מאכלי חול: ב. מתי צריך לקנות מגוי מאשר מיהודי חרדי: ג. איזה דבר אומרים בכל יום כמה פעמים והוא מורכב מארבע פרקים בתהילים: ד. מי גונב ומתחייב ע"י מיתה: ה. האם מצויה שאפשר להתפלל על תפילה של מישהו אחר שלא תפיל? ו. מתי מוכרים לכתחילה את טל גס בימי חרף? ז. מתי מוציאים יוצר משלושה טפלי תורה?

תשובות: א. עשה שבתך חול ואל תצטוך לבריות. ב. קרקע בארץ ישראל, תפילין ומזוזות ביד הגוי שביניה יש עניין לפדות מהם. ג. אשרי: א. אשרי המסקו הראשון הוא מפרק אחד בתהילים, השני הוא מפרק אחר. תהילה לדוד עד תהילת מפרק שלישי. ואנחנו מפרק רביעי. ד. בן נח נהרג על גזול. בן סורר ומורה. ה. באה ממחרת. גונב איש ומכלול עכן שגול מהמחר. גונב קסווה. ה. הכחן הגדול מתפלל ב"ב: שלא תכנס לפניך תפילת עוברי דרכים. ו. ותן טל ומטר לברכה. ז. בשמחת תורה.

חידות כלליות: א. לאדם יש שלושה תקיות על השקית הראשונה כתוב מכל תפוחים, על השקית השנייה כתוב מכל תפוחים, על השקית השלישית כתוב מכל תפוחים ותפוחים. הכל נכתב בטעות על השקית הלא מתאימה איך אפשר לדעת מה מכלה כל שקית ע"י הוצאת פרי אחד מכל שקית: ב. אדם מונח לפני שלוש קערות על אחד כתוב התפוח פה, על השני כתוב התפוח לא פה, על השלישי כתוב התפוח לא בקופסה אחד. רק אחד משלושת המשפטים נכון, באיזה קופסה נמצא התפוח? **חידות לשאלות אלה הילדים: ג.** איזה דבר יש בכל חדר בבית ובבית כנסת כולל בחדרי שרות ואמבטיה: ד. ג' צרופי מילים למילה חול: ה. 9 צרופי מילים למילה שעון: ו. איזה מספר יש בשעון מחוים 5 פעמים: ז. איזה דבר יש בגופינו (לא משהו פנימי) עשורת פעמים: ח. איזה מספר גדול שככותבים אותו הוא נקרא כמו אות אחת?

תשובות: א. מה שכתוב תפוחים ותפוחים נוציא ממנה פרי אחד אם ייצא תפוז סימן שזה השקית על התפוחים כי הרי לא כתוב יוצא על השקית, וה"ה אם ייצא תפוח. ואז השקיות הנותרות רק להחליף את הכיתוב על כל שקית כי על כל שקית יש כיתוב שגוי. ב. התפוח בקופסה 2 כי אם היה בקופסה אחד 2 אז המשפטים נכונים גם הכתוב על קופסה 1 וגם הכתוב על קופסה 3. וגם אם היה בקופסה 3 אז המשפטים נכונים גם הכתוב על קופסה 2 וגם הכתוב על קופסה 3. ג. דלת. ד. חול המועד. שעון חול. יום חול. ה. שעון יד, שעון מחוים, שעון קיר, שעון מעורר, שעון שבת, שעון זהב, שעון חול, שעון מבור, שעון דיגטלי. ו. המספר אחד נמצא במספר 10 במספר 10 במספר 11 פעמים, ועוד פעם במספר 12. ז. שינים שערות אצבעות וציפורנים. ח. המספר אלף הוא גם מילת אלף.

חידות משמעותיות לילדים: ז' משמעותיות למילה בית: א. בית - בני הבית. "נגעים גדולים ואת ביתו" רש"י: כתר גומו אנש ביתיה. (בראשית יב יז). ב. בית - פנים, תוך. "מבית ומחוץ צפננו", אונקלוס: מגיו ומברא. (שמות כה יא). ג. בית - מבנה: בית מגורים. "מי האיש אשר בנה בית חדש" (דברים כ ח). ד. בית - מקום אכילה: בית מזוזה. בית מנורה. בתי ידיים. בתי נירון. בית הבליעה. ה. בית - בקצה השיר. ו. בית הכננה משותף: בית הלל. בית אב. בית יעקב. בית עשרה. ז. בית - קטע מונחה בתוך שיר: שיר בן חמישה בתים. ז. בית - אות באלף בית.

לקוראי העלון היקרים מפי, בשבוע האחרון פנו רבים רבים שכתב זה הזמן המתאים ביותר להשאיר את המדורים הגייגים וכו' מיוון שרבים נמצאים בחדרה מכל מה שקורה על יושבי הארץ הוות, לאחר מחשבה רבה הוחלט שכיוון שעדיין הלב שותת דם מהדם שנשפך כמים בשמחת התורה לפני שבועיים וחצי, וכן רבים מאחינו בני ישראל יושבים בשינה יחד עם מרצחים שרצחו באכזריות את הוריהם או וילדיהם יחד עם פניהם וחלקם אף קטועי איברים, וחלקם ילדים ותינוקות קטנים, לכן הוחלט שכתב זה לא הזמן המתאים למדורים חשובים אלו, ואי"ה נוכל בקרוב לשוב ולפרסם לתועלת הרבים, בתקווה להבנה.

היכן ניתן להשיג את העלון

ניתן להשיג את העלון בבני ברק: צמוד לכניסה לתלמוד תורה כתב סופר מצד שמאל של הכניסה, בקופסה פניה בחצר ברחוב סקולוב 23. ובבניהמ"ד המרכזי מניין אברכים 'פרדס כץ' רחוב בארצות 9. ובכולל 'מורשה ודעת' (בית כנסת הגדול) בספריה בקומה ראשונה (חברון) בכניסה המערבית בקרית בארון למטה. וכן בשאר המאגרי ומאל המפיצים הקבועים אין לקחת יותר מעלון אחד בשום מקום ללא אישור. כמו"כ ניתן להשיג את העלון במדיעין עלית (לא כמות) החל מיום מנוחה בכניסה לתנות ש.ח. - שרותי משרד רחוב רשבי"ב 49. כן ניתן להשיג בהר יונה נהג הגליל אצל רבי שמחה שולמן שליט"א. כן ניתן להשיג בירושלים בישיבת מיר אצל רבי דוד רוטשילד שליט"א או אצל הצדיק רבי אבי פרידנר שליט"א. בבית שמש אצל רבי נחום זכריש שליט"א בבית הכנסת אור אליהו. וכן בישיבת מרן הגר"מ שטרנבוך - חבוק הנביא 7 רמה ג'. בבתיבות ביבית בוכריס. ובבית יצחק, ובבית מרתי"ץ. בבתיבות בישיבת מרן התלמוד, אצל בחור החשוב ישי רשבי"ב. בבית ירושלים אצל רבי מיכאל גולדנברג שליט"א. באופקים בבית כנסת שערי תפילה (פרויקט). בקרית גת ביהמ"כ שומרי אמונים ובבית"כ פארשטף מיום שיש. בחזון יחזקאל: בבית כנסת המרכזי. באשדוד: בבית כנסת החיד"א רובע ג אצל רבי יצחק משענייה שליט"א בעוצם בישיבת נר זרח. בכרמים אצל רבי יוסף המאיר שליט"א. בירננה אצל משפחת זכאי רחוב נעמי שמר 9/5 טלפון: 052-6903395. בפתח תקווה בבתי הכנסת בני הדר: אוהל אברהם. שירת מרים. קהל חסידים. בעי"ש צנור גור ויוצאי תברון, ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. וכן בישיבת אור ישראל לרבי יואל שבת שלמה. בראשון לציון אצל המיר: לרבי בער אלעד בישיבת כנסת יחזקאל ותורה בתפארתה ובישיבת הרי"ן ע"י רבי יואל פינהנדר שליט"א. עוד באלעד בבית הכנסת עמק ההלכה ע"י רבי יצחק רבי שליט"א. בצפת: בהיכל ישיבת צפת ע"י רבי אברהם לויסון שליט"א. העלון יחולק גם במניין הגן שע"י איילת השחר. בקרית אתא: בבית הכנסת מאקווא ירושלים 3 ברמת השרון אצל רבי יואל פוסטבסקי שליט"א בבית הכנסת מורשת אבות וכן בבית הכנסת גאולת ישראל וכן בבית הכנסת וכולל וכו' צבי. בחדרה בכולל אדרת אליהו בראשמת הרב נתנאל יקותיאל רחוב הגדוד העברי 13 מלוח - אחיסטרו. בתנות בראדרס רחוב הרב אלישיב 5 גני אילון. בעפולה בביתכ"מ נצח ישראל שכונת עפולה עלית או אצל רבי אהרן קולודצקי שליט"א. ביז בנימינ: בישיבת דרכי איש אצל רבי ישראל מאיר נידאם שליט"א. בעכו: רחוב גיבורי סיני 32 על הסטנדר בכניסה לישיבה. במצ'סטור אצל רבי שמואל א. הורביץ שליט"א: 447425793110. בארגנטינה: בקהילת שובה ישראל במקום המיועד לעלונים.

ניתן להוריד את העלון בעמדות קול הלשון וכן את העלונים של כל המש השנים האחרונות. הדרכה: נכנסים לקול הלשון. מקישים על חיפוש רבנים. לכתוב מערכת שבת. מקישים על פתח תיקיה. מקישים על תיקיית הורדת גליונות. מקישים על לבית התורני. ומורידים מה שרוצים.

כמו"כ ניתן להשיג במייל: 456alon@gmail.com יש לדייק במייל ולכתוב קודם 456 ואח"כ alon@gmail.com
להשגתם בתדירות הגאות לפנות: 0527633431. או בימדים פלוס - רשת הכוללים פרדס כץ-עלון, (שלוחה 2422). זכות הרבים תלוי במסיעים! אפשר לשלוח משם הודעות.

ניתן להשיג את העלון בכתב גדול במייל הנ"ל.

{ אז נדברו }

פרשת לך לך תשפ"ה | גליון מס': 666 | לסדר: " אנכי מגן לך שכרך הרבה מאד"

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

לך לך!!! הצעדים הראשונים של היהדות... נעלי 'צעד ראשון'!!!

פרשת לך לך היא מאוד מרגשת!!! כי למעשה בפרשה הזו היהדות יוצאת לדרך... כמו שיש נעליים של 'צעד ראשון' ככה הפסיעות של אברהם אבינו ב'לך לך'!! שם החלו הפסיעות הראשונות של היהדות לדורות!!! ואולי לרגל הפסיעה הראשונה של היהדות... אולי ננצל את ההזדמנות להניח על השולחן נקודה בסיסית ביהדות באופן קריטי!!! וככל שהיא כ"כ יסודית ובסיסית... ככה אנחנו נוטים להתחמק ממנה... אנחנו מפחדים להציף אותה... מעדיפים כמה שפחות להתחכך בה... אבל אין ברירה! זה פרנציפ! מוכרחים להניח אותה על השולחן ללא כפפות ובלי התחמקויות ובלי התפתלויות... ובכן: אני רוצה לשאול אותך שאלה חדה ונוקבת ותענה לי בצורה ברורה כן או לא...

השאלה היא כך: האם ה' צריך אותי או לא??

האם יש לי מה לתת לה' או שה' מסתדר טוב מאוד גם בלעדי??

ומאוד מאוד חשוב לי לקבל תשובה ברורה על זה... כי זה מאוד מאוד משנה לי... כי... כי תבין אותי: אני כעת מאוד עייף ואין לי טיפת חשק להתחיל יום של עבודת ה'... וכעת בשביל לצאת מהמטה אני צריך סיבה מספקת!!! אז ככה: הילד שלי דווקא מצליח להוציא אותי מהמיטה כי הוא הבהיר לי שהוא לא מסתדר בלעדי!!! אשתי גם מצליחה להפעיל אותי ולהזיז אותי מכאן לשם ומשם לכאן כי היא הבהירה לי שאני הבעל היחיד שלה!! **וכל מה שנותר לי לבר: האם הרבש"ע גם צריך אותי או שאני סתם בורג 'משוחרר' שמסתובב סביב עצמו??** אני מייחל שגם הרבש"ע 'יצליח' להוציא אותי מהמיטה בלי צורך באיומים... שלא תבין: אני יודע שה' מפחיד... אני יודע שלא כדאי 'להתחיל' איתו ותסמוך עלי שאני איכשהו אסתדר איתו... ואני אעשה הכל כדי שהוא לא יבא אלי בטענות!! אבל לקום בבוקר מוקדם ולהיות הערלעכער ייד ולתת את כל הלב וכל הנשמה ? ! ? בשביל זה אני צריך לשמוע שה' צריך אותי!!! ויש לי את זה!! אני כבר עושה מול אשתי והילדים... ולכן אני שואל את השאלה הכי לגיטימית בעולם: האם אני נצרך?? האם יש בי צורך?? האם אני דומיננטי...?? האם יש לי כביכול מה להוסיף לבורא עולם או שאני לא מעלה ולא מוריד לו... אני פה בשביל עצמי...?? אז אני אקדים את המאוחר ולפני שבכלל נפתח את הנושא... אני כבר אענה את התשובה באופן חד משמעי (כי אסור להמתין איתה אפילו רגע): ובכן: **אכן כן!!!! ה' צריך אותי! ה' כביכול לא מסתדר בלעדי!** ואם אני לא אהיה... אני אהיה חסר!!!! חסר לו יתברך... הוא ישאל איפה אני...

וההכרה והאימות של הנתון הזה, זה תנאי סף בעבודת ה'!!!!

מי שהמשפט הזה לא מקובל עליו... שידע לו שהוא עדיין לא דרך **על מפתן היהדות!!** ומי שנבהל מהמשפט הזה ומתקשה לבלוע ולעכל שה' צריך אותי ויש לי מה לתת לה'... שידע לו שהוא עדיין אוהז בשלב של **טרנס יהודי!!!!** ושלא תבין: יתכן שאתה עובד ה' מופלג... יתכן שאתה אפילו עונה על גדר של 'צדיק יסוד עולם...' אבל אז מה... גם נח היה צדיק תמים-מושלם, וזה לא סתירה שהוא עדיין לא יהודי... ולמה?? כי אם יש הבדל בין נח לאברהם, כל ההבדל מתחיל ונגמר בזה שאברהם מזהה שה' מחכה לי... ה' צריך אותי... אני אעשה את ה' מלך... אני אקריא את שמו בעולם ואני אעשה אותו מכועס לשמח... וממילא כל עוד שאתה חושב שאתה סתם בורג מיותר וה' לא צריך אותך אז אתה לגמרי מחוץ לאירוע!!! **האם המשפט הזה ברור או לא??** עקרונית כאן הסתיים המאמר... אם השורות האחרונות מקובלות עליך אתה יכול לעצור כאן כי זה המסר!! מבחינתי הנושא מוצה...

אלא מאי??

מה לעשות שבדרך כלל כשאני מניח את היסוד הזה על השולחן... רוב האנשים מזדעזעים... והאמת היא שבצדק!!! מה... אתה טוען שה' צריך אותך?? שה' כביכול לא מסתדר בלעדי?? איך אתה מעיז להוציא כאלו מילים מהפה?? זה הרי ממש כפירה גמורה!!! סו"ס הרי יש לנו י"ג עיקרים ושם כתוב ש-אדון עולם אשר מלך **בטרם כל** יציר נברא, **ואחרי ככלות הכל** לבדו ימלוך נורא... זאת אומרת: הוא היה מלך לפניך וימשיך להיות מלך אחריו הוא הסתדר עד היום בלעדיך וימשיך להיות גם אחריו... וכאן כולם לפתע מגלים בקיאות באיוב ומצטטים בע"פ פסוקים מפורשים: **אם צדקת מה תתן לו ואם חטאת מה תפעל בו...** וזה נכון!!! זה באמת פסוקים מפורשים... וזה ברור שאם ה' הוא יחיד ואין יחידות כמוהו אז ה'פועל יוצא' הוא שהוא לא צריך לזולתו...

אבל!!!! אבל תכל'ס... מה לעשות שחוץ מהפסוקים האלו יש עוד כמה **אלפי** פסוקים בתורה אם לא **רבבות** פסוקים בכל התנ"ך שלאורך כל הדרך... כל השפראך בתורה זה שה' אוהב אותנו... כועס עלינו... מזהיר אותנו... מאוכזב מאיתנו... מדבר איתנו... מחכה לנו... וכל פסוק שני בתורה זה תקשורת בין אישית אינטנסיבית בין בורא עולם לבינינו... שתבין: אם כתוב בתורה שאני יכול להכעיס את ה'... זאת אומרת: אני יכול להכעיס... ובאותה מידה אני יכול להחליט שאני לא מכעיס... מה יוצא?? שאני מחליט אם ה' יכעס או לא... נו... אז אני דומיננטי או לא??

נו... אז ה' צריך אותי או לא?? יש לי פה נוכחות או לא??

שתבין: לחבוט בי ולהאשים לי שבגללי בית המקדש נחרב... את זה יודעים להגיד לי... להצליף בי ולהגיד לי שבית המקדש עדיין לא נבנה כי דור שלא נבנה בו כאילו נחרב בו... גם את זה אתה יודע להגיד לי... אבל שה' צריך אותי?? זה לא!!! פה אני לפתע נהיה קיר!!! סליחה: אם ה' באמת לא צריך אותי... אז בשביל הוא בכל זאת שם אותי פה?? רק בשביל להיות האשם?? רק בשביל להיות שק החבטות שכל דבר **רע** שקורה בעולם זה אחריותי ובגללי... וכל דבר טוב שקורה אני לא קשור לזה...?? זה נשמע לך הגיוני??

המשך בעמוד 3-4

ברכת ישראל כח מעומק לב לכל המתנדבים לקרבה אל המלאכה בעריכה וליקוט וסידור קבצי מדור הלכה בקרוב ממש למעשה לקראת הוצאתו בס"ד בקרוב... בשלב זה, מה שעדיין חסר זה מתנדבים שיעסקו בהגהה לשונית... היות והמלאכה נעשית שלא ע"י כותב הגיליון, אשר ע"כ, כל מה שקשור לנושא זה, הוא באמצעות המייל...

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת

להחזר מס (סעיף 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

יש מעשה באבות דרבי נתן שרשב"י פעם הלך לבקר חולים וראה אדם שמוטל בחולי מעיים ורשב"י ניסה לדרוש בשלמו ולהתעניין בו... אותו אדם התחיל לחרף ולגדף את רשב"י... אמר רשב"י: תיתי לי על זה שעברתי על ביטול תורה!!! טעיתי שביקרתי אותו... כתוב כאן שהיה פה לרשב"י הווה אמינה ומסקנה... בתחילה רשב"י ראה לנכון שצריך לבקר את אותו חולה... כי זה הדבר הנכון ואין בזה ביטול תורה... אבל ברגע שהחולה התחיל לחרף ולגדף... פה הסיק רשב"י שהוא טעה... והוא לא היה צריך לבטל תורה בשבילו...

וצריך להבין מה הייתה ההור'א ומה הייתה המסקנה??

ממה נפשך אם נכון לבקר את אותו חולה... אז מה השתנה ברגע שהוא חירף וגידיף... וכי בגלל שהוא כועס ורוטן ומקלל לכן לא כבר לא צריך לבקר חולים?? מה השתנה פה בדעת רשב"י??

אז תרשה לי להציע ביאור על דרך הדרש... בערבון מוגבל...

אותו חולה ככל הנראה לא היה אוהב תורה במיוחד... ורשב"י שעמד בחוד החנית של 'תורתנו אומנותו'... מטבע הדברים הוא גם היה 'סדין אדם' לכל עמי הארץ ששנאו ת"ח וראו ברשב"י אביהם של 'שנתורתם אומנותם... והנה! אותו יהודי עם הארץ נהיה חולה... ורשב"י שמע שיש בקצה הרחוב יהודי שסובל ורשב"י הסתפק האם יש בזה משום נושא בעול...? ולכאורה למה לא?? וכי בגלל שהוא לא נמנה מחובשי בית המדרש... לכן הוא לא יהודי?? לכן לא צריך לדרוש בשלמו ולהיות נושא בעול איתו?? ולכן אכן רשב"י ביטל מתלמודו והלך לבקר אותו... **אלא שאז!!!** ברגע שאותו יהודי ראה את רשב"י הוא מיד התפרץ עליו וקילל אותו... הוא האשים את רשב"י בכל הסבל שלו... (הפרט הזה הוא כבר הוספה שלי...)

אה... בטח תשאל למה... למה להאשים את רשב"י? מה רשב"י קשור בכלל ל-מה שאותו יהודי עובר? **אה... זו בכלל לא שאלה...** אתה מוזמן להסתכל ימינה ושאלה ולראות איך החילונים מאשימים את החרדים במחדלים שלהם... ככה זה תמיד!! כשאדם נמצא במצוקה והוא פוגש מישהו שמייעץ את הקו שנמוגד לו... אוטומטית הוא מפיל עליו את כל האשמה... (הימין תמיד אשם במחדלים של השמאל, והיהודים תמיד אשמים בצרות של הגוי, והרובנים תמיד אשמים במחדלים של האינדיבידואלים והחרדים תמיד אשמים במחדלים של המדינה... משהו פה לא מובן?) ברגע שאותו יהודי התחיל להטיח ברשב"י... מיד רשב"י הוציא מזה שהנה!! כעת הוכח מינייה וביה שאין נושא בעול עם מי שלא הולך בדרך הישר!!!

ולמה?? כי אם אני מגיע לישא איתו בעול... והוא מטיח בי כאילו אני אשם... אז במילים אחרות הוא רוצה **להפיל עלי את העול עצמו!!!** יצא א"כ שטכנית הוא לא מאפשר לי לישא איתו **ב-בעול!** ולכן עם כזה אחד לא שייך נושא בעול!!! שים לב: את זה רשב"י הוציא דווקא כתוצאה מההטחת דברים! ההטחת דברים היא האימות שאימת רשב"י שיתית לי שבתלתי תורה... סתם בזבזתי את הזמן... **כלפי מה הדברים אמורים???** יש את המצפון הכבד שמלווה אותנו- הציבור החרדי לאורך שנה תמימה ויותר... מה עם 'נושא בעול' בייחס לכל התלאה הארוכה שעוברת על הציבור הישראלי לאורך כל המלחמה העקובה הזו?? איך אני בתור חרדי... מיישם את הקנין תורה 'נושא בעול עם חבירו'?? הרי ברגע שאני נשאר לי בבית המדרש וממשיך עסקים כרגיל ואין כלום... לכאורה יש פה חסרון בנושא בעול עם חבירו??

וכאן מגיעה המדד והאמת מידה של רשב"י:

בזאת תדע!!! זה יהיה המודד האם יש פה נושא בעול או לא... מה קורה כשאתה מנסה לישא בעול איתם...?? מה קורה כשאתה מגלה סימפטיה ושותפות וכאב איתם?? **איך הם מגיבים??**

והיה: אם הם מקבלים אותך מאפשרים לך לחלוק איתם ולהיות נושא בעול מה טוב... אבל אם הם מתחילים לחרף ולגדף אותך שאתה משתמט ואתה אשם בכל... מה זה אומר?? שהם לא מקבלים אותך כנושא בעול!! אלא רוצים להפיל עליך את העול בעצמו!! הם כופרים בעצם העמדה העקרונית שלך והם מאשימים אותך ורוצים להפיל עליך את כל העול והצער שעובר עליהם... אם ככה 'תיתי לי שעברתי על ביטול תורה!!' אנחנו ממשיכים להיות מצווים לכאוב ולהשתתף בצרתם של ישראל. אנחנו נמשיך להתפלל עליהם... אבל מצד נושא בעול...?? אם הם נושאים בנו וכופרים בעצם ההשקפה החרדית שלנו... לא נותר לנו אלא לחזור ולהתבצר במעוזי התורה ולהמשיך כרגיל... ואם הם ירצו ויחפצו וישאלו עם ההשתתפות הכנה שלנו... אנחנו ניתן להם את הכתובת של הבית מדרש שלנו... שיבואו לכאן ומכאן אנחנו נשתתף איתם... אנחנו נבהיר להם שבין כך ובין כך הלב שלנו איתם ואנחנו כואבים ומשתתפים אבל מתוך בית המדרש שלנו!! לא ניתן להם לעשות שימוש בצער שעובר עליהם כדי להפיל עלינו את העול שאנחנו מאז ומעולם התנגדנו אליו ואנחנו לא מתכוונים לשנות בכהוא זה את השקפת התורה שלנו... כמו שהסתיירה שהם קיבלו בגוש קטיף לא הזיזה אותם מעקרונותיהם... ק"ו בן בנו של ק"ו שהסתיירה שהם מנסים לסטור לנו לא תזיז אותנו בכהוא זה מדרך התורה שמובילה אותנו...

בשבת האחרונה יצא לי לדבר בבית הכנסת השכונתי... פניתי לציבור ואמרתי: בא נתאם מראש... כמה דרוזים עוד צריכים למות מפגיעות ישירות של טילים כדי שנפנים שיש פה גילוי השגחה מפעים שמראה לנו במוחשיות ויאצבע אלוקים היא' בחינה של 'ונפלינו אני ועמך'!! אני בעד לא להיזכר לדבר רק לאחר מעשה... אני בעד לסכם דברים מראש!!!! לא כשקורה משהו אז לדבר לפי הפרוטוקול שהנה... רואים השגחה פרטית... עזוב!!! בא נציב יעד קדימה... כמה עוד שאינם בני ברית צריכים למות בשביל שנבין שה' מחייך אלינו ושומר עלינו

עודני מדבר בשבת. ובמוצאי שבת הגיע עוד ידיעה על פגיעה ישירה בעיר טירה הישמעאלית וזה שוב מצטרף לרשימה יותר מידי ארוכה!!! ומאוד מגמתית שמי שעוקב אחריה לאורך התקופה האחרונה... הרי זה פשוט זועק!!! ממש בגדר 'מי עיוור כי אם עבדי'!! תופעה ניסית שהיא על הגבול ש-למעלה מדרך הטבע (כל נשכה שלאורך כל השנה האחרונה הזירה הצפונית הייתה מאותגרת... וכולם הבינו שזה עניין של זמן עד שיצטרפו לצאת שם במערכה נרחבת... אבל באותה מידה היה ברור לכולם שבשביל להצדיק יציאה לחזית משמעותית מוכרח שיקרה שם איזה אסון דרמטי... עם הרבה דם ושכול כדי להצדיק תקיפה נרחבת... ולא נותר אלא לעמוד מהצד ולראות מי הולך להיות הקרבן שיהיה הכר ששבר את גב הגמל... והנה זה הגיע!!! שעת רעיון דרעיין... עשרה נערים ערבים ממגרש כדורגל ממגדל שמש נהרגו. ומי שזוכר זו הייתה יריית הפתיחה לגל חיסולים ושרשרת של ניסים וסייעתא דשמיא בגבול הצפון) אז מישהו שהיה בדרשה שלי בא להודיע לי שמיד אחרי שהוא שמע אות... הוא אמר לעצמו שפעם הבאה שזה קורה הוא מקבל על עצמו מאהבת הנס... והנה... מיד במוצאי שבת הוא החליט 'הדר קבלוה מאהבה!!!' אבל אתה שקראת את זה רק עכשיו... אנחנו ניתן לך הארכה... תחליט כאן ועכשיו כמה עוד ניסים צריכים לקרות בשביל להפסיק להיות אדיש ולהפסיק להגיד מקרה היה לנו... ולהתחיל לחוש את ה'... וידעתם כי אני ה'...

כולנו יודעים שה' רצה שיונה הנביא יתנבא על חורבן ננווה... ויונה ברח... למה ברח?? רש"י אומר שהיה לו חשבון מעניין: היות והגויים קרובים לתשובה יותר מישראל, ואם אני אוכיח אותם אז כבר בפעם הראשונה הם יחזרו בתשובה... ואז יהיה קטרוג על שראל שכ"כ הרבה מוכיחים אותם והם עדיין לא חוזרים בתשובה... ולכן הוא ברח...

ואני עומד ושואל: באמת לא נעים... מה... באמת עם ישראל כ"כ גרועים יותר מהגויים... איך קורה כזה דבר שהגויים חוזרים בתשובה כ"כ במהירות ועם ישראל לא מקשיבים למוכיחים?

ומה התשובה?? התשובה כתובה בתחילת מדרש רות... המדרש מביא את הפסוק: 'עצלה תפיל תרדמה!!!' אומר המדרש דבר נורא: העצלות שעם ישראל מתעכבים מלשוב בתשובה, זה מפיל תרדמה!! תרדמה מלשון נבואה... כלומר: ברגע שעם ישראל חוטאים... וה' מוכיח אותם והם לא חוזרים... זה גורם שה' צריך להביא להם עוד נביאים... ואז נוצר כדור שלג... ככל שהחטאים נמשכים כך יש צורך בעוד נביאים שיכיוו... וככל שיש יותר נביאים ככה עם ישראל מתרגלים להם... וכבר אף אחד כבר לא מתרגש מהנביא כי יש לנו נביאים כפלים כיוצאי מצרים... ואז כשלא מתרגשים מהנביא אז צריך שוב להכפיל את הנביאים...

בקיצור: בניגוד למה שאנחנו בטוחים שאם היו כעת נביאים ואותות ומופתים כולם היו חוזרים בתשובה... בדיקו ההיפך!! ככל שהנביאים והמופתים התרבו ככה ישראל התרגלו להם וזה נהיה כמו מנגינת רקע שאף אחד לא מתרגש ממנה... וזה מה שקרה עם יונה הנביא... יונה עומד ואומר: אנשי ננווה הם גויים!!! ה' כמעט ולא מדבר עם גויים... ולכן אם פעם אחת ויחידה ה' ישלח אותי להתנבא על ננווה... הם כ"כ יבהלו... כ"כ יתרגשו שתוך שבוע כולם יחזרו בתשובה מיד... כי הם לא רגילים לגילויים שכאלה... אבל אם ה' ישלח אותי לישראל ואני אראה להם אותות ומופתים... אני אראה להם איך שכל הטילים עוברים להם בין האצבעות ונופלים בשטחים פתוחים... או לחילופין בשטחים צפופים בכפרים ערביים... אני יכול להראות את זה לישראל... והם יגיבו באדישות... כי הם רגילים לניסים... זה לא יזיז אותם... אז עוד נס... אז עוד נביא שאומר לנו שה' מדבר איתנו... זה נדוש אצלם...

ניתן לומר שמבחינה מסוימת זו התחושה שיש כעת באופן כללי!!!

משום מה התרגלנו לניסים... התרגלנו למטחי טילים ומתקפות משמעותיות שמסתיימות כמעט ללא נפגעים... בו בזמן שאלו שאינם בני ברית נזיזים... ואם תשים לב: מרוב שהתרגלנו אנחנו מגיבים די באדישות!!! בנינו... כל פעם מחדש שאני שומע את הנתונים... ואני שומע עוד נס ועוד השגחה פרטית... בשלב מסוים אני מוצא את עצמי מסתכל ימינה ושאלה כמו איזה ילד קטן שבדק את השטח איך אמורים להתנהג לפי התגובה של הסובבים... (מכיר את זה בלוויית של רבנים גדולים?? שאתה עומד עם כולם בהספדים בראש מורן ותוך כדי אתה פוול ימינה ושאלה לבדוק את רך הרצינות... האם אמורים כעת לבכות או לפטפט תוך כדי... שישאר בנינו...) וכשאני רואה שכולם שומעים וממשיכים הלאה ולא מתרגשים... אז כבר התחלתי לחשוב שכנראה ככה זה. כנראה ש'ככה זה על פי מדיניות!! ההמחשה שלי נכונה?? עכ"פ ככה אני מרגיש... התרגלנו להיות אדישים לניסים... כן... עצלה תפיל תרדמה!!! ברגע שישראל מתרגלים לניסים... אז נהיה כדור שלג שה' כביכול צריך לעורר אותנו עם עוד יותר ניסים... ואז גם להם אנחנו מתרגלים ואז... יונה הנביא עומד מול שוקת שבורה ונאלץ לברוח תרשישה...

אז לא!!!! אל נא אחי!!! אסור לנו לגרום ליונה הנביא לברוח תרשישה!! אסור לנו לתת למחדל הזה לקרות... אסור לנו לתת לריבוי הניסים לשחוק אותנו... בקצב הזה אנחנו צריכים לחשוש שהגויים יתגירו עוד לפני שאנחנו נחזרו בתשובה!! **אני מוכרח להוסיף!!!** שככל הנראה ההסתייגות הטבעית שלנו להתפעל מהניסים הגלויים זה הפחד שפתאום יקרה משהו קצת... קצת אחר... ואז מה?? אז זהו? הקש ביטול?? טעיתי בריזיקה? הייתי אופטימי שיש ניסים והתברר שלא עפרא לפומיה? מהסיבה הזו אנחנו חוששים מלעלות על עץ שאנחנו לא יודעים איך לרדת ממנו... אמרתי טוב?? קלעתי?? אז זהו!! שיש פה טעות פשוטה!!! זה שרואים ניסים גלויים... מה שמרגש בזה זה לא מהזית ש-הו... איזה יופי... ה' מחייך אלינו... מעכשיו הכל צריך ללכת טוב... **לא!!! לא זה הנושא!!!** אלא מאי? הניסים הגלויים בסה"כ מראים לנו שה' הווה איתנו!! ה' מפגין נוכחות הוא מראה לנו שהוא פה!!! כמובן שמאוד שמח לפגוש את הנוכחות של ה' מהזית החיובית של ניסים גלויים... והלוואי וככה זה ימשיך... אבל באותה מידה גם אם זה היה ההיפך הגמור ח"ו שכל הטילים שנפלו בכפר ערבי היו פוגעים רק ביהודים שהיו שם רח"ל... זה גם היה גילוי!! זה גם מפגן נוכחות של ה' רק בדרך השלילה רח"ל... ממילא הניסים שיש עכשיו שה' מתגלה לנו הם לא סותרים לרגע את האסון הנורא שהיה בשמחת תורה. שגם שם ה' גילה נוכחותו רק בפורענות נוראה שהשיב אחור ימינו מפני אויב בהשגחה כאובה... וממילא כשה' מתגלה על דרך החיוב זה בסה"כ נותן לנו זריקת עידוד לעשות הכל שה' ימשיך להיות הווה איתנו רק בטוב... ואנחנו יכולים לעשות את זה... אם נפנים שה' הווה כאן!! ואם הוא כאן אז מחייב אותנו להיות... מה?? והנה ה' ניצב עליו... מביט עליו ואיך זיל גמור

המשך-) לך לך... נעליים ל'יצעד ראשון' ביהדות!!

לאחרונה משום מה יצא לי להתווכח בנושא הזה עם כמה בני עליה מופלגים... (כל אחד בנפרד בלי שום תיאום...) והוא מתקשר ושואל אותי: יש לי בעיה... אין לי שום טעם בעבודת ה'... אני יושב לומד בהתמדה עצומה... אני עובד ה' ומתפלל בכוונה ומדקדק קלה כבחמורה... ותכל'ס אין לי שום דבר... אני לא מחובר לזה בגרוש... ואני אפילו ש... שונא את זה... מה לעשות?? טוב... אני מתחיל לדבר איתו... לעת עתה אין לי קצה חוט מה באמת מעיק עליו ועל מה זה יושב... ובשביל זה אנחנו מדברים ארוכות וקצרות... ותוך כדי... לבנתיים אני עונה לו לגופו של עניין על הבעיה הספציפית שהוא הציג: אתה טוען שאין לך טעם בעבודת ה'... נכון!! אז לך אין גישמאק בעבודת ה'... אבל אז מה... העיקר שלרשב"ע יש גישמאק בעבודת ה' שלך!! סו"ס אנחנו פה למענו יתברך!! ואם אתה תתאמץ ותתפלל למענו ית' ותלמד סדר א' בעמל ויגיעה... אז ה' ישמח! ה' יתרגש... אה... אבל אתה לא התרגשת... אבל הוא יתברך התרגש... וברגע שה' מתרגש זה... זה מורגש!! מורגש בכל העולמות...

אני לא מסיים את המשפט והוא מזדעק כל כולו בזעזוע... מה??

אסור להגיד כאלו משפטים... מה... הקב"ה מתרגש ממני?? אני משמח את הקב"ה?? ואני עונה לו: ברור!!! מה... חשבת לרגע שלא??

ברור שלא!!!! אם צדקת מה תתן לו וכו' והוא מתחיל לצטט לי קטעים ממורה נבוכים ומסביר לי באריכות את יסודות האמונה ביחוד שה' לא נצרף לזולתו וכו'... טוב!!!! נענעתי בראשי ואמרתי לו: אם אני מבין נכון אתה לא מזיז לרשב"ע כלום... הוא לא צריך אותך ולא את עסק התורה שלך... התפילה שלך לא רלוונטית... היא לא מעלה ולא מורידה לו... מצידו בין אם תשמור על העיניים ובין אם תחזיק אייפון זה לא משנה לו. נו... אם ככה אז בשביל מה אתה לומד ומתפלל ומשקיע כ"כ??

הרי זה לא משנה לרשב"ע... אז בשביל מי אתה מתאמץ כ"כ??

והוא עונה: מה פירוש בשביל מי, כי ה' ציוה אותי שאלמד ואתפלל...

אבל היא גופא- אני שואל: בשביל מה ה' ציווה?? הרי סיכמנו שזה לא מזיז לו?? אז לא!!! לא הבנת... ואז הוא התחיל להסביר לי: כל הסיבה שה' מצווה אותי זה לא בשבילו אלא רק בשבילי!!! והיות ודרך הטוב להיטיב וכו' וכו' ולכן ה' רוצה ש-לי יהיה טוב!! שאני אזכה לעולם הבא ולי תהיה הטבה שלימה... ולכן ה' מצווה אותי לעשות רצונו כי רק כך יהיה לי הכי טוב שיכול להיות... (ואגב: הוא לא טועה... 'צדקה תהיה לנו כי נשמור וגו') טוב... אמרתי לו: אני מבין ממך שככלל הסיבה שאתה קם בבוקר ומשקיע בתפילה ועמל בתורה זה רק בשביל עצמך!! לא בגלל שאתה אגואיסט ואנוכי אלא בגלל שזה בכלל לא מעניין את הרשב"ע... בשבילו

אין טעם להתאמץ כי הוא בכלל לא באירוע וזה לא מעניין אותו... ממילא הכל מתחיל ונגמר רק בזה שהוא רוצה ש-לך יהיה טוב!! והוא מייצע לך לעשות רצונו ית' שזה הדבר שהכי יעשה לך טוב!! וממילא כשאתה לומד ומתפלל אתה בכלל לא רואה את הרשב"ע מול העיניים... אתה מתפלל וחושב על עצמך! זה מה שיעשה לי טוב... לומד וחושב על עצמך... יהיה לי שכר... והוא אישר... כן... ככה זה אצלי... הייתי המום עד עמקי נשמתו!!!! אמרתי לו: הנה... מצאנו את החתול השחור!! כאן עלינו על התהום האיומה שמפרידה בין לבין מינימום של שייכות לעבודת ה'!! זה זה!! נגעת ישר בלב הנקודה!! תבין: אם כל מה שאתה עמל ויגע בעבודת ה'... אם כל זה לא מעניין את הרשב"ע בגרוש... אז אתה פשוט טוחן מים ועובד על ריק... אתה כאילו עסוק במפעל יצור ל-שכר... ותכל'ס למעיישה אתה לא מייצר כלום... כי סו"ס עבודת ה' זה פולחן לה' ואותו זה הרי לא מעניין... אז מה הפלא שאתה מרגיש רובוט מתכתי... אין לך טיפת חיבור לכלום בעבודת ה'... אתה הרבה יותר מסכן ממשלוחן פיצה משועמם... הוא לפחות מחכה לסוף משמרת לקבל 250 שקל... ואילו אתה צריך לחכות לסוף החיים... ועד אז אתה תקוע בדכאון הזה... בלעשות מצוות חסרות משמעות...

בשלב מסוים איבדתי שליטה והתחלתי לצרוח לתוך הפלא: אמרתי לו: אני רוצה להגיד לך: אין לך מושג

איך ה' עצוב בגללך!!!! כי ה' אוהב אותך ושמח בך... בפרט שאתה לומד לו כ"כ הרבה מתפלל בשבילו ומתמסר כ"כ... והוא כ"כ רוצה להגיד לך שאתה משמח אותו... אבל אתה לא!!! אתה לא מוכן לשמוע!! אתה משוכנע שאין לאבא שבשמים שום דבר איתך... הבוקר טוב שלך לא מעניין אותו... החיוך שלך לא מעניין אותו... אתה יודע מה עושה לאבא כשהילד שלו חושב עליו ככה??

כשתהיה אבא תבין... עכשיו בינינו... זה לא נגמר שם... כי מטבע הדברים אתה גם כועס עליו... כי די... נמאס לך כבר לעבוד אותו ולטחון אצלו מים מצאת החמה ועד יציאת הנשמה... אז נכון שהוא הביטיח לשלם טוב בעוה"ב... אבל אז מה... אז מה הוא משלם... משכורת זה כל החיים??

וכאן פניתי לאותו בחור ואמרתי לו: אני כעת מבין אותך לגמרי למה עד היום לא היה לך טיפת טעם ושייכות לעבודת ה'...

אבל!!!!!! כמו שאני הבנתי אותך... אני רוצה שגם אתה תבין אותי!! וכעת אם תשים לב... אני כעת נמצא בשיא האקסטזה... אני צועק פה בהתלהבות כמעט בלתי נשלטת... אני הולך פה הלוך חזור כארי בסוגר וצורח פה כבר יותר משעה לתוך הטיפון. אני כעת בשיא הדרמה!!! תנחש למה?? תן ניחוש למה אני כ"כ באורות??

כי אני לא כמוך!!!! אני לשם שינוי כן משוכנע שהרשב"ע צריך אותי ויש לי מה לתת לרשב"ע... והנה!!!!!! הנה האובייקט לפנינו!! הרי שלך לפניך!!

נקלעה לפני כעת פרשיה מאוד רגישה ומסוגגת!! עומד לפני כעת בן של ה'... שה' כבר כמה שנים מתגעגע אליך... ומחכה לתקשורת איתך... ומשום מה

יש נתק ביניהם!! ה' לאורך החמש שנים האחרונות ה' מחכה להסתכל לך בתוך העיניים... לחייך אליך... ולהגיד לך כמה מילים טובות אבל אתה לא מאפשר גישה!! אתה תקוע בתוך תפיסה שמאפיינת נוער בסיכון... (כלומר מה שנוער בסיכון חושב על ההורים שלו זה מה שאתה חושב על הרב"ע) וכבר חמש שנים שה' יושב ובוכה ואומר מי ילך וייתון ביני לבין הבן שלי ויחזיר לי אותו? אני רוצה לחייך אליו... להגיד לו שהתפילות שלו יקרות לי והלימוד תורה שלו חביב עלי כבבת עיני... והנה אני!!!! אני כעת נקלעתי לעין הסערה!! גלגלה ההשגחה העליונה ואתה התקשרת אלי!! ואני הולך כעת לעשות את ההיסטוריה!! אני כעת בשיחה הזו הולך לקחת אותך כפרייקט ואני הולך כעת לעשות את סגירת המעגל ולהפגיש את אבא שבשמים עם בנו החטוף לאחר חמש שנות ניתוק!! והההלו... הקרדיט לי!! אני עשיתי את זה!!

עזוב שכר... עזוב עולם הבא... את מי מעניין כעת עולם הבא... אתה יודע איזה מתנה אני זוכה לתת לה'... איזה סיפוק יש לי... אני בעננים

עכשיו: שלא תבין לא נכון: האמת היא שאני מאוד ממהר... ולאורך השיחה היה כמה פעמים שרציתי 'לנפנף' אותך ולסיים את השיחה... גם כי אני ממהר ולקחת לי יותר משעה ביום הכי לחוץ שלי... ועל הדרך גם עצבנת אותי ודברת אלי לא יפה... וזכותי המלאה איכשהו לייבש את השיחה ולסיים אותה תוך חצי דקה... ויתכן שאני גם אעשה את זה...

אבל אם אני אסיים את השיחה... הקב"ה ישאר עצוב... הנתק בינו לבין בנו נותר... ואילו אם אני אחליט שאני ממשיך את השיחה משהו טוב יקרה פה... נו... עכשיו אתה מבין למה אני כ"כ משולהב ובווער???

אני עושה פה משהו!!!!!! הקב"ה צריך אותי!!!

נו... עכשיו אתה מבין למה אתה מיובש לחלוטין ואני כולי משולהב??

אני מבין שה' צריך אותי!! ואני כעת הולך לשגר לו מתנה הכי יקרה ואילו אתה... אתה עסוק בלהכניס לחשבון האישי שלך עוד עוה"ב...

אמרתי לו: כעת הבחירה בידך!!!! אתה תקבל את ההחלטה!! האם להישאב להתלהבות שלי... ולהבין שגם אתה חלק מהמגרש... ואם אני כ"כ מתלהב שאני נותן לאבא שבשמים אותך בחזרה... אז לפחות שגם אתה תבין את זה... ותבין שאם אתה עכשיו מתחיל להבין שאבא שבשמים צריך אותך... פתאום כל החיות והחיוניות תחזור אליך?? אתה תבין שאם אתה שומר על העיניים ה' שמח ואם לא ה' עצוב... צריכים אותך פה... אל תהיה נוער בסיכון... אל תחשוב שאתה יתום!! יש לך אבא שאתה יכול לעשות לו נחת... ובאותה מידה להתנכר אליו ולצבוט לו את הלב... השיחה בסופו של דבר הסתיימה... האם עסקת החטופים יצאה לדרך?? האם הוא הבין לגמרי?? זה לא ברגע אחד... אבל עובדים על זה... עד כאן מעשה שהיה... ויש עוד המון חטופים שמחכים...

אותי ופונה אלי... ננו... אז מה עושים?? מה האמת?? איך מסתדרים את שני המונחים האלו?? והתשובה היא:

שכאן מתחיל הסיפור שקוראים לו אמונה!!!! כן... יש פה סתירה... כן... לפי כל כללי ההיגיון ה' באמת לא צריך אותי!!! אבל מה לעשות שה' בעצמו מגלה לי שהוא תלה את כל השפעתו בי... ומכאן ואילך אני צריך להאמין לו יתברך!!! להאמין בכח של עצמי... כמה אני חשוב לה'... פה צריך אמונה!! זה... זה לא פשוט... זו משהו שצריך לעבוד עליו...

ולכן המצב האידיאלי ביותר שכל אחד מאיתנו דבר ראשון ידע שה' צריך אותנו!!! שזו תהיה נקודת המוצא!!! זו תהיה נקודת ההנחה... ואם אח"כ תתחיל לעוף על עצמך ותתחיל להגיד לרבש"ע... אה... אתה צריך אותי... אז תחכה לי... כאן הרמב"ם יכתוב ספר מורה נבוכים ויסביר לך שמצד עצמותו הוא לא צריך אותך (והוא ישלח אותך לחבריו של איוב שסיבירו לך מה זה בורא עולם) עכ"פ זה המצב האידיאלי!! אבל בדור שלנו... יש כאלו שעושים הפוך... קודם כל מחדירים לך שאתה ג'וק... וה' לא צריך אותך... אתה מיותר לחלוטין ואת זה מאוד קל להבין... ואח"כ יגיע איזה אז נדברו אלמוני וינסה לספר לך 'סיפורים' שהרבש"ע צריך אותך... וכעת לך תזיז את הקיר... בפרט שמיועדו השתכנעו שה' לא צריך אותנו הוא בכלל נשאר במיטה... ולכן תוציא אותו משם... ולכן פשוט וברור שהנקודת הנחה היא שה' צריך אותי!!! זו נקודת המוצא!!! זה הצעד ראשון!! זה השער של היהדות... לך!!! כי עצם זה שה' פונה אלי ומצפה ממני למשהו זה הוכחה שיש לי נוכחות ויש לי מה לתת לו... **אחרי שזה יהיה לגמרי לגמרי ברור!!!!** כאן, אם יהיו פה ושם תהיות של הגשמה ח"ו... זה כבר המחשבות זרות שאפיינו את דורו של הרמב"ם ובשביל זה הוא חיבר מורה נבוכים...

אבל אני ואבוי ממי שמתחיל משם!!! אוי ואבוי למי שנקודת המוצא שלו היא שה' לא צריך אותך... כי זה הדבר האחרון שצריך לשכנע אותי... יש לי את כל ההוכחות שאני ג'וק... אני לא צריך לא 80 טון נפץ וגם לא קי 300 בשביל להיפך לגמרי לג'וק הפוך במיטה עם סמארטפון... ולך תגש אח"כ לכה אחד ותסביר לו שה' צריך אותך... איפה... בקושי נשאר ממנו נצל ותבוסה ורקב... (ועדיין העצמות היבשות שמעו דבר ה'... אין יאוש) לסיכום: אתה מחפש להתמקד במהות!!! לנגוע בשורש היהדות ולטפל מהשורש בכל הריפיון הכללי שלנו בעבודת ה'?? זו המילה!!! ה' צריך אותי!! ה' מחכה לי!! להחזיר את זה עד הסוף אז עבודת חיים... וזו היהדות!!!! מזל טוב על הצעד הראשון הזה... אנא ממך... אם הבנת את המסר... אם הבנת עד כמה הוא קריטי... אין לך רשות לעמוד מנגד... אתה מחויב להעביר את הנתון הזה הלאה... כי בנפשנו הוא... זה הנפש שאני ואתה נעשה בחרן... לגלות ליהודי שהוא כבר כ"כ חשוב עד כמה הוא באמת חשוב...

הם עושים פה משהו... הם מבינים שהם נותנים לה' משהו וצריך אותם פה!!!

ממילא אולי הגיע הזמן להבין... שכשאני רואה שיש לי ריפיון כללי בעבודת ה'... לא תמיד בטוח שזה יושב על עצלות או על חוסר יראת שמים... אלא מאי? זה יושב על חוסר הפנמה עד כמה ה' באמת צריך אותי!!! וקשה לי להפנים את זה... ובצדק!!! כי זו האמונה הכי קשה...

להאמין **ב-ה'** מאוד קל... בשה"כ להפעיל שכר ישר ולהבין שיש בורא עולם... ההיגיון זועק את זה... אבל להאמין **ל-ה'**!! שה' מעוניין בקשר איתי?? להפנים שה' רוצה אותי בתור שידוך שיהיה איכפת לי ממנו ואהיה מוכן להיות שותף איתו?? מאוד קשה לעכל את זה!!! וההרואה שקשה להפנים את זה... שהנה... עשרים דורות העולם לא מצליח לעלות על זה... עד שאברהם אבינו הראשון שהכיר את בוראו זיהה שה' רוצה מערכת יחסים... (והקושי העוד יותר קשה זה כבר בדור שלנו לחיות יחד עם בוחטות של חרדים... לשבת בבית המדרש עם אלף בני עליה ולהבין שגם שם ה' רוצה אותי לבד!! והוא לא רואה אף אחד לדי... זה מעצים את הקושי להפנים את זה... אבל זו כבר בחירה שלנו... אנחנו משום מה בטוחים שההמוניות הזו תקדם אותנו בעבודת ה'...) כן... קשה להפנים את זה!!! אבל זו היהדות שלנו!! ולא סתם אלא כפי שפתחתי אלו זה הצעד ראשון של היהדות!! זו התפיסה הבסיסית ביותר שכל עוד שלא הפנמנו את זה... אנחנו אוחזים בטרם יהדות...

שתינו: כשכתוב שאברהם אבינו היה עמוד האמונה!! מה זה? מה הכוונה עמוד האמונה?? מה... הוא הראשון שגילה שיש בורא עולם?? מה פתאום!!! לא היה אחד באותו דור שלא ידע שיש בורא עולם... אפילו נמרוד... כל הוורט של נמרוד היה להתמרד!! מכיר את בוראו ומתמרד בו... כולם ידעו שהיה מבול... היה להם אפילו שריד חי- שם בן נח שעדיין היה חי שידע לתת להם עדות חיה מ'ויסגור ה' בעדו... אלא מאי?? כולם בטוחים שבורא עולם לא בתמונה!! לא מעניין אותו כלום... הוא לא סופר אותנו... הוא מתייחס אלינו כמו ג'וקים... והורג אותנו כמו ג'וקים... ואילו אברהם הראשון שגילה את האמונה... ש... מה?? **אמונה בעצמי!!!** אמונה ש-לי יש מה לתת לבורא עולם!! כשאברהם פותח הכנסת אורחים... מה ההמצאה פה?? רבות... בא נברך את ה'!! יש לי מה לברך אותך... הוא מחכה לברכה שלי. זו המהפכה של אברהם אבינו!!! האמונה בי!! שה' מחכה לברכת המזון שלי... מה אומרים? תודה!!!

קעת אני רוצה לסיים במילה אחת: הזכרתי פה כמה קשה לחיות את האמונה הזו... אני מוכרח להיות כנה ולהוסיף שאי אפשר להתעלם מהקושי הכי גדול שאותו אחד שהתווכח איתי והזדעזע איך אני מעיז להגיד שה' צריך אותנו... ואם צדקת מה תתן לו וכו'... סו"ס הוא לא דיבר שטויות!!!! הוא בשה"כ דיקלם מורה נבוכים... כי זה באמת באמת מהסוגיות הכי סבוכות ביהדות... שזו למעשה הסיבה למה יש הרבה שנרתעים מלפתוח את הסוגיה הזו... כי יש פה באמת סתירה שאין בכח בן אנוש להכיל אותה!!!! כי מצד אחד האמונה היהודית מחייבת שה' יחיד!!!! ואם ככה... ע"פ חוקת הפילוסופיה מוכרח להיות שהוא לא נצרך לזולתו... וא"כ הוא לא צריך אותי... ומאידך התורה זועקת מכל שתי שורות שה' צריך

(אגב: זה לא סתירה לרגע... שאם אני הייתי נוטש את אותו אחד והייתי מחריש בעת הזאת... הרי ריווח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר... וה' היה מוצא שליח אחר... והקב"ה בסוף היה מסתדר גם בלעדי... אבל זה לא סתירה שאם כן 'לקחתי את הנסיעה' הזו ונטלתי על עצמי את השליחות הזו, אז עשיתי פה משהו שהרבש"ע עושה דרכי!! זה כמו הנהג של ראש הממשלה... בזכותו ראש הממשלה מגיע ממקום למקום!! רגע... אם ככה... אז הוא יעשה הפגנה ויעצור את הרכב ויגיד לראש הממשלה... תחכה... אם הוא יעשה כך, יגררו אותו מהרכב כמו סטרטוט שמומש וימצאו מהר מאוד מטאטא אחר שגם הוא יכול לקחת את ראש הממשלה... זה שאם הוא לא יעשה את זה, מישוהו אחר יוכל לעשות את זה, זה לא סתירה שכשהוא עושה את זה!! זה נעשה לגמרי דרכו!! הבנת מה אמרתי?? זו הערת שוליים חשובה... להסביר למה בכל זאת אין לי מקום להתגאות ולומר לרבש"ע: תחכה... פשטתי את כותנתי איככה אלבשנה... כן... אני חשוב ונצרך... אבל אם לא אדע להעריך את תפקידי... יצטרכו למצא מישוהו אחר חשוב...)

קורא יקר: הבנת את הסיפור?? עכשיו אתה מבין למה נקודת ההנחה הזו- שה' צריך אותי... למה היא כ"כ קריטית?? כי אם ה' לא צריך אותי אז אין פה כלום!! אין פה מערכת יחסים! אין פה תקשורת!!!

ועל זה!!! בדיק על זה נאמר שאברהם אבינו נקרא ידיד!!!

אברהם הוא אבי עולם הידידות!! אברהם אבינו גילה שה' מעוניין בידידות... בקשר... במערכת יחסים הדדית... אני צריך אותך ואתה אותי!! אתה שותף שלי... כל השפראך של הנבואות זועק את זה... אני אתן לך מדגם אחד... ספרי בפרשת ברכה: ימצאהו בארץ מדבר, זה אברהם. משל למלך שיצא הוא וחילולו למדבר הניחוהו חיילותיו במקום הצרות, במקום הגייסות, במקום הלסטים, והלכו להם. נתמנה לו גבור אחד, אמר לו: אדוני המלך אל יפול לך עלך ואל יהי עליך אימה של כלום חייך שאיני מניחך עד שתביס לפלטרם שלך ותישן על מטתך כענין... יסובבנהו, כענין שנאמר 'ויאמר ה' אל אברם לך מרצ' יבוננהו, עד שלא בא אברהם אבינו לעולם כביכול לא היה הקב"ה מלך אלא על השמים בלבד אבל משבא אברהם אבינו לעולם המליכו על השמים ועל הארץ' הנה לך מדרש!! מה כתוב במדרש הזה?? שעד אברהם אבינו ה' לא היה מלך על העולם!! ואברהם עשה אותו מלך!!! ננו... מה הפלא ש'וישכם אברהם בבוקר!! מה הפלא שאברהם מצליח לקום כל בוקר כ"כ מוקדם... בטח... יש לו בשביל מה... הוא הרמטכ"ל... הוא אחראי על כל המהפכה הזו...

נו... ואני שקשה לי לקום בבוקר... למה קשה לי?? כי אני עצלן??

לא!!! אני לא עצלן!! וההרואה שבאותו לילה בעצמו קמתי כמה פעמים בשביל הילדים שלי... אלא מאי?? אברהם הפנים והשתכנע שה' צריך אותו ואני עדיין לא השתכנעתי!!! למה רשב"י מסוגל לשבת י"ב שנים במערה וללמוד בעמל וצער?? כי רשב"י ור"א מבינים שאני ואתה יכולים לפטור את כל העולם מן הדין!! הם הפנימו והשתכנעו שה' צריך אותם והם כמות שהם לבד כאן במערה מספקים הצדקת קיום לכל העולם... מה הפלא שתורתם אומנותם ולא פסיק פומייהו מגירסא...

החומה השלישית שהכריעה את שני הצעירים הצועדים בשבת לירושלים...

אנחנו מתגוררים בעיר 'רמה', עיר שממש מחש קרובה לירושלים!!! כ"כ קרובה עד כדי שאפילו לא צריך להגיע ל'נראה' כי זה ממש 'סמוך'!! בשבילנו ללכת לבית המקדש זה לא סיפור... זה אולי ללכת ארבעים דקות ברגל... ובשבת אמנם אין עדיין לגמרי רצף... אבל מספיק שתי בורגנים ועוד עירובי תחומין ואתה כבר יוצר רצף... ויענקי שלנו... האח הגדול בשבת האחרונה מאוד רצה ללכת למקדש... כי בדיוק בשבוע זה חל המשמרה של אחד מרבותיו והוא השתוקק להקביל פניו ולזכות לראות אותו איך הוא (לא) אוכל לחם הפנים... הוא היה מתוכנן!!! בערב שבת יענקי הכין עירובי תחומין... והלך במיוחד והניח אותם בדיוק במקום וחזר לבית הכנסת... בחצות הלילה הוא השכים כמידי שבת עם החברותא אליעם והתחילו למיגרס והתכנית הייתה שמיד על הבוקר... לאחר שיפרסו את שמעו לצאת לירושלים ולהספיק להגיע כבר להקטרת הביזיך במקדש ושיר ד'אז ישיר' דמוסף שבת (כן... הטבת ב' נותן קודמת לקטרת, וקטרת לאברים ואברים לנסכים ונסכים לביזיך... הביזיך הם הכי מאוחר, קרוב לשעה ששית...) ואכן מיד בבוקרו של שבת הם התחילו בצעידה, יענקי ואליעם תוך כדי גירסא... והם צועדים במרץ בכיוון של העירובי תחומין!!! התכנית הייתה לעצור שם לפוש... ולעשות קידושא רבא על העירוב (העירוב היה בקבוק יין וסיני תרגימא) והנה הם מגיעים ושוד ושבר!!! חשכו עיניהם!!!! הם מגלים שאריות המיני תרגימא והיין נשפך לרצפה... והם הבינו שכנראה זה לא נשמר ובעל חיים סורר כנראה רצה לזכות גם הוא להתקדש באכילת עירובי תחומין... וטטפו!!! יש פה ספק עירובי תחומין... אנחנו לא יודעים אם הוא נאכל לפני השקיעה או אח"כ ואם ככה אנחנו לא יכולים לסמוך על העירובי תחומין...

יענקי היה מאוד מאוד מאוכזב!!! הוא כ"כ תכן את זה... כ"כ רצה להגיע למקדש... ופתאום קיר!!!

לפתע החברותא אליעם ניתר ממקומו... רגע... מה הבעיה...?? הרי העיר שלנו היא עשויה קשת... ובקצה השני של העיר יש מובלעת כזו שמשם כן אפשר להגיע לירושלים בלי צורך בכלל בעירובי תחומין!! אז נכון שבדרך כלל אנחנו לא הולכים דרך שם כי זה רחוק ועיקוק גדול בשבילנו... אבל עכשיו ש'הלך' לנו העירובי תחומין ואין ברירת מחדל... אז אנחנו מקסימום יכולים ללכת דרך שם... גם בלי עירובי תחומין...

יענקי התלהב... אין בעיה... נצא לדרך הארוכה... מקסימום יהיו לנו עוד שטר פסיעות... מה יפו פעמיך בנעלים... גם ללכת למקדש וגם להקביל פני רבו... מקסימום יהיו שלוליות... מותר לנו ללכת עד צווארנו ובלבד שלא נוציא ידינו מתחת שפת חלוקנו משום היכר... (כדין ההולך להקביל פני רבו שמתור לו לעבור בתוך אמת המים ובתנאי שיעשה היכר)... קדימה... יענקי ואליעם מתחילים לצעוד בזריזות לכיוון השני של העיר... חצי שעה הם כבר צועדים... ס"ס הם כבר רואים את השביל מרחוק... **ולפתע יענקי קפא על עמדו!!!! רגע רגע...**

בדיוק השבוע חל י"ז במרחשון!!! אליעם מסתכל עליו... מה... מה הקשר?? איזה יארצייט יש ב"ז בחשוון?? מה... אתה לא יודע?? י"ז בחשוון זה התאריך הרשמי של זמן רביעה שניה!!! (שזה התאריך הרשמי של הגשם השני) וקיר"ל: מהלכין בשבילי הרשות עד שתחד רביעה שניה... כלומר: עכשיו כשאני רואה מרחוק את השביל שאנחנו אמורים לעבור בו... אני פתאום נזכר שמדובר בשביל היחיד שעובר בתוך שדה התבואה של הנגיד ר' פייביש... אז מילא בימות הקיץ שלמה תיקן שמתור לעבור בשבילי הרשות (או שלמה המלך מדין אל תמנע טוב מבעליו או תנאים שהתנה יהושע, עיין ב"ק פא) אבל משתחד רביעה שניה ובעל השדה כבר חרש וזרע את השדה... מכאן ואילך קשה לה דריסת הרגל... הופה!!! שוב נתקענו!! זה כבר קיר שני!!! הקיר הראשון היה תחומין ועכשיו זה קיר של גזל!!! כעת הניסיון נהיה קשה שבעתיים... אחרי כל התלאות... עד שהנחנו עירובי תחומין ועד שהתאכזנו שהוא נפסל, ועד שהגענו עד לכאן... ופתאום לקחת אחורה ועוד בגלל מה? בגלל שלפני יומיים הגיע רביעה שניה... ודריסת הרגלים קשה לתבואה?? נ... הוי... באמת... ר' פייביש הנגיד לא יעשה עסק... ס"ס אנחנו גם הולכים להקביל פני רבו... ובינינו... מי יודע... אולי הוא עדיין בכלל לא זרע... ואנחנו נלך מה... אולי אפילו נקפוץ בהתלהבות כסוס שרץ בין בצעי המים והרגלים שלו כמעט לא נוגעות ואז לא יקרה כלום... בקיצור: הניסיון היה קשה... כן... לא... לא כן... ובסוף... בסוף... בסוף... בסוף... לא עמדנו בזה... יאלה קדימה... נכנסים לשדה... עברנו שם שתיים... שלוש דקות... האמת היא שכשהיינו כבר עמוק בתוך השדה... כבר התחלנו להתחרט כי הבנו שהיה פה איזשהו מחסך של היצה"ר... ס"ס חז"ל אמורים שאסור לעבור ואילו אנו עיגלנו פינות והקלנו ראש בגזל כדי להגיע למקדש ולא כך דרכה של תורה. אבל זה כבר היה מאוחר!!! כי בשלב זה כבר אין טעם לחזור... כי הקצה השני של השביל כבר יותר קרוב מלחזור שוב ולהפסיד עוד יותר את הזרעים... תכל"ס... ס"ס הגענו בשעתו"מ לקצה השני של השביל... והנה אנחנו כעת מול שערי ירושלים **ולפתע!!!! חשכו עינינו... אנחנו לא מאמינים למראה עינינו!!!** אותיות גדולות ומשורבטות צבועות בסיקרא אדומה וזעקת... כתב שנראה מסר... זה נראה שהוא נכתב בחפזון מחש בערב שבת... **זהירות!!!! סיכון חדש התגלה בשדה זו!** קבר שעד כה היה גלוי ומסומן בשדה, לפתע נאבד ולעת עתה לא מוצאים את הסימנים שלו, ולכן מי שנכנס בשדה זו הוי ספק טומאה!!! ולכן נא להיזהר...

יענקי ואליעם כמעט קרסו מתעלפים... אנחנו טמאי מת!!!!!!! כן... אני לא מאמין... זה חשבון אחד ועוד אחד... רק השבוע רסנו ביחד את המתניתין בטהרות' הנכנס לבקעה בימות הגשמים וטומאה בשדה ואינו יודע אם נכנסתי למקום אם לאו, רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין!!! אם היינו צועדים פה לפני שבוע... לפני רביעה שניה כשעדיין לא הגיע עונת הגשמים... הרי השדה הזו הייתה בגדר רשות הרבים וספק טומאה ברה"ר טהור... אבל פספסנו בכמה ימים!!!! והיות והגיעה רביעה שניה וכבר אסור ליכנס לשדה, ממילא ההגדרה ההלכתית של חו"מ שינתה גם את ההגדרה של רשות היחיד לענין טומאה וספקו טמא... יענקי והחברותא התיישבו על איזה סלע בכניסה לשדה... מותשים... מדוככים... לא יודעים את נפשם... וכל המרירות שבעולם נשקפת על פניהם... אנשים שחלפו שם בדרך למקדש לקראת שירת האיזנו דתמיד של בין הערביים נבהלו לראות אותם... הם ניגשו בדאגה ושאלו: הכל בסדר?? יענקי לא יתיר!!! דבר ראשון הוא הזהיר אותם: אל תתקרבו אלינו... כי אנחנו טמאי מתים!!! ודבר שני: אם אתם כבר הולכים לבית המקדש, אז אנא מכם... תלכו לרבה שלנו... ר' יעבט ממשרת שעורים (מהבית אב של יום שלישי של המשמר הנכנס) ותגידו לו בשמנו: ששני תלמידים שלו מאוד רצו להקביל פניו... אבל ה' כנראה לא רצה... והציב לנו שלוש חומות... חומת **תחומין!** חומת **גזל!** וחומת **טומאת מת!** את שתי החומות הראשונים צלחנו... אחד בהיתר ואחד באיסור... אבל בחומה השלישית נפלנו...

יענקי ואליעם חזרו הבייתה בפנים נפולות... אבל עם סיפור נפלא עם המון מסר שאולי היה שווה את הכל!!! תראו מה קורה למי שמקל ראש בספק גזל!!! הרי היינו אמורים להימנע מלעבור בשדה זו בגלל ספק גזל... ובסוף לא התגברנו... והעונש שלנו היה מידה כנגד מידה שנשמנו בטומאת מת... והרי מי טמא אותנו? הגזל בעצמו!!! הרי מי הפך את השדה הזו מספק טומאה ברה"ר טהור לספק ברה"י שטמא? עצם זה שאסור לעבור בה בימות הגשמים... ללמדך שמי שמקל ראש בספק גזל... הספק גזל בעצמו מתגלה כספק טומאה ומכניס אותו לבידוד שבעה ימים וד"ק.

באותו שבוע יענקי ואליעם היו בבידוד... איזה ביזיונות! בחדש חשוון אפילו ע"ה עוד סוחבים ומחזיקים מעמד שלא להיטמא... בביהמ"ד של הטמאים עדיין יש בקושי סנין של השלמזלים... ומי איתם?? יענקי ואליעם המופלגים בתורה שכל השנה הם חברים... אבל הכל שווה בשביל המעשה שעשה חיזוק לכל הילסטים שכמותך' שלא יקלו ראש בספק גזל...

אמר החתול שמיל וכשכש בזנבו...

במדרש רבה על הפרשה שלנו יש משפט מאוד מעניין: כתוב 'ויצא מלך סדום לקראתו אחרי שובו מהכות את כדלעומר... אומר המדרש: התחיל מכשכש לו בזנבו ואומר: מה אתה ירדת לכבשן האש וניצלת... אף אני ירדתי לחימר וניצלתי... בקיצור: מלך סדום היה מאוד מרוצה מעצמו... קרה לו נס... הוא ניצל מהחימר... הוא יוצא משם כולו בוך ועושה לאברהם סימן ניצחון... הנה... גם אני יודע לעשות ביצועים כמותך... גם אני ניצלתי...

המדרש מגדיר את זה במילה אחת: התחיל מקשקש לו בזנבו... מה זה הזנב הזה?? מאיפה זה הגיע?? התשובה היא: שאם תשים לב אברהם לא עונה לו! לא מעמיד אותו במקום... אברהם כנראה 'זרם' איתו... ליטף לו את הזנב ואמר לו: כל הכבוד... ולמה?? כי זנב לא זז מעצמו... וברגע שהזנב זז זה אישור שהגוף פועל... הראש עובד... המוח שולח פקודות.

מאז שאברהם אבינו הופיע בעולם... מאז הוא נהיה אב לכל העולם... הוא הראש וראשון... הוא המוח וכל העולם נגרר אחריו כמו זנב לראש... ואכן הזנב התחיל לעבוד... התחיל לכשכש... העולם התחיל להתניע קדימה... עומד לו מלך סדום וטופח לעצמו על השכם... תשמע... אני מוצלח... הולך לי... אברהם שומע ומתמלא בסיפוק... אם הזנב מכשכש כמו שצריך... סימן שהראש טוב!!! אברהם אפילו לא רואה צורך להעמיד אותו במקום ולשבר את אוזנו שהוא בסה"כ זנב... אין צורך... שהזנב ימשיך לכשכש ואני אמשיך להזרים לו חיות...

שתבין: כשהילד שלי הקטן אומר לי ברוב חשיבות: אבא, לא לגעת! זה שלי!!! אין לי שום בעיה עם זה... כמובן כל עוד שזה בגבול הטעם הטוב ואין בזה חוסר נימוס... לא בוער לי להעמיד אותו במקום ולהסביר לו שהכל פה שלי... כי הוא השוונץ שלי... כשהוא אומר שזה שלי!!! במילים אחרות הוא טופח לי על השכם ואומר לי: זה אתה!!! כי אני בעצמי זה אתה... רק מתי אני כן מתעצבן?? כשמגיע מישהו זר לגמרי... בשכבה שלי... ותופס היגע שלי ולוקח את הקרדיט לעצמו... כאן אני מזדעק...

זה בדיוק הסיפור עם אברהם... מלך סדום מגיע לאברהם כולו משולהב... תקשיב אברהם... לא רק אתה מיחד... גם אני... תראה... גם אני ניצלתי... אברהם יודע את האמת!!! יודע שהוא זה שיצק תוכן בכל קיום העולם... אברהם יודע שבזה שהוא נאמן לה' הרי כל העולם נהיה פורח ומשגשג ובזכותו אפילו השוונץ ניצל מהחימר... לא נותר לאברהם אלא ללטף את השוונץ ולומר לו: חן חן... כל הכבוד... המשך כך...

את המסר הזה אנחנו צריכים לקחת לעצמנו!!! אם מגיע השוונץ ומנסה להתנשא עלינו... לטעון שכוחו ועוצם ידו עשה לו את החיל הזה... אז ממה נפשך: אם אנחנו מבינים את גודל שליחותנו... אנחנו אמורים לשמוח איתנו... יופי שוונץ... אנחנו שמחים שגם עליך אנחנו משפיעים... אבל אם אנחנו לוקחים את זה אישית ומרגישים צורך להזדעק ולומר: לא!!! אתה כלום! הכל בזכותנו... אז... אז זה נכון!! אנחנו צודקים... אבל ההזדעקות הזו לא אמורה להיות מופנית אליו אלא אלינו... זה בעיקר מצביע על המחלל שלנו... שאנחנו לא מספיק מאמינים בזה שאנחנו הראש שמשפיע על כל הגוף... כן... זה המצב האידיאלי... שגם השוונץ יהיה מושפע מאיתנו... שגם הוא ישכשש בזנבו ובמהרה ידע כל שוונץ כי אתה פעלתו ויבא כל זנב כי אתה יצרתו... ויאמר כל מי שלא זכה לדבוק ה'... ה' אלוקי ישראל מלך...

חודש חשוון - החג למימוש זכויות!!!

יש כאלו שמאוד מוטרדים מהשגרתיות האפרורית של חודש חשוון... מה... הרי בכל חודש חייב להיות חג... אז איזה חג יש בחודש חשוון??

אז חשבתי לומר על דרך המליצה שאם משהו מאוד מאוד מחפש חג בחודש חשוון... אז הנה... החג של חודש חשוון זה החג של ירבעם בן נבט... כן... ירבעם בן נבט לא רצה שעם ישראל יעלו לרגל ולכן הוא ביטל את חג הסוכות שבט"ו בתשרי ובמקום זה הוא בדה מלכו חג חדש... מתי? בט"ו בחשוון!! **"ויעש ירבעם חג בחודש השמיני בחמשה עשר יום לחודש כחג אשר ביהודה... בחודש אשר בדה מלכו..."** אז הנה... אם יצא לך לצאת בחיפוש על חג בחודש חשוון... אז הנה... האחרון שמצא חג בחודש חשוון... זה היה חג שהוא בעצמו בדה אותו מלבו...

כלפי מה הדברים אמורים???

יש אנשים שלא אוהבים שגרה... ואני איתם... אני גם שונא שגרה... ואז כשמגיעה השגרה המפחידה מה עושים?? אנחנו חייבים לשבור שגרה!!! לכן אין ברירה... מוכרחים לחפש ריגושים... לחפש מתחת הרצפה כל מיני חגים מעניינים שישברו את השגרה האפורה... ואז מוצאים כל מיני ירצייטיים או כל מיני תאריכים שמתאימים להדלקה. לחלף את העצמות...

וזה לא הגון!!!! אף אחד לא צריך לסבול שאתה לא אוהב שגרה... אם אתה רוצה לשבור שגרה... תדאג לעצמך נקודתית... תגונן לעצמך את החיים... תחליף אוירה... תעשה שיפוץ... מצדי תצבע את הבית... אבל להמציא חגים חדשים?? להכניס אותנו לדרמות ולדחוף לנו כל מיני ערכים רוחניים חדשים בשביל לצבוע לך את השגרה? זה לא!!! אל תעמיס עלינו המצאות רוחניות חדשות... תחשוב שירבעם בן נבט המציא לנו חג... נו... שיהיה... למה לא... נעשה מנגל... נרים כוסית... מקסימום יהיה מפגש משפחתי... אבל תחשוב שבין הייתר אני עוייבד ה'... ועכשיו יש עבויידת הכנה... ותענית דיבור... ואולי גם נגיד את כל ספר התהילים כדי לקבל את האלע השפעות של היום הקדוש... ההלו... על מה? על לא דבר???

אבל לא לזה חתרת!!!! כל זה בתור הקדמה על דרך השליכה...

עד כאן מה **אין** בחודש חשוון!! איזה חגים **אין** בחודש חשוון...

אבל יש כוון!! יש חג אחד ויחיד בחודש חשוון... ומה הוא???

החג שלי!!!! החג הפרטי שלי!!!! החג שלי בבלעדיות!!!!

מה הכוונה?? בחודש תשרי יש את מועדי **ה'!!!** זה מועדים של ה'!! ה' ציווה אותנו לתקוע בשופר ולצום ביום כיפור ולשבת בסוכה... ה' מזמין אותנו לסעודה קטנה... בתשרי זה תאריכים שה' מזמין אותם... ואז כשנגמר תשרי... כעת מגיע חודש חשוון!! בחשוון אין כלום!! חודש חשוון הוא תאריך נקי... נקי מחגים... וכאן!!!! כאן בחודש חשוון מתחיל זמן חורף... מתחילה השנה בפועל... וכאן מגיע המגרש האישי שלי!!!!

כעת זה עניין שלי! זו בחירה שלי!!!! אני יכול כעת לדפוק על השלחן ולהכריז **שזה היום!!!!** בזה היום אני תופס את עצמי לידיים ומתחיל!!!!

נניח היום ח' בחשוון... משום מה נחה עלי הרוח והחלטתי שאני מתחיל ללמוד כל יום עמוד גמי בעיון בעקביות וביסודיות מתוך כוונה לסיים את המסכת עד סוף הזמן... וכעת זה לגמרי תלוי בי!!! ימים יגידו... אם בכ"ט באדר אני אעמוד בהתרגשות גדולה ואעשה סיום על גיטין או ב"מ שלמדת בהתמדה וביגיעה לאורך כל זמן חורף... אז תדעו לכם רבותי: שעם כל הכבוד לסיום שאני אעשה בתאריך כ"ט באדר... אבל אליבא דאמת היומא טבא לרבנן האמיתי הוא לא כ"ט אדר... אלא ח' בחשוון!!!! כי ביום הזה דפקתי על השלחן והחלטתי שאני מתחיל... והחלטתה הייתה רצינית... וההרואה שזה היה רציני... כי הנה אני זוכה לסיים... כשדוד המלך משורר **זה היום** עשה ה' נגילה ונשמחה בו, הוא לא מתכוין לתאריך הנוכחי שהוא אחוז כעת ואומר 'זה היום...' כי אם זה היה התאריך הנוכחי אין צורך להכריז 'זה היום...' כי כולם יודעים שיהיום זה היום... אלא מאי?? כשדוד המלך עומד בכ"ט באדר ומשורר לה' על הישועה הגדולה... הוא מסמן יום אחר!! הוא מסמן איזה יום רחוק... אי שם לפני כך וכך זמן שאז!!! אז החלטתי שאני נושא עיני לה... ואז התחלתי את דרכי... והנה, כעת ביום הנוכחי הזה שאני זוכה לראות את ישועת, זו ההזדמנות להנציח את 'זה היום!!' את אותו יום דאז... שאז התחלתי!!!! וזה בהחלט חג!!! וזה חג שכל אחד בונה בעשר אצבעותיו. זה החג האמיתי ביותר שחודש חשוון מייצג אותו.

חודש חשוון הוא אתר בניה ריק!! מוכן וערוך להתחלות יקרות!!! כל יום בלי ימי חודש חשוון, הוא יום פנוי ופוטנציאלי שאם רק תרצה... בעוד כך וכך זמן תוכל להגיד **שזה היה היום!!!!** זה היום עשה ה'... זה היום שבו תפסתי את עצמי והחלטתי סופית שאני מתנתק מהרשת... זה היום שבו החלטתי לעשות סוף לכל מיני חולשות ומחדלים מתמשכים... זה היום שבו החלטתי להתחיל לקום בבוקר ולא להימרח במיטה, וזה כבר לא תאריך שאתה בודה מהלכו... ממש לא!!!!

זה תאריך שאתה כמו ידיך בנית בעשר אצבעותיך!!!!

שבתין: מה פירוש תאריך שירבעם בן נבט בדה מלכו??? זה אומר שמדובר בתאריך חלול!! שלמעשה אין ביום הזה שום משמעות... אלא שירבעם קבע שביום הזה יש מועדי ה' וביום הזה יורד שפע גדול משמים בו בזמן שבשמים לא יורד שום דבר ביום הזה... זה נקרא חג שהוא בדה מלכו!!!! זה מה שקורה כשמורידים מהשמים חג שלא קיים בשמים!! אבל כשאני כאן מהארץ... כשאני מקבל החלטה שמהיום אני תופס את עצמי לידיים... זה כבר לא חג שאני בודה מלבי... כי זה לא חג שיצא מהשמים... זה חג שאני כמו ידי מעצב בעשר אצבעותי ובונה אותו מיום ועוד יום... זה חג לכל דבר... חג שמגיע מאין!! מהשטח!! ולא לחינם חודש חשוון הכ"כ פנוי ומרוקן מחגים... לא לחינם הוא מופיע בדיוק אחרי חודש תשרי... החודש שיש בו הכי הרבה חגים...

אתה יודע למה??? כי עם כל הכבוד לחגי תשרי... עם כל הכבוד ל-מה שנכתב בראש השנה ונחתם ביום הכיפורים ונמסר בהושענא רבה...

אני רוצה לגלות לך סוד: גם אחרי גמר החיתום ומסירת הפתקאות בהושענא רבה... עדיין לא סיימנו... כי עדיין חסר משהו בניירת... יש עוד איזה חתימה!!!! יש עוד איזה אישור סופי שהגזר דין עדיין תקוע אצלו... תנחש איפה זה תקוע?? זה תקוע אצלנו!!!!

כי תחשוב שבראש השנה נכתבת בספר זכויות... ונגזר עליך שבעזה"ש בשנה הקרובה יהיה לך את מלא הזכות והזיכוי לעשות חיל בעסק התורה... כך נכתב בראש השנה וכך גם נחתם ביום כיפור... וכך גם נמסר בהושענא רבה... זהו... עברנו את כל החתימות ואת כל המשוכות... סיימנו עם כל הניירת והחתימות... יופי!!! הנה... כעת הגענו לא' בחשוון... נו... כעת הגיע הזמן לממש בפועל את הזיכוי החיובי...

אבל אל תשאל... תאר לעצמך שפתאום אתה בעצמך מטיל ווטוו!!!!

משום מה... לא ברור למה... מיודעינו שקיבל את הצ'ק זיכוי לידיים החליט משום מה להקפיא אותו... מחכה לו סייעתא דשמיא עצומה בבית המדרש... והוא משום מה החליט להישאר במיטה...

נו... משהו יכול להפריע לך?? וכי אם נכתבת בראש השנה בספר זכויות ונחתם ביום כיפור... לכן משהו יכול להפריע לעשות ווטו ולהישאר במיטה?? אף אחד לא יפריע לך!!! ממילא... תדע לך שעדיין כל האישורים תקועים... אצל מי?? אצלך!!!! ואני רוצה לגלות לך שיש קצת אנשים שכבר בר"ה נכתבו שלילי... ויש כאלו שביו"כ יצאו מהרשימות... והחתם סופר ידע להגיד שהוא עבר גם את ר"ה וגם את יו"כ ואילו בהושענא רבה הוציאו אותו מהרשימות... אבל!!! רובא דרובא של האנשים... אתה יודע מתי הם יצאו מהרשימות?? בחודש חשוון!! מיודעינו פשוט החליט בבחירתו שלא לממש את הצ'ק השמן שהוא קיבל בראש השנה... כי גם מי שהגזר דין שלו לא היה 'משהו בר"ה'... אם הוא יחליט לנצל אותו עד תום... הוא יכול להפתיע... כי גם קצת סייעתא דשמיא... אם מנקזים אותה ביסודיות למקומות הנכונים אפשר להגיע לתוצאות מדהימות...

בקיצור: חשוון הוא החודש והחג של מימוש הזכויות בפועל!!!!

ורובא דרובא של אלו שלא עשו כלום במשך השנה... הם יצאו מהרשימות בחודש חשוון ולאן דווקא בחודש תשרי... אז קדימה... חג המימוש לפנינו חודש חשוון הוא החג של השגרה! החג שמייצג את המגרש האישי שלי שלמייעשה הכל מתחיל וגם נגמר!!!!

ובאופן כללי... סתם ככה לקבל תמונת רקע כללית על מעגל השנה...

כמידי שנה נכתב כאן בגיליון... שחגי ישראל מתחלקים באופן מאוד ברור לשני חלקים!!! מפסח ועד סוכות, **זה מועדי ה'!!!** זה מועדים שכתובים בתורה... אם זה פסח שבועות וסוכות, וגם במקביל קרא עלי מועד של הפורענות של י"ז בתמוז ותשעה באב... גם הם מועדים של חטא העגל וחטא המרגלים שהם להם שורש מן התורה... אבל ממוצאי חג הסוכות מתחיל החורף... חורף זה זריעה פנימית... לאורך כל החורף אין חג אחד מהתורה... אבל כל החגים של החורף זה חגים שעם ישראל יזם!!! לא! זה לא חג שבדינו מלבנו... (כי טוב: לבדו חג מהלב זה להחליט בשביל ה'... שיש תאריך חדש שהוא מועדי ה'... שה' הוא זה שמשפיע בו השפעות)... אלא כל מיני מועדים של התקרבות לה' שעם ישראל יזם מעצמו... אם זה חנוכה שקבעום ועשאום... ופורים שהדר קבלוה ברצון... ואח"כ במשך הדורות זה שובב"ם... והצד השווה שבכולם שזו כבר יוזמה שלנו!!! ברגע שזה יוזמה שלי... ברגע שאני החלטתי להתחזק... לי יש את האפשרות לקחת איזה תאריך שאני רוצה ולהפוך אותו לחג!! בל נשכח שהמשיח הבטיח היום אם בקולו תשמעו... נו... ואם כלל ישראל יחליט משום מה ב"ב בחשוון או בכ"ג כסליו לשוב עד ה'... אז מה יהיה?? י"ב בחשוון יהפוך להיות התאריך הכי הכי שמח בעולם!! זה יהיה ליל הסדר שישתו בו חמש כוסות ולא ארבע... וזה הולך להיות החג הכי גדול... אבל זה חג שאנחנו בנינו אותו! היום אם בקולו תשמעו...

אז קדימה... בשביל זה יש לנו את חודש חשוון...

והכי הכי: בשביל זה יש לנו חודש חשוון נקי מחגים... לא בשביל לחפש מתחת הריצפה ירצייטים ואירועים שיעזרו לך בתור פעולת הסחה מהחג האמיתי והפוטנציאלי שטמון כאן! לא! לא לברוח!! לא להסיט את הנושא... אדרבה!! תתמודד עם השגרה... תתבשל איתה... ותפריח אותה... בשביל מה חודש חשוון נשאר משטח נקי ומגרש פנוי?? כדי שיהיה לך חופש ביטוי ומרחב פעולה נרחב שתוכל להפוך אותו לחג משלך!!! קדימה!!! הגיע הזמן להסתער על השגרה ולשתול בה תכנים וערכים... הגיע הזמן להתחיל לקבוע עיתים לתורה... הגיע הזמן לתת כבוד לתפילת שחרית ומנחה... שינויים כאלו צריכים שקט תעשייתי ותקופת הרצה מתמשכת כדי ליצור מהפך אישי שקט שאני רוצה לעשות עם עצמי... ובינינו לבין עצמנו... הרבה שינויים ומהפכים אישיים חיוביים מתרחשים דווקא בחורף... כי יש השקט התעשייתי הזה... השגרה הזו יכולה להיות מבורכת למי שרוצה ליצור חג חדש בחיים!!!! מר חשוון... יש הרבה הסברים מה זה התוספת של 'מר'!!! אבל תרשה לי להציע 'מר' זה מלשון 'מרא' מעדר!!! בחודש חשוון לוקחים מעדר ומתחילים לחרוש... מפשילים שרולים ומתחילים לעשות חריש עמוק... שברנה יקצורו...

הפטרה
"למה תאמר"

פרשת לך לך

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן החושך

כל הזכויות שמורות ©

שבת ח' חשוון התשפ"ה

הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת
16:28	17:18	י-ם
16:26	17:16	ת"א
16:26	17:16	חיפה
16:28	17:18	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יעל דהאן נ" 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי'

קרוב-רחוק
נכנס הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זיע"א לגביר אחד ובקשו שיתמוך בקרובו העני. הלה ניסה להתחמק וטען שאדם זה הוא קרוב-רחוק לו, וכמעט שאיננו מכירו. שאלו הרבי: "האם אתה מתפלל כל יום?" "בודאי", ענה הגביר, כמעט נעלב. וכי חושדים בו שאינו מתפלל?
"אם כן" שאל הרבי, "כיצד פותחת הברכה הראשונה בשמונה עשרה?" והגביר ציטט: "אלקי אברהם, אלקי יצחק, ואלקי יעקב..." "ומי היו?" הוסיף הרבי לשאול. "האבות", היתה התשובה. "וכמה זמן חלף מאז חיו?" לא הרפה הרבי. והגביר ענה: "כמה אלפי שנים".
"אכן", הסכים הרבי, "ולמרות זאת, אתה מזכיר אותם שלוש פעמים ביום, ונוכח קרובים-רחוקים אלה רצונך להוושע. וכאשר אני בא אליך לבקש שתעזור לקרוב משפחתך החי וקיים בדורך, הגך מביט עליו כרחוק?!"

הכלגתו של דיין... שתי נשים ורוכלות בשוק, התייצבו לפני רבי ברוך מרדכי מבוברויסק זצ"ל לדין תורה.
שמע רבי מרדכי את טענותיהן ופסק לטובת אחת מהן. האשה שהווייבה בדין כעסה והחלה להטיח בו דברי זלזול וקללות. כאשר שמעה הרבנית את צרור הקללות פנתה אל בעלה ושאלה: "מדוע אינך מגרש את המרשעת מן הבית?" חייך רבי ברוך והשיב לה: "אל תרשמי מדבריה, היא אומרת זאת רק כלפי חוץ, אין היא מתכוונת לכך ברצינות...". שמעה הרוכלת את הדברים, התקצפה עוד יותר והגבירה את שטף הקללות. פנה אליה רבי ברוך מרדכי ואמר: "אמרי נא, האם את חפצה שיהיו לך בנים כמוני?"
"הוי, הלואי, מי יתן!" השיבה האשה.
חייך הרב לעבר הרבנית ואמר: "נכשיו את רואה שהיא איננה מתכוונת לכך ברצינות..."

סיום השי"ס בגיל שנים עשרה ניכנס יהודי עם בנו בן השמונה אל הרה"ק מקלוזנבורג זיע"א. שאל הרבי את הילד: "אמור לי, האם אתה יודע ששה סדרי משנה בעל פה?" הילד נבוך ולא השיב דבר. אמר לו הרבי: "כשהיית בגילך כבר הייתי בקי בעל פה בשה סדרי משנה". נענה אבי הילד ואמר: "אני מקוה שהוא ידע ששה סדרי משנה בעל פה בגיל שבו ידע רבנו את כל הש"ס". חייך הרבי ואמר: "אני משכים לעסקה. דע לך, שבהייתי בן שנים עשרה סיימתי את הש"ס לראשונה..."

כעץ בודד שה רבי שמחה בונם בשיסחה: -הבט על העולם ותראה אותו כיער של עצים, והאדם כמוהו כעץ, מבודד בתוך היער. וחושב שאין לו להקב"ה בעולמו אלא אותו בלבד.

לע"נ רחל (רשל) אלבו בת קלרה ואליהו

ציפור היושבת על ענף, אף פעם לא מפחדת שהענף עליו היא יושבת יישבר. כי האמון של הציפור הוא לא בענף עצמו, אלא בכנפיים שלה. תמיד האמינו בעצמכם.

רבי-נחלי מרופשיץ - נד אנני, ימים ויליות רודף אחרי פרנסתי ואינני משיגה, כלום לפחות אשיג את עולם הבא?
-והרי הדברים קל וחומר- ענה ואמר רבי נפתלי. -כאן, כשאתה רץ ועמל, עושה לילות כימים אינך משיג מאומה, שם, כשתשכב כבול בקברך, איך תוכל להשיג?

שאל פעם רבי אליהו לופיאן: במה גדול הוא האדם שיש לו כח ה"בחירה". אם לעשות מה שהוא רוצה, גם הבהמה עושה מה שהיא רוצה?! והשיב: בכוחו של האדם לבחור לעשות נגד רצונו. ובזה גדול כוחו מן הבהמה.

כדאי לערוך סיפר תלמיד חכם אחד, כי בשנת זקנתו של הגאון רבי יחזקאל סרנא זצ"ל ראש ישיבת חברון פגש את הרב מהלך באטיות, נשען על משענתו, בשעת ערב מאוחרת, וצועד לכוון בית הכנסת "זכרון משה" לתפילת ערבית.
נכמרו רחמי של אותו יהודי על ראש הישיבה ההולך בשארית כוחותיו ואמר: "ספק אם ימצא הרב מנין בשעה זו".
השיב הרב: "**גם בשביל ספק** כדאי לטרוח". הוסיף אותו תלמיד חכם: "מאז, בכל פעם שקשה לי לבוא לבית הכנסת לתפילה, אני רואה לנגד עיני את רבי יחזקאל גורר את רגליו במעלה הרחוב, כשהוא מנסה להשיג מנין, גם אם הסיכוי לכך נתון בספק..."

פקודה לפורענות
חי לו דב ביער בשלוה, יום אחד נודע הדבר לצייד שבכפר הסמוך, והחליט לצוד את הדב, כדי שיוכל למכור את עורו בכסף רב. לפני צאתו לצייד נכנס הצייד לפונדק, ששה יין והבטיח לבעל הפונדק, שישלם לו כאשר ימכור את עורו של הדב. אחר כך יצא ליער, ארב לדב, אך לא הצליח.
למחרת נכנס שוב לפונדק, ששה, בהבטיחו לבעל הפונדק כי ישלם את חובו לאחר מכירת העור, ושוב יצא אל היער. הפעם הלך אחריו בעל הפונדק, לראות אם הלה מקיים את הבטחתו. לפתע התקרב הדב לצייד, והוא נבהל מאוד.
נפל על הארץ ועשה עצמו כמת. ניגש הדב, גחן אליו, רחרח ואחר פנה לדרוכו. כשנעלם, שאל בעל הפונדק את הצייד: מה סספר לך הדב? ענה הצייד: הוא לחש לי, שמהיום והלאה לא אשתה על חשבון העור שעדיין איננו שלי...
לעתים אנו מתכננים תכניות "בונים בנינים" באויר. נשקול בשכלנו-האם יש בסיס גיוני לכל זה? ואולי אנו "שותים" על חשבון "עור הדב" שעדיין איננו שלנו! (העורך)

לכל אחד יש עין רעה ועין טובה, השאלה היא באיזה עין הוא בוחר להסתכל על העולם

גאוות הנער העני פגש הרבי ר' זוסיה בנער יהודי, לבוש קרעים, שאלו: **האינדק מתקנה** בנערי הגויים הלבושים הדר?!
 חס וחלילה- ענה הנער. **הלא אני יהודי**... נשא רבי זוסיא עיניו לשמים ואמר: -רבונו של עולם! היש כעמך ישראל??...

כשרוצה לילך לביהמ"ד או לדבר מצוה מזהירו **יצר הרע** מפני הצנה ומזנעו מליך למקוה אפי' **בעת הצורך** בתואנת צינה או ניקיון.

לעילוי נשמת ששון בן טיפחה ע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

חשיבות התורה ופעולתה בנפש האדם היא זו המושגת ע"י עמל האדם.

מספרים שאל הגאון רבי **אהרון קוטלר** זצ"ל בא תלמיד **לבקש עזרה**. הוא יודע כמה מגונה היא מידת הכעס והשנאה, אך הוא אינו מצליח להתמודד עמה ביחסו כלפי אדם מסויים. בכל פעם שהוא נתקל בו, וזה קורה הרבה, הוא בלבו **כעס אדיר**, ושנאה תהומית. מה יעשה?
 רבי אהרן יעץ לו עצה שיכולה להיות טובה לאנשים רבים אחרים, וכך אמר לו: **בכל יום רשום לעצמך שתי מעלות** שמצאת בו. לא צריך למצוא דברים גדולים. אפילו משהו קטן. גם אם הופעתו הכללית היא מסודרת רשום זאת כמעלה. **כעבור חודש** חזר התלמיד לרבי אהרון על רשימה של כשישים מעלות ואמר כי עם רשימה כה גדולה של מעלות שהוא עצמו עמל למצוא באותו אדם, בהחלט **שקשה לו לשנא אותו** או לכעוס עליו.

חשוב ביותר לעזור לשכנה או למשפחה הזקוקה לכך מטעם ארגון חסד. אבל חשוב לא פחות, ואולי יותר, **לעזור בבית**, לגמול חסד עם אמה העמוסה, להיטיב עם אחות קטנה הזקוקה לעזרה. בל נשכח זאת!

עיסוק בתורה הוא הגדול בסיגופים לגוף

לא יכלו לראות... עשרות שנים נסע הרה"ק רבי **זאב וולך מסטריקוב** זיע"א לקוצק ונקשר מאוד לרה"ק רבי **מנחם מקוצק** זיע"א. כשהסתגר הרבי מקוצק, בחדרו שאלוהו החסידים **לפחד הדבר**, ואמר: "כתוב: 'ועיני ישראל כבדו מזוקן' הדברים אינם מובנים, וכי על יעקב אבינו ע"ה, הרגל השלישית במרכבה, יאמר **שעיני כבדו** מזוקן?
 אלא" הסביר הרבי מסטריקוב "כבר מובא בתרגום אונקלוס: 'קרן מסיבוי- **נעשו יקרים** **מוקנה**, ולא יכלו לראות את הבלי העולם הזה".

בואו והצטרפו לרשימת תפוצה
 hamaor.net@gmail.com

משולחן גבוה
 דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים" הגאון הרב **ראובן אלבז שליט"א**
אדם עמד בראש השנה, עטוי בגדי לבן, עטוף בטלית גדולה שכיסתה את כל פניו, במשך כל שעות התפילה **לא זז ממקומו**, התנועע בדבוקת ה**תפילל בכוונה**, והזויל דמעוּת מעיניו.
 הוא הפעיר בריבונו של עולם, שיסלח, שימחל, שיכפר. הוא מבטיח להשתפר מכאן ולהבא, לעזוב את דרכיו המקולקלות ולדבוק בטוב בכל כוחו. וכן, יש לו גם בקשות. הוא רוצה שריבונו של עולם יסייע לו ויעזור לו לצאת ממצוקותיו. הוא **נמצא בקשיים כלכליים כבדים**. הוא זקוק נואשות לעזרה...
ובשמים מזה התרחש בבית דין של מעלה? עשתה תפילתו של האיש רושם רב. קח את האיש הזה נאמר למלאך התורה, האיש שעומד בפנית בית הכנסת עטוף בטליתו, ותעזור לו. תשקם אותו לכללית...
 יום כיפור יצא. האיש ניגב את דמעותיו, סגר את מחזורו, קיפל את טליתו. יצא את בית הכנסת, פשט את בגדיו הלבנים והתנפל ברעבתנות על צלחת האוכל...
למחרת כבר הספיק לשכוח שאי פעם היה יום כיפור, כל דמיון בן האיש של אתמול לאיש של היום היה מקרי בהחלט. הוא חזר לסדרו, לדרכיו המקולקלות, **למעשים הרעים**...
 ובשנה שלאחר מכן, ביום הכיפורים, **אואו סיפור**. האיש עטוף בטלית, מתחנן מבקש ומפציר. הוא מבקש עזרה בפרנסה... ובשמים פונים אל המלאך, זה שנשלח בשנה הקודמת, ושואלים מדוע לא בוצעה המשימה שהוטלה ביום כיפור אשתקד. המלאך מסתכל על האיש הדומה בעיניו ברגעים אלו למלאך. "הנה הוא... שנה שלימה הפסתי את האיש הזה, הצדיק הטהור **לא מצאתי**. הוא לא היה..."
 יום כיפור אמנם מאחרנו. ואנחנו. שהתחרטנו. ביקשנו סליחה. הפצרנו לרחמים. עלינו להשמר שלא נשוב לכיסלה.

איזה חניך טיים אחד שטס עם המדריך שלו ביצע נחיתה, אחרי הנחיתה, שהוא ביצע המדריך היה כולו חיזור והחניך אמר לו: בחיי, כמה שהמסלול הזה קצר, אז המדריך אמר לו: **שמת לב אבל כמה רחב הוא א?**

מי שעושה חסד עם ישראל בכל מהותו, מאוחד לגמרי עימהם.

מעלות "שנראה כל אחד מעלת חברינו, ולא חסרונם", **מילים ספורות** שמכילות כה הרבה, בקשה כנה מתוך תפילה שהתחברה בדורות האחרונים.
 כי **נשאדם רואה** את מעלותיו של השני, את מידותיו הטובות, את הדברים היפים שיש בו, **קל לו** הרבה יותר לאהוב אותו באמת.

קבוצת מטיילים בברזיל פגשו אינדיאני שאמר להם, אל תלכו היום לשחות בים כי יהיה מזג אויר לא טוב, הם לא התייחסו אליו הלכו, ובאמת הייתה סופת חולות שגרמה לטביעתם של שני מטיילים,
 ביום למחרת הוא אמר להם שלא ילכו לטייל בהרים אך הם לא הקשיבו לו ובאמת התפתחה סופת טורנדו שהעיפה מתחת להר כמה מהם, יום למחרת הם באו אליו ושאלו אותו, מה יהיה היום אינדיאני **וקן חכם**? אמר להם שהוא לא יודע, אמרו לא, איך זה שאתה לא יודע?
 אמר להם: **התקלקל לי הרדיו**.

זוהי גם הכוונה בדברי המשנה באבות: "כל המוכבד את התורה גופו מוכבד על הבריות וכל המזולל את התורה גופו מזולל על הבריות".
 אם האדם **מכבד את התורה** וממלא את תפקידו בתור אדם, הרי בזה **גופו מתכבד** ומתעלה על כל יתר הברואים- "על הבריות". אבל אם הוא מחלל את התורה ואינו ממלא את תפקידו בתור אדם, הרי גופו מתחלל, מתרופף ו**סובל יותר** מכל שאר הברואים...

ברגע שאתה סבור שאתה מושלם התרחקת מהשלמות

בעודו נער, הגיע הגאון רבי **דפאל ברוך טולידאנו** זצוק"ל לסעודת מצוה ונמנע מלאכול. ידידו לחצו עליו מאוד שיגלה להם מדוע אינו אוכל, עד שנאלץ לספר להם, שהוא **שרוי בתענית**. שאלו אותו לפשר התענית, ואמר להם: "הייתי בבית הדין ושמעתי כיצד התווכח אדם אחד עם אבי. הוכחתי את האיש **וגעתי בו**, אבל אבא מזה בעדי והצטער על שהעלבתי את האיש. עתה אני צם כדי לכפר על שגרמתי לאבא צער..."

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת רוב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לולו, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיאל בן לוליה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעדה, סעיה מזל בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, דוד בן איזה, מרים בת זוהרה, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יהודה יאיר, יחזקאל ושמואל בני שמחה, רפאל ואלברט בני קלרה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, הרב יורם אברגיל, ישראל בן שמחה סבג, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חכם יהודה בן חנה פתייא, חנה בת אסתר דמגי יפה בת לאה, יעקב בן שרה ברסקה, החסיד מנשה בן רחמה **מן הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה**

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ובעל הגמול ישלם בזכות זה שכר טוב לגומלי חסד של אמת
במותב תלתא בני חיי ומזוני טבי דבזכותא תליא"

"הזכות כולה שלך"

שיעור מס' 206 | פר' לך תשפ"ה

שישחרר הכסף, הוא יתקשר אלי. האמת היא שלאחר דחיות חוזרות ונשנות חשתי שנפלתי בידי נוכל, ולעולם לא אראה את הכסף. **"לאחר** המתנה מורטת עצבים קיבלתי לפתע, בערב אחד, טלפון מהלקוח. הכסף השתחרר, ב"ה והוא ישלח אלי לביתי.

כיון שמדובר היה בסכום גדול והייתי זקוק לו נואשות, החלטתי לא לקחת סיכונים נוספים. אמרתי ללקוח שבדיוק הערב אני צריך להיות בעירו ואבוא לביתי. הוא נתן לי כתובת וחישי מהר יצאתי לשם, כשאני תוהה בליבי האם אכן מדובר באדם הגון שהסתבך בקשיים, או שמדובר בנוכל כפי התרשמותי מכל הדחיות שלו.

הגעתי לכתובת המדוברת בשעת לילה חורפית. נקשתי על הדלת הנושאת את שם משפחתו, ואין קול. צלצלתי בפעמון, שוב ושוב ואין מענה. לאחר כמה וכמה נקישות הגעתי למסקנה בוודאי שנפלתי בידי נוכל שרק רצה להתל ב, כאילו הגיע לו כסף, ביודעו שהערב אף אחד לא יהיה בבית. למולי את הטלפון שלי שכחתי בביתי, כך שלא יכולתי אפילו להתקשר ללקוח. לרגע אף שמחתי בליבי, שחסכתי לעצמי לשמוע מהנוכל הזה עוד איזה תירוץ מצוץ מהאצבע מדוע הוא נאלץ לעזוב את הבית ברגע האחרון וכו'.

"חזרתי לביתי, תשוש ומאוכזב, כשבליבי אני מתאמן לקבל את ההפסד בשמחה ולהודות לקב"ה על ההפסד ועגמת הנפש, באמונה כי הוא יתברך מתכוון להיטיב עמי".

"ל"ל דהוי דומיא למאי דאמרין בירושלמי: "לטובתי נשברה רגל פרת", ואף כאן, כשיראה העולם שאברהם נתעשר הרבה בהליכתו למצריים, יבינו מפרע שזה הרעב הולך וטובתו, שהרי מתחלה לא היו לו מעות ורק בחזרתו פרע ופאתו... ולכן מתחלה הכריחו ארצו לצאת, כדי שיתעשר, ואחר כך הוציאה הארץ פירות לכבודו". וכפירושו רבינו ה"זרע שמשון" זיע"א לעיל: " אל הארץ אשר אראך" - "ענינו שהארץ משפעת כל טוב לכבודו של אברהם".

לפתע הלקוח, הנ"ל מתקשר 'הכסף מחכה לך. מדוע לא הגעת לקחת אותו כפי שסיכמנו?' מה? שאגתי לשפופרת. 'דפקתי על הדלת עד שכאבה לי האצבע מרוב דפיקות ממי אתה עושה צחוק? רציתי להמשיך ולערוך עליו מקלחת של רותחים, 'הקשב לי רגע, לפני שאתה כועס: שכחתי לעדכן אותך שבבנין שלי גרה עוד משפחה בעלת שם זהה. אני מתנצל ועוד הערב אני שולח לך את הכסף. " מלבד הכסף שלחת לי וגם לקוראים שיעור חי ב'הווי דן את כל האדם לכף זכות'.

הר"ר מרדכי מארה"ב משתף: "אני מלמד בתפקידי. חזרתי לביתי לאחר יום מתיש, ואני רואה מישהו מסתובב ברחוב ליד ביתי ומחפש משהו בתוך בור הביוב. שאלתי אותו כיצד ניתן לעזור לו. הלה אמר לי שנפל לו ציור מפתחותיו לבור הביוב, הזמנתי עבורו את ארגון העזרה "חברים" אשר הגיעו עם ציוד מקצועי, פתחו את הבור והוציאו את המפתח. מסביב התאסף קהל סקרנים, ביניהם בחור חרדי שצד את עיניי שהגיע מלווה בכלב. הרהרתי בצער כיצד הדור הצעיר הולך ומתדרדר. חרדי לבוש בשמונה בגדים לא מתבייש להסתובב בלב שכונה חרדית עם כלב!?

"כשהסתיים האירוע הבחור הנ"ל ניגש אלי וביקש שאקח אותו ברכבי טרמפ. האמת, שממש לא רציתי. התגברתי והסכמתי. הוא התיישב לצידו והכלב התרווח לו במושב האחורי. וכולי רועד..

'תוכל להקפיץ אותי בבקשה לשיבלך הסמוך שם עורך אחד מידידי ברית מילה'.

"אני סובל ממחלת נדירה וקשה, הוא שיתף בכנות כמה פעמים כבר איבדתי את ההכרה בלא שהיה לידי מישהו וכמעט עלה הדבר בחיי, אי לכך הציעו לי הרופאים ללכת עם כלב מיוחד שאליו מצמד חיישן. מיוחד שבמקרה סכנה הוא יכול להזעיק עזרה מצילת חיים

בהינני את מצבו הרפואי, משתף ר' מרדכי הי"ו לויטי אותו מהרכב לשמחת הברית מתוך שמחה והודאה על שזכיתי לשיעור זה מאלף "הוי דן את כל האדם (וכלבו) לכף זכות"

בבוא כל העם בברכת המילה מקבלין דין מן דין וכל אחד מתפלל על חבירו שיזכה לבן זכר והמתפלל על חבירו והוא צריך לאותו דבר הוא נענה תחילה ונענים שניהם בעת רצון דאמרין במדרש גדולה מילה שבשבילה הקב"ה שומע תפילותיהם של ישראל וכולם שמחים... כך מפרש רבינו ה"זרע שמשון זיע"א את מאמר חז"ל כל מצווה שקבלו ישראל עליהם בשמחה עדיין עושים אותה בשמחה.

"אבא, הבטחת לרכוש לי ספר תורה לשמחת תורה" פנה מויש'לה לאביו עוד לפני חג הסוכות. "אל תדאג, אני לא שוכח!" הבטיח לו אבא, אבל מה לעשות, בלחץ של ערב חג הדבר פרח מראשו. וכשאבא נזכר בערב שמחת תורה, בהבטחתו היה נבוך, איזו אכזבה תהיה למויש'לה שכה לספר התורה. בשכנותם גר ר' יוסף המתעסק לפרנסתו בשיווק יודאיקה. הוא התקשר אליו, "אולי נשאר לך ספר תורה?" "בר מזל הנך! נשאר לי ברכב ספר אחרון אותו אשמור לך. הבעיה היא שבעוד כמה דקות אצא מביתי לחגוג את החג בעיר אחרת".

הם נדברו ביניהם שישאיר את הס"ת בארון החשמל, ובמוצאי חג יועבר התשלום. "נא אל תשכח. בני מצפה בכיליון עיניים לספר שהבטחתי לו . "מייד כשאתפנה אניח את הספר בארון החשמל, תהיה רגוע".

עם כניסת חג צועד אביו של מויש'לה יחד עם בנו דרך בית השכן לקחת מארון החשמל את ספר התורה המובטח, אך שוד ושבר! הארון ריק לחלוטין! הוא חיפש שוב ושוב אך הבור ריק... מויש'לה המאוכזב פרץ בבכי מר. האכזבה ליוותה אותם במשך כל החג, במיוחד כשכל ילדי הכיתה רקדו ועלצו עם ספרי תורה משלהם, ורק מויש'לה עמד מבוויש ונבוך. לאורך כל היממה, בכל עת בה ראה האב את פני בנו נפולות עלה בליבו מעט כעס על ר' יוסף: 'הרי הסברתי לו הלוך ושוב כי הדבר חשוב כה לבני, ומה היה אכפת לו לשים מיד את הספר תורה בארון החשמל!..'

במוצאי חג חבר משותף מגלה את אזנו של ר' יוסף על האכזבה הגדולה שגרם. ר' יוסף קפץ מקומו: "הרי נתתי לבנו הגדול את הספר בערב החג! מייד בסיום השיחה הנחתי את ספר התורה בארון החשמל ורק לאחר מכן הורדתי את המזוודות לרכב. בעודי מטעיר את הכבודה על הרכב הגיע אלי ילד בוגר ושאל אותי אם נשאר לי ס"ת לאחיו הצעיר. שאלתי אותו לשם משפחתו, והוא ענה לי: 'משפחת ג' - בדיוק כשם משפחתו של אבא של מויש'לה. הבנתי שמרוב דאגה ולחץ האב שלח את בנו הבוגר, ולכן אמרתי לו: 'נהה הס"ת ששמרתי לך, מחכה אחר כבוד בארון החשמל'. "מתנצל התכונתי לשמור לך אך משמייים שמרו את זה למישהו אחר"

אף עבורי ישמר הסיפור הוסיף האב, בעל המעשה: לזכרון ולמשמרת, כיצד לדון את כל האדם לכף זכות".

וכמה שיעורים נוספים משיתוף קוראים:

"בצמוד לבנין שלי, אני נוהג להחנות את רכבי מזה שנים. גם השכנים מכירים בכך ומשתדלים להימנע מלחנות שם.

ערב אחד חזרתי מאוחר לביתי מדרך ארוכה ומתישה, והנה, רכב כחול לא מוכר חונה שם. בבוקר בררתי ואמרתי לי שהגיע שכן חדש, ת"ח איש טוב ונעים הליכות. כתבתי לו פתק יפה, בירכתי בברכת 'ברוכים הבאים', איחלתי לו 'ישוב טוב', והוספתי בקשה צנועה להשתדל להימנע מלחנות בחנייה הזו.

לאחר כמה ימים הגעתי שוב בשעת לילה מאוחרת עם רכב עמוס לעייפה, והנה אני רואה שנית את הרכב הכחול המוכר חונה בחנייתי. הרגשתי כה מאוכזב וכועס: 'וכי כך היא דרכו של תלמיד חכם?! האם זו דרך התורה להתעלם מפנייה כה מכבדת?!

נסחבתי עם פקלאותי כברת דרך מהחניה הרחוקה שמצאתי, כשבליבי טינה על השכן הבלתי מתחשב. ניסתי ללמד עליו זכות, כשקראתי קריאת שמע שעל המיטה בקושי הצלחתי לומר: 'הריני מוחל לכל מי שחטא כנגדי...' אף לך שכן בלתי מתחשב שכזה.

בבוקר, טרם הליכתי לבית הכנסת, מתקשרת אלי מישהי ומציגה עצמה כאחת השכנות בבנין ממול. היא מספרת שהם דיירים חדשים בבנין ועדיין לא מכירים את נהלי החניות באזור: 'בדרך כלל בעלי נוהג ברכב, ומידי פעם, כשיש צורך דחוף, אני גם נוהגת. אתמול' היא מספרת 'נהגתי ברכב חזרה מקניות. וחנתי בחנייה שמצאתי פנויה. בעלי שהגיע הביתה מאוחר בלילה סיפר לי הבוקר שלפני כמה ימים שכן השאיר לו פתק בבקשה להימנע מחנייה כאן והוא פשוט שכח לעדכן'..."

בעל המעשה ביקש לשלף בסיפור, וכך חשב על כל מיני פירושים לדון את השכן לכף זכות, אך פירוש כה פשוט לא עלה בליבו..

ומשתף קורא נכבד הר"ר יצחק, הי"ו "אני עוסק לפרנסתי בתיקון מערכות קירור וחימום, כאדם סקרן וחוקר מטבעי יש לי נוהג כשלקוחות זורקים מכשיר חשמלי אני לוקח את הישן למעבדה שלי, עושה לו 'ניתוחי מתיים' ומנסה ללמוד ולהבין מתוך קרבי של המכשיר כיצד הוא פועל.

"כך במשך השנים הפכתי להיות מומחה גדול בתחומי. לא מזמן קיבלתי עבודה מורכבת במפעל בעיר רחוקה. בסיום העבודה במפעל ביקש הבעלים לשלם חלק מהתשלום מייד, ואת היתרה להעביר לי בשבוע הבא. **"למעשה,** חלפו להם שבועות נוספים והתשלום התממה. הלקוח התנצל על האיחור המתמשך הנובע מסיבות שאינן תלויות בו, והבטיח שברגע

